

INFORME 2019

sobre a situación sociolaboral de Galicia

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

Consello Galego de Relacións Laborais (CGRL)

Algalia de Abaixo, 24

Santiago de Compostela

ISSN: 2386-2866

CERTIFICACIÓN:

María Luisa Peña Cebreiro,
Secretaria do Consello Galego de Relacións Laborais

CERTIFICA

Que a comisión permanente reunida o 26/10/2020 acordou, por delegación do Pleno, tomar en consideración e publicar o Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019 elaborado por encargo do Consello Galego de Relacións Laborais

Santiago de Compostela 26 de outubro de 2020

► **Capítulos 1, 2, 4 (apartados 4.1 a 4.7), 12 e anexo**

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

► **Capítulos 3, 9, 13**

Benigno Sánchez García

Inspector de Traballo e da Seguridade Social

► **Capítulos 4 (apartado 4.8), 5 e 11**

Marta Puebla Vilariño

Funcionaria do SEPE (Servizo Público de Emprego Estatal)

► **Capítulos 6, 7 e 10**

Demetrio Fernández López

Inspector de Traballo e da Seguridade Social

► **Capítulo 8**

Carmen Cabanas Carlín

Funcionaria do Consello Galego de Relacións Laborais

ÍNDICE XERAL

1. A ECONOMÍA GALEGA EN 2019	11
1.1. Contorna internacional e estatal.....	13
1.1.1. Contorna internacional	13
1.1.2. Contorna estatal.....	14
1.2. Crecemento económico galego.....	19
1.2.1. A perspectiva da demanda.....	19
1.2.2. A perspectiva da oferta	20
1.2.3. O PIB das provincias galegas	21
1.2.4. A crise das explotacións gandeiras de vacún de orientación leiteira	22
1.3. Variacións do PIB e do emprego: a produtividade.....	25
1.3.1. Balance do mercado de traballo	25
1.3.2. Produtividade do traballo e competitividade empresarial	29
1.4. Benestar económico-social: taxas de pobreza; alta desigualdade	30
1.4.1. Dificultades económicas dos fogares	30
1.4.2. Ingresos medios por persoa e por fogar	31
1.4.3. A poboación en risco de pobreza	33
1.4.4. Distribución da renda	34
1.5. Participación dos salarios no VEB. Custos laborais e salariais	35
1.5.1. Peso das remuneracións salariais no PIB de Galicia, España e a UE	35
1.5.2. Custos laborais. Xornada laboral.....	36
1.5.3. O salario mínimo interprofesional (SMI).....	39
1.6. A variación do IPC.....	40
1.7. Comercio exterior.....	41
1.7.1. Comercio internacional galego	41
1.7.2. Comercio galego con outras comunidades autónomas.....	42
2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL	45
2.1. Introducción.....	47
2.2. Estructura e dinámica empresarial galega.....	47
2.3. Análise de enquisas industriais	80

2.3.1. Estatística estrutural de empresas do sector industrial	81
2.3.2. Estatística estrutural de empresas do sector comercio	84
2.3.3. Estatística estrutural de empresas do sector servizos	86
2.3.4. Indicadores conxunturais: Índice de cifra de negocios, da produción e de prezos ..	94
2.4. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I).....	98
2.5. Innovación tecnolóxica nas empresas.....	112
3. ECONOMÍA SOCIAL.....	119
3.1. Cooperativas.....	121
3.2. Sociedades laborais	123
3.3. Centros especiais de emprego	127
4. POBOACIÓN E MERCADO DE TRABAJO	129
4.1. A poboación galega	131
4.1.1. Evolución da poboación	131
4.1.2. A poboación estranxeira	134
4.1.3. Movementos naturais de poboación	135
4.1.4. Movementos migratorios.....	137
4.2. Resumo das principais variables laborais.....	138
4.3. Poboación activa e taxa de actividade	139
4.3.1. Poboación activa	139
4.3.2. Taxa de actividade.....	140
4.4. Poboación ocupada. Taxa de ocupación	141
4.4.1. Poboación ocupada	141
4.4.2. Taxa de ocupación.....	142
4.4.3. Distribución da poboación ocupada por sexos, sectores económicos, grupos de idade, situacións profesionais e tipo de contrato	146
4.5. Poboación desempregada e taxa de paro.....	151
4.5.1. Poboación desempregada	151
4.5.2. Taxa de desemprego	151
4.5.3. Desemprego dos fogares. Tempo na procura de emprego	154
4.6. O paro rexistrado	156
4.7. A poboación inactiva	158
4.8. O subsistema de formación para o emprego	162
4.8.1. Introducción. Antecedentes.....	162
4.8.2. Regulación actual do sistema de formación profesional para o emprego	163
4.8.3. Formación de demanda	165

4.8.4. Formación de oferta.....	171
4.8.5 Outras iniciativas de formación	174
5. A MULLER NO MUNDO LABORAL.....	177
Introdución.....	179
5.1. A muller na poboación galega.....	180
5.2. Muller e actividade económica de mercado.....	184
5.2.1. Introdución.....	184
5.2.2. Actividade e inactividade	185
5.2.3. Emprego e desemprego	188
5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado	191
5.4. Contratos de traballo	195
5.5. Formación.....	198
5.6. Poder e toma de decisións	202
5.7. Conciliación entre a vida laboral e familiar	205
5.8. Salarios	209
5.9. Prestacións por desemprego.....	213
5.10. Pensións	216
6. INICIO DA RELACIÓN LABORAL	219
6.1. Inscripción de empresas.....	221
6.2. Afiliacións e altas na seguridade social	223
6.2.1. Introdución.....	223
6.2.2. A evolución a medio prazo	224
6.2.3. Análise dos once últimos anos	226
6.2.4. Persoas traballadoras afiliadas por sector de actividade.....	228
6.2.5. Afiliacións e altas por comunidades autónomas.....	230
6.3. Persoas estranxeiras.....	235
7. CONTRATACIÓN.....	239
7.1. Introdución.....	241
7.2. Modalidades contractuais.....	246
7.2.1. Contrato eventual por circunstancias da produción.....	246
7.2.2. Contrato de obra ou servizo.....	249
7.2.3 Contrato de interinidade.....	251
7.2.4. Contrato para a formación e a aprendizaxe.....	253
7.2.5. Contrato en prácticas	255

7.2.6. Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación	256
7.2.7. Contrato de relevo e xubilación parcial	257
7.2.8. Contratos non contemplados anteriormente	259
7.2.9. Contratos indefinidos ordinarios (bonificados e non bonificados)	262
7.2.10. Contratos indefinidos bonificados	263
7.2.11. Contratos convertidos en indefinidos	265
7.2.12. Contratos indefinidos para persoas con discapacidade	267
7.2.13. Contratacións a colectivos especiais	268
7.2.14. Adscricións en colaboración social	270
7.2.15. Prórrogas	271
7.3. Contratación a persoas traballadoras estranxeiras	272
Conclusións da contratación	273
7.4. Empresas de traballo temporal	275
8. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA	283
Parte I. A negociación colectiva en Galicia	285
8.1. Introducción e metodoloxía	285
8.2. Estrutura da negociación colectiva	287
8.3. Ámbitos de aplicación	295
8.4. Desenvolvemento da negociación	306
8.5. Réxime económico	310
8.6. Xornada pactada	330
Parte II. Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia	334
Anexo I. Análise das inaplicacións de convenios rexistradas en 2019 en Galicia	342
Anexo II. Estado da ultraactividade da negociación colectiva sectorial en Galicia	351
9. A SINISTRALIDADE LABORAL	361
9.1. Introducción	363
9.2. Distribución dos accidentes de traballo por gravidade, lugar do accidente e provincias	363
9.3. Distribución por sectores económicos	366
9.4. Distribución por actividades	368
9.5. Distribución en función doutras variables	374
9.6. Exame específico dos accidentes mortais	383
9.7. Evolución da sinistralidade laboral	391
9.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas	393
9.9. Índices de incidencia	394

9.10. Enfermidades profesionais.....	399
10. CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLITOS DE TRABAJO	405
10.1. Folgas.....	407
10.2. Conciliacións colectivas e individuais.....	413
10.3. Xulgados do Social.....	415
10.4. Xestión do Acordo interprofesional galego sobre procedementos extraxudiciais de solución de conflitos de traballo (AGA).....	418
11. REGULACIÓN DE EMPREGO E FOGASA.....	423
11.1. Regulación de emprego.....	425
11.2. Fogasa.....	435
12. PROTECCIÓN SOCIAL	441
12.1. Introducción.....	443
12.2. A protección social na Unión Europea. Análise xeral.....	443
12.3. Pensións contributivas da seguridade social: aspectos xerais	445
12.4. Análise dos datos sobre as pensións do sistema	455
12.5. Outras prestacións	462
12.6. Pensións de carácter non contributivo e asistencial.....	465
12.7. Dependencia	470
13. ELECCIÓN SINDICAIS.....	473
ANEXO	493
CONCLUSIÓN S	503

1. A ECONOMÍA GALEGA EN 2019

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Capítulo 1. A ECONOMÍA GALEGA EN 2019

1.1. Contorna internacional e estatal

1.1.1. Contorna internacional

O obxectivo deste capítulo é analizar a situación da economía galega no ano 2019, en perspectiva estatal e internacional.

No cadro 1.1 figuran os índices de variación do PIB, os prezos e as taxas de desemprego en China, EE UU, OCDE, UE, UEM no último sexenio (2014-2019). No caso da UE indícanse os datos dos cinco Estados con un meirande PIB: Alemaña, Reino Unido, Francia, Italia e España.

No ano 2019 seguiu a recuperación económica no conxunto da OCDE. Pola súa banda, a economía chinesa acadou un crecemento do 6,2%. En 2019 a UE, UEM e a OCDE viron aumentar o seu PIB: 1,5%, 1,2% e 1,7%, respectivamente, aínda que con menores incrementos que no ano 2018: 2,1%, 1,9% e 2,3%, respectivamente.

No que atinxe á variación porcentual de índice de prezos ao consumo (IPC), cabe salientar:

- O incremento do nivel dos prezos dos bens e servizos, tanto na UE (2,3%) como en EE UU (1,9%).
- A suba do IPC (2,3%) para o conxunto da OCDE.
- A menor suba do IPC en España (1,1%) respecto de 2018 (1,7%).

Cadro 1.1

Economía internacional: % de variación do PIB, IPC e taxa de paro. 2014-2019

Período	OCDE	Unión Europea						Reino Unido	EE UU	China
		Total UE ⁽³⁾	UEM	España	Alemaña	Francia	Italia			
PIB⁽¹⁾										
2014	2,2		1,4	1,4	2,2	1,0	0,1	2,6	2,5	7,3
2015	2,5		2,0	3,8	1,5	1,0	0,7	2,4	2,9	7,0
2016	1,8		1,9	3,0	2,1	1,0	1,4	1,9	1,6	6,9
2017	2,7	2,8	2,7	2,9	2,8	2,4	1,7	1,9	2,4	6,9
2018	2,3	2,1	1,9	2,4	1,6	1,8	0,7	1,3	2,9	6,8
2019	1,7	1,5	1,2	2,0	0,6	1,5	0,3	1,4	2,3	6,2
Taxa de desemprego										
2014	7,4		11,6	24,5	5,0	10,3	12,6	6,2	6,2	3,6
2015	6,8		10,9	22,1	4,6	10,4	11,9	5,3	5,3	3,4
2016	6,5	9,1	10,0	19,6	4,2	10,0	11,7	4,8	4,9	3,1
2017	5,9	8,2	9,1	17,2	3,8	9,4	11,3	4,3	4,3	2,8
2018	5,5	7,3	8,2	15,3	3,4	9,0	10,6	4,0	3,9	2,4
2019	5,4	6,7	7,6	14,1	3,2	8,5	9,9	3,7	3,7	
IPC⁽²⁾										
2014	1,8		0,5	-0,1	0,9	0,7	0,3	1,6	1,7	2,0
2015	0,7		0,2	-0,7	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1	1,4
2016	1,1	0,1	0,1	-0,5	0,2	0,2	-0,1	0,5	1,1	1,9
2017	2,2	1,5	1,4	2,0	1,6	1,1	1,2	2,4	2,1	1,7
2018	2,5	1,7	1,6	1,7	1,8	1,9	1,1	2,7	2,4	2,0
2019	2,3	1,6	1,4	1,1	1,6	1,5	0,9	2,0	1,9	2,4

(1) En porcentaxe de variación interanual, a prezos constantes.

(2) Índices harmonizados de prezos de consumo nos Estados da UE.

(3) Non inclúe Reino Unido

Fonte: BCE, OCDE.

1.1.2. Contorna estatal

No período 2001-2007 España foi o país que máis medrou da UE e OCDE. A situación mudou radicalmente a partir de 2008, pola Gran Recesión. España tivo en 2019 o segundo maior crecemento económico dos recollidos no cadro 1.1, só tras China e os EE UU.

No que atinxe á taxa de desemprego, en España en 2019 foi do 14,1%, 1,2 puntos porcentuais menos que no 2018, pero continúa a duplicar a media da UE27 (6,7%), rexistrando case o triplo que no conxunto da OCDE (5,4%), e case o cuádruplo que en EE UU (3,7%). España segue a ser, xunto coa economía helenica, o país da UE cunha maior taxa de paro en 2019.

O cadro 1.2, que recolle unha visión comparativa do crecemento económico dende 2007 a 2019 en Galicia e España, amosa que:

- No cuadrienio 2007-2010 o PIB de Galicia evolucionou mellor que o español.
- No bienio 2011-2012, o PIB en Galicia baixou máis que a media estatal.
- En 2013 foi mellor o comportamento do PIB en Galicia. En 2014 recupera o ritmo positivo de crecemento, aínda que por baixo do resultado a nivel estatal, e a partir do 2015 comeza a recuperarse notablemente, acadando en 2019 un crecemento lixeiramente menor (1,8%) que a media estatal (2,0%).

Cadro 1.2

Porcentaxes de variación anual do PIB real⁽¹⁾. Galicia/España. 2007-2019

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Galicia	4,7	1,1	-4,1	0,5	-2,3	-3,1	-0,8	1,2	2,8	3,3	2,3	2,2	1,8
España	3,6	0,9	-3,8	0,2	-0,8	-3,0	-1,4	1,4	3,8	3,0	2,9	2,4	2,0

(1) Os valores do PIB foron recalculados polo INE en 2019, variando respecto a versións anteriores.

Fonte: INE e IGE.

Os datos para 2018 da Contabilidade rexional de España, e que figuran no cadro 1.3 amosan que:

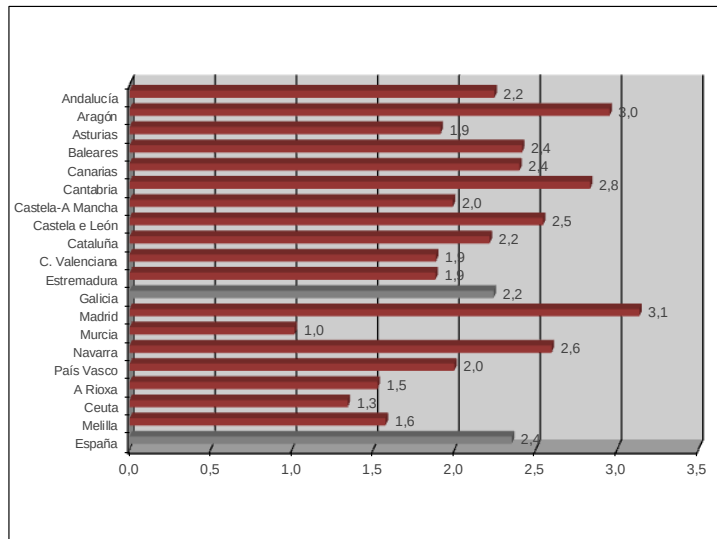
- Galicia (2,2%) acadou un crecemento económico lixeiramente menor que a media estatal (2,4%), similar a Andalucía e Cataluña.
- Só seis comunidades autónomas (CC.AA.) rexistraron subas do PIB maiores que Galicia: Aragón (3,0%), Baleares (2,4%), Cantabria (2,8%), Castela e León (2,5%), Madrid (3,1%) e Navarra (2,6%).
- Noutro extremo, Murcia (1,0%), A Rioxa (1,5%) e as cidades autónomas de Ceuta e Melilla (cun 1,3% y 1,6%, respectivamente) rexistraron o menor crecemento económico.

Cadro 1.3

Taxa de crecemento⁽¹⁾ do PIB. Por CC.AA. 2018

	2018
Andalucía	2,2
Aragón	3,0
Asturias	1,9
Baleares	2,4
Canarias	2,4
Cantabria	2,8
Castela-A Mancha	2,0
Castela e León	2,5
Cataluña	2,2
C. Valenciana	1,9
Extremadura	1,9
Galicia	2,2
Madrid	3,1
Murcia	1,0
Navarra	2,6
País Vasco	2,0
A Ríoxa	1,5
Ceuta	1,3
Melilla	1,6
España	2,4

(1) En termos de volume.
Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

O cadro 1.4 recolle os datos do PIB por habitante. A información presentada reflicte que en 2018:

- O PIB per cápita foi en Galicia de 23.183 euros, por baixo da media estatal (25.727 euros). Nove CC.AA. estiveron por riba de Galicia neste indicador económico e sete por baixo (máis as dúas cidades autónomas).
- Madrid (35.041 euros), País Vasco (33.223 euros), Navarra (31.389 euros) e Cataluña (30.426 euros) foron, igual que nos últimos anos, as de maior PIB por habitante.
- Extremadura (18.769 euros) e Andalucía (19.107 euros) seguen a ser as CC.AA. cun PIB por habitante máis baixo. Nesta lista tamén hai que incluír as dúas cidades autónomas (Ceuta, con 20.120 euros, e Melilla, con 18.533 euros).

Cadro 1.4**PIB por habitante en euros.****Por CC.AA. 2018**

	2018
Madrid	35.041
País Vasco	33.223
Navarra	31.389
Cataluña	30.426
Aragón	28.151
Baleares	27.682
A Ríoxa	27.225
España	25.727
Castela e León	24.031
Cantabria	23.757
Galicia	23.183
Asturias	22.789
C. Valenciana	22.426
Murcia	21.269
Canarias	20.892
Castela-A Mancha	20.363
Ceuta	20.120
Andalucía	19.107
Estremadura	18.769
Melilla	18.533

Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

A posición relativa en PIB per cápita de cada comunidade e cidade autónoma, recollida no cadro 1.5, reflicte que no ano 2018:

- Galicia quedou un 9,9% por baixo da media estatal.
- No nivel superior, Madrid superou nun 36,2% á media española e o País Vasco, nun 29,4%.
- No baixo da media estatal aparecen Ceuta (-21,8%), Andalucía (-25,7%), Melilla (-27,9%) e Estremadura (-27,1%).

Cadro 1.5

**Relación do PIB per cápita das CC.AA.
respecto do estatal. 2017-2018**

	2017	2018
	%	%
Madrid	36,33	36,20
País Vasco	28,83	29,14
Navarra	22,18	22,01
Cataluña	19,04	18,26
Aragón	8,59	9,42
Baleares	8,67	7,60
A Ríoxa	6,24	5,82
Castela e León	-7,21	-6,59
Cantabria	-8,82	-7,66
Galicia	-10,24	-9,89
Asturias	-11,97	-11,42
C. Valenciana	-12,46	-12,83
Murcia	-16,83	-17,33
Canarias	-18,07	-18,79
Castela-A Mancha	-21,37	-20,85
Ceuta	-21,75	-21,79
Andalucía	-25,90	-25,73
Estremadura	-27,23	-27,05
Melilla	-28,17	-27,96

Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

A perspectiva estática do cadro 1.5 complementámola co cadro 1.6, que recolle a evolución comparativa do PIB por habitante en Galicia e España no período 2008-2018, isto é, o valor cada ano da porcentaxe de Galicia sobre a media estatal.

Compróbase que:

- O PIB per cápita de Galicia no 2018 (23.183 euros) medrou por sexto ano consecutivo e tivo o maior crecemento en valor absoluto do período analizado, superando xa o acadado antes da última crise económica.
- Galicia recortou en 2,5 décimas a diferenza coa media estatal dende 2008 ata 2018, ata situarse este último ano no 90,1% da media estatal.

Cadro 1.6

PIB por habitante (en euros). Galicia/España. 2008-2018⁽¹⁾

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	21.145	20.333	20.481	20.121	19.514	19.586	19.782	20.794	21.482	22.411	23.183
% Galicia/España	87,6	88,2	88,9	88,4	88,5	89,4	89,0	89,6	89,6	89,76	90,11

(1) Datos definitivos ata 2016, provisionais en 2017 e avance en 2018.

Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

A avaliación da dinámica do PIB por habitante en Galicia en comparanza coa media da UE reflicte o proceso de converxencia (ou de diverxencia) dos dous ámbitos territoriais. Ao fío do cadro 1.7, Galicia avanzou ininterrompidamente dende 2006 a 2009, e o proceso de converxencia dese cuadrienio freouse de súpeto coa Gran Recesión, e entre 2010 a 2013 ampliouse a diverxencia. A partir de 2014 a situación mellora, ata situarse en 2018 no 81,6% do PIB da UE.

Cadro 1.7

Evolución do PIB por habitante⁽¹⁾. Galicia/ UE. 2005-2018

	2005	2016	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
%PIB Galicia/UE	83,3	86,6	88,1	88,1	87,8	84,7	81,3	79,4	79,5	79,4	80,8	81,6	82,4	81,6

(1) En paridade de poder adquisitivo. Media do PIB por habitante da UE=100; dentro da UE 27 ata o ano 2011e da UE 28 despois.
Fonte: Eurostat.

O cadro 1.8 reflicte que:

- España avanzou no ano 2006 en porcentaxe de PIB por habitante respecto da media da UE, pero de 2008 a 2013 ampliouse cada ano a diverxencia entre ambos os valores.
- Os anos 2006 (cun 102,8%) e 2013 (cun 88,8%) marcan os niveis máximo e mínimo, respectivamente, da posición relativa de España na UE en PIB per cápita.
- En 2018 o indicador foi do 90,6%, o que mostra unha perda respecto o ano 2017 (91,7%).

Cadro 1.8

Evolución do PIB por habitante⁽¹⁾. España/ UE. 2005-2018

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
%PIB España/UE	100,4	102,8	102,3	100,8	99,6	95,3	91,6	89,9	88,8	89,2	90,4	91,1	91,7	90,6

(1) En paridade de poder adquisitivo. Media do PIB por habitante da UE=100; dentro da UE 27 ata o ano 2011e da UE 28 despois.
Fonte: Eurostat.

Case todas as CC.AA. experimentaron unha variación negativa en termos de converxencia coa UE entre 2012 e 2018. O cadro 1.9 recolle a variación en 2018 do PIB por persoa por CC.AA. A partir dos datos presentados, pódese salientar que:

- Galicia ocupa o posto décimo.
- Só sete CC.AA. quedaron en 2018 por riba da media da UE-28 en renda por habitante: Madrid (124%), País Vasco (117%), Navarra (111%), Cataluña (107%), Aragón (99%), Baleares (98%) e A Ríoxa (96%).

- As cinco CC.AA. con maior *diverxencia* en 2018 respecto da media da UE-28 en PIB por habitante foron: Estremadura (66%), Andalucía (67%), Castela-A Mancha (72%) e Canarias (74%).

Cadro 1.9**Converxencia coa UE⁽¹⁾. Por CC.AA. 2018. 2012-2018**

	% variación 2012-2018	% sobre PIB da UE en 2018 ⁽¹⁾
Madrid	0,0	124
País Vasco	0,0	117
Navarra	0,9	111
Cataluña	1,9	107
Aragón	2,1	99
Baleares	2,1	98
A Ríoxa	-1,0	96
España	1,1	91
Castela e León	0,0	85
Cantabria	0,0	84
Galicia	2,5	82
Asturias	-1,2	80
C. Valenciana	1,3	79
Murcia	1,4	75
Canarias	-2,6	74
Castela-A Mancha	0,0	72
Andalucía	0,0	67
Estremadura	4,8	66

(1) En porcentaxe sobre a media do PIB por habitante da UE=100. En paridade de poder adquisitivo.

Fonte: Eurostat.

1.2. Crecemento económico galego

Este epígrafe afonda no estudo do PIB de Galicia no último sexenio, en concreto, faise a análise dende as perspectivas da demanda e máis da oferta, desagregando as compoñentes internas e temporal.

1.2.1. A perspectiva da demanda

A perspectiva da demanda (cadro 1.10) faise a partir da información publicada polo Instituto Galego de Estatística (IGE) nas Contas económicas trimestrais. En 2019, as exportacións de bens e servizos reducíronse un 0,4%, mentres que as importacións creceron un 1,8%.

Neste mesmo ano o gasto en consumo final das Administracións públicas aumentou en Galicia un 1,9%. O gasto dos fogares e institucións sen fin de lucro ao servizo das

familias (ISFLSF) rexistrou un comportamento positivo en 2019 (3,3%). Finalmente, a formación bruta de capital acadou en 2019 un moi bo comportamento (2,7%).

Cadro 1.10

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2013-2019

	Gasto en consumo final		Formación bruta de capital	Demanda interna	Exportacións de bens e servizos	Importacións de bens e servizos
	Fogares e ISFLSF	AA. PP.				
2013	-2,8	-0,8	-12,1	-4,3	11,2	3,5
2014	-0,6	-1,2	6,6	0,4	-2,1	-3,3
2015	1,4	1,4	3,3	1,8	2,3	0,3
2016	2,0	1,5	0,9	1,7	5,0	1,9
2017	3,0	2,0	6,7	3,4	7,3	9,5
2018	3,1	1,3	4,9	3,0	3,1	4,6
2019	3,3	1,9	2,7	3,0	-0,4	1,8

Datos en porcentaxe de variación interanual corrixidos de estacionalidade e calendario.
Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

O cadro 1.11 permite unha análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da demanda. En xeral, as taxas son positivas, mais temos que destacar a redución nalgúns trimestres das exportacións e importacións de bens e servizos (primeiro e segundo e segundo, respectivamente) polo comportamento da economía internacional.

Cadro 1.11

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. Por trimestres. 2019

	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servizos	Importación de bens e servizos
	Total	Fogares e SFLSF	AA. PP.				
1T	2,4	3,1	0,4	4,7	2,9	-0,1	1,6
2T	3,0	3,4	1,6	3,3	3,1	-5,3	-2,6
3T	3,4	3,5	3,1	3,1	3,4	1,7	4,7
4T	3,0	3,2	2,6	-0,4	2,5	2,4	3,6

Datos en porcentaxe de variación interanual corrixidos de estacionalidade e calendario.
Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.2.2. A perspectiva da oferta

O cadro 1.12 permite analizar a evolución dende a perspectiva da oferta. Neste contexto, en 2019 creceron o sector da construción (2,6%) e servizos (2,7%). O menor crecemento foi na agricultura, gandería, silvicultura e pesca (0,2%). Ademais, a industria recolle un decrecemento do 1,3%.

Cadro 1.12

PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2013-2019

	Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
2013	4,9	5,7	-9,1	-0,9
2014	3,3	0,3	-0,6	1,1
2015	1,8	0,7	3,4	2,9
2016	-0,3	6,3	5,1	2,8
2017	-0,7	3,1	5,9	1,7
2018	-1,9	3,8	4,6	1,9
2019	0,2	-1,3	2,6	2,7

Datos en porcentaxe de variación interanual, corrixidos de estacionalidade e calendario.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

Esta información pode completarse coa análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da oferta do PIB en Galicia en 2019 por trimestres. Compróbase un descenso no crecemento da construción, servizos e agricultura, gandaría e pesca. Na industria a perda dos primeiros trimestres recupérase a partir do terceiro e no cuarto o crecemento xa é positivo.

Cadro 1.13

PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. Por trimestres. 2019

	Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
1T	-0,1	-2,5	4,7	3,1
2T	0,4	-2,3	3,6	2,6
3T	0,3	-0,9	1,7	2,6
4T	0,0	0,4	0,6	2,5

Datos en porcentaxe de variación interanual, corrixidos de estacionalidade e calendario.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.2.3. O PIB das provincias galegas

Os últimos datos publicados polo Instituto Nacional de Estatística (INE) por provincias son os correspondentes a 2017 (provisionais). No cadro 1.14 preséntase a evolución do seu crecemento económico.

Do PIB de Galicia no ano 2017 (60,6 millóns de euros), as provincias atlánticas aportan un 76,7% do total. En concreto, a provincia da Coruña xerou un 43,2% e a de Pontevedra un 33,6%. As provincias de Lugo (12,6%) e Ourense (10,6%) pechan a clasificación, sumando entre as dúas menos da cuarta parte (23,3%) do PIB de Galicia.

Cadro 1.14**PIB* a prezos de mercado das provincias galegas. 2010-2017**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (p)
A Coruña	25.135.061	24.508.808	23.551.939	23.396.979	23.213.042	24.444.237	25.202.953	26.144.519
Lugo	6.791.999	6.748.398	6.608.098	6.590.719	6.760.359	7.065.563	7.451.129	7.661.522
Ourense	6.283.395	6.341.864	6.245.623	6.091.904	6.040.797	6.217.027	6.318.562	6.441.121
Pontevedra	18.814.717	18.229.054	17.617.542	17.630.514	17.966.884	18.573.212	19.307.304	20.338.727

* A prezos correntes.

(p): datos provisionais.

Fonte: INE, Contabilidade rexional de España.

1.2.4. A crise das explotacións gandeiras de vacún de orientación leiteira

Unha das actividades máis salientables no sector agro-gandeiro en Galicia é a produción de leite. De aí, a necesidade de sinalar esta produción de xeito diferenciado. No cadro 1.15 recóllese a distribución por CC.AA. da produción de leite de vaca para 2018. Galicia, como é habitual, encabeza con gran diferenza, a clasificación, achegando un 38,7% do total estatal.

Cadro 1.15**Produción de leite*. Por CC.AA. 2018**

Andalucía	560,8
Aragón	152,3
Asturias	586,1
Baleares	70,8
Canarias	47,2
Cantabria	450,1
Castela-A Mancha	270,2
Castela e León	915,4
Cataluña	752,2
C. Valenciana	79,9
Estremadura	28,1
Galicia	2.835,4
Madrid	62,0
Murcia	65,6
Navarra	249,0
País Vasco	188,1
A Ríoxa	22,6
España	7.335,6

* En miles de toneladas métricas.

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca, Alimentación e Medio Ambiente (2020).

As oscilacións do prezo por litro de leite de vaca pagado ás explotacións leiteiras de Galicia teñen sempre unha importantísima repercusión na renda total e máis no emprego do subsector agro-gandeiro. O cadro 1.16 presenta o prezo do litro do leite nas distintas CC.AA. en xaneiro de 2020.

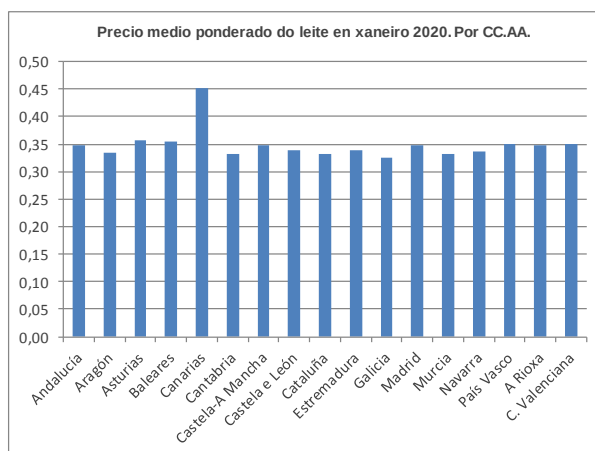
- Galicia é a comunidade cun prezo máis baixo (0,326 euros/litro).

- O prezo máis alto dáse en Canarias (0,451) superando ao de Galicia en xaneiro de 2020 en 0,125 €/litro.

Cadro 1.16

Prezo do leite en xaneiro 2020. Por CC.AA.

	N ⁽¹⁾	Prezo ⁽²⁾
Andalucía	485	0,348
Aragón	49	0,334
Asturias	1.618	0,356
Baleares	113	0,354
Canarias	100	0,451
Cantabria	1.103	0,332
Castela-A Mancha	170	0,349
Castela e León	992	0,338
Cataluña	436	0,333
Estremadura	61	0,339
Galicia	7.092	0,326
Madrid	40	0,347
Murcia	22	0,332
Navarra	143	0,336
País Vasco	292	0,351
A Ríoxa	9	0,347
C. Valenciana	20	0,350

(1) N= número de explotacións lácteas incluídas neste estudo. En miles de litros.

(2) Prezo medio ponderado, en euros por litro.

Fonte: FEAGA - Fondo Español de Garantía Agraria. Declaracións de leite.

Se no canto dunha análise estática analízase a evolución para 2019 do prezo do leite (calculado coa ponderación dos prezos declarados polos compradores) compróbase que Galicia rexistrou unha diminución intensa e continua dende abril ata agosto, como reflicte a columna “total estratos” do cadro 1.17.

- Na media das explotacións de vacún de Galicia, o prezo do leite subiu lixeiramente en Galicia entre xaneiro e decembro, pasando dos 31,7 aos 32,7 céntimos por litro.
- Os menores prezos percibíronos as persoas propietarias das explotacións gandeiras máis pequenas; as do estrato 6 (de 700.001 kg/ano ou máis) cobraron en decembro de 2019 un prezo (33,4 céntimos) que superou en 0,72 céntimos/litro á media (32,7 céntimos), mentres que nas de menor tamaño (cota láctea inferior a 100.000 kg/ano) o prezo (29,0) quedou 3,7 céntimos por baixo desa media.
- O prezo de venda do litro en decembro de 2019 quedou nos estratos máis pequenos por baixo do custo de produción (estimado en 0,31 euros/litro).

Cadro 1.17**Prezos do leite, declarados polos compradores. Galicia. 2019. Por meses**

	Total estratos	Estrato 1	Estrato 2	Estrato 3	Estrato 4	Estrato 5	Estrato 6
Xaneiro	31,70	28,31	29,92	30,53	31,35	31,82	32,43
Febreiro	31,50	28,16	29,94	30,47	31,19	31,67	32,25
Marzo	31,30	28,08	29,76	30,22	31,15	31,51	32,09
Abril	31,50	28,13	29,87	30,42	31,22	31,60	32,20
Maio	31,40	27,99	29,84	30,51	31,07	31,55	32,06
Xuño	31,10	27,80	29,56	30,37	30,83	31,34	31,83
Xullo	30,90	27,45	29,28	30,04	30,47	31,18	31,66
Agosto	31,00	27,58	29,38	29,99	30,63	31,16	31,62
Setembro	31,50	27,90	29,73	30,28	31,03	31,65	32,15
Outubro	32,10	28,35	30,29	30,95	31,70	32,21	32,73
Novembro	32,60	28,83	30,84	31,41	32,31	32,81	33,23
Decembro	32,70	29,03	30,90	31,49	32,41	32,85	33,42

€100 litros, sen IVE.

Estrato 1: Explotacións de vacún cota ata 100.000 kg de leite/ano.

Estrato 2: entre 100.001e 200.000 kg.

Estrato 3: entre 200.001e 300.000 kg.

Estrato 4: entre 300.001e 400.000 kg.

Estrato 5: entre 400.001e 700.000 kg.

Estrato 6: maior de 700.001kg de leite/ano.

Fonte: Fondo Galego de Garantía Agraria.

Ao fío do cadro 1.18 pódese salientar que:

- O prezo medio percibido polo litro de leite en Galicia en decembro de 2019 foi de 32,7 céntimos. A pesar desta mellora respecto a outros anos, o importe a pagar é inferior ao satisfeito noutros países e CC.AA. (a media na UE foi superior aos 34 céntimos por litro).
- Ese prezo medio agocha unha forte heteroxeneidade por tamaño de explotación, sendo menor nas explotacións máis pequenas, o que pode facer pouco rendible a súa produción.

Cadro 1.18

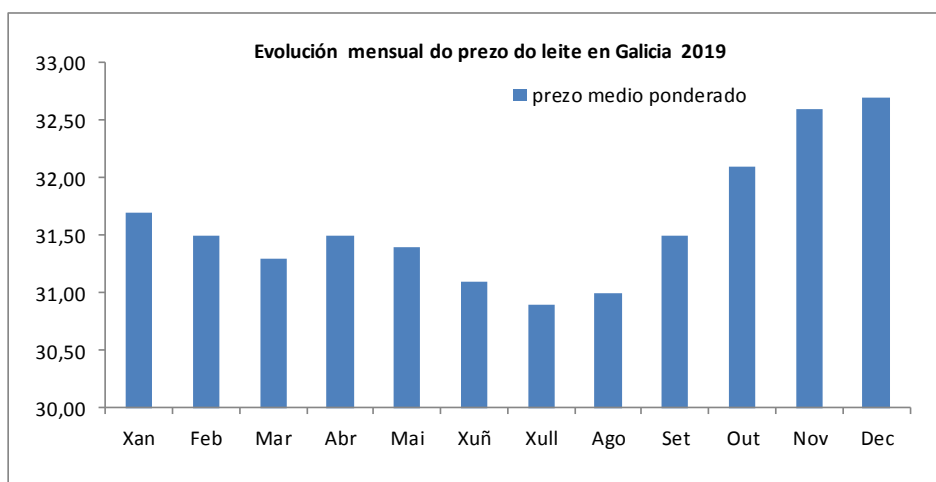
Prezo do leite en Galicia declarado polos compradores en 2019 (euros/100 litros, sen iva)

	Xan	Feb	Mar	Abr	Mai	Xuñ	Xull	Ago	Set	Out	Nov	Dec
Estrato 1<100.000	28,31	28,16	28,08	28,13	27,99	27,80	27,45	27,58	27,90	28,35	28,83	29,03
Estrato 2100.001-200.000	29,92	29,94	29,76	29,87	29,84	29,56	29,28	29,38	29,73	30,29	30,84	30,90
Estrato 3200.001-300.000	30,53	30,47	30,22	30,42	30,51	30,37	30,04	29,99	30,28	30,95	31,41	31,49
Estrato 4300.001-400.000	31,35	31,19	31,15	31,22	31,07	30,83	30,47	30,63	31,03	31,70	32,31	32,41
Estrato 5400.001-700.000	31,82	31,67	31,51	31,60	31,55	31,34	31,18	31,16	31,65	32,21	32,81	32,85
Estrato 6>700.001	32,43	32,25	32,09	32,20	32,06	31,83	31,66	31,62	32,15	32,73	33,23	33,42
Prezo medio ponderado	31,70	31,50	31,30	31,50	31,40	31,10	30,90	31,00	31,50	32,10	32,60	32,70

NOTA 1: Os datos do último mes correspóndense á situación das declaracións realizadas polos compradores na aplicación LacDec á data 5 de febreiro de 2019.

NOTA 2: Os datos de tramos de produción a partir de abril de 2015 non están referenciados á cota láctea; para determinar o tramo que lle corresponde a cada produtor, estímase a súa produción anual con base na seguinte estacionalidade mensual: Estacionalidade da produción de leite en Galicia (peso relativo medio de cada mes nos últimos 8 períodos lácteos): xan: 8,38%; feb: 7,83%; mar: 8,82%; abr: 8,56%; mai: 8,89%; xuñ: 8,47%; xul: 8,65%; ago: 8,42%; set: 7,92%; out: 8,07%; nov: 7,80%; dec: 8,19%.

Fonte: Fondo Galego de Garantía Agraria.

1.3. Variacións do PIB e do emprego: a produtividade

O obxectivo deste apartado é realizar unha análise do estado actual e máis da evolución nos últimos anos da produtividade do factor traballo na economía galega, en termos comparados coa media estatal.

1.3.1. Balance do mercado de traballo

A análise pivota sobre dúas fontes de datos: a Enquisa de poboación activa (EPA) do INE, e as Contas económicas de Galicia, do IGE.

1.3.1.1. Balance de indicadores laborais a partir dos datos da EPA

O cadro 1.19 representa a evolución de sete variables laborais (poboación activa, ocupada, asalariada, desempregada e as taxas de actividade, ocupación e paro), co obxecto de avaliar a traxectoria do mercado de traballo de Galicia dende 2009 ata 2019. A partir da información recollida conclúese que:

- A poboación activa, tras unha baixada e tres subas no cuadrenio 2009-2012 e a continua diminución dende 2013, pechou este último ano con 78.400 persoas menos respecto de 2009.
- No que atinxe á ocupación, entre 2009-2014 caracterízase por un ininterrompido proceso de caída, que supuxo a destrución neta de 157.400 empregos. Esta forte diminución da poboación ocupada en Galicia dende 2009 é unha das peores pegadas que deixou a intensa e prolongada crise económica. A partir de 2015 prodúcese unha importante mellora, que se mantén en 2019 cun aumento de 17.600 persoas respecto ao ano 2018.
- No período analizado, a poboación asalariada acadou o valor máis alto en 2009 (ao igual que a poboación ocupada) e dende entón ata 2013 Galicia perdeu 122.700 empregos por conta allea (-15,8%). No último quinquenio (2015-2019) subiu en 78.100 o número de persoas asalariadas.
- A poboación desempregada galega, que en 2009 era de 164.100 persoas pasou a ser de 284.600 en 2013 (un aumento de 120.500). A partir de 2014 a poboación desempregada en Galicia comeza a reducirse. En 2019 sitúase en 145.900 persoas (18.200 persoas desempregadas menos que en 2009).
- A taxa de actividade da poboación de 16 ou máis anos estivo practicamente estancada no período 2009-2012 e logo experimentou unha caída de 1,5 puntos porcentuais, chegando a representar o 53,1% en 2019, un resultado similar ao de 2018 (53,3%), que amosa certa estabilidade. A taxa de actividade dos homes foi do 57,5 % e a das mulleres do 49,1 %.
- A taxa de ocupación sufriu unha diminución importante e continuada en Galicia dende 2009 ata 2014. A partir de 2015 comeza a mellora, situándose no 46,9% en 2019, un aumento de 0,7 puntos porcentuais respecto a 2018.
- A taxa de desemprego galega pasou de 2009 a 2013 do 12,4% ao 22,0%; a diminución de 5,9 puntos porcentuais no quinquenio 2015-2019 permitiu pechar 2019 cun 11,8% de taxa de paro, 1,5 puntos porcentuais menos que en 2018. Comparando a situación por sexo, a taxa de paro masculina en 2019 en Galicia foi do 10,3%, fronte ao 13,3% das mulleres.

Cadro 1.19

Balance do mercado de traballo. Galicia. 2009-2019

Período	Poboación activa	Poboación ocupada	Poboación asalariada	Poboación desempregada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
2009	1.319,5	1.155,4	898,0	164,1	54,8	48,0	12,4
2010	1.304,4	1.104,5	865,4	199,9	54,2	45,9	15,3
2011	1.316,6	1.089,3	852,3	227,2	54,8	45,3	17,3
2012	1.317,7	1.047,2	810,1	270,5	55,0	43,7	20,5
2013	1.290,9	1.006,4	775,3	284,6	54,2	42,2	22,0
2014	1.273,9	998,0	779,5	275,8	53,8	42,1	21,7
2015	1.260,7	1.017,2	800,2	243,4	53,5	43,1	19,3
2016	1.256,1	1.040,6	817,9	215,4	53,5	44,3	17,2
2017	1.248,3	1.052,7	827,3	195,6	53,3	45,0	15,7
2018	1.243,5	1.077,6	862,4	165,9	53,3	46,2	13,3
2019	1.241,1	1.095,2	878,3	145,9	53,1	46,9	11,8

Datos en medias anuais.

Fonte: IGE, Enquisa de poboación activa.

1.3.1.2. Balance de indicadores laborais cos datos das Contas económicas de Galicia

A segunda aproximación da análise da evolución do mercado de traballo de Galicia farase a partir da estatística das Contas económicas trimestrais sobre postos de traballo equivalentes a tempo completo; o que permite aproximar mellor á variación do emprego neto de Galicia. No cadro 1.20 recóllense os datos do último sexenio, por sectores e ramas:

- En medias anuais, a poboación ocupada de Galicia subiu en 2019 en 67.147 persoas respecto de 2013.
- A diminución neta de postos de traballo rexistrouse só na agricultura, gandería, silvicultura e pesca (2.460 persoas menos) e en certos tipos de servizos (actividades financeiras e de seguros, con 2.896 persoas menos), actividades artísticas, recreativas e outros servizos (1.577 persoas menos) e servizos non de mercado (1.927 persoas menos).

Cadro 1.20

Emprego* segundo actividade económica. Galicia. 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL POBOACIÓN OCUPADA	956.961	940.518	950.736	969.142	990.793	1.012.126	1.024.108
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	73.502	67.575	65.129	68.750	74.882	72.205	71.042
Industria	137.640	133.962	134.861	139.061	142.188	146.017	147.549
Construción	71.624	70.223	73.280	70.944	70.909	73.576	75.373
Servizos	674.195	668.758	677.466	690.387	702.814	720.328	730.144
-Comercio, transporte e hostalaría	277.856	268.931	269.308	271.998	283.540	291.152	292.930
-Información e comunicacións	14.652	15.114	16.207	17.221	18.470	19.212	19.732
-Actividades financeiras e de seguros	19.469	18.339	16.221	18.075	17.040	16.918	16.573
-Actividades inmobiliarias	6.131	6.593	7.005	6.893	7.141	7.405	7.639
-Actividades profesionais	87.262	87.345	86.351	93.492	98.280	103.331	105.894
-Administración pública (saúde e educación)	197.187	199.897	207.531	205.369	207.238	213.594	217.315
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	71.638	72.539	74.843	77.339	71.105	68.716	70.061
Servizos non de mercado	161.920	161.109	162.096	160.395	157.890	159.086	159.993

* En postos de traballo equivalentes a tempo completo.
Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario.
Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

O cadro 1.21 recolle, cunha estrutura semellante á do cadro anterior, as porcentaxes de variación interanuais do emprego, medido en postos de traballo equivalentes a tempo completo. Nel pódese salientar:

- A redución da poboación ocupada de Galicia de 2014 deu paso, a partir de 2015, a subas continuadas. En 2019 foi do 1,2% en media anual, e pódese apreciar que esa suba vai perdendo intensidade no segundo semestre do ano. Así, no primeiro trimestre creceu un 1,6% e no segundo un 1,5%. Porén, no terceiro e cuarto a suba foi menor, do 0,9% e 0,8%, respectivamente.
- Por sectores de actividade económica, o sector máis dinámico foi a construción (2,5%).
- No sector servizos a situación é moi dispar, en función das ramas de actividade, destacando o crecemento do 2,7% no subsector de información e comunicacións.

Cadro 1.21

Porcentaxe de variación de emprego* segundo actividade. Galicia. 2014-2019

	En medias anuais						Datos trimestrais			
	2014	2015	2016	2017	2018	2018	2019/I	2019/II	2019/III	2019/IV
TOTAL POBOACIÓN OCUPADA	-1,7	1,1	1,9	2,2	2,2	1,2	1,6	1,5	0,9	0,8
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-8,1	-3,6	5,6	8,9	-3,6	-1,6	-5,2	1,0	-0,9	-1,2
Industria	-2,7	0,7	3,1	2,2	2,7	1,0	1,9	0,6	0,2	1,4
Construción	-2,0	4,4	-3,2	0,0	3,8	2,4	4,2	3,1	2,3	0,2
Servizos	-0,8	1,3	1,9	1,8	2,5	1,4	1,9	1,5	1,1	0,9
-Comercio, transporte e hostalaría	-3,2	0,1	1,0	4,2	2,7	0,6	0,9	0,8	0,5	0,2
-Información e comunicacións	3,2	7,2	6,3	7,3	4,0	2,7	3,1	2,9	2,4	2,4
-Actividades financeiras e de seguros	-5,8	-11,5	11,4	-5,7	-0,7	-2,0	-1,6	0,3	-3,8	-3,0
-Actividades inmobiliarias	7,5	6,2	-1,6	3,6	3,7	3,2	3,4	3,9	2,6	2,7
-Actividades profesionais	0,1	-1,1	8,3	5,1	5,1	2,5	3,7	2,5	1,9	1,8
-Administración pública (saúde e educación)	1,4	3,8	-1,0	0,9	3,1	1,7	1,8	1,9	1,9	1,4
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	1,3	3,2	3,3	-8,1	-3,4	2,0	4,2	1,5	0,8	1,4
Servizos non de mercado	-0,5	0,6	-1,0	-1,6	0,8	0,6	0,4	0,7	0,7	0,5

* En postos de traballo equivalentes a tempo completo.
Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario.
Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

A evolución do emprego neto en Galicia dende 2008, medido en postos de traballo equivalentes, preséntase no cadro 1.22, que reflicte nitidamente a gran intensidade da destrución da ocupación en Galicia durante a crise. En 2019, o mellor comportamento é o da construción (2,4%), e o peor o da agricultura, gandería, silvicultura e pesca (-1,6%).

Cadro 1.22

Porcentaxe de variación de emprego * por sectores produtivos. Galicia. 2009-2019

	Total poboación ocupada	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos	Servizos non de mercado
2009	-5,7	-3,4	-10,1	-11,2	-3,8	1,9
2010	-3,4	-2,1	-4,2	-9,5	-2,2	-1,6
2011	-4,0	-2,9	-5,1	-15,6	-2,0	-4,1
2012	-5,1	-3,8	-7,5	-17,6	-2,9	-3,6
2013	-2,3	-4,0	-3,6	-10,7	-0,9	0,0
2014	-1,7	-8,1	-2,7	-2,0	-0,8	-0,5
2015	1,1	-3,6	0,7	4,4	1,3	0,6
2016	1,9	5,6	3,1	-3,2	1,9	-1,0
2017	2,2	8,9	2,2	0,0	1,8	-1,6
2018	2,2	-3,6	2,7	3,8	2,5	0,8
2019	1,2	-1,6	1,0	2,4	1,4	0,6
2019/I	1,6	-5,2	1,9	4,2	1,9	0,4
2019/II	1,5	1,0	0,6	3,1	1,5	0,7
2019/III	0,9	-0,9	0,2	2,3	1,1	0,7
2019/IV	0,8	-1,2	1,4	0,2	0,9	0,5

* En postos de traballo equivalentes a tempo completo; cambio interanual.

Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

O cadro 1.23 permite afondar no estudo da principal compoñente da poboación ocupada de Galicia.

Cadro 1.23

Emprego asalariado* segundo actividade. Galicia. 2013-2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL POBOACIÓN ASALARIADA	791.827	785.136	796.237	811.555	827.238	851.551	868.944
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	24.860	25.662	26.063	26.778	28.394	27.611	27.395
Industria	131.891	128.296	129.206	133.348	136.465	141.193	143.991
Construción	57.660	56.158	58.603	56.679	56.689	60.030	62.662
Servizos	577.416	575.020	582.365	594.750	605.690	622.716	634.895
-Comercio, transporte e hostalaría	218.289	213.404	214.889	218.704	226.593	234.725	239.138
-Información e comunicacións	13.953	14.481	15.229	16.357	17.524	18.023	18.464
-Actividades financeiras e de seguros	16.445	15.163	12.992	14.875	14.122	14.005	13.737
-Actividades inmobiliarias	5.466	5.905	6.338	6.210	6.442	6.633	6.757
-Actividades profesionais	73.523	73.953	72.420	78.791	83.369	88.170	90.738
-Administración pública (sanidade e educación)	192.218	194.306	201.137	198.664	201.447	207.077	210.597
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	57.522	57.808	59.360	61.149	56.193	54.083	55.464
Servizos non de mercado	161.920	161.109	162.096	160.395	157.890	159.086	159.993

* En postos de traballo equivalentes a tempo completo.

Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.3.2. Produtividade do traballo e competitividade empresarial

Co fin de obter unha análise axeitada da produtividade de traballo, é necesario realizar un estudo sectorial, para coñecer a fenda de produtividade entre os sectores produtivos (cadro 1.24).

- En 2017, as produtividades aparentes do traballo de Galicia están por baixo das medias estatais na industria, a construción e os servizos, mentres que está por riba na agricultura, gandería, silvicultura e pesca.
- Na comparanza dos datos dos anos 2012 e 2017, sobresaí a produtividade sectorial agro-pesqueira en Galicia (concentrada no cuatrienio 2014-2017), pero con descenso desde 2015. Polo que respecta á industria tamén se recolle unha redución entre 2015 e 2017, mentres que a construción e a industria mostran un aumento da produtividade aparente do traballo durante o período analizado.

Cadro 1.24

Porcentaxe de produtividade do traballo, por sectores. Galicia/España. 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	145,2	142,4	151,7	146,0	146,2	145,2
Industria	86,8	93,4	93,0	88,5	86,9	86,6
Construción	87,1	87,3	88,2	90,6	92,6	93,5
Servizos	90,9	90,3	92,6	95,6	97,5	99,1

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.4. Benestar económico-social: taxas de pobreza; alta desigualdade

1.4.1. Dificultades económicas dos fogares

A Enquisa de condicións de vida (ECV) realizada polo INE estima a nivel rexional as dificultades económicas dos fogares en 2018 (último dato dispoñible), cuantificándoas polos catro criterios que recolle o cadro 1.25. Cabe salientar o seguinte:

- Un 45,6% dos fogares de Galicia non podían permitirse ir de vacacións polo menos unha semana ao ano fóra da súa casa (11,4 puntos porcentuais máis que a media estatal); só dúas CC.AA. (Andalucía e Extremadura) e a Cidade Autónoma de Ceuta tiveron unha porcentaxe de fogares maior que os galegos, mentres que as menores porcentaxes rexistráronas as CC.AA. que encabezaron a clasificación por ingresos anuais netos medios (País Vasco, Madrid e Navarra).
- Un 23,1% dos fogares galegos consideraron que non tiñan capacidade económica para facerlle fronte a gastos imprevistos (12,9 puntos porcentuais menos que a media española, e situándose como a terceira CC.AA. con menor porcentaxe); as maiores porcentaxes tivéronas a Cidade Autónoma de Ceuta (57,0%) e as CC.AA. de Canarias (52,4%) e Andalucía (52,1%); as porcentaxes máis baixas foron as do País Vasco (22,2%) e Navarra (20,7%).

- Un 4,0% dos fogares de Galicia tiveron retrasos nos pagos relacionados coa súa vivenda principal (3,3 puntos porcentuais por baixo da media española); a Cidade Autónoma de Ceuta (20,7%), e as CC.AA. de Andalucía e Murcia (con 12,7 % e 11,2%, respectivamente) rexistraron as maiores porcentaxes de fogares; as menores rexistráronas Aragón (2,8%) e Castela e León (3,1%).
- Un 7,0% dos fogares galegos tiveron moita dificultade para chegar a fin de mes (3,4 puntos porcentuais por baixo da media española); a Cidade Autónoma de Ceuta e as CC.AA. de Andalucía, Murcia e Canarias rexistraron os maiores porcentaxes de fogares nesta situación, mentres que as menores rexistráronas Aragón, Castela e León e País Vasco.

Cadro 1.25

Dificultades económicas dos fogares. Por CC.AA. 2018

	Non pode permitirse ir de vacacións polo menos unha semana ao ano	Non ten capacidade para afrontar gastos imprevistos	Retrasos nos pagos relacionados coa vivenda principal	Moita dificultade para chegar a fin de mes
Andalucía	49,8	52,1	12,7	18,3
Aragón	21,2	29,8	2,8	4,1
Asturias	30,9	33,0	4,4	9,8
Baleares	27,4	29,9	7,2	8,8
Canarias	40,3	52,4	9,0	15,5
Cantabria	44,0	34,0	4,9	9,8
Castela e León	27,3	25,7	3,1	4,5
Castela-A Mancha	38,8	40,8	7,1	9,2
Cataluña	26,8	27,9	6,9	7,7
C. Valenciana	36,1	40,2	6,0	7,3
Extremadura	47,6	43,2	8,2	12,0
Galicia	45,6	23,1	4,0	7,0
Madrid	23,5	30,7	6,1	10,3
Murcia	43,3	47,3	11,2	16,2
Navarra	21,5	20,7	7,7	8,5
País Vasco	18,1	22,2	5,0	6,4
A Ríoxa	23,4	27,5	5,8	7,5
Ceuta	46,1	57,0	20,7	26,2
Melilla	31,4	38,6	8,7	14,2
España	34,2	36,0	7,3	10,4

Datos en porcentaxe.

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV)

1.4.2. Ingresos medios por persoa e por fogar

Na última Enquisa de condicións de vida (ECV) con información para 2018 estímase en 11.412 euros os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia, fronte a unha media de 11.239 no conxunto de España. Salienta a seguinte información do cadro 1.26:

- Os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia en 2018 están só un 1,5% por baixo da media española.
- As CC.AA. cos maiores niveis per cápita foron País Vasco, Navarra, Cataluña e Madrid, mentres que os menores tivéronos as CC.AA. de Murcia, Canarias e Extremadura.
- O ingreso medio anual neto en 2018 dunha persoa residente no País Vasco está un 30,9% por riba da media dunha residente en Galicia.

Cadro 1.26

**Clasificación das CC.AA. de maior a menor
ingreso medio anual por persoa. 2018**

País Vasco	14.722
Navarra	13.585
Cataluña	13.338
Madrid	13.279
Baleares	13.240
Melilla	12.507
Asturias	12.085
A Ríoxa	12.029
Aragón	11.990
Castela e León	11.949
España	11.412
Cantabria	11.239
Galicia	11.239
C. Valenciana	10.232
Ceuta	9.784
Castela-A Mancha	9.533
Andalucía	9.258
Murcia	9.111
Canarias	8.964
Extremadura	8.503

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV)

A análise dos ingresos medios anuais netos por fogar en España entre 2010 e 2018 (cadro 1.27) permite comprobar que a evolución foi decrecente dende 2010 a 2015, pero tras a mellora producida en 2016, acada en 2018 o 95,8% respecto do primeiro ano. Pola súa banda, os ingresos medios anuais netos por persoa no conxunto do Estado español aumentaron nun 1,1% dende 2010 a 2018.

Cadro 1.27

Evolución dos ingresos medios anuais por fogar e por persoa. España. 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Por fogar	29.634	28.206	27.747	26.775	26.154	26.092	26.730	27.558	28.417
Por persoa	11.284	10.858	10.795	10.531	10.391	10.419	10.708	11.074	11.412

Datos en euros.

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV)

1.4.3. A poboación en risco de pobreza

A ECV tamén permite coñecer a taxa de pobreza en España. No cadro 1.28 preséntanse as comunidades (e cidades) autónomas ordenadas de menor a maior taxa de risco de pobreza para 2018. Esta información revela que:

- Galicia atópase por baixo da media estatal (18,8% e 21,5%, respectivamente) e ocupa en 2018 unha posición intermedia entre as comunidades pola súa taxa de pobreza.
- As CC.AA. coa taxa de pobreza máis baixa en 2018 foron País Vasco e Navarra.
- No outro extremo, Andalucía, Canarias, Estremadura e a Cidade Autónoma de Ceuta rexistraron as maiores taxas de pobreza (todas por riba do 32%).

Cadro 1.28

Clasificación de menor a maior taxa de pobreza. Por CC.AA. 2018

País Vasco	8,6
Navarra	8,9
Cataluña	13,6
Asturias	14,0
Aragón	14,2
Baleares	15,4
Castela e León	16,1
Madrid	16,1
A Ríoxa	16,6
Galicia	18,8
Cantabria	19,9
Melilla	21,4
España	21,5
C. Valenciana	26,0
Murcia	28,6
Castela-A Mancha	29,9
Andalucía	32,0
Canarias	32,1
Estremadura	37,6
Ceuta	38,3

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV)

No cadro 1.29 preséntase a evolución da poboación en risco de pobreza de Galicia e máis España de 2008 a 2018.

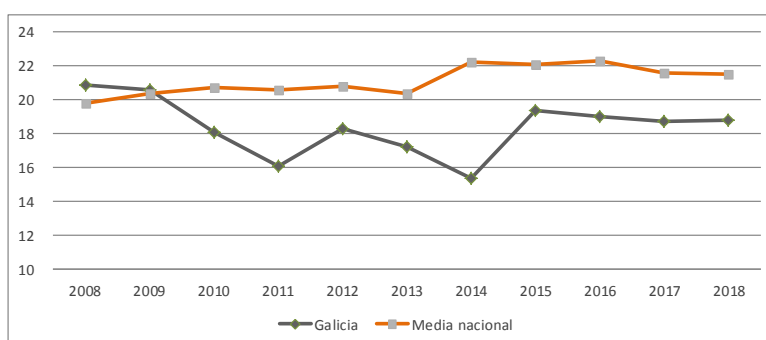
- Galicia rexistrou en 2018 unha suba de taxa da pobreza dende 2013 de 1,6 puntos porcentuais, e pecha 2018 co 18,8%, despois de ter en 2014 o mellor dato (15,4%).
- Pola súa banda, a taxa media de pobreza de España tivo entre 2013 e 2018 unha suba algo menor (1,1 puntos porcentuais). En 2018 sitúase no 21,5%.
- A diferenza entre as dúas taxas de pobreza quedou en 2,7 puntos porcentuais en 2018.

Cadro 1.29

Evolución da taxa de pobreza. Galicia/España. 2008-2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Galicia	20,9	20,6	18,1	16,1	18,3	17,2	15,4	19,4	19,0	18,7	18,8
España	19,8	20,4	20,7	20,6	20,8	20,4	22,2	22,1	22,3	21,6	21,5

Datos en porcentaxe.
Fonte: INE, ECV.

1.4.4. Distribución da renda

Un xeito de analizar a distribución da renda é calcular os quintís dos ingresos. Para iso, ordénanse todas as persoas segundo a contía dos ingresos por unidade de consumo e, posteriormente, divídense en cinco grupos iguais. O primeiro quintil corresponde ao 20% con menores ingresos e o quinto quintil corresponde ao 20% das persoas con maiores ingresos por unidade de consumo.

No cadro 1.30 preséntase a poboación por CC.AA. por quintil de renda por unidade de consumo no ano 2018. Da análise pódese salientar que:

- Galicia é unha das CC.AA. nas que a porcentaxe de poboación no grupo de menos ingresos (primeiro quintil), e no grupo de máis ingresos (quinto quintil) está por baixo da media estatal; mentres que está por riba da media española no segundo, terceiro e cuarto quintís.

- As CC.AA. coa maior porcentaxe de poboación no quinto quintil foron o País Vasco (35,4%), Madrid (28,1%), Navarra (29,5%) e Cataluña (28,4%).
- No primeiro quintil, as maiores porcentaxes rexistráronas Extremadura (35,0%), Ceuta (37,4%) e Canarias e Andalucía (ambas cun 30,0%).

Cadro 1.30

Poboación por quintil de renda por unidade de consumo. Por CC.AA. 2018

	1º quintil (menor renda): 0-20%	2º quintil (rendas intermedias): 20-40%	3º quintil (rendas intermedias): 40-60%	4º quintil (rendas intermedias): 60-80%	5º quintil (maior renda): 80-100%
Andalucía	30,0	25,9	18,3	13,6	12,2
Aragón	13,0	17,7	21,8	26,4	21,1
Asturias	13,8	21,2	20,1	23,7	21,2
Baleares	13,5	19,1	18,0	23,8	25,7
Canarias	30,0	24,5	15,8	18,1	11,5
Cantabria	18,8	18,3	23,6	22,0	17,4
Castela León	14,6	20,7	22,8	22,7	19,2
Castela-A Mancha	27,4	22,8	24,1	15,2	10,5
Cataluña	12,3	15,7	17,5	26,1	28,4
C. Valenciana	24,7	20,3	24,0	17,4	13,7
Extremadura	35,0	27,9	19,2	9,2	8,7
Galicia	17,0	21,6	21,2	21,9	18,5
Madrid	14,7	15,4	21,0	20,7	28,1
Murcia	27,0	24,2	20,0	16,3	12,6
Navarra	8,6	9,8	22,2	30,0	29,5
País Vasco	8,3	14,3	16,8	25,2	35,4
A Ríoxa	15,1	14,4	29,1	22,5	18,9
Ceuta	37,4	20,2	9,6	10,7	22,0
Melilla	20,9	15,4	14,2	23,5	25,9
España	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV)

1.5. Participación dos salarios no VEB. Custos laborais e salariais

Para analizar a participación dos salarios no valor engadido bruto, estúdase a relevancia das remuneracións salariais no PIB de Galicia, España e a UE. Posteriormente, preséntanse as estatísticas de custos salariais e a evolución do salario mínimo interprofesional (SMI).

1.5.1. Peso das remuneracións salariais no PIB de Galicia, España e a UE

A evolución da porcentaxe que sobre o PIB supón a remuneración da poboación asalariada para o período 2000-2019 en Galicia, España e UE recóllese no cadro 1.31. Anotamos os seguintes aspectos:

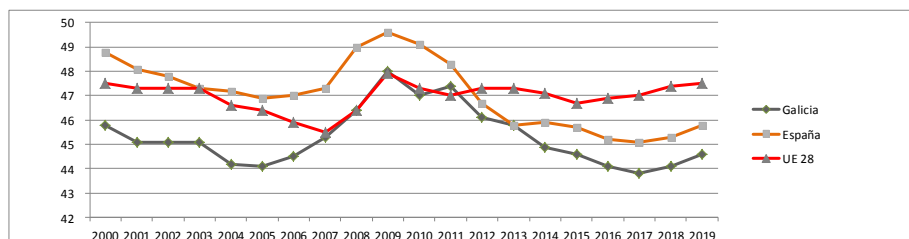
- En 2019 a porcentaxe de remuneración da poboación asalariada de Galicia no seu PIB (44,6%) é menor que a estatal (45,8%). As diferenzas coa media estatal e a UE son de 1,2 e 2,9 puntos, respectivamente.
- A proporción dos salarios no PIB de Galicia rexistra un lixeiro aumento respecto ao ano pasado ao pasar do 44,1 en 2018 ao 44,6 en 2019.

Cadro 1.31

Porcentaxe da remuneración das persoas asalariadas no PIB. Galicia, España e Europa. 2000-2019

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Galicia	45,8	45,1	45,1	45,1	44,2	44,1	44,5	45,3	46,4	48,0	47,0	47,4	46,1	45,8	44,9	44,6	44,1	43,8	44,1	44,6
España	48,8	48,1	47,8	47,3	47,2	46,9	47,0	47,3	49,0	49,6	49,1	48,3	46,7	45,8	45,9	45,7	45,2	45,1	45,3	45,8
UE28	47,5	47,3	47,3	47,3	46,6	46,4	45,9	45,5	46,4	47,9	47,3	47,0	47,3	47,3	47,1	46,7	46,9	47,0	47,4	47,5

Datos en porcentaje.
Fonte: IGE, Estudio sobre salarios.

1.5.2. Custos laborais. Xornada laboral

O cadro 1.32 recolle os custos laborais de 2011 a 2019 en Galicia dende unha dobre perspectiva: por persoa traballadora e mes e por hora efectiva de traballo. No que atinxe á primeira variable, o custo laboral foi 2.533,5 euros. Polo que respecta ao custo laboral por hora efectiva, en 2019 ascende ata os 19,8 euros.

Cadro 1.32

Custos laborais. Galicia. 2011-2019

	Custo laboral por persoa traballadora e mes		Custo laboral por hora efectiva	
	Euros	% var.*	Euros	% var.*
2011	2.416,5	0,7	18,47	0,2
2012	2.256,2	-6,6	17,57	-4,9
2013	2.363,5	4,8	18,29	4,1
2014	2.378,7	0,6	17,98	-1,7
2015	2.370,6	-0,3	19,33	7,5
2016	2.343,7	-1,1	18,32	-5,2
2017	2.427,6	3,6	19,02	3,8
2018	2.417,6	-0,4	18,95	-0,4
2019	2.533,5	4,8	19,75	4,2

* Sobre cuarto trimestre do ano anterior.

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral.

A media estatal do custo salarial por persoa traballadora e mes foi de 2.075,4 euros en 2019. A desagregación deste dato por CC.AA. permite observar que o maior custo laboral foi o de País Vasco e Madrid (2.444). Estremadura (1.733) e Canarias (1.708) pecharon a clasificación. As CC.AA. cunha maior suba porcentual no seu custo laboral en 2019 foron Galicia (4,4%) e Aragón (4,3%); mentres que as maior diminución rexistrouse en Canarias (-1,0).

Cadro 1.33

Custos salariais en España. Por CC.AA. 2019

	Custo salarial por persoa traballadora e mes		Custo salarial por hora efectiva	
	Euros	Taxa*	Euros	Taxa*
España	2.075,4	1,8	16,2	1,4
Aragón	2.042,08	4,3	16,53	5,4
Asturias	2.151,94	3,5	17,32	4,3
Baleares	2.066,49	0,6	15,76	1,0
Canarias	1.708,80	-1,0	13,08	-0,4
Cantabria	2.014,84	2,5	15,94	4,1
Castela e León	1.851,60	1,1	14,79	1,3
Castela-A Mancha	1.791,53	0,1	14,16	0,2
Cataluña	2.246,23	2,7	17,64	3,2
Comunidade Valenciana	1.812,73	1,7	14,28	0,0
Extremadura	1.733,26	3,0	14,02	3,1
Galicia	1.896,21	4,4	14,78	3,9
Madrid	2.444,76	0,3	18,47	-0,9
Murcia	1.830,84	0,6	14,36	0,6
Navarra	2.339,12	3,0	18,91	3,4
País Vasco	2.444,01	0,2	19,76	0,8
A Ríoxa	1.910,44	1,7	15,39	4,4

*Variación porcentual sobre o cuarto trimestre do ano anterior.

Fonte: IGE, Enquisa trimestral de custo laboral.

No cadro 1.34 preséntase a xornada laboral por persoa traballadora e mes de Galicia no cuarto trimestre, para o período 2008-2019 dende unha tripla vertente: total de persoas traballadoras, as que traballan a tempo completo e as que o fan a tempo parcial.

No que atinxe ao total de persoas que traballan, Galicia rexistra un descenso na xornada de traballo dende 2008 a 2018. En 2019 foi de 151 horas. Polo que respecta ao traballo a tempo completo a cantidade estabilízase ao redor das 169 horas. No que fai referencia ao traballo a tempo parcial, dende 2015 ata 2018 prodúcese unha diminución, acadando as 85,7 horas en 2019, un lixeiro incremento respecto ao 2018.

Cadro 1.34

Xornada laboral. Galicia. 2008-2019

Período	Xornada laboral (horas pactadas)		
	Total traballadores/as	Tempo completo	Tempo parcial
2008	156,4	169,5	83,4
2009	156,0	169,4	83,4
2010	155,7	169,5	84,7
2011	154,5	169,8	84,7
2012	153,3	169,6	85,3
2013	152,1	169,1	87,0
2014	152,1	169,1	88,2
2015	151,8	169,4	84,7
2016	150,2	169,2	84,4
2017	150,9	169,2	83,8
2018	150,5	169,3	84,3
2019	151,0	169,1	85,7

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral.

O número de vacantes en Galicia ao remate do ano 2019 foi de 4.607 (cadro 1.35), o que supón un 4,6% do total, moi por baixo das porcentaxes relativas no total español en poboación ou PIB. Este mesmo cadro permite coñecer os motivos principais de non existencia de vacantes, desagregado por CC.AA. e a nivel estatal.

Cadro 1.35

Vacantes, ou motivos polos que non existen. Por CCAA. 2019*

	Vacantes	% en cada CC.AA. sobre o total de vacantes	Motivos polos que non existen vacantes (distribución autonómica)		
			Non se necesita ningunha persoa traballadora mais	Elevado coste de contratación	Outros
Andalucía	16.114	16,0	92,6	4,5	2,9
Aragón	2.622	2,6	90,2	4,7	5,1
Asturias	2.193	2,2	94,9	4,7	0,4
Baleares	1.624	1,6	93,6	3,0	3,4
Canarias	8.242	8,2	90,2	8,0	1,8
Cantabria	560	0,6	92,4	5,6	2,0
Castela e León	5.184	5,1	91,1	5,5	3,4
Castela-A Mancha	2.022	2,0	91,9	6,5	1,6
Cataluña	19.992	19,8	94,8	3,6	1,6
C. Valenciana	7.088	7,0	92,8	5,5	1,7
Extremadura	903	0,9	91,2	6,1	2,7
Galicia	4.607	4,6	91,2	6,9	1,9
Madrid	21.684	21,5	93,7	3,8	2,5
Murcia	1.378	1,4	94,2	4,0	1,8
Navarra	2.747	2,7	97,2	1,0	1,8
País Vasco	3.596	3,6	92,6	4,1	3,3
A Ríoxa	453	0,4	92,8	3,0	4,2
Total	101.009	100,0	92,9	4,8	2,3

* Datos do 4º trimestre de 2019

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral.

1.5.3. O salario mínimo interprofesional (SMI)

O SMI a 1 de xaneiro de 2020 en España foi de 1.050 euros/mes (incluíndo a pro rata das pagas extraordinarias). A súa contía actual en España experimentou unha importante suba nos últimos anos. Con todo, é menos da metade do establecido nalgúns Estados socios da Eurozona como Luxemburgo ou Irlanda. Respecto de Francia é un 68,2% (cadro 1.36).

Cadro 1.36

**Salario mínimo interprofesional.
España e outros Estados da UE. 2020**

	Euros/mes
Luxemburgo	2142
Irlanda	1656
Reino Unido	1599
Bélxica	1594
Francia	1539
España	1050
Grecia	758
Portugal	741
Polonia	611

* Inclúe o rateo das pagas extraordinarias.

Fonte: Eurostat.

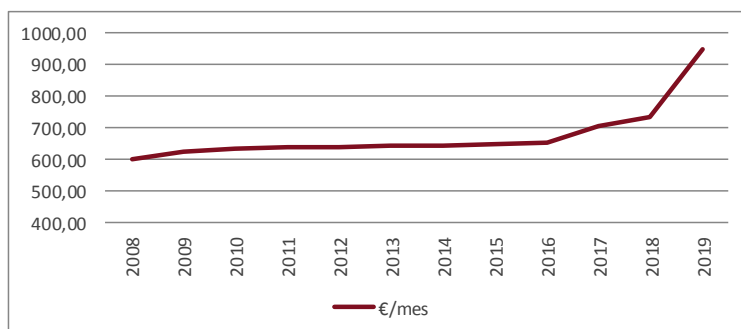
O moi limitado incremento do SMI no trienio 2012-2014 (0,6%), contrasta co importante aumento de 2016 a 2017 (8,01%) e entre 2017 a 2018 (3,98%) e sobre todo entre 2018 e 2019 (29,1%) tal e como reflicte o cadro 1.37. En 2019 situouse en 950 euros mensuais (13.300 euros anuais repartidos en 14 pagas).

Cadro 1.37

Salario mínimo interprofesional. España. 2008-2019

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
€/día	20,00	20,80	21,11	21,38	21,38	21,51	21,51	21,62	21,84	23,59	24,53	31,66
€/mes	600,00	624,00	633,30	641,40	641,40	645,30	645,30	648,60	655,20	707,70	735,90	950,00
Incremento sobre o salario anterior	5,15	4,00	1,49	1,28	0,00	0,61	0,00	0,51	1,02	8,01	3,98	29,09

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

1.6. A variación do IPC

O cadro 1.38 recolle a evolución nos últimos once anos das taxas de inflación de Galicia e España. Tras unha etapa ordinaria de incrementos entre 2006 e 2013, durante o bienio 2014-2015 os prezos tiveron un comportamento extraordinario: diminuíron, para logo aumentar en 2016. En 2017 foi do 1,2%, en 2018 do 1% e en 2019 do 0,7%. Para España, a evolución foi, en liñas xerais, a mesma, aínda que superior nunha décima no 2019 respecto de Galicia.

Cadro 1.38

Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2006-2019

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Galicia	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1	2,5	2,6	0,5	-1,0	-0,2	1,6	1,2	1,0	0,7
España	2,7	4,2	1,4	0,8	3,0	2,4	2,9	0,3	-1,0	0,0	1,6	1,1	1,2	0,8

(1) De decembro a decembro.
Fonte: INE, IPC.

A inflación subxacente, que é aquela que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados, rematou en 2019 en Galicia no 1,1% fronte ao 1,0% da media estatal.

Cadro 1.39

Inflación subxacente. Galicia/España. 2009-2018

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos enerxéticos	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Galicia	0,2	1,4	1,6	2,2	0,3	-0,1	1,0	0,9	0,8	0,8	1,1
España	0,3	1,5	1,5	2,1	0,2	0,0	0,9	1,0	0,8	0,9	1,0

Taxas de variacións interanuais en % a decembro de cada ano.
Fonte: INE, IPC.

A información do cadro 1.40 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación entre 2009 e 2019 en Galicia. Obsérvase nel que en 2019:

- Diminuíron os prezos en tres grupos de gasto: vivenda (-5,4%) e ocio e cultura (-0,4%) e bebidas alcohólicas e tabaco (-0,1%).
- As maiores subas rexistráronse en transporte (3,4%), e en hoteis, cafés e restaurantes (3,0%).

Cadro 1.40

IPC por grupos de gasto. Galicia. 2009-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas	-2,0	0,5	2,7	2,5	1,5	0,1	1,4	1,0	1,4	1,4	1,2
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	11,3	13,9	3,7	5,8	5,0	-0,4	1,2	0,9	1,8	1,6	-0,1
3. Vestido e calzado	-0,9	0,5	0,3	0,3	0,1	0,4	0,5	0,8	0,4	0,9	0,9
4. Vivenda	0,8	7,3	7,0	6,4	0,4	-0,9	-3,2	0,8	1,7	2,4	-5,4
5. Enxoval	1,0	0,7	1,6	1,2	0,5	-1,3	0,6	-0,5	-0,1	0,3	0,8
6. Sanidade	-0,7	-0,1	-2,3	11,1	1,6	-0,2	0,2	1,4	0,3	1,1	1,1
7. Transporte	4,1	9,1	4,6	2,1	1,1	-4,2	-2,8	4,7	2,4	-0,4	3,4
8. Comunicacións	-0,3	-0,7	-1,6	-2,8	-6,6	-5,7	0,4	3,3	0,2	2,2	0,6
9. Ocio e cultura	-0,6	-0,9	0,6	0,7	-0,7	-1,8	0,1	0,2	-0,6	-0,6	-0,4
10. Ensino	2,6	2,1	3,2	4,0	1,6	1,0	0,6	1,6	1,0	1,3	1,8
11. Hotéis, cafés e restaurantes	1,8	2,1	1,6	1,4	0,5	0,5	0,9	1,3	2,1	2,0	3,0
12. Outros	1,9	2,5	2,0	3,6	-0,1	0,7	1,4	1,6	0,0	0,8	1,0
VARIACIÓN XERAL DO IPC	0,9	3,1	2,5	2,6	0,5	-1,0	-0,2	1,6	1,2	1,0	0,7

Taxas de variación interanuais en % a decembro de cada ano.

Fonte: INE, IPC.

1.7. Comercio exterior

Cando se analiza o comercio exterior galego, podemos referirnos a tres realidades económicas diferentes: i) ao importe global das transaccións con orixe ou destino en Galicia (total do comercio exterior galego); ii) tan só a unha parte dese total do comercio exterior galego: ás compravendas de Galicia co estranxeiro (ou o que é o mesmo, a parte correspondente a Galicia do comercio internacional español). Esta adoita ser a máis usada na literatura económica tradicional, pero cremos que a súa denominación pode resultar confusa; por iso, chamáremoslle comercio internacional de Galicia; e iii) á outra parte do total do comercio exterior galego: as transaccións de Galicia coas outras CC.AA; chamáremoslle comercio galego intraestatal.

1.7.1. Comercio internacional galego

O valor das exportacións/expedicións de Galicia ao estranxeiro acadou en 2019 os 22.196 millóns de euros, mentres que as importacións foron de 19.814 millóns de euros. A diferenza foi de 2.382 millóns de euros (cadro 1.41).

Consecuentemente co superávit nas compravendas de Galicia co estranxeiro, a taxa de cobertura (porcentaxe do valor das exportacións sobre o das importacións) quedou moi por riba do valor 100 (equilibrio da balanza comercial). En 2019 a taxa de cobertura do comercio internacional galego ascendeu ao 112 % ou o que é o mesmo, o valor das exportacións galegas ao estranxeiro cubriu o importe das importacións e acadou ademais un 12,0% de marxe.

A desagregación provincial nas exportacións amosa que a provincia de Pontevedra (43,7% do total galego) e a da Coruña (49,4%) volveron a ser en 2019 os sólidos

piaras das nosas exportacións, xa que logo, o importe conxunto das compras do estranxeiro destas dúas provincias acadou en 2019 un 93,1% do total galego).

No cadro 1.42 preséntanse os indicadores básicos de comercio exterior para 2019 por CC.AA.

Cadro 1.41

Comercio exterior de Galicia (e distribución provincial). Indicadores básicos. 2019

	EXPORTACIÓN				IMPORTACIÓN				SALDO	COBERT.
	Millóns €	Iprov ⁽¹⁾	TVA ⁽²⁾	Cprov a TVA ⁽³⁾	Millóns €	Iprov ⁽¹⁾	TVA (2)	Cprov a TVA ⁽³⁾	Millóns €	%
A Coruña	10.965,52	49,40	-6,39	-3,28	7.894,50	39,84	0,98	0,40	3.071,02	138,90
Lugo	650,40	2,93	-1,75	-0,05	739,47	3,73	2,45	0,09	-89,08	87,95
Ourense	873,60	3,94	-1,84	-0,07	591,26	2,98	5,07	0,15	282,33	147,75
Pontevedra	9.707,15	43,73	1,21	0,51	10.588,88	53,44	6,75	3,52	-881,73	9.167,00
Galicia	22.196,66	100,00	-2,89	-2,89	19.814,12	100,00	4,16	4,16	2.382,54	112,02

(1) Iprov: incidencia provincial na exportación/importación de Galicia (en porcentaxe)

(2) TVA: taxa de variación interanual (respecto a igual período do ano anterior), en porcentaxe.

(3) Cprov a TVA de Galicia: contribución provincial á taxa de variación interanual rexistrada por Galicia.

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio e Turismo, Informe anual da Dirección Territorial de Comercio en Galicia.

Cadro 1.42

Comercio exterior de España. Por CC.AA. Indicadores básicos. 2019

	EXPORTACIÓN				IMPORTACIÓN				SALDO	COBERT.	EXP+IMP
	Valor (mil. Euros)	ICom ⁽¹⁾	TVA ⁽²⁾	CCom a TVA ⁽³⁾	Valor (mil. Euros)	ICom ⁽¹⁾	TVA ⁽²⁾	CCom a TVA ⁽³⁾	Valor (mil. Euros)	%	Valor (mil. Euros)
España	290.089,07	100,00	1,78	1,78	322.068,69	100,00	1,01	1,01	-31.979,61	90,07	612.157,76
Cataluña	73.853,47	25,46	3,11	0,78	92.419,31	28,70	2,49	0,70	-18.565,84	79,91	166.272,77
Madrid	31.178,91	10,75	3,33	0,35	64.411,53	20,00	4,72	0,91	-33.232,63	48,41	95.590,44
Andalucía	31.738,16	10,94	-2,16	-0,25	30.553,20	9,49	-6,04	-0,62	1.184,96	103,88	62.291,36
Valencia	31.160,19	10,74	2,76	0,29	28.420,70	8,82	3,48	0,30	2.739,49	109,64	59.580,90
País Vasco	25.388,87	8,75	-0,33	-0,03	20.116,74	6,25	-0,83	-0,05	5.272,13	126,21	45.505,61
Galicia	22.196,66	7,65	-2,89	-0,23	19.814,12	6,15	4,16	0,25	2.382,54	112,02	42.010,78
Castela e León	14.562,55	5,02	-4,60	-0,25	12.235,88	3,80	-7,13	-0,29	2.326,67	119,02	26.798,43
Aragón	13.472,60	4,64	13,07	0,55	11.513,49	3,57	-2,10	-0,08	1.959,11	117,02	24.986,09
Murcia	10.560,81	3,64	-1,74	-0,07	11.054,00	3,43	2,14	0,07	-493,19	95,54	21.614,81
Castela-A Mancha	7.527,35	2,59	3,16	0,08	9.288,52	2,88	0,71	0,02	-1.761,17	81,04	16.815,87
Navarra	10.147,32	3,50	11,57	0,37	5.468,38	1,70	12,90	0,20	4.678,95	185,56	15.615,70
Asturias	4.833,11	1,67	11,99	0,18	4.008,05	1,24	-9,56	-0,13	825,06	120,59	8.841,15
Canarias	2.668,03	0,92	-4,12	-0,04	3.578,09	1,11	-9,75	-0,12	-910,06	74,57	6.246,11
Cantabria	2.613,48	0,90	1,29	0,01	2.169,56	0,67	3,44	0,02	443,92	120,46	4.783,04
Non determinado	2.386,09	0,82	4,96	0,04	2.361,58	0,73	-13,71	-0,12	24,51	101,04	4.747,67
Extremadura	2.089,36	0,72	3,93	0,03	1.388,96	0,43	8,04	0,03	700,40	150,43	3.478,33
Baleares	1.892,18	0,65	2,09	0,01	1.429,44	0,44	-0,62	0,00	462,74	132,37	3.321,62
A Ríoxa	1.789,75	0,62	-8,57	-0,06	1.515,62	0,47	-14,20	-0,08	274,13	118,09	3.305,37
Ceuta	10,65	0,00	-15,06	0,00	227,02	0,07	2,87	0,00	-216,37	4,69	237,68
Melilla	19,54	0,01	-28,31	0,00	94,50	0,03	-22,46	-0,01	-74,96	20,68	114,04

(1) Icom: incidencia autonómica na exportación/importación de España (en porcentaxe)

(2) TVA: taxa de variación interanual (respecto a igual período do ano anterior), en porcentaxe.

(3) CCom a TVA de España: contribución autonómica á taxa de variación interanual rexistrada por España.

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio e Turismo, Informe anual da Dirección Territorial de Comercio en Galicia.

1.7.2. Comercio galego con outras comunidades autónomas

Desafortunadamente, non contamos con estatísticas oficiais sobre comercio interrexional en España. O que si temos é a estimación global das exportacións de bens e servizos de Galicia, incluíndo o resto de España. Os datos para o período 2015-2019 aparecen recollidos no cadro 1.43.

Cadro 1.43

Exportacións e importacións de bens e servizos en Galicia. 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Exportacións	28.219	28.815	31.351	32.998	33.329
Importacións	29.375	28.977	32.281	34.545	35.821
Saldo neto	-1.156	-162	-930	-1.547	-2.493

Datos en millóns de euros.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Capítulo 2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

2.1. Introducción

Este capítulo sintetiza os principais datos microeconómicos de Galicia mediante a análise estrutural e conxuntural do seu tecido produtivo e empresarial e das principais políticas que propoñen as Administracións públicas para o seu desenvolvemento.

A primeira parte céntrase na estrutura empresarial existente, prestando especial atención á súa evolución máis recente. Revisaranse os principais datos descritivos das empresas (como tamaño, distribución, sector de actividade ou persoas empregadas) e a súa estrutura societaria. A partir desta análise, obterase unha visión xenérica da xeografía empresarial galega, que é completada coa comparación con outros ámbitos autonómicos ou estatais. Na elaboración deste apartado utilízanse datos obtidos principalmente de tres fontes: o Directorio Central de Empresas (DIRCE) do Instituto Nacional de Estatística (INE); os proporcionados polas bases do Instituto Galego de Estatística (IGE), e os incluídos no Rexistro Mercantil.

A continuación, adóptase un enfoque sectorial a través das enquisas estruturais do INE, correspondentes a tres sectores básicos de actividade económica (industrial, comercial e de servizos). A comparación dos datos galegos cos do resto das CC.AA. permite estimar a evolución recente da economía de Galicia no conxunto do Estado.

O capítulo remata coa revisión dos principais indicadores das enquisas de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e alta tecnoloxía.

2.2. Estructura e dinámica empresarial galega

O primeiro paso na análise da estrutura empresarial na comunidade galega pasa por revisar o número de empresas en Galicia, tanto dende unha perspectiva estática -que ofrece a situación nun momento concreto- coma dinámica, de tipo evolutivo. Para a dita análise estúdanse as empresas atendendo a diferentes clasificacións -sectores de actividade, número de persoas asalariadas, ou condición xurídica baixo a cal son constituídas- co obxectivo de achegar unha visión completa e próxima á realidade. A estes efectos, debe precisarse que as fontes estatísticas distinguen dúas entidades diferentes, a empresa e a unidade local. Enténdese como empresa a unidade organizativa de produción de bens e servizos que exerce actividade nun ou varios lugares; e como unidade local unha empresa (ou parte dela) situada nunha localización xeográfica concreta onde se exercen actividades económicas. Para as

análises incluídas neste capítulo utilizarase de forma preferente o número de empresas, incluíndo as unidades locais naqueles casos nos que acheguen información substancial.

Este epígrafe utiliza información procedente do DIRCE, segundo a explotación proporcionada polo INE. O DIRCE ofrece diferentes datos estatísticos de empresas combinados con datos da Seguridade Social, os procedentes das retencións do imposto sobre a renda das persoas físicas (IRPF), o imposto de actividades económicas (IAE) e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a unha serie de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das Administracións públicas (aínda que si as empresas públicas). O cadro 2.1a resume estes datos:

Cadro 2.1a

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2019

	Total	Industria	Construción	Comercio	Resto de servizos
A Ríoxa	22.669	2.286	2.810	5.020	12.553
Andalucía	518.532	28.866	56.664	134.033	298.969
Aragón	91.114	6.666	12.368	18.725	53.355
Asturias	68.661	3.561	8.430	14.480	42.190
Baleares	98.712	4.893	17.331	16.386	60.102
C. Valenciana	363.428	24.945	45.060	85.531	207.892
Canarias	151.661	5.747	17.250	33.657	95.007
Cantabria	38.702	2.081	5.649	8.012	22.960
Castela- A Mancha	128.106	11.443	19.803	32.546	64.314
Castela e León	161.407	11.676	23.774	37.475	88.482
Cataluña	620.031	36.126	76.072	124.089	383.744
Ceuta e Melilla	9.093	199	667	3.576	4.651
Estremadura	67.687	4.940	8.771	19.385	34.591
Galicia	200.972	12.570	29.686	47.484	111.232
Madrid	540.544	21.227	59.702	95.074	364.541
Murcia	95.456	7.095	12.649	25.066	50.646
Navarra	44.224	3.829	6.213	9.366	24.816
Pais Vasco	142.198	10.926	19.451	31.452	80.369
España	3.363.197	199.076	422.350	741.357	2.000.414

Fonte: INE, DIRCE.

O número de empresas activas en España a 1 de xaneiro de 2019 é de 3.363.197. Isto supón 25.551 empresas máis das que figuraban como activas á mesma data o ano precedente, o que significa un incremento do 0,77 %, lixeiramente inferior ao rexistrado no período 2017-2018 (1,76 %). A súa distribución revela un claro predominio do sector

servizos (81,52 % en conxunto) fronte ao de construción (12,56 %) ou industrial (5,92 %), unha participación relativa similar á rexistrada en anos precedentes. En particular, a comparación coa distribución por sectores existente en 2018 pon de manifesto un lixeiro incremento da concentración de empresas pertencentes ao sector da construción e ao de servizos (0,20 e 0,1 puntos porcentuais, respectivamente) a costa das industriais, cuxa participación relativa diminúe en case 0,3 puntos porcentuais. Cabe sinalar que este sector, o industrial, foi o que presentou un maior dinamismo no bienio 2017-2018, onde a súa participación aumentou nun 4 %.

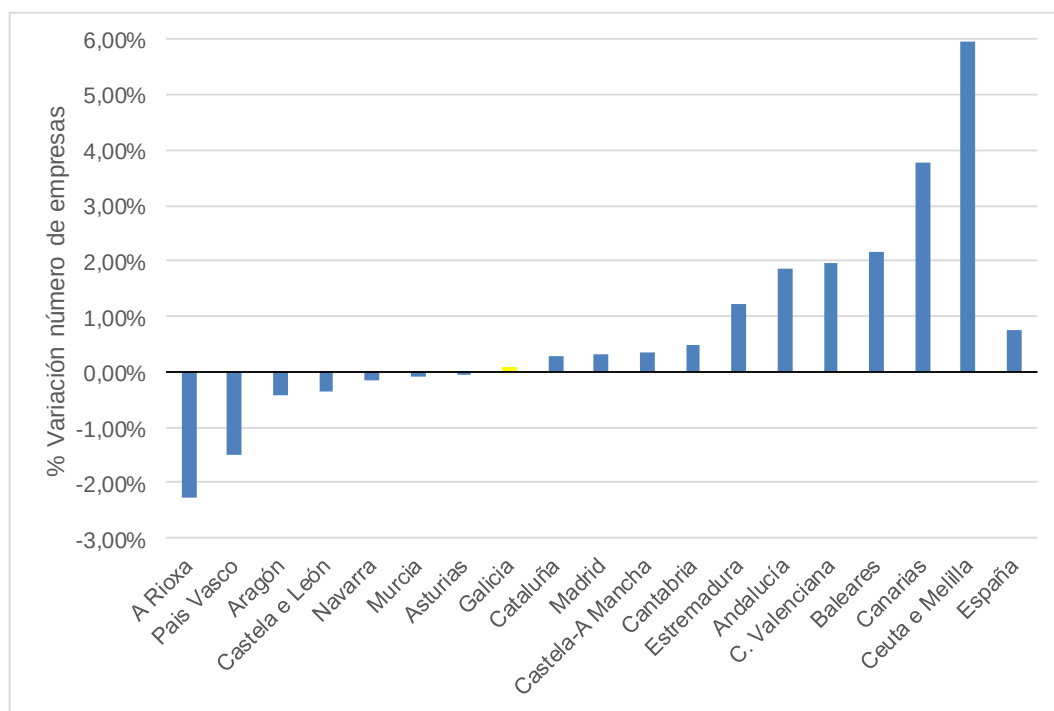
De xeito semellante a anos anteriores, o 60,73 % das empresas concéntranse en catro comunidades autónomas, encabezadas por Cataluña (18,44 %). A continuación figuran Madrid (16,07 %), Andalucía (15,42 %) e a Comunidade Valenciana (10,81 %). Da análise desta relativa concentración dende o ano 2017 pódese constatar que a participación das empresas deste grupo de comunidades no conxunto total de empresas en España aumenta lenta pero progresivamente (60,53 % e 60,61 % para 2017 e 2018, respectivamente). A comunidade galega, pola súa banda, continúa na quinta posición en canto ao peso relativo das súas empresas no conxunto do Estado, con 200.972 empresas en 2019 (un 5,98 % do total). A distribución destas empresas por sectores industriais é similar á previamente comentada para o global de empresas españolas, cun claro predominio do sector servizos (78,97 %) fronte ao industrial (6,25 %) ou o das empresas da construción (14,77 %). Polo tanto, a concentración relativa de empresas galegas nestes dous últimos sectores é lixeiramente superior á media estatal, fronte a unha menor presenza das empresas do sector servizos (en particular, as englobadas no “resto de servizos”, cunha participación catro puntos porcentuais inferior á media do Estado).

A comparación dos datos globais de novas empresas inscritas en 2018 (55.300 máis que en 2017) e 2019 (25.551 máis que o ano anterior) suxire un panorama de certa desaceleración, aínda no marco de creación de empresas. A análise da evolución do número de empresas en cada unha das CC.AA. entre 2018 e 2019 confirma este menor dinamismo fronte ao acontecido no bienio precedente, cando o número de empresas creceu en todas as CC.AA. O gráfico 2.1 amosa as variacións relativas do número de empresas en cada comunidade no período 2018-2019, encabezadas polas rexistradas en Ceuta e Melilla, que aumentan un 5,94 %. Neste bienio, sete comunidades autónomas -A Ríoxa, o País Vasco, Aragón, Castela e León, Navarra, Murcia e Asturias- entran en taxas interanuais negativas, sendo o número de empresas inscritas en 2019 inferior ao referido o ano anterior. Galicia é a primeira das comunidades que rexistra datos positivos, aínda que por debaixo da media estatal (un incremento do 0,09 %,

fron­te a me­dia de 0,77 % no glo­bal de em­presas es­pa­ño­las). Ade­mais, se en 2018 era a sétima co­mu­ni­da­de con me­nor creación de em­presas, en 2019 re­tro­cede ata o pos­to undécimo.

Gráfico 2.1

Variación relativa do número de empresas rexistradas por CC.AA. 2018-2019

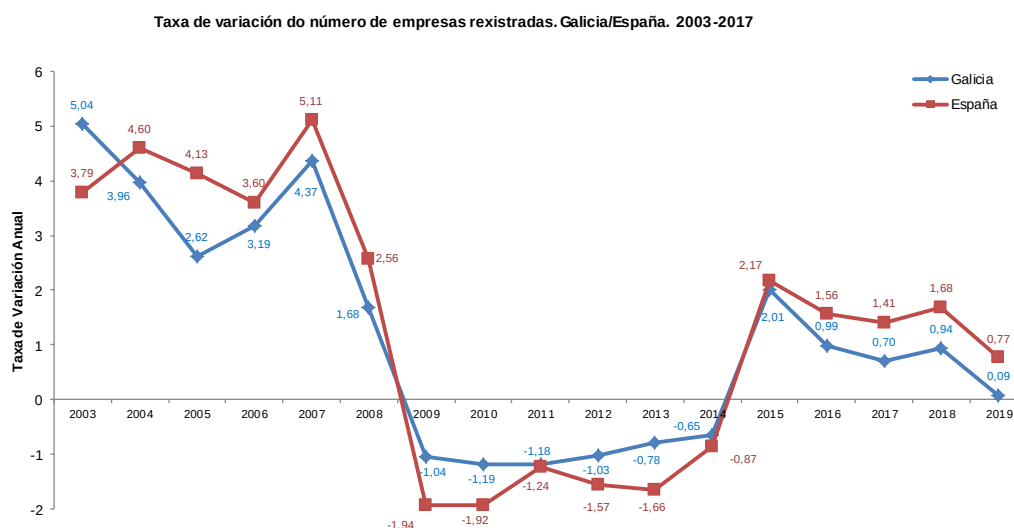
Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Neste marco xeral de redución obsérvase unha caída xeneralizada da nova creación de em­presas industriais, que no conxunto do Estado acada o 3,7 %. Esta diminución alcanza as em­presas deste sector en todas as CC.AA, agás as cidades autónomas, Canarias e Baleares. Tamén reducen o seu número as em­presas de comercio, aínda que máis levemente (unha caída inferior ao 1 % en media estatal). Estas diminucións vense parcialmente compensadas polo incremento das em­presas de construción (2,4 %) e as pertencentes ao sector de “resto de servizos” (1,5 % de incremento medio estatal). As em­presas da comunidade galega seguen esta tendencia de comportamento, retrocedendo as em­presas industriais nun 3,1 % e as em­presas de servizos -sector comercio- nun 1,2 %. As organizacións enmarcadas no sector de “resto de servizos”, pola súa banda, aumentan na mesma contía que a media do Estado (1,1 %), mentres que o número de em­presas galegas no sector da construción permanece inalterado en relación co ano precedente.

A evolución da taxa de variación anual do número de em­presas rexistradas en Galicia e España (gráfico 2.2) confirma a tendencia de similitude de comportamento asentada en

anos precedentes, sendo coincidentes as fases de crecemento e decrecemento en ambos os contextos. Como se pode observar no gráfico 2.2, hai unha primeira fase de variacións positivas (2003-2008), seguida dunha segunda con decrecementos continuos no número de empresas, coincidente co período de crise económica (2009-2013). A partir de 2014, as taxas de variación anual tornan a valores positivos, cun forte crecemento entre 2014 e 2015 (2,17 % e 2,01 % en España e Galicia, respectivamente) que se ralentiza ata o bienio 2017-2018. Porén, confirmando o anteriormente exposto, o pulo producido neste período parece perder forza na recente evolución 2018-2019, onde os incrementos son inferiores ao 1 %. Así mesmo, a evolución permite confirmar o menor dinamismo da comunidade galega en relación coa media estatal, sendo a fenda entre as taxas de variación anual do número de empresas de 0,68 puntos porcentuais en 2019 (seis centésimas menos que o ano precedente).

Gráfico 2.2

Elaboración propia con datos do INE.

A información anterior pódese completar cos datos proporcionados polo IGE sobre as empresas con actividade en Galicia, que ademais das empresas inclúen as unidades locais e as organizacións do sector primario (cadro 2.1b). Neste caso, obsérvase un crecemento lixeiramente superior ao anteriormente referido (0,80 %), con certo maior dinamismo que o ano precedente, onde a variación do número total de empresas foi negativa. En particular, parece interromperse a tendencia de diminución das unidades do sector primario, que despois de dous anos consecutivos en valores negativos encabeza a creación de empresas no último dato dispoñible. En concordancia co anteriormente exposto, tamén aumenta o número de empresas de servizos, fronte a unha leve desaceleración dos sectores industrial e de construción.

Cadro 2.1b

Empresas con actividade en Galicia segundo actividade principal (grupos CNAE 2009)

	Nº empresas				Nº empresas		
	2015	2016	2017	2018	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1 Agricultura e pesca	43.193	42.195	40.616	41.233	-2,31%	-3,74%	1,52%
2 Industria, incluída a enerxía	14.844	14.749	14.766	14.712	-0,64%	0,12%	-0,37%
3 Construción	31.821	31.854	31.609	31.350	0,10%	-0,77%	-0,82%
4 Servizos	155.559	157.492	158.667	160.336	1,24%	0,75%	1,05%
Total	245.417	246.290	245.658	247.631	0,36%	-0,26%	0,80%

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

As empresas galegas seguen perdendo peso relativo no conxunto de empresas do Estado, unha tendencia que se iniciou en 2014. Como se pode constatar no cadro 2.2a, esta participación sitúase ao redor do 6 %, presentando unha lixeira e constante diminución no último quinquenio.

Cadro 2.2a

Evolución do número total de empresas. Galicia/España. 2004-2019

Ano	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Galicia	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374	201.263	198.874	196.535
España	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239	3.355.830	3.291.263	3.250.576
%	6,15	6,06	6,04	5,99	5,94	6,00	6,04	6,05
Ano	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Galicia	194.511	192.998	191.745	195.595	197.538	198.923	200.801	200.972
España	3.199.617	3.146.570	3.119.310	3.186.878	3.236.582	3.282.346	3.337.646	3.363.197
%	6,08	6,13	6,15	6,14	6,10	6,06	6,02	5,98

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A taxa de crecemento medio acumulado do número de empresas en Galicia e España (cadro 2.2b) confirma esta relativa perda de protagonismo das empresas da comunidade galega, acompañada cun maior crecemento no marco estatal. No período de crise económica o ritmo de creación de empresas decrece en España algo máis que en Galicia (1,60 % anual fronte ao 1,04 %), a partir de 2014 o número de empresas galegas aumentan a unha media inferior ao 1 % anual, mentres que no conxunto do Estado este ritmo acada o 1,52 % por ano.

Cadro 2.2b

TCA do número total de empresas

Período	2009-2013	2014-2019	2004-2019
Galicia	-1,04	0,94	1,05
España	-1,60	1,52	1,35

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.3a completa esta información, ampliando o marco temporal de análise e engadindo a distribución xeográfica das empresas en Galicia nas súas provincias. Del tíranse varias conclusións de interese:

- A participación das empresas galegas no total de empresas españolas rexistradas no DIRCE acada en 2019 o seu valor mínimo, igualando practicamente a do bienio 2007-2008. Con todo, esta participación é relativamente estable en toda a serie observada, ao redor do 6 %, aínda que se detecta un descenso leve e progresivo dende 2014.
- A distribución de empresas por provincias é claramente asimétrica entre as provincias atlánticas e as interiores: A Coruña e Pontevedra achegan sete de cada dez empresas galegas e, en correspondencia, son as provincias cunha maior presenza no conxunto estatal. Este reparto é particularmente estable dende 2015. Porén, a análise sobre valores absolutos deste período revela un certo maior dinamismo da provincia pontevedresa. Así, en 2019 Galicia ten 5.377 máis en 2019 que as que tiña en 2015. Destas empresas, o 49 % creáronse en Pontevedra (2.613), fronte ao 35 % localizado na provincia coruñesa (35 %). En correspondencia, Lugo e Ourense achegan o 16 % restante destas novas empresas, reforzando a asimetría previamente apuntada. O estancamento da provincia ourensá é particularmente notable, con tan só 175 empresas novas no último quinquenio (3 % do total).
- A evolución no ano 2019 ven reforzar tanto o protagonismo da provincia pontevedresa coma a relativa concentración das empresas galegas no eixo atlántico. Así, A Coruña rexistra 3 empresas máis neste ano, mentres que en Pontevedra esta cantidade ascende a 261. Lugo, pola súa banda, rexistra 32 empresas máis, mentres que a provincia de Ourense continua en dinámica negativa, rexistrando unha perda de 125 empresas en relación coas rexistradas en 2018.
- A análise da evolución global do período (1995-2018) reforza estas tendencias anticipadas. En cómputo global, as empresas galegas aumentan un 36,4 % nestes anos, fronte ao 46,1 % de aumento no número de empresas a nivel estatal. As empresas da provincia coruñesa presentan un aumento similar á media galega (35,2 %), sensiblemente inferior ao rexistrado polas empresas pontevedresas que superan incluso a media estatal (48,4 %). Lugo e Ourense, pola súa banda, presentan crecementos moi inferiores, dun 26 % e 21,4 %, respectivamente, que os sitúan moi por debaixo destes valores medios.

Cadro 2.3a

Distribución das empresas por provincias. Galicia/España. 1995-2019

	Nº empresas						Peso relativo provincias/España				Peso relativo Galicia/España
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	2,7%	0,9%	0,8%	2,0%	6,40%
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	2,7%	0,8%	0,8%	2,0%	6,39%
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	2,7%	0,8%	0,8%	2,0%	6,36%
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	2,7%	0,8%	0,8%	2,1%	6,41%
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	2,5%	0,8%	0,8%	2,1%	6,23%
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	2,7%	0,8%	0,8%	2,1%	6,40%
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	2,6%	0,8%	0,8%	2,1%	6,34%
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	2,4%	0,8%	0,8%	2,1%	6,11%
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	2,6%	0,8%	0,8%	2,1%	6,19%
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	2,5%	0,8%	0,8%	2,1%	6,15%
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	2,5%	0,8%	0,7%	2,1%	6,06%
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	2,5%	0,7%	0,7%	2,1%	6,04%
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	2,5%	0,7%	0,7%	2,1%	5,99%
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	2,5%	0,7%	0,7%	2,1%	5,94%
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	2,5%	0,7%	0,7%	2,1%	6,00%
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	2,5%	0,8%	0,7%	2,1%	6,04%
2011	81.321	24.499	22.987	67.728	196.535	3.250.576	2,5%	0,8%	0,7%	2,1%	6,05%
2012	80.408	24.288	22.845	66.970	194.511	3.199.617	2,5%	0,8%	0,7%	2,1%	6,08%
2013	80.215	24.022	22.694	66.067	192.998	3.146.570	2,5%	0,8%	0,7%	2,1%	6,13%
2014	79.854	23.703	22.663	65.525	191.745	3.119.310	2,6%	0,8%	0,7%	2,1%	6,15%
2015	81.432	24.087	22.991	67.085	195.595	3.186.878	2,6%	0,8%	0,7%	2,1%	6,14%
2016	82.156	24.353	23.061	67.968	197.538	3.236.582	2,5%	0,8%	0,7%	2,1%	6,10%
2017	82.403	24.549	23.140	68.831	198.923	3.282.346	2,5%	0,7%	0,7%	2,1%	6,06%
2018	83.313	24.760	23.291	69.437	200.801	3.337.646	2,5%	0,7%	0,7%	2,1%	6,02%
2019	83.316	24.792	23.166	69.698	200.972	3.363.197	2,5%	0,7%	0,7%	2,1%	5,98%

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A evolución interanual máis recente das empresas rexistradas anualmente en cada unha das provincias (cadro 2.3b) permite observar dúas etapas claramente diferenciadas: unha, anterior a 2014, con taxas de variación negativas, indicativas dunha diminución progresiva e constante das empresas nas catro provincias galegas que se interrompe nese ano. A partir dese ano, as taxas de variación pasan a ser positivas, moi especialmente en 2015. A evolución entre 2018 e 2019 suxire unha relativa desaceleración no ritmo de creación de empresas en todas as provincias e, en particular, na de Ourense, onde a taxa de variación interanual volve ser negativa.

Cadro 2.3b

Evolución interanual nº empresas. 2009-2019

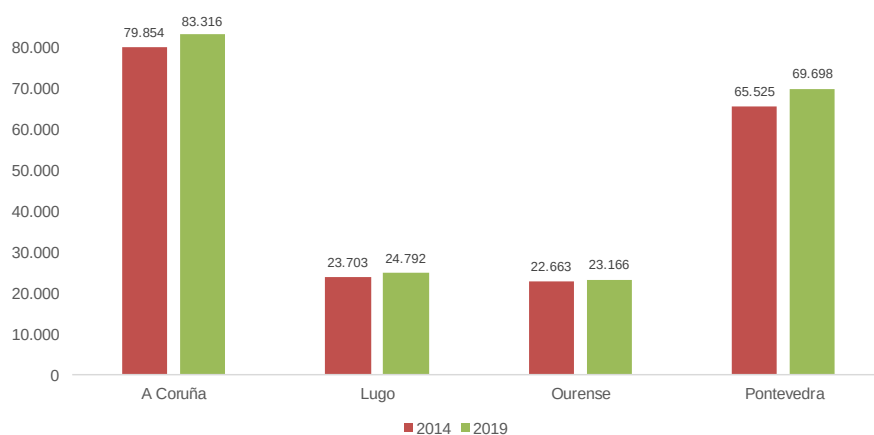
Ano	Variación anual nº empresas					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2008	1,63	1,73	0,81	2,01	1,68	2,56
2009	-0,56	-0,70	-1,72	-1,50	-1,04	-1,94
2010	-1,22	-0,59	-0,88	-1,47	-1,19	-1,92
2011	-1,70	-0,87	-0,49	-0,88	-1,18	-1,24
2012	-1,12	-0,86	-0,62	-1,12	-1,03	-1,57
2013	-0,24	-1,10	-0,66	-1,35	-0,78	-1,66
2014	-0,45	-1,33	-0,14	-0,82	-0,65	-0,87
2015	1,98	1,62	1,45	2,38	2,01	2,17
2016	0,89	1,10	0,30	1,32	0,99	1,56
2017	0,30	0,80	0,34	1,27	0,70	1,41
2018	1,10	0,86	0,65	0,88	0,94	1,68
2019	0,00	0,13	-0,54	0,38	0,09	0,77

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O gráfico 2.3 permite facer unha análise máis polo miúdo destes últimos cinco anos, proporcionando os datos das empresas nas catro provincias galegas. Estes datos poden ser ilustrativos dos diferentes ritmos de recuperación a partir da saída da crise económica. En conxunto, as empresas galegas aumentan nun 4,8 %, tres puntos por debaixo do incremento estatal (7,8 %). Oito de cada dez empresas novas (82,7 %) localízanse nas provincias atlánticas, o que é ilustrativo do seu superior dinamismo. Así, Pontevedra é a que rexistra un maior incremento (6,4 %), seguido de Lugo e A Coruña (4,6 % e 4,3 % respectivamente) e Ourense (2,2 %).

Gráfico 2.3

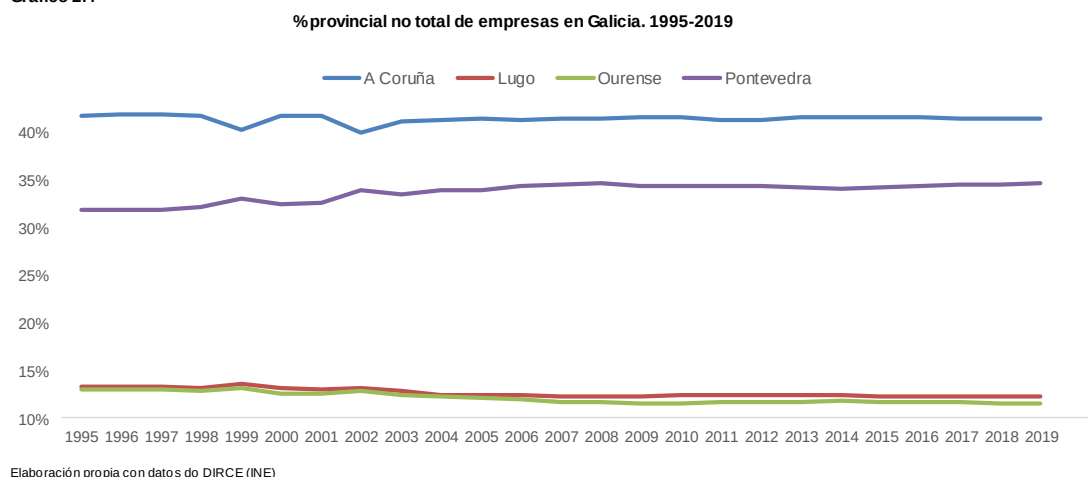
Número de empresas por provincias. 2014-2019

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O gráfico 2.4 confirma a estabilidade da asimetría previamente comentada entre as provincias atlánticas e as occidentais: en todo o período de análise (1995-2019) as primeiras achegan máis do 75 % do total de empresas na comunidade.

Gráfico 2.4

A distribución das empresas por sectores económicos (cadro 2.4a) presenta tamén certa estabilidade nos últimos anos, cunha clara maior presenza do sector servizos en concordancia co acaecido en contexto estatal. O peso relativo das empresas industriais, de construción e de comercio é lixeiramente superior na comunidade galega, a costa dunha menor presenza das empresas encadradas no “resto de servizos”. Con todo, o sector servizos -considerado en cómputo global- é o que ten presenza maioritaria tanto en Galicia como en España.

Cadro 2.4a

Distribución das empresas por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2008-2019

Sector	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	7,5	7,2	7,5	7,3	7,2	7,0	7,0	6,8	6,9	6,7	6,8	6,6
Construción	15,0	14,6	14,3	13,2	17,1	15,5	16,6	15,0	16,3	14,5	15,6	13,5
Comercio	27,3	24,6	27,2	24,8	26,4	24,2	26,0	24,1	25,9	24,2	26,0	24,3
Resto de servizos	50,2	53,5	51,0	54,8	49,3	53,3	50,4	54,2	50,9	54,6	51,7	55,6
Sector	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	6,6	6,4	6,4	6,2	6,2	6,0	6,3	6,1	6,5	6,2	6,3	5,9
Construción	15,4	13,1	15,2	12,7	15,1	12,6	14,9	12,3	14,8	12,4	14,8	12,6
Comercio	25,8	24,6	25,4	24,0	24,8	23,4	24,4	23,0	23,9	22,4	23,6	22,0
Resto de servizos	52,2	56,2	52,9	57,1	53,8	58,0	54,4	58,7	54,8	59,0	55,3	59,5

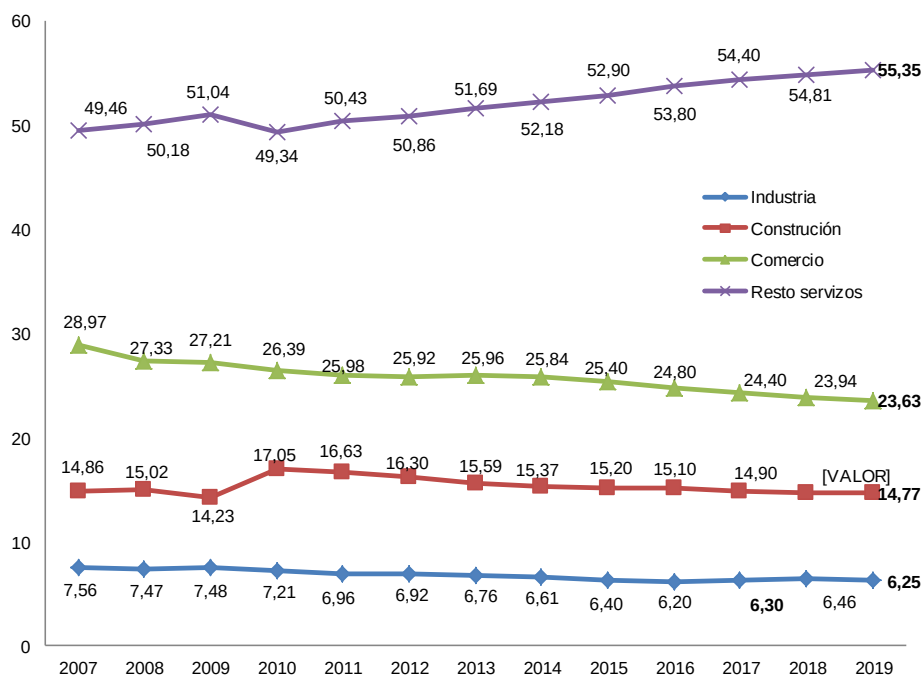
(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas.

Fonte: INE, DIRCE.

Esta estabilidade na distribución por sectores produtivos é unha característica no comportamento do tecido económico arraigada nos anos, como amosa o gráfico 2.5. Neste mesmo gráfico obsérvase un incremento progresivo das empresas nese sector global de “resto de servizos”, acompañado cunha lixeira diminución das empresas comerciais. As empresas industriais e de construción, pola súa banda, presentan un marco de comportamento máis estable.

Gráfico 2.5

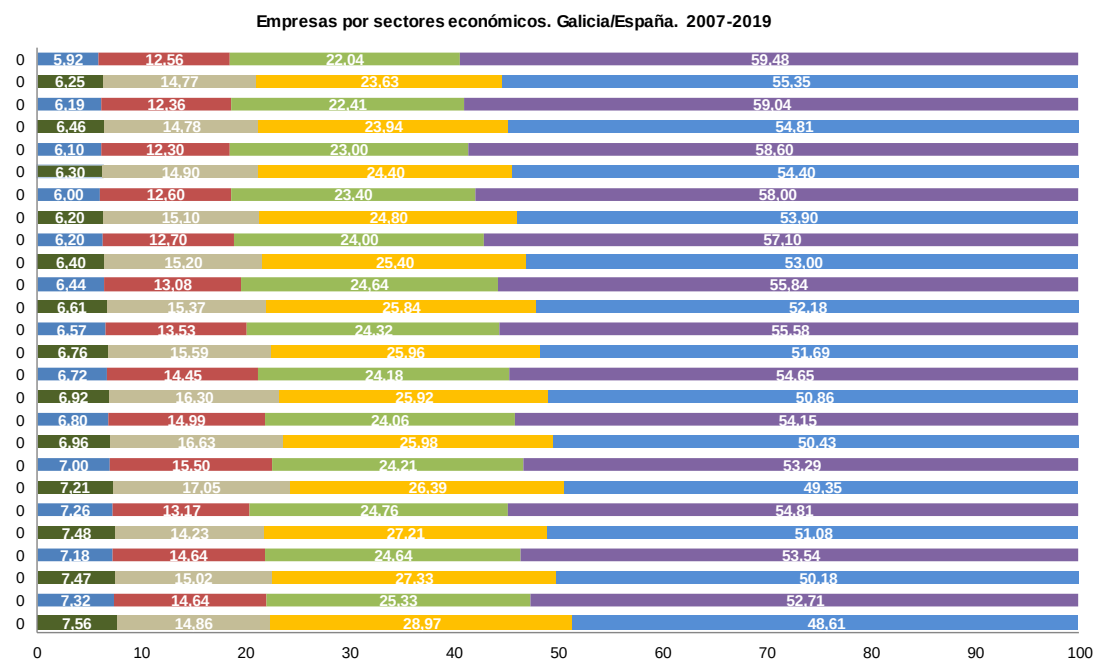
Peso relativo das empresas nos sectores económicos. Galicia. 2007-2019

Elaboración propia con datos do INE.

A análise desta distribución empresarial por sectores ao longo dos últimos anos (gráfico 2.6) permite realizar a comparación do acontecido na comunidade galega coa media estatal. Como se pode observar, a estrutura empresarial transfórmase lentamente na mesma dirección: perda de empresas industriais, construción e comercio, e incremento progresivo das empresas no sector de “resto de servizos”. Como característica diferencial, na comunidade galega obsérvase estabilidade no número de empresas de construción, que pola contra diminúen a súa participación no conxunto do Estado en 2 puntos no transcurso dos doce anos considerados. Tendo en conta que o incremento das empresas de servizos é similar en Galicia e España -aproximadamente 7 puntos porcentuais-, a perda relativa de empresas dos sectores industrial e de comercio é superior na comunidade galega, particularmente neste segundo caso (5 puntos porcentuais en Galicia fronte a 3 en media estatal).

Gráfico 2.6

O cadro 2.4b presenta os datos rexistrados no IGE sobre as empresas con actividade económica en Galicia distribuída por provincias, para o período 2014-2018. Como se dixo previamente, esta información inclúe as explotacións do sector primario. Confirmando as características avanzadas, as empresas de servizos son as que presentan un maior crecemento, seguido das incluídas no sector primario, compensando a caída experimentada polas empresas industriais e de construción. Este comportamento é común ás catro provincias galegas, coas diferencias lóxicas inherentes ao tamaño do tecido empresarial en cada unha delas.

A diferenza do comentado anteriormente, ao poñer o foco nas empresas con actividade en Galicia e engadir o sector primario, a provincia lucense é a que experimenta relativamente un maior incremento no número de empresas, vinculado co aumento das vinculadas co sector primario (3,7 %). No resto das provincias galegas, os maiores incrementos rexístranse no sector servizos. A caída de empresas industriais e de construción, común ás catro provincias, é máis notable en Ourense. Esta provincia, precisamente, é a que reflicte un menor cambio de estrutura empresarial nestes cinco anos, cun incremento neto de 124 empresas.

Cadro 2.4b

Empresas con actividade en Galicia segundo actividade principal (grupos CNAE 2009). 2014-2018															
		A Coruña						Lugo							
		2014	2015	2016	2017	2018	ABS	REL	2014	2015	2016	2017	2018	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	100.168	100.761	101.083	100.667	101.520	853	0,85%	37.597	37.551	37.337	36.904	37.405	501	1,36%
	Agric ultura e pesca	16.759	16.274	15.934	15.382	15.558	176	1,14%	12.835	12.508	12.070	11.493	11.917	424	3,69%
	Industria, incluída a enerxía	5.865	5.792	5.717	5.700	5.695	-5	-0,09%	1.910	1.903	1.873	1.878	1.865	-13	-0,69%
	Construción	12.994	13.104	13.162	12.947	12.849	-98	-0,76%	4.095	4.129	4.124	4.141	4.136	-5	-0,12%
	Servizos	64.550	65.591	66.270	66.638	67.418	780	1,17%	18.757	19.011	19.270	19.392	19.487	95	0,49%
		Ourense						Pontevedra							
		2014	2015	2016	2017	2018	ABS	REL	2014	2015	2016	2017	2018	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	27.009	27.205	27.106	26.996	27.120	124	0,46%	78.638	79.900	80.764	81.091	81.586	495	0,61%
	Agric ultura e pesca	3.666	3.556	3.424	3.254	3.269	15	0,46%	10.919	10.855	10.767	10.487	10.489	2	0,02%
	Industria, incluída a enerxía	2.150	2.131	2.109	2.112	2.088	-24	-1,14%	4.997	5.018	5.050	5.076	5.064	-12	-0,24%
	Construción	4.293	4.256	4.243	4.226	4.180	-46	-1,09%	10.122	10.332	10.325	10.295	10.185	-110	-1,07%
	Servizos	16.900	17.262	17.330	17.404	17.583	179	1,03%	52.600	53.695	54.622	55.233	55.848	615	1,11%
		Galicia													
		2014	2015	2016	2017	2018	ABS	REL							
TOTAL EMPRESAS	Total	243.412	245.417	246.290	245.658	247.631	1.973	0,80%							
	Agric ultura e pesca	44.179	43.193	42.195	40.616	41.233	617	1,52%							
	Industria, incluída a enerxía	14.922	14.844	14.749	14.766	14.712	-54	-0,37%							
	Construción	31.504	31.821	31.854	31.609	31.350	-259	-0,82%							
	Servizos	152.807	155.559	157.492	158.667	160.336	1.669	1,05%							

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

A análise das variacións producidas entre 2014 e 2018, con detalle anual, permiten constatar que a evolución producida no ano 2018 marca un fito diferencial en relación con anos precedentes -e en particular, co ano 2017-, explicando a variación global do período e determinando valores próximos aos máximos da serie observada.

Cadro 2.4c

Evolución nº empresas por provincia. 2014-2018

	Nº EMPRESAS				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2014	100.168	37.597	27.009	78.638	243.412
2015	100.761	37.551	27.205	79.900	245.417
2016	101.083	37.337	27.106	80.764	246.290
2017	100.667	36.904	26.996	81.091	245.658
2018	101.520	37.405	27.120	81.586	247.631
	Variación absoluta				
	14-15	15-16	16-17	17-18	14-18
14-15	593	-46	196	1262	2005
16-15	322	-214	-99	864	873
16-17	-416	-433	-110	327	-632
17-18	853	501	124	495	1973
	Variación relativa				
	14-15	15-16	16-17	17-18	14-18
14-15	0,59%	-0,12%	0,73%	1,60%	0,82%
16-15	0,32%	-0,57%	-0,36%	1,08%	0,36%
16-17	-0,41%	-1,16%	-0,41%	0,40%	-0,26%
17-18	0,85%	1,36%	0,46%	0,61%	0,80%

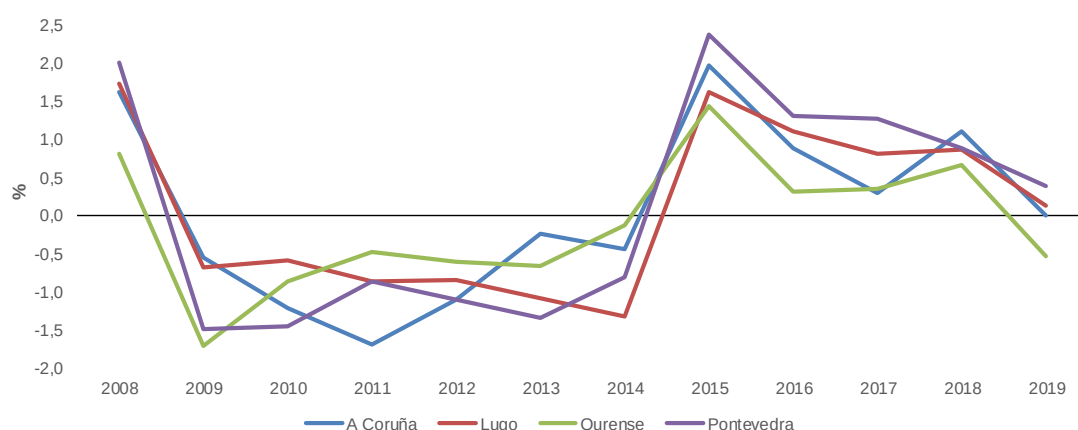
Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

Os datos de rexistro provincial de empresas no DIRCE ofrecen unha imaxe simplificada pero ilustrativa do acaecido nos últimos anos. Así, apreciase claramente a incidencia da crise económica na creación de empresas, en taxas negativas entre 2009 e 2014. Neste

contexto, a partir deste ano as cifras son particularmente positivas na provincia pontevedresa, seguidas da Coruña. A evolución do ano 2019 reforza esta tendencia de menor dinamismo, destacando a caída experimentada polas empresas ourensás, que pasan a valores negativos ao longo deste ano.

Gráfico 2.7

Taxa de crecemento Interanual do nº de empresas por provincia. 2008-2019

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A continuación, pasamos a analizar as empresas galegas segundo a forma xurídica na que son constituídas, baseadas na información extraída do Rexistro Mercantil. Confirmando as tendencias de anos anteriores, das 200.972 empresas rexistradas en Galicia en 2019 a maioría (o 57,59 %, case 116.000 empresas) están constituídas como persoa física, unha cantidade lixeiramente superior á do ano anterior (56,77%) e que confirma unha tendencia crecente neste sentido. Igualmente, e tamén en consonancia co acaecido nos últimos anos, o 76,15 % das empresas inscritas como persoa xurídica o son baixo a figura de responsabilidade limitada. Estes datos son coherentes cos obtidos en media estatal, onde tamén predominan as entidades constituídas como persoa física (54,95 %, tres puntos inferior á media galega) e as sociedades de responsabilidade limitada entre as empresas inscritas como persoa xurídica (76,18 % do total de persoas xurídicas rexistradas en 2019, participación coincidente coa resultante en Galicia).

Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España. 2015-2019

		Total empresas	Persoas físicas	Persoas xurídicas	Sociedades				Comunidades de bens	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos	
				Anónimas	Resp. limitada	Colectivas	Comanditarias	Cooperativas				
ESPAÑA	2015	3.186.878	1.626.938	1.559.940	89.392	1.146.131	203	85	20.719	116.045	178.588	8.777
	2016	3.236.582	1.681.838	1.554.744	85.430	1.152.813	179	83	20.571	115.823	171.019	8.826
	2017	3.282.346	1.747.159	1.535.187	81.954	1.162.254	166	83	20.656	115.377	145.834	8.863
	2018	3.337.646	1.786.037	1.551.609	78.866	1.181.391	155	81	20.707	116.119	145.405	8.885
	2019	3.363.197	1.847.996	1.515.201	67.546	1.154.289	137	70	20.830	116.391	147.010	8.928
GALICIA	2015	195.595	106.741	88.854	3.222	65.508	9	4	930	6.385	12.370	426
	2016	197.538	109.345	88.193	3.089	65.431	8	5	920	6.512	11.810	418
	2017	198.923	113.295	85.628	2.937	65.217	7	5	918	6.601	9.529	414
	2018	200.801	114.001	86.800	2.884	66.288	6	5	912	6.708	9.590	407
	2019	200.972	115.737	85.235	2.444	64.903	6	2	917	6.710	9.853	400
A Coruña	2015	81.432	44.624	36.808	1.356	26.358	7	0	374	1.327	7.200	186
	2016	82.156	45.758	36.398	1.297	26.362	6	1	369	1.409	6.769	185
	2017	82.403	47.819	34.584	1.214	26.044	6	1	366	1.635	5.132	186
	2018	83.313	48.112	35.201	1.193	26.618	5	1	367	1.785	5.051	181
	2019	83.316	48.866	34.450	1.013	26.050	5	1	361	1.852	4.989	179
Lugo	2015	24.087	14.069	10.018	240	7.120	0	0	161	1.648	786	63
	2016	24.353	14.319	10.034	233	7.143	0	0	162	1.638	794	64
	2017	24.549	14.649	9.900	222	7.187	0	0	158	1.518	756	59
	2018	24.760	14.721	10.039	226	7.288	0	0	155	1.457	855	58
	2019	24.792	14.788	10.004	187	7.206	0	0	153	1.373	1.027	58
Ourense	2015	22.991	13.236	9.755	376	7.063	0	4	116	421	1.715	60
	2016	23.061	13.432	9.629	369	7.073	0	4	114	436	1.573	60
	2017	23.140	13.851	9.289	355	7.096	0	4	109	454	1.211	60
	2018	23.291	13.844	9.447	352	7.236	0	4	106	458	1.232	59
	2019	23.166	13.820	9.346	297	7.141	0	1	111	479	1.260	57
Pontevedra	2015	67.085	34.812	32.273	1.250	24.967	2	0	279	2.989	2.669	117
	2016	67.968	35.836	32.132	1.190	24.853	2	0	275	3.029	2.674	109
	2017	68.831	36.976	31.855	1.146	24.890	1	0	285	2.994	2.430	109
	2018	69.437	37.324	32.113	1.113	25.146	1	0	284	3.008	2.452	109
	2019	69.698	38.263	31.435	947	24.506	1	0	292	3.006	2.577	106

Fonte: INE, DIRCE.

Estas mesmas características son extensibles as catro provincias galegas. As empresas inscritas en 2019 son maioritariamente rexistradas como persoa física, destacando as localizadas en Lugo e Ourense, que practicamente acadan o 60 % das inscricións. No relacionado coas empresas acollidas a fórmulas de persoa xurídica, destaca a preferencia polas sociedades de responsabilidade limitada en Pontevedra, onde a dita fórmula acada case o 80 % dos rexistros de 2019.

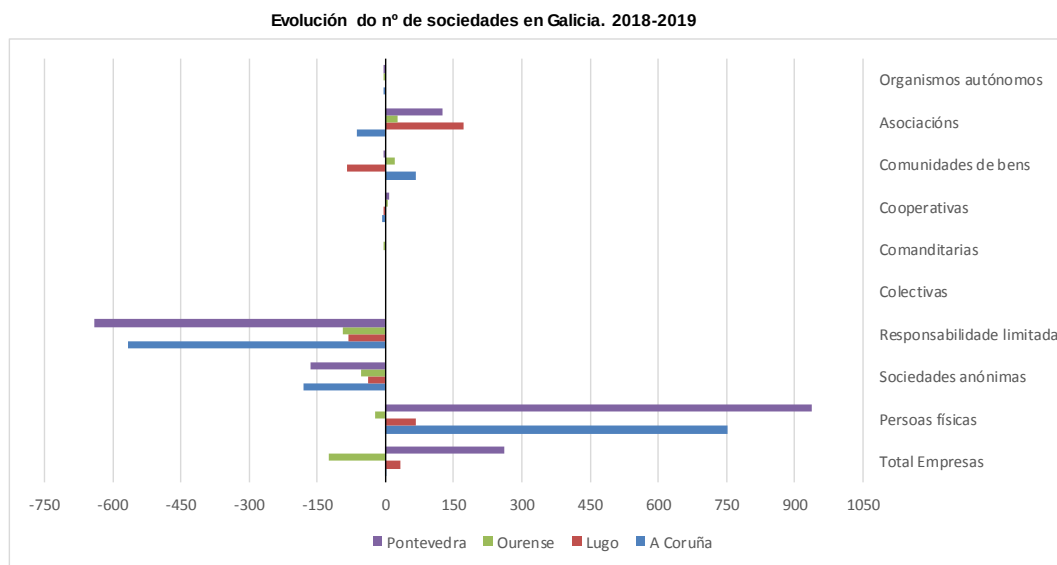
En 2019 obsérvase unha diminución das inscricións de empresas como persoa xurídica, particularmente no relacionado coas sociedades anónimas (440 menos que as inscritas en 2018, un 15,3 % menos). Pola contra, aumentan as sociedades cooperativas e as rexistradas baixo outro tipo de fórmulas. Finalmente, a diferenza do acaecido en España, tamén se observa unha diminución dos organismos autónomos.

A análise das inscricións de empresas segundo a provincia onde esta se produce confirma, unha vez máis, o papel protagonista das provincias atlánticas. Así, A Coruña segue a ser, neste 2019, a provincia onde se constitúen máis sociedades anónimas (1.013), seguida de Pontevedra (947). Estas dúas provincias son, tamén, onde se localiza a maior parte das sociedades cooperativas inscritas en 2019. O 44,8 % das

comunidades de bens localízase en Pontevedra, e o 50,6 % das asociacións na provincia coruñesa.

O gráfico 2.8 resume graficamente esta información, amosando a evolución do número de empresas galegas inscritas no Rexistro Mercantil entre 2018 e 2019. O leve incremento observado nas empresas inscritas vincúlase cun maior número de inscricións como persoas físicas e, en particular, en Pontevedra e A Coruña.

Gráfico 2.8

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Igualmente, en 2019 mantense a prevalencia de empresas sen persoal asalariado (cadro 2.6), un 54,49 % do total de empresas galegas (algo máis dun punto por debaixo da media estatal). Como se observa nos datos do cadro 2.6, entre 2018 e 2019 aumenta esta categoría de empresas sen persoal asalariado, a costa das contratantes. Ademais, o 64,16 % das empresas teñen entre unha e dúas persoas contratadas, o que reforza a tendencia de creación de pequenas empresas. En conxunto, o 83,67 % das empresas galegas en 2019 ten ningunha ou menos de dúas persoas traballando por conta allea (dúas décimas máis que as referidas en 2018). Con todo, a porcentaxe de empresas galegas con persoal contratado continúa sendo lixeiramente superior á media estatal.

Cadro 2.6

Empresas segundo estrato de persoal asalariado. Provincias/Galicia/España. 2016-2019

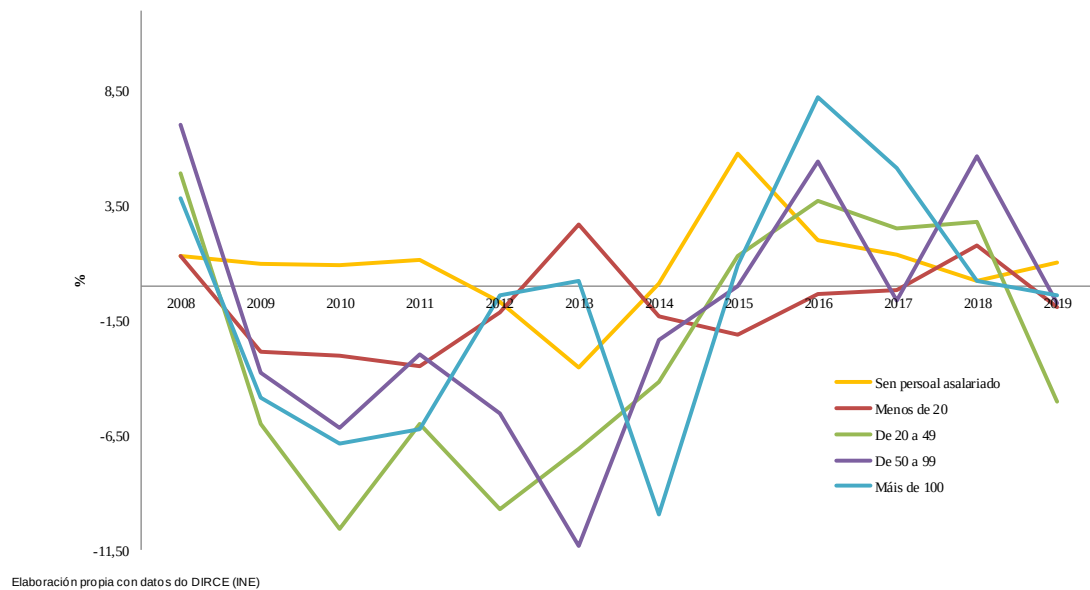
		Sen persoal asalariado		Con persoal asalariado				
		Nº	%	Nº	De 1 a 2 (%)	Menos de 10 (%)	Menos de 50 (%)	Máis de 200 (%)
A Coruña	2016	45.671	55,59	36.485	64,43	91,62	98,51	0,32
	2017	46.038	55,87	36.365	63,95	91,48	98,51	0,34
	2018	45.970	55,18	37.343	64,03	91,41	98,53	0,35
	2019	46.387	55,67	36.929	64,09	91,59	98,59	0,30
Lugo	2016	12.781	52,48	11.572	65,12	93,48	99,32	0,09
	2017	13.021	53,04	11.528	65,66	93,42	99,32	0,10
	2018	13.021	53,04	11.672	65,26	93,09	99,26	0,09
	2019	13.219	53,31	11.573	65,23	93,20	99,27	0,12
Ourense	2016	12.404	53,79	10.657	66,85	93,39	99,06	0,16
	2017	12.549	54,23	10.591	66,51	93,00	99,07	0,15
	2018	12.505	53,69	10.786	66,56	92,98	99,10	0,14
	2019	12.543	54,14	10.623	67,01	93,34	99,15	0,15
Pontevedra	2016	35.837	52,73	32.131	63,73	91,76	98,81	0,18
	2017	36.526	53,07	32.305	63,08	91,47	98,74	0,20
	2018	36.817	53,02	32.620	62,83	91,23	98,68	0,19
	2019	37.357	53,59	32.341	62,82	91,21	98,58	0,23
Galicia	2016	106.693	54,01	90.845	64,56	92,12	98,78	0,22
	2017	108.134	54,36	90.789	64,16	91,90	98,76	0,24
	2018	108.380	53,97	92.421	64,06	91,74	98,74	0,23
	2019	109.506	54,49	91.466	64,12	91,86	98,74	0,24
España	2016	1.791.909	55,36	1.444.673	61,99	90,35	98,37	0,36
	2017	1.823.250	55,55	1.459.096	61,28	90,03	98,30	0,38
	2018	1.845.881	55,30	1.491.765	61,05	89,79	98,26	0,39
	2019	1.882.745	55,98	1.480.452	61,13	89,89	98,30	0,40

Fonte: INE, DIRCE.

A análise da evolución destas empresas nos últimos catro anos confirma que esta tendencia apuntada de reducida dimensión está asentada no tempo, como cabería esperar da preferencia de constitución baixo modalidade de persoa física. De feito, a proporción de empresas con máis de 200 persoas traballadoras non varía neste período temporal. A desagregación provincial tampouco amosa diferenzas significativas entre as empresas en función da súa localización, aínda que dos datos se infire que as de maior tamaño están na provincia coruñesa e en Pontevedra. Igualmente, conséntase que o 75,6 % das empresas galegas que teñen persoal contratado localízanse nestas provincias, unha participación constante en relación co ano anterior. En concordancia, infírese que a creación de empresas en 2019 se relaciona con organizacións sen persoal asalariado, como confirman os datos do gráfico 2.9.

Gráfico 2.9

Variación relativa anual de empresas por estrato de persoal asalariado. Galicia. 2008-2019

O cadro 2.7a detalla a estrutura empresarial galega en 2018 (último ano dispoñible), diferenciando os sectores de actividade. Estes datos veñen confirmar o reducido tamaño das empresas, particularmente no sector do comercio por xunto e polo miúdo, e no sector primario.

Cadro 2.7a

Empresas e unidades locais segundo estrato de persoal asalariado. Galicia. 2018

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	39.852	1.104	261	16	0
B. Industrias extractivas	174	47	51	3	0
C. Industria manufacturera	9.277	2.542	1.512	346	38
D. Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	381	37	7	5	0
E. Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	194	47	38	11	2
F. Construción	28.060	2.509	709	70	2
G. Comercio por xunto e polo miúdo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	43.874	6.389	1.428	110	16
H. Transporte e almacenamento	9.705	1.229	563	69	6
I. Hostalaría	15.429	4.507	718	31	3
J. Información e comunicacións	2.410	276	126	27	6
K. Actividades financeiras e de seguros	4.565	231	30	5	2
L. Actividades inmobiliarias	6.825	217	14	2	0
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	20.964	1.613	362	38	4
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares	5.493	613	269	59	17
O. Administración pública e defensa; seguridade social obrigatoria	17	26	197	155	26
P. Educación	5.806	717	364	76	7
Q. Actividades sanitarias e de servizos sociais	7.052	948	378	94	21
R. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	4.438	465	189	27	2
S. Outros servizos	9.753	1.149	171	12	1
Total	214.269	24.666	7.387	1.156	153

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

A industria manufactureira, pola súa banda, presenta a maior participación de empresas por riba dese número de asalariados. En conxunto, tamén as empresas do grupo “O” (Administración pública e defensa) presentan un tamaño medio superior, con máis de 10 persoas asalariadas. A análise da evolución das empresas e unidades locais entre 2017 e 2018 (cadro 2.7b) confirma o maior dinamismo das empresas con menor tamaño, así como o predominio das empresas da industria manufactureira entre as empresas que teñen maior tamaño.

Cadro 7.b

Empresas e unidades locais segundo estrato de persoal asalariado. Galicia. 2017-2018

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	599	31	-16	3	0
B. Industrias extractivas	-5	-12	9	-2	0
C. Industria manufactureira	-105	-37	78	52	-1
D. Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	7	4	-1	0	0
E. Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	-2	3	-2	0	0
F. Construción	-360	22	68	12	1
G. Comercio por xunto e polo miúdo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-749	3	7	25	-1
H. Transporte e almacenamento	48	3	21	17	1
I. Hostalaría	-471	176	52	6	0
J. Información e comunicacións	141	15	19	6	0
K. Actividades financeiras e de seguros	13	15	1	2	0
L. Actividades inmobiliarias	501	17	-4	1	0
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	444	31	17	8	0
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares	204	19	1	17	0
O. Administración pública e defensa; seguridade social obrigatoria	6	3	-2	23	0
P. Educación	297	31	13	10	0
Q. Actividades sanitarias e de servizos sociais	193	41	22	27	1
R. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	277	35	15	-2	1
S. Outros servizos	154	30	0	-2	1
Total	1.192	430	298	203	3

Fonte: IGE, Explotación do directorio de empresas e unidades locais.

O cadro 2.8 amosa a distribución porcentual das empresas con e sen persoal asalariado en España e Galicia dende 1999, incluíndo o detalle provincial para Galicia. A análise da evolución desta serie en 2019 permite consolidar tendencias previamente destacadas, non producíndose variacións significativas neste ano:

- A porcentaxe de empresas galegas con persoal asalariado volve descender levemente, sendo esta diminución común ás catro provincias galegas.
- A caída de empresas con persoas asalariadas en Galicia é lixeiramente inferior á producida na media do Estado. Por outra banda, aínda que a porcentaxe de empresas sen persoal por conta allea en Galicia é punto e medio inferior á media estatal, a análise da taxa de crecemento medio anual amosa que dende 2014 estas empresas medran en Galicia a un ritmo superior ao rexistrado no conxunto do Estado (1,11 e 0,87, respectivamente). Este ritmo de crecemento é particularmente significativo nas empresas creadas na provincia de Pontevedra.

- En 2019 Lugo e Pontevedra son as provincias que reflicten unha maior variación na participación de empresas con persoal asalariado, superior á media galega.
- Ao igual que o acontecido en 2018, en 2019 todas as provincias galegas presentan incrementos da porcentaxe de empresas con persoal asalariado superiores á media estatal.

Cadro 2.8

% Empresas con e sen persoal asalariado. Galicia e provincias, España. 1999-2019

	España		Galicia		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado	
	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen
1999	44,89%	55,11%	46,02%	53,98%	44,94%	55,06%	45,15%	54,85%	42,87%	57,13%	48,94%	51,06%
2000	45,39%	54,61%	46,05%	53,95%	44,05%	55,95%	46,24%	53,76%	43,76%	56,24%	49,46%	50,54%
2001	46,74%	53,26%	47,72%	52,28%	45,61%	54,39%	48,35%	51,65%	45,46%	54,54%	51,03%	48,97%
2002	47,41%	52,59%	49,32%	50,68%	48,11%	51,89%	49,44%	50,56%	46,37%	53,63%	51,79%	48,21%
2003	48,10%	51,90%	49,61%	50,39%	47,58%	52,42%	50,17%	49,83%	47,33%	52,67%	52,72%	47,28%
2004	49,01%	50,99%	50,58%	49,42%	48,21%	51,79%	51,45%	48,55%	48,31%	51,69%	53,97%	46,03%
2005	48,63%	51,37%	50,62%	49,38%	48,20%	51,80%	51,41%	48,59%	48,79%	51,21%	53,95%	46,05%
2006	49,06%	50,94%	50,89%	49,11%	48,63%	51,37%	51,68%	48,32%	49,02%	50,98%	53,97%	46,03%
2007	48,87%	51,13%	50,58%	49,42%	48,28%	51,72%	51,53%	48,47%	48,86%	51,14%	53,59%	46,41%
2008	48,74%	51,26%	50,77%	49,23%	48,57%	51,43%	51,40%	48,60%	48,96%	51,04%	53,78%	46,22%
2009	47,33%	52,67%	49,78%	50,22%	47,45%	52,55%	50,46%	49,54%	48,09%	51,91%	52,91%	47,09%
2010	46,10%	53,90%	48,72%	51,28%	46,54%	53,46%	49,87%	50,13%	47,45%	52,55%	51,37%	48,63%
2011	44,77%	55,23%	47,52%	52,48%	44,86%	55,14%	49,12%	50,88%	47,16%	52,84%	50,26%	49,74%
2012	44,84%	55,16%	47,34%	52,66%	45,09%	54,91%	48,46%	51,54%	46,80%	53,20%	49,83%	50,17%
2013	46,56%	53,44%	48,83%	51,17%	47,00%	53,00%	50,17%	49,83%	48,07%	51,93%	50,82%	49,18%
2014	46,38%	53,62%	48,44%	51,56%	46,64%	53,36%	49,69%	50,31%	47,79%	52,21%	50,40%	49,60%
2015	44,96%	55,04%	46,52%	53,48%	44,88%	55,12%	47,96%	52,04%	46,37%	53,63%	48,05%	51,95%
2016	44,64%	55,36%	45,99%	54,01%	44,41%	55,59%	47,52%	52,48%	46,21%	53,79%	47,27%	52,73%
2017	44,45%	55,55%	45,64%	54,36%	44,13%	55,87%	46,96%	53,04%	45,77%	54,23%	46,93%	53,07%
2018	44,70%	55,30%	46,03%	53,97%	44,82%	55,18%	47,14%	52,86%	46,31%	53,69%	46,98%	53,02%
2019	44,02%	55,98%	45,51%	54,49%	44,32%	55,68%	46,68%	53,32%	45,86%	54,14%	46,40%	53,60%
TCA 1999-2019	-0,10	0,08	-0,06	0,05	-0,07	0,06	0,17	-0,14	0,34	-0,27	-0,27	0,24
TCA 2014-2019	-1,04	0,87	-1,24	1,11	-1,01	0,85	-1,24	1,17	-0,82	0,73	-1,64	1,56

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

A evolución das empresas galegas en 2019, posta en relación coa distribución estatal no que atinxe á segmentación en función dos estratos de persoal asalariado (cadro 2.9) amosa unha perda relativa de importancia das empresas de entre 20 e 49 persoas traballadoras e as de maior tamaño (máis de 5000). Pola contra, aumenta a importancia relativa das empresas cun cadro de persoal de entre 50 e 99 persoas. O resto de segmentos presenta un marco de estabilidade.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 2.9

Número de empresas, por estrato de persoal asalariado. Galicia/España. 2016-2019

		Total empresas	Sen persoal asalariado	Con persoal asalariado								1.000-4.999	5000 ou máis
				1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200-499		
2016	Galicia	197.538	106.693	58.647	18.347	6.690	3.844	2.212	620	282	137	25	7
	España	3.236.582	1.791.909	895.574	292.403	117.293	75.022	40.895	12.020	6.243	3.489	951	674
	Galicia/España	6,10%	5,95%	6,55%	6,27%	5,70%	5,12%	5,41%	5,16%	4,52%	3,93%	2,63%	6,42%
2017	Galicia	198.923	108.134	58.247	18.334	6.853	3.962	2.267	616	293	150	30	8
	España	3.282.346	1.823.250	894.179	298.744	120.696	77.632	43.079	12.540	6.674	3.756	969	118
	Galicia/España	6,06%	5,93%	6,51%	6,14%	5,68%	5,10%	5,26%	4,91%	4,39%	3,99%	3,10%	6,78%
2018	Galicia	200.801	108.380	59.204	18.577	7.008	4.139	2.331	651	296	143	36	9
	España	3.337.646	1.845.881	910.686	303.574	125.173	80.860	45.485	13.116	7.033	3.925	1.044	119
	Galicia/España	6,02%	5,87%	6,50%	6,12%	5,60%	5,12%	5,12%	4,96%	4,21%	3,64%	3,45%	7,56%
2019	Galicia	200.972	109.506	58.651	18.445	6.925	4.077	2.213	646	293	138	35	10
	España	3.363.197	1.882.745	905.013	302.375	123.424	79.393	45.082	12.625	6.658	3.789	1.083	168
	Galicia/España	5,98%	5,82%	6,48%	6,10%	5,61%	5,14%	4,91%	5,12%	4,40%	3,64%	3,23%	5,95%

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

Os datos do cadro 2.10, que amplían o período de anos considerado, confirman esta tendencia de estabilidade.

Cadro 2.10

Porcentaxe de empresas por estrato de persoal asalariado⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2019

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7
2011	60,0	21,8	8,9	5,2	2,8	1,3	58,3	21,5	9,5	5,8	3,2	1,7
2012	62,4	20,3	8,6	4,8	2,6	1,3	60,5	20,1	9,2	5,5	3,0	1,7
2013	65,1	19,2	7,9	4,4	2,3	1,2	63,0	19,2	8,5	5,1	2,7	1,6
2014	66,1	19,3	7,0	4,1	2,3	1,2	63,7	19,7	7,7	4,9	2,6	1,5
2015	65,4	19,8	7,1	4,2	2,3	1,1	62,8	20,1	7,9	5,0	2,7	1,6
2016	64,6	20,2	7,4	4,2	2,4	1,2	62,0	20,2	8,1	5,2	2,8	1,6
2017	64,2	20,2	7,5	4,4	2,5	1,2	61,3	20,5	8,3	5,3	3,0	1,7
2018	64,1	20,1	7,6	4,5	2,5	1,3	61,0	20,3	8,4	5,4	3,0	1,7
2019	64,1	20,2	7,6	4,5	2,4	1,3	61,1	20,4	8,3	5,4	3,0	1,7

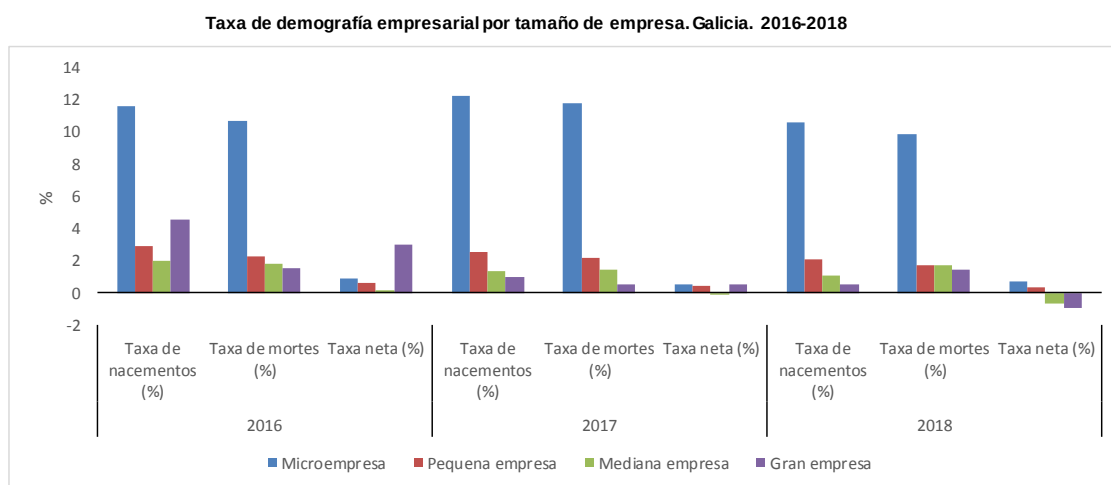
(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algunha persoa asalariada.

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

No que se refire á taxa de demografía empresarial en Galicia, obsérvase que en 2018 diminúe a taxa de nacementos de empresas con independencia do tamaño considerado. A taxa de mortalidade presenta un comportamento menos homoxéneo, reducíndose no caso das pequenas empresas e microempresas e aumentando para as de maior tamaño. Como consecuencia da combinación de ambas as taxas, aumenta a taxa neta

de microempresas e pequenas empresas (0,69 % e 0,34 %) e diminúe nas de tamaño mediano (0,66 %) e grande (0,93 %).

Gráfico 2.10

Fonte: IGE.

A continuación, pasamos aos datos da Estatística de sociedades mercantís do INE, que reflicten a demografía das sociedades do Estado completando a información do número de sociedades creadas e disoltas coas operacións de modificación de capital. Esta información ofrécese mensualmente desagregada por comunidades autónomas e provincias. Os datos base proceden do Rexistro Mercantil Central, que centraliza toda a información provincial sobre sociedades e empresarios e os actos mercantís determinados por Lei.

O número de sociedades mercantís creadas na comunidade galega (cadro 2.11) pasa de superar as 4.000 en 2018 a 3.771, unha diminución do 6,31 % moi superior a producida na media estatal e que ven unirse ás caídas no rexistro de sociedades producidas nos últimos anos (con excepción do período 2015-2016). Pola contra, as sociedades disoltas en 2019 aumentan en relación coas disoltas en 2018. Neste caso, o aumento na taxa de disolución en Galicia é inferior á producida en ámbito estatal.

Cadro 2.11

Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2014-2019

		Creadas	% variación anual	Disoltas	% variación anual
2014	Galicia	4.266	-0,21	1.529	-21,10
	España	94.158	0,80	21.874	-11,90
2015	Galicia	3.968	-6,99	1.512	-1,11
	España	94.644	0,52	20.758	-5,10
2016	Galicia	4.533	14,24	1.495	-1,12
	España	101.047	6,77	21.223	2,24
2017	Galicia	4.068	-10,26	1.431	-4,28
	España	94.370	-6,61	21.587	1,72
2018	Galicia	4.025	-1,06	1.440	0,63
	España	95.121	0,80	22.387	3,71
2019	Galicia	3.771	-6,31	1.479	2,71
	España	93.945	-1,24	23.297	4,06

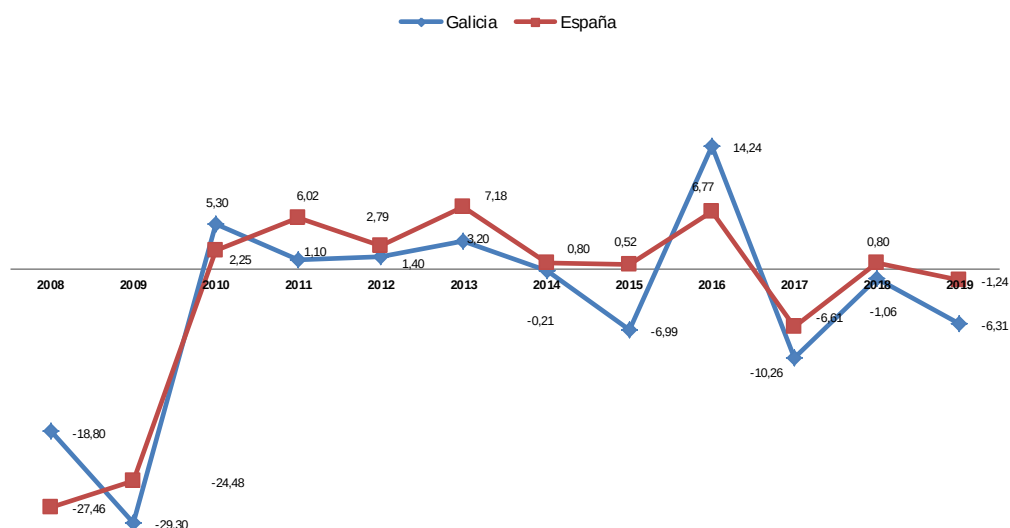
Os datos son provisionais dende xuño de 2019.

Fonte: INE.

A evolución das taxas de variación na creación de sociedades amosa unha tendencia decrecente dende 2016, entrando en valores negativos tamén en contexto estatal neste último ano:

Gráfico 2.11

Sociedades mercantís creadas. Galicia/ España. 2008-2019

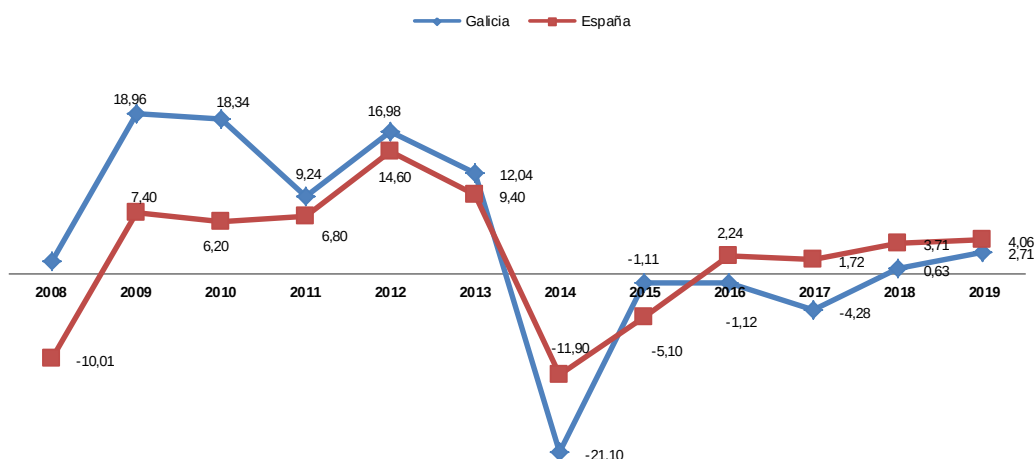
Fonte: INE.

Cando a análise se centra na taxa de variación da disolución de sociedades aparece a situación contraria, en tendencia crecente nos últimos anos. Os valores acadados en 2019 supoñen unha maior taxa interanual de disolución de sociedades mercantís na

comunidade galega, aínda que os valores seguen sendo inferiores aos do conxunto do Estado.

Gráfico 2.12

Sociedades mercantís disoltas. Galicia/ España. 2008-2019

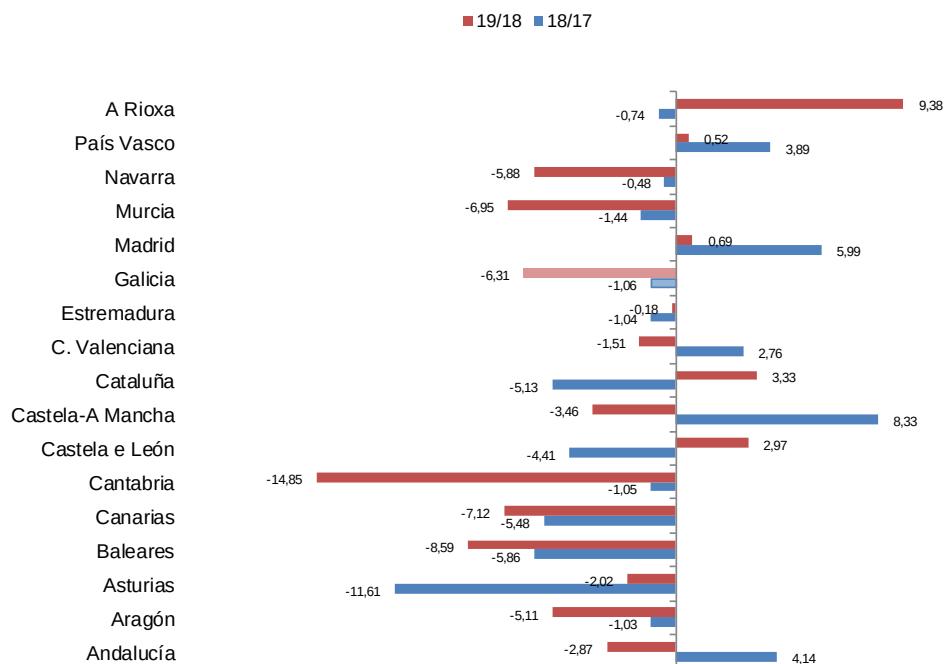

Fonte: INE.

Os gráficos 2.13 e 2.14 permiten comparar os datos obtidos por Galicia en canto a evolución da creación (gráfico 2.13) e disolución de sociedades mercantís (gráfico 2.14) en 2019 cos datos rexistrados no resto das comunidades autónomas. Neste ano, a práctica totalidade de comunidades presenta inscricións de sociedades inferiores as producidas en 2018 -con excepción do País Vasco, Madrid, Castela e León, Cataluña e A Rioxa-, sendo Galicia a quinta comunidade con maior diminución. A evolución na disolución de sociedades está máis repartida entre as comunidades que rexistran unha disolución de sociedades en 2019 superior as disoltas en 2018 e aquelas que presentan unha disolución menor. A comunidade galega é a sexta entre as primeiras, cunha variación interanual na disolución de sociedades mercantís similar á producida en Madrid.

Gráfico 2.13

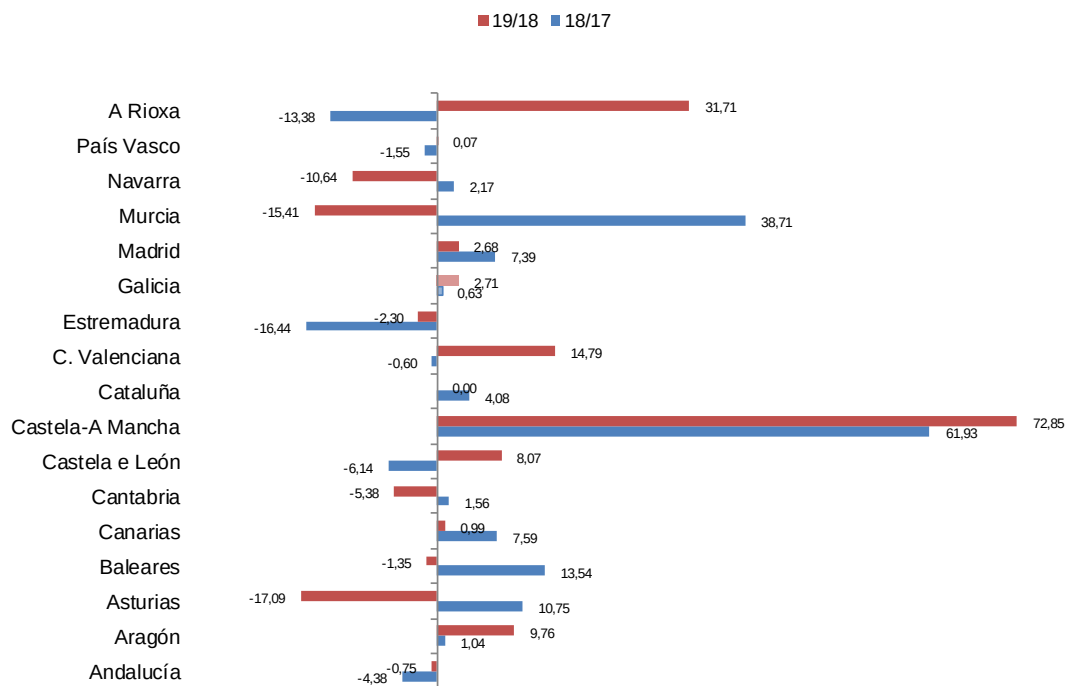
Taxa de variación anual creación de sociedades. 2017-2019

Fonte: INE.

Gráfico 2.14

Taxa de variación anual disolución de sociedades. 2017-2019

Fonte: INE.

A evolución conxunta deste indicador na última década (cadro 2.12) constata que a inscrición de sociedades mercantís na comunidade galega ven diminuindo a un ritmo medio do 1,69 % anual, nunha evolución negativa que coloca a Galicia no marco de comportamento de Cantabria, Castela-A Mancha, Castela e León e Navarra. Pola súa banda, o incremento na disolución de sociedades é practicamente común a todas as comunidades autónomas, con excepción de Cataluña, Navarra e Estremadura.

Cadro 2.12

**Taxa de crecemento anual sociedades mercantís
consituídas e disoltas. 2009-2019**

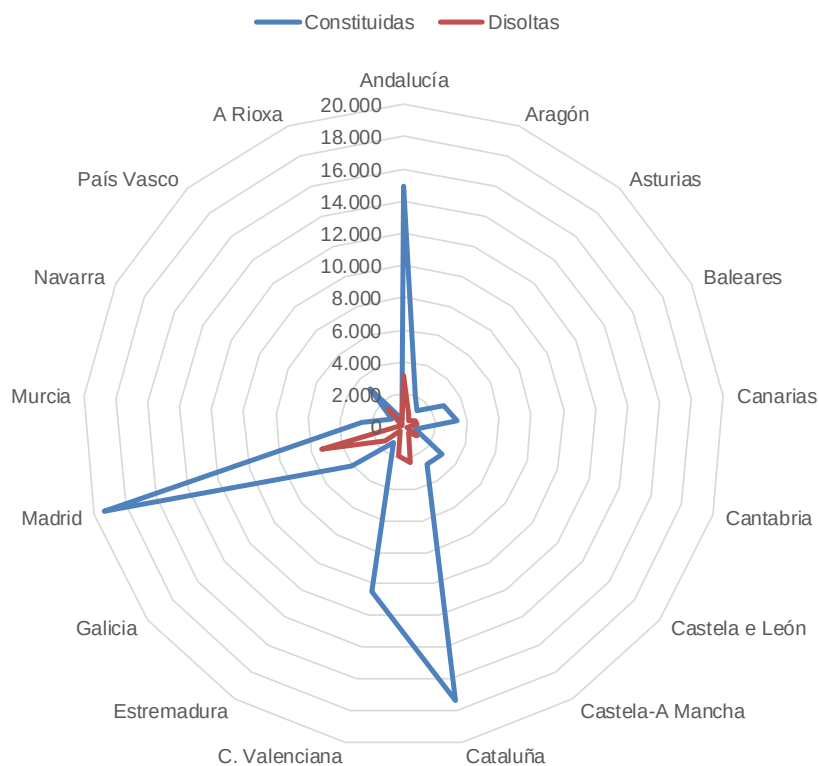
	TCA Sociedades (2009-2019)	
	Constituídas	Disoltas
Andalucía	22,12	20,04
Aragón	3,80	26,11
Asturias	1,04	7,38
Baleares	40,33	59,56
Canarias	20,41	9,83
Cantabria	-4,18	24,24
Castela e León	-7,01	19,95
Castela-A Mancha	-0,15	167,69
Cataluña	24,14	-24,24
C. Valenciana	24,42	8,53
Estremadura	1,52	-6,88
Galicia	-1,69	30,42
Madrid	36,84	96,27
Murcia	3,11	65,34
Navarra	-16,76	-7,69
País Vasco	4,64	22,03
A Ríoxa	16,58	92,86

Os datos son provisionais dende xuño de 2019.
Fonte: INE.

A evolución das sociedades mercantís en 2019 non presenta cambios no relacionado coa distribución no contexto estatal, que segue altamente concentrado. Como se pode observar no gráfico 2.15, a maior parte dos movementos de creación e disolución de sociedades mercantís nos últimos anos prodúcese en Madrid, Cataluña, a Comunidade Valenciana e Andalucía. A evolución ao longo de 2019 non introduce cambios nesta clasificación, manténdose a comunidade galega no quinto lugar en ambas as clasificacións.

Gráfico 2.15

Promedio de creación e disolución de sociedades. 2009-2019

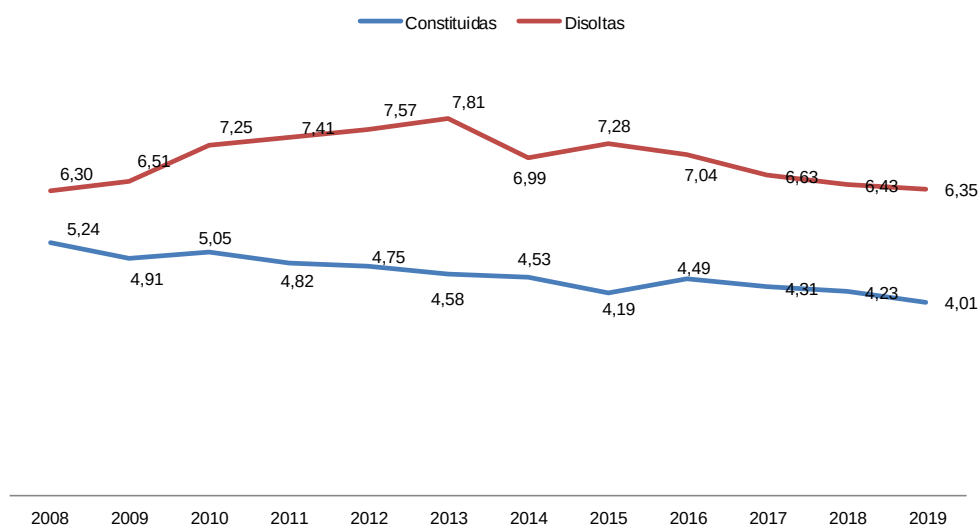

Fonte: INE.

Porén, Galicia continúa a perder peso relativo nestes movementos no conxunto do Estado, tanto no que se refire ás sociedades disoltas como nas constituídas.

Gráfico 2.16

% Sociedades galegas no total do Estado. 2008-2018

Fonte: INE.

O importe do capital subscrito para a constitución de sociedades mercantís en Galicia en 2019 reflicte un incremento significativo en 2019, acadando case 374 millóns de euros. Como se pode constatar no cadro 2.13a, mentres o número de sociedades descende no anteriormente referido 6,31 %, o capital total subscrito polas sociedades galegas aumenta en máis de cen millóns de €, un 38 % en relación co ano precedente. Este incremento é significativamente superior ao acadado no conxunto do Estado, un 7 %. O importe medio de capital subscrito polas sociedades galegas, como resultado, figura entre o máis alto das comunidades autónomas, superando os 99 mil € (cuarto valor máis alto en 2019). Este dato supón un incremento do capital medio subscrito en Galicia do 46,9 %, fronte ao 8 % de incremento medio estatal. Tan só as sociedades mercantís constituídas en 2019 na Comunidade Valenciana, A Rioxa e Navarra superan esta contía.

Cadro 2.13a

Capital subscrito polas sociedades mercantís Galicia /España. 2015-2019

	Nº de sociedades					Capital total subscrito				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
España	94.644	101.047	94.377	95.121	93.945	7.355.949	6.292.376	5.262.217	5.200.782	5.563.303
Andalucía	15.893	16.689	15.379	16.018	15.558	688.381	716.249	644.395	712.138	559.076
Aragón	2.002	2.526	2.037	2.016	1.913	76.679	168.490	90.340	84.826	161.767
Asturias	1.332	1.458	1.342	1.188	1.164	47.346	71.182	61.770	61.191	78.419
Baleares	3.108	3.589	3.497	3.293	3.010	344.965	498.911	168.543	239.546	167.593
Canarias	3.577	3.815	3.843	3.639	3.380	93.740	204.789	186.389	92.057	127.057
Cantabria	805	981	762	754	642	20.578	20.253	16.607	48.402	24.272
Castela e León	2.847	3.014	2.857	2.731	2.812	86.384	196.911	147.180	141.780	167.610
Castela-A Mancha	2.732	2.976	2.618	2.836	2.738	85.899	72.233	67.129	157.701	109.292
Cataluña	18.894	21.769	18.510	17.555	18.139	840.417	950.541	1.025.090	735.932	1.143.434
C. Valenciana	10.991	11.148	10.845	11.144	10.976	578.110	753.292	752.571	803.695	1.120.313
Estremadura	1.165	1.248	1.150	1.138	1.136	122.197	74.082	64.105	51.937	26.978
Galicia	3.968	4.533	4.066	4.025	3.771	368.693	204.576	317.054	271.507	373.793
Madrid	19.947	19.924	20.431	21.637	21.786	3.608.403	1.895.965	1.256.410	1.172.567	1.038.905
Murcia	2.796	2.776	2.641	2.603	2.422	173.613	183.137	119.999	99.688	103.522
Navarra	820	831	838	834	785	26.809	23.901	60.704	226.711	85.288
País Vasco	3.137	3.008	2.960	3.075	3.091	142.917	208.154	248.472	257.129	223.353
A Rioxa	448	571	408	405	443	49.228	46.905	33.231	40.036	47.001

Os datos son provisionais dende xuño de 2019.
Elaboración propia a partir de datos do INE.

As sociedades mercantís que amplían capital en Galicia redúcense lixeiramente en 2019, seis sociedades menos. En España tamén cae o número de sociedades que amplían capital, pero en maior proporción (2,4 %). Porén, o importe medio das ampliacións de capital na comunidade galega redúcese un 19,3 % en relación co importe medio das ampliacións en 2018.

Cadro 2.13b

Sociedades mercantís que amplían capital.

Galicia/España. 2015-2019

		Nº de sociedades	Capital total ampliado
2015	Galicia	1.520	893.100
	España	32.370	34.544.392
2016	Galicia	1.405	1.002.097
	España	31.507	32.908.240
2017	Galicia	1.321	721.357
	España	31.010	38.040.739
2018	Galicia	1.344	991.367
	España	31.241	26.425.252
2019	Galicia	1.338	796.013
	España	30.461	24.787.222

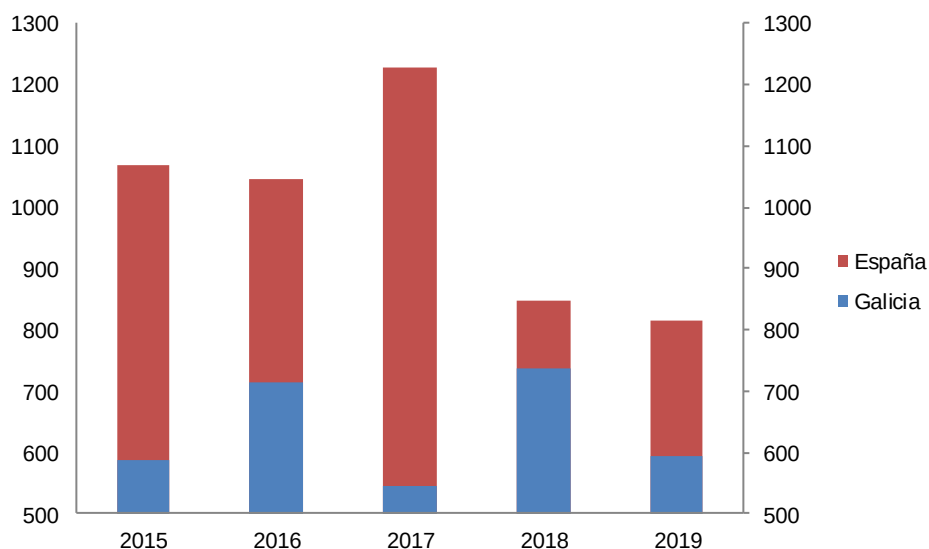
Os datos son provisionais dende xuño de 2019.

Elaboración propia a partir de datos do INE.

Como consecuencia, este ano aumenta a diferenza entre o importe medio de capital ampliado polas sociedades galegas en relación co ampliado na media estatal.

Gráfico 2.17

% Capital ampliado medio Galicia/España. 2015-2019

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

O cadro 2.14 amosa que a primeira das causas de disolución de sociedades en Galicia en 2019 é a voluntaria, ao igual que no conxunto do Estado. As sociedades disoltas por fusión en 2019 (9 % do total) aumentan en tres puntos porcentuais en relación coas que aduciron a dita causa en 2018, mentres que na media estatal as fusións pasan de ocupar o 14 % en 2018 ao 9 % en 2019.

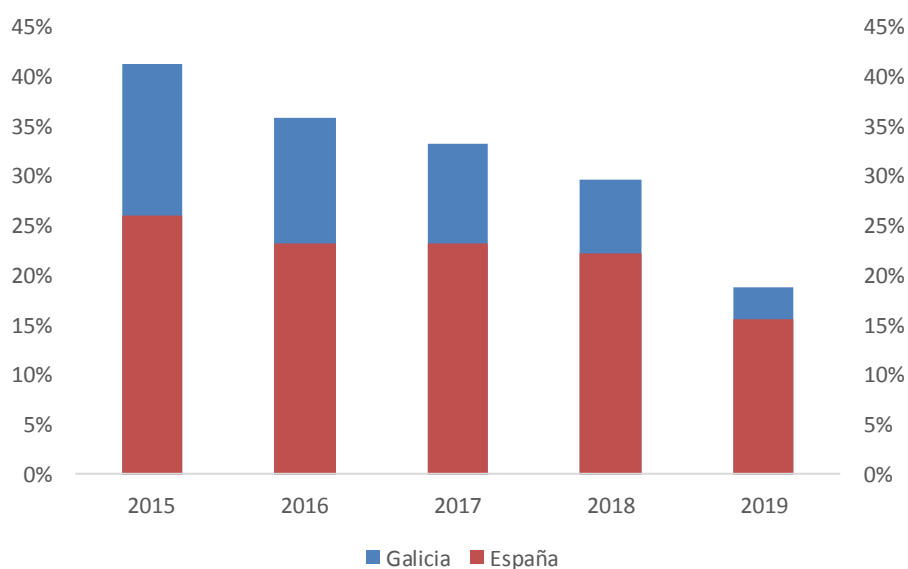
Cadro 2.14**Sociedades mercantís disoltas. Galicia/España. 2014-2019**

		Sociedades disoltas			
		Total	Voluntaria	Por fusión	Outras
2014	Galicia	1.528	1.132	86	310
	España	21.850	14.869	1.857	5.124
2015	Galicia	1.512	1.166	104	242
	España	20.758	14.602	1.931	4.225
2016	Galicia	1.495	1.206	87	202
	España	21.223	15.578	2.346	3.299
2017	Galicia	1.429	1.163	89	177
	España	21.563	16.620	2.265	2.678
2018	Galicia	1.440	1.180	82	178
	España	23.297	17.589	3.285	2.423
2019	Galicia	1.479	1.171	132	176
	España	22.387	17.115	2.471	2.801

Os datos son provisionais dende xuño de 2019.

Fonte: INE.

O índice de rotación (gráfico 2.18) permite contrastar a evolución das sociedades disoltas e constituídas, informando do número de sociedades constituídas por cada cen sociedades disoltas. O ano 2019 presenta unha notable caída, tanto na comunidade galega como en media estatal.

Gráfico 2.18**Índice de rotación. Galicia/ España 2015-2019**

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE)

En Galicia disólvense 19 sociedades por cada 100 constituídas mentres que en España son 16 disoltas por cada 100 constituídos. Como resultante deste comportamento similar, a diferenza en relación coa media estatal redúcese. Igualmente, o valor

acadado en 2019 supón unha mellora do índice en relación con 2018, onde se rexistraba unha disolución de 30 sociedades por cada 100 sociedades constituídas na comunidade galega.

A información sobre a demografía empresarial en Galicia pode completarse coa análise dos datos proporcionados pola Estatística do procedemento concursal, que combina información recollida vía cuestionario dos Xulgados do Mercantil e dos Xulgados de 1ª Instancia, como tamén dos Xulgados de 1ª Instancia e Instrución con competencia mercantil. Estes datos informan trimestralmente do número de debedores concursados por existencia de proposta anticipada de convenio e do seu contido (quita, espera, quita e espera ou outra proposición). A diferenza do acontecido en anos anteriores, en 2019 prodúcese un incremento do número de debedores concursados en Galicia, comportamento similar ao reflectido en contexto estatal (cadro 2.15). A variación producida en Galicia é notablemente superior á producida no conxunto do Estado (14 % e 8 %, respectivamente).

Cadro 2.15

Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2019

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Galicia	185	345	340	452	559	552	473	331	308	298	265	302
España	2.902	5.922	5.962	6.863	9.071	9.937	7.280	5.746	5.253	5.753	6.398	6.883

Os datos son provisionais dende o segundo trimestre de 2019.
Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal.

A meirande parte destes procedementos son concursos voluntarios, ordinarios e afectan a empresas de responsabilidade limitada. Porén, cabe sinalar que en 2019 se duplican os concursos de natureza necesaria.

Cadro 2.16

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia. 2012-2019

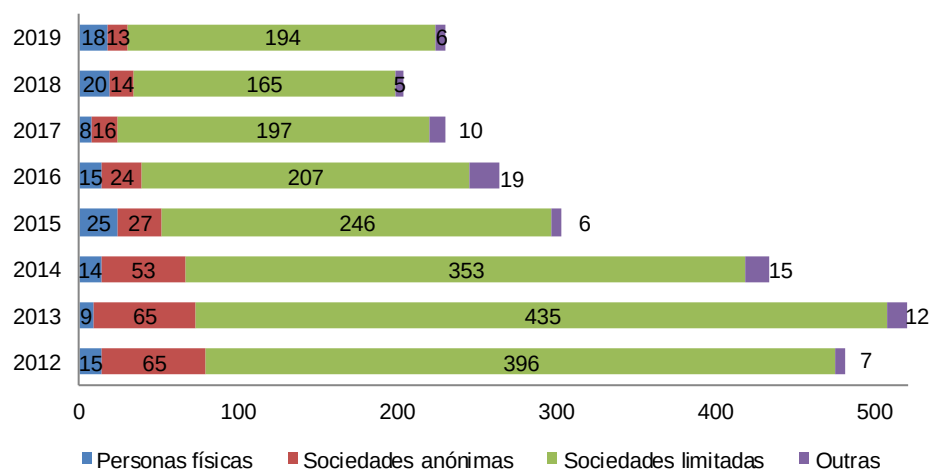
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Por natureza xurídica								
- Persoas físicas sen actividade empresarial	58	18	25	27	43	48	61	71
- Empresas	483	521	435	304	265	231	204	231
Persoas físicas	15	9	14	25	15	8	20	18
Sociedades anónimas	65	65	53	27	24	16	14	13
Sociedades limitadas	396	435	353	246	207	197	165	194
Outras	7	12	15	6	19	10	5	6
Por tipo de concurso								
- Por vontade	509	502	417	307	287	269	220	269
- Necesario	30	37	43	24	21	29	15	33
Por clase de procedemento								
- Ordinario	65	89	49	56	25	39	15	13

Datos provisionais dende o segundo trimestre de 2019.
Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal.

O gráfico 2.19 permite observar o lixeiro aumento do número de concursos producido en 2019 e vinculado co maior número de procedementos concursais rexistrados en sociedades limitadas.

Gráfico 2.19

Tipoloxía de sociedades en concurso de acredores. Galicia. 2012-2019

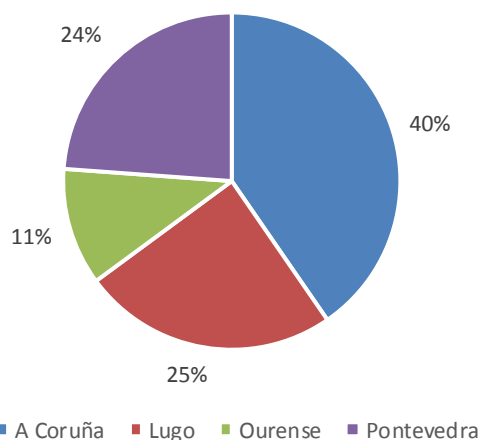

Elaboración propia con datos do INE.

A descrición das empresas que se someteron a concurso de acredores en Galicia en 2019 representa, a grandes azos, a demografía xeral das empresas da comunidade autónoma. Así, o 64 % destes concursos teñen lugar en empresas das provincias da Coruña e Pontevedra, en correspondencia coa súa maior implantación empresarial (gráfico 2.20)

Gráfico 2.20

Sociedades en concurso de acredores por provincias. Galicia. 2019

Elaboración propia con datos do INE.

Igualmente, respondendo a esta demografía xeral empresarial de Galicia, a maioría teñen lugar en empresas de entre 1 e 9 persoas empregadas, cunha facturación inferior a dous millóns de euros anuais e en organizacións do sector servizos (cadro 2.17). O número de concursos redúcese nas empresas sen persoal asalariado e no sector de construción, dentro dun marco xeral de incremento.

Cadro 2.17

Empresas concursadas por tramos de persoal asalariado, volume de negocio e actividade económica principal. Galicia. 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Total empresas	304	265	231	204	231
Por tramos de persoal asalariado					
- 0	45	38	42	34	24
- 1-9	159	145	126	108	136
- 10-49	65	53	38	42	47
- 50-99	7	3	6	3	4
- Máis de 100	4	5	0	5	4
- Sen clasificar	24	21	19	12	16
Por volume de negocio (*)					
- Menos de 2	223	208	170	151	166
- 2-5	21	9	16	10	16
- 5-10	6	3	8	7	7
- Máis de 10	3	6	5	4	4
- Sen clasificar	51	39	32	32	38
Por actividade económica principal					
- Agricultura e pesca	7	3	5	2	4
- Industria	39	37	38	34	45
- Enerxía	1	1	0	0	1
- Construción	75	49	56	44	33
- Servizos	158	154	113	112	132
-Sen clasificar	24	21	19	12	16

(*) En millón de euros.

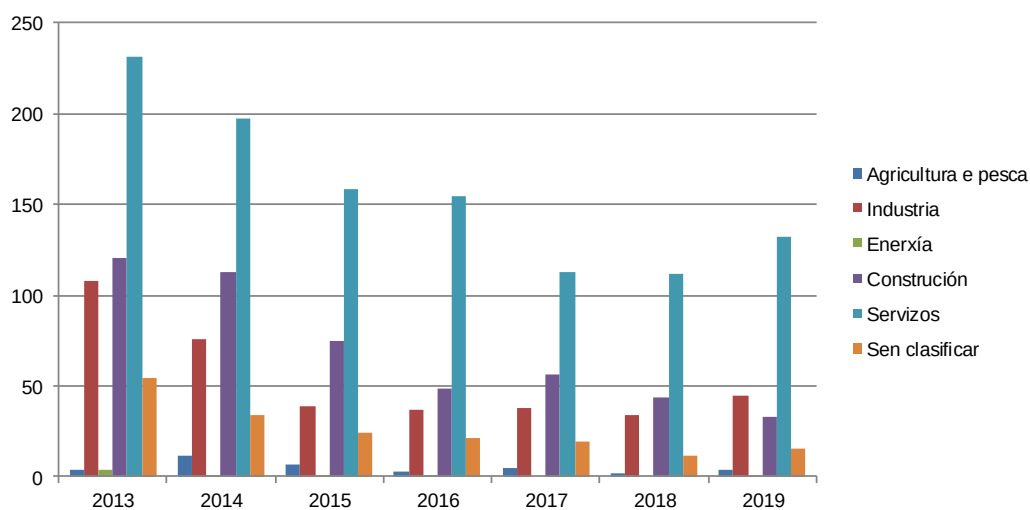
Datos provisionais dende o segundo trimestre de 2019.

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal.

Como se anticipou, o sector servizos é obxecto do 57 % dos procedementos concursais en 2019, dous puntos porcentuais máis que o ano precedente. Porén, as empresas do sector de enerxía son as que reflicten un maior incremento no número de concursos en 2019 (33 % de variación interanual), mentres que as do sector da construción continúan no marco de descenso que caracteriza os últimos anos.

Gráfico 2.21

Sociedades en concurso de acredores por sector. Galicia. 2013-2019

Elaboración propia con datos do INE.

A idade das sociedades parece ter certa incidencia nos procedementos concursais. Así, tal e como figura no cadro 2.18, a maior incidencia en 2019 corresponde a empresas de máis de 20 anos de antigüidade. Porén, as empresas de menor idade (entre 0 e 4 anos) rexistran un aumento do 68 % dos procedementos concursais dende 2018.

Cadro 2.18

Nº procedementos concursais por idade das sociedades. Galicia. 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
De 0 a 4 anos	41	26	31	31	52
De 5 a 8 anos	40	57	26	37	40
De 9 a 12 anos	70	56	34	37	28
De 13 a 16 anos	47	31	39	25	34
De 17 a 19 anos	25	22	24	13	14
20 ou máis anos	76	66	66	57	61
Sen clasificar	5	7	11	4	2

(*) En millón de euros.

Datos provisionais dende o segundo trimestre de 2019.

Fonte: INE, Estatística do procedemento concursal.

2.3. Análise de enquisas industriais

Este epígrafe completa a análise do tecido produtivo galego cos datos correspondentes aos tres sectores principais de actividade (industria, comercio e servizos) segundo os datos procedentes das respectiva enquisas estruturais elaboradas polo INE.

2.3.1. Estatística estrutural de empresas do sector industrial

Esta estatística, recollida polo Regulamento 295/2008 do Parlamento e do Consello da UE, ten como obxectivo coñecer as características estruturais e económicas das empresas do sector industrial como tamaño, datos económicos (ingresos e gastos), estrutura de emprego e investimento. Inclúe as industrias extractivas e manufacturas, as actividades de subministro de enerxía e auga e saneamento. A enquisa realízase con certo retardo, de xeito que os últimos datos publicados polo INE son de 2018 (con datos do sector industrial de 2017). Segundo estes datos, a cifra de negocios do sector en Galicia alcanza 43.263 millóns de €, un incremento dun 8,6 % sobre o ano anterior. A aportación da comunidade galega ao total do sector industrial en España é neste ano dun 6,58 %, unha décima máis que en 2017. Tamén mellora lixeiramente a súa participación no persoal ocupado no sector (6,37 % fronte ao 6,29 % do ano precedente). En canto a investimento en activos materiais, cae lixeiramente ata o 6,01 %. Neste caso, convén precisar que, pese a esta menor participación no total estatal, o investimento galega en 2018 é preto de 19 millóns de € superior a de 2017.

Cadro 2.19

Cifra de negocios no sector industrial por comunidades autónomas. 2018

	Cifra de negocios		Persoal ocupado		Inversión en activos materiais	
	Miles de €	% sobre total	Media anual	% sobre total	Miles de €	% sobre total
Andalucía	78.662.241	11,97	230.777	10,39	2.789.663	10,88
Aragón	30.719.920	4,67	96.453	4,34	1.484.157	5,79
Asturias	14.663.307	2,23	51.917	2,34	470.863	1,84
Baleares	4.905.885	0,75	26.468	1,19	196.747	0,77
Canarias	7.154.211	1,09	37.478	1,69	345.257	1,35
Cantabria	8.924.978	1,36	31.969	1,44	294.731	1,15
Castela e León	40.324.385	6,14	128.881	5,80	2.098.062	8,18
Castela-A Mancha	27.825.326	4,23	97.647	4,40	1.159.662	4,52
Cataluña	147.007.147	22,37	487.912	21,96	5.020.405	19,59
C. Valenciana	68.625.898	10,44	269.555	12,13	3.505.262	13,67
Extremadura	8.553.298	1,30	28.638	1,29	314.238	1,23
Galicia	43.263.400	6,58	141.442	6,37	1.540.774	6,01
Madrid	68.079.079	10,36	225.660	10,16	2.576.601	10,05
Murcia	22.926.617	3,49	77.870	3,51	668.579	2,61
Navarra	20.121.085	3,06	70.990	3,20	788.884	3,08
País Vasco	59.181.003	9,00	190.473	8,57	2.080.222	8,12
A Ríoxa	6.008.451	0,91	26.050	1,17	285.645	1,11
Ceuta	148.269	0,02	996	0,04	6.518	0,03
Melilla	124.453	0,02	452	0,02	7.284	0,03
Total	657.218.953	100,00	2.221.628	100,00	25.633.554	100,00

Elaboración propia con datos do INE, Enquisa estrutural de empresas do sector industrial.

Estes datos sitúan á comunidade galega como a sexta comunidade en aportación ao sector industrial nos tres parámetros considerados. De feito, a variación interanual na cifra de negocios e o persoal ocupado no sector industrial en Galicia é superior á

media estatal (8,6 % e 5,3 %, respectivamente, fronte a 6,5 % e 4 % en media estatal). O incremento en investimento en activos industriais, un 1,2 % superior ao de 2017, é seis puntos porcentuais inferior á media estatal (7,8 %). Neste punto, cómpre lembrar que Galicia viña dun ano onde presentaba a maior taxa de variación interanual de investimento en activos materiais (34,94%).

Como cabe agardar, a estrutura do sector industrial en España en canto a participación relativa de cada comunidade autónoma sitúase nun marco de estabilidade na última década.

Cadro 2.20

Distribución porcentual da cifra de negocios. Por comunidades autónomas. 2009-2018

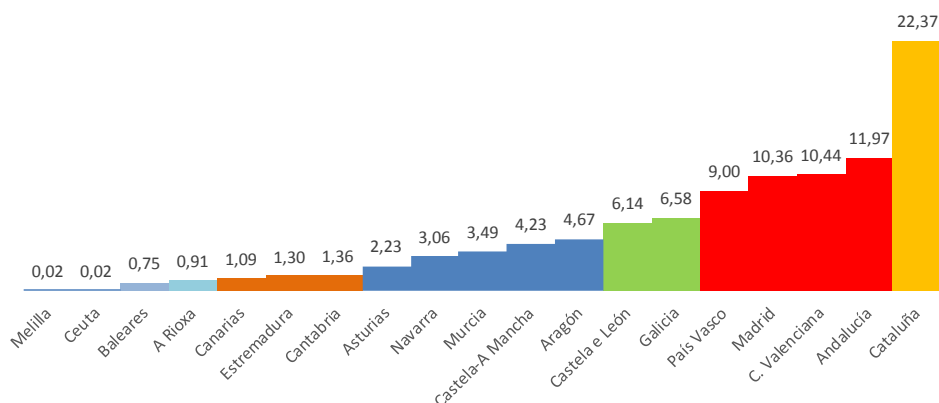
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	10,6	11,2	11,8	12,7	12,5	12,2	11,3	11,4	12,2	12,0
Aragón	4,4	4,7	4,6	4,2	4,4	4,3	4,5	4,5	4,6	4,7
Asturias	2,5	2,5	2,3	2,4	2,4	2,4	2,3	2,2	2,2	2,2
Baleares	0,8	0,8	0,4	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7
Canarias	1,5	1,4	1,1	1,6	1,4	1,2	1,1	1,0	1,1	1,1
Cantabria	1,4	1,4	1,5	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Castela e León	6,5	6,3	6,7	6,4	6,3	6,2	6,4	6,6	6,3	6,1
Castela-A Mancha	4,7	4,4	4,7	5,0	4,8	4,4	4,0	3,9	4,2	4,2
Cataluña	23,5	24,0	23,6	22,2	22,4	22,3	22,7	22,8	22,5	22,4
C. Valenciana	9,6	9,8	10,3	9,4	9,7	10,1	10,6	10,6	10,6	10,4
Extremadura	1,1	1,1	0,9	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3
Galicia	6,7	6,3	6,5	6,0	6,5	6,3	6,3	6,3	6,5	6,6
Madrid	10,9	9,3	7,6	10,5	9,8	9,7	10,3	10,4	9,9	10,4
Murcia	2,7	2,9	3,0	3,5	3,7	3,8	3,5	3,3	3,4	3,5
Navarra	3,0	3,2	3,6	2,8	2,9	3,0	3,2	3,3	3,1	3,1
País Vasco	9,0	9,6	10,3	9,1	9,1	10,0	9,6	9,2	9,2	9,0
A Ríoxa	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9
España	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.
A partir de 2016 inclúese un cambio de metodoloxía.

Os datos acadados respectivamente polas diferentes comunidades non introducen mudanzas nos grupos identificados en anos anteriores: en primeiro lugar aparece de forma destacada Cataluña, cunha aportación superior ao 20 %. A continuación, Andalucía, a Comunidade Valenciana, Madrid e o País Vasco, con participacións de entre o 9 % e o 12 % da cifra total de negocios. En terceiro lugar, Galicia e Castela e León, que aportan máis do 5 % da facturación do sector industrial. Finalmente, o grupo máis numeroso de comunidades autónomas, que participan con aportacións de entre o 1 e o 5 % da cifra de negocios total estatal.

Gráfico 2.22

Participación de cada comunidade autónoma na cifra de negocios do sector industrial. 2019

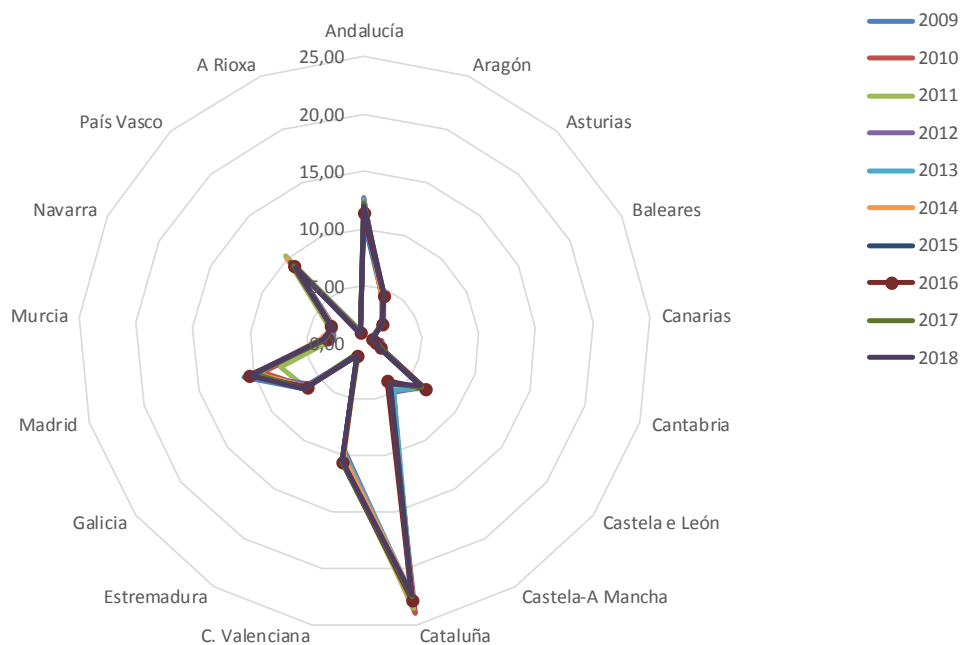

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

Esta relativa concentración preséntase de xeito estable na última década. O 65 % da facturación do sector industrial neste período repártese entre Cataluña, Andalucía, a Comunidade Valenciana, Madrid e o País Vasco.

Gráfico 2.23

Participación na cifra de negocios sector industrial por CC.AA. 2009-2018

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

Do mesmo xeito, as aportacións da comunidade galega no total de persoas ocupadas no sector industrial nos últimos anos presentan un comportamento estable (cadro

2.21). Como se pode observar, os datos de 2018 supoñen unha leve mellora nestas participacións.

Cadro 2.21

Evolución da porcentaxe de Galicia no Estado nas principais variables da industria. 2001-2018

	Persoas ocupadas	Cifra de negocios		Persoas ocupadas	Cifra de negocios
2001	6,0	5,8	2010	6,8	6,7
2002	6,2	6,2	2011	6,9	6,7
2003	6,2	6,1	2012	6,7	6,0
2004	6,1	6,0	2013	6,8	6,5
2005	6,3	6,0	2014	6,6	6,3
2006	6,5	6,2	2015	6,4	6,3
2007	6,7	6,6	2016	6,4	6,3
2008	6,9	6,7	2017	6,3	6,5
2009	6,9	6,7	2018	6,4	6,6

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.
A partir de 2016 inclúese un cambio de metodoloxía.

2.3.2. Estatística estrutural de empresas do sector comercio

De xeito similar ao anteriormente comentado para o sector industrial, a Estatística estrutural para o sector comercio permite facer unha análise centrada no sector comercial. Os últimos datos dispoñibles datan, tamén, de 2018. O cadro 2.22 resume os principais indicadores estruturais do sector para o dito ano de referencia:

Cadro 2.22

Cifra de negocios no sector comercial por comunidades autónomas. 2018

	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela-A Mancha
Locais (núm.)	878.482	161.256	22.659	17.845	20.427	40.947	9.661	43.805	37.135
Cifra negocios	812.075.483	97.605.052	19.887.588	10.650.459	15.364.461	28.718.275	6.737.989	32.489.881	23.558.265
Soldos e salarios	56.738.197	7.071.875	1.494.633	957.229	1.305.416	2.275.715	541.633	2.064.353	1.591.842
Investimento en activos materiais	11.465.220	1.525.970	363.464	161.142	270.387	605.485	96.989	528.841	326.877
Persoal ocupado	3.150.947	503.639	83.547	61.059	76.594	155.869	33.586	134.034	107.456
	Cataluña	Valencia	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Ríoxa
Locais (núm.)	148.705	101.400	22.477	54.155	109.402	28.858	11.093	38.546	6.134
Cifra negocios	157.356.475	74.519.268	10.758.493	47.102.380	208.173.182	24.201.608	10.358.462	38.528.790	4.198.781
Soldos e salarios	12.722.605	6.133.341	708.093	2.816.021	11.615.505	1.703.341	680.066	2.619.549	319.598
Investimento en activos materiais	2.172.793	1.461.100	190.761	647.280	1.961.666	390.933	165.005	487.622	60.190
Persoal ocupado	581.148	371.687	59.555	173.820	486.934	118.893	38.495	136.497	19.063

Elaboración propia con datos do INE, Enquisa estrutural de empresas do sector comercial.

O sector comercial en Galicia acadou en 2018 unha facturación superior aos 47 mil millóns de €, unha mellora do 4,8 % sobre a acadada en 2017. Igualmente, en 2018 melloran os soldos e salarios no sector nun 7,4 %. Porén, o número de locais redúcese en 4.619 (preto dun 8 %), e o investimento en activos materiais nun 2,8 %. O sector emprega a 665 persoas menos en 2018 en relación coas empregadas en 2017, unha leve redución porcentual do 0,4 %.

A achega de cada comunidade autónoma está, como no caso do sector industrial, relativamente concentrada entre Madrid, Cataluña, Andalucía, e Valencia. En 2018 a

comunidade galega aporta o 6,16 % dos locais comerciais, contribúe cun 5,80 % á cifra de negocios, soporta o 4,96 % dos soldos e salarios do sector, emprega ao 5,64 % do persoal empregado e realiza o 5,65 % dos investimentos materiais no sector comercial. Estas participacións reflicten lixeiras perdas de participación da comunidade galega en todas as variables, agás nos soldos e salarios do sector, que melloran en 6 centésimas.

Cadro 2.23

Variación interanual no sector comercial por comunidades autónomas. 2017-2018

	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela-A Mancha
Locais (núm.)	-3,39%	-2,25%	-4,61%	-4,19%	-5,20%	-2,34%	-6,15%	-3,42%	-2,82%
Cifra negocios	5,99%	4,88%	6,97%	2,12%	4,42%	4,12%	2,61%	4,73%	7,06%
Soldos e salarios	6,45%	7,04%	1,31%	0,75%	5,98%	6,03%	-0,23%	5,86%	7,65%
Investimento en activos materiais	2,03%	-0,71%	27,50%	4,55%	-4,13%	-9,74%	0,36%	11,19%	-8,51%
Persoal ocupado	0,09%	0,95%	-4,31%	-4,24%	-0,55%	1,07%	-5,34%	-2,08%	-1,38%
	Cataluña	Valencia	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	P Vasco	A Ríoxa
Locais (núm.)	-3,49%	-2,99%	0,32%	-7,86%	-3,16%	-2,72%	-3,68%	-3,99%	-3,07%
Cifra negocios	6,48%	3,21%	1,34%	4,82%	10,44%	2,50%	5,78%	-1,22%	12,79%
Soldos e salarios	9,38%	6,11%	3,66%	7,40%	5,13%	8,32%	5,88%	2,63%	12,54%
Investimento en activos materiais	2,31%	33,20%	-1,97%	-2,77%	-11,02%	-15,96%	22,29%	26,61%	-19,59%
Persoal ocupado	1,81%	-1,03%	-1,33%	-0,38%	0,59%	1,92%	0,34%	-1,10%	3,68%

Elaboración propia con datos do INE, Estadística estrutural de empresas do sector comercial.

Como constata o cadro 2.23, a redución no número de locais comerciais en Galicia en 2018 duplica a redución media estatal. Igualmente, prodúcense caídas superiores no volume de facturación, o investimento en activos materiais, e no número de persoas empregadas. Porén, os soldos e salarios en Galicia aumentan en maior proporción que no marco estatal.

No cadro 2.24 preséntase a desagregación da produción comercializada galega en 2018. De igual forma que en anos anteriores, a maior aportación corresponde co comercio por xunto e intermediarios do comercio (excepto de vehículos de motor e motocicletas), cunha achega lixeiramente superior ao 63 % da cifra de negocios total. Neste mesmo apartado atópase o maior investimento en activos materiais (54,5 % do total). O comercio polo miúdo, con preto dun 29 % da facturación total do sector, acumula o 62 % dos locais comerciais. Do mesmo xeito, é o subsector que conta con maior número de persoas ocupadas, un 57,5 % do total de persoas ocupadas no sector comercial en Galicia.

Cadro 2.24

Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2018

		Número de loais	Cifra de negocios negocios	inversión en activos materiais	Persoal ocupado ocupado
45	Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	5.736	3.814.241	54.985	20.727
451	Venda de vehículos de motor	1134	2.358.627	23.085	6.439
452	Mantemento e reparación de vehículos de motor	3.588	779.243	14.669	10.430
453	Comercio de repostos e accesorios de vehículos de motor	829	629.039	15.997	3.503
454	Venda, mantemento e reparación de motocicletas e os seus repostos e accesorios	186	47.351	1.234	376
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, excepto de vehículos de motor e motocicletas	15.058	29.701.671	352.570	53.228
461	Intermediarios do comercio	3.336	231.513	6.432	4.260
462	Comercio por xunto de materias primas agrarias e de animais vivos	952	813.378	7.449	2.470
463	Comercio por xunto de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	3.467	9.578.303	71.549	16.537
464	Comercio por xunto de artigos de uso doméstico	2.420	10.895.204	161.884	10.239
465	Comercio por xunto de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións	377	443.310	15.502	1.687
466	Comercio por xunto de outra maquinaria, equipos e subministracións	1.412	1.354.047	18.393	6.127
467	Outro comercio por xunto especializado	2.931	6.330.967	70.247	11.661
469	Comercio por xunto non especializado	185	49.949	1.114	247
47	Comercio polo miúdo, excepto de vehículos de motor e motocicletas	33.360	13.586.468	239.725	99.864
471	Comercio polo miúdo en establecementos non especializados	3.520	5.330.075	80.051	31.325
472	Comercio polo miúdo de produtos alimenticios, bebidas e tabaco en establecementos especializados	5.826	10.12.968	5.288	11.037
473	Comercio polo miúdo de combustible para a automoción en establecementos especializados	655	1.343.350	32.762	3.756
474	Comercio por xunto de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións en establecementos especializados	888	279.400	3.515	2.357
475	Comercio por xunto de outros artigos de uso doméstico en establecementos especializados	5.131	12.99.945	21.253	10.953
476	Comercio por xunto de artigos culturais e recreativos en establecementos especializados	2.068	425.483	6.325	4.431
477	Comercio por xunto de outros artigos en establecementos especializados	11.394	3.487.783	78.223	30.716
478	Comercio por xunto en postos de venda e en "mercadillos"	2.965	116.767	1.575	3.359
479	Comercio por xunto non realizado nin en establecementos, nin en postos de venda nin en "mercadillos"	913	290.697	10.736	1.931

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector comercial.

2.3.3. Estatística estrutural de empresas do sector servizos

A terceira das enquisas estruturais céntrase no sector servizos e inclúe actividades variadas, sendo as principais ramas recollidas transporte e almacenamento, hostalaría, información e comunicacións, actividades científico-técnicas, administrativas, de entretemento, reparacións e outras actividades englobadas no sector terciario ou de servizos. Os últimos datos dispoñibles a nivel autonómico son de 2018. En correspondencia cos resultados previamente comentados, as aportacións do sector servizos están concentradas en Cataluña, Madrid, Andalucía e Valencia. Galicia acada a súa maior achega en canto ao número de locais destinados a servizos (5,32 % dos totais), seguido polo persoal ocupado no sector 4,63 %. No que atinxe á cifra de negocios, supón unha achega do 3,56 % do total estatal; soporta o 3,77 % dos soldos e salarios do sector en España e achega o 3,40 % do investimento en activos materiais. Estes datos de 2018 son semellantes aos de participación do ano 2017, sendo este o sector de maior estabilidade dos tres comentados.

Cadro 2.25

Cifra de negocios no sector servizos por comunidades autónomas. 2018

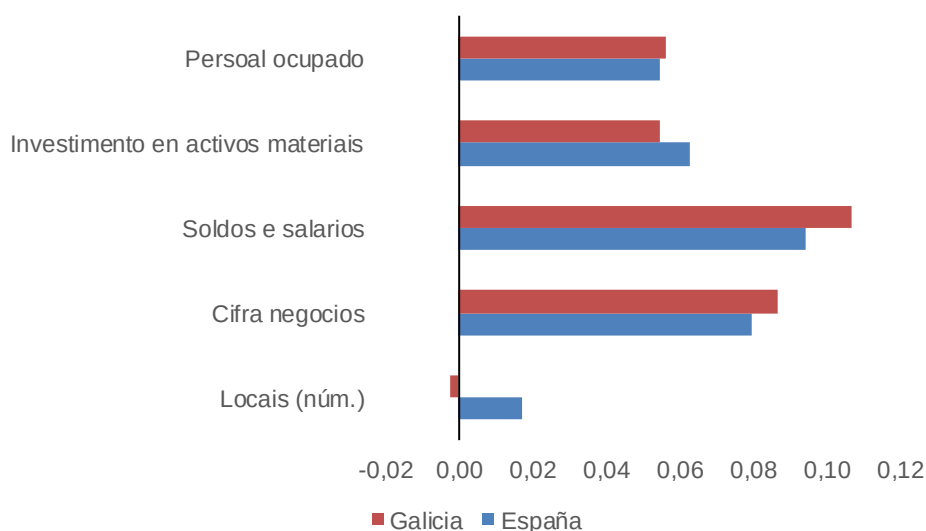
	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela-A Mancha
Locais (núm.)	1.456.011	219.125	37.151	30.458	47.761	71.054	16.271	62.178	45.298
Cifra negocios	497.431.033	45.293.059	9.675.872	6.071.324	23.283.407	22.324.034	3.479.115	12.537.598	9.066.761
Soldos e salarios	109.158.905	11.495.990	2.418.756	1.585.551	3.872.237	4.946.236	907.472	3.254.588	2.092.149
Investimento en activos materiais	33.583.503	3.325.942	654.087	319.602	1.736.888	1.714.571	218.498	1.189.773	612.466
Persoal ocupado	5.931.106	800.080	147.380	106.216	198.775	310.346	59.701	228.896	152.900
	Cataluña	Valencia	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Rioxa
Locais (núm.)	285.233	150.594	23.956	77.454	264.640	36.022	17.822	58.946	8.856
Cifra negocios	97.655.557	35.838.096	3.543.554	17.718.926	173.948.270	8.723.970	4.594.502	21.330.582	1.708.028
Soldos e salarios	22.943.348	8.221.157	880.236	4.112.102	33.037.661	2.030.283	1.218.034	5.541.836	426.664
Investimento en activos materiais	5.928.052	2.632.686	334.537	1.141.034	11.508.182	591.785	242.177	1.249.268	164.932
Persoal ocupado	1.150.110	540.955	76.030	274.345	1.358.813	144.704	66.778	272.937	29.799

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

O gráfico 2.24 reflicte as variacións interanuais reflectidas nos diferentes parámetros de análise entre 2017 e 2018, en Galicia e España.

Gráfico 2.24

Variacións sector servizos España/Galicia. 2017-2018

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

As variacións producidas na comunidade galega entre 2017 e 2018 presentan unha mellora da cifra de negocios, persoal ocupado e soldos e salarios superior á producida en media estatal. No caso oposto, o incremento do investimento en activos materiais non chega á dita media, e a redución en locais destinados a servizos é superior en Galicia. No que atinxe ao resto das comunidades autónomas, todas reflicten unha mellora de resultados na cifra de negocios, permanecendo constante a aportación de cada unha delas á cifra total de negocios do sector. A comunidade galega, cunha mellora do 8,71 %, experimenta o sexto mellor resultado. Igualmente, todas as comunidades autónomas reflicten unha mellora no número de persoas ocupadas no sector servizos, situándose as respectiva achegas ao total estatal no mesmo marco de estabilidade.

Cadro 2.26

Variación na cifra de negocios e persoal ocupado no sector servizos. Por CC.AA. 2017-2018

	Cifra negocios				Persoal ocupado			
	2017		2018		2017		2018	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
España	460.601.957	100%	497.431.033	100%	5.623.910	100%	5.931.106	100%
Andalucía	40.632.223	8,82%	45.293.059	9,11%	751.054	13,35%	800.080	13,49%
Aragón	8.774.804	1,91%	9.675.872	1,95%	138.139	2,46%	147.380	2,48%
Asturias	5.742.512	1,25%	6.071.324	1,22%	101.692	1,81%	106.216	1,79%
Baleares	21.669.194	4,70%	23.283.407	4,68%	190.333	3,38%	198.775	3,35%
Canarias	20.902.185	4,54%	22.324.034	4,49%	299.811	5,33%	310.346	5,23%
Cantabria	3.242.485	0,70%	3.479.115	0,70%	58.593	1,04%	59.701	1,01%
Castela e León	11.981.711	2,60%	12.537.598	2,52%	220.582	3,92%	228.896	3,86%
Castela-A Mancha	8.263.554	1,79%	9.066.761	1,82%	144.163	2,56%	152.900	2,58%
Cataluña	90.280.295	19,60%	97.655.557	19,63%	1.088.878	19,36%	1.150.110	19,39%
Valencia	32.577.737	7,07%	35.838.096	7,20%	515.273	9,16%	540.955	9,12%
Extremadura	3.292.400	0,71%	3.543.554	0,71%	72.822	1,29%	76.030	1,28%
Galicia	16.299.020	4%	17.718.926	4%	259.649	5%	274.345	5%
Madrid	162.294.764	35,24%	173.948.270	34,97%	1.277.932	22,72%	1.358.813	22,91%
Murcia	7.855.156	1,71%	8.723.970	1,75%	138.712	2,47%	144.704	2,44%
Navarra	4.258.694	0,92%	4.594.502	0,92%	63.086	1,12%	66.778	1,13%
País Vasco	20.298.898	4,41%	21.330.582	4,29%	261.088	4,64%	272.937	4,60%
A Rioxa	1.577.673	0,34%	1.708.028	0,34%	29.509	0,52%	29.799	0,50%

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

De xeito semellante a anos anteriores, o subsector de transporte e almacenamento presenta as achegas máis importantes á cifra total de negocios e investimento en activos materiais ao longo de 2018. A diferenza do que acontece en contexto estatal, en Galicia tamén supón a maior participación en soldos e salarios. Os locais destinados a actividades profesionais científicas e técnicas, pola súa banda, inclúen o maior número de locais. Por outra banda, a participación relativa do transporte e almacenamento en Galicia é lixeiramente superior á que ten en media estatal.

Cadro 2.27

Cifra de negocios no sector servizos. Grupos principais. 2018

	Total	Transporte e almacenamento	Hostalaría	Información com unicacións	Actividades Inmobiliarias	Profesionais científicas e técnicas	Administrativas e de servizos auxiliares
España							
Número de locais	1.456.011	217.686	320.749	77.935	187.566	436.428	185.755
Cifra de negocios	497.431.033	117.149.105	77.335.241	89.861.820	31.440.442	98.302.520	80.732.963
Soldos e salarios	109.158.905	20.562.845	19.221.520	17.345.909	3.896.606	24.969.211	22.585.694
Investimento en activos materiais	33.583.503	9.286.084	4.121.974	4.299.935	7.994.550	2.954.654	4.879.344
Persoal ocupado	5.931.106	918.424	1.527.972	514.853	276.281	1.133.321	1.507.259
Galicia							
Número de locais	77.454	12.682	21.091	3.154	7.188	22.342	9.050
Cifra de negocios	17.718.926	6.134.618	3.012.051	2.337.839	664.917	3.153.083	2.324.899
Soldos e salarios	4.112.102	1.047.844	723.790	487.650	74.577	868.825	889.635
Investimento en activos materiais	1.141.034	375.906	129.085	128.777	254.431	126.383	124.209
Persoal ocupado	274.345	51.670	76.405	17.469	9.438	51.398	65.297

Fonte: INE, Enquisa estrutural do sector servizos.

A continuación, preséntanse os datos principais en relación co sector do turismo en Galicia, sector de especial importancia nesta comunidade. Para a elaboración destes indicadores pátense dunha serie de enquisas mensuais que realiza o INE: a Enquisa de ocupación hoteleira; a Enquisa de ocupación en cámpings; a de ocupación en

apartamentos turísticos e a Enquisa de ocupación en aloxamentos de turismo rural. Destas enquisas extráese o obxecto de estudo, os establecementos turísticos de Galicia (hoteles, cámpings, apartamentos turísticos e aloxamentos de turismo rural), que publica anualmente o IGE. Os últimos datos dispoñibles son de 2019.

Como se pode comprobar no cadro 2.28, o número de establecementos hoteleiros e de turismo rural rexistrados en Galicia en 2019 segundo datos estimados do IGE redúcese en 32, 30 deles en caso de turismo rural. En conxunto, en 2019 hai en Galicia 65.537 prazas dispoñibles, un incremento de 209 sobre as que había en 2018. Porén, este incremento relaciónase co aumento de prazas hoteleiras en xeral, posto que as existentes en establecementos de turismo rural diminúen. Como se comproba na táboa, os establecementos de turismo rural continúan en tendencia decrecente, aínda que seguen aportando o 24 % do total de establecementos para o turismo en Galicia e o 8,85 % das prazas.

No que se refire á participación de cada provincia no turismo, a provincia da Coruña achega o maior número de establecementos totais (38 %) e número de prazas (39 %), seguida por Pontevedra (28 % e 34 %, respectivamente). En canto a evolución sobre o ano pasado, repártense os movementos de contracción e aumento entre as catro provincias: na coruñesa e ourensá diminúen o número de establecementos hoteleiros, que aumentan en Lugo e Pontevedra; e os de turismo rural diminúen en todas as provincias salvo na ourensá.

Cadro 2.28

Establecementos hoteleiros e de turismo rural estimados. 2012-2019

		Establecementos hoteleiros		Establecementos de turismo rural	
		Establecementos	Prazas	Establecementos	Prazas
GALICIA	2015	1.497	61.454	497	6.238
	2016	1.512	61.616	495	6.257
	2017	1.497	61.398	472	5.968
	2018	1.418	59.247	479	6.082
	2019	1.416	59.735	450	5.802
A CORUÑA	2015	630	25.179	147	1.806
	2016	627	25.220	145	1.777
	2017	629	25.284	138	1.673
	2018	597	24.459	139	1.724
	2019	575	24.275	126	1.610
LUGO	2015	300	9.580	123	1.603
	2016	294	9.193	132	1.736
	2017	300	9.136	130	1.731
	2018	275	8.562	127	1.677
	2019	283	8.858	118	1.538
OURENSE	2015	181	6.030	70	927
	2016	187	6.251	69	899
	2017	174	6.043	69	879
	2018	169	5.956	72	950
	2019	165	5.959	74	950
PONTEVEDRA	2015	387	20.665	156	1.903
	2016	404	20.953	149	1.846
	2017	394	20.935	135	1.685
	2018	377	20.270	140	1.732
	2019	394	20.644	133	1.705

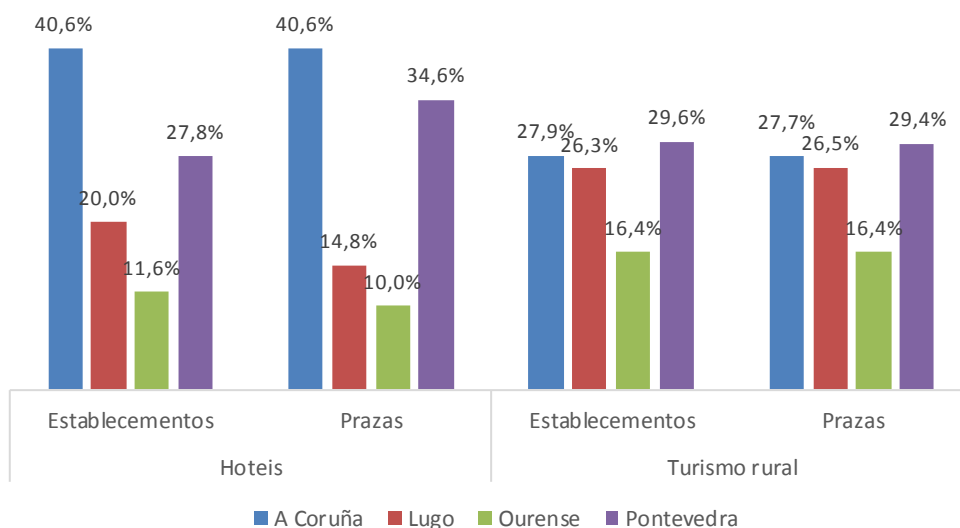
Datos en medias anuais

Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

O nivel de concentración que presentan os establecementos e prazas nas provincias da Coruña e Pontevedra (66 % destes e o 73 % das prazas totais) amosa diferencias se se presentan por separado os datos dos establecementos hoteleiros e os de turismo rural, que están máis dispersos entre as catro provincias. Con todo, a provincia de Ourense é a que conta con menor número de establecementos e prazas en ambos os subsectores.

Gráfico 2.25

Distribución de establecementos e prazas por provincias. 2019

Fonte: IGE.

O comportamento decrecente da oferta previamente comentado é común nas catro provincias galegas no ano 2019. No sector hoteleiro, A Coruña e Lugo aumentan lixeiramente o número de establecementos, aínda que no caso da provincia lucense diminúe o número de prazas ofertadas. No relacionado co turismo rural, tan só Ourense mantén o número de establecementos, e a oferta de prazas descende nas catro provincias galegas.

Canto aos principais destinos turísticos, o cadro 2.29 presenta a evolución dende 2011:

Cadro 2.29

Destinos turísticos en Galicia. 2011-2019 (noites)

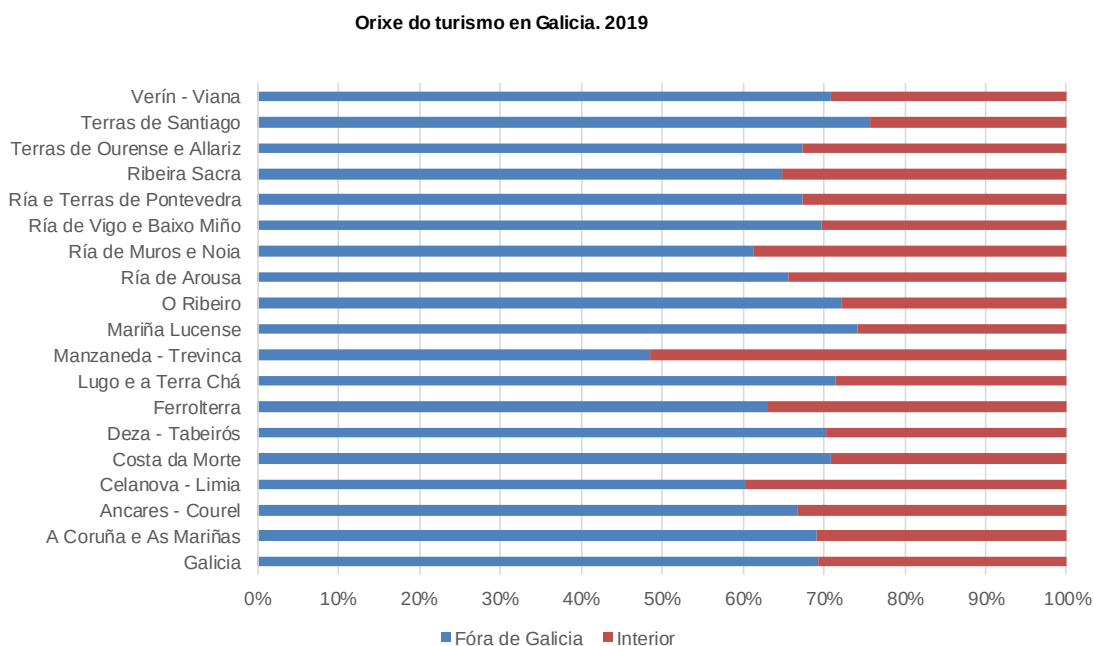
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña e As Mariñas	1.148.095	1.084.510	1.140.541	1.124.959	1.180.999	1.226.618	1.348.705	1.336.614	1.427.044
Ancares - Courel	86.819	67.981	59.525	82.668	99.616	73.295	95.166	71.008	81.392
Celanova - Limia	61.699	45.709	58.190	55.398	58.279	63.261	60.316	65.894	68.482
Costa da Morte	190.844	247.193	204.780	315.746	318.506	333.874	385.843	297.574	322.473
Deza - Tabeirós	131.266	106.075	94.434	69.494	87.019	102.693	132.757	121.286	121.600
Ferrolterra	381.377	349.593	360.569	358.860	389.915	409.176	416.648	432.062	427.049
Lugo e a Terra Chá	493.454	447.883	485.130	482.825	519.388	566.865	567.721	556.381	640.208
Manzaneda - Trevinca	57.218	52.655	49.426	65.098	66.736	82.447	70.345	78.779	75.624
Mariña Lucense	290.278	277.153	298.590	310.305	354.905	381.855	405.094	410.224	448.591
O Ribeiro	111.063	77.304	72.348	83.274	103.370	121.524	126.634	120.021	130.549
Ría de Arousa	1.697.138	1.540.807	1.529.381	1.635.697	1.793.622	1.971.593	2.189.999	2.025.978	2.079.856
Ría de Muros e Noia	96.409	86.568	94.269	96.176	97.623	123.520	117.926	128.068	140.991
Ría de Vigo e Baixo Miño	1.143.118	1.033.361	1.009.989	1.045.233	1.164.987	1.438.765	1.517.408	1.552.168	1.624.824
Ría e Terras de Pontevedra	604.362	575.655	556.740	498.968	528.427	563.100	621.892	634.581	718.397
Ribeira Sacra	222.830	196.836	217.547	266.734	293.233	331.259	330.943	319.501	310.042
Terras de Ourense e Allariz	277.141	272.518	261.769	271.527	296.440	324.404	328.980	334.145	377.842
Terras de Santiago	1.501.797	1.431.453	1.485.335	1.658.823	1.794.456	1.888.868	1.881.072	1.744.279	1.886.017
Verín - Viana	43.763	53.447	70.567	64.772	58.059	61.596	71.087	67.310	55.442

Elaboración IGE a partir de datos INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

En 2019, a capacidade de atracción de cada un destes destinos é irregular. Así, os que máis aumentan son Lugo e a Terra Chá (15,1 %), Ancares-Courel (14,6 %), Ría e Terras de Pontevedra (13,2 %) e Terras de Ourense e Allariz (13,1 %). Pola contra, prodúcese un descenso do número de visitantes en Verín-Viana (17,6 % de diminución), Manzaneda Trevinca (4 % de caída), a Ribeira Sacra (3 %) e Ferrolterra (1,2 %). O resto de destinos reflicte lixeiras melloras no número de visitantes.

Neste ano, a Ría de Arousa e Terras de Santiago seguen a ser o principal foco receptor de turismo, un 36,26 % do total de visitantes. Este dato obtido en 2019 supón unha mellora do 5,18 % entre 2018 e 2019. A meirande parte destes visitantes proceden de fóra de Galicia (cadro 2.29), circunstancia común a todas as áreas turísticas con excepción de Manzaneda/Trevinca, que presenta a situación máis equilibrada en canto a orixe dos turistas.

Gráfico 2.26

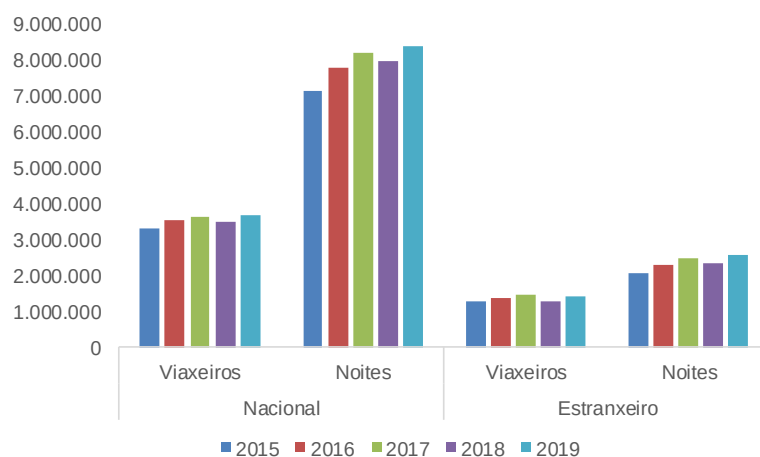

Fonte: IGE.

Despois das reducións producidas en 2018, no ano 2019 detéctase un incremento do número total de viaxeiros e noites de estancia en Galicia, particularmente no caso de turistas procedentes do estranxeiro. En concreto, o incremento producido entre estes turistas máis que duplica o producido en caso de turistas de orixe nacional (10,3 % e 4,3 % respectivamente).

Gráfico 2.27

Turismo nacional e estranxeiro en Galicia. 2015-2019

Fonte: IGE.

O cadro 2.30 informa da evolución das noites dos turistas en función do tipo de aloxamento turístico elixido para a estancia:

Cadro 2.30

Viaxeiros/as e noites en establecementos por procedencia

		España		Estranxeiro	
		Viaxeiros/as	Noites	Viaxeiros/as	Noites
2015	Hoteleiros	2.928.461	5.868.297	1.157.728	1.816.405
	Campamentos turísticos	172.560	702.039	58.810	132.484
	Apartamentos turísticos	70.343	279.616	15.081	44.509
	Turismo rural	147.478	289.095	45.850	73.140
2016	Hoteleiros	3.104.208	6.321.254	1.221.242	1.930.627
	Campamentos turísticos	196.913	794.999	75.597	168.640
	Apartamentos turísticos	101.119	367.540	24.445	66.387
	Turismo rural	153.520	317.509	60.145	110.033
2017	Hoteleiros	3.196.479	6.703.144	1.299.176	2.104.782
	Campamentos turísticos	191.432	767.609	73.262	162.951
	Apartamentos turísticos	109.091	389.047	34.684	91.966
	Turismo rural	159.163	340.059	57.355	108.981
2018	Hoteleiros	3.067.816	6.502.470	1.138.863	1.991.480
	Campamentos turísticos	187.607	766.248	73.273	177.320
	Apartamentos turísticos	105.354	373.029	27.341	67.209
	Turismo rural	156.000	311.386	63.285	106.726
2019	Hoteleiros	3.208.122	6.806.778	1.261.446	2.203.919
	Campamentos turísticos	192.765	817.492	78.329	182.595
	Apartamentos turísticos	120.337	441.192	26.076	70.110
	Turismo rural	148.154	297.002	70.938	111.213

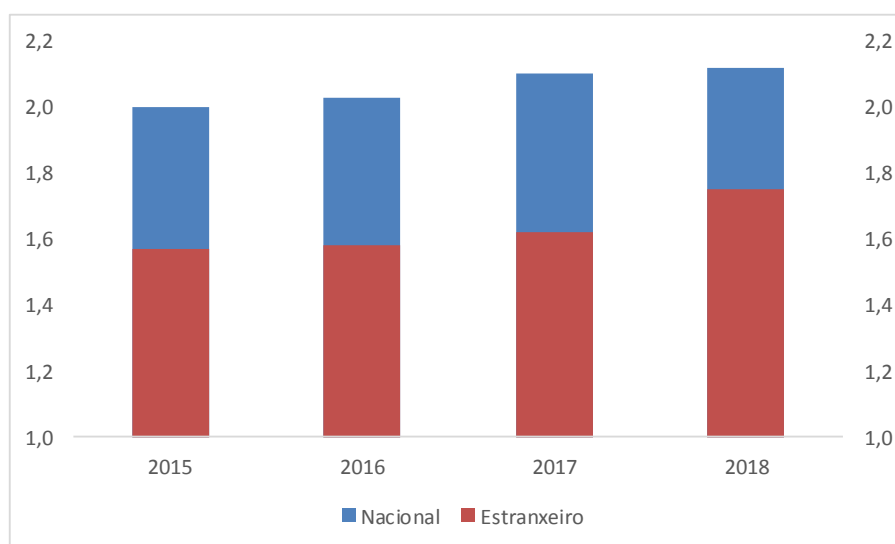
Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira. Enquisa de ocupación en aloxamentos de turismo rural.

Como se pode observar nos datos anteriores, os turistas presentan preferencia polos establecementos hoteleiros, mentres que os apartamentos turísticos son a opción menos demandada. Porén, estes son os que presentan un maior crecemento en 2019 entre os turistas nacionais, cun incremento do 14,2 % do número de viaxeiros e un 18,3 % das noites de estancia. Neste turismo de orixe nacional o número de visitantes que opta por establecementos de turismo rural presentan unha caída do 5 % de visitantes. Esta é precisamente a opción que máis medra entre os visitantes de orixe estranxeiro (12,1 %).

O número medio de noites por viaxeiro aumenta en 2018 (último dato dispoñible) no caso de turistas estranxeiros, permanecendo estable para o caso do turismo de orixe nacional.

Gráfico 2.28

Estancia media por orixe da persoa. 2015-2018

Fonte: IGE.

2.3.4. Indicadores conxunturais: Índice de cifra de negocios, da produción e de prezos

O Índice da cifra de negocios na industria (ICN) é un indicador conxuntural que ten como obxectivo a medición da evolución mensual da demanda das ramas industriais, excluindo a construción. A información de base é unha enquisa mensual de máis de 12.000 establecementos industriais distribuídos por todo o territorio estatal.

Tomando como referencia o dito índice, o cadro 2.31 amosa a evolución recente deste valor para as diferentes CC.AA. En 2019 Galicia continúa en valores de evolución positiva, pero cun valor notablemente inferior ao rexistrado o ano precedente. Con todo, cabe salientar que entre 2018 e 2019 a evolución é negativa en gran parte das

comunidades, e a comunidade galega acada un mellor resultado que a media estatal. Igualmente, na evolución conxunta dende 2016 a evolución do índice de negocios da industria na comunidade galega está sete puntos porcentuais por encima da media conxunta do Estado.

Cadro 2.31

Índice de negocios na industria. Por comunidades autónomas. 2016-2019

	Índice				Variación			
	2016	2017	2018	2019	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2016-2019
Andalucía	97,9	108,4	113,1	111,6	10,72%	4,36%	-1,39%	13,95%
Aragón	100,9	108,1	112,9	115,2	7,13%	4,50%	2,03%	14,23%
Asturias	95,8	108,1	115,3	113,8	12,81%	6,69%	-1,31%	18,77%
Baleares	103,7	106,3	103,5	105,7	2,53%	-2,66%	2,15%	1,94%
Canarias	97,7	103,1	101,4	101,6	5,54%	-1,68%	0,27%	4,04%
Cantabria	96,2	107,2	112,7	110,4	11,34%	5,20%	-2,10%	14,67%
Castela e León	108,2	109,4	109,1	102,7	1,03%	-0,21%	-5,92%	-5,15%
Castela-A Mancha	98,2	105,9	112,2	114,9	7,89%	5,91%	2,41%	17,03%
Cataluña	101,1	108,0	111,6	112,4	6,76%	3,35%	0,74%	11,15%
C. Valenciana	100,5	106,9	112,1	112,8	6,36%	4,90%	0,59%	12,23%
Extremadura	102,2	113,3	121,0	119,0	10,83%	6,81%	-1,66%	16,41%
Galicia	100,3	111,5	119,0	119,8	11,22%	6,67%	0,71%	19,48%
Madrid	100,6	105,2	107,6	109,9	4,57%	2,29%	2,12%	9,23%
Murcia	98,6	117,3	132,3	134,6	18,99%	12,77%	1,76%	36,55%
Navarra	99,9	102,8	113,9	122,1	2,91%	10,82%	7,20%	22,26%
País Vasco	100,4	109,8	116,2	115,5	9,37%	5,84%	-0,63%	15,03%
A Rioxa	98,0	101,2	100,5	103,2	3,30%	-0,64%	2,62%	5,33%
España	100,5	108,2	113,2	113,6	7,60%	4,60%	0,36%	12,95%

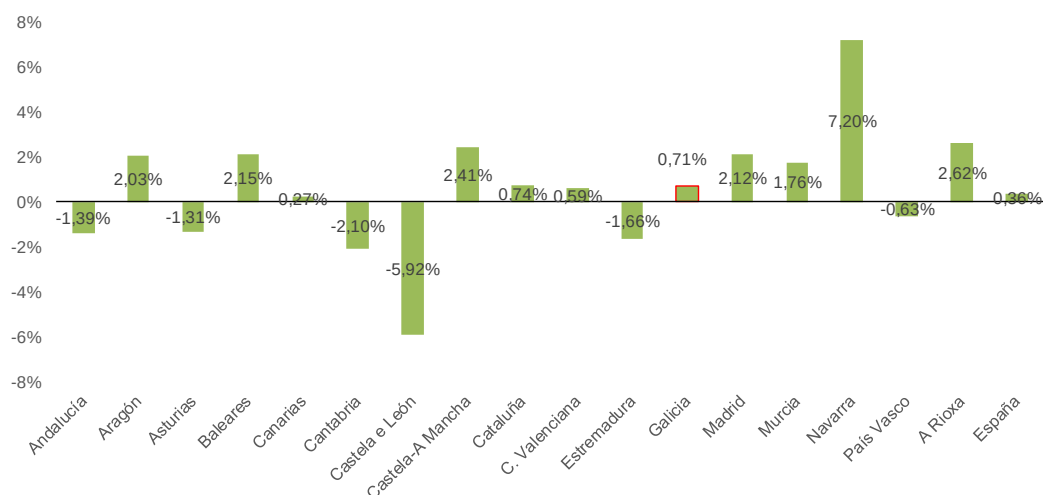
En porcentaxe anual (media anual).

Fonte: INE, Índice de cifra de negocios na industria.

O gráfico 2.29 reflicte as variacións interanuais do índice, desagregadas por CCAA.

Gráfico 2.29

Variación do ICN por comunidades autónomas. 2018-2019

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

En todos os casos, as variacións do ano 2019 son menores que as do bienio precedente, o que ven reforzar a idea de desaceleración comentada nos primeiros apartados deste capítulo.

Pola súa banda, o Índice de produción industrial (IPI) é tamén un indicador conxuntural, que mide a evolución mensual da actividade produtiva das ramas industriais (sen incluír a construción). Mide a evolución conxunta da cantidade e calidade, eliminando a influencia dos prezos. Para iso, realiza unha enquisa a 11.500 establecementos industriais e inclúe máis de 1.100 produtos. O cadro 2.32 recolle os valores acadados neste indicador nas diferentes comunidades autónomas en 2019.

Cadro 2.32

Variación do Índice xeral de produción industrial^(*). Por comunidades autónomas. 2016-2019

	Variación anual				Media anual			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2016/2019	2016	2017	2018	2019
Andalucía	5,00%	-2,92%	0,91%	2,87%	99,8	104,8	101,7	102,6
Aragón	5,99%	1,04%	0,74%	7,88%	99,3	105,2	106,3	107,1
Asturias	11,73%	2,35%	-4,21%	9,53%	94,0	105,0	107,5	102,9
Baleares	0,38%	-4,07%	-6,33%	-9,81%	100,9	101,3	97,1	91,0
Canarias	-0,26%	-0,37%	-1,71%	-2,33%	98,7	98,4	98,0	96,4
Cantabria	6,94%	7,14%	-2,28%	11,97%	100,7	107,7	115,4	112,7
Castela e León	-4,49%	1,04%	-0,92%	-4,38%	102,2	97,6	98,6	97,7
Castela-A Mancha	1,77%	-0,08%	3,31%	5,05%	99,1	100,9	100,8	104,1
Cataluña	3,72%	0,79%	-1,21%	3,27%	103,1	106,9	107,7	106,4
C. Valenciana	0,91%	1,00%	1,33%	3,28%	103,1	104,0	105,1	106,4
Extremadura	4,46%	0,95%	-2,17%	3,17%	98,1	102,5	103,5	101,2
Galicia	1,79%	4,90%	-3,81%	2,72%	102,3	104,1	109,2	105,1
Madrid	0,40%	1,95%	2,30%	4,71%	104,0	104,5	106,5	108,9
Murcia	12,14%	-0,71%	7,55%	19,75%	97,1	108,9	108,1	116,3
Navarra	1,22%	0,37%	9,83%	11,58%	101,8	103,1	103,5	113,6
País Vasco	4,37%	0,35%	2,35%	7,21%	101,1	105,6	105,9	108,4
A Ríoxa	-0,35%	-5,50%	1,80%	-4,14%	95,6	95,3	90,0	91,7
España	2,85%	0,75%	0,66%	4,31%	101,6	104,5	105,2	105,9

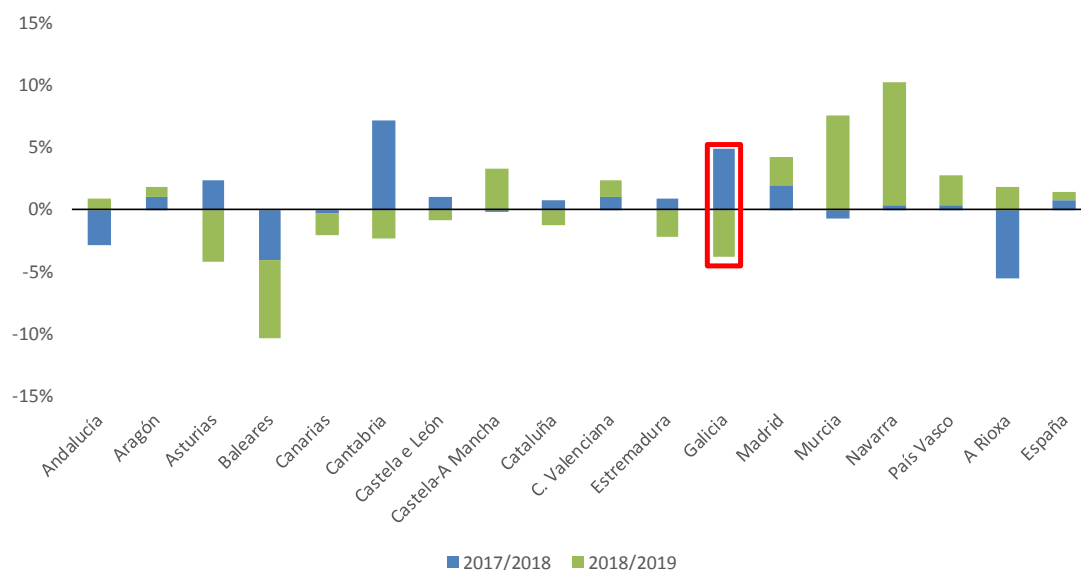
(*) En media anual.

Fonte: INE, Índice de produción industrial (IPI).

Este índice presenta unha maior variabilidade que o previamente comentado. A diferenza do acontecido en 2018, a variación é negativa para a comunidade galega en 2019, se ben non absorbe todo o efecto de mellora do ano anterior (gráfico 2.30).

Gráfico 2.30

Variación do IPI por comunidades autónomas. 2017-2019

Fonte: Elaboración propia con datos do INE, índice de producción industrial (IPI)

Para rematar este epígrafe, ofrécese unha análise máis detallada da estrutura do IPI para Galicia e a media do Estado. Atendendo a estes datos, o valor do índice na comunidade galega é superior á media estatal en bens de consumo, bens de consumo duradeiro e non duradeiro e bens intermedios. Pola contra, o valor é menor en bens de equipo e, especialmente, enerxía.

Cadro 2.33

Estrutura IPI. Galicia/España. 2016-2019

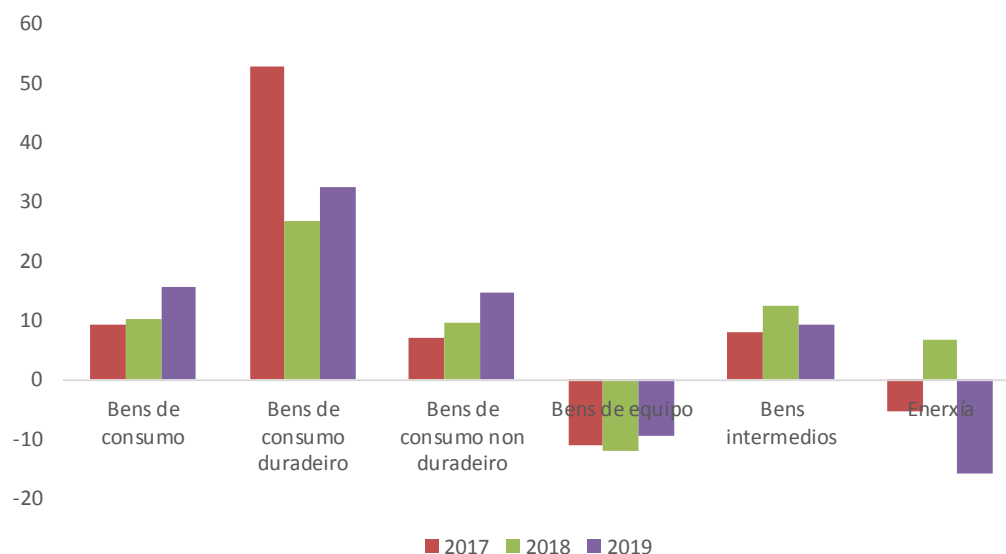
	2016		2017		2018		2019	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Bens de consumo	101,4	108,0	102,1	111,3	102,0	112,3	103,5	119,0
Bens de consumo duradeiro	101,4	154,2	106,6	159,5	104,6	131,3	103,4	136,0
Bens de consumo non duradeiro	101,4	105,5	101,8	108,7	101,8	111,3	103,5	118,1
Bens de equipo	103,6	89,9	107,4	96,4	110,3	98,2	113,1	103,5
Bens intermedios	101,9	108,5	106,8	114,6	108,6	121,0	107,8	117,1
Enerxía	99,3	103,5	101,1	95,5	99,4	106,2	99,0	83,0

Fonte: INE, Índice de producción industrial (IPI)

Estas diferencias non son exclusivas deste ano 2019, se ben se detecta unha certa tendencia á converxencia dos valores entre Galicia e España.

Gráfico 2.31

Variación do IPI España/Galicia. 2017-2019

Fonte: Elaboración propia con datos do INE, índice de produción industrial (IPI)

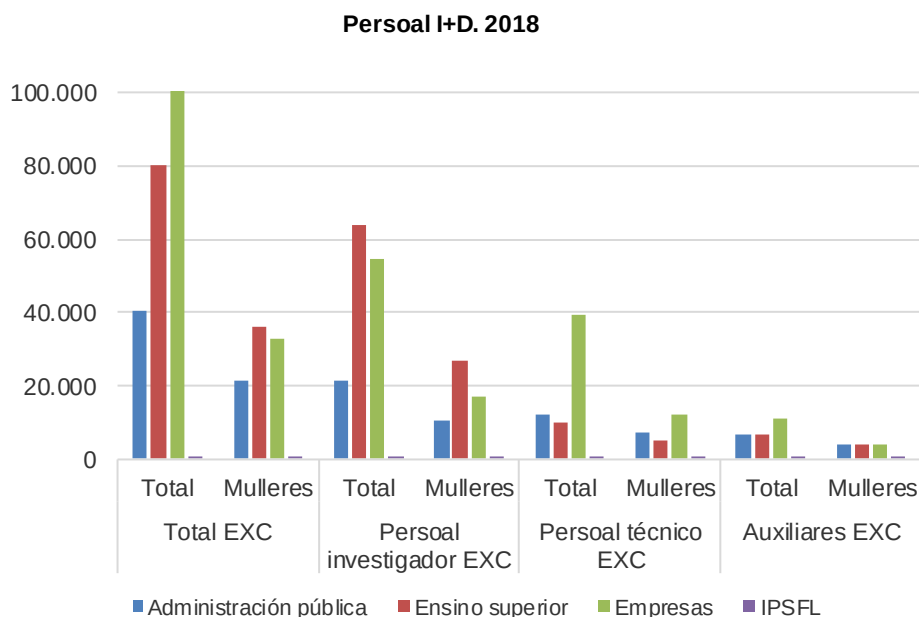
2.4. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)

Nesta parte do informe analízase a evolución do gasto en investigación científica, tanto dende unha perspectiva xeral (estatal) como centrada en Galicia e comparada. A nosa referencia son os datos da Estatística sobre as actividades en investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), que ten como obxectivo principal a medición dos recursos económicos e humanos destinados a investigación por todos os sectores económicos (empresas, administracións, ensino superior e institucións privadas sen ánimo de lucro). A enquisa realízase con carácter anual entre 45.000 empresas, máis de 500 centros da Administración pública, máis de 80 universidades e 121 institucións sen fins de lucro. Os últimos datos dispoñibles son de 2018.

O gasto interno en persoal empregado en actividades de investigación e desenvolvemento (I+D) en España en 2018 superou os 225,5 millóns de €, un incremento do 4,6 % sobre o ano anterior. As empresas continúan a ser neste ano o principal sector de execución (46,29 %), seguidas polos centros de ensino superior (35,59 %), e as Administracións públicas, que achegan o 17,87 % do gasto total en I+D en coincidencia coa achega do ano anterior. O resto, un 0,25 %, corresponde as institucións privadas sen fins de lucro (IPSFL).

A actividades de I+D empregaron a un total de 225.696 persoas en equivalencia a xornada entre persoal investigador, técnico e auxiliar, preto de 10.000 persoas máis que o ano anterior; un incremento do 4,63 %. Delas, o 38,79 % son investigadoras, o 39,26 % técnicas, e o 49,16 % mulleres en postos auxiliares. Tomando como indicador de referencia o gasto en partidas de persoal, en 2018 a maior partida corresponde a persoal investigador en centros de ensino superior, seguido do ocupado en empresas.

Gráfico 2.32

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

O cadro seguinte amosa a distribución do gasto interno total en I+D en 2018 e en persoal en equivalencia a xornada completa nese ano, desagregado por comunidades autónomas. A comunidade galega presenta unha mellora no gasto empregado en ambas as partidas, en relación co gasto producido no ano procedente. A mellora no gasto en persoal empregado en I+D na comunidade galega (3,6 %) é lixeiramente superior á variación rexistrada no gasto interno en I+D (3 %). Como se pode observar, as melloras son inferiores á media estatal e, como resultado, a contribución relativa de Galicia ao gasto interno total do Estado en I+D descende lixeiramente, medida sobre a participación do ano precedente (4 % do total fronte a 4,7 % para 2018 e 2017, respectivamente). Porén, no que se refire ao gasto en persoal empregado en actividades de I+D, Galicia avanza dende un 4,1 % do total en 2017 ata o máis recente 4,7 %.

Cadro 2.34

Gastos internos e persoal en I+D. Por comunidades autónomas. 2018

	Gastos internos			Persoal en equivalencia a xornada completa		
	Total (Miles de euros)	%	Taxa de variación 2018-2017	Total	%	Taxa de variación 2018-2017
Andalucía	1.479.417	9,9	4,0	24.732	11,0	1,2
Aragón	339.741	2,3	8,7	6.124	2,7	6,6
Asturias	188.453	1,3	3,3	3.331	1,5	2,0
Baleares	128.558	0,9	13,6	2.685	1,2	21,9
Canarias	214.965	1,4	-2,4	3.606	1,6	7,3
Cantabria	117.858	0,8	8,1	1.847	0,8	7,2
Castela e León	762.659	5,1	11,7	9.976	4,4	5,3
Castela-A Mancha	219.039	1,5	-4,1	3.166	1,4	1,1
Cataluña	3.512.716	23,5	7,3	51.830	23,0	6,8
C. Valenciana	1.174.248	7,9	8,7	19.306	8,6	0,9
Extremadura	121.950	0,8	7,0	2.192	1,0	7,4
Galicia	590.727	4,0	3,5	10.631	4,7	3,6
Madrid	3.922.792	26,2	6,2	54.222	24,0	5,0
Murcia	303.097	2,0	8,2	6.149	2,7	2,4
Navarra	344.439	2,3	0,6	4.942	2,2	2,3
País Vasco	1.451.319	9,7	7,5	19.571	8,7	6,0
A Rioxa	69.507	0,5	-6,3	1.286	0,6	-8,4
España	14.945.692	100	6,4	225.696	100	4,6

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

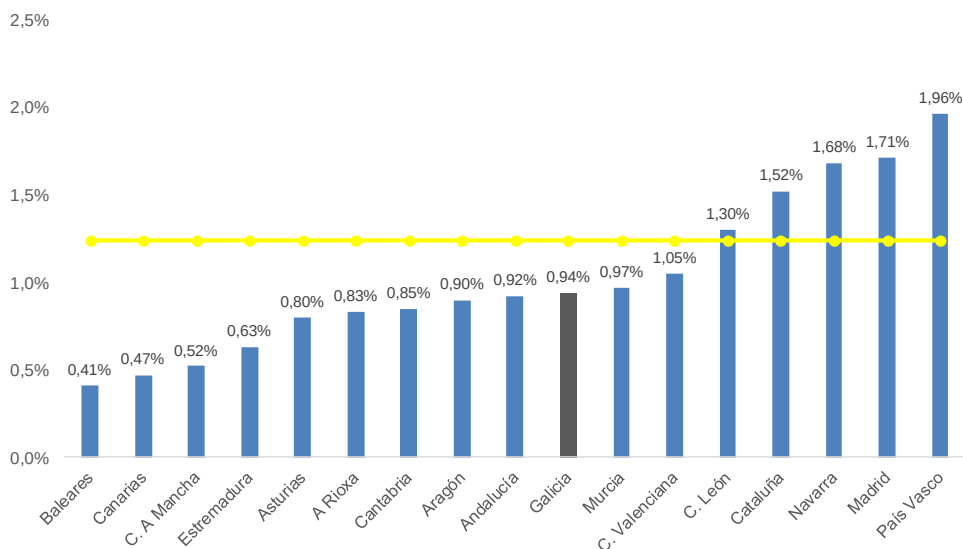
Galicia dedicou en 2018 preto de 591 millóns de € a I+D en 2018, o que ven representar un 0,94 % do PIB neste ano; un incremento do 3,3 % sobre o investimento do ano anterior que non iguala o incremento medio estatal, como se anticipou. Con este gasto, unicamente cinco comunidades rexistran unha variación interanual menor que a comunidade galega (Asturias e Navarra; Canarias, Castela-A Mancha e A Rioxa, estas tres últimas con taxas de variación interanual negativas). Os datos en relación co persoal ocupado en actividades de I+D son máis positivos, tan só un punto por debaixo da media estatal e no punto medio en relación coas taxas de variación das comunidades autónomas neste concepto.

A orde de comunidades con maior participación no gasto total en I+D do Estado non varía, encabezada por Madrid (26,2%) e Cataluña (23,5%) nunha participación similar á do ano precedente. O 4 % de participación da comunidade galega en 2018 sitúaa no sétimo lugar entre as comunidades, perdendo unha posición en relación coa acadada en 2017. Tamén perde un posto na clasificación de participación relativa no persoal total ocupado en actividades de I+D en España (4,7%), acadando a sexta posición. En correspondencia, pasa a ser a oitava comunidade autónoma en gasto en I+D en proporción ao seu PIB, por debaixo da media do Estado (1,20%). Cabe sinalar que

Castela e León incorpórase ao grupo de comunidades situadas sobre esta media de investimento estatal, que continúa liderada polo País Vasco, cun 1,96% do seu PIB.

Gráfico 2.33

Gasto en I+D (% sobre PIB) por comunidades autónomas. 2018

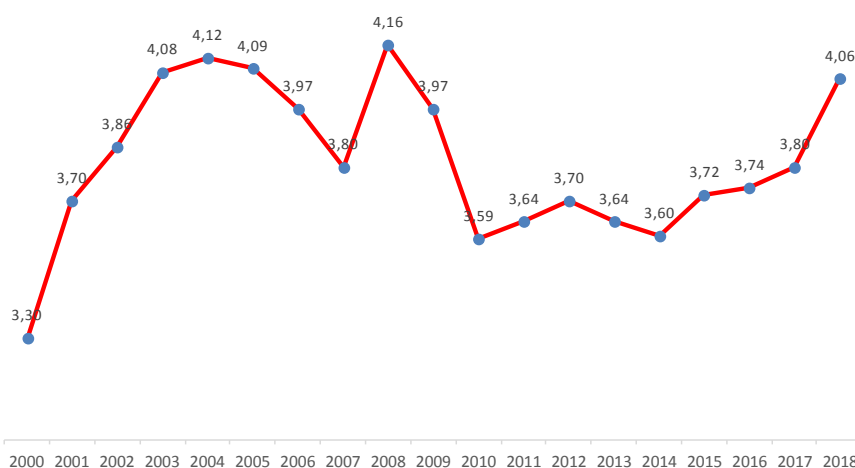

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

Pese a esta evolución non demasiado positiva, a participación do gasto en I+D en Galicia no total de España en 2018 continúa a tendencia crecente iniciada entre 2012 e 2013. A participación rexistrada en 2018 sitúa a comunidade galega na súa maior participación dende 2008.

Gráfico 2.34

Galicia. Gasto en I+D (% sobre PIB). 2000- 2018

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

O cadro 2.35 presenta a distribución do gasto en I+D por sector de execución, desagregado por comunidades autónomas. Na liña da distribución media no conxunto do Estado, en 2018 o sector empresarial galego é o que inviste máis fondos, un

50,1 % do total que queda lixeiramente por debaixo da media do Estado, onde o 56,5 % do total do gasto interno en I+D orixínase nestas organizacións. Pola contra, o 35,1 % son gastos procedentes dos centros de ensino superior, unha participación superior á que teñen no marco estatal (26,4 %). Os investimentos da Administración pública (14,4 % e 16,8 % para Galicia e España, respectivamente) e das IPSFL son similares, supoñendo un 0,4 % do gasto realizado en Galicia e un 0,3 % en España. Os case 20 millóns de € adicionais que se destinan a I+D en Galicia en 2018 repártense case na súa totalidade entre o esforzo inversor das institucións de ensino superior (55 %) e as empresas (45 %), mentres que as Administracións públicas reducen en algo máis de 469 millóns o seu gasto en I+D en relación co producido en 2017.

Cadro 2.35

Gastos internos totais en I+D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2018

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. pública	Enseño superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.479.417	0,92	549.298	282.779	644.585	2.755
Aragón	339.741	0,90	189.379	73.613	76.725	24
Asturias	188.453	0,80	113.363	23.794	51.222	74
Baleares	128.558	0,41	43.802	33.950	50.522	285
Canarias	214.965	0,47	43.146	77.460	94.183	176
Cantabria	117.858	0,85	46.700	19.348	49.170	2.640
Castela e León	762.659	1,30	499.868	50.746	211.731	315
Castela-A Mancha	219.039	0,52	129.542	30.155	(...)	(...)
Cataluña	3.512.716	1,52	2.146.070	617.632	732.526	16.487
C. Valenciana	1.174.248	1,05	535.262	127.795	509.692	1.500
Extremadura	121.950	0,63	30.449	26.678	(...)	(...)
Galicia	590.727	0,94	296.149	84.914	207.066	2.599
Madrid	3.922.792	1,71	2.305.794	887.682	719.440	9.877
Murcia	303.097	0,97	144.574	33.340	125.038	145
Navarra	344.439	1,68	233.160	32.432	(...)	(...)
País Vasco	1.451.319	1,96	1.104.332	95.922	249.791	1.275
A Ríoxa	69.507	0,83	33.163	16.990	19.308	46
España	14.945.692	1,24	8.445.362	2.515.228	3.946.201	38.901

(1) Institucións privadas sen ánimo de lucro.

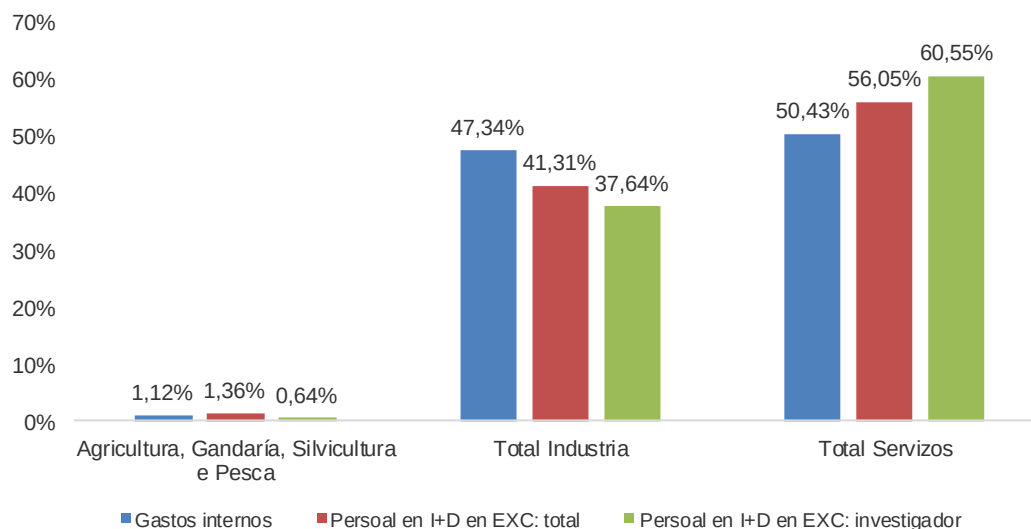
(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Tal e como amosa o gráfico 2.35, o sector servizos, acada a meirande parte do gasto en I+D, e emprega a máis persoal nestas actividades e, en particular, unha parte notablemente superior no persoal de investigación para sustentar a súa actividade.

Gráfico 2.35

Gasto en I+D por sectores industriais. Galicia. 2018

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

O cadro 2.36 permite analizar os principais destinos do gasto en I+D por sectores no conxunto do Estado. En 2018, no sector industrial destaca especialmente o gasto na industria farmacéutica, na de vehículos de motor e noutro material de transporte. No relacionado cos servizos, a maior partida de gasto correspóndese coas actividades profesionais, científicas e técnicas. En segundo lugar, aínda que coa metade de dotación, aparecen os servizos de información e comunicacións. Esta distribución preferente é exactamente a mesma que a referida en 2017.

Cadro 2.36

Gastos totais en I+D (por sector). España. 2018

	Gastos internos (miles de euros)		Persoal en I+D en EXC: total persoal		Persoal en I+D en EXC: persoal investigador	
	Total	%	Total	%	Total	%
TOTAL EMPRESAS	8.445.362	100%	104.474	100%	54.360	100%
1. AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA (CNAE 01, 02, 03)	94.408	1,12%	1.419	1,36%	349	0,64%
TOTAL INDUSTRIA	3.997.968	47,34%	43.156	41,31%	20.462	37,64%
2. Industrias extractivas e do petróleo (CNAE 05, 06, 07, 08, 09, 19)	99.020	1,17%	435	0,42%	267	0,49%
3. Alimentación, bebidas e tabaco (CNAE 10, 11, 12)	260.270	3,08%	3.435	3,29%	1.394	2,56%
4. Têxtil, confección, coiro e calzado (CNAE 13, 14, 15)	83.164	0,98%	1.125	1,08%	294	0,54%
5. Madeira, papel e artes gráficas (CNAE 16, 17, 18)	47.861	0,57%	697	0,67%	269	0,50%
6. Química (CNAE 20)	283.150	3,35%	3.986	3,81%	1.942	3,57%
7. Farmacia (CNAE 21)	754.968	8,94%	5.168	4,95%	2.483	4,57%
8. Caucho e plásticos (CNAE 22)	105.553	1,25%	1.407	1,35%	427	0,78%
9. Produtos minerais non metálicos diversos (CNAE 23)	53.002	0,63%	728	0,70%	298	0,55%
10. Metalurxia (CNAE 24)	80.743	0,96%	612	0,59%	305	0,56%
11. Manufacturas metálicas (CNAE 25)	141.379	1,67%	1.834	1,76%	815	1,50%
12. Produtos informáticos, electrónicos e ópticos (CNAE 26)	202.828	2,40%	3.386	3,24%	2.088	3,84%
13. Material e equipo eléctrico (CNAE 27)	187.345	2,22%	2.517	2,41%	1.256	2,31%
14. Outra maquinaria e equipo (CNAE 28)	273.973	3,24%	4.223	4,04%	1.908	3,51%
15. Vehículos de motor (CNAE 29)	521.579	6,18%	5.759	5,51%	2.418	4,45%
16. Outro material de transporte (CNAE 30)	660.972	7,83%	4.964	4,75%	2.794	5,14%
17. Mobles (CNAE 31)	10.621	0,13%	182	0,17%	59	0,11%
18. Outras actividades de fabricación (CNAE 32)	62.490	0,74%	935	0,89%	417	0,77%
19. Reparación e instalación de maquinaria e equipo (CNAE 33)	19.162	0,23%	333	0,32%	164	0,30%
20. Enerxía e augua (CNAE 35, 36)	121.004	1,43%	1.133	1,08%	713	1,31%
21. Saneamento, xestión de residuos e descontaminación (CNAE 37, 38, 39)	28.884	0,34%	299	0,29%	151	0,28%
22. Construción (CNAE 41, 42, 43)	93.798	1,11%	1.340	1,28%	637	1,17%
TOTAL SERVIZOS	4.259.188	50,43%	58.559	56,05%	32.913	60,55%
23. Comercio (CNAE 45, 46, 47)	317.401	3,76%	3.759	3,60%	1.946	3,58%
24. Transportes e almacenamento (CNAE 49, 50, 51, 52, 53)	74.426	0,88%	1.072	1,03%	253	0,47%
25. Hostalaría (CNAE 55, 56)	6.626	0,08%	92	0,09%	53	0,10%
26. Información e comunicacións (CNAE 58, 59, 60, 61, 62, 63)	986.981	11,69%	17.687	16,93%	8.952	16,47%
27. Actividades financeiras e de seguros (CNAE 64, 65, 66)	212.640	2,52%	1.966	1,88%	677	1,25%
28. Actividades inmobiliarias (CNAE 68)	11.574	0,14%	186	0,18%	39	0,07%
29. Actividades profesionais, científicas e técnicas (CNAE 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75)	2.477.187	29,33%	30.531	29,22%	19.323	35,55%
30. Actividades administrativas e servizos auxiliares (CNAE 77, 78, 79, 80, 81, 82)	52.180	0,62%	1.160	1,11%	357	0,66%
31. Actividades sanitarias e de servizos sociais (CNAE 86, 87, 88)	86.138	1,02%	1.554	1,49%	994	1,83%
32. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento (CNAE 90, 91, 92, 93)	11.352	0,13%	144	0,14%	76	0,14%
33. Outros servizos (CNAE 85-854, 94, 95, 96)	22.685	0,27%	409	0,39%	243	0,45%

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Dos datos anteriores derívase o cadro 2.37, que permite comparar a participación do gasto interno en I+D de cada sector no PIB das distintas comunidades autónomas. Tal e como foi comentado previamente, o sector empresarial presenta a maior porcentaxe de gasto, un 56,51 % no conxunto do Estado, seguido do gasto executado polas institucións de ensino superior (26,40 %), as Administracións públicas (16,83 %) e, a moita distancia, polo gasto das IPSFL (0,26 %). A análise da execución do gasto na comunidade galega revela unha distribución similar, cun claro protagonismo das empresas (lixeramente inferior á da media estatal (50,13 %) e das institucións de ensino superior, cuxa participación no gasto supera en algo máis de nove puntos a realizada na media estatal. De igual xeito, a execución do gasto das IPSFL galegas é superior á producida no conxunto do Estado, mentres que o gasto executado por parte das Administracións públicas é dous puntos inferior a media española.

Cadro 2.37

Distribución porcentual dos gastos internos totais en I+D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2018

	Total	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.479.417	37,13	19,11	43,57	0,19
Aragón	339.741	55,74	21,67	22,58	0,01
Asturias	188.453	60,15	12,63	27,18	0,04
Baleares	128.558	34,07	26,41	39,30	0,22
Canarias	214.965	20,07	36,03	43,81	0,08
Cantabria	117.858	39,62	16,42	41,72	2,24
Castela e León	762.659	65,54	6,65	27,76	0,04
Castela-A Mancha	219.039	59,14	13,77	(...)	(...)
Cataluña	3.512.716	61,09	17,58	20,85	0,47
C. Valenciana	1.174.248	45,58	10,88	43,41	0,13
Estremadura	121.950	24,97	21,88	(...)	(...)
Galicia	590.727	50,13	14,37	35,05	0,44
Madrid	3.922.792	58,78	22,63	18,34	0,25
Murcia	303.097	47,70	11,00	41,25	0,05
Navarra	344.439	67,69	9,42	(...)	(...)
País Vasco	1.451.319	76,09	6,61	17,21	0,09
A Ríoxa	69.507	47,71	24,44	27,78	0,07
España	14.945.692	56,51	16,83	26,40	0,26

En miles de euros (agás a última columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

No relacionado co gasto destinado a financiar a persoal en actividades de I+D en 2018, supón unha pequena parte do gasto interno total en actividades de I+D. A porcentaxe que se destina en Galicia a este gasto (1,8 %) sitúa á comunidade galega no grupo de comunidades que máis gasto destina a pagos de persoal, cunha participación tres décimas superior á media estatal.

Cadro 2.38

**Gastos en persoal actividades en I+D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2018**

	GASTO INTERNO TOTAL	GASTO EN PERSONAL	Empresas	Admón. pública	Enseño superior	IPSFL⁽¹⁾	% Personal s/gasto total
Andalucía	1.479.417	24.732	7.935	5.221	11.503	74	1,67%
Aragón	339.741	6.124	2.704	1.241	2.178	1	1,80%
Asturias	188.453	3.331	1.379	500	1.447	5	1,77%
Baleares	128.558	2.685	682	511	1.485	8	2,09%
Canarias	214.965	3.606	730	1.146	1.727	3	1,68%
Cantabria	117.858	1.847	653	388	756	50	1,57%
Castela e León	762.659	9.976	4.296	966	4.706	8	1,31%
Castela-A Mancha	219.039	2.011	1.498	513	(...)	..	n.d.
Cataluña	3.512.716	51.830	26.758	10.083	14.808	182	1,48%
C. Valenciana	1.174.248	19.306	8.043	2.204	9.050	9	1,64%
Estremadura	121.950	1.184	597	588	(...)	..	n.d.
Galicia	590.727	10.631	4.791	1.625	4.175	39	1,80%
Madrid	3.922.792	54.222	25.128	12.667	16.275	152	1,38%
Murcia	303.097	6.149	2.266	550	3.330	3	2,03%
Navarra	344.439	3.119	2.641	478	(...)	..	n.d.
País Vasco	1.451.319	19.571	13.843	1.375	4.337	15	1,35%
A Rioxa	69.507	1.286	528	279	478	1	1,85%
España	14.945.692	225.696	104.474	40.332	80.318	572	1,51%

En miles de euros (agás a última columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

A distribución do gasto de persoal por sectores de execución (cadro 2.39) é similar a comentada para o gasto interno total en actividades de I+D, cunha maior presenza do producido no persoal empregado polas empresas na media estatal. Porén, cabe sinalar que a dita distribución varía nas distintas comunidades autónomas. Así, mentres na comunidade galega son tamén as empresas as principais executoras de gasto para persoal, noutras (en Murcia, Canarias e Andalucía especialmente) este papel corresponde ás institucións de ensino superior.

Cadro 2.39

**Distribución do gasto en persoal actividades en I+D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2018**

	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSEFL ⁽¹⁾
Andalucía	32,1%	21,1%	46,5%	0,3%
Aragón	44,1%	20,3%	35,6%	0,0%
Asturias	41,4%	15,0%	43,4%	0,1%
Baleares	25,4%	19,0%	55,3%	0,3%
Canarias	20,3%	31,8%	47,9%	0,1%
Cantabria	35,4%	21,0%	40,9%	2,7%
Castela e León	43,1%	9,7%	47,2%	0,1%
Castela-A Mancha	74,5%	25,5%	(...)	(...)
Cataluña	51,6%	19,5%	28,6%	0,4%
C. Valenciana	41,7%	11,4%	46,9%	0,0%
Estremadura	50,4%	49,6%	(...)	(...)
Galicia	45,1%	15,3%	39,3%	0,4%
Madrid	46,3%	23,4%	30,0%	0,3%
Murcia	36,9%	8,9%	54,2%	0,1%
Navarra	84,7%	15,3%	(...)	(...)
País Vasco	70,7%	7,0%	22,2%	0,1%
A Rioxa	41,1%	21,7%	37,2%	0,1%
España	46,3%	17,9%	35,6%	0,3%

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(...) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

Unha información de particular interese en relación co gasto de persoal en actividades de I+D é que parte destas persoas son persoal investigador. Esta información aparece no cadro 2.40, que permite constatar que as persoas en actividades de investigación supoñen a meirande porcentaxe de gasto de persoal. No mesmo cadro obsérvase que, salvo no caso de Cataluña e o País Vasco, en todas as comunidades autónomas as institucións de ensino superior son as principais empregadoras destas persoas dedicadas á investigación. Para o caso concreto da comunidade galega, estas institucións aportan o 46,3 % do gasto total en persoal investigador, unha porcentaxe lixeiramente superior á media estatal que se sitúa no 45,7 %.

Cadro 2.40

**Gastos en persoal actividades en I+D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2018**

	GASTO EN PERSOAL	GASTO EN PERSOAL INVESTIGADOR	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾	% Investigadores s/gasto total
Andalucía	24.732	14.347	3.505	2.330	8.500	12	58,01%
Aragón	6.124	4.049	1.337	684	2.028	1	66,11%
Asturias	3.331	2.300	807	223	1.267	4	69,04%
Baleares	2.685	1.902	268	355	1.274	6	70,84%
Canarias	3.606	2.487	362	615	1.508	3	68,99%
Cantabria	1.847	1.184	317	277	560	31	64,08%
Castela e León	9.976	6.436	2.086	487	3.857	6	64,51%
Castela-A Mancha	2.011	1.642	581	315	..	..	..
Cataluña	51.830	30.391	13.173	5.884	11.211	123	58,64%
C. Valenciana	19.306	12.159	4.057	1.291	6.803	9	62,98%
Extremadura	1.184	1.427	276	263	..	..	..
Galicia	10.631	6.530	2.617	859	3.020	34	61,4%
Madrid	54.222	34.016	14.019	6.253	13.663	81	62,74%
Murcia	6.149	4.052	883	296	2.871	2	65,90%
Navarra	3.119	3.077	1.213	338	..	..	..
País Vasco	19.571	13.201	8.649	778	3.763	12	67,45%
A Ríoxa	1.286	818	209	175	433	1	63,61%
España	225.696	140.120	54.360	21.422	64.007	331	62,1%

En miles de euros (agás a última columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(..) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

A información dispoñible permite desagregar o gasto de persoal destinado a mulleres e homes (cadro 2.41). No conxunto estatal, as mulleres representan o 40 % do gasto total de persoal en actividades de I+D, e un pouco menos (38,8 %) no referente a persoal investigador. No ámbito da comunidade galega esta participación é lixeiramente superior, en particular no relacionado con actividades de investigación, case dous puntos por riba da media estatal

Cadro 2.41**% Mulleres en gastos en persoal actividades en I+D.****Por comunidades autónomas. 2018**

	Total Persoal	Total Investigadoras
Andalucía	40,6%	39,3%
Aragón	39,3%	40,8%
Asturias	43,3%	44,9%
Baleares	41,9%	44,6%
Canarias	41,1%	40,7%
Cantabria	41,6%	41,7%
Castela e León	41,3%	41,9%
Castela-A Mancha	39,1%	39,3%
Cataluña	40,5%	38,2%
C. Valenciana	40,8%	39,2%
Extremadura	40,4%	40,6%
Galicia	40,9%	40,4%
Madrid	39,8%	37,6%
Murcia	39,7%	38,7%
Navarra	39,1%	39,4%
País Vasco	36,2%	35,8%
A Ríoxa	43,8%	48,4%
España	40,0%	38,8%

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

O cadro 2.42, pola súa banda, identifica a porcentaxe de gasto total e en persoal investigador que vai destinado ás mulleres, segregando a información por sectores. As institucións de ensino superior, tal e como se avanzou previamente, son as que destinan maior porcentaxe de gasto a persoal feminino, tanto no montante total do dito gasto como no que se refire a persoal investigador. Nas partidas correspondentes á comunidade galega obsérvase que, se no caso do gasto en investigadoras as porcentaxes son similares á media estatal, para o caso de gasto total en persoal cobran protagonismo as institucións de ensino superior en detrimento dunha menor participación das empresas.

Cadro 2.42

%Total de Gasto persoal por sectores e comunidades autónomas (mulleres) 2018

	Total gasto persoal				Gasto investigadoras			
	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	23,1%	26,1%	50,7%	0,2%	18,2%	18,9%	62,8%	0,1%
Aragón	31,0%	25,3%	43,7%	0,0%	23,5%	18,4%	58,1%	0,0%
Asturias	30,2%	18,7%	51,0%	0,1%	25,5%	12,9%	61,5%	0,1%
Baleares	13,6%	25,6%	60,6%	0,2%	7,4%	23,1%	69,3%	0,2%
Canarias	17,4%	30,4%	52,0%	0,1%	16,1%	21,4%	62,3%	0,2%
Cantabria	26,7%	26,0%	44,6%	2,7%	18,7%	29,0%	48,5%	3,7%
Castela e León	29,9%	12,9%	57,1%	0,1%	22,4%	8,9%	68,7%	0,1%
Castela-A Mancha	38,7%	20,2%	..	..	29,2%	23,5%	..	..
Cataluña	41,8%	25,6%	32,2%	0,5%	36,4%	24,1%	39,0%	0,5%
C. Valenciana	32,4%	16,1%	51,4%	0,0%	26,3%	14,9%	58,8%	0,0%
Extremadura	21,5%	32,0%	..	..	17,1%	21,0%	..	..
Galicia	31,2%	23,7%	44,5%	0,6%	31,3%	18,8%	49,1%	0,8%
Madrid	38,7%	30,7%	30,1%	0,5%	35,8%	24,1%	39,8%	0,4%
Murcia	33,3%	10,0%	56,6%	0,0%	19,0%	8,1%	72,8%	0,1%
Navarra	40,3%	13,0%	..	..	29,2%	12,9%	..	..
País Vasco	59,3%	10,5%	30,1%	0,1%	55,6%	6,9%	37,3%	0,2%
A Ríoxa	29,1%	27,4%	43,5%	0,1%	19,2%	25,8%	54,9%	0,1%
España	36,5%	23,5%	39,7%	0,3%	31,5%	19,1%	49,1%	0,3%

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.

(..) Dato protexido por segredo estatístico.

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

As respectivas dotacións de gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas, inxerida nunha serie histórica (cadro 2.43), permite detectar una tendencia á estabilidade en relación cos anos precedentes coas pequenas diferencias previamente sinaladas.

Cadro 2.43

Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas. 2000-2018

	2000	2001(*)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009(**)	2010	2011	2012(***)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andalucía	0,65	0,60	0,60	0,85	0,76	0,84	0,89	1,02	1,03	1,11	1,22	1,16	1,05	1,07	1,05	1,01	0,91	0,91	0,92
Aragón	0,69	0,69	0,71	0,70	0,69	0,79	0,87	0,90	1,03	1,12	1,13	0,97	0,95	0,91	0,92	0,91	0,89	0,86	0,90
Asturias	0,82	0,69	0,62	0,67	0,65	0,70	0,88	0,93	0,97	1,01	1,06	0,97	0,90	0,89	0,83	0,75	0,75	0,80	0,80
Baleares	0,22	0,23	0,24	0,24	0,26	0,27	0,29	0,33	0,36	0,38	0,43	0,37	0,34	0,34	0,32	0,32	0,32	0,37	0,41
Canarias	0,47	0,54	0,58	0,52	0,58	0,58	0,65	0,64	0,63	0,60	0,63	0,60	0,52	0,51	0,48	0,49	0,47	0,50	0,47
Cantabria	0,46	0,57	0,53	0,45	0,44	0,45	0,79	0,88	1,01	1,17	1,24	1,11	1,02	0,94	0,85	0,85	0,84	0,83	0,85
C. León	0,64	0,82	0,80	0,86	0,93	0,89	0,97	1,10	1,27	1,15	1,11	1,04	1,14	1,02	1,02	1,00	1,10	1,20	1,30
C. A Mancha	0,56	0,34	0,43	0,42	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,63	0,69	0,70	0,60	0,55	0,54	0,54	0,56	0,57	0,52
Cataluña	1,06	1,10	1,19	1,27	1,33	1,35	1,42	1,48	1,62	1,70	1,66	1,60	1,51	1,53	1,49	1,51	1,45	1,46	1,52
C. Valenciana	0,71	0,74	0,77	0,83	0,89	0,98	0,95	0,95	1,05	1,11	1,08	1,05	1,03	1,05	1,04	1,00	1,00	1,00	1,05
Extremadura	0,54	0,59	0,59	0,52	0,41	0,68	0,72	0,74	0,86	0,90	0,88	0,85	0,75	0,77	0,69	0,67	0,58	0,61	0,63
Galicia	0,64	0,72	0,79	0,85	0,85	0,87	0,89	1,03	1,04	0,94	0,94	0,89	0,87	0,88	0,88	0,88	0,87	0,94	0,94
Madrid	1,58	1,67	1,76	1,69	1,64	1,81	1,96	1,92	2,02	2,05	2,06	2,00	1,73	1,78	1,70	1,70	1,65	1,68	1,71
Murcia	0,69	0,62	0,54	0,68	0,65	0,73	0,76	0,91	0,86	0,87	0,92	0,86	0,84	0,85	0,88	0,86	0,92	0,92	0,97
Navarra	0,87	1,16	1,05	1,34	1,80	1,68	1,91	1,88	1,94	2,19	2,04	2,12	1,95	1,81	1,76	1,63	1,62	1,73	1,68
País Vasco	1,16	1,36	1,29	1,39	1,51	1,48	1,58	1,87	1,98	2,13	2,03	2,15	2,23	2,12	2,04	1,92	1,90	1,89	1,96
A Ríoxa	0,57	0,62	0,54	0,63	0,66	0,66	1,04	1,16	1,01	1,08	1,06	1,02	0,89	0,82	0,93	0,90	0,85	0,91	0,83
España	0,91	0,95	0,99	1,05	1,06	1,12	1,20	1,27	1,35	1,39	1,40	1,36	1,27	1,28	1,24	1,22	1,19	1,21	1,24

Desde 2001(*) ata 2009 PIB pm base 2000.

Desde 2009 (**) ata 2012 PIB pm base 2008.

Desde 2012 (***) en adelante PIB pm base 2010.

Fonte: INE, Estatística de I+D.

A información incluída no cadro 2.44, pola súa banda, permite comparar a porcentaxe de gasto en I+D que se realiza nos diferentes países que integran a UE, así como outros países de Europa. Como se pode constatar, unicamente Alemaña, Austria, Dinamarca, e Suecia superan o obxectivo de investimento do 3 % do PIB fixado pola Estratexia Europa 2020 para un crecemento intelixente, sostible e integrador no marco

Europeo. España non chega á media da EU en ningún dos anos da serie analizada, e tampouco en 2018. Igualmente, o investimento da comunidade autónoma galega queda por debaixo deste obxectivo común.

Cadro 2.44

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Países OCDE Europa: 2007-2018

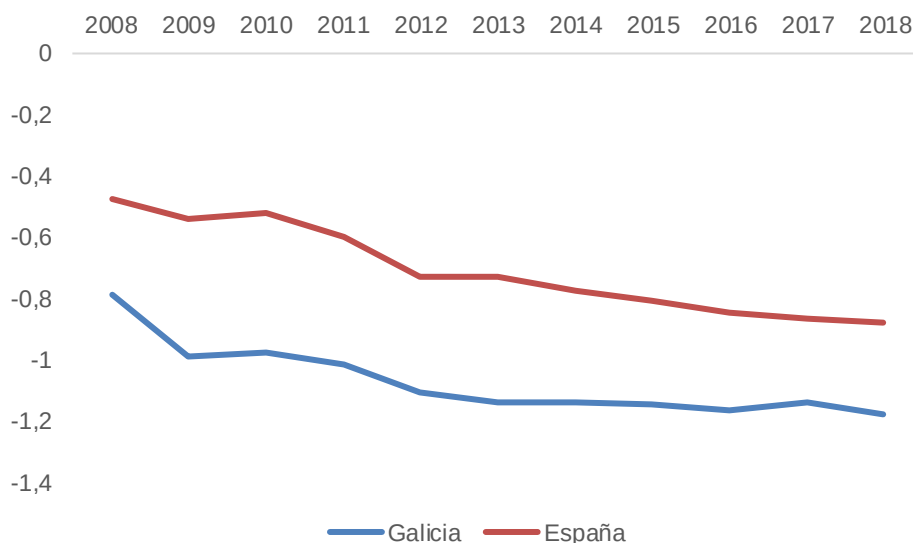
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EU (28 países)	1,83	1,93	1,92	1,96	2,00	2,01	2,02	2,03	2,04	2,08	2,12
Alemaña	2,62	2,74	2,73	2,81	2,88	2,84	2,88	2,93	2,94	3,07	3,13
Austria	2,57	2,60	2,73	2,67	2,91	2,95	3,08	3,05	3,12	3,05	3,17
Bélxica	1,94	2,00	2,06	2,17	2,28	2,33	2,37	2,43	2,52	2,66	2,76
Bulgaria	0,45	0,49	0,57	0,53	0,60	0,64	0,79	0,95	0,77	0,74	0,76
Chipre	0,39	0,44	0,44	0,45	0,44	0,49	0,51	0,48	0,52	0,55	0,55
Croacia	0,89	0,84	0,74	0,75	0,75	0,81	0,78	0,84	0,86	0,86	0,97
Dinamarca	2,77	3,06	2,92	2,94	2,98	2,97	2,91	3,06	3,09	3,05	3,03
Eslovaquia	0,46	0,47	0,61	0,66	0,80	0,82	0,88	1,16	0,79	0,89	0,84
Eslovenia	1,63	1,81	2,05	2,41	2,56	2,56	2,37	2,20	2,01	1,87	1,95
España	1,33	1,36	1,36	1,33	1,30	1,28	1,24	1,22	1,19	1,21	1,24
Estonia	1,25	1,39	1,57	2,28	2,11	1,71	1,42	1,46	1,25	1,28	1,40
Finlandia	3,54	3,73	3,71	3,62	3,40	3,27	3,15	2,87	2,72	2,73	2,75
Francia	2,06	2,21	2,18	2,19	2,23	2,24	2,23	2,27	2,22	2,21	2,20
Grecia	0,66	0,63	0,60	0,67	0,70	0,81	0,83	0,96	0,99	1,13	1,18
Hungría	0,98	1,13	1,14	1,19	1,26	1,39	1,35	1,35	1,19	1,33	1,53
Irlanda	1,39	1,61	1,59	1,56	1,56	1,57	1,52	1,18	1,17	1,24	1,15
Italia	1,16	1,22	1,22	1,20	1,26	1,30	1,34	1,34	1,37	1,37	1,39
Letonia	0,58	0,45	0,61	0,70	0,66	0,61	0,69	0,62	0,44	0,51	0,64
Lituania	0,79	0,83	0,79	0,91	0,90	0,95	1,03	1,04	0,84	0,90	0,94
Luxemburgo	1,62	1,68	1,50	1,46	1,27	1,30	1,27	1,30	1,30	1,27	1,21
Malta	0,53	0,52	0,61	0,67	0,83	0,77	0,71	0,74	0,57	0,58	0,57
Países Baixos	1,62	1,67	1,70	1,88	1,92	1,93	1,98	1,98	2,00	1,98	2,16
Polonia	0,60	0,66	0,72	0,75	0,88	0,87	0,94	1,00	0,96	1,03	1,21
Portugal	1,44	1,58	1,54	1,46	1,38	1,32	1,29	1,24	1,28	1,32	1,36
Reino Unido	1,61	1,67	1,65	1,65	1,58	1,62	1,64	1,65	1,66	1,68	1,70
República Checa	1,24	1,29	1,34	1,56	1,78	1,90	1,97	1,93	1,68	1,79	1,93
Rumanía	0,55	0,44	0,46	0,50	0,48	0,39	0,38	0,49	0,48	0,50	0,50
Suecia	3,49	3,41	3,17	3,19	3,24	3,27	3,11	3,23	3,25	3,37	3,32
Turquía	0,69	0,81	0,80	0,80	0,83	0,82	0,86	0,88	0,94	0,96	:
Islandia	2,49	2,60	:	2,41	:	1,70	1,95	2,20	2,13	2,10	2,04
Noruega	1,55	1,72	1,65	1,63	1,62	1,65	1,72	1,94	2,04	2,10	2,06
Rusia	0,97	1,16	1,05	1,01	1,03	1,03	1,07	1,10	:	1,11	0,99
Galicia	1,04	0,94	0,94	0,94	0,89	0,87	0,88	0,88	0,87	0,94	0,94
España	1,35	1,39	1,40	1,36	1,27	1,28	1,24	1,22	1,19	1,21	1,24

Fonte: IGE e Eurostat.

En base a esta información pódese constatar que as variacións interanuais dos fondos destinados a I+D en España e Galicia nos últimos anos parecen afástanse destes obxectivos (gráfico 2.36).

Gráfico 2.36

Evolución do gasto en I+D sobre PIB. Galicia/España. 2008-2018

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

2.5. Innovación tecnolóxica nas empresas

A enquisa de innovación tecnolóxica nas empresas do INE permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño etc.). Cómpre sinalar que no ano 2018 prodúcese unha ruptura coa serie temporal anterior, debido á utilización do Manual de Oslo, polo que os datos non son comparables coa información previa.

O cadro 2.45 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas con actividades innovadoras no ano 2017 (último dispoñible), clasificados por comunidades autónomas. Nese ano, a comunidade galega contaba cun total de 853 empresas innovadoras, un 5,71 % do total no conxunto do Estado. Con todo, Galicia é a sexta comunidade con maior número de empresas con actividades innovadoras. A intensidade de innovación do total de empresas galegas é inferior á media estatal, ao igual que a intensidade de innovación das empresas con actividades innovadoras. En relación con estes datos, a porcentaxe da cifra de negocios en produtos novos o mellorados é a metade da acadada en media estatal.

Cadro 2.45

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2017

	Intensidade de innovación (1)				
	Empresas con actividades innovadoras en 2017	Do total de empresas	Das empresas con actividades innovadoras	Das empresas con actividades de I+D	% da cifra de negocios en produtos novos o mellorados
Andalucía	1.633	0,44	1,60	1,94	8,44
Aragón	518	0,78	2,02	2,35	15,89
Asturias	263	0,59	1,35	1,38	9,42
Baleares	205	0,21	0,97	3,29	11,19
Canarias	502	0,17	2,38	3,46	3,30
Cantabria	129	1,62	2,19	2,52	10,24
Castela e León	536	1,15	2,81	2,95	19,41
Castela-A Mancha	455	0,55	1,58	1,96	7,85
Cataluña	3.406	1,11	2,11	2,57	19,16
C. Valenciana	1.902	0,61	1,19	2,48	7,86
Extremadura	291	0,27	1,07	1,13	3,98
Galicia	853	0,69	1,38	2,02	7,37
Madrid	3.039	0,78	1,49	1,48	16,43
Murcia	577	0,43	1,14	1,34	14,12
Navarra	379	1,39	2,59	2,70	13,77
País Vasco	1.607	2,08	3,43	3,16	22,74
A Ríoxa	206	0,85	1,75	1,72	23,12
España	16.513	0,87	1,79	2,03	15,09

1) Intensidade de innovación=(Gasto actividades innovadoras/cifra de negocios)x100

Fonte: Instituto Nacional de Estadística (INE)

No cómputo total do período 2016-2018 en Galicia rexístranse un total de 6373 empresas innovadoras, entre as cales destacan as de innovación xeral (23,6 %), as tecnolóxicas (22,2 %) e as de proceso (12,4 %), unha distribución similar á reflectida no conxunto do Estado (cadro 2.46).

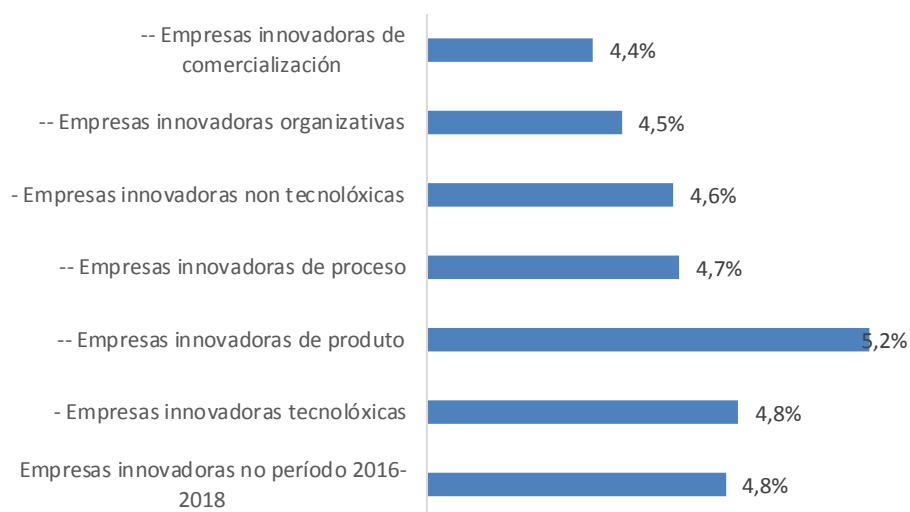
Cadro 2.46

Empresas Innovadoras por comunidades autónomas e tipo de innovación. 2016-2018

Total Nacional	TOTAL	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Cataluña
Empresas innovadoras no período 2016-2018	31.505	3.830	917	482	605	1.206	281	1.154	6.767
- Empresas innovadoras tecnolóxicas	29.366	3.612	847	452	535	1.113	262	1.047	6.457
-- Empresas innovadoras de produto	15.377	1.774	445	257	240	445	153	618	3.638
-- Empresas innovadoras de proceso	24.463	3.095	680	338	443	977	200	881	5.405
- Empresas innovadoras non tecnolóxicas	14.381	1.810	375	191	304	556	129	468	3.101
-- Empresas innovadoras organizativas	10.245	1.337	267	131	234	452	99	372	2.073
-- Empresas innovadoras de comercialización	8.794	1.055	213	99	158	281	70	295	1.988
		C. Valenciana	Extremadura	Galicia	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Ríoxa
Empresas innovadoras no período 2016-2018	3.738	452	1.506	5.645	1.051	506	2.076	253	
- Empresas innovadoras tecnolóxicas	3.451	417	1.414	5.193	977	457	1.929	227	
-- Empresas innovadoras de produto	1.728	199	793	2.512	478	228	1.268	106	
-- Empresas innovadoras de proceso	2.878	332	1.140	4.351	846	380	1.527	190	
- Empresas innovadoras non tecnolóxicas	1.587	177	668	2.819	433	209	991	97	
-- Empresas innovadoras organizativas	1.010	128	462	2.117	267	168	691	59	
-- Empresas innovadoras de comercialización	1.019	111	390	1.798	302	108	576	66	

Fonte: INE

A participación das empresas galegas no conxunto das empresas innovadoras do Estado é variable, atendendo ao tipo de innovación. Como se pode comprobar no gráfico 2.37, destacan especialmente as innovacións producidas no ámbito do produto.

Gráfico 2.37**Evolución do gasto en I+D sobre PIB. Galicia/España. 2008-2017**

As empresas que declaran algún tipo de actividade innovadora en 2018 en Galicia son 1.218, un 5,4 % do total estatal. O gasto en innovación das empresas galegas, pola súa banda, supón un 4,3 % do total de gasto en innovación en España. Estes datos sitúan a Galicia como a sexta comunidade en aportación de empresas con gasto en innovación, e a sétima en maior gasto.

Cadro 2.47

Empresas e gasto en actividades innovadoras segundo onde se realiza o gasto (2018) (miles de €)

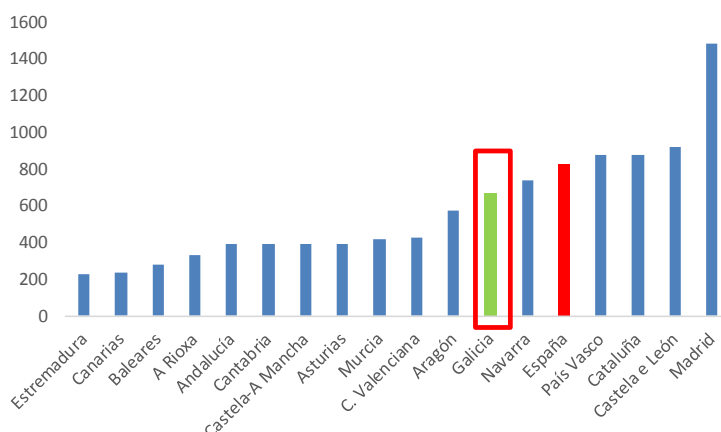
	Número de empresas con gasto en innovación	Gasto en innovación
Andalucía	2.595	1.004.904
Aragón	801	459.009
Asturias	469	184.966
Baleares	493	137.023
Canarias	762	177.641
Cantabria	271	105.665
Castela e León	952	873.052
Castela-A Mancha	886	349.282
Cataluña	5.647	4.958.187
C. Valenciana	2.742	1.169.374
Extremadura	320	70.999
Galicia	1.218	809.704
Madrid	3.949	5.846.002
Murcia	840	352.836
Navarra	552	408.128
País Vasco	1.944	1.704.186
A Ríoxa	226	74.278
España	22.742	18.688.949

Fonte: INE

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica en Galicia en 2018 acadou 809,7 millóns de euros. A partir da información do cadro 2.47 pódese inferir o gasto medio en innovación que realiza cada empresa (gráfico 2.38) que, como se observa, presenta alta variabilidade, rexistrándose en Galicia un valor superior aos 664 mil euros, un valor lixeiramente inferior á media estatal, que se sitúa preto de 822 mil euros por empresa.

Gráfico 2.38

Gasto medio en innovación das empresas (2018). Miles de €.

Fonte: INE, Estadística sobre actividades de I+D.

Na comunidade galega destaca o número de empresas con actividades de I+D interna (537) e, entre elas, as que rexistran unha actividade de innovación continua.

Cadro 2.48

Empresas con actividades innovadoras en Galicia. 2018

	GALICIA
- Empresas con innovaciones completadas de produto e/ou procesos de negocio	1.556
- Empresas con innovaciones en curso a finais de 2018	530
- Empresas con innovaciones abandonadas	155
- Empresas con actividades de I+D interna	537
-- Empresas con actividades de I+D interna continua	330
-- Empresas con actividades de I+D interna ocasional	207
- Empresas con actividades de compra de I+D (I+D externa)	185
- Empresas con innovaciones completadas e/ou en curso e/ou abandonadas	21

Fonte: INE.

Por outra banda, no que se refire ao financiamento das actividades innovadoras, a porcentaxe de empresas que obteñen financiamento para actividades innovadoras mediante a emisión de accións é superior á media española. Porén, como se pode observar no cadro 2.49, a vía preferente de financiamento destas actividades en Galicia é a través de créditos ou emisión de débeda, aínda que nunha porcentaxe notablemente inferior á que supón esta vía de financiamento na media estatal.

Cadro 2.49

% Empresas con actividades innovadoras por tipo de financiamento privado. Galicia/España. 2018

	ESPAÑA	GALICIA
% de empresas que obtiveron financiamento mediante emisión de accións (1)	0,50	0,69
% de empresas que usaron a emisión de accións para actividades innovadoras (2)	30,04	32,31
% de empresas que obtiveron financiamento mediante créditos e/ou emisión de débeda (1)	10,77	11,41
% de empresas que usaron os créditos e/ou emisión de débeda para actividades innovadoras (2)	27,50	20,93
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento mediante emisión de accións (3) (4)	1,20	1,84
% de empresas con actividades innovadoras que usaron a emisión de accións para actividades innovadoras (3) (5)	55,47	56,79
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento mediante créditos e/ou emisión de débeda (3) (4)	21,17	23,06
% de empresas con actividades innovadoras que usaron os créditos e/ou emisión de débeda para actividades innovadoras (3) (5)	61,00	45,61

Notas:

(1) % sobre o total de empresas.

(2) % sobre as empresas que obtiveron financiamento dese tipo.

(3) Empresas con innovacións completadas e/ou en curso e/ou abandonadas durante o período de estudo.

(4) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras.

(5) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento dese tipo.

Fonte: INE.

Igualmente importante é o papel das Administracións públicas e Institucións como alternativa de financiamento das actividades innovadoras. O cadro 2.50 resume esta información, proporcionando os datos sobre o número de empresas que obteñen financiamento dalgunha destas vías. Como se pode constatar, destaca o papel das administracións (moi notablemente, a do Estado) e o rol da UE como financiadora, tanto a título individual coma a través do programa Horizon.

Cadro 2.50

% Empresas con actividades innovadoras por tipo de financiación pública. Galicia/España. 2018

	ESPAÑA	GALICIA
% de empresas que obtiveron financiación das Administracións locais ou autonómicas (6) (1)	7,28	9,14
% de empresas que usaron o financiamento das Administracións locais ou autonómicas para realizar actividades innovadoras (6) (2)	32,56	36,43
% de empresas que obtiveron financiamento da Administración do Estado (6) (1)	3,53	3,78
% de empresas que usaron o financiamento da Admón. do Estado para realizar actividades innovadoras (6) (2)	60,04	67,12
% de empresas que obtiveron financiamento do programa Horizon 2020 (1)	0,74	0,85
% de empresas que usaron o financiamento do programa Horizon 2020 para realizar actividades innovadoras (2)	89,37	92,94
% de empresas que obtiveron financiamento doutras institucións da UE (1)	1,78	2,40
% de empresas que usaron o financiamento doutras institucións da UE para realizar actividades innovadoras (2)	42,88	45,70
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento das Administracións locais ou autonómicas (6) (3) (1)	16,91	23,80
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento financiación das Administracións locais ou autonómicas para realizar actividades innovadoras (6) (3) (2)	62,19	65,36
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento da Admón. do Estado (6) (3) (1)	11,72	15,25
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento da Administración do Estado para realizar actividades innovadoras (6) (3) (2)	80,45	77,27
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento do programa Horizon 2020 (3) (1)	3,19	3,88
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento do programa Horizon 2020 para realizar actividades innovadoras (3) (2)	92,17	94,80
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento doutras institucións da UE (3) (1)	4,87	8,28
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento doutras institucións da UE para realizar actividades innovadoras (3) (2)	67,40	61,92

Notas:

(1) % sobre o total de empresas.

(2) % sobre as empresas que obtiveron financiamento dese tipo.

(3) Empresas con innovacións completadas e/ou en curso e/ou abandonadas durante o período de estudo.

(4) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras.

(5) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento dese tipo.

(6) As organizacións do sector público inclúen as entidades públicas como as administracións central, autonómica e local e axencias, universidades, hospitais e outros provedores de servizos públicos.

Fonte: INE.

Os elevados custos da actividade innovadora parece ser o principal factor de dificultade na realización de actividades innovadoras, despois da existencia de outras prioridades de gasto ou investimento (cadro 2.51). A enumeración de factores que poden limitar a realización de actividades do eido da innovación é similar en Galicia e en contexto estatal.

Cadro 2.51
% Empresas por factores que dificultan a realización de actividades innovadoras. Galicia/España. 2018

	ESPAÑA	GALICIA
Falta de financiamento dentro da empresa ou grupo de empresas (1)	15,94	16,29
Falta de financiamento de fontes exteriores privadas (1)	13,76	13,50
Dificultades para obter axudas ou subvencións públicas (1)	19,25	18,92
Costes demasiado elevados (1)	25,68	24,71
Falta de persoal cualificado dentro da empresa (1)	14,53	15,14
Falta de socios para colaboración (1)	9,58	9,36
Falta de acceso a coñecementos externos (1)	11,32	12,90
Incertidume respecto á demanda no mercado das ideas da empresa (1)	18,05	17,76
Demasiada competencia no mercado (1)	19,11	16,87
Existen outras prioridades dentro da empresa (1)	41,55	43,56

(1) % de empresas, sobre o total de empresas, que consideran que os seguintes factores tiveron un grado de importancia elevado á hora de dificultar a decisión de iniciar ou a execución mesma das actividades innovadoras.

Fonte: INE.

Por outra banda, a procura de produtos e servizos de alta calidade parece ser o principal resultado buscado coas innovacións tanto en Galicia como en España, seguido da satisfacción de clientes establecidos. Polo tanto, a diferenciación en calidade e a mellora de posicionamento nun segmento de mercado parecen ser estratexias prioritarias para as empresas innovadoras galegas.

Cadro 2.52
% Empresas por tipo de estratexia máis importante. Galicia/España. 2018

	ESPAÑA	GALICIA
- As centradas en mellorar bens ou servizos existentes	34,19	34,47
- As centradas en introducir novos bens ou servizos	5,73	5,63
- As centradas en precios baixos (liderado de prezos)	15,13	15,24
- As centradas en calidade alta (liderado de calidade)	42,98	43,04
- As centradas nunha ampla gama de bens ou servizos	13,97	12,12
- As centradas nun ou nun número pequeno de bens ou servizos clave	11,35	11,85
- As centradas en satisfacer grupos de clientes establecidos	41,59	42,31
- As centradas en chegar a novos grupos de clientes	32,00	29,07
- As centradas en bens ou servizos estandarizados	13,17	12,64
- As centradas en solucións específicas para clientes	28,31	25,15

(1) % de empresas, sobre o total de empresas, que consideran que as estratexias tiveron un grado de importancia elevado no desempeño económico da empresa.

Fonte: INE.

Finalmente, a tecnoloxía preexistente na propia empresa parece ser opción prioritaria na elaboración de estratexias de innovación.

Cadro 2.53**% Empresas por tipo de tecnoloxía máis importante. Galicia/España. 2018**

	ESPAÑA	GALICIA
% de empresas que compraron tecnoloxía xa usada pola empresa ou unha actualización	30,28	32,87
% de empresas que compraron tecnoloxía nova non utilizada previamente pola empresa	7,24	7,50

‡ % sobre o total de empresas.

Fonte: INE.

3. ECONOMÍA SOCIAL

Benigno Sánchez García

Xefe da Inspección provincial de Traballo e Seguridade Social
da Coruña

Capítulo 3. ECONOMÍA SOCIAL

3.1. Cooperativas

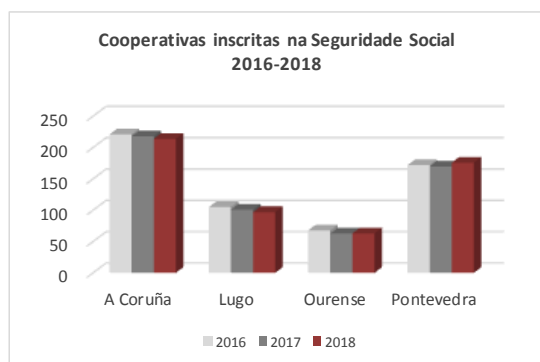
No momento de peche deste capítulo do Informe (2 de outubro de 2020), o Ministerio de Traballo e Economía Social non ten incorporado o dato das cooperativas inscritas na Seguridade Social a 31 de decembro de 2019, no seu Anuario de Estatísticas Laborais. Os datos que foi posible obter, cun carácter absolutamente provisional, non gardan coherencia algunha coa serie histórica, polo que, finalmente, optouse por non poñer no cadro 3.1 os datos correspondentes a 2019, mantendo o cadro que figura no informe do pasado ano a título meramente orientativo e de recordatorio.

Cadro 3.1

**Cooperativas inscritas na Seguridade Social e persoas traballadoras.
Por provincias. Galicia. 2016-2018**

	Cooperativas			Persoas traballadoras			
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	
						Ambos sexos	% de mulleres
A Coruña	221	218	214	1884	2.019	1910	45,5
Lugo	105	101	97	826	747	755	45,0
Ourense	68	63	63	1438	1458	2.172	44,3
Pontevedra	172	170	176	2.317	2.011	2.048	46,3
Galicia	566	552	550	6.465	6.235	6.885	45,3

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social, Anuario de estatísticas laborais 2018.

Xa con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria, e se temos en conta tan só as cooperativas inscritas en 2019 nos rexistros autonómicos, provinciais e central (cadro 3.2), a provincia que amosou un maior dinamismo neste punto foi, un ano máis, a de Pontevedra. Por tipo de cooperativa, o protagonismo case absoluto corresponde ao cooperativismo de traballo asociado.

Cadro 3.2

Cooperativas constituídas nos rexistros provinciais e no Rexistro Central, segundo a clase de cooperativa, e número de persoas socias promotoras. Galicia. 2019

	REXISTROS PROVINCIAIS								REXISTRO CENTRAL		TOTAL	
	A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias
	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias	Nº coop.	Persoas socias				
Agrarias	3	13	7	16			2	13	2	10	14	52
Consumidores e usuarios												
Ensino												
Ensino-traballo asociado												
Explotación comunitaria da terra	2	6									2	6
Mar									1	115	1	115
Mixtas traballo asociado												
Servizos												
Servizos-traballo asociado												
Traballo asociado	22	64			7	15	35	88	4	16	68	183
Transportistas												
Transportistas-traballo asociado					1	2	4	44	1	4	6	50
Vivenda	9	104					4	87			13	191
Crédito												
Integración social												
Xuvenil-explotación comunitaria da terra												
Xuvenil-traballo asociado	2	8			1	2	3	6			6	16
Segundo grao												
TOTAL	38	195	7	16	9	19	48	238	8	145	110	613

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Dende o punto de vista da actividade desenvolvida, o 49% das cooperativas constituídas en Galicia en 2019 (cifra moi similar á de 2018, en que foi o 52,8%), que agrupan ao 73,3% das persoas socias (o 58,8% en 2018) pertencen ao sector da construción e aos subsectores do comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas; ás actividades profesionais, científicas e técnicas; e ao ensino.

Cadro 3.3

Cooperativas constituídas e número de persoas socias promotoras por actividade económica. 2019

Cód. Actividade	A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		REX. CENTRAL		TOTAL	
	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias	Coop.	Persoas socias
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	4	17					2	13	1	3	7	33
B Industrias extractivas												
C Industrias manufacteireira	2	4	1	2			4	13	1	2	8	21
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado												
E Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación												
F Construción	10	106	1	2	1	2	8	131			20	241
G Comercio por xunto e polo miúdo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	5	20			1	2	8	19	2	122	16	163
H Transporte e almacenamento					1	2	1	3	1	4	3	9
I Hostalaría	3	11	1	3	1	2	3	6			8	22
J Información e comunicación	4	11					3	7			7	18
K Actividades financeiras e de seguros									1	3	1	3
L Actividades inmobiliarias												
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	4	9	3	7			3	9			10	25
N Actividades administrativas e servizos auxiliares					1	2	1	3			2	5
O Administración pública e defensa e Seguridade Social obrigatoria												
P Educación	3	10	1	2	1	2	3	6			8	20
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	2	5			1	2	3	8	1	9	7	24
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	2			1	2	3	6	1	2	6	12
S Outros servizos					1	3	6	14			7	17
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio												
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais												
TOTAL	38	195	7	16	9	19	48	238	8	145	110	613

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

3.2. Sociedades laborais

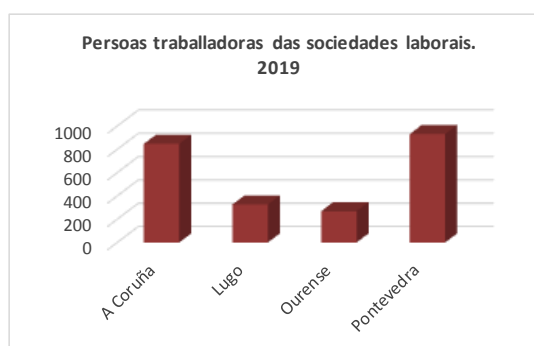
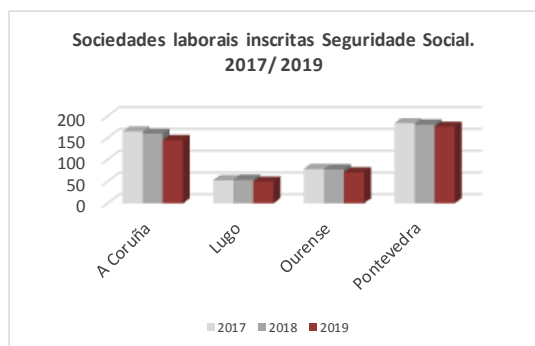
Tamén no caso das sociedades laborais, o Anuario de Estatísticas Laborais do Ministerio de Traballo e Economía Social segue sen recoller (a 2 de outubro de 2020) o dato das inscritas na Seguridade Social a finais de 2019. Pero neste caso, os datos provisionais facilitados dende o propio Ministerio si gardan coherencia coa serie histórica, polo que se incorporan ao cadro 3.4. De tales datos dedúcese que o número total de sociedades laborais inscritas na Seguridade Social en Galicia, a 31 de decembro de cada ano, diminuíu nos últimos tres anos, nunha tendencia uniforme en todas as provincias galegas. A diminución en 2019 respecto de 2017 foi do 8,1%, mentres que o número de persoas traballadoras empregadas nelas diminuíu un 10,8%.

Cadro 3.4

**Sociedades laborais inscritas na Seguridade Social e persoas traballadoras.
Por provincias. Galicia. 2017-2019**

	Sociedades laborais			Persoas traballadoras			
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
						Ambos sexos	% de mulleres
A Coruña	165	160	145	925	899	847	42,9
Lugo	53	54	50	344	374	326	40,6
Ourense	79	78	71	271	282	268	41,3
Pontevedra	184	181	176	1.118	1.042	931	39,4
Galicia	481	473	442	2.658	2.597	2.372	30,6

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social, datos provisionais non incorporados ao Anuario de estatísticas laborais.

O dato anterior resulta congruente cos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria acerca da evolución do número de sociedades laborais constituídas en Galicia entre 2011 e 2019 (a pesar do reponte no número das constituídas en 2018), e do número de sociedades laborais que causaron baixa no mesmo período, incluíndo aquí o ano 2019, ano este último no que se produciron 111 baixas.

Cadro 3.5

Sociedades laborais: Actos inscritos segundo a provincia do domicilio social. Galicia. 2019

	Sociedades laborais constituídas	Modificacións Estatutarias	Sociedades laborais que causaron	Totais
A Coruña	9	22	60	91
Lugo	2	1	9	12
Ourense	2	3	10	15
Pontevedra	20	9	32	61
Galicia	33	35	111	179

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.6

Sociedades laborais constituídas por provincias. Galicia. 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	20	26	18	18	13	7	6	15	9
Lugo	2	7	2	5	1	1	0	3	2
Ourense	10	15	3	6	5	3	4	3	2
Pontevedra	16	13	22	13	16	18	19	24	20
Galicia	48	61	45	42	35	29	29	45	33

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.7

Sociedades laborais. Modificacións estatutarias. Evolución. Galicia. 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	7	11	15	11	6	12	8	37	22
Lugo	2	7	2	1	1	3	2	12	1
Ourense	5	4	1	4	2	0	1	5	3
Pontevedra	10	14	13	12	11	9	12	26	9
Galicia	24	36	31	28	20	24	23	80	35

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.8

Sociedades laborais que causaron baixa por provincias. Galicia. 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	26	20	18	23	15	19	41	50	60
Lugo	15	14	23	8	8	4	25	15	9
Ourense	11	14	14	13	14	5	10	10	10
Pontevedra	25	23	24	20	20	11	25	50	32
Galicia	77	71	79	64	57	39	101	125	111

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

A metade das sociedades laborais constituídas en Galicia en 2019 (cadro 3.10) están encadradas en dous subsectores: o comercio por xunto e polo miúdo e a reparación de vehículos a motor; e a hostalaría.

Cadro 3.9

Distribución provincial número socios desagregado por sexo e tipo de participación nas sociedades laborais constituídas en 2019

	Persoas físicas	Persoas xurídicas	Totais socios por sexo		Socios por tipo de participación			
			Homes	Mulleres	Homes soc. traballo	Mulleres soc. traballo	Homes soc. capital	Mulleres soc. capital
A Coruña	27	0	18	9	17	8	1	1
Lugo	6	0	3	3	1	3	2	0
Ourense	7	0	6	1	6	1	0	0
Pontevedra	51	0	25	26	22	21	3	5
Galicia	91	0	52	39	46	33	6	6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 3.10

Sociedades laborais constituídas, segundo a actividade económica, as provincias e o total. Galicia. 2019

Cód	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		GALICIA	
		Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.	Nº SS LL	Nº Soc.
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca										
B	Industrias extractivas										
C	Industria manufacturera							2	7	2	7
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado										
E	Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación										
F	Construción					1	3	1	2	2	5
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	2	4			1	4	7	15	10	23
H	Transporte e almacenamento										
I	Hostalaría	2	6	1	3			4	9	7	18
J	Información e comunicacións										
K	Actividades financeiras e de seguros										
L	Actividades inmobiliarias										
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas							1	3	1	3
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	1	4					2	7	3	11
O	Administración pública e defensa e Seguridade Social obrigatoria										
P	Educación	1	3							1	3
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	1	2							1	2
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento							1	3	1	3
S	Outros servizos	2	8	1	3			2	5	5	16
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio										
U	Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais										
Total		9	27	2	6	2	7	20	51	33	91

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Dende o punto de vista societario, o 86,8% das persoas socias das sociedades laborais constituídas en 2019 son socias de traballo (o 86,2% en 2018), e un 57,1% homes (menos que en 2018, o 59,3%).

Cadro 3.11

Sociedades laborais constituídas, segundo a actividade económica, tipo de participación e sexo. Galicia. 2019

Cód	Actividade	Nº SS LL	Total socios	Socios		Sexo		
				De traballo	De capital	Homes	Muller	Persoas xurídicas
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca							
B	Industrias extractivas							
C	Industria manufacturera	2	7	5	2	1	6	0
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado							
E	Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación							
F	Construción	2	5	5	0	4	1	0
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	10	23	22	1	17	6	0
H	Transporte e almacenamento							
I	Hostalaría	7	18	16	2	8	10	0
J	Información e comunicacións							
K	Actividades financeiras e de seguros							
L	Actividades inmobiliarias							
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	1	3	3	0	2	1	0
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	3	11	6	5	6	5	0
O	Administración pública e defensa e Seguridade Social obrigatoria							
P	Educación	1	3	3	0	2	1	0
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	1	2	2	0	0	2	0
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	3	3	0	1	2	0
S	Outros servizos	5	16	14	2	11	5	0
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio							
U	Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais							
Total		33	91	79	12	52	39	0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

3.3. Centros especiais de emprego

Esta modalidade de organización produtiva, que persegue a integración laboral das persoas con discapacidade, viu a constitución de 5 centros en 2019 (6 centros en 2018), nos que a práctica totalidade está integrada por persoas con discapacidade.

Cadro 3.12

Centros especiais de emprego constituídos en Galicia. 2019

Centros especiais de emprego	Centros de traballo	Persoas traballadoras		Persoas con discapacidade		Persoas sen discapacidade	
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
5	5	10	3	9	3	1	0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretraría Xeral de Emprego.

4. POBOACIÓN E MERCADO DE TRABAJO

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade de Vigo

Marta Puebla Vilariño

Funcionaria do SEPE (Servizo Público de Emprego Estatal)

Capítulo 4. POBOACIÓN E MERCADO DE TRABAJO

4.1. A poboación galega

4.1.1. Evolución da poboación

A poboación galega diminuíu marxinalmente en 2019 respecto a 2018 en 2.708 persoas, ata chegar aos 2.700.441 habitantes. Este dato insírese nunha traxectoria de longo prazo, como mostra o cadro 4.1. Nel recóllese a evolución demográfica das cinco comunidades autónomas (CC.AA.) máis poboadas, cunha dobre perspectiva temporal: a un prazo máis longo (tomando como referencia 2001) e nos últimos nove anos (2011-2019). En 2019, Andalucía, Cataluña, Madrid e Comunidade Valenciana, por esta orde, concentran 27.610.451 habitantes, un 58,9% da poboación española.

Salienta o seguinte:

-O contraste entre a gran suba da poboación española entre 2001 e 2019 (6.271.515 habitantes, un 15,4%) e o estancamento da poboación galega, 2.416 habitantes, un 0,09 %. No que atinxe aos últimos nove anos (2011-2019), a poboación galega diminuíu en 72.974 persoas.

Cadro 4.1

Poboación das 5 comunidades autónomas de máis habitantes, 2001/2011-2019

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	7.323.031	8.332.087	8.377.809	8.393.159	8.388.875	8.399.618	8.403.774	8.408.825	8.410.094	8.427.404
Cataluña	6.314.849	7.493.252	7.514.992	7.480.921	7.416.237	7.396.991	7.408.290	7.441.140	7.488.717	7.566.430
Madrid	5.379.087	6.394.239	6.425.573	6.414.709	6.378.297	6.385.298	6.424.275	6.476.705	6.549.519	6.641.648
C. Valenciana	4.135.183	4.999.211	5.009.647	4.987.017	4.956.427	4.939.674	4.932.347	4.935.084	4.946.233	4.974.969
Galicia	2.698.025	2.773.415	2.771.916	2.761.970	2.747.226	2.734.656	2.720.102	2.710.129	2.703.149	2.700.441
España	40.665.545	46.667.175	46.818.216	46.727.890	46.512.199	46.449.565	46.440.099	46.527.039	46.658.447	46.937.060

Fonte: INE, a 1de xaneiro de cada ano.
Os datos do 1-1-2018 son provisionais.

A desagregación provincial desta evolución aparece no cadro 4.2, destacando que:

- En 2019 A Coruña e Pontevedra seguen a concentrar máis de dous millóns de habitantes (2.063.014), un 76,4% do total da poboación en Galicia.
- O devalar demográfico en Galicia vaise facendo máis intenso ano a ano, sobre todo nas provincias de Ourense e Lugo, cunha perda de poboación dende 2011 ata 2019 do 9,4% e 8,4%, respectivamente. Entre 2018 e 2019 Ourense perdeu 1.473 habitantes e Lugo 1.905.

Cadro 4.2

Evolución anual da poboación. Por provincias. 2001/2011-2020

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	1.095.881	1.140.069	1.141.178	1.138.494	1.133.330	1.128.694	1.124.114	1.121.746	1.121.417	1.122.007
Lugo	359.818	349.525	347.629	344.845	341.822	338.921	336.136	333.593	331.492	329.587
Ourense	339.681	330.019	328.188	325.389	321.801	318.739	314.663	311.562	309.314	307.841
Pontevedra	902.645	953.802	954.921	953.241	950.273	948.302	945.189	943.228	940.926	941.007

Fonte: INE, a 1de xaneiro de cada ano.

A desagregación por grupos quinquenais de idade dos datos da poboación galega a longo prazo figura no cadro 4.3. O notable avellentamento demográfico de Galicia queda ben reflectido de compararnos a situación entre 2001 y 2019, xa que o grupo de idade de 85 ou máis multiplica por dous o valor de 2001.

Cadro 4.3

Serie histórica de poboación
segundo grupos quinquenais de idade. Galicia. 2001-2019

	2001	2006	2014	2019
0-4	93.594	103.716	108.093	95.262
5-9	105.119	98.513	113.617	110.121
10-14	126.065	109.671	106.762	115.244
15-19	166.204	130.641	104.818	109.054
20-24	213.597	169.871	124.056	108.427
25-29	210.965	217.213	146.545	124.425
30-34	201.386	215.370	193.081	144.639
35-39	192.982	207.372	228.146	190.716
40-44	189.714	197.626	216.706	226.651
45-49	171.193	192.760	208.759	214.990
50-54	171.108	172.649	198.369	206.785
55-59	158.809	171.235	182.840	195.246
60-64	141.256	158.141	168.418	179.352
65-69	167.010	138.842	166.041	164.042
70-74	140.368	158.009	133.450	157.536
75-79	110.629	125.273	130.765	121.869
80-84	75.190	88.776	113.244	109.844
85 e mais	62.837	74.421	103.516	126.240
Total	2.698.025	2.730.097	2.747.226	2.700.441

Fonte: INE, a 1de xaneiro de cada ano.

O cadro 4.4 amosa a evolución da distribución da poboación galega por comarcas, no que subliñamos as once demarcacións que a 1 de xaneiro de 2019 teñen máis de 50.000 habitantes. A partir da comparación respecto ao ano 2001, salienta o seguinte:

- Nas provincias de Lugo e Ourense, tan só a comarca da capital de provincia medrou, namentres na Coruña aumentou en dous (A Coruña e Compostela) e en Pontevedra en seis (Vigo, Pontevedra, Baixo Miño, o Condado, O Morrazo e O Salnés).
- Das comarcas das sete principais cidades de Galicia, só a de Ferrol baixou o número de habitantes (en 9.767).
- En varias comarcas galegas (Ortega, Os Ancares, A Fonsagrada, Quiroga, Baixa Limia, Terra de Caldelas, Terra de Trives, Viana, A Paradanta) a

poboación caeu máis dun 25%; e entre un 20%-25% en Muros, Terra de Melide, Terra de Soneira, Xallas, Chantada, Meira, A Ulloa, A Limia, O Ribeiro e Terra de Celanova).

Finalmente, salientar que no período 2014-2019, das 53 comarcas tan só subiu a poboación en catro: A Coruña, Santiago de Compostela, Pontevedra e Vigo.

Cadro 4.4

Poboación segundo comarcas. Galicia. 2001, 2011-2019

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arzúa	19.184	17.364	17.226	17.057	16.909	16.828	16.678	16.500	16.351	16.241
Barbanza	66.323	68.311	68.336	68.199	67.776	67.331	66.940	66.672	66.405	66.095
A Barcala	11.800	11.179	11.046	10.940	10.763	10.634	10.556	10.424	10.382	10.277
Bergantiños	70.815	70.209	69.834	69.438	68.928	68.428	67.890	67.357	67.173	66.927
Betanzos	39.142	39.632	39.419	39.065	38.768	38.452	38.079	37.975	38.011	38.083
A Coruña	358.302	396.864	398.025	398.412	397.254	396.728	397.520	398.730	400.995	403.386
Eume	28.842	26.391	26.124	25.539	25.490	25.184	25.000	24.834	24.639	24.360
Ferrol	162.261	162.531	161.541	160.666	159.422	158.029	156.159	154.802	153.581	152.494
Fisterra	25.175	23.677	23.136	22.747	22.461	22.255	22.000	21.770	21.631	21.483
Muros	15.971	14.399	14.042	13.785	13.493	13.244	13.004	12.852	12.726	12.513
Noia	37.292	35.623	35.269	34.775	34.459	34.062	33.758	33.527	33.312	33.054
Ordes	38.193	38.683	38.411	38.153	37.687	37.313	36.960	36.702	36.583	36.456
Ortegal	16.923	14.347	13.772	13.166	12.942	12.990	12.776	12.531	12.238	11.978
Santiago	146.555	163.576	164.519	164.621	165.083	165.361	165.887	166.692	167.142	168.601
O Sar	17.718	16.814	16.730	16.459	16.373	16.235	16.091	15.922	15.741	15.664
Terra de Melide	14.820	13.137	12.679	12.379	12.533	12.371	12.238	12.153	12.003	11.872
Terra de Soneira	21.694	19.426	19.168	18.706	18.386	17.943	17.620	17.360	17.041	16.801
Xallas	16.992	14.961	14.634	14.054	14.008	13.808	13.643	13.491	13.397	13.311
Os Ancares	14.238	11.612	11.330	11.153	10.951	10.719	10.474	10.265	10.019	9.873
Chantada	17.118	14.835	14.536	14.287	14.055	13.876	13.639	13.499	13.389	13.141
A Fonsagrada	7.461	6.043	5.859	5.696	5.563	5.432	5.316	5.185	5.075	4.921
Lugo	112.895	120.548	120.737	120.802	120.320	119.579	119.394	118.906	118.758	118.931
A Mariña Central	30.457	30.530	30.323	30.106	29.860	29.542	29.373	29.185	29.149	28.955
A Mariña Occidental	28.020	27.238	27.140	26.964	26.729	26.370	26.122	25.929	25.792	25.659
A Mariña Oriental	17.479	17.231	17.126	16.893	16.741	16.598	16.477	16.357	16.245	16.170
Meira	6.706	5.698	5.638	5.552	5.447	5.425	5.335	5.231	5.125	5.124
Quiroga	7.245	6.020	5.813	5.721	5.618	5.514	5.406	5.333	5.245	5.178
Sarria	26.427	24.511	24.170	23.914	23.720	23.466	23.194	22.994	22.735	22.569
Terra Chá	48.801	44.081	43.573	42.912	42.336	41.860	41.290	40.770	40.336	39.935
Terra de Lemos	36.089	33.133	32.813	32.333	31.876	31.530	31.132	30.754	30.370	30.151
A Ulloa	11.189	10.050	9.844	9.672	9.532	9.475	9.375	9.226	9.089	8.980
Allariz-Maceda	15.633	15.151	15.060	14.835	14.637	14.466	14.268	14.181	14.089	14.083
Baixa Limia	9.925	8.421	8.212	7.930	7.636	7.409	7.126	6.936	6.782	6.676
O Carballiño	30.074	29.240	28.891	28.588	27.979	27.512	27.108	26.765	26.576	26.549
A Limia	25.218	23.252	22.823	22.391	21.964	21.525	21.111	20.658	20.340	20.075
Ourense	143.142	146.165	146.135	146.190	145.563	144.810	144.372	144.011	144.004	143.851
O Ribeiro	20.546	18.861	18.369	17.808	17.195	16.817	16.547	16.336	15.985	15.808
Terra de Caldelas	4.647	3.544	3.443	3.314	3.223	3.141	3.064	2.990	2.842	2.789
Terra de Celanova	22.894	20.623	20.057	19.324	18.749	18.367	17.960	17.620	17.433	17.497
Terra de Trives	5.963	4.789	4.660	4.507	4.430	4.348	4.227	4.111	4.023	3.924
Valdeorras	29.126	27.999	27.724	27.369	27.000	26.762	26.531	26.134	25.755	25.500
Verín	29.450	28.410	28.261	27.968	27.555	27.081	26.556	26.022	25.653	25.217
Viana	8.005	6.802	6.622	6.500	6.362	6.153	5.983	5.916	5.811	5.682
O Baixo Miño	45.949	51.116	51.096	50.630	50.402	50.282	49.998	49.828	49.646	49.464
Caldas	35.397	35.322	35.154	34.958	34.757	34.623	34.456	34.197	34.067	33.837
O Condado	37.998	43.318	42.917	42.790	42.286	41.992	41.828	41.693	41.551	41.621
Deza	47.314	44.355	42.630	41.849	41.412	40.792	40.471	40.310	40.063	40.014
O Morrazo	79.817	83.669	83.313	83.340	83.613	83.347	83.109	82.711	82.445	82.269
A Paradanta	18.118	15.970	14.000	13.497	13.226	12.945	12.663	12.531	12.259	12.168
Pontevedra	115.571	124.356	124.075	124.132	124.094	123.639	123.583	125.278	125.032	125.120
O Salnés	104.184	111.849	111.541	111.089	110.534	110.422	109.937	109.882	109.715	109.540
Taboíros-Terra de Montes	29.588	28.100	27.489	27.149	26.753	26.536	26.293	24.223	24.112	23.867
Vigo	402.240	425.456	426.213	425.616	423.842	422.796	422.008	422.078	422.882	424.765

Fonte: INE, a 1 de xaneiro de cada ano.

4.1.2. A poboación estranxeira

A chegada de poboación do estranxeiro foi moi importante no conxunto de España, pero non tanto en Galicia, nos últimos anos do século XX e principios do século XXI. En Galicia o máximo da serie alcázase en 2012 (103.785). Dende entón, e ata 2019, produciuse unha redución de 409 persoas. A 1 de xaneiro de 2019 hai en Galicia 103.376 residentes procedentes doutros países, un 3,8% da nosa poboación total, unha porcentaxe que é a terceira parte da media estatal.

O cadro 4.5 amosa que:

- A suba continuada da poboación estranxeira feminina residente en Galicia, que comezou na última década do século XX, continuou na primeira década do século XXI. Xa en 2013 comeza a diminuír, primeiro lixeiramente e logo de forma acentuada, pero cun importante aumento no 2019; o anterior provoca que en 2019 residan 52.675 mulleres estranxeiras (1.467 persoas máis que en 2012).
- A evolución da poboación estranxeira masculina residente en Galicia caracterízase polo mesmo patrón de comportamento. Foi en 2012 cando acadou o seu máximo, con 52.577 homes. Como lle pasou ás mulleres, en 2013 a cifra comeza a diminuír, pero cun importante aumento en 2019. En 2019 o número de estranxeiros varóns foi de 50.701 persoas (1.876 menos que en 2012).

Cadro 4.5

Poboación estranxeira segundo sexo. Galicia. 2001/2011-2019

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Homes	15.658	52.153	52.577	52.084	47.920	46.045	45.746	46.001	47.160	50.701
Mulleres	17.400	50.987	51.208	51.294	46.406	44.456	44.586	45.091	48.143	52.675
Total	33.058	103.140	103.785	103.378	94.326	90.501	90.332	91.092	95.303	103.376

Fonte: INE, a 1 de xaneiro de cada ano.

A desagregación por provincias e sexos da poboación estranxeira residente en Galicia en 2019 figura no cadro 4.6. A concentración deste colectivo é elevada: as provincias da Coruña e Pontevedra acollen 73.735 persoas (un 71,3% do total galego).

Cadro 4.6

Poboación estranxeira. Por provincias. 2019

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	18.802	20.717	39.519
Lugo	7.833	7.448	15.281
Ourense	7.046	7.316	14.362
Pontevedra	17.022	17.194	34.216

Fonte: INE. Datos a 1 de xaneiro.

4.1.3. Movements naturais de poboación

Galicia rexistrou no 2019 un descenso absoluto da súa poboación (15.631 habitantes menos). No total estatal, en 2019 houbo unha redución vexetativa de 57.855 persoas. O cadro 4.7 resume estes resultados. A perspectiva temporal dos movementos naturais da poboación galega reflíctea o cadro 4.8 (2001 e 2011 ata 2019).

Cadro 4.7

Nacementos, mortes e crecemento natural. Galicia/España. 2019

	Nacementos	Mortes	Crecemento natural
Galicia	15.601	31.232	-15.631
España	359.770	417.625	-57.855

Fonte: INE, Movemento natural de poboación. Datos provisionais.

Cadro 4.8

Movementos naturais de poboación. Galicia. 2001/2011-2019

	Nacementos	Defuncións	Crecemento natural
2001	19.361	28.300	-8.939
2011	21.594	29.879	-8.285
2012	21.098	30.871	-9.773
2013	19.727	30.433	-10.706
2014	19.630	29.929	-10.299
2015	19.427	31.688	-12.261
2016	19.062	31.757	-12.695
2017	18.445	31.962	-13.517
2018	16.560	32.419	-15.859
2019	15.601	31.232	-15.631

Fonte: INE, Movemento natural da poboación.

Para a análise da situación demográfica resulta conveniente utilizar datos relativos. Dese xeito pódense realizar comparanzas territoriais (cadro 4.9). O habitual é analizar taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo por cada 1.000 habitantes.

A taxa bruta de natalidade (número de nacementos por cada 1.000 habitantes), en Galicia en 2019 foi dun 5,8 por 1.000 habitantes, por baixo da media estatal (7,6 por 1.000 habitantes). Galicia é a penúltima comunidade autónoma do Estado nesta clasificación, unicamente por diante de Asturias (5,1 por 1.000 habitantes),

No que atinxe á taxa bruta de mortalidade (defuncións por cada 1.000 habitantes), o indicador en 2019 para Galicia (11,6 por 1.000 habitantes) foi o terceiro máis alto de España, só superado por Asturias (12,6 por 1.000 habitantes) e Castela e León (11,9 por 1.000 habitantes). A taxa de mortalidade a nivel estatal en 2019 foi do 8,8 por 1.000 habitantes.

Os datos a longo prazo para Galicia e cada unha das súas provincias amosan que Lugo e Ourense tiñan unha taxa bruta de natalidade xa moi baixa no ano de partida (2001), cunha gran diferenza respecto das provincias da Coruña e Pontevedra.

Tanto Galicia como todas as súas provincias amosan hoxe taxas de natalidade inferiores ás de 2001 (7,2 por 1.000 habitantes). En 2019 as taxas máis elevadas correspondían a Pontevedra (6,2 por cada 1.000 habitantes) e A Coruña (5,9 por 1.000 habitantes). As menores, a Lugo (5,2 por 1.000 habitantes) e, sobre todo, a Ourense (4,8 por cada 1.000 habitantes).

Cadro 4.9

Serie histórica. Taxa bruta de natalidade. Galicia. 2001/2011-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2001	7,3	5,3	5,3	8,5	7,2
2011	8,1	6,3	6,0	8,6	7,8
2012	7,9	6,5	5,9	8,3	7,6
2013	7,4	6,1	5,8	7,7	7,2
2014	7,3	6,3	5,8	7,8	7,2
2015	7,5	6,5	5,8	7,4	7,1
2016	7,4	6,3	5,7	7,3	7,0
2017	6,9	6,3	5,5	7,3	6,8
2018	6,4	5,9	4,8	6,4	6,1
2019	5,9	5,2	4,8	6,2	5,8

Fonte: INE, Indicadores demográficos.

No que atinxe á evolución das taxas de mortalidade de Galicia e das súas provincias, o cadro 4.10 mostra que:

- Ourense e Lugo tiñan taxas moito máis altas en 2001 que as provincias da Coruña e Pontevedra, aínda que as diferenzas non fosen tan acusadas como nas taxas de natalidade.
- A comparanza por provincias das taxas entre 2011 e 2019 amosa que aumentou nas catro provincias galegas, especialmente en Ourense: un incremento de 1,3 por 1.000 habitantes.

Cadro 4.10

Serie histórica. Taxa bruta de mortalidade. Galicia. 2001/2011-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2001	10,0	13,8	13,1	8,8	10,5
2011	10,3	13,8	14,1	9,1	10,8
2012	10,5	14,6	14,5	9,5	11,2
2013	10,7	14,4	14,0	9,3	11,1
2014	10,7	14,4	13,7	9,1	10,9
2015	11,2	15,2	14,8	9,8	11,6
2016	11,2	15,5	14,9	9,9	11,7
2017	11,3	15,6	15,1	10,0	11,8
2018	11,7	15,4	15,4	10,1	12,0
2019	11,0	14,5	15,4	9,9	11,6

Fonte: INE, Indicadores demográficos.

O cadro 4.11 resume o comportamento do saldo vexetativo por 1.000 habitantes para Galicia, España e a UE, tanto en 2001 como para o conxunto do período 2011-2018. A taxa negativa de crecemento natural (ou vexetativo) de Galicia en 2018 (-5,9 por cada 1.000 habitantes) contrasta coa redución do 1,2 por cada 1.000 habitantes de España ou a diminución de 0,6 por cada 1.000 habitantes da UE.

Cadro 4.11

Saldo vexetativo⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia/España, UE. 2001/2011-2018

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
UE (28)	0,5	0,8	0,4	0,2	0,4	-0,2	0,0	-0,4	-0,6
España	1,2	1,8	1,1	0,8	0,7	0,0	0,0	-0,7	-1,2
Galicia	-3,3	-3,0	-3,7	-3,9	-3,8	-4,5	-4,7	-5,0	-5,9

(1) Nacementos menos defuncións.

Fonte: Eurostat.

4.1.4. Movementos migratorios

No cadro 4.12 figura a evolución en 2001 e entre 2011-2018 das emigracións, inmigracións e saldo migratorio para Galicia. Centrando o estudo no último ano da serie, a emigración externa foi de 30.366 persoas en 2018, escollendo preferentemente como destino outra comunidade autónoma. En 2018 o saldo migratorio externo (emigración externa menos inmigración externa) resultou positivo en 12.391 persoas.

Cadro 4.12

Emigracións, inmigracións e saldo migratorio. Galicia. 2001/2011-2018

	Emigración externa *	A outra comunidade	Ao estraneiro	Inmigración externa	Doutra comunidade	Do estraneiro	Saldo migratorio externo	Co resto de España	Co estraneiro
2001	16.028	16.028	..	23.194	11.799	11.395	..	-4.229	..
2011	29.880	20.563	9.317	34.688	20.841	13.847	4.808	278	4.530
2012	29.441	19.551	9.890	30.687	20.365	10.322	1.246	814	432
2013	30.709	18.970	11.739	27.876	18.608	9.268	-2.833	-362	-2.471
2014	30.154	19.862	10.292	27.875	17.498	10.377	-2.279	-2.364	85
2015	30.707	19.993	10.714	29.933	17.839	12.094	-774	-2.154	1.380
2016	29.532	18.745	10.787	32.557	16.821	15.736	3.025	-1.924	4.949
2017	30.249	18.380	11.869	36.932	17.854	19.078	6.683	-526	7.209
2018	30.366	19.198	11.168	42.757	18.574	24.183	12.391	-624	13.015

* A partir do ano 2006, na emigración ao estraneiro inclúense as baixas por caducidade.

Fonte: INE, Estatística de variacións residenciais. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

4.2. Resumo das principais variables laborais

Os datos do cadro 4.13 amosan os catro compoñentes en que adoita dividirse a poboación de 16 e máis anos, segundo a súa situación.

- A poboación activa galega baixou dende 2011 e por oitavo ano consecutivo en 2019. Durante este período diminuíron en 75.500 as persoas activas (un 5,7%).
- A poboación ocupada de Galicia subiu a partir de 2015, tras varios anos consecutivos de diminución, o que permitiu acadar en 2019 unha cifra superior ao millón de empregos (1.095.200).
- O paro estimado pola EPA acada en 2018 as 145.900 persoas, o que supón unha importante recuperación do mercado de traballo.
- A poboación inactiva sitúase en 2019 en 1.094.200 persoas, un aumento de 7.300 respecto a 2011. En 2009 había 473.600 homes inactivos e 620.600 mulleres nesta mesma situación, o que pon de manifesto a diferente estrutura da inactividade por sexo.

Cadro 4.13

Poboación de 16 e máis anos, por actividade económica. Galicia. 2001/2011-2019

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Poboación activa	1.158,6	1.316,6	1.317,7	1.290,9	1.273,9	1.260,7	1.256,1	1.248,3	1.243,5	1.241,1
Poboación ocupada	1.031,0	1.089,3	1.047,2	1.006,4	998,0	1.017,2	1.040,6	1.052,7	1.077,6	1.095,2
Poboación parada	127,6	227,2	270,5	284,6	275,8	234,4	215,4	195,6	165,9	145,9
Poboación inactiva	1.170,6	1.086,9	1.077,5	1.091,4	1.094,7	1.097,5	1.093,7	1.093,6	1.090,5	1.094,2

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

A análise feita pódese inserir nun marco territorial estatal e europeo. O cadro 4.14 posibilita este exercicio para o período 2014-2019. No conxunto da UE27, Eurostat estima que a poboación activa subiu dende o cuarto trimestre de 2014 ata o mesmo de 2019 en 3 millóns de persoas (1,4%); e no conxunto de España aumentou en 132.000 persoas (un 0,01% máis).

Para o total da UE27, Eurostat estima que a poboación ocupada subiu nese mesmo período en máis de 11,3 millóns de persoas, en España fíxoo en 2,3 millóns de persoas (o 21,1% do total).

A poboación desempregada na UE27 baixou en 8,3 millóns de persoas no período sinalado; en España o descenso foi de 2,3 millóns; o 27,1% da diminución total. En síntese, en España a recuperación do mercado de traballo é moito máis intensa.

Cadro 4.14

Balance do mercado de traballo en Galicia, España e UE*. 2014-2019

	2014			2015			2016			2017			2018			2019		
	Galicia	España	UE*	Galicia	España	UE27	Galicia	España	UE27	Galicia	España	UE27	Galicia	España	UE27	Galicia	España	UE27
Poboación activa	1.264,3	23.026,8	206.143,0	1.255,2	22.873,7	206.435,0	1.253,8	22.745,9	207.178,0	1.237,9	22.765,0	207.817,0	1.237,0	22.868,8	208.035,0	1.241,1	23.158,8	209.150,0
Poboación ocupada	1.000,4	17.569,1	183.963,0	1.032,5	18.094,2	186.210,0	1.049,6	18.508,1	188.779,0	1.055,8	18.998,4	191.522,0	1.088,1	19.564,6	193.269,0	1.095,2	19.966,9	195.305,0
Poboación desempregada	263,8	5.450,1	22.271,0	222,7	4.779,5	20.301,0	204,2	4.237,8	18.480,0	182,1	3.766,7	16.383,0	148,9	3.304,3	14.851,0	145,9	3.191,9	13.944,0

*Datos en miles. Datos do cuarto trimestre de cada ano.

Fonte: INE (EPA) e Eurostat.

4.3. Poboación activa e taxa de actividade

4.3.1. Poboación activa

O cadro 4.15 resume o comportamento en valor absoluto, porcentaxe e variacións da poboación activa por CC.AA. para o período 2014-2019. Del salientamos o seguinte:

- A poboación activa galega no cuarto trimestre de 2019 totalizou 1.242.000 persoas, 5.000 máis que no mesmo período do ano anterior.
- A participación de Galicia na poboación activa de España en 2019 (5,4%) segue na mesma porcentaxe que dende 2017.
- Na desagregación rexional, compróbase que en 2019 a poboación activa subiu en catorce CC.AA, e fíxoo con especial intensidade, respecto do ano anterior, en Cantabria (3,0%). A Cidade Autónoma de Melilla (-5,9%) foi a que rexistrou o descenso máis importante.

Cadro 4.15

Poboación activa por comunidades autónomas. 2014-2019

	Miles						Distribución porcentual						Variación anual											
													Miles						%					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	4078	4038	3966	3932	3925	3960	17,7	17,6	17,4	17,3	17,2	17,1	44,1	-59,9	-52,1	-33,4	-7,6	35,3	1,1	-1,5	-1,3	-0,8	-0,2	0,9
Aragón	647	642	649	638	649	656	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8	2,8	-2,2	-5,2	6,6	-30,3	30,7	7,4	-0,3	-0,8	1,0	-1,6	1,7	1,1
Asturias	474	471	461	455	448	451	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	1,9	-30,4	-2,5	-30,2	-6,0	-6,7	3,0	-2,1	-0,5	-2,2	-1,3	-1,5	0,7
Baleares	590	604	594	596	624	633	2,6	2,6	2,6	2,6	2,7	2,7	1,4	14,4	-30,8	2,0	28,7	8,6	0,2	2,4	-1,8	0,3	4,8	1,4
Canarias	1101	1110	1100	1118	1142	1158	4,8	4,9	4,8	4,9	5,0	5,0	-3,2	9,6	-30,1	18,0	23,3	16,1	-0,3	0,9	-0,9	1,6	2,1	1,4
Cantabria	278	275	277	275	268	276	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	-4,1	-3,4	1,9	-1,9	-7,1	8,0	-1,5	-1,2	0,7	-0,7	-2,6	3,0
Castela e León	1155	1145	1142	1119	1116	1131	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	-30,4	-30,0	-3,3	-22,8	-3,3	14,7	-0,9	-0,9	-0,3	-2,0	-0,3	1,3
Castela-A Mancha	994	989	989	996	990	988	4,3	4,3	4,3	4,4	4,3	4,3	-15,3	-4,9	0,6	6,4	-5,6	-2,2	-1,5	-0,5	0,1	0,6	-0,6	-0,2
Cataluña	3805	3771	3761	3795	3843	3884	16,5	16,5	16,5	16,7	16,8	16,8	-33,7	-34,1	-9,4	34,3	47,1	41,4	-0,9	-0,9	-0,2	0,9	1,2	1,1
C. Valenciana	2425	2426	2441	2446	2407	2453	10,5	10,6	10,7	10,7	10,5	10,6	-37,1	1,2	15,2	4,6	-39,1	46,4	-1,5	0,0	0,6	0,2	-1,6	1,9
Estremadura	507	501	499	493	496	498	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	0,2	-6,1	-1,2	-6,1	2,3	2,3	0,0	-1,2	-0,2	-1,2	0,5	0,5
Galicia	1264	1255	1254	1238	1237	1242	5,5	5,5	5,5	5,4	5,4	5,4	-19,2	-9,1	-1,4	-15,9	-0,9	4,7	-1,5	-0,7	-0,1	-1,3	-0,1	0,4
Madrid	3401	3409	3350	3394	3432	3527	14,8	14,9	14,7	14,9	15,0	15,2	49,4	7,1	-58,6	43,6	38,3	95,1	1,5	0,2	-1,7	1,3	1,1	2,8
Murcia	722	701	702	708	718	729	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	-2,9	-20,9	0,8	6,3	10,0	10,9	-0,4	-2,9	0,1	0,9	1,4	1,5
Navarra	311	306	308	310	317	316	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	0,4	-5,0	2,5	1,9	6,4	-0,3	0,1	-1,6	0,8	0,6	2,1	-0,1
País Vasco	1049	1027	1028	1024	1029	1027	4,6	4,5	4,5	4,5	4,5	4,4	3,3	-21,2	0,9	-4,1	5,1	-2,7	0,3	-2,0	0,1	-0,4	0,5	-0,3
A Ríoxa	154	154	152	153	155	156	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	-3,4	-0,2	-1,4	0,5	1,9	1,3	-2,2	-0,1	-0,9	0,3	1,2	0,8
Ceuta	39	36	36	37	37	39	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,1	-3,2	-0,3	1,4	-0,8	2,1	2,9	-8,1	-0,8	3,9	-2,1	5,8
Melilla	34	35	37	38	39	37	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	-1,9	0,2	2,6	0,8	1,0	-2,3	-5,2	0,6	7,5	2,2	2,6	-5,9
España	23027	22874	22746	22765	22869	23159	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	-44,1	-153,1	-127,8	19,1	103,8	290,0	-0,2	-0,7	-0,6	0,1	0,5	1,3

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

4.3.2. Taxa de actividade

O cadro 4.16 recolle os valores do cuarto trimestre da taxa de actividade da poboación de 16 a 64 anos nas distintas CC.AA. entre 2014 e 2019.

- En Galicia foi do 73,5% en 2019, tres décimas máis que no ano anterior, e 1,7 puntos porcentuais por baixo da taxa estatal.

- A taxa de actividade subiu en dez CC.AA. e na Cidade Autónoma de Ceuta, e baixou ou se mantivo no resto. Os maiores crecementos en 2019 foron na Cidade Autónoma de Ceuta (2,69 puntos porcentuais) e Cantabria (2,19 puntos porcentuais). A diminución máis grande foi en Navarra (-1,05 puntos porcentuais).

- Madrid (79,1%) e Cataluña (78,5%) tiveron en 2019 as taxas máis altas, mentres que as máis baixas foron en Ceuta con 68,9% e Andalucía (70,8%). Galicia quedou en 2019, un ano máis, na parte baixa da clasificación das CC.AA.

Cadro 4.16

Taxas de actividade da poboación*. Por comunidades autónomas. 2014-2019

	Taxa de actividade						Variacións anuais en puntos porcentuais					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	73,13	72,18	71,39	70,87	70,63	70,76	0,75	-0,95	-0,79	-0,52	-0,24	0,13
Aragón	76,52	76,55	77,47	76,85	77,70	77,82	0,26	0,03	0,92	-0,62	0,85	0,12
Asturias	69,92	70,36	69,71	69,50	69,24	70,53	-0,01	0,44	-0,65	-0,21	-0,26	1,29
Baleares	76,53	77,86	76,07	74,93	75,93	75,61	-0,10	1,33	-1,79	-1,14	1,00	-0,32
Canarias	74,02	74,40	73,74	73,58	73,89	74,10	-0,50	0,38	-0,66	-0,16	0,31	0,21
Cantabria	72,51	72,20	73,57	73,36	71,60	73,79	-0,48	-0,31	1,37	-0,21	-1,76	2,19
C. A. Mancha	74,24	74,38	74,63	74,35	74,60	75,85	0,47	0,14	0,25	-0,28	0,25	1,25
C. León	73,87	74,13	74,37	75,41	74,57	74,04	-0,47	0,26	0,24	1,04	-0,84	-0,53
Cataluña	79,12	78,67	78,48	78,60	78,49	78,49	-0,03	-0,45	-0,19	0,12	-0,11	0,00
C. Valenciana	74,92	75,44	76,06	76,17	74,70	75,19	-0,44	0,52	0,62	0,11	-1,47	0,49
Estremadura	71,38	70,70	71,06	70,86	71,65	72,32	0,58	-0,68	0,36	-0,20	0,79	0,67
Galicia	72,63	72,76	73,28	72,88	73,18	73,47	-0,19	0,13	0,52	-0,40	0,30	0,29
Madrid	80,00	80,16	78,84	79,04	78,64	79,06	1,25	0,16	-1,32	0,20	-0,40	0,42
Murcia	74,60	72,71	72,60	72,90	73,27	73,24	0,24	-1,89	-0,11	0,30	0,37	-0,03
Navarra	75,98	74,85	75,54	75,71	76,24	75,19	0,63	-1,13	0,69	0,17	0,53	-1,05
País Vasco	76,09	74,96	75,56	75,33	75,45	75,00	0,76	-1,13	0,60	-0,23	0,12	-0,45
A Ríoxa	76,16	77,11	76,43	76,83	77,58	77,38	-1,37	0,95	-0,68	0,40	0,75	-0,20
Ceuta	68,62	64,33	64,96	68,94	66,18	68,87	0,01	-4,29	0,63	3,98	-2,76	2,69
Melilla	65,39	64,43	68,17	66,95	69,91	67,05	-2,07	-0,96	3,74	-1,22	2,96	-2,86
España	75,60	75,38	75,14	75,07	74,89	75,13	0,27	-0,22	-0,24	-0,07	-0,18	0,24

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Finalmente, o cadro 4.17 diferencia por sexos a taxa de actividade por CC.AA. e do total español para o período 2014-2019.

Cadro 4.17

Taxa de actividade*. Por comunidades autónomas e sexo. 2014-2019

	Taxa de actividade						Variación da taxa en puntos porcentuais					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HOMES												
España	81,02	80,55	80,22	80,09	80,04	79,83	0,28	-0,47	-0,33	-0,13	-0,05	-0,21
Andalucía	79,53	78,39	78,24	77,57	77,83	77,04	0,82	-1,14	-0,15	-0,67	0,26	-0,79
Aragón	82,26	81,87	82,80	81,92	82,85	83,01	0,81	-0,39	0,93	-0,88	0,93	0,16
Asturias	73,74	72,48	73,26	72,30	71,48	73,22	-0,79	-1,26	0,78	-0,96	-0,82	1,74
Baleares	82,13	81,50	80,48	80,51	81,58	80,67	-1,28	-0,63	-1,02	0,03	1,07	-0,91
Canarias	79,17	80,68	78,09	77,74	78,07	78,85	-0,77	1,51	-2,59	-0,35	0,33	0,78
Cantabria	78,46	77,29	77,92	77,53	78,28	77,47	-0,25	-1,17	0,63	-0,39	0,75	-0,81
Castela-A Mancha	80,01	79,77	79,91	79,42	80,04	80,92	0,65	-0,24	0,14	-0,49	0,62	0,88
Castela e León	81,23	80,60	81,85	82,20	81,06	80,22	-0,79	-0,63	1,25	0,35	-1,14	-0,84
Cataluña	83,72	83,28	82,50	82,85	82,59	82,26	-0,12	-0,44	-0,78	0,35	-0,26	-0,33
C. Valenciana	81,27	80,78	80,36	81,21	80,69	80,92	0,14	-0,49	-0,42	0,85	-0,52	0,23
Estremadura	78,66	77,75	77,95	77,85	78,14	78,34	2,02	-0,91	0,20	-0,10	0,29	0,20
Galicia	76,63	76,42	77,07	76,14	76,36	76,47	-0,15	-0,21	0,65	-0,93	0,22	0,11
Madrid	84,18	84,41	83,05	82,88	82,99	82,42	1,20	0,23	-1,36	-0,17	0,11	-0,57
Murcia	81,38	80,06	79,44	80,01	79,54	79,86	-0,24	-1,32	-0,62	0,57	-0,47	0,32
Navarra	81,00	78,22	79,55	79,99	78,99	79,25	0,37	-2,78	1,33	0,44	-1,00	0,26
País Vasco	80,14	79,38	80,63	79,74	78,74	77,56	0,23	-0,76	1,25	-0,89	-1,00	-1,18
A Rioxa	81,60	83,68	81,66	82,36	81,10	81,10	-0,04	2,08	-2,02	0,70	-1,26	0,00
Ceuta	79,41	74,78	72,11	77,05	73,79	77,28	2,34	-4,63	-2,67	4,94	-3,26	3,49
Melilla	72,81	76,73	80,33	76,98	77,97	74,13	-6,44	3,92	3,60	-3,35	0,99	-3,84
MULLERES												
España	70,16	70,19	70,05	70,04	69,73	70,43	0,29	0,03	-0,14	-0,01	-0,31	0,70
Andalucía	66,66	65,91	64,47	64,12	63,39	64,45	0,69	-0,75	-1,44	-0,35	-0,73	1,06
Aragón	70,55	71,05	71,98	71,64	72,41	72,71	-0,31	0,50	0,93	-0,34	0,77	0,30
Asturias	66,16	68,29	66,22	66,76	67,04	67,90	0,76	2,13	-2,07	0,54	0,28	0,86
Baleares	70,79	74,13	71,55	69,22	70,14	70,41	1,14	3,34	-2,58	-2,33	0,92	0,27
Canarias	68,82	68,08	69,36	69,39	69,68	69,33	-0,22	-0,74	1,28	0,03	0,29	-0,35
Cantabria	66,50	67,07	69,20	69,18	64,90	70,10	-0,71	0,57	2,13	-0,02	-4,28	5,20
Castela-A Mancha	68,22	68,78	69,14	69,10	68,99	70,63	0,29	0,56	0,36	-0,04	-0,11	1,64
Castela e León	66,02	67,24	66,44	68,22	67,72	67,51	-0,12	1,22	-0,80	1,78	-0,50	-0,21
Cataluña	74,52	74,06	74,48	74,39	74,43	74,73	0,08	-0,46	0,42	-0,09	0,04	0,30
C. Valenciana	68,48	70,04	71,71	71,08	68,67	69,43	-1,01	1,56	1,67	-0,63	-2,41	0,76
Estremadura	63,75	63,30	63,85	63,59	64,92	66,09	-0,92	-0,45	0,55	-0,26	1,33	1,17
Galicia	68,65	69,13	69,52	69,67	70,03	70,52	-0,24	0,48	0,39	0,15	0,36	0,49
Madrid	76,02	76,11	74,84	75,39	74,51	75,87	1,29	0,09	-1,27	0,55	-0,88	1,36
Murcia	67,52	65,05	65,47	65,50	66,75	66,37	0,77	-2,47	0,42	0,03	1,25	-0,38
Navarra	70,79	71,38	71,43	71,33	73,44	70,99	0,90	0,59	0,05	-0,10	2,11	-2,45
País Vasco	72,07	70,60	70,56	70,96	72,20	72,48	1,30	-1,47	-0,04	0,40	1,24	0,28
A Rioxa	70,58	70,43	71,12	71,21	74,03	73,63	-2,73	-0,15	0,69	0,09	2,82	-0,40
Ceuta	56,76	53,04	57,04	60,77	58,40	59,46	-2,69	-3,72	4,00	3,73	-2,37	1,06
Melilla	57,80	51,81	56,18	56,13	61,37	60,30	2,66	-5,99	4,37	-0,05	5,24	-1,07

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE. EPA, datos do 4º trimestre de cada ano.

4.4. Poboación ocupada. Taxa de ocupación

Este apartado analiza a poboación ocupada no período 2014-2019. En primeiro lugar, estúdase a súa evolución nos últimos anos por CC.AA; despois faise o mesmo coa taxa de ocupación, para situar os resultados no contexto estatal e da UE. Posteriormente, o foco ponse na distribución por sexos, provincias, sectores económicos, situación profesional e tipos de contrato.

4.4.1. Poboación ocupada

O cadro 4.18 recolle os datos da poboación ocupada en cada unha das CC.AA. no cuarto trimestre entre 2014-2019, así como a porcentaxe que cada comunidade representa no

emprego total español e máis a variación que presentou cada unha delas. Salientar que:

- Galicia pechou 2019 con 1.096.000 persoas ocupadas, tras a creación de emprego neto no último ano (7.900 postos de traballo).
- A suba porcentual da poboación ocupada de Galicia en 2019 (0,7%) foi moi inferior á do conxunto do Estado (2,1%).
- O emprego subiu no ano 2019 en todas as CC.AA, salvo en Estremadura e as cidades autónomas de Ceuta e Melilla. As maiores porcentaxes de suba da ocupación rexistráronse nese ano en Madrid (4,6%) e Cataluña (2,6%).
- A participación de Galicia no total de ocupación española en 2019 mantívose practicamente na mesma porcentaxe (5,5%) que no ano anterior (5,6%).

Cadro 4.18

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2014-2019

	Miles						Distribución porcentual						Variación anual											
													Miles						%					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	2682	2819	2845	2972	3090	3136	15,3	15,6	15,4	15,6	15,8	15,7	110,8	137,6	25,9	126,3	118,7	45,7	4,3	5,1	0,9	4,4	4,0	1,5
Aragón	527	548	561	566	577	591	3,0	3,0	3,0	3,0	2,9	3,0	10,8	21,8	12,5	4,9	11,3	14,2	2,1	4,1	2,3	0,9	2,0	2,5
Asturias	375	375	394	388	391	392	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	-1,0	0,2	18,4	-5,4	2,2	1,4	-0,3	0,1	4,9	-1,4	0,6	0,4
Baleares	479	502	512	520	556	570	2,7	2,8	2,8	2,7	2,8	2,9	23,7	23,0	10,1	8,7	35,8	14,0	5,2	4,8	2,0	1,7	6,9	2,5
Canarias	759	813	826	872	913	940	4,3	4,5	4,5	4,6	4,7	4,7	20,0	54,6	13,0	45,5	41,6	26,9	2,7	7,2	1,6	5,5	4,8	2,9
Cantabria	227	226	241	238	242	245	1,3	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	0,6	-0,8	14,8	-3,2	4,0	3,1	0,3	-0,4	6,5	-1,3	1,7	1,3
Castela e León	921	944	973	966	991	1004	5,2	5,2	5,3	5,1	5,1	5,0	12,0	22,9	29,0	-7,1	25,0	13,1	1,3	2,5	3,1	-0,7	2,6	1,3
Castela-A Mancha	710	742	770	799	830	824	4,0	4,1	4,2	4,2	4,2	4,1	-6,1	31,4	28,4	29,0	31,0	-5,9	-0,9	4,4	3,8	3,8	3,9	-0,7
Cataluña	3048	3102	3203	3316	3391	3478	17,3	17,1	17,3	17,5	17,3	17,4	49,3	53,8	100,7	113,6	74,9	87,0	1,6	1,8	3,2	3,5	2,3	2,6
C. Valenciana	1855	1906	1974	2036	2063	2106	10,6	10,5	10,7	10,7	10,5	10,5	61,9	50,2	68,2	62,0	26,9	43,7	3,5	2,7	3,6	3,1	1,3	2,1
Estremadura	355	360	358	369	381	381	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9	12,4	5,2	-2,0	11,3	11,8	-0,2	3,6	1,5	-0,6	3,2	3,2	-0,1
Galicia	1000	1033	1050	1056	1088	1096	5,7	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	-2,2	32,1	17,1	6,2	32,3	7,9	-0,2	3,2	1,7	0,6	3,1	0,7
Madrid	2789	2846	2861	2927	3036	3175	15,9	15,7	15,5	15,4	15,5	15,9	122,6	56,7	15,1	66,2	108,6	138,9	4,6	2,0	0,5	2,3	3,7	4,6
Murcia	525	536	572	586	605	612	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	6,9	11,0	35,3	14,8	18,2	7,3	1,3	2,1	6,6	2,6	3,1	1,2
Navarra	264	264	277	280	285	288	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	5,0	0,1	12,9	2,9	4,6	2,9	1,9	0,0	4,9	1,0	1,6	1,0
País Vasco	875	895	902	916	931	933	5,0	4,9	4,9	4,8	4,8	4,7	2,5	20,4	7,2	13,8	14,7	2,7	0,3	2,3	0,8	1,5	1,6	0,3
A Ríoxa	128	132	136	135	139	141	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	2,0	4,8	3,5	-0,5	3,5	1,8	1,6	3,8	2,6	-0,4	2,6	1,3
Ceuta y Melilla	51	51	55	56	57	55	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	2,6	0,3	3,8	1,3	1,2	-2,5	5,4	0,6	7,4	2,4	2,1	-4,4
España	17569	18094	18508	18998	19565	19967	100	100	100	100	100	100	433,9	525,1	413,9	490,3	566,2	402,3	2,5	3,0	2,3	2,6	3,0	2,1

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

4.4.2. Taxa de ocupación

O cadro 4.19 sistematiza as taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos nas distintas CC.AA. no cuarto trimestre do período 2014-2019:

- A taxa galega en 2019 subiu respecto ao ano pasado en 0,44 puntos porcentuais (a media española fíxoo en 0,71 puntos).
- Galicia pechou 2019 cunha taxa de ocupación do 64,8%, 0,04 puntos por riba da media estatal (64,7%).
- En 2019, só Castela-A Mancha (-0,78), Murcia (-0,22), Navarra (-0,26) e as cidades autónomas de Ceuta e Melilla (-0,36 e -4,22, respectivamente) recollen unha redución da taxa de ocupación. No cuarto trimestre de 2019 as CC.AA. con maiores taxas foron Aragón, Cataluña e Madrid (todas por riba do 70%), mentres que as menores as tiveron as dúas cidades autónomas (Ceuta con 49,8% e Melilla con 48,9%), Andalucía (55,9%) e Estremadura (55,3%).

Cadro 4.19

Taxas de ocupación*. Por comunidades autónomas. 2014-2019

	Taxa de ocupación						Variacións anuais en puntos porcentuais					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	47,97	50,54	51,12	53,48	55,56	55,95	1,91	2,57	0,58	2,36	2,08	0,39
Aragón	62,17	65,31	66,87	68,08	69,00	70,14	1,69	3,14	1,56	1,21	0,92	1,14
Asturias	55,32	55,95	59,46	59,21	60,21	61,16	1,13	0,63	3,51	-0,25	1,00	0,95
Baleares	62,02	64,49	65,52	65,40	67,53	68,04	2,80	2,47	1,03	-0,12	2,13	0,51
Canarias	50,89	54,33	55,26	57,27	59,01	60,12	1,09	3,44	0,93	2,01	1,74	1,11
Cantabria	59,08	59,32	64,06	63,40	64,61	65,46	0,59	0,24	4,74	-0,66	1,21	0,85
Castela e León	59,12	61,20	63,43	64,09	66,16	67,28	1,65	2,08	2,23	0,66	2,07	1,12
Castela- A Mancha	52,75	55,55	57,87	60,47	62,46	61,68	0,07	2,80	2,32	2,60	1,99	-0,78
Cataluña	63,33	64,65	66,78	68,63	69,20	70,26	1,59	1,32	2,13	1,85	0,57	1,06
C. Valenciana	57,24	59,18	61,40	63,33	64,01	64,49	2,43	1,94	2,22	1,93	0,68	0,48
Estremadura	49,91	50,75	50,86	52,98	54,98	55,26	2,13	0,84	0,11	2,12	2,00	0,28
Galicia	57,37	59,74	61,23	62,04	64,31	64,75	0,61	2,37	1,49	0,81	2,27	0,44
Madrid	65,52	66,84	67,26	68,09	69,50	71,12	2,87	1,32	0,42	0,83	1,41	1,62
Murcia	54,20	55,57	59,05	60,29	61,61	61,39	1,14	1,37	3,48	1,24	1,32	-0,22
Navarra	64,60	64,66	67,92	68,37	68,56	68,30	1,64	0,06	3,26	0,45	0,19	-0,26
País Vasco	63,40	65,24	66,26	67,32	68,16	68,18	0,62	1,84	1,02	1,06	0,84	0,02
A Ríoxa	62,96	66,28	68,02	67,91	69,53	69,75	1,20	3,32	1,74	-0,11	1,62	0,22
Ceuta	46,28	49,32	50,35	50,87	50,14	49,78	3,20	3,04	1,03	0,52	-0,73	-0,36
Melilla	45,92	43,50	49,39	50,26	53,12	48,90	1,38	-2,42	5,89	0,87	2,86	-4,22
España	57,60	59,53	61,05	62,57	64,00	64,71	1,73	1,93	1,52	1,52	1,43	0,71

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

O cadro 4.20 representa a desagregación por sexos das taxas de ocupación das distintas CC.AA. para o período 2014-2019.

Cadro 4.20

Taxas de ocupación⁽¹⁾. Por comunidades autónomas e sexos. 2014-2019

	Taxa de ocupación						Variacións en puntos porcentuais					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HOMES												
España	62,45	64,76	66,31	68,02	69,67	69,99	2,03	2,31	1,55	1,71	1,65	0,32
Andalucía	54,23	56,91	58,02	60,70	63,82	63,20	2,43	2,68	1,11	2,68	3,12	-0,62
Aragón	69,46	72,16	73,21	74,74	74,62	75,79	4,42	2,70	1,05	1,53	-0,12	1,17
Asturias	58,66	57,09	62,25	62,08	63,12	63,82	0,21	-1,57	5,16	-0,17	1,04	0,70
Baleares	65,73	67,20	70,03	69,31	72,19	73,00	2,73	1,47	2,83	-0,72	2,88	0,81
Canarias	55,17	59,52	59,70	62,09	62,92	65,08	2,68	4,35	0,18	2,39	0,83	2,16
Cantabria	63,26	63,91	68,02	67,35	71,71	69,38	-0,82	0,65	4,11	-0,67	4,36	-2,33
Castela-A Mancha	65,33	67,73	69,13	70,37	72,11	72,99	2,59	2,40	1,40	1,24	1,74	0,88
Castela e León	60,95	63,44	66,59	69,36	71,35	70,27	0,83	2,49	3,15	2,77	1,99	-1,08
Cataluña	66,78	69,46	70,96	72,95	73,48	73,99	1,72	2,68	1,50	1,99	0,53	0,51
C. Valenciana	62,80	64,27	66,18	69,14	70,52	71,24	3,07	1,47	1,91	2,96	1,38	0,72
Extremadura	57,09	59,24	58,95	61,24	63,53	63,17	3,19	2,15	-0,29	2,29	2,29	-0,36
Galicia	60,60	63,37	64,90	65,16	67,63	68,50	1,26	2,77	1,53	0,26	2,47	0,87
Madrid	68,67	70,53	71,23	72,05	73,78	74,60	1,83	1,86	0,70	0,82	1,73	0,82
Murcia	60,79	63,53	66,95	67,93	69,90	69,45	1,69	2,74	3,42	0,98	1,97	-0,45
Navarra	68,84	68,76	72,15	73,68	71,75	72,75	0,67	-0,08	3,39	1,53	-1,93	1,00
País Vasco	66,52	69,55	70,95	71,29	71,42	70,93	0,00	3,03	1,40	0,34	0,13	-0,49
A Ríoxa	70,32	71,70	74,11	74,49	73,47	72,76	3,47	1,38	2,41	0,38	-1,02	-0,71
Ceuta	56,86	61,25	58,35	61,46	59,66	57,53	4,92	4,39	-2,90	3,11	-1,80	-2,13
Melilla	56,84	54,68	62,62	61,15	61,55	58,24	5,11	-2,16	7,94	-1,47	0,40	-3,31
MULLERES												
España	52,71	54,29	55,79	57,12	58,33	59,42	1,43	1,58	1,50	1,33	1,21	1,09
Andalucía	41,65	44,11	44,15	46,21	47,25	48,66	1,40	2,46	0,04	2,06	1,04	1,41
Aragón	54,60	58,22	60,34	61,25	63,24	64,35	-1,15	3,62	2,12	0,91	1,99	1,11
Asturias	52,05	54,82	56,71	56,39	57,36	58,56	2,05	2,77	1,89	-0,32	0,97	1,20
Baleares	58,22	61,72	60,92	61,40	62,75	62,93	2,90	3,50	-0,80	0,48	1,35	0,18
Canarias	46,57	49,10	50,80	52,43	55,09	55,14	-0,51	2,53	1,70	1,63	2,66	0,05
Cantabria	54,85	54,70	60,08	59,43	57,49	61,53	2,01	-0,15	5,38	-0,65	-1,94	4,04
Castela-A Mancha	52,64	54,40	57,52	57,59	60,02	61,41	0,66	1,76	3,12	0,07	2,43	1,39
Castela e León	44,02	47,16	48,62	51,06	53,07	52,61	-0,73	3,14	1,46	2,44	2,01	-0,46
Cataluña	59,88	59,86	62,63	64,34	64,94	66,54	1,48	-0,02	2,77	1,71	0,60	1,60
C. Valenciana	51,59	54,02	56,57	57,46	57,46	57,69	1,79	2,43	2,55	0,89	0,00	0,23
Extremadura	42,37	41,85	42,41	44,38	46,11	47,08	1,01	-0,52	0,56	1,97	1,73	0,97
Galicia	54,17	56,15	57,59	58,96	61,03	61,04	-0,02	1,98	1,44	1,37	2,07	0,01
Madrid	62,52	63,33	63,48	64,33	65,44	67,81	3,86	0,81	0,15	0,85	1,11	2,37
Murcia	47,31	47,27	50,82	52,34	53,01	53,01	0,59	-0,04	3,55	1,52	0,67	0,00
Navarra	60,22	60,45	63,58	62,94	65,30	63,77	2,66	0,23	3,13	-0,64	2,36	-1,53
País Vasco	60,30	60,97	61,63	63,39	64,95	65,47	1,24	0,67	0,66	1,76	1,56	0,52
A Ríoxa	55,42	60,78	61,84	61,23	65,55	66,69	-1,10	5,36	1,06	-0,61	4,32	1,14
Ceuta	34,66	36,42	41,48	40,22	40,41	41,10	1,16	1,76	5,06	-1,26	0,19	0,69
Melilla	34,76	32,03	36,34	38,52	44,19	40,00	-2,26	-2,73	4,31	2,18	5,67	-4,19

(1) Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

O cadro 4.21 presenta, en medias anuais, as taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos en España e no conxunto da UE, en 2001 e entre 2011 a 2019.

O meirande impacto da crise económica en España fixo que a diferenza se abrise en favor da UE ata 2013 (quedou co diferencial máximo, de 9,3 puntos). Esta situación mantense en 2014 (a diferenza foi de 8,8 puntos), pero comeza a remitir a partir deste ano, situándose en 2019 en 6,0 puntos porcentuais.

Cadro 4.21

Taxas de ocupación da poboación 15-64 anos. España/UE. 2001/2011-2019

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
España	57,8	58,0	55,8	54,8	56,0	57,8	59,5	61,1	62,4	63,3
UE	62,6	64,2	64,1	64,1	64,8	65,7	66,7	67,7	68,6	69,3
Diferencial España-UE	-4,8	-6,2	-8,3	-9,3	-8,8	-7,9	-7,2	-6,6	-6,2	-6,0

Elaboración propia.
 Datos en miles, en medias anuais.
 Fonte: Eurostat.

No cadro 4.22 preséntanse as taxas de ocupación das sete maiores cidades de Galicia para o período 2014-2019. Lugo, Pontevedra e Ferrol empeoran en 2019 respecto a un ano antes; nas outras catro, os crecementos foron moi reducidos.

Cadro 4.22

Taxas de ocupación das sete maiores cidades de Galicia. 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	45,00	45,70	46,80	48,20	47,70	49,30
Lugo	52,20	51,40	52,20	53,70	56,10	55,50
Ourense	48,60	45,30	45,20	48,50	47,70	48,40
Pontevedra	41,60	45,40	49,50	47,70	48,40	47,20
Santiago de Compostela	54,20	54,20	52,90	55,50	57,90	58,30
Vigo	45,90	46,00	45,10	46,90	48,40	49,20
Ferrol	38,00	34,50	32,50	35,90	43,10	42,60
Galicia	42,30	43,10	44,30	45,00	46,60	46,90

Fonte: IGE, INE (EPA)

O cadro 4.23 procede á desagregación por sexos e provincias das taxas de actividade para o período 2014-2019.

Cadro 4.23

Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2014-2019

		Total	Homes	Mulleres
Galicia	2014	42,1	46,2	38,4
	2015	43,1	47,7	39,0
	2016	44,3	48,8	40,1
	2017	45,0	49,2	41,1
	2018	46,2	50,4	42,3
	2019	46,9	51,4	42,8
A Coruña	2014	44,1	48,1	40,5
	2015	45,2	49,9	40,9
	2016	46,4	51,1	42,1
	2017	47,0	51,3	43,1
	2018	48,1	52,2	44,4
	2019	49,2	54,0	44,9
Lugo	2014	41,7	45,7	37,9
	2015	43,6	47,7	39,8
	2016	44,4	48,7	40,4
	2017	45,1	50,4	40,2
	2018	46,9	51,4	42,8
	2019	46,5	50,5	42,8
Ourense	2014	37,2	40,3	34,4
	2015	38,0	40,7	35,5
	2016	38,6	41,7	35,7
	2017	40,0	44,0	36,3
	2018	41,4	45,2	37,9
	2019	41,5	45,2	38,1
Pontevedra	2014	41,7	46,3	37,4
	2015	42,2	47,4	37,5
	2016	43,7	48,5	39,2
	2017	44,1	48,0	40,5
	2018	45,2	49,7	41,0
	2019	46,1	50,8	41,7

Medias anuais.

Fonte: INE, Enquisa de poboación activa.

4.4.3. Distribución da poboación ocupada por sexos, sectores económicos, grupos de idade, situacións profesionais e tipo de contrato

O cadro 4.24 recolle a distribución da poboación ocupada de Galicia por sectores dende 2014 ata 2019. A poboación ocupada galega subiu en 2019 nese período globalmente (97.200 persoas), e en dous dos cinco sectores analizados (industria e sobre todo os servizos). O sector servizos, a auténtica columna vertebral do emprego en Galicia e nas

economías máis desenvolvidas, concentraba en 2019 un 71,2% do emprego total galego, aínda que segue por baixo da media estatal e da media da UE.

Cadro 4.24**Poboación ocupada por sector económico.****Galicia. 2014-2019**

Total sectores	Ocupados
2014	998,0
2015	1017,2
2016	1040,6
2017	1052,7
2018	1077,6
2019	1095,2
Agricultura, gandería, caza e silvicultura	
2014	49,1
2015	45,6
2016	49,2
2017	55,4
2018	52,3
2019	49,9
Pesca e acuicultura	
2014	17,0
2015	18,1
2016	22,2
2017	19,8
2018	15,7
2019	16,8
Industria	
2014	154,0
2015	159,5
2016	161,9
2017	171,2
2018	169,0
2019	179,4
Construción	
2014	67,1
2015	73,6
2016	71,8
2017	66,6
2018	67,3
2019	70,1
Servizos	
2014	710,7
2015	720,4
2016	735,5
2017	739,7
2018	773,3
2019	778,9

Datos en medias anuais.

Fonte: IGE, INE (EPA)

O cadro 4.25 permite a comparanza da distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos de Galicia e España para 2019. A porcentaxe estatal de poboación con emprego no sector agro-pesqueiro (4,0%) é moi inferior á galega (6,1%); na industria é un 16,4% en Galicia mentres que en España é dun 14,0%; en Galicia traballa na construción un 6,4% da poboación ocupada, unha cifra similar a da media de España (6,5%) e, finalmente, nos servizos un 71,1%, 4,4 puntos por baixo da porcentaxe media española en 2019 (75,5%).

Cadro 4.25

Distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos.

Galicia/España. 2019

	Agro-Pesqueiro	Industria	Construción	Servizos
Galicia	6,1	16,4	6,4	71,1
España	4,0	14,0	6,5	75,5

Fonte: INE, EPA, media anual.

O cadro 4.26 sintetiza a información sobre as situacións profesionais da poboación ocupada no período 2014-2019.

- A poboación asalariada do sector privado comeza a subir a partir de 2015. En 2019 sitúase en 691.000 persoas.
- A poboación empregada no sector público diminuíu en 3.400 efectivos no último ano. No últimos anos (2014-2019) aumentaron 4.700 postos de traballo neste sector.
- O conxunto da poboación asalariada de Galicia en 2019 (878.400 persoas) representa un 80,0% da poboación ocupada.
- Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego as e os traballadores independentes ou empresariado sen persoal asalariado, con 143.600 persoas en 2019, baixando en 5.500 dende 2017.
- A terceira posición ocúpaa o empresariado con persoal asalariado, 65.700 en 2019, cunha perda no último ano de 2.600 persoas.
- As persoas que traballan axudando na empresa a familiares diminuíron lixeiramente en 2019, ata chegar a 5.500 (un 0,50% da poboación ocupada en Galicia).

Cadro 4.26

Poboación ocupada por situación profesional. Galicia. 2014-2019

Total poboación ocupada		
	2014	998,0
	2015	1017,2
	2016	1040,6
	2017	1052,7
	2018	1077,6
	2019	1095,2
Empresario/a con asalariados/as		
	2014	65,2
	2015	68,9
	2016	64,7
	2017	67,4
	2018	68,3
	2019	65,7
Traballador/a independente ou empresario/a sen asalariados/as		
	2014	143,7
	2015	139,9
	2016	150,1
	2017	149,1
	2018	139,3
	2019	143,6
Asalariado/a do sector público		
	2014	182,7
	2015	181,0
	2016	182,8
	2017	181,7
	2018	190,8
	2019	187,4
Asalariado/a do sector privado		
	2014	596,8
	2015	619,2
	2016	635,1
	2017	645,6
	2018	671,6
	2019	691,0
Axuda na empresa ou negocio familiar		
	2014	7,4
	2015	7,0
	2016	5,7
	2017	6,9
	2018	5,8
	2019	5,5
Outros		
	2014	2,2
	2015	1,3
	2016	2,3
	2017	2,0
	2018	1,8
	2019	0,2

Datos en miles. Medias anuais.

O cadro 4.27 recolle a desagregación da poboación asalariada segundo o seu contrato teña duración determinada (contrato temporal) ou non (indefinido). De 2014 a 2019 aumentou en Galicia o número de contratos indefinidos en 49.200, un 8,2%. Durante o mesmo período, aumentou a contratación temporal en 49.600, un 27,1%.

A taxa de temporalidade foi en 2019 en Galicia dun 26,5%, practicamente a mesma porcentaxe que en 2018. Polo tanto, a contratación indefinida en 2018 foi do 73,5%.

Cadro 4.27

Contratación indefinida e temporal. Galicia. 2014-2018

Galicia	Contratación indefinida						Contratación temporal					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	596,6	596,7	603,4	604,0	633,3	645,8	182,9	203,5	214,4	223,3	229,0	232,5

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA.

O cadro 4.28 amosa a duración dos contratos temporais en Galicia para 2019. O 10,4 % dos contratos temporais en Galicia son dunha duración inferior a un mes, o 24,4 % están entre 1 e 3 meses e o 34,8 % son de 4 a 6 meses. O 69,6 % dos contratos temporais en Galicia ten unha duración inferior a medio ano.

Cadro 4.28

Duración dos contratos temporais. Galicia. 2019

Galicia	< 1 mes	De 1 a 3 meses	De 4 a 6 meses	De 7 a 11 meses	Entre 1 e 2 anos	Entre 2 e 3 anos	De 3 anos ou mais	Non saben duración do contrato		
								Non saben duración	pero > 1 mes	pero < 1 mes
	10,4	24,4	34,8	14,6	25,3	3,8	7,5	9,3	98,6	3,6

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: IGE, INE (EPA)

O cadro 4.29 mostra a distribución da poboación asalariada entre a que traballa a tempo completo e a que o fai a tempo parcial para o período 2014-2019. En 2019 os contratos a xornada completa en Galicia acadan os 740.400 (un aumento de 8.400 empregos respecto a 2018). A contratación a tempo parcial aumentou en 2019 en 8.000 empregos. O cadro 4.30 indica o número de persoas asalariadas no sector público e privado. No 2019 o 78,7% da poboación asalariada en Galicia traballa no sector privado.

Cadro 4.29

Persoas asalariadas por tipo de xornada. Galicia. 2014-2019

	TOTAL	
	Completa	Parcial
2014	657,7	121,9
2015	673,8	126,4
2016	694,6	123,3
2017	703,6	123,7
2018	732,0	130,0
2019	740,4	138,0

Datos en miles. Medias anuais.
IGE, INE (EPA)

Cadro 4.30

Persoal asalariado. Sector público e privado. Galicia. 2014-2019

Galicia	Sector público						Sector privado					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	182,7	181,0	182,8	181,7	190,8	187,4	596,8	619,2	635,1	645,6	671,6	691,0

Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: INE (EPA)

4.5. Poboación desempregada e taxa de paro

4.5.1. Poboación desempregada

O cadro 4.31 representa a poboación desempregada nas CC.AA. no cuarto trimestre de cada ano. En 2019 houbo en Galicia unha lixeira diminución de persoas en paro (3.100). A diminución porcentual do desemprego de Galicia en 2019 (-2,1%) foi superior a do ano anterior (-18,2%) e inferior a rexistrada en 2019 na media estatal, que baixou un 3,4%. Finalmente, aumenta o desemprego en Asturias, Cantabria, Castela- A Mancha, Castela e León, Comunidade Valenciana, Extremadura, Murcia e as cidades autónomas de Ceuta e Melilla), rexistrándose as maiores baixadas en Aragón (-9,6%), Cataluña (-10,1%), Madrid (-11,1%) e Navarra (-9,8%).

Cadro 4.31

Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2014-2019

	Miles						Distribución porcentual						Variacións anuais											
													Miles						%					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	1395,7	1198,3	1120,3	960,6	834,3	823,9	25,6	25,1	26,4	25,5	25,2	25,8	-66,8	-197,4	-78,0	-159,7	-126,3	-10,4	-4,6	-14,1	-6,5	-14,3	-13,1	-1,2
Aragón	120,7	93,7	87,8	72,6	72,1	65,2	2,2	2,0	2,1	1,9	2,2	2,0	-13,0	-27,0	-5,9	-15,2	-0,5	-6,9	-9,7	-22,4	-6,3	-17,3	-0,7	-9,6
Asturias	98,4	95,8	67,3	66,6	57,6	59,3	1,8	2,0	1,6	1,8	1,7	1,9	-9,5	-2,6	-28,5	-0,7	-9,0	1,7	-8,8	-2,6	-29,7	-1,0	-13,5	3,0
Baleares	111,4	102,8	81,9	75,1	68,1	62,7	2,0	2,2	1,9	2,0	2,1	2,0	-22,3	-8,6	-20,9	-6,8	-7,0	-5,4	-16,7	-7,7	-20,3	-8,3	-9,3	-7,9
Canarias	342,2	297,1	274,0	246,4	228,2	217,4	6,3	6,2	6,5	6,5	6,9	6,8	-23,1	-45,1	-23,1	-27,6	-18,2	-10,8	-6,3	-13,2	-7,8	-10,1	-7,4	-4,7
Cantabria	51,2	48,6	35,7	37,0	25,9	30,8	0,9	1,0	0,8	1,0	0,8	1,0	-4,7	-2,6	-12,9	1,3	-11,1	4,9	-8,4	-5,1	-26,5	3,6	-30,0	18,9
Castela-A Mancha	234,3	201,4	169,1	153,4	125,1	126,6	4,3	4,2	4,0	4,1	3,8	4,0	-22,4	-32,9	-32,3	-15,7	-28,3	1,5	-8,7	-14,0	-16,0	-9,3	-18,4	1,2
Castela e León	283,1	246,8	219,0	196,5	160,0	163,6	5,2	5,2	5,2	5,2	4,8	5,1	-9,3	-36,3	-27,8	-22,5	-36,5	3,6	-3,2	-12,8	-11,3	-10,3	-18,6	2,3
Cataluña	756,5	668,6	558,5	479,2	451,4	405,8	13,9	14,0	13,2	12,7	13,7	12,7	-83,0	-87,9	-110,1	-79,3	-27,8	-45,6	-9,9	-11,6	-16,5	-14,2	-5,8	-10,1
C. Valenciana	569,4	520,4	467,4	410,0	344,1	346,7	10,4	10,9	11,0	10,9	10,4	10,9	-98,9	-49,0	-53,0	-57,4	-65,9	2,6	-14,8	-8,6	-10,2	-12,3	-16,1	0,8
Extremadura	151,8	140,5	141,3	123,9	114,4	116,9	2,8	2,9	3,3	3,3	3,5	3,7	-12,3	-11,3	0,8	-17,4	-9,5	2,5	-7,5	-7,4	0,6	-12,3	-7,7	2,2
Galicia	263,8	222,7	204,2	182,1	148,9	145,8	4,8	4,7	4,8	4,8	4,5	4,6	-17,1	-41,1	-18,5	-22,1	-33,2	-3,1	-6,1	-15,6	-8,3	-10,8	-18,2	-2,1
Madrid	612,3	562,8	489,1	466,5	396,2	352,3	11,2	11,8	11,5	12,4	12,0	11,0	-73,2	-49,5	-73,7	-22,6	-70,3	-43,9	-10,7	-8,1	-13,1	-4,6	-15,1	-11,1
Murcia	196,9	164,9	130,5	121,9	113,7	117,2	3,6	3,5	3,1	3,2	3,4	3,7	-9,7	-32,0	-34,4	-8,6	-8,2	3,5	-4,7	-16,3	-20,9	-6,6	-6,7	3,1
Navarra	46,4	41,4	30,8	29,9	31,6	28,5	0,9	0,9	0,7	0,8	1,0	0,9	-4,6	-5,0	-10,6	-0,9	1,7	-3,1	-9,0	-10,8	-25,6	-2,9	5,7	-9,8
País Vasco	174,1	132,5	126,2	108,3	98,7	93,3	3,2	2,8	3,0	2,9	3,0	2,9	0,8	-41,6	-6,3	-17,9	-9,6	-5,4	0,5	-23,9	-4,8	-14,2	-8,9	-5,5
A Rioxa	26,4	21,5	16,6	17,6	15,9	15,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	-5,5	-4,9	-4,9	1,0	-1,7	-0,5	-17,2	-18,6	-22,8	6,0	-9,7	-3,1
Ceuta	12,8	8,4	8,0	9,7	8,8	10,7	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	-1,3	-4,4	-0,4	1,7	-0,9	1,9	-9,2	-34,4	-4,8	21,3	-9,3	21,6
Melilla	10,1	11,3	10,2	9,3	9,3	9,8	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	-2,2	1,2	-1,1	-0,9	0,0	0,5	-17,9	11,9	-9,7	-8,8	0,0	5,4
España	5457,7	4779,5	4237,8	3766,7	3304,3	3191,9	100	100	100	100	100	100	-477,9	-678,2	-541,7	-471,1	-462,4	-112,4	-8,1	-12,4	-11,3	-11,1	-12,3	-3,4

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

4.5.2. Taxa de desemprego

O cadro 4.32 compara as taxas de paro por CC.AA. no cuarto trimestre de cada ano. A taxa de paro foi en 2019 dun 11,74% en Galicia (0,30 puntos porcentuais menos que en 2018). En 2019 descendeu a taxa de desemprego en todas as CC.AA, agás en Asturias, Cantabria, Castela e León, Extremadura, Murcia que recollen un aumento, igual que as cidades autónomas de Ceuta e Melilla. As maiores reducións da taxa de desemprego foron en Madrid (-1,55 puntos porcentuais) e Cataluña (-1,30 puntos porcentuais).

Na clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, sobresaen, un ano máis, Andalucía, Melilla, Extremadura e Ceuta (todas por riba do 20%). Pola contra, as menores taxas, ao peche do ano 2019, preséntanas Navarra (9,0%), País Vasco (9,1%) e Baleares, Aragón e A Rioxa (todas cun 9,9%)

Cadro 4.32

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2014-2019

	En porcentaxe						Variacións anuais en puntos porcentuais					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
España	23,70	20,90	18,63	16,55	14,45	13,78	-2,03	-2,80	-2,27	-2,08	-2,10	-0,67
Andalucía	34,23	29,83	28,25	24,43	21,26	20,80	-2,03	-4,40	-1,58	-3,82	-3,17	-0,46
Aragón	18,65	14,60	13,53	11,37	11,11	9,93	-1,94	-4,05	-1,07	-2,16	-0,26	-1,18
Asturias	20,78	20,33	14,59	14,64	12,86	13,14	-1,51	-0,45	-5,74	0,05	-1,78	0,28
Baleares	18,88	17,02	13,80	12,61	10,91	9,91	-3,84	-1,86	-3,22	-1,19	-1,70	-1,00
Canarias	31,08	26,75	24,90	22,04	19,99	18,78	-2,01	-4,33	-1,85	-2,86	-2,05	-1,21
Cantabria	18,42	17,71	12,89	13,49	9,68	11,18	-1,39	-0,71	-4,82	0,60	-3,81	1,50
Castela-A Mancha	20,28	17,58	14,81	13,71	11,21	11,20	-1,74	-2,70	-2,77	-1,10	-2,50	-0,01
Castela e León	28,50	24,97	22,14	19,74	16,16	16,56	-0,49	-3,53	-2,83	-2,40	-3,58	0,40
Cataluña	19,88	17,73	14,85	12,63	11,75	10,45	-1,99	-2,15	-2,88	-2,22	-0,88	-1,30
C. Valenciana	23,48	21,45	19,15	16,76	14,30	14,13	-3,67	-2,03	-2,30	-2,39	-2,46	-0,17
Estremadura	29,96	28,07	28,31	25,12	23,10	23,48	-2,44	-1,89	0,24	-3,19	-2,02	0,38
Galicia	20,87	17,74	16,29	14,71	12,04	11,74	-1,01	-3,13	-1,45	-1,58	-2,67	-0,30
Madrid	18,00	16,51	14,60	13,75	11,54	9,99	-2,45	-1,49	-1,91	-0,85	-2,21	-1,55
Murcia	27,26	23,51	18,58	17,21	15,83	16,08	-1,24	-3,75	-4,93	-1,37	-1,38	0,25
Navarra	14,92	13,53	10,01	9,63	9,99	9,01	-1,52	-1,39	-3,52	-0,38	0,36	-0,98
País Vasco	16,60	12,89	12,27	10,57	9,58	9,09	0,02	-3,71	-0,62	-1,70	-0,99	-0,49
A Róxa	17,17	13,97	10,90	11,51	10,30	9,89	-3,07	-3,20	-3,07	0,61	-1,21	-0,41
Ceuta	32,46	23,25	22,39	26,03	24,02	27,58	-4,32	-9,21	-0,86	3,64	-2,01	3,56
Meillá	29,52	32,64	27,38	24,62	23,85	26,81	-4,27	3,12	-5,26	-2,76	-0,77	2,96

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas.

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano.

No cadro 4.33 preséntanse, por sexos e para o período 2014-2019, as taxas de paro das CC.AA.

Cadro 4.33

Taxa de desemprego. Por comunidades autónomas e sexos. 2014-2019

	En porcentaxe						Variacións en puntos porcentuais					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HOMES												
España	22,91	19,61	17,34	15,07	12,96	12,32	-2,25	-3,30	-2,27	-2,27	-2,11	-0,64
Andalucía	31,81	27,40	25,85	21,75	18,00	17,96	-2,39	-4,41	-1,55	-4,10	-3,75	-0,04
Aragón	15,57	11,86	11,58	8,76	9,94	8,70	-4,58	-3,71	-0,28	-2,82	1,18	-1,24
Asturias	20,45	21,23	15,03	14,13	11,70	12,85	-1,13	0,78	-6,20	-0,90	-2,43	1,15
Baleares	19,97	17,55	13,00	13,91	11,50	9,51	-4,50	-2,42	-4,55	0,91	-2,41	-1,99
Canarias	30,32	26,22	23,55	20,13	19,41	17,46	-4,02	-4,10	-2,67	-3,42	-0,72	-1,95
Cantabria	19,38	17,31	12,71	13,13	8,40	10,44	0,78	-2,07	-4,60	0,42	-4,73	2,04
Castela e León	18,35	15,09	13,50	11,39	9,90	9,80	-2,60	-3,26	-1,59	-2,11	-1,49	-0,10
Castela-A Mancha	24,97	21,29	18,64	15,62	11,98	12,41	-1,73	-3,68	-2,65	-3,02	-3,64	0,43
Cataluña	20,23	16,60	13,99	11,95	11,03	10,05	-2,17	-3,63	-2,61	-2,04	-0,92	-0,98
C. Valenciana	22,72	20,44	17,64	14,86	12,61	11,96	-3,66	-2,28	-2,80	-2,78	-2,25	-0,65
Estremadura	27,41	23,81	24,38	21,33	18,70	19,37	-2,26	-3,60	0,57	-3,05	-2,63	0,67
Galicia	20,92	17,09	15,79	14,42	11,44	10,42	-1,79	-3,83	-1,30	-1,37	-2,98	-1,02
Madrid	18,43	16,44	14,23	13,07	11,11	9,49	-1,02	-1,99	-2,21	-1,16	-1,96	-1,62
Murcia	25,30	20,65	15,72	15,10	12,12	13,03	-2,29	-4,65	-4,93	-0,62	-2,98	0,91
Navarra	15,02	12,10	9,30	7,89	9,16	8,20	-0,44	-2,92	-2,80	-1,41	1,27	-0,96
País Vasco	16,99	12,38	12,01	10,60	9,31	8,55	0,23	-4,61	-0,37	-1,41	-1,29	-0,76
A Ríoxa	13,82	14,32	9,24	9,56	9,41	10,27	-4,29	0,50	-5,08	0,32	-0,15	0,86
Ceuta	28,39	18,09	19,08	20,24	19,15	25,56	-4,22	-10,30	0,99	1,16	-1,09	6,41
Melilla	21,93	28,74	22,04	20,56	21,05	21,44	-12,80	6,81	-6,70	-1,48	0,49	0,39
MULLERES												
España	24,86	22,65	20,36	18,45	16,35	15,63	-1,75	-2,21	-2,29	-1,91	-2,10	-0,72
Andalucía	37,51	33,08	31,52	27,93	25,46	24,49	-1,47	-4,43	-1,56	-3,59	-2,47	-0,97
Aragón	22,60	18,06	16,17	14,51	12,67	11,49	1,27	-4,54	-1,89	-1,66	-1,84	-1,18
Asturias	21,34	19,72	14,36	15,53	14,43	13,75	-2,22	-1,62	-5,36	1,17	-1,10	-0,68
Baleares	17,76	16,75	14,85	11,30	10,53	10,62	-2,82	-1,01	-1,90	-3,55	-0,77	0,09
Canarias	32,33	27,88	26,76	24,44	20,95	20,47	0,52	-4,45	-1,12	-2,32	-3,49	-0,48
Cantabria	17,52	18,43	13,18	14,10	11,41	12,22	-3,86	0,91	-5,25	0,92	-2,69	0,81
Castela e León	22,83	20,90	16,81	16,66	13,00	13,06	-0,65	-1,93	-4,09	-0,15	-3,66	0,06
Castela-A Mancha	33,33	29,87	26,83	25,16	21,63	22,07	0,99	-3,46	-3,04	-1,67	-3,53	0,44
Cataluña	19,65	19,18	15,91	13,51	12,74	10,95	-1,90	-0,47	-3,27	-2,40	-0,77	-1,79
C. Valenciana	24,67	22,87	21,11	19,17	16,32	16,91	-3,67	-1,80	-1,76	-1,94	-2,85	0,59
Estremadura	33,54	33,89	33,58	30,21	28,97	28,77	-2,50	0,35	-0,31	-3,37	-1,24	-0,20
Galicia	21,10	18,77	17,15	15,37	12,86	13,43	-0,25	-2,33	-1,62	-1,78	-2,51	0,57
Madrid	17,75	16,79	15,19	14,68	12,17	10,62	-3,75	-0,96	-1,60	-0,51	-2,51	-1,55
Murcia	29,92	27,33	22,38	20,10	20,58	20,13	-0,08	-2,59	-4,95	-2,28	0,48	-0,45
Navarra	14,93	15,32	10,99	11,77	11,09	10,17	-2,71	0,39	-4,33	0,78	-0,68	-0,92
País Vasco	16,34	13,64	12,66	10,67	10,04	9,68	-0,22	-2,70	-0,98	-1,99	-0,63	-0,36
A Ríoxa	21,48	13,70	13,05	14,01	11,46	9,43	-1,42	-7,78	-0,65	0,96	-2,55	-2,03
Ceuta	38,95	31,34	27,28	33,82	30,80	30,88	-4,70	-7,61	-4,06	6,54	-3,02	0,08
Melilla	39,87	38,18	35,32	31,38	27,99	33,66	7,01	-1,69	-2,86	-3,94	-3,39	5,67

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE. EPA, datos do 4º trimestre de cada ano.

No cadro 4.34 aparecen as taxas de desemprego nos sete maiores concellos de Galicia entre 2014 e 2019. Lugo (7,8%) e Santiago de Compostela (7,2%) pechan, por esta orde, o ano 2019 coas menores taxas de paro (entre 3,9 e 4,6 puntos por baixo da media de Galicia). A diminución da taxa de desemprego en 2019 respecto a 2018 foi especialmente notable nas cidades de Santiago de Compostela e Ferrol (-2,6 puntos porcentuais) e A Coruña (-2,1 puntos porcentuais).

Cadro 4.34

Taxas de desemprego dos sete maiores concellos de Galicia. 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	16,60	14,30	13,20	13,60	12,90	10,80
Lugo	15,60	15,90	14,20	11,10	9,60	7,80
Ourense	18,50	18,30	16,80	13,70	15,10	13,40
Pontevedra	28,70	18,10	17,60	19,50	15,70	15,50
Santiago de Compostela	13,40	14,10	14,70	10,10	9,80	7,20
Vigo	23,70	19,90	20,10	16,50	15,60	15,00
Ferrol	23,80	27,90	24,40	18,90	17,60	15,00
Galicia	21,00	17,70	16,30	14,71	12,04	11,74

Datos en miles, 4º trimestre.

Fonte: IGE, INE, EPA.

Especialmente preocupante é a problemática social das persoas desempregadas de longa duración. No cadro 4.35 móstranse as taxas de desemprego no período 2014-2019 por sexo. Nos últimos anos, a taxa vai caendo ata acadar 3,9% para os homes e o 5,3% para as mulleres en 2019. A media foi do 4,6%.

Cadro 4.35

Taxa de desemprego de longa duración.

Por sexo. Galicia. 2014-2019

	Total	Homes	Mulleres
2014	11,6	11,7	11,4
2015	10,6	10,5	10,7
2016	8,9	8,6	9,2
2017	7,9	7,8	8,2
2018	5,9	5,2	6,5
2019	4,6	3,9	5,3

Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: IGE, INE, EPA.

4.5.3. Desemprego dos fogares. Tempo na procura de emprego

O cadro 4.36 amosa que 52.300 fogares de Galicia tiñan todas as súas persoas activas desempregadas en 2019. Ademais, existen 355.100 fogares nos que non hai ningunha persoa activa.

Cadro 4.36

Desemprego nos fogares. Galicia. 2019

	Dato do trimestre actual (miles de vivendas)	Variación absoluta respecto do mismo trimestre do ano pasado (miles de vivendas)	Variación relativa respecto do mismo trimestre ano pasado (%)
Total	1.099,9	10,3	0,9
Fogares con polo menos unha persoa activa	744,7	5,7	0,8
Todas as persoas activas son ocupadas	612,6	8,1	1,3
Todas as persoas activas son paradas	52,3	-1,9	-3,5
Con persoas ocupadas e paradas	79,8	-0,5	-0,6
Fogares nos que non hai ningunha persoa activa	355,1	4,5	1,3

Miles de vivendas. 4ºT 2019.

Fonte: IGE, INE, EPA.

O cadro 4.37 recolle a distribución da poboación desempregada galega entre 2014-2019 segundo o tempo de busca de emprego. En 2019 baixaron as persoas nos catro grupos en que se divide a poboación segundo o tempo que leva sen traballo. Porén, existen aínda en Galicia 42.600 persoas que levan dous anos ou máis buscando traballo. Estas son o 31,8% do total de persoas sen emprego.

Cadro 4.37

**Poboación desempregada que traballou anteriormente.
Por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2014-2019**

Total poboación desempregada	
2014	250,5
2015	220,3
2016	196,0
2017	177,4
2018	149,8
2019	133,9
Menos de 6 meses	
2014	54,9
2015	47,8
2016	48,1
2017	47,3
2018	44,0
2019	42,9
De 6 meses a < 1 ano	
2014	34,4
2015	25,9
2016	23,0
2017	18,7
2018	17,6
2019	16,2
De 1 ano a < 2 anos	
2014	49,6
2015	38,1
2016	28,9
2017	25,2
2018	22,0
2019	17,9
De 2 anos ou máis	
2014	99,4
2015	96,0
2016	85,4
2017	73,1
2018	53,7
2019	42,6
Xa atopou traballo	
2014	12,2
2015	12,5
2016	10,6
2017	13,0
2018	12,2
2019	14,4

Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: IGE; INE, EPA.

4.6. O paro rexistrado

Os datos da estatística do paro rexistrado son elaborados polo SEPE (Servizo Público de Emprego Estatal). Dentro do colectivo de persoas desempregadas, son obxecto de tratamento aquelas que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, agás as que se atopen nalgunha das situacións establecidas na Orde ministerial do 11 de marzo de 1985 (BOE do 14 de marzo de 1985).

O cadro 4.38 recolle o paro rexistrado por CC.AA. e cidades autónomas en 2019. Prodúcese unha diminución en Galicia en 3.987 persoas. Os datos da media de España reflectiron 38.692 persoas menos rexistradas como paradas en 2019.

Cadro 4.38

Paro rexistrado. Por comunidades autónomas. 2019

	Parados decembro 2019	Variación anual absoluta
Andalucía	777.934	-10.833
Aragón	64.856	-1.323
Asturias	69.957	-2.847
Baleares	61.121	1.243
Canarias	208.249	1.234
Cantabria	36.729	-824
Castela-A Mancha	170.311	5.270
Castela e León	139.874	-7.491
Cataluña	388.124	-4.783
C. Valenciana	357.564	-6.567
Extremadura	101.095	-448
Galicia	165.308	-3.987
Madrid	339.332	34
Murcia	98.941	-3.396
Navarra	33.198	356
País Vasco	114.162	-5.512
A Ríoxa	16.187	-4
Ceuta	11.036	22
Melilla	9.627	1.164
España	3.163.605	-38.692

Fonte: SEPE.

O cadro 4.39 representa a evolución do paro rexistrado dende 2014 a 2019 para Galicia. En 2019 reflíctese unha redución do desemprego de 3.987 persoas.

Cadro 4.39
Evolución do paro rexistrado.
Galicia. 2014-2019

	Nº Parados/as
2014	251.918
2015	228.808
2016	205.914
2017	185.013
2018	169.295
2019	165.308

Datos de decembro de cada ano.
 Fonte: SEPE.

O cadro 4.40 sintetiza a distribución para decembro de 2019 do paro rexistrado por provincias e diferenciando por idades. O 95,4% da poboación parada ten 25 ou máis anos, mentres que o 4,6% ten menos de 25 anos.

Cadro 4.40
Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2019

	Paro mes	<25	>25
A Coruña	65.747	2.985	62.762
Lugo	16.198	835	15.363
Ourense	18.359	1.013	17.346
Pontevedra	65.004	2.819	62.185
Galicia	165.308	7.652	157.656

Datos de decembro de 2019.
 Fonte: SEPE.

En decembro de 2019, o total de homes parados rexistrados acadaba os 71.666, o que supoñía un 43,4% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 93.642 mulleres, que representaban o 56,6% do total (cadro 4.41). Tanto a poboación parada masculina coma a feminina diminuíron en 2019.

Cadro 4.41
Paro rexistrado por idades e sexos. Galicia. 2019

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	4.009	67.657
Mulleres	3.643	89.999

Datos decembro 2019.
 Fonte: SEPE.

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.42) reflicte para 2019 unha diminución en todos os sectores. O sector servizos segue a ser o que máis persoas desempregadas rexistra, superando notablemente a suma dos outros tres sectores produtivos: agricultura e pesca, industria, construción e o colectivo de sen emprego

anterior.

Cadro 4.42

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2019

	Parados/as decembro 2019	Variación decembro 2018
Agricultura e pesca	6.292	-291
Industria	18.579	-1.114
Construción	14.085	-878
Servizos	112.979	-970
Sen emprego anterior	13.373	-734

Datos decembro 2019.

Fonte: SEPE.

O paro rexistrado en 2019 clasificado por nivel académico e provincia é representado no cadro 4.43. Apréciase un maior rexistro de poboación parada no grupo con estudos secundarios, con 80.175 persoas desempregadas (48,5%), e estudos primarios, con 19.959 persoas desempregadas (12,1%).

Cadro 4.43

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2019

	Sen estudios	Estudios primarios incomp.	Estudios primarios complet.	Estudios secundarios		Estudios postsecundarios			
				Programa F.P.	Educación xeral	Tec. prof. sup.	1º ciclo	2º e 3º ciclo	Outros
A Coruña	5.047	6.327	6.086	4.655	29.425	5.825	2.346	5.996	40
Lugo	3.118	788	1.953	1.022	6.190	1.329	598	1.189	11
Ourense	165	1.354	2.864	1.258	9.675	1.260	567	1.199	17
Pontevedra	919	3.627	9.056	4.661	34.885	5.303	1.971	4.540	42
Galicia	9.249	12.096	19.959	11.596	80.175	13.717	5.482	12.924	110

Datos de decembro 2019.

Fonte: SEPE.

4.7. A poboación inactiva

No cadro 4.44 recóllense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciando por provincias e situación de inactividade para o período 2014-2019. As notas máis relevantes son:

- Unha leve suba da poboación inactiva en todas as provincias en 2019 (3.700 persoas), especialmente en Pontevedra (1.900).
- Como en anos anteriores, máis da metade da poboación inactiva (57,8%) atópase no grupo de "retirados/as xubilados/as, pensionistas".
- O segundo grupo por importancia é o de "labores do fogar", ata alcanzar o 18,1%.
- O grupo de "estudantes" representa o 13,9% da poboación inactiva.

- Aumenta a poboación inactiva en todas as categorías agás "labores do fogar" (3.700 menos).

Cadro 4.44**Población inactiva por tipo de inactividade. Galicia/provincias. 2014- 2019**

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total						
A Coruña	438,9	440,6	438,4	437,9	437,5	437,8
Lugo	146,1	143,5	142,0	142,4	140,7	141,9
Ourense	148,5	145,8	143,8	142,5	141,0	141,3
Pontevedra	361,2	367,6	369,5	370,8	371,4	373,3
Galicia	1094,7	1097,5	1093,7	1093,6	1090,5	1094,2
Estudantes						
A Coruña	58,2	59,9	57,1	58,9	62,7	64,1
Lugo	14,2	15,6	16,8	17,6	17,5	15,2
Ourense	15,5	15,3	15,2	14,6	14,7	14,8
Pontevedra	48,0	53,2	53,2	53,0	56,8	58,6
Galicia	135,9	144,0	142,2	144,0	151,7	152,8
Retirados/as, xubilados/as e pensionistas						
A Coruña	246,6	251,0	255,0	252,0	252,3	249,7
Lugo	93,1	92,7	91,3	92,1	92,5	92,2
Ourense	93,6	89,3	89,2	91,0	88,8	88,7
Pontevedra	196,5	197,1	200,4	198,9	196,4	201,7
Galicia	629,8	630,1	635,9	634,0	630,1	632,2
Labores do fogar						
A Coruña	91,8	88,3	86,4	86,5	83,6	83,7
Lugo	23,1	20,1	21,9	19,3	17,7	19,4
Ourense	24,3	25,2	24,0	23,2	21,8	22,0
Pontevedra	78,4	79,8	80,4	80,7	78,5	72,7
Galicia	217,7	213,4	212,6	209,7	201,5	197,8
Outras situacións						
A Coruña	39,9	39,3	38,2	37,4	34,4	35,9
Lugo	15,0	13,9	11,1	12,2	11,6	13,4
Ourense	14,0	15,5	14,9	12,7	14,5	14,8
Pontevedra	35,1	33,3	33,5	35,3	35,8	35,6
Galicia	104,0	102,0	97,8	97,5	96,4	99,8
Non sabe. Non refire estado de inactividade						
A Coruña	2,3	2,3	1,8	3,1	4,5	4,3
Lugo	0,7	1,2	1,0	1,2	1,4	1,7
Ourense	1,0	0,5	0,5	1,1	1,1	1,1
Pontevedra	3,2	4,1	2,0	2,9	3,9	4,6
Galicia	7,2	8,0	5,3	8,4	10,9	11,7

Datos en miles.

Fonte: IGE, INE. EPA.

Para rematar este apartado, realízase unha breve análise da situación da poboación inactiva no resto das CC.AA. no cuarto trimestre de 2019 (cadros 4.45 e 4.46).

Galicia segue a ser a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados e prexubilados" (47,5%), seguido da Rioxa (45,3%). A media estatal é de 39,8%.

No grupo de "estudantes" a porcentaxe de Galicia (14,1%) é inferior ao resto das

CC.AA, despois de Asturias (12,5%), namentres o indicador para España é do 17,8%.

No grupo de "labores do fogar" Galicia cun 18,0%, presenta a porcentaxe máis baixa do Estado (22,1%).

En derradeiro lugar, no ano 2019 a porcentaxe de "incapacidade permanente" pasa a ser o 8,2%, fronte a media estatal do 7,7%.

Cadro 4.45

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2019

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacidade permanente	Perceptor/a de pension distinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	16268,4	2899,4	6470,4	3600,6	1253,7	1629,9	414,4
Andalucía	3032,4	578,7	1022,0	758,7	269,2	307,7	96,1
Aragón	450,4	68,4	194,7	102,7	33,1	47,1	4,4
Asturias	437,6	54,7	199,4	88,8	29,7	51,9	13,0
Baleares	381,8	70,1	142,7	91,1	29,0	25,1	23,9
Canarias	751,2	145,0	245,8	173,5	76,8	80,4	29,6
Cantabria	218,8	37,1	86,1	49,0	14,9	26,3	5,4
Castela e León	912,8	132,8	392,1	208,6	63,2	98,8	17,4
Castela- A Mancha	699,5	130,6	229,7	191,5	55,6	73,5	18,6
Cataluña	2423,8	400,6	1086,9	469,5	124,0	271,7	71,0
C. Valenciana	1741,2	314,4	737,9	362,6	167,3	124,6	34,5
Extremadura	396,5	69,8	138,5	92,2	30,3	52,9	12,9
Galicia	1095,4	154,9	519,9	197,1	90,2	114,0	19,3
Madrid	2036,4	422,2	807,4	457,9	111,4	201,6	35,9
Murcia	493,4	102,6	172,1	122,4	42,7	41,6	12,0
Navarra	223,1	48,6	91,5	39,9	20,7	19,0	3,4
País Vasco	813,1	136,2	343,3	155,6	86,0	79,9	12,2
A Ríoxa	107,6	18,9	48,8	23,4	6,4	7,7	2,4
Ceuta	27,0	7,0	5,7	8,3	1,8	3,1	1,1
Melilla	26,5	6,9	6,0	7,7	1,6	3,0	1,4

(1) A categoría "Outras situacións" inclúe ás persoas inactivas que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en miles.

Fonte: INE, EP A, 4º trimestre de 2019.

Cadro 4.46

Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2019.
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/a	Labores do fogar	Incapacidade permanente	Perceptor/a de pensión distinta da de xub. ou prexub.	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100	17,8	39,8	22,1	7,7	10,0	2,5
Andalucía	100	19,1	33,7	25,0	8,9	10,1	3,2
Aragón	100	15,2	43,2	22,8	7,3	10,5	1,0
Asturias	100	12,5	45,6	20,3	6,8	11,9	3,0
Baleares	100	18,4	37,4	23,8	7,6	6,6	6,3
Canarias	100	19,3	32,7	23,1	10,2	10,7	3,9
Cantabria	100	17,0	39,3	22,4	6,8	12,0	2,5
Castela e León	100	14,5	43,0	22,9	6,9	10,8	1,9
Castela-A Mancha	100	18,7	32,8	27,4	8,0	10,5	2,7
Cataluña	100	16,5	44,8	19,4	5,1	11,2	2,9
C. Valenciana	100	18,1	42,4	20,8	9,6	7,2	2,0
Estremadura	100	17,6	34,9	23,2	7,7	13,4	3,2
Galicia	100	14,1	47,5	18,0	8,2	10,4	1,8
Madrid	100	20,7	39,6	22,5	5,5	9,9	1,8
Murcia	100	20,8	34,9	24,8	8,6	8,4	2,4
Navarra	100	21,8	41,0	17,9	9,3	8,5	1,5
País Vasco	100	16,8	42,2	19,1	10,6	9,8	1,5
A Rioxa	100	17,5	45,3	21,8	5,9	7,2	2,3
Ceuta	100	25,7	21,2	30,8	6,8	11,3	4,1
Melilla	100	26,0	22,5	29,1	5,9	11,3	5,2

(1) A categoría "Outras situacións" inclúe ás persoas inactivas que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.
Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de 2019.

Na clasificación por idades (cadro 4.47) destaca que a maior porcentaxe de persoas inactivas, para o cuarto trimestre de 2019, dáse nas maiores de 65 anos co 59,6% (53,3% en España). Castela-A Mancha é a comunidade autónoma coa porcentaxe máis alta neste tramo de idade (61,1%) e a Cidade Autónoma de Melilla é a que a ten máis baixa (32,6%). Séguenlle as pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 14,3% en Galicia (14,3% en España). O Principado de Asturias é a comunidade que conta cun maior número de persoas inactivas neste tramo de idade (16,8%) e Madrid a que menos (11,9%).

En Galicia, a menor porcentaxe de persoas inactivas por grupo de idade encóntrase no intervalo de 25 a 34 anos co 3,6% (4,4% en España). Aragón, Castela-A Mancha Navarra e A Rioxa son as comunidades cunha porcentaxe máis baixa neste tramo (todas con 3,1%) e a Cidade Autónoma de Ceuta a que ten a porcentaxe máis elevada (9,3%).

Cadro 4.47

Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2019.

Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e anos máis anos
Total	100	10,0	6,6	4,4	4,6	6,7	14,3	53,3
Andalucía	100	10,3	7,3	5,2	5,4	9,1	16,2	46,4
Aragón	100	9,6	6,0	3,1	3,2	5,5	13,6	59,1
Asturias	100	6,6	5,0	3,8	3,2	7,2	16,8	57,4
Baleares	100	10,6	7,0	6,6	6,6	7,6	14,5	47,2
Canarias	100	10,6	6,5	6,9	5,7	8,4	15,3	46,6
Cantabria	100	8,7	6,4	3,7	3,8	6,4	15,3	55,7
Castela-A Mancha	100	7,9	5,8	3,1	3,5	5,3	13,4	61,1
Castela e León	100	10,5	6,9	4,7	4,7	7,8	14,4	50,9
Cataluña	100	10,6	5,8	4,1	4,2	5,3	13,5	56,5
C. Valenciana	100	10,0	6,4	4,6	4,9	5,9	14,2	54,0
Estremadura	100	9,4	6,7	3,7	4,3	8,1	15,5	52,3
Galicia	100	7,4	5,3	3,6	3,7	6,1	14,3	59,6
Madrid	100	11,6	7,6	3,8	4,4	6,0	11,9	54,7
Murcia	100	11,9	6,9	6,3	7,2	7,5	13,6	46,4
Navarra	100	11,9	8,3	3,1	3,7	4,8	14,5	53,7
País Vasco	100	9,1	6,3	3,4	2,7	5,6	14,7	58,2
A Ríoxa	100	10,4	6,5	3,1	4,5	4,1	13,4	58,0
Ceuta	100	13,2	9,4	9,3	9,5	8,6	13,8	36,2
Melilla	100	16,1	10,3	7,5	9,7	7,5	16,4	32,6

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de 2019.

4.8. O subsistema de formación para o emprego

4.8.1. Introducción. Antecedentes

A formación profesional que imos tratar neste capítulo non é o ensino profesional regrado impartido dentro do sistema educativo, senón a coñecida como formación ocupacional para o emprego que abarca tanto a dirixida a persoas ocupadas co obxecto de mellorar o seu cualificación profesional (formación continua) coma a destinada a persoas desempregadas (formación ocupacional), coa finalidade de adquirir as habilidades que lles permitan integrarse no mercado laboral.

A actual normativa, Lei 30/2015, do 9 de setembro, pola que se regula o sistema de formación profesional para o emprego no ámbito laboral, sinala que o seu obxecto é regular no marco xeral do Sistema nacional das cualificacións e formación profesional, a planificación e financiamento do sistema, a programación e execución das accións formativas, o control, o seguimento e o réxime sancionador, así como a avaliación e o control da calidade.

Pero con anterioridade a esta Lei xorden os Acordos sobre o subsistema de formación continua, como importantes fitos do diálogo social e negociación colectiva no ámbito da formación ocupacional. O seu obxectivo fundamental foi implantar e estender en empresas e persoal traballador unha cultura de formación permanente, creando un sistema de axudas á formación continua.

Ata 1993, O sistema de formación profesional estaba integrado por dous subsistemas: a formación regradada, enmarcada no ámbito da Administración laboral e dirixida a desempregados a través do Plan de Formación e Inserción Profesional (Plan FIP).

A formación continua era unha actividade residual que só realizaban as grandes empresas. Foi neste marco do I Acordo Nacional de Formación Continua onde se comezou a regular a formación continua coa participación das organizacións empresariais, sindicais e Goberno. Destinouse unha parte da cota de formación profesional para o financiamento da formación continua. Este modelo foi materializado no FORCEM. En 1996 asínase o II Acordo Nacional de Formación Continua e no 2000 os III ANFC. En 2001 créase a Fundación Tripartita para a Formación no Emprego. En 2002 promúlgase a Lei orgánica 5/2002, do 19 de xuño, das cualificacións e da formación profesional. En 2003, o Real decreto 1046, que regula o subsistema de formación continua, inscribe a súa regulación no ámbito da lexislación laboral. En 2006, os Acordos nacionais de formación integraron a formación ocupacional e a formación continua nun único subsistema de formación profesional para o emprego recollido no RD 395/2007. A conciencia acerca do valor da formación foise implantando ao longo destes anos converténdose nunha realidade.

4.8.2. Regulación actual do sistema de formación profesional para o emprego

4.8.2.1. RD 395/2007, do 23 de marzo, polo que se regula o subsistema de profesional para o emprego

Sobre as bases sentadas polo IV Acordo Nacional de Formación do ano 2006, desenvólvese o Real decreto 395/2007, cuxas principais iniciativas foron:

- Formación bonificada de demanda da empresas e os permisos individuais de formación xestionados pola Fundación tripartita.
- Formación subvencionada ou de oferta dirixida a persoas traballadoras ocupadas, xestionada pola Fundación tripartita no ámbito estatal e polas CC. AA. no seu ámbito.
- Formación subvencionada ou de oferta dirixida a persoas desempregadas xestionada case na súa totalidade polas CC. AA.
- Programas específicos dirixidos a colectivos como menores de 30 anos.
- Formación dirixida a empregadas e empregados públicos
- Formación en alternancia co emprego e formación teórica dos contratos de formación e aprendizaxe.
- Accións de apoio e acompañamento á formación.

4.8.2.2. Lei 30/2015, do 9 de setembro, pola que se regula o sistema formación de profesional para o emprego no ámbito laboral

A nova Lei conta con catro obxectivos estratéxicos:

- Garantir o exercicio do dereito á formación de persoas traballadoras, empregadas e desempregadas.
- Posibilitar a contribución efectiva da formación á competitividade das empresas.
- Fortalecer a negociación colectiva na adecuación da oferta formativa.
- Asegurar a eficacia e transparencia na xestión dos recursos públicos.

4.8.2.3 Real decreto 694/2017, do 3 de xullo, polo que se desenvolve a lei 30/2015, do 9 de setembro, pola que se regula o sistema de formación profesional para o emprego no ámbito laboral

Consta de seis capítulos.

CAPÍTULO I: Disposicións xerais

Nel recóllense aspectos relacionados coa planificación plurianual (3 anos) na que participan as organizacións empresariais e sindicais máis representativas. Establécense as modalidades formativas e as persoas destinatarias, así como os límites e porcentaxes de participación.

CAPÍTULO II: Formación programada polas empresas

Establécese que a programación e xestión das accións formativas poderá realizarse polas empresas con flexibilidade nos contidos e momentos de impartición, sendo beneficiarias unha empresa ou entidade pública calquera que sexa o seu tamaño, sector e localización, informando aos representantes legais.

CAPÍTULO III: Oferta formativa para as persoas ocupadas

Tomando como base o informe anual de prospección e detección de necesidades formativas prográmanse accións de formación sectorial, transversal e de cualificación e recoñecemento profesional. Tamén se levará a cabo formación para traballadores e traballadoras autónomas e de economía social.

CAPÍTULO IV: Oferta formativa para persoas desempregadas

Apostarase por sectores innovadores e dando prioridade ao baixo nivel de cualificación, a necesidades educativas especiais ou con dificultade para a súa inserción ou recualificación. Tamén se crean programas formativos que inclúen compromisos de contratación.

CAPÍTULO V: Outras iniciativas de formación

Neste capítulo recóllense os permisos individuais de formación (PIF), a formación en alternancia co emprego e a formación do persoal ao servizo da Administración pública.

CAPÍTULO VI: Réxime de funcionamento

As CC.AA. son competentes na programación, xestión, control e avaliación da formación profesional para o emprego no seu ámbito territorial e naqueles programas que transcendan ese ámbito requirirán unha actuación coordinada e homoxénea por parte do SEPE (Servizo Público de Emprego Estatal).

4.8.3. Formación de demanda

Regulada polo Real decreto 395/2007 nos anos 2016 e 2017. A partir de xaneiro de 2018 pasará a regularse no marco da Lei 3/2015 e denominarase “Formación programada polas empresas”.

Características da formación de demanda:

- Responder as necesidades de formación de cada empresa e de quen traballa nelas. Inclúe tanto as accións formativas como os PIF. Este permiso individual é o que as empresas autorizan para realizar unha actividade formativa para a obtención dun título oficial ou certificado de profesionalidade, sen ter que estar relacionado coa actividade da empresa e cunha duración máxima de 200 horas.
- Correspóndelle á empresa a planificación e xestión das accións formativas, sendo a duración mínima de 6 horas.
- A formación irá destinada ao persoal asalariado de empresas ou entidades públicas non incluídas no ámbito das Administracións públicas, con relación laboral fixa discontinua en períodos de ocupación, que acceda ao desemprego cando estea en período formativo ou acollido a ERE en períodos de suspensión de emprego.

As empresas dispoñen dun crédito de formación e a Lei de orzamentos xerais do Estado establecerá un mínimo crédito en función do volume do seu cadro de persoal.

As empresas poderán organizar a formación por si mesmas con medios propios ou externos. Poderán optar por encomendar a organización a unha entidade externa e as de menos de 100 persoas poderán agruparse con criterios territoriais ou sectoriais.

Cadro 4.48

Formación de demanda. Evolución principais indicadores. Ámbito estatal. 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Empresas formadoras	432.182	459.620	478.621	471.590	439.188	367.770	355.507	360.052	339.846
Cobertura empresas ⁽¹⁾	28,8%	31,1%	30,0%	29,7%	27,4%	22,7%	21,2%	21,2%	1980,0%
Crédito asignado	763.772.616	799.922.865	802.189.822	785.704.096	784.331.843	761.399.133	785.460.00	1.147.000.000	1.178.000.000
Crédito disposto	560.921.613	592.128.270	608.226.556	588.057.612	551.288.713	514.729.040	517.104.469	535.628.097	547.237.762
Ratio disposto	73,4%	74,0%	75,8%	74,8%	70,3%	67,6%	65,8%	64,8%	6250,0%
Participantes formados/as	2.986.493	3.176.489	3.224.182	3.291.803	3.576.748	3.766.997	4.017.000	4.413.853	4.419.905
Cobertura participantes ⁽²⁾	24,3%	27,4%	29,0%	28,9%	30,3%	30,9%	31,7%	33,6%	3420,0%
Horas de formación	80.654.568	82.772.544	82.435.580	79.884.757	79.209.257	64.276.809	63.822.032	67.058.057	66.099.507
Duración media	27,0	26,1	25,6	24,3	22,2	17,1	15,9	0,2	14,0
PIF finalizados	4634	18.909	30.226	13.666	9.403	6.492	6.034	5.178	5.621

(1) Porcentaxe de empresas formadoras sobre empresas do sector privado de alta en TXSS.

(2) Porcentaxe de participantes formados/as sobre persoas asalariadas do sector privado EPA.

Fonte: Elaboración propia con datos da Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

Se analizamos os principais indicadores do ámbito estatal constatamos que en 2019 prodúcese un leve descenso de todos agás o crédito disposto e asignado e o número de PIF que soben lixeiramente en 2019. O número de mulleres participantes (44%) segue sendo inferior ao de homes (56%).

Cadro 4.49

Formación de demanda. Evolución principais indicadores. Galicia. 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Empresas formadoras	36.762	37.860	37.801	36.311	33.875	26.943	26.701	27.532	25.284
Cobertura empresas ⁽¹⁾	37,5%	39,1%	39,0%	38,3%	35,9%	28,5%		28,40%	27,9%
Crédito asignado	40.872.668	41.075.645	39.740.701	37.331.150	36.458.354	34.215.124	34870000	36.920.000	n.d
Crédito disposto	31.705.794	31.008.366	31.187.872	29.068.392	26.534.427	22.682.453	23.090.974	24.176.849	24.483.747
Ratio disposto	77,6%	75,5%	78,5%	77,9%	72,8%	66,3%	66,2%	65,48%	n.d
Participantes formados/as	170.482	169.835	173.282	173.381	184.270	183.787	155.814	207.372	223.278
Cobertura participantes ⁽²⁾	25,9%	27,6%	29,1%	29,3%	29,9%	29,30%	30,2%	30,37%	32,3%
Horas de formación	5.400.651	5.223.026	5.141.169	4.859.014	4.735.227	2.952.199	2.990.632	3.447.595	3.450.803
Duración media	31,7	30,8	29,7	28,0	25,7	18,4	17,4	16,60%	15,50
PIF finalizados	101	1.433	1.895	653	387	240	164	204	216

(1) Porcentaxe de empresas formadoras sobre empresas do sector privado de alta en TXSS.

(2) Porcentaxe de participantes formados/as sobre persoas asalariadas do sector privado EPA.

n.d. dato non dispoñible.

Fonte: Elaboración propia con datos da Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

En Galicia á data de elaboración do informe non dispoñemos de información sobre algúns dos indicadores, pero cos datos dispoñibles apréciase:

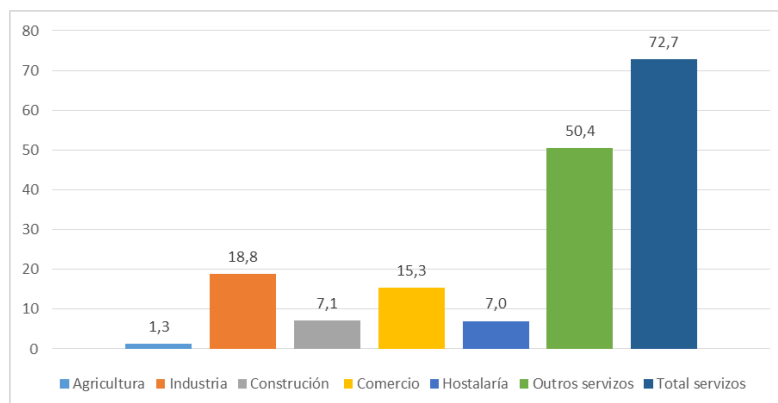
- Unha redución no número de empresas formadoras nun 8% menos e un leve descenso na duración media dos cursos.
- Un aumento de persoas formadas con case un 8% máis e un leve aumento nas horas de formación e no crédito disposto.
- As horas de formación en Galicia supuxeron só o 5,2% do total de horas a nivel estatal.

Cadro 4.50

Formación de demanda. Distribución sectorial das horas de formación. Galicia/España. 2017-2019

	2017				2018				2019			
	Galicia	%	España	%	Galicia	%	España	%	Galicia	%	España	%
Agricultura	79.009	2,3	948.637	1,5	61.576	2,0	918.190	1,4	63.954	1,9	888.349	1,3
Industria	724.212	21,4	11.740.322	18,4	827.794	26,6	12.223.706	18,7	785.839	22,8	12.453.242	18,8
Construción	349.854	10,3	4.298.768	6,7	320.635	10,3	4.457.930	6,8	362.463	10,5	4.684.139	7,1
Comercio	628.455	18,6	10.327.188	16,2	564.792	18,2	10.357.543	15,8	593.876	17,2	10.112.469	15,3
Hostalaría	254.727	7,5	4.987.822	7,8	242.962	7,8	4.705.254	7,2	241.077	7,0	4.643.325	7,0
Outros servizos	1.349.458	39,9	31.519.295	49,4	1.092.213	35,1	32.816.059	50,1	1.403.654	40,7	33.317.983	50,4
Total servizos	2.232.640	65,9	46.834.305	73,4	1.899.967	61,1	47.878.856	73,1	2.238.607	64,9	48.073.777	72,7
Total sectores	3.385.715	100,0	63.822.032	100,0	3.109.972	100,0	65.478.682	100,0	3.450.863	100,0	66.099.507	100,0

Fonte: Elaboración propia con datos da Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

A distribución das horas de formación segundo o sector de actividade, tanto en España como en Galicia concéntranse maioritariamente no sector servizos, chegando ao 64,9% en Galicia e ao 72,7% no conxunto do Estado.

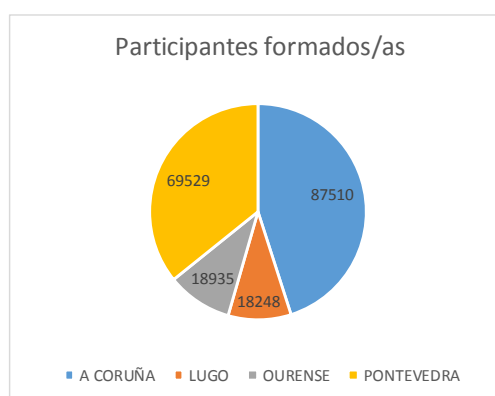
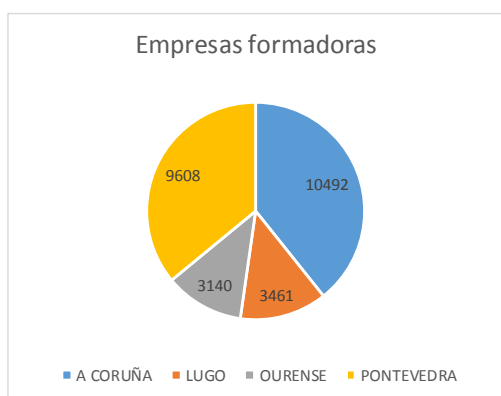
No sector industrial destaca Galicia destinando unha porcentaxe superior de horas de formación en comparanza coas destinadas polo resto do Estado.

Cadro 4.51

Formación de demanda. Principais indicadores-I. Galicia. Por provincias. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Empresas formadoras	10.492	3.461	3.140	9.608	26.701
% Provincia	39,3%	13,0%	11,8%	36,0%	100,0%
Participantes formados	87.510	18.248	18.935	69.529	194.220
% Provincia	45,0%	9,4%	9,8%	35,8%	100,0%
Participantes formados mujeres	37.828	7.135	7.852	29.492	82.307
% Provincia	46,0%	8,7%	9,5%	35,8%	100,0%
Participantes formados hombres	49.682	11.111	11.083	40.037	111.913
% Provincia	44,4%	9,9%	9,9%	35,8%	100,0%

Fonte: Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

A nivel provincial non contamos con datos actualizados a 2019, polo que, segundo os últimos datos dispoñibles do 2018, destaca A Coruña co maior número de empresas formadoras e participantes formados, seguida de Pontevedra.

Cadro 4.52

Formación de demanda. Perfil das persoas formadas. Por idade. Galicia. 2019

ANOS	HOMES			MULLERES		
	Persoas formadas	%	Duración media	Persoas formadas	%	Duración media
De 16 a 25	6952	5,2	18,1	4797	4,8	23,1
De 26 a 35	29282	21,8	17,4	23396	23,6	21,9
De 36 a 45	48125	35,7	15,7	36643	37,0	19,1
De 46 a 55	38585	28,7	15,7	27146	27,4	17,2
Maiores de 55	11675	8,7	14,9	6954	7,0	13,4
Sen datos	2	0,0	22,0	8	0,0	37,0

Fonte: Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

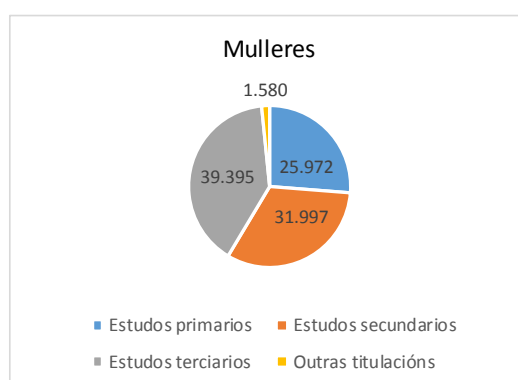
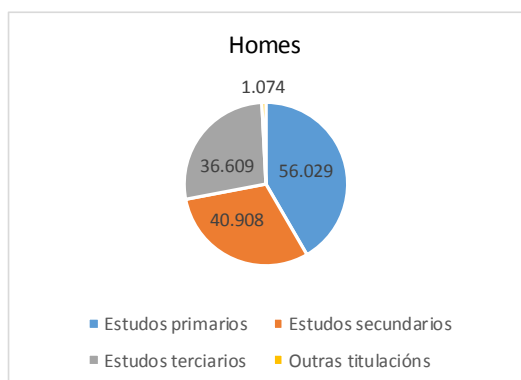
Neste cadro reflíctese o perfil das persoas participantes, sendo a franxa de idade de 36 a 45 anos, tanto en homes como en mulleres, a que maior número de participantes concentra. A franxa de idade entre 26 e 45 anos supón máis da metade das persoas formadas.

Cadro 4.53

Formación de demanda. Perfil das persoas formadas. Por nivel de estudos. Galicia. 2019

NIVEL DE ESTUDOS	HOMES			MULLERES		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
Estudos primarios	56.029	41,6	14,9	25.972	26,2	15,0
Estudos secundarios	40.908	30,4	15,8	31.997	32,3	17,7
Estudos terciarios	36.609	27,2	18,1	39.395	39,8	22,5
Outras titulacións	1.074	0,8	24,8	1.580	1,6	26,0

Fonte: Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

Segundo o nivel de estudos, son os homes con estudos primarios (EXB ou equivalente) os que concentran o maior número de participantes, seguido de homes

con estudos secundarios (formación profesional, bacharelato, BUP ou equivalente). Estes dous niveis concentran en torno ao 70 % dos homes.

No grupo de mulleres son as de estudos terciarios as que maior número de participantes presentan 39 % en 2019.

A duración media das horas de formación no colectivo feminino é maior no nivel de estudos terciarios (arquitectura, enxeñería, licenciatura, graos...) cun 22%, mentres que no masculino alcanzan o 18 % en 2019.

Cadro 4.54

Formación de demanda. Perfil das persoas formadas. Por tamaño da empresa e sector de actividade. Galicia. 2019

	HOMES			MULLERES		
	Persoas formadas	%	Duración media	Persoas formadas	%	Duración media
TAMAÑO DA EMPRESA						
De 1 a 5	10.711	8,20	34,10	8.670	9,40	46,00
De 6 a 9	5.441	4,10	26,00	3.170	3,40	33,90
De 10 a 49	27.038	20,60	16,90	12.029	13,10	21,40
De 50 a 99	13.070	10,00	15,80	7.300	7,90	13,90
De 100 a 249	14.538	11,10	13,20	8.911	9,70	13,50
De 250 a 499	8.538	6,50	13,70	5.543	6,00	12,40
De 500 a 999	10.449	8,00	10,20	6.611	7,20	9,90
De 1.000 a 4.999	17.044	13,00	9,40	15.828	17,20	10,10
Más de 4.999	24.290	18,50	10,20	24.097	26,10	8,40
SECTOR DE ACTIVIDADE						
Agricultura	2.465	5,84	24,30	595	3,85	37,20
Industria	46.027	6,68	13,30	15.696	7,48	15,80
Comercio	18.144	5,09	18,30	19.770	5,69	17,70
Construción	18.615	7,86	17,50	1.468	5,50	34,40
Hostalaría	3.561	2,27	28,10	6.983	3,69	25,20
Outros servizos	45.108	3,93	15,50	52.661	4,00	17,90

Fonte: Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

Se é o tamaño da empresa a variable para ter en conta, son as de entre 10 a 49 persoas traballadoras as que reúnen o maior número de participantes formados no grupo de homes e as de máis de 4.999 no de mulleres.

En canto á duración media, non é directamente proporcional ao número de persoas traballadoras, nalgúns tramos, a menor número, maiores son as horas de formación. Como exemplo, en 2019 no colectivo feminino e en empresas de 1 a 5 persoas dedicáronse unha media de 46 horas e nos homes a media alcanzou 34 horas de formación.

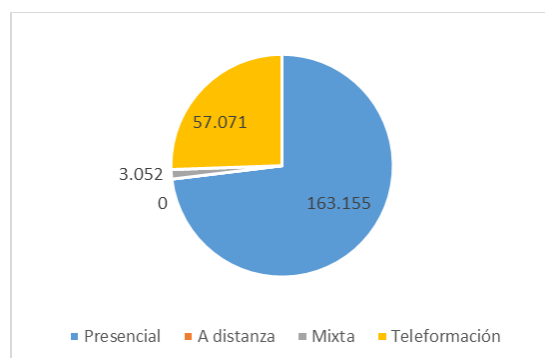
O sector de actividade que concentra maior número de mulleres formadas é o de “outros servizos” seguida de comercio, mentres que no grupo de homes é a industria, seguida de “outros servizos”.

Cadro 4.55

Formación de demanda. Persoas formadas segundo tipoloxía da formación. Galicia. 2018-2019

MODALIDADE DE IMPARTICIÓN	TOTAIS 2018			TOTAIS 2019		
	Persoas formadas	%	Duración media	Persoas formadas	%	Duración media
Presencial	148.654	78,00	10,90	163.155	73,10	10,10
A distancia	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Mixta	3.204	1,70	44,20	3.052	1,40	44,80
Teleformación	38.651	20,30	26,20	57.071	25,60	29,30

Fonte: Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

Con respecto á modalidade de formación é a presencial a que concentra o 78% das persoas participantes, seguida da teleformación co 25,6%. A duración media é inversamente proporcional ao número de participantes, xa que a modalidade presencial só tivo unha media de duración de 10 horas, fronte á modalidade mixta que foi de 44.8 horas.

Cadro 4.56

Formación de demanda. Persoas formadas segundo familia profesional. Galicia. 2019

FAMILIA PROFESIONAL ⁽¹⁾	HOMES			MULLERES		
	Participantes	%	Duración media	Participantes	%	Duración media
Actividades físicas e deportivas	206	1,16	18,50	124	0,13	17,10
Administración e xestión	23.391	17,84	12,00	25.773	27,97	14,30
Agraria	259	0,20	24,70	86	0,09	28,10
Artes gráficas	166	0,13	30,60	131	0,14	45,80
Comercio e marketing	9.538	7,27	13,50	9.202	9,98	14,40
Edificación e obra civil	2.772	2,11	14,00	191	0,21	31,40
Electricidade e electrónica	629	0,48	17,20	31	0,03	33,20
Energía e auga	1.496	1,14	12,40	127	0,14	17,40
Fabricación mecánica	2.217	1,69	20,00	430	0,47	16,10
Hostalaría e turismo	664	0,51	32,90	834	0,90	29,50
Industrias alimentarias	5.935	4,53	11,70	11.248	12,20	11,80
Industrias extractivas	259	0,20	10,80	25	0,03	10,90
Informática e comunicacións	5.499	4,19	23,60	4.949	5,37	22,10
Instalación e mantemento	2.464	1,88	20,00	160	0,17	24,80
Sanidade	1.210	0,92	12,80	4.644	5,04	16,30
Seguridade e medio ambiente	53.690	40,95	12,70	15.215	16,51	13,10
Servizos socioculturais e á comunidade	6.042	4,61	14,60	9.543	10,35	14,30
Transporte e mantemento de vehículos	6.872	5,24	25,30	571	0,62	19,10
Formación complementaria	7.081	5,40	26,10	7.662	8,31	30,30

(1) Por familia profesional enténdese o conxunto de cualificacións en que se estrutura no Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, atendendo a criterios de afinidade da competencia profesional. Hai 26 familias profesionais. Neste cadro téñense en conta tan só aquelas familias profesionais máis representativas.

A porcentaxe refírese ao tanto por cento de todas as persoas formadas en todas as familias profesionais.

Fonte: Fundación Estatal para a Formación no Emprego.

Se a variable de referencia son as familias profesionais, aprécianse diferenzas segundo sexan homes ou mulleres os participantes. No primeiro caso é a de “seguridade e medio ambiente” a de maior presenza 50%, seguida de “administración e xestión” co 17,8%. No caso das mulleres o primeiro lugar ocúpao “administración e xestión” co 28%, seguida de “seguridade e medio ambiente” 16,5%.

4.8.4. Formación de oferta

A formación de oferta abarca accións formativas das administracións laborais e comprenden as seguintes iniciativas:

4.8.4.1 Oferta formativa para persoas ocupadas

- Programas formativos sectoriais
- Programas formativos transversais
- Programas de cualificación e recoñecemento profesional.

Esta oferta atende ás necesidades formativas non cubertas polas empresas e desenvólvense de forma complementaria. Poderán participar alén das persoas ocupadas, as desempregadas nas porcentaxes que se establezan.

O obxecto desta oferta é atender os requirimentos de produtividade e competitividade das empresas e as necesidades de adaptación aos cambios no sistema produtivo, do mesmo xeito que as necesidades de promoción, desenvolvemento persoal e mellora

da empregabilidade. Os últimos datos dispoñibles á data de peche deste informe son do ano 2018.

Cadro 4.57

Cuadro 4.57 Formación dirixida prioritariamente a poboación ocupada. Participantes formados, según sexo e provincia. Galicia. 2018

	HOMES					MULLERES				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Plans de formación	31	11	18	31	91	59	18	49	60	185
Plans de formación (provisional 1)	1.266	287	301	1.469	3.323	2.527	638	731	2.753	6.649

(1) Os datos de 2018 son un avance de resultados de convocatorias que se atopan no proceso de xestión, estando previsto o prazo de finalización no terceiro trimestre do 2020.
Fonte: Ministerio Trabajo e Economía Social, Anuario de estadísticas laborales.

Apréciase unha maioría de participantes no grupo de mulleres, cun 66,7%, respecto ao de homes, co 33,3%, e a provincia de Pontevedra é a de máis persoas formadas tanto no grupo de homes como de mulleres.

Cadro 4.58

Formación dirixida prioritariamente a poboación ocupada. Duración media en horas, segundo sexo e provincia. Galicia. 2018

	HOMES					MULLERES				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Plans de formación	69,3	53,2	61,7	76,6	68,3	81,0	80,4	39,1	74,5	67,8
Plans de formación (1)	59,3	46,5	63,8	81,7	68,5	58,3	67,4	63,8	61,6	61,1

(1) Os datos de 2018 son un avance de resultados de convocatorias que se atopan no proceso de xestión, estando previsto o prazo de finalización no terceiro trimestre do 2020.
Fonte: Ministerio Trabajo e Economía Social, Anuario de estadísticas laborales.

En relación coa duración media en horas por participante é maior no grupo de homes e na provincia de Pontevedra. En último lugar está Lugo no colectivo masculino e A Coruña no feminino.

4.8.4.2 Oferta formativa para persoas desempregadas

- Programas de formación dos Servizos Públicos de Emprego
- Programas específicos de formación
- Programas formativos con compromiso de contratación

Cadro 4.59

Formación dirixida prioritariamente a persoas desempregadas. Participantes que rematan a acción formativa según sexo. Galicia. 2014-2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
ACCÍONS FORMATIVAS					
2014	163	77	115	143	498
2015	194	103	113	168	578
2016	136	93	98	135	462
2017	286	131	182	254	853
2018	140	94	99	136	469
MULLERES					
2014	1109	413	702	958	3.182
2015	1193	528	713	966	3.400
2016	826	465	533	848	2.672
2017	1555	642	1044	1368	4.609
2018	827	462	535	853	2.677
HOMES					
2014	864	435	560	770	2.629
2015	927	490	479	901	2.797
2016	631	443	381	660	2.115
2017	1279	582	751	1106	3.718
2018	689	463	395	666	2.213

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social, Anuario de estatísticas laborais.

Os últimos datos dispoñibles á data de peche deste informe son do ano 2018. As accións formativas dirixidas prioritariamente a persoas desempregadas diminuíron con respecto ao ano anterior e as mulleres son maioría na participación cun 51,5%.

En relación coas provincias son A Coruña (29%) e Lugo (28,9%) as que realizaron máis accións formativas e con máis persoas participantes que as remataron.

Cadro 4.60

Formación dirixida prioritariamente a persoas desempregadas. Participantes que rematan a acción formativa. Galicia. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sin Estudos	33	44	5	7	89
Estudos primarios incompletos	45	27	8	12	92
Estudos primarios completos	32	22	27	47	128
Estudos secundarios: programas de FP	142	95	116	157	510
Estudos secundarios: educación xeral	704	454	486	684	2.328
Estudios postsecundarios: técnicos profesionais superiores	303	151	163	321	938
Estudios postsecundarios: primeiro ciclo	95	60	59	116	330
Estudios postsecundarios: segundo e terceiro ciclo	159	71	66	173	469
Outros	3	1		2	6
Total	1.516	925	930	1.519	4.890

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social.

Na formación dirixida a persoas desempregadas e en relación co nivel de estudos, é o nivel de estudos secundarios o que ten maior representación co 58% do total, seguido de estudos técnicos-profesionais superiores (19,2%).

Cadro 4.61

Formación dirixida prioritariamente a persoas desempregadas. Participantes que rematan a acción formativa según sexo e idade. Galicia. 2018

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
AMBOS SEXOS					
Menor de 25 anos	162	136	121	169	588
De 25 a 34 anos	382	254	255	401	1292
De 35 a máis anos	972	535	554	949	3010
Total	1516	925	930	1519	4890
MULLERES					
Menor de 25 anos	84	84	55	76	299
De 25 a 34 anos	181	116	128	181	606
De 35 a máis anos	424	263	212	409	1308
Total	689	463	395	666	2213
HOMES					
Menor de 25 anos	78	52	66	93	289
De 25 a 34 anos	201	138	127	220	686
De 35 a máis anos	548	272	342	540	1702
Total	827	462	535	853	2677

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social.

O grupo de idade entre 35 e máis representan un 61,5% do total de persoas formadas. Este tramo de idade é maioritario tanto en mulleres como en homes, e tanto na nosa Comunidade Autónoma como a nivel do Estado.

4.8.5 Outras iniciativas de formación

4.8.5.1 Permisos individuais de formación (PIF)

Cando a empresa conceda un PIF, entenderase cumprido o dereito ao permiso retribuído de 20 horas anuais de formación.

Na Comunidade de Galicia os datos en 2019 son:

	Homes	Mulleres	Total
Participantes	117	99	216
Horas de permiso	8.656	7.246	15.902

En España en 2019:

	Homes	Mulleres	Total
Participantes	2.892	2.548	5.440
Horas de permiso	218.056	158.352	376.408

Tanto en España como en Galicia é maior o número de participantes homes e en consecuencia maior o número de horas de permiso de formación. Con relación ao 2018 tanto en Galicia como en España, prodúcese un leve aumento de participantes e de horas de formación.

4.8.5.2 Formación en alternancia co emprego

Integrada polos programas públicos de emprego-formación, que inclúen os programas de escolas-obradoiro, casas de oficios, obradoiros de emprego ou formación e emprego.

As escolas-obradoiro e casas de oficios son programas públicos de emprego-formación que teñen como finalidade a inserción laboral de mozas e mozos sen emprego menores de 25 anos a través de formación en alternancia co emprego, a práctica profesional en ocupacións relacionadas coa recuperación patrimonial do patrimonio histórico, artístico, cultural ou natural.

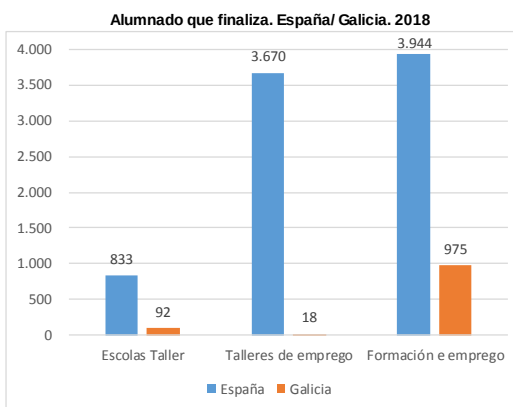
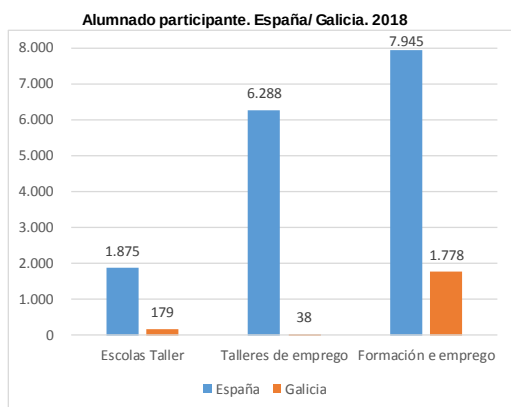
Os obradoiros de emprego combinan formación e emprego dirixidos a desempregadas e desempregados de 25 ou máis anos, con dificultades de inserción laboral (persoas desempregadas de longa duración, maiores de 45 anos, mulleres, persoas con discapacidade...). Participan en obras ou servizos de utilidade pública recibindo unha formación relacionada coa actividade e cunha duración mínima de 6 meses e máxima dun ano.

Cadro 5.62

Formación e emprego. Alumnado que participa, inscrito e que finaliza. Galicia /España. 2018

	Alumnado participante			Alumnado inscrito			Alumnado que finaliza		
	Escolas obradoiro	obradoiros de emprego	Formación e emprego	Escolas obradoiro	obradoiros de emprego	Formación e emprego	Escolas obradoiro	obradoiros de emprego	Formación e emprego
España	1.875	6.288	7.945	1.617	5.158	4.112	833	3.670	3.944
Galicia	179	38	1.778	87	20	738	92	18	975

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Este cadro móstranos o alumnado participante (persoa desempregada que tomou parte nunha acción formativa), rexistrado (persoa desempregada que se inscribe nunha acción formativa) e que remata un programa de formación e emprego a nivel estatal e autonómico no ano 2018. Galicia representa o 11,6% de participantes sobre o conxunto estatal.

5. A MULLER NO MUNDO LABORAL

Marta Puebla Vilariño

Funcionaria do SEPE (Servizo Público de Emprego Estatal)

Capítulo 5. A MULLER NO MUNDO LABORAL

Introdución

Na exposición de motivos da Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, dise: " O artigo 14 da Constitución Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa banda o artigo 9.2 consagra a obriga dos poderes públicos de promover as condicións para que a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos".

A igualdade é así mesmo un principio fundamental na UE no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostran que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV da citada Lei orgánica ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas condicións de traballo e contempla especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de máis de 250 persoas traballadoras.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e accesibilidade dos servizos para o coidado de fillas e fillos e doutras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non só en España e Europa, senón no resto do mundo. A OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte, das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número de mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres no paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por debaixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é máis baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue a ser elevada.

As diferenzas salariais entre homes e mulleres na media da UE fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só se manteñen unhas

grandes diferenzas salariais por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducida.

Ao longo deste capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Máis complicado parece que desapareza o "teito de cristal" ou "chan pegañento": barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas por homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1. A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia dende a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1.

En Galicia en 2019 por cada 100 homes hai 108 mulleres; o dato na Coruña é de 108,69, en Lugo de 106,4; en Ourense de 108,5 e en Pontevedra de 107 (todos moi por enriba da media española: 104,08)

Cadro 5.1

Poboación de Galicia e España. Por sexo e provincias. Padrón municipal a 1 de xaneiro de 2017-2019

	2017			2018			2019		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres
España	46.572.132	22.832.861	23.739.271	46.733.038	22.914.086	23.818.952	47.026.208	23.042.428	23.983.780
Galicia	2.672.940	1.282.772	1.390.168	2.672.940	1.282.772	1.390.168	2.699.499	1.298.964	1.400.535
A Coruña	1.120.294	537.311	582.983	1.119.351	536.637	582.714	1.119.596	536.470	583.126
Lugo	333.634	161.775	171.859	331.327	160.647	170.680	329.587	159.686	169.901
Ourense	311.680	149.689	161.991	309.293	148.426	160.867	307.651	147.522	160.129
Pontevedra	942.731	455.617	487.114	941.772	454.899	486.873	942.665	455.286	487.379

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes.

No cadro 5.2 constatamos que no ano 2019 había na Unión Europea aproximadamente 51,09% de poboación feminina.

Cadro 5.2

Poboación España e UE. % de mulleres. 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
EU 28	51,13	51,11	51,1	51,09
España	50,89	50,92	50,96	51

Fonte: Eurostat.

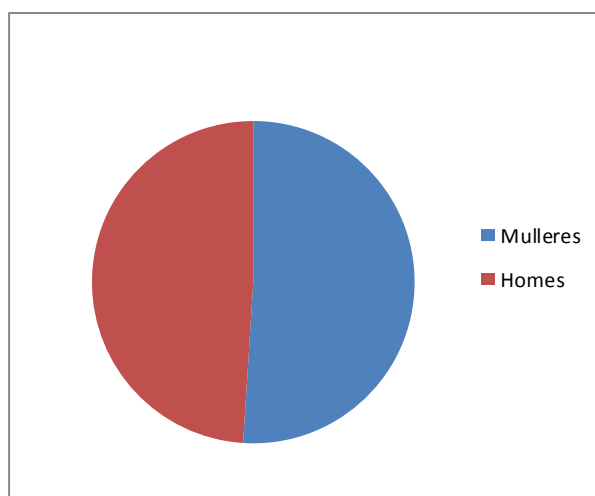
A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total dende 1996 figura no cadro 5.3.

Cadro 5.3

Poboación e índice de femineidade. 1996- 2019

	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Índice de femineidade
2019	47.026.208	23.983.780	23.042.428	104,08
2018	23.776.565	23.776.565	22.881.882	103,91
2017	46.621.153	23.739.271	22.832.861	103,97
2016	46.546.259	23.713.398	22.843.610	103,81
2015	46.577.609	23.733.999	22.890.383	103,69
2014	47.771.341	23.785.665	22.985.676	103,48
2013	47.129.783	23.933.397	23.196.386	103,18
2012	47.265.321	23.966.965	23.298.356	102,87
2011	47.190.493	23.907.306	23.283.187	102,68
2010	47.021.031	23.794.846	23.226.185	102,45
2009	46.745.807	23.628.819	23.116.988	102,21
2008	46.157.822	23.310.085	22.847.737	102,02
2007	45.200.737	22.860.775	22.339.962	102,33
2006	44.708.964	22.608.498	22.100.466	102,30
2005	44.108.530	22.327.661	21.780.869	102,51
2004	43.197.684	21.912.437	21.285.247	102,95
2003	42.717.064	21.682.738	21.034.326	103,08
2002	41.837.894	21.273.805	20.564.089	103,45
2001	41.116.842	20.951.328	20.165.514	103,90
2000	40.499.791	20.678.407	19.821.384	104,32
1999	40.202.160	20.531.518	19.670.642	104,32
1998	39.852.651	20.364.186	19.488.465	104,49
1996	39.669.394	20.269.845	19.399.549	104,49

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes.

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

- Os homes son maioría no grupo de idade de 0 a 15 anos e case igual en el grupo de 16 a 44 anos.

- As mulleres son maioría no outro grupo de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente á medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

Cadro 5.4

Poboación de Galicia. Por idade e sexo. 2017-2019

Idade	2017			2018			2019		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0-15 anos	345.107	177.680	167.427	344.170	177.115	167.055	338.788	174.521	164.267
16-64 anos	1.697.293	844.152	853.141	1.684.643	837.181	847.462	1.673.836	831.135	842.661
65 e mais	665.939	282.560	383.379	672.930	286.313	386.617	687.685	293.715	393.970
Total	2.708.339	1.304.392	1.403.947	2.701.743	1.300.609	1.401.134	2.700.309	1.299.371	1.400.898

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes.

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia se asenta en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que nos últimos 25 anos en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

- O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).

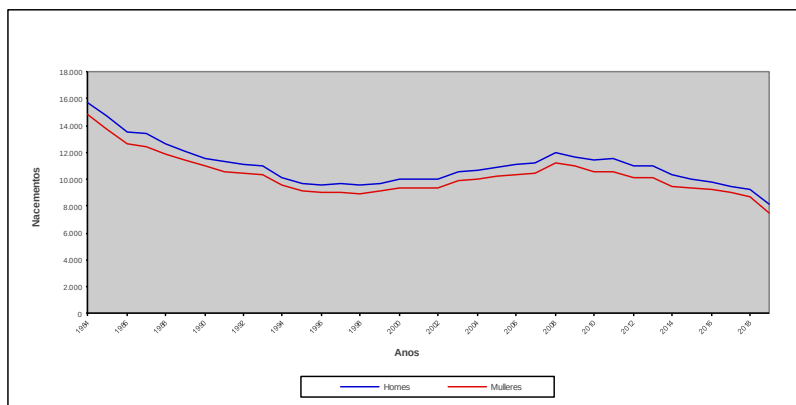
- No ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira dende 1993) e en 2008 chegouse aos 23.281 nacementos, para volver diminuír a partir dese ano.

- Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 635 nenos máis que nenas en 2019.

Cadro 5.5

Nacemento segundo o sexo do/a
nado/a.1985-2019. Galicia.

Ano	Homes	Mulleres
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507
2011	11.544	10.608
2012	10.990	10.099
2013	10.990	10.099
2014	10.316	9.427
2015	10.032	9.395
2016	9.773	9.289
2017	9.471	8.974
2018	9.265	8.702
2019	8.118	7.483

Fonte: INE, Movemento natural de poboación.

No cadro 5.6 compróbase que Galicia é a una comunidade autónoma na que a porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total da poboación estranxeira supera a media estatal en dos puntos.

Cadro 5.6

Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres. Por comunidades autónomas. 2009-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
España	43,66	47,83	47,86	48,13	48,53	48,84	49,05	49,30	49,59	49,86	49,93
Andalucía	43,31	47,86	47,92	48,16	48,64	48,64	48,93	48,90	48,95	49,21	49,50
Aragón	39,72	45,70	45,71	46,19	46,59	47,42	47,74	48,27	49,04	49,41	49,3
Asturias	44,49	50,80	50,81	50,77	51,70	51,62	52,66	52,95	53,23	53,44	53,44
Baleares	45,01	48,64	48,71	48,84	49,23	49,54	49,71	49,89	49,95	49,91	49,40
Canarias	45,89	49,25	49,26	49,41	49,53	49,66	49,77	49,91	49,93	50,16	50,5
Cantabria	42,71	49,29	49,36	49,77	40,17	50,31	50,73	51,38	51,88	52,03	51,3
Castela e León	42,79	47,59	47,64	47,84	48,51	48,90	48,90	49,89	50,31	50,76	51
Castela-A Mancha	39,83	45,56	45,61	45,87	46,51	47,00	47,65	48,18	48,58	48,94	49,1
Cataluña	42,02	46,46	46,49	46,86	47,34	47,65	47,86	48,08	48,45	48,71	48,71
C. Valenciana	44,48	47,68	47,70	47,80	48,10	48,40	48,58	48,81	49,25	49,52	49,6
Extremadura	43,42	47,78	47,80	48,00	48,51	48,77	49,35	49,82	50,35	50,82	51,58
Galicia	44,75	49,61	49,66	49,31	49,63	49,88	50,09	50,60	50,74	50,74	52,03
Madrid	46,59	50,30	50,31	50,86	51,20	51,52	51,73	52,14	52,42	52,67	52,8
Murcia	40,57	44,09	44,12	44,48	44,93	45,18	45,33	45,50	45,55	45,66	45,9
Navarra	42,16	46,02	46,07	46,63	47,13	47,38	47,87	48,08	48,64	49,24	49,5
País Vasco	42,88	48,58	48,58	48,55	48,97	49,32	49,35	49,54	49,63	49,96	50,2
A Ríoxa	40,62	46,46	46,47	47,04	47,65	48,79	49,42	49,83	50,18	50,45	50,4
Ceuta	44,70	49,64	49,70	49,14	48,25	49,37	49,83	49,99	50,33	49,74	50,5
Melilla	42,99	46,52	46,61	46,32	46,69	48,80	49,28	49,50	50,04	50,13	50,3

Fonte: INE, Explotación estatística do Padrón.

5.2. Muller e actividade económica de mercado

5.2.1. Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica "de mercado", posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas con discapacidade etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso nos últimos 25 anos por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que poidamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no apartado anterior que as mulleres, malia ser máis que os homes, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que:

- A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia da Coruña (59,6%) e a menor é a das mulleres en Ourense (45%)

- A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (50,7 %), está por debaixo, en máis de 7 puntos porcentuais, da de Pontevedra. A que ten maior taxa de actividade feminina é A Coruña (50,4%), seguida da Pontevedra (49%). A taxa máis baixa está en Ourense con 45%.

- A taxa de actividade en Galicia no grupo de mulleres só chega ao 49,1% fronte ao 57,6% de homes.

- A taxa máis alta de desemprego no colectivo feminino e masculino encontrámola en Pontevedra tanto no grupo de homes (12,3%) coma no de mulleres (15,5%).

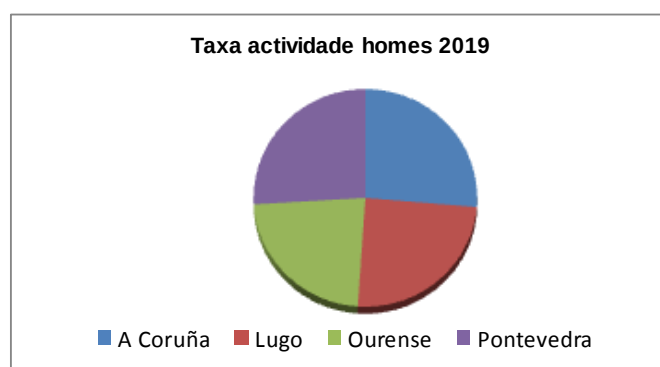
- A taxa de desemprego máis baixa nos homes é a de Lugo cun 7,9% e a de mulleres na Coruña cun 11,7%.

Cadro 5.7

Distribución porcentual da poboación de 16 e máis anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2016-2019

	Taxas de actividade				Taxas de desemprego			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Homes								
A Coruña	59,80	59,50	59,20	59,60	14,50	13,70	11,90	9,00
Lugo	56,70	56,90	55,60	56,1	14,10	11,50	7,60	7,9
Ourense	51,50	52,10	51,60	50,7	19,00	15,40	12,40	11,60
Pontevedra	60,00	58,30	58,30	58,1	19,10	17,70	14,70	12,3
Galicia	58,50	57,90	57,50	57,6	16,50	15,00	12,40	10,3
Mulleres								
A Coruña	50,30	50,50	50,80	50,40	16,40	14,70	12,60	11,70
Lugo	47,80	46,70	48,00	48,40	15,60	13,90	10,90	11,8
Ourense	44,70	44,10	44,70	45,0	20,10	17,70	15,20	14,20
Pontevedra	48,80	49,90	49,70	49,00	19,70	18,90	17,50	15,50
Galicia	48,80	49,10	49,40	49,10	17,80	16,40	14,40	13,30

Fonte: IGE-INE, EPA 25-01-2019.

5.2.2. Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas (CC.AA). Destacaremos que:

- A taxa de actividade feminina está en Galicia máis de 4 puntos porcentuais por baixo da media española.

- A taxa de actividade masculina en Galicia supera en máis de 8 puntos á feminina, pero está máis de 6 puntos por debaixo da media estatal para o grupo de homes.

Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2016-2019

	Homes				Mulleres			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
España	64,80	64,57	64,55	64,24	53,41	53,33	53,06	53,53
Andalucía	64,60	63,95	63,96	63,31	50,61	50,21	50,1	50,24
Aragón	65,33	64,36	64,54	65,17	53,28	52,79	53,01	53,66
Asturias	55,65	54,90	55,04	54,98	46,62	46,85	46,92	46,98
Baleares	67,56	67,63	69,87	67,88	57,54	55,65	59,06	56,93
Canarias	65,56	65,60	65,48	65,65	56,32	56,37	55,48	55,8
Cantabria	61,66	60,98	60,76	60,66	51,06	51,03	49,24	51,12
Castela-A Mancha	61,05	60,19	66,06	65,16	49,09	48,78	51,43	51,91
Castela e León	66,55	66,66	60,59	60,92	51,09	52,32	48,68	49,92
Cataluña	66,83	66,98	66,61	66,48	56,76	56,78	56,26	56,95
C. Valenciana	64,58	65,08	64,90	64,71	54,63	53,77	52,47	52,54
Extremadura	62,31	62,17	62,61	62,14	47,70	47,54	48,17	49,34
Galicia	58,40	57,56	57,52	57,58	48,75	48,79	49,38	49,06
Madrid	68,47	68,24	68,41	68,05	58,42	58,90	57,93	59,21
Murcia	66,39	66,70	66,50	66,68	51,85	52,07	52,22	52,7
Navarra	63,69	63,84	63,44	63,29	54,26	54,01	54,88	54,13
País Vasco	62,58	61,81	61,33	59,78	51,20	51,25	51,61	52,13
A Ríoxa	64,33	65,05	63,79	63,60	53,48	53,03	54,69	54,96
Ceuta	63,71	64,70	65,72	68,39	46,60	49,41	52,20	48,88
Melilla	71,09	70,49	70,61	63,60	48,84	50,54	54,50	52,77

Unidades: porcentaxe.

Fo nte: INE, EPA. 4º trimestre de 2019.

Focalizando o estudo na perspectiva de xénero o cadro 5.9 pon de manifesto que:

- A principal situación de inactividade da muller galega deixa de ser "labores do fogar" (27,7%) e pasa ao primeiro posto "xubilación ou prexubilación" (35,8%).

- A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de "xubilación ou prexubilación" (co 62,7% da poboación inactiva), mentres que nas mulleres é de 35,8%. A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada se constituía hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

- O 13% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 15,7% entre os homes.

- O cobramento das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores as persoas cotizantes á Seguridade Social eran en proporción moi maioritaria homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é máis de cinco veces maior que nos homes.

Cadro 5.9

Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2019

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/	Labores do fogar	Incapacitado/ a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100	20,2	58,8	5,6	8,9	2,6	3,8
Andalucía	100	22,7	52,8	6,1	10,8	2,3	5,3
Aragón	100	16,7	67,9	4,9	7,1	2,1	1,3
Asturias	100	14,3	67,7	3,6	6,8	3,0	4,5
Baleares	100	20,8	51,8	8,6	8,6	2,4	7,9
Canarias	100	20,2	50,9	7,8	13,2	2,8	5,1
Cantabria	100	21,0	59,2	4,6	8,1	3,1	4,1
Castela e León	100	16,3	68,0	3,5	7,7	1,5	3,0
Castela-A Mancha	100	21,3	59,6	3,8	9,4	1,7	4,2
Cataluña	100	18,7	60,3	5,5	6,4	4,7	4,4
C. Valenciana	100	20,0	60,5	5,9	9,3	1,8	2,5
Extremadura	100	18,1	59,5	4,5	9,3	3,6	5,0
Galicia	100	15,7	62,7	5,2	10,6	3,1	2,7
Madrid	100	24,1	58,5	6,7	6,4	2,0	2,4
Murcia	100	23,1	52,1	6,7	10,4	2,7	5,0
Navarra	100	23,7	61,3	5,2	6,9	0,7	2,3
País Vasco	100	19,3	60,5	4,5	12,1	1,6	2,1
A Ríoxa	100	19,1	65,3	5,5	6,0	1,2	2,8
Ceuta	100	36,9	39,3	6,8	6,3	1,5	9,3
Melilla	100	26,2	42,0	8,9	5,6	11,7	5,7
Mulleres							
España	100	16,1	25,9	34,1	6,8	15,4	1,6
Andalucía	100	16,5	20,2	38,4	7,5	15,7	1,7
Aragón	100	14,1	25,4	35,8	7,5	16,5	0,7
Asturias	100	11,1	28,6	33,1	6,8	18,7	1,8
Baleares	100	16,6	26,8	35,1	6,8	9,7	5,1
Canarias	100	18,6	19,0	34,6	8,0	16,6	3,1
Cantabria	100	14,0	24,4	35,8	5,9	18,7	1,3
Castela e León	100	13,2	24,1	37,5	6,3	17,9	1,1
Castela-A Mancha	100	16,8	13,4	44,5	6,9	16,9	1,5
Cataluña	100	14,9	33,5	29,6	4,2	16,0	1,8
C. Valenciana	100	16,6	29,5	31,4	9,8	11,0	1,6
Extremadura	100	17,2	17,0	36,9	6,5	20,4	2,0
Galicia	100	13,0	35,8	27,7	6,4	16,0	1,1
Madrid	100	18,4	26,4	33,6	4,8	15,5	1,3
Murcia	100	19,2	22,9	37,4	7,4	12,4	0,7
Navarra	100	20,3	25,3	27,8	11,1	14,7	0,9
País Vasco	100	14,8	28,0	30,5	9,4	16,2	1,1
A Ríoxa	100	16,3	29,8	34,4	5,8	11,8	1,8
Ceuta	100	18,6	9,7	46,3	7,1	17,7	0,7
Melilla	100	25,9	8,0	44,2	6,2	11,0	4,8

(1) A categoría "Outras situacións" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma.
Fonte: INE, EPA 4º trimestre.

A desagregación por grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no tramo de 20-24 anos as mulleres inactivas superan aos homes inactivos en 2.200 persoas mentres que a medida que avanzamos en idade tamén o facemos en diferenza, ata chegar a unha diferenza de 17.800 inactivas máis no grupo de 55 a 64 anos e a 94.800 no tramo de >65 anos.

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

Cadro 5.10

Poboación inactiva por grupo de idade e sexo. Valores absolutos. Galicia. 2017-2019

	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Homes	474,3	475,3	474,0	39,4	40,1	41,1	29,9	28,1	28,1	16,3	16,5	16,7	17,9	18,2	14,8	24,7	25,2	25,0	71,1	68,2	69,2	275,1	279,0	279,1
Mulleres	624,1	622,0	621,4	37,5	39,8	40,0	29,8	31,3	30,3	23,8	21,4	23,1	30,2	27,6	25,7	44,3	42,9	41,5	90,7	90,7	87,0	367,9	370,0	373,9
Galicia	1.098,4	1.097,3	1.095,4	76,9	79,9	81,1	59,7	59,4	58,4	40,1	37,9	39,8	48,1	45,8	40,5	69,0	68,1	66,5	161,8	158,9	156,2	643,0	649,0	653,0

Unidade: miles.
Fonte: INE 47.

5.2.3. Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) coma a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das CC.AA. figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

- O 83,9% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 88,6%).

- A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro supera o dobre da media española de mulleres, mentres que nos homes non chega a dous puntos.

- A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente rechamante na construción, actividade na que só chega ao 1,2% de ocupación, igual que a media estatal (1,2%).

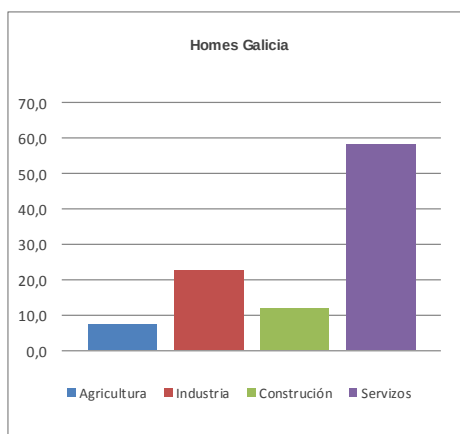
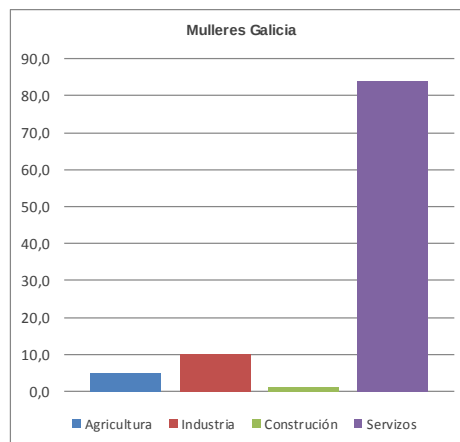
- No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

Cadro 5.11

Distribución porcentual da poboación ocupada por sector económico, comunidade autónoma e sexo. 2019

		Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía	Homes	100,0	11,6	12,8	10,6	65,0
	Mulleres	100,0	5,0	5,2	0,8	88,9
Aragón	Homes	100,0	8,6	25,7	11,2	54,5
	Mulleres	100,0	2,7	11,5	1,4	84,4
Asturias	Homes	100,0	3,8	19,7	11,4	65,1
	Mulleres	100,0	2,3	5,7	1,2	90,8
Balears	Homes	100,0	1,1	8,7	19,8	70,4
	Mulleres	100,0	0,2	4,1	2,3	93,4
Canarias	Homes	100,0	4,4	5,8	9,1	80,7
	Mulleres	100,0	1,4	1,9	0,7	96,1
Cantabria	Homes	100,0	3,6	24,4	12,1	59,9
	Mulleres	100,0	1,8	7,0	1,3	90,0
Castela e León	Homes	100,0	8,9	24,3	11,5	55,4
	Mulleres	100,0	2,7	10,0	0,9	86,4
Castela-A Mancha	Homes	100,0	8,5	20,7	13,4	57,4
	Mulleres	100,0	2,4	9,9	1,7	86,0
Cataluña	Homes	100,0	2,2	22,4	10,4	64,9
	Mulleres	100,0	0,5	12,2	0,9	86,4
C. Valenciana	Homes	100,0	4,8	23,3	9,9	62,0
	Mulleres	100,0	1,0	10,6	1,3	87,1
Estremadura	Homes	100,0	15,9	15,1	10,2	58,8
	Mulleres	100,0	3,9	6,4	1,0	88,7
Galicia	Homes	100,0	7,4	22,6	11,8	58,2
	Mulleres	100,0	4,7	10,2	1,2	83,9
Madrid	Homes	100,0	0,3	11,4	10,5	77,7
	Mulleres	100,0		6,1	1,7	92,3
Murcia	Homes	100,0	16,2	19,2	11,4	53,2
	Mulleres	100,0	4,6	6,4	0,8	88,2
Navarra	Homes	100,0	5,0	35,2	7,6	52,1
	Mulleres	100,0	1,1	13,3	1,0	84,6
País Vasco	Homes	100,0	1,2	31,4	9,5	57,9
	Mulleres	100,0	0,7	8,8	1,2	89,3
A Rioxa	Homes	100,0	7,1	35,0	10,0	47,9
	Mulleres	100,0	3,7	12,9	0,9	82,4
Ceuta	Homes	100,0	0,6	1,4	4,7	93,3
	Mulleres	100,0		1,9		98,1
Melilla	Homes	100,0		3,5	9,9	86,6
	Mulleres	100,0				100,0
España	Homes	100,0	5,7	18,6	10,9	64,8
	Mulleres	100,0	1,9	8,3	1,2	88,6

Datos en porcentaxe.
Fonte: INE, EPA. 4º trimestre.

As taxas de paro en cada unha das comunidades españolas e a desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

- A taxa de paro das mulleres é 2 puntos superior á dos homes en Galicia e con 3 puntos de diferenza por debaixo da media española.

- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Melilla, Andalucía e Estremadura.

- A taxa de desemprego feminino máis baixa tena Navarra 9,21%, País Vasco, co 9,43%, e A Rioxa 9,77%

Cadro 5.12

Taxas de desemprego. Por sexo e comunidade autónoma. 2019-2016

	2016		2017		2018		2019	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
Andalucía	25,70	31,38	21,63	27,85	19,76	26,94	17,84	25,22
Aragón	11,45	16,01	8,79	14,41	9,33	12,16	8,79	11,49
Asturias	14,96	14,19	13,99	15,32	12,37	14,92	13,31	15,13
Baleares	12,95	14,76	13,77	11,23	12,03	10,92	10,29	13,41
Canarias	23,45	26,55	20,02	24,32	18,90	21,42	19,30	21,85
Cantabria	12,62	13,20	13,05	13,98	9,20	12,38	9,64	11,02
Castela e León	13,27	16,67	11,29	16,61	13,29	24,05	10,02	13,57
Castela-A Mancha	18,62	26,75	15,53	25,12	10,36	14,21	12,23	21,27
Cataluña	13,91	15,89	11,85	13,49	10,95	12,09	10,59	11,51
C. Valenciana	17,49	21,02	14,77	19,07	14,00	17,46	11,79	16,86
Extremadura	24,27	33,47	21,22	30,10	19,38	29,05	16,60	27,68
Galicia	15,63	17,00	14,25	15,21	12,38	14,36	10,75	12,84
Madrid	14,15	15,08	13,00	14,53	11,62	12,85	9,81	11,47
Murcia	15,64	22,31	15,05	19,94	13,40	20,98	11,88	18,22
Navarra	9,23	10,90	7,84	11,69	9,08	11,09	7,39	9,21
País Vasco	11,95	12,64	10,52	10,63	10,09	9,84	8,89	9,43
A Ríoxa	9,19	12,89	9,45	13,94	9,10	11,85	10,12	9,77
Ceuta	18,93	27,28	20,13	33,54	22,88	36,34	23,07	29,66
Melilla	21,81	35,32	20,46	30,67	21,56	31,57	22,36	32,72
España	17,22	20,25	14,97	18,35	13,72	17,02	12,50	15,99

Fonte: INE, EPA, media dos 4 trimestres do ano.

A desagregación por grandes grupos de idade do desemprego de Galicia reflíctese no cadro 5.13.

As mulleres maiores de 25 anos representan o 96% das demandas pendentes de demandantes en paro (93% en España) fronte ao 94% dos homes (90% en España). O 44% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (39% en homes).

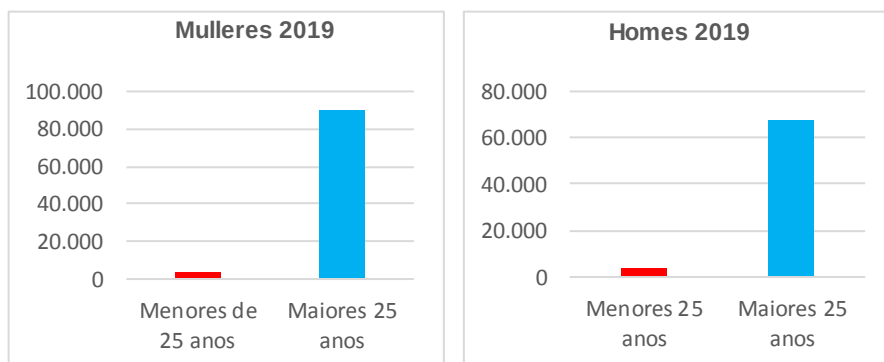
Cadro 5.13

Poboación desempregada. Por idade e sexos. Galicia. 2017-2019

	2017		2018		2019	
	Menores de 25 anos	Maiores 25 anos	Menores 25 anos	Maiores 25 anos	Menores 25 anos	Maiores 25 anos
Homes	4.525	76.973	4.124	69.259	4.009	67.657
Mulleres	4.185	99.330	3.734	92.178	3.643	89.999
	2.017	2.017	2.018	2.018	2.019	2.019

Datos decembro 2019.

Fonte: SEPE.

5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son as persoas que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a busca dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional...) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha prestación por desemprego, subsidio, renda activa de inserción ou calquera tipo de prestación ou axuda.

As persoas demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así se calcula por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha persoa dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose cada demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Persoas demandantes inscritas sen dispoñibilidade
- Persoas demandantes de emprego non paradas:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego
 - Demandantes ocupados/as ou con relación laboral
 - Demandantes dun emprego específico
 - Outras persoas demandantes sen emprego/non ocupadas
- Demandantes de emprego en paro

As demandas de emprego pendentes de demandantes en paro foron 165.308 segundo a información do SEPE. Delas, o 43,35% correspondía ao colectivo de homes (España 41,99%) e o 56,65% ao de mulleres (España 58%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres son as de entre 55-59 anos as que máis demandas acumulan e igual no caso dos homes.

Destaca a mellor posición do grupo feminino en Galicia en relación con España.

Cadro 5.14
Poboación desempregada. Por idade e sexo.
Galicia. 2019

	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	602	862	1.464
20 a 24	3.041	3.147	6.188
25 a 29	7.019	6.119	13.138
30 a 34	8.772	6.221	14.993
35 a 39	10.799	6.951	17.750
40 a 44	12.749	8.064	20.813
45 a 49	12.460	8.775	21.235
50 a 54	12.686	10.000	22.686
55 a 59	12.962	11.402	24.364
60 a 64	12.552	10.125	22.677
65 e mais	0	0	0
Total	93.642	71.666	165.308

Fonte: IGE.

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciáveis xa que nos dous grupos é o colectivo de estudos secundarios, o que acumula o maior número de demandas pendentes. As mulleres 57,9% e os homes 53,7%. As mulleres con educación superior teñen un peor comportamento chegando ao 23% de demandas de emprego pendentes, fronte ao 14,9% de homes.

Cadro 5.15
Demandantes de emprego por nivel de formación e sexo.
Galicia. 2019

	Homes	Mulleres
Analfabetos	4.261	4.988
Estudos primarios incompletos	5.688	6.408
Estudos primarios completos	9.559	10.400
Estudos secundarios	41.510	50.261
Programas de formación profesional	4.570	7.026
Educación xeral	36.940	43.235
Estudos postsecundarios	10.648	21.585
Técnico-profesional superior	5.153	8.564
Primeiro ciclo	1.432	4.050
Segundo e terceiro ciclo	4.033	8.891
Outros	30	80
Total	71.666	93.642

Miles de persoas.
 Fonte IGE-INE.

Por grupo principal de ocupación segundo os datos do SEPE, as mulleres demandantes de emprego paradas solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de servizos de restauración e comercio (27,4%)
- Traballadoras non cualificadas de servizos (17,1%)

- Empregadas de oficina non pública, con 9.573 demandas de emprego pendentes.
- Traballadoras de servizos de saúde, con 9.460 demandas de emprego pendentes.
- No colectivo masculino a profesión máis demandada segue sendo peóns agrícolas e de construción, seguida de traballadores cualificados da construción. Estas seguen sendo profesións reservadas aos homes.

Cadro 5.16

**Demandas de emprego pendentes de demandantes en paro.
Segundo grupo principal de ocupación. Galicia. Decembro 2019**

	Homes	Mulleres
A Directores/as e xerentes	857	398
B Técnicos/as e profesionais saúde e ensino	948	3.412
C Outros tecnicos/as científicos e intelectuais	4.484	6.346
D Técnicos/as profesionais de apoio	8.284	6.536
E Empregados/as oficina non públicos	3.141	9.573
F Empregados/as oficina públicos	752	2.848
G Traballadores/as servizos restauración e comercio	6.601	25.635
H Traballadores/as servizos saúde	1.071	9.460
I Traballadores/as servizos protección e seguridade	1.447	241
J Traballadores/as cualificados agricultura e gandería	2.877	1.133
K Traballadores/as cualificados construción	11.329	155
L Traballadores/as cualificados industrias manufactureiras	7.574	3.037
M Operadores/as instalación e maquinaria	1.498	3.139
N Condutores/as operador/as maquinaria móbil	5.345	397
O Traballadores/as non cualificados servizos	2.326	16.022
P Peóns/onas agricultura e construción	13.097	5.301
Q Ocupacións militares	35	9
Total	71.666	93.642

Fonte: SEPE.

En canto á sección da actividade económica hai que destacar o comercio como a máis demandada, seguida de hostalaría, actividades administrativas e servizos auxiliares e industrias manufactureiras. En España en primeiro lugar aparece o comercio, seguida da hostalaría e actividades administrativas.

Ao igual que vimos coas ocupacións máis demandadas, é a construción a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, seguido de actividade de industrias manufactureiras e comercio.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como actividades sanitarias e de servizos sociais, hostalaría, educación e persoal domestico.

Cadro 5.17
Poboación desempregada. Por sector económico e sexo. Galicia. 2019

	Nº parados/as ^(*)		
	Homes	Mulleres	Total
A Agricultura e pesca	4,1	1,7	5,8
B Industria	9,1	9,1	18,2
C Construción	11,7	1,5	13,2
D Servizos	39,02	72,8	111,82
E Sen emprego anterior	4,7	9,1	13,8
Total	68,62	94,2	162,82

(*) Miles de persoas.

Fonte: IGE.

Cadro 5.18
**Demandas de emprego pendentes de demandantes en paro.
Segundo duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2019**

HOMES	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
< 1 mes	3.701	938	1.003	3.894	9.536
De 1 a <= 6 meses	8.474	2.126	2.508	8.864	21.972
De > 6 meses a <= 1 ano	3.745	933	1.168	3.715	9.561
De máis de 1 ano	11.377	2.914	3.243	10.150	27.684
Total	27.297	6.911	7.922	26.623	68.753
MULLERES	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
< 1 mes	4.197	1.104	1.105	4.288	10.694
De 1 a <= 6 meses	10.399	2.681	2.838	10.620	26.538
De > 6 meses a <= 1 ano	5.286	1.312	1.550	5.421	13.569
De máis de 1 ano	17.549	3.759	4.973	17.382	43.663
Total	37.431	8.856	10.466	37.711	94.464
TOTAL	64.728	15.767	18.388	64.334	163.217

Fonte: IGE.

Para finalizar, faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representan o 62,5% no grupo de mulleres, fronte ao 67% no dos homes, reforzando a idea da maior dificultade da muller para acceder a o mercado laboral.

Cadro 5.19
**Baixas de demandas de emprego. Segundo causa da baixa.
Por sexo e por provincias. Decembro 2019**

HOMES	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Por colocación	52.365	13.389	13.893	57.067	136.714
Con oferta previa	1.718	851	927	2.260	5.756
Sen oferta previa	50.647	12.538	12.965	54.807	130.957
Non renovación	18.366	4.931	5.474	18.583	47.354
Outras causas	8.102	1.877	1.057	8.969	20.005
Total	131.198	33.586	34.316	141.686	340.786
MULLERES	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Por colocación	56.775	15.679	15.074	58.992	146.520
Con oferta previa	1.613	665	650	1.844	4.772
Sen oferta previa	55.162	15.014	14.424	57.148	141.748
Non renovación	22.293	6.032	7.105	22.315	57.745
Outras causas	11.132	2.547	1.560	14.921	30.160
Total	146.975	39.937	38.813	155.220	380.945

Fonte: IGE.

5.4. Contratos de traballo

No capítulo 7, dedicado á contratación, móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2019 a contratación feminina supuxo o 47,8% do total da contratación mellorando con respecto ao ano 2018, tanto de contratos iniciais, como de conversión en indefinidos, e adscricións en colaboración social. Se o desagregamos, os contratos iniciais supuxeron o 47,9% e as conversións o 45% do total de ambos os dous sexos, sempre por debaixo da contratación masculina.

Se facemos unha análise por nivel de formación, observamos que a contratación feminina é inferior á masculina en todos os niveis agás no de estudos superiores, chegando ao 57,9%.

Cadro 5.20

Contratos rexistrados segundo xénero e modalidade. Galicia. 2016-2019

	2016		2017		2018		2019	
	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes
TOTAL CONTRATOS								
Total contratos rexistrados	450.596	493.518	486.835	534.127	517.748	567.378	519.671	566.450
Total contratos iniciais	437.365	478.263	471.580	516.000	498.334	540.691	500.232	542.703
Conversións a indefinidos					19.414	23.687	19.439	23.747
ANALFABETOS								
Total contratos rexistrados	12.002	23.562	12.592	22.619	12.252	22.305	12.470	23.262
Total contratos iniciais	11.708	23.104	12.190	22.133	11.770	21.720	12.082	22.790
Conversións a indefinidos					482	585	388	472
ESTUDOS PRIMARIOS								
Total contratos rexistrados	89.199	118.661	100.277	135.691	112.883	140.720	118.194	141.071
Total contratos iniciais	86.619	115.179	97.120	131.132	106.818	134.689	113.978	134.671
Conversións a indefinidos					4.065	6.031	4.216	6.400
ESTUDOS SECUNDARIOS								
Total contratos rexistrados	277.160	302.383	293.745	321.549	308.814	342.742	303.425	340.552
Total contratos iniciais	269.620	293.424	285.349	311.219	298.020	329.089	292.994	327.271
Conversións a indefinidos					10.794	13.653	10.431	13.281
ESTUDOS SUPERIORES								
Total contratos rexistrados	71.129	48.860	79.222	54.211	82.800	58.557	84.599	61.524
Total contratos iniciais	68.312	46.504	75.922	51.459	78.727	55.139	80.195	57.930
Conversións a indefinidos					4.073	3.418	4.404	3.594
SEN CLASIFICAR								
Total contratos rexistrados	1.106	52	999	57	999	54	983	41
Total contratos iniciais	1.106	52	999	57	999	54	983	41
Conversións a indefinidos					0	0	0	0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Segundo o seguinte cadro o 86,7% en 2019 das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos, e aumentando con respecto ao ano anterior (83,7% en 2018). O segundo sector de importancia é a industria, onde traballa o 11,5% (7,47% en 2018) e a agricultura co 1,2% (7,75% en 2018). Na construción a representación feminina é moi escasa, non alcanza o 1%.

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera a masculina representando un 52,9% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste

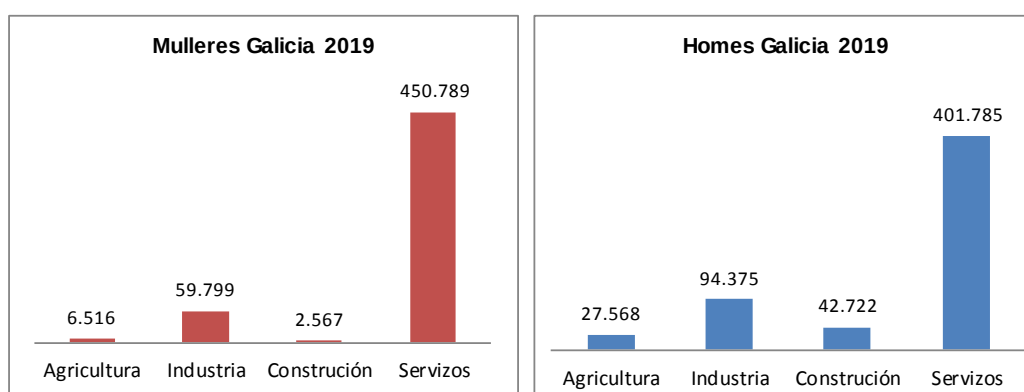
sector, as actividades de comercio e hostalaría concentran o maior número de mulleres traballadoras do total do sector servizos.

Cadro 5.21

Contratos rexistrados nos catro grandes sectores de actividades económicas (clasificación CNAE 2009) por sexo. Galicia. 2018-2019

	Mulleres		Homes	
	2018	2019	2018	2019
Agricultura	6.120	6.516	26.932	27.568
Industria	62.585	59.799	98.560	94.375
Construción	2.685	2.567	44.172	42.722
Servizos	446.358	450.789	394.714	401.785
Total	517.748	519.671	564.378	566.450

Fonte: IGE.

Cadro 5.22

Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2018-2019

	2018			2019		
	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total
A Agricultura, gandería, caza e silvicultura e pesca	5.939	25.929	31.868	6.516	27.568	34.084
B Industrias extractivas	34	620	654	40	664	704
C Industrias manufactureira	59.226	88.634	147.860	58.240	89.525	147.765
D Fornecemento de enerxía eléctrica gas, vapor e aire acondicionado	42	305	347	91	245	336
E Fornecemento de auga, saneamento, residuos, descontaminación	1.060	3.341	4.401	1.428	3.941	5.369
F Construción	2.309	40.517	42.826	2.567	42.722	45.289
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehículos motor	69.045	45.340	114.385	72.455	48.211	120.666
H Transporte e almacenamento	20.711	81.589	102.300	21.199	87.116	108.315
I Hostalaría	130.844	105.186	236.030	142.144	114.004	256.148
J Información e comunicacións	7.679	11.297	18.976	8.379	13.723	22.102
K Actividades financeiras e de seguros	3.379	1.578	4.957	3.320	1.664	4.984
L Actividades inmobiliarias	665	382	1.047	714	360	1.074
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	15.146	12.790	27.936	17.005	14.101	31.106
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	48.659	36.261	84.920	47.576	36.137	83.713
O Administración pública e defensa; seguridade social obrigatoria	13.380	8.707	22.087	14.732	8.749	23.481
P Educación	24.205	11.698	35.903	23.616	12.127	35.743
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	42.965	7.989	50.954	45.856	8.496	54.352
R Actividades artísticas recreativas e de entretemento	29.587	51.917	81.504	30.124	50.118	80.242
S Outros servizos	13.109	6.094	19.203	14.019	6.516	20.535
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	10.242	431	10.673	9.553	393	9.946
U Organizaciones extrateritoriais	107	87	194	97	70	167
Total	498.333	540.692	1.039.025	519.671	566.450	1.086.121

Fonte: SEPE.

De acordo a información do SEPE, sobre demandantes de emprego segundo o grupo principal de ocupación, a distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Se ben é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de dirección de empresas, só o 31,5% fronte ao 68,6% de homes, as porcentaxes iguálanse en técnicas e profesionais de saúde e do ensino (78,7%) e traballadoras de servizos de saúde e coidado de persoas (90%). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e, polo tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con gran representación feminina é o das empregadas en servizos de restauración (60%) e comercio (55,5%) do total das persoas contratadas e o 41% da contratación feminina.

Entre as persoas traballadoras cualificadas da construción a presenza da muller é moi escasa (2%) e no grupo de persoas traballadoras cualificadas de agricultura a representación masculina tamén é moi superior á feminina.

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación, existen dúas tendencias:

- Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como empregada administrativa ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.
- Un grupo minoritario que, grazas á obtención dun título universitario, ocupa postos técnicos e profesionais en saúde e ensino e outros técnicos científicos e intelectuais.

Como expuxemos ao inicio deste apartado, a contratación masculina foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 47,8% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 62,6% (69% en 2018)..

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacan os de interinidade 71,5% (72,4% en 2018) e os que se realizan a tempo parcial, tanto indefinidos coma temporais.

Este ano, de novo, o contrato para a formación realizado a mulleres (52,9%) supera os concertados con homes, descendendo respecto de anos anteriores, e o de prácticas baixa de novo e chega ao 48% despois de varios anos de superioridade feminina.

Os contratos temporais, tanto a xornada completa coma parcial, alcanzan no colectivo feminino o 95,76% da contratación a mulleres, igualándose ao colectivo masculino que chega ao 95,3%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa coma parcial, supuxeron o 4,23% nas mulleres nos dous anos e o 4,69% nos homes e as conversións en indefinidos distáncianse do grupo de homes chegando ao 45% para o colectivo feminino.

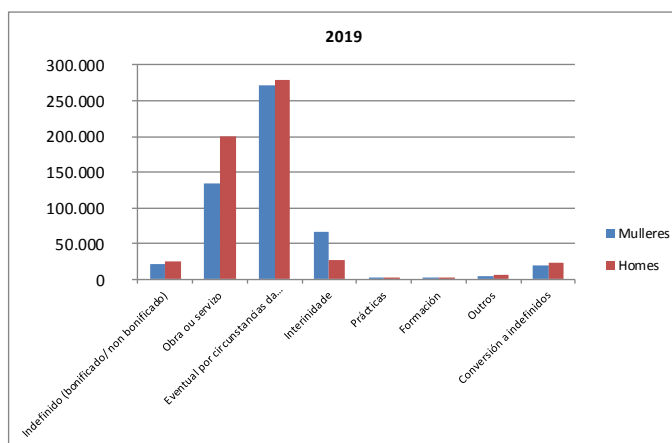
Mantense a tendencia dos últimos anos, onde a contratación feminina está caracterizada por un maior uso do contrato a tempo parcial, aínda que hai que destacar o aumento da parcialidade no grupo de homes.

Cadro 5.23

Tipoloxía contractual por sexo. 2017-2019

	2017		2018		2019	
	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes
Indefinido (bonificado/ non bonificado)	21.526	25.200	24.517	30.240	21.184	25.460
Obra ou servizo	132.510	195.237	138.753	203.569	133.938	201.027
Eventual por circunstancias da produción	244.166	254.815	258.178	267.360	271.300	278.678
Interinidade	63.929	25.625	67.065	25.513	66.452	26.492
Prácticas	2.963	3.066	2.970	3.311	2.427	2.629
Formación	1.739	1.450	1.906	1.704	1.309	1.165
Outros	4.747	10.607	4.945	8.994	3.622	7.222
Conversión a indefinidos	15.255	18.127	19.414	23.687	19.439	23.747
TOTAL	486.835	534.127	517.748	564.378	519.671	566.420

Fonte: SEPE.

5.5. Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar a formación regrada. Dentro da formación regrada centrarémonos nos ciclos formativos de grao superior, bacharelato e titulacións

universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE).

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de grao superior observamos que o 45% eran mulleres, porcentaxe inferior á dos homes seguindo a tendencia dos últimos anos.

O alumnado matriculado en bacharelato, segundo o IGE, mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 53,4%, máis de 6 puntos por riba da media masculina do 46,6%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

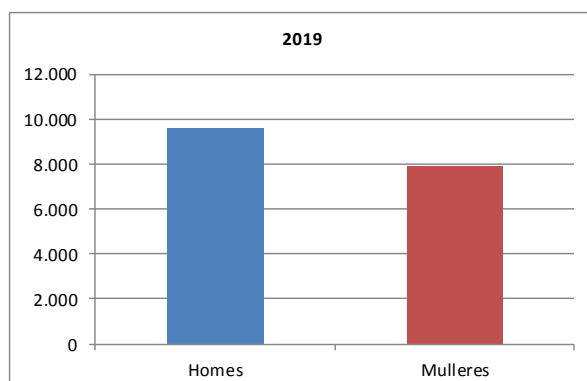
Cadro 5.24

Alumnado matriculado en ciclo formativo de FP grao superior, por sexo. Galicia. Curso 2017-2019

	2017			2018			2019		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Galicia	17.104	9.447	7.657	17.352	9.587	7.765	17.437	9.558	7.879

Unidade: nº de alumnos/as.

Fonte: IGE, información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

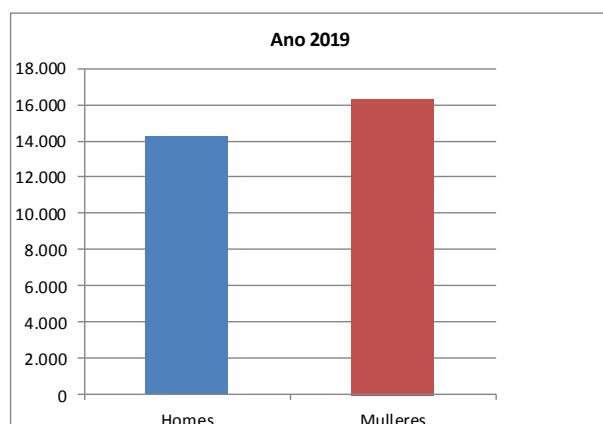
Cadro 5.25

Ensino non universitario. Alumnado matriculado en bacharelato, por sexos. Galicia. Curso 2017-2019

	2019			2018			2017		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Galicia	30.502	14.203	16.299	30.776	14.431	16.345	31.137	14.640	16.497

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: IGE, información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

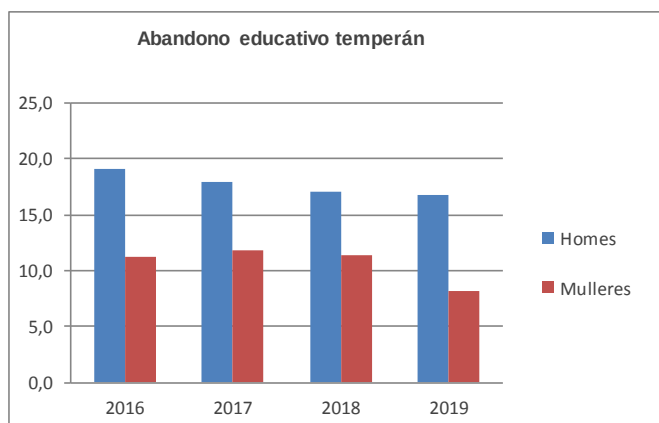
O abandono educativo temperán das persoas que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación é sensiblemente superior nos homes, superando en máis de 8 puntos as mulleres, 5 puntos en 2018. Tal vez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

Cadro 5.26

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia. 2010-2019

	Total	Homes	Mulleres
2010	23,1	27,8	18,3
2011	20,8	25,5	15,8
2012	23,1	27,1	18,8
2013	20,4	25,0	15,4
2014	18,5	21,7	15,2
2015	17,0	21,9	11,9
2016	15,2	19,1	11,2
2017	14,9	17,9	11,8
2018	14,3	17,0	11,4
2019	12,6	16,7	8,2

Unidades: porcentaxes,
Fonte: IGE-INE, EPA.

Segundo o INE, no ensino universitario en Galicia para o curso 2019, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 55,2%.

A porcentaxe media do 55% varía moito segundo a especialidade elixida:

As especialidades nas que é significativamente maior o número de mulleres son:

- Ciencias da saúde
- Arte e humanidades
- Ciencias sociais e xurídicas

As especialidades con máis baixa representación feminina son as de enxeñaría e arquitectura.

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que pouco a pouco vanse producindo movementos cara a outras áreas.

Cadro 5.27

**Alumnado matriculado en ensino universitario,
segundo rama de coñecemento e sexo. Galicia. Curso 2018**

	Total	Mulleres	% de Mulleres
Total	61.535	34.033	55,3
Ciencias da saúde	10.632	7.730	72,7
Ciencias	5.473	2.839	51,9
Ciencias sociais e xurídicas	26.302	15.854	60,3
Enxeñaría e arquitectura	13.137	3.622	27,6
Artes e humanidades	5.991	3.988	66,6

Unidades: nº de alumnos/as.

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios no ano 2018, últimos datos dispoñibles, o 61% son mulleres.

É de destacar que se ben o 55,3% das persoas matriculadas eran mulleres, do total das que finalizaron os seus estudos o colectivo feminino supuxo o 61%, fronte ao 39% de homes.

Cadro 5.28

**Estudantes con titulación nas universidades galegas por
sexo. Galicia. Curso 2017- 2018**

	Total	Mulleres	% de Mulleres
Titulados/as universitarios	11.132	6.779	60,90

Unidades: nº de alumnos/as.

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

5.6. Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidas, Unión Europea e Consello de Europa. Este último adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o equilibrio e esa porcentaxe foi establecida como mínimo na lexislación nacional, por medio da Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos claves da toma de decisións.

En 2019 a representatividade que teñen as mulleres nos altos cargos da Administración do Estado chegou ao 42,8%, aumentando os niveis de anos anteriores e chegando ás recomendacións do 40%. Nas subsecretarías e secretarías xerais técnicas só se alcanza o 38,3%.

Cadro 5.29

Distribución por sexo de altos cargos da Administración do Estado en porcentaxe de mulleres. 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Total ambos os sexos	204,00	202,00	250,00	
Presidencia do Goberno, vicepresidencia e ministerios	27,30	35,70	61,10	58,80
Secretarías de Estado	25,00	29,20	43,50	44,00
Subsecretarías e secretarías xerais	36,50	30,20	39,70	38,30
Direccións xerais e secretarías xerais técnicas	27,40	27,90	39,00	42,50
Total en porcentaxe %	29,41	29,21	41,20	42,80

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades, a partir dos datos facilitados polo Ministerio de Facenda e Función Pública.

Outra mostra do papel da muller no poder e toma de decisións é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller dende 1982, pasando de cero ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2011 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 30,77% e en 2018 prodúcese un aumento e chega ata o 61,11%. No 2019 continúa a mesma tendencia chegando a 62,5% en novembro de 2019.

Cadro 5.30

Mulleres no Goberno en porcentaxe

	XIV lexislatura	XIII lexislatura	2018 (xuño)	2018 (marzo)	2016	2015	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003 ⁽¹⁾	2003	2002	2000
Partido no Goberno	PSOE 2020	PSOE 2019	PSOE	PP	PP	PP	PP	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP
Ambos sexos	18	16	18	14	14	14	13	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17
% de mulleres	44,44	62,5	61,11	35,71	35,71	28,47	30,77	46,67	52,94	52,94	43,75	50	50	50	31,25	25	18,75	17,65

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades a partir dos datos publicados na web do Goberno de España.

A representación da muller nos Parlamentos autonómicos alcanzou en 2019 unha media do 46,19%.

En 2019 a maior presenza feminina dáse en País Vasco cun 53,33% e en Navarra cun 50% e a menor en Melilla 40% e Cantabria co 40,5%.

En Galicia a representación é do 45,33%, aumentando sobre o ano anterior 36,36%.

Cadro 5.31

porcentaxe de mulleres nos Parlamentos autonómicos. 2010-2019

	2010	2011	2012	2015	2016	2018	2019
Total	42,2	43,1	43,2	44,6	45,1	45,43	46,19
Andalucía	45,9	45,9	47,7	49,5	49,5	49,54	49,54
Aragón	35,8	32,8	32,8	47,8	47,8	47,76	47,76
Asturias	33,3	42,2	42,2	48,9	48,9	48,89	47,83
Baleares	49,2	45,8	45,8	47,5	47,5	47,46	47,46
Canarias	40,0	36,7	36,7	53,3	53,33	53,33	44,29
Cantabria	40,5	43,6	43,6	38,9	38,9	38,89	40,54
Castela e León	43,4	66,7	66,7	41,7	41,7	41,67	43,21
Castela-A Mancha	53,2	46,9	46,9	42,4	42,4	42,42	45,45
Cataluña	41,5	41,5	40,0	40,0	39,3	42,45	42,54
C. Valenciana	45,5	40,4	40,4	44,4	44,4	44,44	47,47
Extremadura	40,0	40,0	40,0	47,7	47,7	47,69	44,62
Galicia	40,0	40,0	40,0	40,0	45,3	36,36	45,33
Madrid	42,5	44,2	44,2	42,6	42,6	42,64	46,21
Murcia	39,1	40,0	40,0	35,6	35,6	35,56	44,44
Navarra	38,0	34,0	34,0	48,0	48,0	48,00	50,00
País Vasco	45,3	39,4	49,3	49,3	53,3	53,33	53,33
A Ríoxa	39,4	45,3	39,4	45,5	45,5	45,45	48,48
Ceuta	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,00	44,44
Mellilla	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,00	40,00

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades a partir dos datos publicados nas páxinas web dos Parlamentos autonómicos.

A participación das mulleres na Comisión Europea (32,14% en total) tampouco é moi superior, co 16,67% nas vicepresidencias e o 38,10% nas comisarias, segundo os últimos datos dispoñibles del 2018.

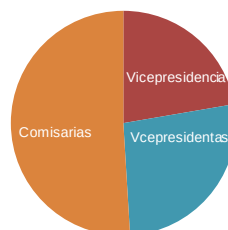
Cuadro 5.32

Participación de mulleres na Comisión Europea. 2018

	Ambos sexos	% Mulleres
Total	28	32,14
Presidencia	1	0,00
Vicepresidencias	6	16,67
Vicepresidencia promeira	1	0,00
Alta representante	0	0,00
Vicepresidentas	5	20,00
Comisarias	21	38,10

Fonte: Secretaría de Estado de Igualdade.

Mulleres na Comisión Europea

O cadro 5.33 sobre a participación da muller nos Parlamentos da Unión Europea pon de manifesto un leve aumento, pasando do 37,3% de 2016 ao 36,8% de 2017, 36,4% en 2018 e 40,7% en 2019. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtaa Suecia, 55%, mentres que a menor representación a encontramos en Chipre (0%) e Eslovaquia (15,4%).

En España en 2018 a representación da muller no Parlamento Europeo alcanzou o 47,1%.

Cadro 5.33**Participación de mulleres no Parlamento europeo. 2018-2019**

	% Mulleres	
	2018	2019
UE-28	36,40	40,70
Alemania	35,40	36,50
Austria	38,90	50,00
Bélxica	35,00	38,10
Bulgaria	17,60	29,40
Chipre	16,70	0,00
Croacia	54,50	36,40
Dinamarca	30,80	46,20
Eslovaquia	30,80	15,40
Eslovenia	37,50	50,00
España	48,10	47,10
Estonia	16,70	33,30
Finlandia	76,90	53,80
Francia	43,20	50,00
Grecia	23,80	23,80
Hungría	19,00	38,10
Irlanda	54,50	45,50
Italia	38,40	41,70
Letonia	42,90	50,00
Lituania	18,20	27,30
Luxemburgo	33,30	50,00
Malta	50,00	50,00
Países Baixos	38,50	50,00
Polonia	25,50	35,30
Portugal	28,60	47,60
R. Checa	23,80	33,30
Reino Unido	39,70	46,60
Rumanía	28,10	21,90
Suecia	50,00	55,00

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller e para a Igualdade de Oportunidades a partir de datos do INE.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA, pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Boletín estatístico do persoal ao servizo das Administracións públicas do rexistro central de persoal do Ministerio de Facenda aínda que a porcentaxe de funcionarias (52,4%) é superior á de funcionarios, a medida que ascendemos no complemento de destino o número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai unha representación feminina do 42,22% (40,11% en 2018) e ao nivel 29 cun 42,94% (45,33 % en 2018).

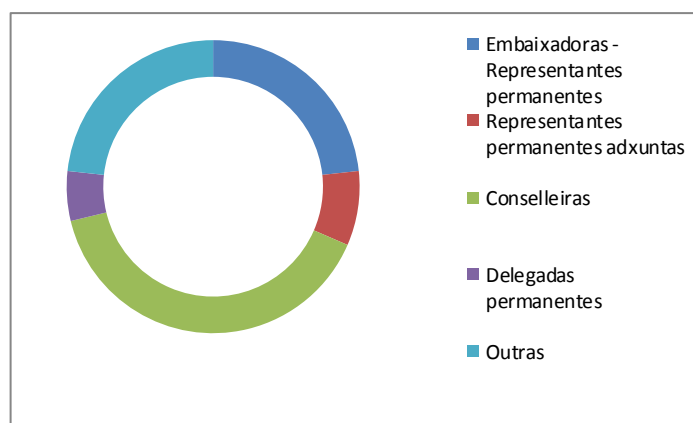
Ao ir descendendo de nivel as porcentaxes vanse igualando, e segue incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 14 (60,42%), o 16 (59,75%) ou o 18 (62,53%).

Nos organismos internacionais o papel da muller tampouco é moi destacado, cun 20,6% de representación, sendo o cargo de delegada permanente o de maior porcentaxe (25%); os últimos datos dispoñibles son del 2016.

Cadro 5.34**Representación de mulleres en organismos internacionais. España. 2016**

TOTAL	Ambos os sexos % de mulleres	
	73	20,6
Embaixadoras - Representantes permanentes	17	17,65
Representantes permanentes adxuntas	6	16,67
Conselleiras	29	20,69
Delegadas permanentes	4	25,00
Outras	17	23,53

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Fichero de altos cargos. Datos xuño 2016.

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Valedor do Pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo escasa.

En 2019 a participación máis baixa obsérvase no Consello Económico e Social (25%) e no Consello de Estado (33,3%). Mellora no Consello Xeral do Poder Xudicial (42,9%) e no Tribunal de Contas (41,7%)

A participación feminina no ano 2017, últimos dispoñibles, na carreira xudicial é do 60,09%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial a porcentaxe diminúe.

En categorías de xudicatura a participación é maioritariamente feminina (64,53%), pero só alcanza o 14,12% no caso de maxistradas do Tribunal Supremo.

5.7. Conciliación entre a vida laboral e familiar

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres: a falta de repartición

equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas axeitadas e suficientes para atender a nenas e nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

O cadro 5.35, do ano 2019, móstranos a nivel de toda España que o 81,2,% das excedencias para o coidado de familiares son solicitadas por mulleres e a nivel de Galicia alcanzouse o 76%, mellorando sobre anos anteriores.

Cadro 5.35

Excedencia por coidado de familiares. Galicia/España. 2018-2019

	Ambos os sexos		Mulleres	
	2018	2019	2018	2019
Galicia	306	355	230	270
España	11.808	12.058	9.734	9.798

Fonte: Tesouraría Xeral da Seguridade Social.

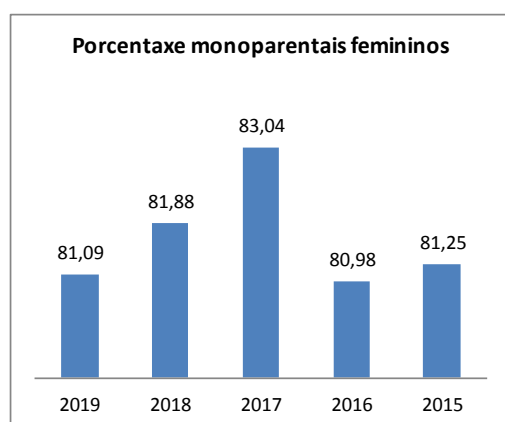
O cadro 5.36 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos e fillas, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (81,09% en 2019), fronte ao 18,9% de monoparentais masculinas.

Cadro 5.36

**Núcleos familiares monoparentais
por sexo en miles. 2015-2019**

	Ambos os sexos	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2019	1887,5	81,09
2018	1878,5	81,88
2017	1842,4	83,04
2016	1964,9	80,98
2015	1897,4	81,25

Fonte: Instituto da muller e para a Igualdade de Oportunidades.

As excedencias por coidado de fillas e fillos en Galicia correspondentes a 2019, últimos datos dispoñibles, móstrannos que nese ano o 91,85% das excedencias eran

solicitadas por mulleres e o 8,15% de homes. A tendencia dos últimos anos reflicte un leve aumento nas solicitudes de homes. Nese ano en España o 90,93% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Cadro 5.37**Excedencias por coidado de fillas/os. Galicia/España. 2011-2019**

	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2011	34.128	95,52	555	93,69
2012	29.651	94,98	536	94,22
2013	28.038	94,50	537	94,23
2014	31.435	94,02	556	92,63
2015	36.195	93,33	683	90,92
2016	40.517	92,63	910	91,65
2017	43.899	92,34	935	92,30
2018	45.249	91,28	1066	90,15
2019	47.388	90,93	1154	91,85

Fonte: elaboración propia a partir dos datos da Tesouraría Xeral da Seguridade Social.

Algo similar acontece cos permisos de maternidade, que so estiveron vixentes ata o 31/03/2019. No cadro 38 constátase que en 2019, ata o 31 de marzo, en Galicia o 97,4% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,1% de permisos das nais.

Con data 07/03/2019 publicouse o Real decreto-lei 6/2019, do 1 de marzo, de medidas urxentes para a garantía da igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes no emprego e a ocupación, cuxa entrada en vigor, para as prestacións por nacemento e coidado de menor, así como os permisos por nacemento, adopción e proxenitor diferente da nai biolóxica, é 1 de abril de 2019.

É por este motivo que tanto nas prestacións de maternidade coma de paternidade só existan datos ata o 31 de marzo de 2019.

No caso dos permisos de paternidade solicitáronse ata esa data 3.214 en Galicia e 71.027 en España.

Cadro 5.38

Prestación de maternidade por comunidades autónomas. 2019

		Total ⁽¹⁾	% Procesos percibidos pola nai
Prestación de maternidade	Total	64.253	98,10
	Andalucía	11.780	98,70
	Aragón	1.727	98,10
	Asturias	919	98,30
	Baleares	1.718	97,20
	Canarias	2.396	98,30
	Cantabria	704	97,70
	Castela e León	2.650	97,80
	Castela-A Mancha	2.366	98,20
	C. Valenciana	6.352	98,40
	Cataluña	11.774	98,30
	Extremadura	1.443	98,60
	Galicia	3.087	97,40
	Madrid	10.809	98,20
	Murcia	2.158	99,30
	Navarra	887	96,60
	A Ríoxa	404	98,50
	País Vasco	2.906	95,40
	Ceuta	62	98,40
	Melilla	111	98,20

1) A prestación de maternidade estivo vixente ata o 31/03/2019, polo que os datos de número e importe son os correspondentes ao primeiro trimestre de 2019.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 5.39

Permisos de paternidade por comunidades autónomas. 2014-2019

Total ⁽¹⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	235.678	238.806	244.468	264.632	255.531	71.027
Andalucía	36.968	37.700	39.109	42.959	43.711	11.670
Aragón	7.449	7.623	7.438	7.852	7.477	2.066
Asturias	3.718	3.812	3.868	4.289	4.054	1.034
Baleares	5.071	5.197	5.461	6.418	6.492	1.824
Canarias	7.631	7.992	8.369	9.067	8.861	2.421
Cantabria	2.822	2.828	2.871	3.055	2.881	803
Castela e León	11.091	11.083	11.163	11.557	11.246	3.025
Castela-A Mancha	9.761	9.968	10.313	11.123	11.015	3.030
C. Valenciana	23.319	23.389	24.466	26.109	24.950	7.200
Cataluña	44.227	45.309	45.924	49.815	47.820	14.201
Extremadura	4.572	4.370	4.867	5.073	5.018	1.356
Galicia	11.156	11.419	11.819	12.972	12.245	3.214
Madrid	39.326	39.835	40.075	44.509	40.741	11.574
Murcia	8.312	8.460	9.002	9.559	9.859	2.633
Navarra	4.241	4.244	4.216	4.102	4.011	1.012
A Ríoxa	1.806	1.781	1.756	1.854	1.849	514
País Vasco	13.630	13.274	13.059	13.627	12.584	3.278
Ceuta	6.601	235	228	311	280	82
Melilla	270	287	284	381	437	110

(1) A prestación de paternidade estivo vixente ata o 31/03/2019, polo que os datos de número e importe son os dos correspondentes ao primeiro trimestre de 2019.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre "Poboación ocupada a tempo parcial por motivo da xornada parcial" do Instituto da muller sobre datos da EPA.

Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, parece significativo que do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos, nenas ou persoas adultas enfermas, incapacitadas ou maiores, o 95,22% en 2018, últimos datos dispoñibles, e 95,2% en 2017, sexan mulleres e o 93,73% en 2018 e o 92% en 2017 do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigas familiares ou persoais tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que sexan mulleres o 71,51% en 2018, último dato, e o 71% en 2017 das persoas que non puideron encontrar traballo a xornada completa, empeorando sobre anos anteriores, e que tamén o sexan o 81,5% en 2018 e o 83% en 2017 das que non queren traballar a xornada completa, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles. O dato alentador é a leve baixada do número de mulleres nesta situación.

Cadro 5.40

Poboación ocupada a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España. 2016-2018

		2016	2017	2018
Ambos sexos	Total	2.833,0	2805,4	2894,8
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	163,7	205,1	227,8
	Enfermidade ou incapacidade propia	32,7	32,4	38,4
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	260,4	281,7	343,2
	Outras obrigas familiares ou persoais	143,7	142,2	165,9
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.714,9	1607,3	1527,1
	Non querer traballo de xornada completa	235,6	233,8	272,4
	Outros motivos	275,0	294,7	0
	Non sabe o motivo	7,0	8,1	11,9
% Mulleres	Total	72,61	73,86	74,59
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	52,84	59,19	58,17
	Enfermidade ou incapacidade propia	55,96	74,07	69,53
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	96,04	95,21	95,22
	Outras obrigas familiares ou persoais	90,68	92,05	93,73
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	69,92	71,14	71,51
	Non querer traballo de xornada completa	78,82	82,81	81,5
	Outros motivos	66,15	62,95	63,44
	Non sabe o motivo	72,86	62,96	70,59

Unidade: Miles de persoas. 2019.

Fonte: Elaborado polo Instituto da Muller a partir de datos da EPA.

5.8. Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018" reflicte que as mulleres galegas percibiron un salario medio anual de 16.755 euros fronte aos 21.327 dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 21,4% menos que os homes polo traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 17.180 euros (2018), fronte aos 22.095 dos homes, percibindo o colectivo feminino un 22,25% menos que os homes.

A muller galega cobra menos que a media feminina estatal (17.180 euros) e que a media no conxunto do Estado de 19.809 euros.

A evolución é lenta dende o ano 2000, chegando ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero dende o ano 2008 as diferenzas diminúen e mantéñense en valores similares nos anos 2009, 2010, 2011, 2012 e 2013. En 2014 vólvese producir unha pequena redución nas diferenzas salariais que permanecen en 2015, 2016, 2017 e 2018.

Cadro 5.41

Poboación asalariada por comunidades autónomas e sexo. 2017-2018

	2017				2018			
	Total		Mulleres	Homes	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	15.114	76,53	12.943	16.912	15.668	76,86	13.461	17.514
Aragón	19.461	74,87	16.468	21.994	19.973	75,20	16.959	22.553
Asturias	19.987	72,67	16.685	22.959	20.650	73,60	17.377	23.611
Baleares	18.286	82,69	16.490	19.941	19.153	83,83	17.409	20.767
Canarias	16.470	85,73	15.143	17.664	17.022	86,50	15.733	18.188
Cantabria	19.267	74,12	16.218	21.881	19.890	74,83	16.851	22.518
Castela-A Mancha	18.783	77,31	16.211	20.968	17.365	79,37	15.135	19.068
Castela e León	16.695	79,56	14.558	18.298	19.288	77,58	16.694	21.518
Cataluña	21.698	76,84	18.727	24.370	22.373	77,10	19.357	25.107
C. Valenciana	17.657	77,63	15.266	19.664	18.232	78,14	15.837	20.268
Extremadura	14.099	83,25	12.699	15.254	14.651	83,19	13.196	15.862
Galicia	18.463	78,44	16.123	20.554	19.159	78,56	16.755	21.327
Madrid	25.120	73,34	21.112	28.787	25.904	74,07	21.906	29.573
Murcia	16.282	78,96	14.145	17.913	16.828	78,91	14.626	18.534
A Ríoxa	19.237	77,01	16.545	21.483	19.747	76,86	16.980	22.091
Ceuta	21.866	72,55	17.892	24.663	22.287	73,86	18.445	24.972
Melilla	20.956	78,90	18.080	22.914	20.972	80,44	18.338	22.797
Total	19.172	75,37	16.143	21.417	19.809	77,76	17.180	22.095

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home.

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018.

No cadro 5.42 apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse nas ramas de entidades financeiras e aseguradoras cun 29% menos e na de servizos a empresas, onde a muller gaña un 28,3% menos que o home.

As menores diferenzas encontrámonas en construción e servizos inmobiliarios, onde a muller percibe o 86,4% do salario masculino, probablemente porque as poucas

mulleres que traballan neste sector fano como tituladas superiores, e en servizos sociais con 83,5%.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en boa medida porque a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos e fillas ou de persoas dependentes.

Cadro 5.42

Salarios medios por sector de actividade económica e sexo. Galicia/España. 2018

	España Homes	España Mulleres	Galicia		
			Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	8.730	5.385	12.170	16.891	72,05
Industria extractiva, enerxía e auga	30.645	23.999	22.911	30.226	75,80
Industria	25.961	19.536	17.198	23.832	72,16
Construción e servizos inmobiliarios	18.520	17.426	16.238	18.784	86,45
Comercio, reparacións e transporte	21.403	15.022	15.008	20.529	73,11
Información e comunicacións	33.448	26.169	20.482	26.595	77,01
Entidades financeiras e aseguradoras	46.362	31.544	26.869	37.771	71,14
Servizo ás empresas	20.905	14.629	12.734	17.756	71,72
Servizos sociais	27.152	21.980	22.347	26.765	83,49
Outros servizos persoais e de ocio	13.160	9.448	8.314	11.518	72,18
Total					

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia.

Fonte: Elaboración propia cos datos do Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018.

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria observamos que en 2018 o 19,2% tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% do salario mínimo interprofesional (SMI) e o 16,7% tivéronos entre o 50% e o 100%. Isto supón que o 36% das mulleres tiveron en 2018 ingresos non superiores ao SMI. Os homes con salarios inferiores ao 50% do SMI foron o 14% e con salarios entre o 50% e o 100% foron o 10,5%, mellores datos que no grupo de mulleres.

Cos salarios máis altos acontece á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

Cadro 5.43

Poboación asalariada por tramos de salario e sexo. Galicia/España. 2017-2018

	2017				2018			
	Galicia		España		Galicia		España	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	83.165	98.985	1.750.054	1.989.108	77.733	95.090	1.711.680	1.981.631
De 0,5 a 1 SMI	58.497	80.503	1.190.238	1.375.353	57.869	82.909	1.201.293	1.426.762
De 1 a 1,5 SMI	72.670	93.490	1.306.128	1.395.217	78.626	102.235	1.420.265	1.525.697
De 1,5 a 2 SMI	109.719	72.125	1.575.014	1.134.080	116.410	75.666	1.697.017	1.198.217
De 2 a 2,5 SMI	69.292	43.758	1.107.826	751.744	71.514	44.877	1.154.374	780.585
De 2,5 a 3 SMI	42.810	26.590	752.462	511.323	42.271	27.661	746.183	525.567
De 3 a 3,5 SMI	32.240	23.586	573.733	416.595	33.846	23.814	601.036	437.723
De 3,5 a 4 SMI	20.817	15.754	423.040	302.468	20.814	16.099	433.035	308.676
De 4 a 4,5 SMI	14.667	11.402	303.887	207.762	13.960	10.361	297.379	199.156
De 4,5 a 5 SMI	9.326	5.161	202.280	115.894	9.346	4.754	196.762	111.502
De 5 a 7,5 SMI	19.996	9.764	445.434	223.650	19.506	9.969	432.367	223.192
De 7,5 a 10 SMI	5.203	1.907	125.978	47.687	4.835	1.759	119.497	46.279
Máis de 10 SMI	3.054	627	94.282	21.962	2.938	657	91.429	22.211
Total	541.456	483.652	9.850.356	8.492.843	549.668	495.851	10.102.317	8.787.198

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018.

No cadro 5.44 se mostra a Enquisa anual de estrutura salarial do ano 2017 do INE, última dispoñible, que confirma os datos anteriores.

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2017 do colectivo feminino foi de 18.833,53 euros. Se distinguimos entre tipo de contrato, a media foi de 19.597,17 euros para os contratos indefinidos e 15.676,45 euros para os de duración determinada e no colectivo masculino foi de 24.321,64 euros, distribuídos en 25.806,46 euros para os contratos indefinidos e 17.924,12 euros para os de duración determinada. Isto supón que as mulleres galegas en 2017 percibiron unhas retribucións un 22.5% menor que os dos homes, diferenza que no caso dos contratos temporais alcanza o 23%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2017 foi de 20.607,85 euros, fronte aos 26.391,84 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 21,9%. Nas contratacións indefinidas, esta diferenza desfavorable para as mulleres chega ao 23,5%.

Cadro 5.44

Salario bruto anual por tipo de contrato (euros). 2017

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	24.175,52	26.228,84	17.674,28
Aragón	25.878,46	27.403,75	18.012,42
Asturias	27.849,00	30.156,49	18.732,00
Baleares	23.538,43	27.794,07	18.672,85
Canarias	21.291,66	22.126,97	17.786,87
Cantabria	25.249,94	26.769,06	17.710,30
Castela e León	27.782,80	26.424,12	17.672,19
Castela-A Mancha	23.160,99	24.975,58	17.099,88
Cataluña	28.323,31	30.151,19	18.352,52
C. Valenciana	23.867,74	25.596,86	15.894,66
Extremadura	21.585,18	23.356,27	15.430,38
Galicia	24.321,64	25.806,46	17.924,12
Madrid	29.910,43	31.661,42	18.403,17
Murcia	24.009,22	25.534,67	17.880,00
Navarra	29.699,10	31.943,31	19.115,00
País Vasco	31.618,97	33.774,42	21.940,77
A Ríoxa	24.820,49	25.815,66	19.102,33
España	26.391,84	28.231,26	17.983,21

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	18.287,29	19.230,90	14.969,31
Aragón	19.677,22	20.497,63	15.491,87
Asturias	19.426,48	20.772,47	14.323,18
Baleares	20.465,58	20.988.004,00	18.014,55
Canarias	18.917,73	18.889,02	19.048,51
Cantabria	19.012,20	20.209,41	-12.971,08
Castela León	18.796,93	19.284,93	16.773,32
Castela A Mancha	18.327,35	19.176,48	15.830,34
Cataluña	21.801,47	22.721,08	16.554,40
C. Valenciana	18.523,81	19.404,44	14.091,41
Extremadura	17.722,29	19.845,36	11.978,58
Galicia	18.833,53	19.597,17	15.676,45
Madrid	24.029,31	25.183,74	16.614,61
Murcia	18.048,37	18.909,33	14.815,12
Navarra	21.898,57	23.321,42	14.673,99
País Vasco	24.165,97	25.024,61	19.967,16
A Ríoxa	19.353,55	20.054,67	16.643,68
España	20.607,85	21.609,64	15.972,35

Fonte: INE, Enquisa anual de estrutura salarial.

5.9. Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo Ministerio de Traballo e Economía Social para a elaboración deste apartado non están desagregadas por CC.AA, polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas, imos utilizar tamén o informe da Axencia Tributaria “Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018”.

O número de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de estatísticas laborais e de asuntos sociais do MTES, foi lixeiramente

superior ao dos homes no nivel contributivo e no asistencial, existindo moita máis diferenza en renda activa de inserción e en programa de activación para o emprego.

388.956 (en 2018) e 415.846 (2019) mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 362.216 (en 2018) e 391.768 (2019) homes. É destacable a melloría nos datos das perceptoras de prestación contributiva polo que supón da súa orixe como traballadoras e cotizantes, non é unha prestación asistencial que non requira de cotizacións.

460.407 (en 2018) e 511.383 (2019) mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 393.029 (2018) e 401.001 (2019) homes.

95.729 (2018) e 87.326 (2019) mulleres percibiron a renda activa de inserción, fronte a 70.353 (2018) e 53.647 (2019) homes.

21.622 (en 2018) e 72 (2019) mulleres percibiron programa de activación para o emprego fronte a 12.356 (2018) e 57 (2019) homes.

En todas as CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 2.886 euros en 2018 fronte aos 3.126 2018 dos homes. En Galicia a media anual chegou en 2018 aos 2.823 euros para as mulleres e aos 3.216 euros para os homes, polo tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 393 euros anuais como media, acurtándose a distancia entre os dous colectivos.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego co total do colectivo feminino, as mulleres galegas percibiron 63 euros menos en 2018 que a media de España, empeorando a súa posición con respecto a outros anos. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España é de 90 euros máis, 155 euros no ano 2017.

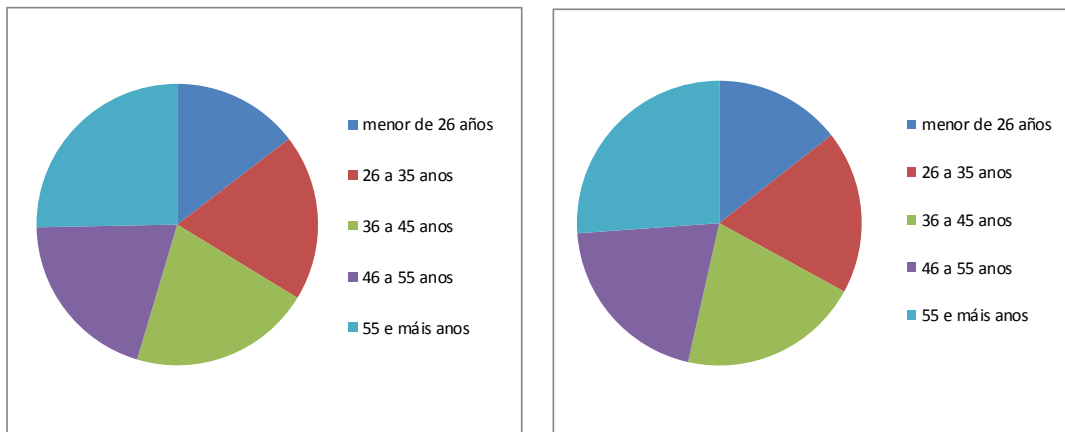
Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 87,8% das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 12,2% menos.

Cadro 5.45

Prestación media anual. Segundo sexo e idade. España. 2015-2018

	2015		2016		2017		2018
Homes		Homes		Homes		Homes	
menor de 26 anos	2.037	menor de 26 anos	2.024	menor de 26 anos	2.032	menor de 26 anos	2.088
26 a 35 anos	2.727	26 a 35 anos	2.681	26 a 35 anos	2.625	26 a 35 anos	2.697
36 a 45 anos	3.157	36 a 45 anos	3.064	36 a 45 anos	2.971	36 a 45 anos	2.981
46 a 55 anos	3.362	46 a 55 anos	3.175	46 a 55 anos	3.048	46 a 55 anos	2.949
55 e máis anos	4.420	55 e máis anos	4.187	55 e máis anos	4.086	55 e máis anos	3.792
Total	3.304	Total	3.179	Total	3.087	Total	3.126
Mulleres		Mulleres		Mulleres		Mulleres	
menor de 26 anos	1.931	menor de 26 anos	1.925	menor de 26 anos	1.959	menor de 26 anos	2.039
26 a 35 anos	2.676	26 a 35 anos	2.618	26 a 35 anos	2.604	26 a 35 anos	2.673
36 a 45 anos	2.989	36 a 45 anos	2.902	36 a 45 anos	2.865	36 a 45 anos	2.920
46 a 55 anos	2.880	46 a 55 anos	2.774	46 a 55 anos	2.746	46 a 55 anos	2.806
55 e máis anos	3.820	55 e máis anos	3.702	55 e máis anos	3.623	55 e máis anos	3.537
Total	2.962	Total	2.882	Total	2.850	Total	2.886

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018

Cadro 5.46

Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma da persoa perceptora. Galicia/España. 2017-2018

	2017			2018		
	Prestación media anual			Prestación media anual		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Andalucía	2.827	2.891	2.763	2.871	2.922	2.822
Aragón	2.894	2.986	2.803	2.979	3.102	2.865
Asturias	3.144	3.414	2.854	3.151	3.424	2.871
Baleares	2.589	2.643	2.538	2.700	2.773	2.631
Canarias	2.843	2.971	2.720	2.907	3.048	2.776
Cantabria	2.961	3.132	2.782	2.985	3.180	2.739
Castela e León	3.015	3.198	2.817	3.018	3.214	2.819
Castela- A Mancha	2.858	2.965	2.745	2.957	3.049	2.867
Cataluña	3.179	3.303	3.056	3.225	3.379	3.078
Comunidad Valenciana	2.846	2.974	2.720	2.864	2.994	2.740
Extremadura	2.804	2.896	2.711	2.857	2.926	2.792
Galicia	3.042	3.242	2.837	3.015	3.216	2.823
Madrid	3.520	3.716	3.332	3.514	3.720	3.322
Murcia	2.649	2.738	2.551	2.735	2.835	2.629
A Ríoxa	3.044	3.176	2.907	3.033	3.172	2.899
Ceuta	2.875	3.083	2.672	2.878	3.067	2.705
Melilla	2.912	3.130	2.694	2.838	3.035	2.642
España	2.968	3.087	2.850	3.004	3.126	2.886

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018.

Facendo unha análise da nacionalidade das persoas perceptoras, observamos que cando a nacionalidade é española a diferenza nas percepcións das mulleres con respecto aos varóns é superior, chegando a percibir un 13% menos, mentres que, se a orixe é estranxeira, a diferenza redúcese ata un 9,4% menos.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións inferiores ás dos homes galegos (13,2% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás mulleres galegas, teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 16% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación..., o colectivo de mulleres sempre está por debaixo do de homes.

Cadro 5.47

Poboación desempregada e prestacións medias por nacionalidade e sexo da persoa perceptora. Galicia/España. 2018-2019

	2018						2019					
	Persoas desempregadas			Prestación media anual			Persoas desempregadas			Prestación media anual		
	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Media total	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Media total	Mulleres	Homes
España												
Española	3.680.192	1.792.121	1.888.071	3.014	2.879	3.148	3.796.140	1.981.227	1.814.913	3.042	2.914	3.181
Estranxeira	534.868	223.949	310.919	2.653	2.591	2.715	565.309	243.835	321.474	2.749	2.660	2.816
Galicia												
Española	218.683	108.675	110.008	3.060	2.850	3.270	210.820	108.603	102.217	3.035	2.838	3.244
Estranxeira	9.912	4.168	5.744	2.599	2.501	2.696	10.403	4.597	5.806	2.605	2.463	2.718

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018.

5.10. Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo MTES nas estatísticas do Anuario de estatísticas laborais do 2019. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, si o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O número de pensionistas mulleres (4.291.846 en 2019) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes. É máis destacable que se ben no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 62,7% do total, no grupo de mulleres só alcanzan un 37,3%, mentres que as de viuvez chegan ao 96%.

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado as pensións percibidas polas mulleres en 2019 son 420,17 euros menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 34,8% menores (mulleres: 787,60 euros; homes: 1.207,77 euros), datos similares aos de 2017 e 2018. Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 454,21 euros menos que un home, un 34,6% menos, hai unha pequena melloría sobre o ano anterior.

As pensións de viuvez e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

Cadro 5.48

Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo. España. 2018-2019

	Importe medio En euros/mes		Número pensionistas	
	2018	2019	2018	2019
Homes	1.162,33	1.207,77	4.513.964	4.553.144
Incapacidade permanente	1.003,97	1.031,52	607.908	607.641
Xubilación	1.261,56	1.312,42	3.660.915	3.700.493
Viuvdade	492,30	508,56	62.869	61.911
Orfandade	387,84	404,75	169.874	170.005
En favor de familiares	518,15	545,87	12.398	13.094
Mulleres	740,15	787,60	4.227.551	4.291.846
Incapacidade permanente	843,18	877,28	335.034	341.796
Xubilación	811,46	858,21	2.132.871	2.204.249
Viuvdade	678,88	729,11	1.577.748	1.563.712
Orfandade	386,92	403,72	153.949	153.759
En favor de familiares	561,66	589,45	27.950	28.330
Ambos os dous sexos	944,69	900,50	8.741.678	8.845.069
Incapacidade permanente	946,19	975,46	942.953	949.441
Xubilación	1090,70	1137,81	5.793.854	5.904.788
Viuvdade	664,44	711,83	1.640.646	1.625.640
Orfandade	387,39	404,26	323.877	323.777
En favor de familiares	548,62	575,96	40.347	41.424

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, Anuario de estadísticas laborales 2018-2019.

Se a análise a realizamos observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA, apreciamos que no colectivo de mulleres o número de pensións en tramos inferiores a pensión media ou que chegan a ela e de o 27%, mentres que no grupo de homes alcanzan o 17% de perceptores en 2018. Na mesma liña so hai 4.879 mulleres coas pensións máis altas fronte a 15,052 homes.

Cadro 5.49

Pensionistas, percepcións de pensións medias por sexo e tramo de pensión. España. 2018

	Total			Homes			Mulleres		
	Pensionistas	Pensións por persoa	Pensión media anual	Pensionistas	Pensións por persoa	Pensión media anual	Pensionistas	Pensións por persoa	Pensión media anual
Total	9.459.086	1,13	14.917	4.760.416	1,14	17.486	4.698.670	1,11	12.314
De 0 a 0,5 PM	683.345	1,04	1.955	291.497	1,03	1.861	391.848	1,04	2.025
De 0,5 a 1 PM	1.402.966	1,07	6.253	524.643	1,07	6.347	878.323	1,07	6.196
De 1 a 1,5 PM	3.455.725	1,04	9.945	1.420.312	1,03	10.283	2.035.413	1,05	9.710
De 1,5 a 2 PM	1.128.877	1,1	14.725	642.858	1,08	14.783	486.019	1,13	14.649
De 2 a 2,5 PM	819.531	1,13	19.052	498.682	1,12	19.050	320.749	1,16	19.255
De 2,5 a 3 PM	526.840	1,19	23.181	357.158	1,19	23.222	169.682	1,24	23.094
De 3 a 3,5 PM	355.269	1,26	27.521	255.804	1,23	27.530	99.465	1,34	27.498
De 3,5 a 4 PM	377.369	1,31	31.932	247.282	1,28	31.862	130.087	1,38	32.065
De 4 a 4,5 PM	505.979	1,25	36.232	369.955	1,23	36.215	136.024	1,38	36.279
De 4,5 a 5 PM	73.402	2,05	40.118	53.470	2,03	40.158	19.932	2,1	40.010
De 5 a 7,5 PM	92.412	2,24	49.576	70.379	2,23	49.591	22.033	2,27	59.531
De 7,5 a 10 PM	17.445	2,43	72.256	13.324	2,42	72.191	4.121	2,46	72.466
Más de 10 PM	19.926	2,6	161.810	15.052	2,6	169.139	4.874	2,6	139.176

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018".

Cabe sinalar que se ben en Galicia o número de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior lixeiramente no colectivo feminino (51,1% en 2018), non o son os importes das pensións recibidas, xa que a diferenza chega a un 28,6% menos. No total das CC.AA. o número de mulleres pensionistas chega ao 49,7%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2018 os 10.985 euros fronte aos 15.392 euros dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 71,4% do importe da pensión masculina ou, o que é o mesmo, un 28,6% menos, o que supón unha significativa diferenza (4.407 euros menos ao ano).

A muller galega tamén está en desvantaxe se comparamos a súa pensión media coa das mulleres do resto de CC.AA, con 69 euros menos en 2018.

As pensións das mulleres galegas ocupan o segundo lugar das máis baixas, despois de Extremadura, empeorando a súa posición en relación a anos anteriores.

Cadro 5.50

Pensión media anual por comunidades autónomas e sexo. Exercicio 2017-2018

	2017			2018		
	Total	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes
Andalucía	12.738	10.651	14.804	13.423	11.244	15.553
Aragón	15.107	12.127	17.878	15.809	12.646	18.766
Asturias	17.373	12.782	21.619	17.829	13.252	22.060
Baleares	13.596	11.482	15.803	14.382	12.132	16.717
Canarias	12.495	10.700	14.301	13.192	11.315	15.062
Cantabria	15.086	12.036	18.040	15.708	12.637	18.666
Castela e León	14.294	11.674	16.606	14.908	12.210	17.265
Castela-A Mancha	12.565	10.441	14.249	13.242	10.996	15.002
Cataluña	15.124	12.531	17.906	16.046	12.095	19.028
C. Valenciana	16.166	10.966	15.351	13.849	11.501	16.177
Extremadura	11.672	10.119	13.065	12.224	10.620	13.633
Galicia	12.639	10.610	14.797	13.122	10.985	15.392
Madrid	17.117	13.964	20.384	18.416	14.913	22.033
Murcia	12.591	10.537	14.562	13.299	11.011	15.504
A Ríoxa	14.145	11.674	16.426	14.785	12.316	17.054
Ceuta	14.041	10.906	17.344	14.802	11.501	18.328
Melilla	13.120	10.446	16.080	13.993	11.388	17.183
Total	14.147	11.392	16.584	14.917	11.054	17.486

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home.

Fonte: Axencia Tributaria, Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2018.

6. INICIO DA RELACIÓN LABORAL

Demetrio Fernández López

Director Territorial da Inspección de Traballo e Seguridade Social en Galicia

Capítulo 6. INICIO DA RELACIÓN LABORAL

6.1. Inscripción de empresas

A estrutura de todo o presente capítulo ordénase en empresas inscritas, persoas traballadoras afiliadas e de alta e persoas traballadoras estranxeiras. A primeira parte detalla as empresas con persoal, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo número de identificación fiscal. Inclúense no réxime xeral (agás o sistema especial de empregados e empregadas do fogar), o réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadoras e traballadores do mar (conta allea). Do sector servizos exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

No cadro 6.1, ofrécese o dato fixo do número de empresas a 31 de decembro de 2019, distribuídas segundo sector de actividade. Pódese observar que o sector servizos é o que máis empresas contén (61.116 empresas do total de 82.285), triplicando ao resto de sectores, e multiplicando por sete ao seguinte sector que é a construción. Obsérvase que diminúen ambas as cifras en 2019 respecto do ano anterior. Ademais é, con gran diferenza, o que máis persoas ocupa. En canto a persoas traballadoras, sítuea o sector da industria e en terceiro lugar a construción. Redúcese en case 600 o número de empresas con persoal asalariado no ano 2019 fronte a 2018, logo de tres anos de crecemento consecutivo.

Cadro 6.1

Empresas con persoal asalariado e persoas traballadoras, segundo sector de actividade, por provincias ⁽¹⁾. Galicia. 2019

	Empresas					Persoas traballadoras				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	34.258	1.992	2.707	3.410	26.149	307.494	5.733	47.807	23.058	230.896
Lugo	11.537	1.275	974	1.102	8.186	75.417	4.123	11.585	5.090	54.619
Ourense	9.754	400	995	973	7.386	67.976	1.179	13.876	4.909	48.012
Pontevedra	30.330	2.136	2.843	2.937	22.414	252.541	7.186	56.346	15.424	173.585
Galicia	82.285	5.744	7.219	8.206	61.116	703.428	18.184	129.852	48.504	506.888

Datos a 31 de decembro de 2019.

(1) Empresas con traballadores/as, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial de empregados/as do fogar), réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizos exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

No cadro 6.2, con datos extraídos do Ministerio de Trabajo e Economía Social, pódese ver, nun cadro comparativo dos anos 2019 e 2018, o número de empresas distribuído segundo teñan persoal asalariado ou sexan autónomos/as sen persoal asalariado, extraéndose a conclusión de que decreceron nos dous casos. Concretamente, estas últimas baixan por segundo ano.

Cadro 6.2

Empresas segundo teñan persoal asalariado ou sexan autónomos/as sen persoal asalariado, por sector e sección de actividade, tipo, tamaño da empresa. Galicia. 2018-2019

Galicia	Total		Empresas con persoal asalariado ⁽¹⁾		Autónomos/as sen persoal asalariado ⁽²⁾	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Galicia	192.342	189.115	82.878	82.285	109.464	106.830

(1) Empresas con traballadores/as, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial de empregados/as do fogar), réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizos exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

(2) A información sobre "autónomos sen asalariados" refírese aos afiliados/as aos réximes especiais de traballadores/as autónomos e do mar (conta propia). Exclúese aos autónomos/as que estean integrados en sociedades mercantis, cooperativas e outras entidades societarias, os que figuran como colaboradores familiares e os que estean rexistrados formando parte dalgún colectivo especial de traballadores/as.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Distribuídas as empresa e as persoas traballadoras polo tipo de empresa (cadro 6.3), obsérvase claramente que é moi superior o número de empresas persoa xurídica e de persoas traballadoras ocupadas nas empresas que revisten esta forma, fronte ás empresas persoa física. No que atinxe ás persoas traballadoras ocupadas nas empresas persoa xurídica, multiplica por nove á outra tipoloxía.

Cadro 6.3

Empresas inscritas na Seguridade Social e persoas traballadoras, segundo tipo de empresa. Galicia. 2019

Galicia	Empresas			Persoas traballadoras		
	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica
Galicia	82.285	33.163	49.122	703.428	71.562	631.866

Datos a 31 de decembro de 2019.

Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial empregados/as do fogar), o réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizos, exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

No cadro 6.4 pode observarse que, das persoas traballadoras en empresas inscritas na Seguridade Social, o 70,51% teñen subscrito contrato indefinido e que, de entre estes, o número de contratos a xornada completa ten unha porcentaxe moi superior ao dos contratos a tempo parcial, pese a que estes últimos medran dende o ano 2017. A porcentaxe de persoas vencelladas por contrato a tempo parcial, increméntase moito na contratación temporal, ata chegar a case o 35%.

Cadro 6.4**Persoas traballadoras en empresas con persoal asalariado segundo tipo de contrato e tipo de xornada. Galicia. 2019⁽¹⁾**

	Total	Contrato indefinido			Contrato temporal		
		Total	Tempo completo	Tempo parcial	Total	Tempo completo	Tempo parcial
Galicia	703.428	495.981	403.885	92.096	207.447	136.043	71.404

(1) Empresas con traballadores/as, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o réxime xeral (agás sistema especial de empregados/as do fogar), réxime da minería do carbón e o réxime especial de traballadores/as do mar (conta allea). Do sector servizo s exclúese "Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Apertura de centros de traballo

Tradicionalmente incluíanse neste apartado os cadros relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que, polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impedían coñecer o dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras referíanse a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizaban as empresas.

Dende o ano 2016 non se trataron de xeito informático estes datos pola autoridade laboral autonómica, e non existe rexistro accesible, nin tan sequera para facer un recuento manual.

6.2. Afiliacións e altas na seguridade social**6.2.1. Introducción**

Os datos que proporcionan as altas das persoas traballadoras á Seguridade Social permiten unha análise da configuración laboral de Galicia, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes ou sistemas especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar e autónomos/as. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social conta cunha base de datos do total de persoas afiliadas por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por persoas afiliadas e en alta se entende, ademais das que traballan pola súa conta, todas aquelas que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polas que esta cotiza, se ben o número de afiliacións non se corresponde necesariamente co de persoas traballadoras, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar, é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como

situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para toda persoa en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Non obstante, as cifras que proporciona o sistema da Seguridade Social non comprenden a todas as persoas traballadoras, xa que quedan fóra as que cotizan á Mutualidade de Funcionarios da Administración Civil do Estado (MUFACE), as integradas no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e as afiliadas á Mutualidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

6.2.2. A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, ano 2009 a 2019 (cadro 6.5), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 10.900 cotizantes menos, e que esa diminución se produce dun xeito significativo na Galicia interior, nas provincias da Lugo (5.800) e Ourense cun descenso semellante, pero tamén na Galicia atlántica.

A análise da evolutiva, amosa como os datos de maior relevancia a diminución do número de persoas afiliadas nos anos 2010 a 2014 e o cambio de tendencia, medrando as cifras a partir do ano 2015, con máis forza no ano 2018 e seguindo en 2019.

Tamén é salientable o descenso no cómputo xeral do período do número de persoas en alta pertencentes ao réxime do mar, que pasan no total de Galicia de 24.700 en 2009 a 21.100 en 2019, o que supón, por conseguinte, un descenso de 3.600 altas. No ano 2014 fréase o descenso de persoas activas nas catro provincias galegas e no total de Galicia, aínda que o crecemento é de só 4.400 persoas afiliadas no conxunto da comunidade autónoma e ese crecemento mantense ata 2019, incluído.

En 2019 continúa o incremento do número de persoas afiliadas a Seguridade Social, que representan en decembro dese ano un total de 1.018.800, cun aumento, con respecto á media de 2018, de 17.400 cotizantes.

Cadro 6.5

Persoas traballadoras afiliadas e en alta laboral. Réximes xeral e agrario, e total. Galicia/España. 2009-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2009	R. xeral	325,8	83,3	77,7	268,8	755,6	13.634,8
	R. agrario ⁽³⁾	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	801,7
	Agrario autónomo (SETA)	14,6	15,8	3,7	6,2	40,3	224,3
	Total⁽²⁾	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. xeral	321,7	81,9	76,5	260,5	740,6	13.354,3
	R. agrario ⁽³⁾	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	820,0
	Agrario autónomo (SETA)	13,4	14,8	3,3	5,6	37,1	213,1
	Total⁽²⁾	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. xeral	313,6	80,2	74,7	249,7	718,2	13.152,5
	R. agrario ⁽³⁾	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	822,3
	Agrario autónomo (SETA)	12,6	14,0	2,9	5,1	34,6	205,3
	Total⁽²⁾	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.263,3
2012	R. xeral ⁽⁵⁾	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Agrario autónomo (SETA)	12,0	13,3	2,7	4,8	32,8	199,6
	Total⁽²⁾	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. xeral ⁽⁵⁾	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,5	1,5	0,3	1,1	4,5	753,5
	Agrario autónomo (SETA)	11,4	12,7	2,5	4,5	31,2	195,8
	Total⁽²⁾	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
2014	R. xeral ⁽⁵⁾	287,4	71,6	68,6	224,6	652,2	12.212,0
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,6	1,5	0,3	1,1	4,5	754,6
	Agrario autónomo (SETA)	10,9	12,2	2,4	4,3	29,8	194,3
	Total⁽²⁾	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
2015	R. xeral ⁽⁵⁾	297,9	73,9	69,9	234,0	675,7	12.842,1
	S. E. agrario ⁽⁴⁾	1,7	1,8	0,3	1,0	4,7	807,0
	Agrario autónomo (SETA)	10,2	11,4	2,2	4,0	27,7	191,7
	Total⁽²⁾	405,2	117,1	99,4	324,4	946,1	17.308,4
2016	R. xeral	303,1	75,3	70,6	238,2	687,2	13.155,9
	R. agrario	1,7	1,9	0,3	1,2	5,2	765,2
	Agrario autónomo (SETA)	9,6	10,9	2,1	3,8	26,3	193,3
	Total⁽²⁾	410,0	118,4	99,8	329,2	957,6	17.600,8
2017	R. xeral	312,7	77,4	72,1	246,7	708,9	13.745,6
	R. agrario	1,8	1,9	0,4	1,3	5,3	776,5
	Agrario Autónomo (SETA)	9,1	10,5	2,0	2,3	25,3	193,4
	Total⁽²⁾	419,0	119,9	101,0	337,7	977,7	18.222,5
2018	R. xeral	322,3	80,0	74,3	258,1	734,7	14.291,0
	R. agrario	1,9	1,9	0,4	1,4	5,6	769,4
	Agrario autónomo (SETA)	9,3	11,1	2,4	2,6	25,4	194,2
	Total⁽²⁾	428,0	121,9	102,6	348,9	1.001,4	18.787,4
2019	R. xeral	331,6	82,4	75,6	265,6	755,2	14.782,9
	R. agrario	2,0	1,9	0,4	1,4	5,7	762,9
	Agrario autónomo (SETA)	12,6	11,4	2,9	3,2	30,1	204,4
	Total⁽²⁾	436,3	123,2	103,0	356,3	1.018,8	19.278,7

(1) Non se inclúen os/as afiliados/as aos réximes especiais existentes nesa época de representantes de comercio, artistas, toureiros, escritores/as de libros e futbolistas (a incidencia é moi pequena).

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do mar, autónomos, empregados/as do fogar e minería do carbón.

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os/as traballadores/as por conta propia do réxime especial agrario intégranse no réxime especial de traballadores/as autónomos/as (lei 18/2007, do 4 de xullo).

(4) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os/as traballadores/as por conta allea do réxime especial agrario intégranse no réxime xeral (lei 27/2011, do 1 de agosto).

(5) Sen agrarios/as e empregados/as do fogar.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Convén destacar tamén que o réxime xeral, onde se inclúen as persoas asalariadas do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de case 4.000 cotizantes, é dicir, das 751.200 persoas afiliadas en 2009 ás 755.200 en 2019, pasando a representar un 74,12% das altas en 2019, aínda así a certa distancia do 76,68% que constitúe esa proporción no total do estado español.

A diminución nestes últimos anos das persoas afiliadas e en alta pertencentes ao extinguido réxime especial agrario, supón que na Comunidade Autónoma Galega o peso das persoas susceptibles de integrarse nese réxime pasa, respecto do total das

afiliadas, do 5,46% en 2009, ao 3,51% en 2018, aumentando diferenzas ano a ano e xa nestes últimos representando unha porcentaxe moi inferior ao conxunto estatal.

A peculiaridade dos datos das provincias de Lugo e Ourense vén dada por mor do descenso das persoas activas agrarias e, pese a que son as provincias nas que proporcionalmente ten o maior peso este sector, manteñen xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata esas datas, un maior número de persoas traballadoras do citado réxime xeral que do agrario.

6.2.3. Análise dos once últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos once anos (cadro 6.6), constátase que despois do importante número de afiliacións en 2009, experimentase un descenso apreciable sobre a subida dese ano no período que vai de 2009 a 2014, con descensos interanuais de 43.000, 22.200, 27.200 e 39.100.

En 2008 coa forte crise en plena virulencia aínda se logra un aumento (en media anual) de 1.700 cotizantes respecto do ano anterior (ver informes anteriores), producíndose diminucións importantes en 2009 (42.800), en 2010 (22.200), en 2011 (22.800), en 2012 (39.000) e en 2013 (23.800).

Como sinalabamos anteriormente en 2014 ráchase a tendencia á baixa do número de afiliacións, medrando no seu conxunto 4.400 persoas activas en Galicia, se ben diminúe en 1.400 o número das activas agrarias (no seu conxunto, conta propia e conta allea).

Continua tamén a diminución paulatina das afiliacións ao réxime do mar en 2019, do mesmo xeito que se vén dando case de forma ininterrompida dende 2009.

Co incremento interanual en 2018 de cotizantes do réxime xeral, que pasan a ser en Galicia 755.200, son máis as persoas en alta nese réxime que en 2009. No réxime de autónomos tamén se aprecia un descenso respecto do comezo da serie.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 6.6

Persoas traballadoras afiliadas e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2009-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2009	R. xeral	323,9	82,9	77,2	267,2	751,2	13.546,1
	R. mar	6,6	1,9	0,0	16,1	24,7	66,6
	R. agrario ⁽¹⁾	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	802,2
	Autónomos ⁽¹⁾	91,0	39,9	27,6	70,3	228,8	3.213,8
	Outros	8,5	2,9	3,0	6,1	20,5	288,1
	Total	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. xeral	319,6	81,4	76,0	258,7	735,7	13.279,2
	R. mar	6,5	2,0	0,0	15,6	24,1	64,7
	R. agrario ⁽¹⁾	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	818,8
	Autónomos ⁽¹⁾	88,7	38,7	26,8	68,6	222,8	3.126,0
	Outros	8,3	2,8	3,0	6,2	20,3	293,2
	Total	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. xeral	311,4	79,7	74,2	247,6	712,9	13.053,1
	R. mar	6,4	1,9	0,0	15,2	23,5	62,8
	R. agrario ⁽¹⁾	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	820,2
	Autónomos ⁽¹⁾	87,1	37,8	26,3	67,6	218,8	3.088,8
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,2	20,4	301,4
	Total	414,8	123,7	103,8	337,9	980,3	17.326,3
2012	R. xeral ⁽²⁾	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	R. mar	6,3	1,8	0,0	14,8	22,9	61,8
	R. agrario ⁽¹⁾	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Autónomos ⁽¹⁾	86,0	37,2	26,0	66,5	215,8	3.045,8
	Outros	10,1	3,1	3,1	7,3	23,5	350,2
	Total	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. xeral ⁽²⁾	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	R. mar	6,1	1,7	0,0	14,2	22,1	61,8
	R. agrario ⁽¹⁾	1,5	1,5	0,3	1,2	4,5	753,5
	Autónomos ⁽¹⁾	85,7	36,7	25,8	65,6	213,9	3.029,2
	Outros	11,8	3,5	3,4	8,7	27,4	427,2
	Total	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
2014	R. xeral ⁽²⁾	287,4	71,6	68,6	224,6	652,2	12.212,0
	R. mar	6,1	1,6	0,0	13,9	21,6	61,7
	R. agrario ⁽¹⁾	1,6	1,5	0,3	1,1	4,5	754,6
	Autónomos ⁽¹⁾	87,1	36,7	25,9	66,4	216,0	3.095,8
	Outros	11,7	3,6	3,4	8,8	27,5	432,0
	Total	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
2015	R. xeral ⁽²⁾	297,9	73,9	69,9	234,0	675,7	12.842,1
	R. mar	6,0	1,5	0,0	13,3	20,9	57,6
	R. agrario ⁽¹⁾	1,7	1,8	0,3	1,0	4,7	807,0
	Autónomos ⁽¹⁾	88,0	36,2	25,8	67,2	217,3	3.168,0
	Outros	11,7	3,6	3,4	8,8	27,6	433,8
	Total	405,2	117,1	99,4	324,4	946,1	17.308,4
2016	R. Xeral	303,1	75,3	70,6	238,2	687,2	13.155,9
	R. mar	5,9	1,6	0,0	13,6	21,2	64,0
	Agrario	1,7	1,9	0,3	1,2	5,2	765,2
	Autónomos	87,5	36,0	25,5	67,4	216,4	3.188,6
	Outros	11,7	3,5	3,4	8,8	27,5	429,0
	Total	410,0	118,4	99,9	329,1	957,5	17.600,8
2017	R. xeral	312,7	77,4	72,1	246,7	709,0	13.745,7
	R. mar	6,0	1,6	0,0	13,7	21,3	64,8
	Agrario	1,8	1,9	0,3	1,3	5,4	776,6
	Autónomos	86,7	35,5	25,2	67,1	214,6	3.211,1
	Outros	11,7	3,6	3,3	8,8	27,4	424,4
	Total	419,0	119,9	101,0	337,7	977,7	18.222,5
2018	R. xeral	322,3	80,0	74,3	258,1	734,6	14.291,0
	R. mar	6,0	1,5	0,0	13,7	21,3	65,2
	Agrario	1,9	1,9	0,4	1,4	5,6	769,3
	Autónomos	86,2	34,9	24,6	67,1	212,8	3.246,1
	Outros	11,6	3,5	3,2	8,8	27,1	415,7
	Total	426,1	121,9	102,5	348,9	1.001,4	18.787,4
2019	R. xeral	331,6	82,4	75,6	265,6	755,2	14.782,9
	R. mar	5,9	1,5	0,0	13,6	21,1	65,6
	Agrario	2,0	1,9	0,4	1,4	5,8	763,0
	Autónomos	85,5	34,0	23,8	67,1	210,4	3.264,7
	Outros	11,3	3,4	3,1	8,5	26,3	402,5
	Total	436,3	123,2	103,0	356,3	1.018,8	19.278,7

Medias anuais en miles, excepto 2015 que é a decembro dese ano.

(1) A partir do 1de xaneiro de 2008 os/as traballadores/as por conta propia do réxime especial agrario intégranse no réxime especial de traballadores/as autónomos/as (lei 38/2007, do 4 de xullo).

Contabilízanse a partir desa data só os que na actualidade se inclúen no sistema especial agrario (conta allea).

(2) A partir do 1de xaneiro de 2012 os/as traballadores/as por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar intégranse no réxime xeral (lei 27/2011, do 1de agosto).

Neste cadro no réxime xeral non se inclúen os/as afiliados/as destes colectivos.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

6.2.4. Persoas traballadoras afiliadas por sector de actividade

No cadro 6.7, no que se contempla unha distribución das persoas traballadoras afiliadas polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 702.600 persoas afiliadas en 2017, 719.500 en 2018 e 734.900 en 2019. No estado español das 13.772.100 que había en 2017, pasamos a 14.205.400 en 2018 e 14.604.300 en 2019. Segue en importancia o sector da industria, onde en 2017 atópanse en alta 140.600 persoas, que se incrementan a 145.000 no ano 2018 e a 146.200 en 2019. No cómputo xeral español as 2.191.600 persoas traballadoras da industria en 2017, increméntanse ata as 2.251.600 en 2018 e ata 2.284.000 en 2019.

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 59.400 persoas, que constitúen o 5,83% das afiliadas galegas, mentres que as 1.136.300 persoas incluídas nese sector a nivel estatal representan o 5,89% do total das afiliadas. Baixan en 1.200 persoas no caso de Galicia.

Por último, na construción en 2017 respecto do ano anterior medran as persoas en alta en Galicia na cifra de 100, situándose en 73.100, de xeito máis consistente en 2018 con 3.200 novas persoas activas ata chegar ás 76.300 e continúa a tendencia en 2019 con 2.000 persoas activas máis. En todo o Estado son 1.118.800 as persoas afiliadas dese sector en 2017, 1.194.000 en 2018 e 1.255.200 en 2019.

Cadro 6.7

Persoas traballadoras afiliadas en alta laboral. Por sector de actividade.

Galicia/España. 2009-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	2009	24,7	21,0	6,6	24,5	76,8	1.197,7
	2010	23,3	19,9	6,1	23,2	72,5	1.200,4
	2011	22,7	19,1	5,7	22,3	69,8	1.188,9
	2012	22,0	18,4	5,3	21,5	67,1	1.168,5
	2013	21,6	17,7	5,1	20,8	65,2	1.108,5
	2014	21,4	17,3	5,0	20,2	63,9	1.112,0
	2016	20,2	16,8	4,9	19,5	61,4	1.125,6
	2017	19,9	16,6	4,8	19,5	60,8	1.139,9
	2018	19,6	16,5	5,0	19,5	60,6	1.136,4
	2019	19,2	16,1	4,9	19,2	59,4	1.136,3
Industria	2009	61,7	14,8	17,1	67,7	161,3	2.397,9
	2010	59,6	14,4	16,7	63,4	154,1	2.286,0
	2011	57,6	14,1	16,8	59,1	147,6	2.222,6
	2012	54,6	13,5	16,0	55,3	139,3	2.103,5
	2013	51,9	12,6	15,4	53,6	133,5	2.021,8
	2014	51,0	12,5	15,1	52,5	131,1	2.023,1
	2016	53,6	12,8	15,3	55,3	137,0	2.125,7
	2017	55,0	13,1	15,5	57,0	140,6	2.191,6
	2018	55,8	13,3	15,8	60,1	145,0	2.251,6
	2019	56,0	13,4	15,6	61,2	146,2	2.284,0
Construción	2009	52,9	14,6	13,7	39,4	120,6	1.779,6
	2010	48,1	13,5	12,3	35,1	109,0	1.545,8
	2011	42,2	12,2	11,0	30,9	96,3	1.355,1
	2012	35,4	10,4	10,0	25,3	81,0	1.123,4
	2013	32,1	9,1	9,5	22,0	72,7	997,2
	2014	31,9	9,0	9,5	21,7	72,0	980,5
	2016	32,7	8,9	8,9	22,5	73,0	1.054,3
	2017	32,9	8,8	8,7	22,7	73,1	1.118,8
	2018	34,6	8,9	8,7	24,1	76,3	1.194,0
	2019	35,6	9,0	8,5	25,1	78,3	1.255,2
Servizos	2009	290,4	78,0	70,0	228,0	666,4	12.541,6
	2010	293,6	78,6	71,1	228,7	672,0	12.549,7
	2011	292,4	78,4	70,4	225,6	666,8	12.559,7
	2012	288,3	76,6	68,6	220,2	653,7	12.343,6
	2013	285,5	75,4	68,0	217,0	645,9	12.172,1
	2014	289,6	76,2	68,7	220,4	654,9	12.440,4
	2016	303,6	79,9	70,9	231,9	686,3	13.295,2
	2017	310,8	81,5	71,9	238,4	702,6	13.772,1
	2018	318,1	83,2	73,0	245,2	719,5	14.205,4
	2019	325,6	84,6	74,0	250,7	734,9	14.604,3
Total	2009	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
	2010	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
	2011	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,3
	2012	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
	2013	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
	2014	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
	2016	410,0	118,4	99,9	329,2	957,5	17.600,8
	2017	419,0	119,9	101,0	337,7	977,6	18.222,5
	2018	428,1	121,9	102,5	348,9	1.001,4	18.787,3
	2019	436,3	123,2	103,0	356,3	1.018,8	19.278,7

Elaboración propia.

Datos: medias anuais redondeados a miles.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

6.2.5. Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Dende a perspectiva das comunidades autónomas e o conxunto do Estado español, (cadro 6.8), facendo unha evolutiva histórica, despois da recuperación xeral do número de persoas afiliadas experimentada en 1996, respecto ás perdas que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior, de 426.100 persoas afiliadas, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase a tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 altas, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 o incremento foi de 718.000, no 2001 de 587.000; no 2002 de 476.400, en 2003 de 487.300, en 2004 de 468.200, en 2005 de 753.700, en 2006 de 760.800, en 2007 de 555.900. No ano 2008 polo impacto da crise diminúe en 146.700 e en 2009 o impacto é moito maior, reducíndose en máis dun millón oitenta e oito mil o número de persoas afiliadas en alta. No ano 2010 segue a tendencia á redución do número de afiliacións, aínda que o efecto é menor que o ano precedente (335.000 altas menos), en 2011 tamén algo menor: 255.600 en cómputo de media anual, en 2012 volve a incrementarse ata as 587.800 persoas afiliadas menos que o ano precedente e en 2013 439.000.

No ano 2014 fréase a tendencia a baixa das afiliacións e increméntase en 256.500, e en 2015 ese incremento é maior: 752.400, acadando a finais do ano as 17.308.400 persoas afiliadas.

A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de persoas afiliadas en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliacións en 1994, se ben pola diminución crónica de persoas activas agrarias. En 1995 incrementa en 5.500 o total de persoas activas, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliacións no réxime xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran as persoas activas galegas en 31.900, e aínda máis en 1999 – 36.900-. Nos anos 2000 a 2005 modérase máis o crecemento – 28.900, 24.200, 19.600; de 2000 a 2002; o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004, e 27.400 en 2005 – en 2006 e 2007 volven a medrar con forza: 34.800 afiliacións, e 37.600, respectivamente- o máis importante aumento nos últimos anos. En 2008 logra, a pesar das importantes diminucións dos últimos meses, manter ó saldo en positivo e incrementa ó número de altas en 2.400,

pero de 2009 a 2013 a crise faise patente e diminúen o número de afiliacións en 42.900, 22.200, 27.100, 39.100 e 23.800, respectivamente, logrando en 2014 trocar a tendencia e acadar un aumento de 4.400 afiliacións en media anual e consolidándose en 2015: 24.300 afiliacións máis a finais dese ano e incrementándose en 2016 e 2017 ata chegar ás 977.700. Segue esta evolución en 2018 ata chegar a 1.001.400 persoas afiliadas en Galicia e 18.787.400 no conxunto do estado. No ano 2019 son 1.018.800 as persoas afiliadas en Galicia e 19.278.600 as de España.

Cadro 6.8

Persoas traballadoras afiliadas e en alta laboral. Por réximes e comunidades autónomas. 2011-2019

	2011					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.843,5	8,5	487,0	467,3	31,2	2.837,5
Aragón	403,3	0,0	12,1	105,1	7,2	527,7
Asturias	281,8	1,7	1,1	77,6	9,6	371,8
Baleares	310,0	1,9	2,8	80,5	9,9	405,1
Canarias	546,9	5,3	15,0	105,0	7,4	679,6
Cantabria	162,3	1,2	0,7	42,6	3,8	210,6
Castela-A Mancha	485,6	0,0	39,1	146,8	7,5	679,0
Castela e León	672,4	0,0	16,5	206,1	13,4	908,4
Cataluña	2.429,5	6,3	25,2	533,4	57,1	3.051,5
C. Valenciana	1.237,0	5,0	69,2	325,2	24,3	1.660,7
Estremadura	237,0	0,0	65,0	78,0	2,5	382,5
Galicia	712,9	23,6	4,7	218,8	20,3	980,3
Madrid	2.336,8	3,9	4,7	355,4	74,6	2.775,4
Murcia	346,0	1,0	64,6	91,1	9,0	511,7
Navarra	206,6	0,0	4,8	46,3	4,7	262,4
País Vasco	720,0	3,9	2,9	177,2	15,6	919,6
A Ríoxa	89,9	0,0	4,7	26,0	1,8	122,4
Ceuta	16,6	0,2	0,0	3,0	0,6	20,4
Melilla	15,0	0,1	0,0	3,3	1,3	19,7
España	13.053,1	62,6	820,1	3.088,7	301,8	17.326,3

	2012					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.741,9	8,5	488,3	462,6	38,9	2.740,2
Aragón	386,4	0,0	12,0	103,5	9,5	511,3
Asturias	269,1	1,8	1,1	76,0	7,7	355,6
Baleares	301,1	1,9	2,7	79,6	10,5	395,8
Canarias	522,0	5,2	15,1	105,4	8,8	656,4
Cantabria	154,5	1,2	0,6	42,0	4,9	203,1
Castela-A Mancha	440,2	0,0	37,4	144,0	9,6	631,3
Castela e León	638,2	0,0	15,1	203,5	15,8	872,6
Cataluña	2.338,8	6,3	24,8	524,2	60,5	2.954,6
C. Valenciana	1.175,2	5,2	62,8	318,7	27,1	1.589,0
Estremadura	223,1	0,0	64,1	77,0	3,8	367,9
Galicia	674,2	22,9	4,8	215,8	23,5	941,2
Madrid	2.272,8	3,6	3,3	351,6	87,5	2.718,8
Murcia	327,3	1,0	65,8	89,6	10,2	493,8
Navarra	196,9	0,0	5,0	45,5	6,5	253,8
País Vasco	693,3	3,9	3,1	174,5	21,3	896,0
A Ríoxa	85,2	0,0	4,3	25,7	2,4	117,6
Ceuta	15,8	0,2	0,0	3,1	0,7	19,9
Melilla	14,8	0,1	0,0	3,3	1,4	19,6
España	12.470,5	61,8	810,1	3.045,8	350,4	16.738,5

	2013					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.663,8	9,0	458,5	464,8	48,8	2.644,8
Aragón	371,1	0,0	11,6	103,0	12,3	498,0
Asturias	253,0	1,8	1,0	75,0	11,7	342,3
Baleares	304,4	2,0	2,6	80,6	12,2	401,8
Canarias	515,5	5,2	13,9	105,8	10,7	651,2
Cantabria	146,4	1,2	0,6	41,3	5,8	195,3
Castela-A Mancha	412,9	0,0	32,9	143,4	12,1	601,3
Castela e León	605,7	0,0	13,6	201,1	20,8	841,3
Cataluña	2.270,5	6,4	22,6	517,9	69,4	2.886,8
C. Valenciana	1.138,3	5,2	53,9	316,2	32,4	1.545,9
Extremadura	213,8	0,0	61,0	76,7	5,4	356,9
Galicia	649,6	22,1	4,5	213,9	27,4	917,4
Madrid	2.199,8	3,8	2,5	350,2	106,2	2.662,4
Murcia	313,9	1,0	64,1	89,5	12,1	480,6
Navarra	190,2	0,0	4,6	45,2	7,6	247,5
País Vasco	667,4	3,8	2,2	172,5	26,7	872,7
A Ríoxa	81,3	0,0	3,4	25,6	3,0	113,3
Ceuta	15,6	0,3	0,0	3,2	1,2	20,3
Melilla	14,7	0,1	0,0	3,6	1,5	19,9
España	12.027,8	61,7	753,5	3.029,1	427,4	16.299,5

	2014					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.695,6	8,9	462,3	481,1	48,1	2.696,0
Aragón	374,2	0,0	12,6	104,7	12,5	504,0
Asturias	252,0	1,7	1,0	75,9	11,8	342,3
Baleares	314,0	2,1	2,5	83,2	12,1	414,0
Canarias	531,9	5,3	13,2	109,4	10,6	670,4
Cantabria	147,8	1,3	0,6	41,8	5,7	197,1
Castela-A Mancha	418,9	0,0	31,5	146,0	12,2	608,5
Castela e León	608,7	0,0	13,2	202,3	20,7	844,9
Cataluña	2.310,1	6,4	22,2	527,2	69,5	2.935,4
C. Valenciana	1.169,3	5,4	53,2	324,2	32,9	1.585,0
Extremadura	216,5	0,0	61,5	78,7	5,4	362,0
Galicia	652,2	21,6	4,5	216,1	27,5	921,8
Madrid	2.227,4	3,9	2,1	360,1	110,0	2.703,5
Murcia	320,4	1,0	63,9	92,9	12,0	490,1
Navarra	191,6	0,0	4,4	46,1	7,6	249,7
País Vasco	668,4	3,8	2,3	173,3	27,7	875,5
A Ríoxa	82,7	0,0	3,6	25,8	3,0	115,1
Ceuta	15,5	0,2	0,0	3,3	1,3	20,4
Melilla	14,8	0,1	0,0	4,6	0,8	20,3
España	12.211,9	61,6	754,6	3.096,6	431,4	16.556,0

	2015					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.779,9	8,4	501,1	497,9	46,8	2.834,1
Aragón	392,5	0,0	9,0	106,2	12,6	520,3
Asturias	258,7	1,6	1,0	76,2	11,4	349,0
Baleares	276,8	1,6	2,3	82,7	11,7	375,0
Canarias	570,1	5,2	14,0	115,4	10,4	715,1
Cantabria	151,4	1,1	0,7	42,1	5,6	200,9
Castela-A Mancha	440,5	0,0	32,2	148,8	12,1	633,7
Castela e León	632,7	0,0	12,3	201,8	20,3	867,1
Cataluña	2.434,8	5,6	20,2	540,4	69,2	3.070,3
C. Valenciana	1.263,3	5,1	70,6	334,0	33,1	1.706,2
Extremadura	224,7	0,0	61,7	80,1	5,3	371,8
Galicia	675,7	20,9	4,7	217,3	27,5	946,1
Madrid	2.379,1	3,6	2,1	374,2	112,6	2.871,5
Murcia	343,7	0,9	65,1	95,7	12,0	517,3
Navarra	200,0	0,0	4,7	47,0	7,8	259,5
País Vasco	698,7	3,3	2,0	174,4	29,6	908,0
A Ríoxa	86,8	0,0	3,3	26,3	3,1	119,4
Ceuta	16,5	0,2	0,0	3,4	1,2	21,3
Melilla	16,1	0,1	0,0	4,2	1,5	21,9
España	12.842,1	57,6	807,0	3.168,0	433,8	17.308,4

	2016					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.820,0	9,4	460,0	504,0	46,6	2.841,0
Aragón	399,3	0,0	13,3	105,7	12,4	530,6
Asturias	264,3	1,7	1,0	75,9	9,0	351,9
Baleares	354,8	2,3	2,7	88,1	11,6	459,5
Canarias	581,1	5,9	13,4	116,2	10,3	726,8
Cantabria	155,7	1,3	0,7	42,1	5,5	205,4
Castela-A Mancha	454,8	0,0	32,9	149,0	12,0	648,8
Castela e León	644,0	0,0	13,9	201,3	19,2	878,5
Cataluña	2.508,0	7,0	23,3	544,0	68,8	3.151,8
C. Valenciana	1.282,0	6,3	52,7	337,0	33,0	1.711,7
Extremadura	227,9	0,0	62,6	79,7	5,2	375,5
Galicia	687,2	21,2	5,2	216,4	27,5	957,5
Madrid	2.400,0	3,8	2,2	376,1	112,2	2.894,6
Murcia	351,0	1,1	70,1	96,1	11,9	530,4
Navarra	202,9	0,0	4,9	47,3	7,7	262,9
País Vasco	700,4	3,9	2,4	173,4	29,8	910,0
A Ríoxa	88,0	0,0	3,9	26,2	2,9	121,0
Ceuta	16,1	0,2	0,0	3,4	1,2	21,0
Melilla	15,7	0,1	0,0	4,2	1,5	21,7
España	13.153,2	64,2	765,2	3.186,1	429,0	17.600,6

	2017					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.921,0	9,2	460,3	513,0	46,3	2.949,8
Aragón	417,8	0,0	14,3	105,2	12,2	549,5
Asturias	271,6	1,7	1,1	75,1	8,9	358,5
Baleares	378,7	2,5	2,6	90,0	11,2	485,0
Canarias	613,9	6,2	13,5	119,2	10,4	763,1
Cantabria	160,9	1,3	0,7	41,9	5,5	210,3
Castela-A Mancha	473,6	0,0	34,6	148,8	11,9	669,0
Castela e León	662,8	0,0	14,1	199,1	19,1	895,2
Cataluña	2.626,8	6,9	24,8	548,4	67,2	3.274,1
C. Valenciana	1.351,0	6,6	52,9	340,2	32,9	1.783,8
Extremadura	235,2	0,0	63,0	80,0	5,1	383,3
Galicia	709,0	21,3	5,4	214,6	27,4	977,7
Madrid	2.501,7	3,8	2,2	384,6	111,1	3.003,3
Murcia	367,6	1,2	75,3	97,3	12,0	553,5
Navarra	210,2	0,0	5,2	47,4	7,7	270,5
País Vasco	720,2	3,8	2,5	172,2	29,8	928,7
A Ríoxa	91,1	0,0	3,9	26,2	2,9	124,1
Ceuta	16,5	0,2	0,0	3,5	1,2	21,4
Melilla	15,7	0,0	0,0	4,3	1,6	21,6
España	13.745,3	64,7	776,4	3.211,0	425,0	18.222,4

	2018					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	2.007,0	9,2	454,9	524,3	45,5	3.041,0
Aragón	433,3	0,0	14,4	104,9	11,8	564,5
Asturias	274,8	1,6	1,1	74,6	8,7	362,4
Baleares	393,9	2,5	2,6	92,2	10,7	501,9
Canarias	640,4	6,4	13,5	123,1	10,3	793,8
Cantabria	166,1	1,3	0,8	41,8	5,4	215,4
Castela-A Mancha	493,2	0,0	35,3	149,2	11,7	689,5
Castela e León	681,1	0,0	14,3	197,1	18,6	911,4
Cataluña	2.723,8	6,7	24,0	551,2	64,6	3.370,3
C. Valenciana	1.414,7	6,7	51,7	346,3	32,6	1.852,1
Extremadura	243,3	0,0	61,5	80,4	5,0	390,1
Galicia	734,6	21,3	5,6	212,8	27,2	1.001,4
Madrid	2.612,1	3,9	2,1	395,5	109,4	3.122,9
Murcia	383,7	1,2	75,6	98,6	11,6	570,6
Navarra	219,1	0,0	5,3	47,7	7,5	279,6
País Vasco	739,7	3,9	2,6	172,0	29,6	947,8
A Ríoxa	94,0	0,0	4,2	26,2	2,9	127,4
Ceuta	17,0	0,2	0,0	3,5	1,3	22,0
Melilla	16,9	0,1	0,1	4,7	1,6	23,3
España	14.288,7	65,0	769,6	3.246,1	418,0	18.787,4

	2019					
	R. Xeral	Mar	Agrario ⁽²⁾	Autónomos ⁽²⁾	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	2.098,7	9,3	445,5	534,8	43,9	3.132,1
Aragón	448,4	0,0	14,8	102,7	11,2	577,1
Asturias	282,0	1,5	1,1	73,6	8,4	366,7
Baleares	403,7	2,6	2,6	94,1	10,2	513,1
Canarias	654,7	6,5	13,7	127,0	10,1	812,1
Cantabria	170,1	1,3	0,8	41,6	5,2	219,0
Castela-A Mancha	511,8	0,0	36,2	148,9	11,4	708,4
Castela e León	697,0	0,0	14,6	194,3	17,8	923,6
Cataluña	2.808,3	6,7	24,6	550,6	61,6	3.451,9
C. Valenciana	1.468,8	6,9	51,0	350,6	31,7	1.909,0
Extremadura	251,2	0,0	60,4	80,6	4,7	396,9
Galicia	755,2	21,1	5,8	210,4	26,3	1.018,8
Madrid	2.714,9	4,0	2,1	403,0	106,6	3.230,5
Murcia	398,9	1,2	77,6	99,9	11,1	588,7
Navarra	227,2	0,0	5,4	47,4	7,2	287,2
País Vasco	760,0	4,0	2,5	171,2	28,9	966,7
A Ríoxa	96,9	0,0	4,2	25,9	2,7	129,8
Ceuta	17,3	0,2	0,0	3,4	1,8	22,7
Melilla	17,7	0,1	0,0	4,8	1,7	24,3
España	14.782,8	65,4	762,9	3.264,8	402,7	19.278,6

Medias anuais en miles. Excepto 2015 que é a decembro de 2015. A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas.

(1) Comprende réximes especiais da minería do carbón e de empregados do fogar.

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os/as traballadores/as por conta propia do réxime especial agrario intégranse no réxime especial de traballadores/as autónomos/as (lei 18/2007, do 4 de xullo).

Contabilizanse a partir da dita data no epígrafe de agrarios só os do sistema especial agrario (conta allea).

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os/as traballadores/as por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar intégranse no réxime xeral (Lei 27/2011, do 1 de agosto)

Neste cadro no réxime xeral non se inclúen os/as afiliados/as destes colectivos. Os agrarios conta allea seguen contabilizados no epígrafe de agrarios.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

6.3. Persoas estranxeiras

No cadro 6.9 ofrécese a cuantificación dos contratos rexistrados de persoas estranxeiras en Galicia, segundo o tipo de contrato, podéndose observar que, tanto nas comunitarias como nos extracomunitarias, son moi superiores os contratos temporais fronte aos indefinidos, tanto iniciais como convertidos nos dous anos analizados. En 2017 prodúcese un notable incremento na contratación de persoas estranxeiras respecto do ano anterior (55.584 fronte a 48.068). O incremento prodúcese nas catro provincias galegas. Este incremento sube en intensidade no ano 2018, tamén nas catro provincias galegas ata as 67.523 persoas, e continúa en 2019 ata chegar a 79.895 persoas estranxeiras contratadas.

Cadro 6.9

Contratos a persoas estranxeiras segundo tipo de contrato por provincias. Galicia. 2019

	TOTAL	persoas traballadoras comunitarias				persoas traballadoras extracomunitarias			
		Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais
A Coruña	30.828	7.638	669	341	6.628	23.190	1.896	821	20.473
Lugo	12.736	4.140	376	185	3.579	8.596	1.078	325	7.193
Ourense	7.415	3.041	188	204	2.649	4.374	308	211	3.855
Pontevedra	28.916	9.180	633	473	8.074	19.736	1.211	597	17.928
Galicia	79.895	23.999	1.866	1.203	20.930	55.896	4.493	1.954	49.449

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Segundo o sector de actividade e desagregados por provincias, ponse de manifesto que o sector servizos é o que, con gran diferenza, rexistra o maior número de contratos, incrementándose estes en todos os sectores en 2019 en relación co ano anterior. Especialmente intenso é o incremento no sector servizos (con case 9.000 contratacións máis), seguido da industria e construción.

Cadro 6.10

Contratos rexistrados de persoas estranxeiras, segundo sector de actividade por provincia. Galicia. 2018-2019

	Total		Agrario		Industria		Construción		Servizos	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
A Coruña	26.014	30.828	1.718	1.886	2.016	2.753	2.159	2.426	20.124	23.763
Lugo	10.697	12.736	2.534	2.692	519	675	362	502	7.282	8.867
Ourense	6.400	7.415	587	683	804	933	329	397	4.680	5.402
Pontevedra	24.412	28.916	1.448	2.080	3.331	4.065	1.447	1.634	18.180	21.137
Galicia	67.523	79.895	6.287	7.341	6.670	8.426	4.297	4.959	50.266	59.169

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

No cadro 6.11 reflíctense os datos das persoas estranxeiras afiliadas en alta laboral en 2018 e 2019. Nos dous anos de referencia, o maior número corresponde á provincia da Coruña, seguida por esta orde por Pontevedra, Lugo e Ourense.

Cadro 6.11

Persoas estranxeiras afiliadas á Seguridade Social en alta laboral, segundo provincia. Galicia. 2019

	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
2019	38.352	14.222	5.838	4.896	13.396

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Nos cadros seguintes reflíctense as persoas estranxeiras con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor, podéndose apreciar que é maior o número de persoas estranxeiras en réxime de libre circulación, ofrecéndose as peculiaridades de motivo de concesión, tipo de residencia e idade.

Cadro 6.12

Persoas estranxeiras con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor. Galicia/España a 31-12-2019

	Total	Réxime de libre circulación	Réxime xeral
Galicia	103.924	70.862	33.062
España	5.663.348	3.435.034	2.228.314

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 6.13

Persoas estranxeiras en réxime de libre circulación UE con certificado de rexistro ou tarxeta en vigor segundo provincia e tipo de residencia. Galicia a 31-12-2019

	Total	Cidadáns/lás UE-AELC							Familiares nacionais de terceiros países			
		Total	Traballo por conta allea	Traballo por conta propia	Residencia non lucrativa	Estudiante	Familiar	Motivo de residencia non determinado	Residencia permanente	Total	Residencia	Residencia permanente
A Coruña	26.063	18.900	2.680	383	760	874	1.086	8.298	4.819	7.163	4.906	2.257
Lugo	9.205	7.231	1.022	78	384	177	418	2.642	2.510	1.974	1.370	604
Ourense	12.119	9.668	737	121	315	115	318	3.573	4.489	2.451	1.589	862
Pontevedra	23.475	16.725	2.178	400	1.027	206	753	5.633	6.528	6.750	4.055	2.695
Galicia	70.862	52.524	6.617	982	2.486	1.372	2.575	20.146	18.346	18.338	11.920	6.418

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, Observatorio permanente de Inmigración.

Cadro 6.14

Persoas estranxeiras en réxime xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e motivo da concesión. Galicia. 2019

	TOTAL	Residencia temporal							Residencia de longa duración
		Residencia non lucrativa	Reagrupación familiar	Traballo			Circunstancias excepcionais		
				Conta allea	Conta propia	Outras autorizacións ⁽¹⁾	Arraigamento	Razóns humanitarias e outras ⁽²⁾	
A Coruña	12.882	347	731	1.194	93	181	433	840	9.063
Lugo	5.245	78	296	338	13	33	137	265	4.085
Ourense	3.448	110	224	295	19	18	157	250	2.375
Pontevedra	11.487	274	412	732	95	89	336	590	8.959
Galicia	33.062	809	1.663	2.559	220	321	1.063	1.945	24.482

(1) A categoría "Outras autorizacións" inclúe as autorizacións que se conceden para Investigación, Tarxeta azul-UE, Prestacións transnacionais de servizos, Excepción da autorización de traballo, Inversores, Emprendedores, Profesionais altamente cualificados, Traslado intraempresarial e Formación, investigación, desenvolvemento e innovación.

(2) A categoría "Razóns humanitarias e outras" inclúe as autorizacións que se conceden por circunstancias excepcionais por Protección Internacional, Razóns humanitarias, Colaboración con autoridades, Seguridade Nacional ou interese público, Mulleres vítimas de violencia de xénero, Colaboración contra redes organizadas e Vítimas de trata de seres humanos.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, SEPE.

Cadro 6.15

Persoas estranxeiras en réxime xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. Galicia. 2019

	Total	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e máis	Idade media
A Coruña	12.882	1.863	10.544	475	35,7
Lugo	5.245	863	4.264	118	33,5
Ourense	3.448	554	2.752	142	34,4
Pontevedra	11.487	1.605	9.391	491	36,9
Galicia	33.062	4.885	26.951	1.226	35,6

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 6.16

Persoas estranxeiras en réxime de libre circulación UE con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. Galicia a 31-12-2019

	Total	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e máis	Idade media
A Coruña	26.063	1.437	22.523	2.103	41,1
Lugo	9.205	774	7.805	626	39,4
Ourense	12.119	557	10.134	1.428	44,7
Pontevedra	23.475	1.353	19.523	2.599	43,3
Galicia	70.862	4.121	59.985	6.756	42,2

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, Observatorio permanente de Inmigración.

Incrementábase o número de persoas estranxeiras tanto en réxime de libre circulación como en réxime xeral en 2019 fronte a 2018. Respecto das autorizacións de residencia, predominan as motivadas por traballo por conta allea fronte a traballo por conta propia e logo das motivadas por traballo, a maior importancia corresponde ao reagrupamento familiar.

Si atendemos ao grupo de idade, o grupo de entre 16 a 65 anos supera con moito os outros grupos, tanto no réxime de libre circulación como no réxime xeral, e a idade media sube en 2019 ata situarse nos 42,2 anos (medio ano por riba de 2018).

Capítulo 7

7. CONTRATACIÓN

Demetrio Fernández López

Director Territorial da Inspección de Traballo e Seguridade
Social en Galicia

Capítulo 7. CONTRATACIÓN

7.1. Introducción

O **contrato de traballo** constitúe o núcleo esencial da relación laboral. Asinado entre a empresa e a persoa traballadora, en virtude del, a persoa traballadora comprométese a prestar uns servizos, por conta da empresa, baixo a súa dirección, percibindo a cambio unha retribución.

Dentro da regulación da contratación, o Estatuto dos traballadores (ET) establece no seu artigo 16 que as empresas están obrigadas a comunicar á Oficina de Emprego o contido dos contratos de traballo celebrados ou as prórrogas destes, deban ou non se formalizar por escrito, nos dez días seguintes á súa concertación. Se existe obriga de formalización escrita presentárase copia do contrato para o seu rexistro e, se non existe a devandita obriga, presentárase comunicación da contratación. No ámbito da Comunidade Autónoma Galega a comunicación realízase na rede de oficinas de Emprego do Servizo de Emprego Autonómico da Xunta de Galicia ou a través de Internet (Contrat@).

O rexistro no Servizo Público de Emprego non supón ningún pronunciamento sobre o contido do contrato, o feito de que o contrato teña asignado un número de rexistro non implica que reúna todos os requisitos nin se axuste á legalidade.

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: **contratos iniciais**, cando se formaliza a relación laboral por primeira vez, **conversión en indefinidos** doutros contratos xa existentes de duración temporal, ou en prorrogas de contratos que finalizaron a duración inicial.

Contratos iniciais:

1-Indefinido (bonificado/non bonificado): é o contrato concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo (Lei 12/2001, Lei 43/2006, Lei 35/2010, Real decreto-lei 10/2011, Real decreto-lei 1/2011, Real decreto legislativo 2/2015).

2-Indefinido para persoas con discapacidade: contrato de duración indefinida dirixido á integración laboral de persoas con discapacidade e que pode ser de xornada completa ou a tempo parcial (RD 1451/1983, modificado por RD 4/1999, Lei 12/2001 e Lei 43/2006).

3-Obra ou servizo: son os concertados para a realización de obras ou servizos determinados, en xornada completa ou parcial, na actividade da empresa e cuxa

duración é temporal (art. 15 do ET, RD 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

4-Eventual por circunstancias da produción: contratos de duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender as esixencias circunstanciais do mercado (art. 15 do ET, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

5-Interinidade: contrato de duración temporal para substituír unha persoa con dereito a reserva de posto, en xornada completa ou parcial (art. 15 do ET, Real decreto-lei 11/1998, RD 2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei orgánica 3/2007).

6-Temporal para persoas con discapacidade: contrato temporal de doce meses a tres anos, con xornada completa ou parcial, para persoas con discapacidade (RD 1451/1983 e Lei 43/2006).

7-Relevo: contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación da persoa traballadora á que substitúe por xubilación parcial, con xornada parcial ou completa (Lei 14/2000, Lei 3/2012).

8-Xubilación parcial: contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de relevo, que se asina con quen se xubila parcialmente (Lei 12/2001, Lei 40/2007).

9-Contrato de substitución por xubilación aos 64 anos: para persoas traballadoras desempregadas que substitúan outras que anticipan a idade de xubilación nun ano (RD 1194/1985, Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011, Lei 3/2012).

10-Contrato en prácticas: destinados a completar a formación de persoas traballadoras con títulos universitarios ou de formación profesional. Son contratos de duración temporal, con xornada a tempo parcial ou completa, indistintamente (art. 11 do ET, R.D. 488/1998, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

11-Contrato para a formación e a aprendizaxe (formación): destinado a mozas e mozos de 16 a 24, para a adquisición da cualificación necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo concreto (art. 11 do ET, Lei 3/2012, RD 1529/2012).

12-Outros contratos: son os rexistrados pertencentes a modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como os de artistas, servizo doméstico, mercantís etc... Inclúense tamén os contratos que, pertencendo ou presentándose segundo as modalidades existentes, teñen algún defecto formal ou incumpren algún requisito básico no momento da súa introdución na base de datos, permanecendo neste apartado estatisticamente aínda que con posterioridade fosen emendados os seus defectos de forma.

Contratos convertidos en indefinidos

Son aqueles que, ao abeiro da normativa en vigor, son transformados en indefinidos. Estas transformacións non se suman aos contratos a cuxa modalidade corresponden, xa que nese caso se produciría unha duplicidade, porque o contrato de orixe xa foi contabilizado no seu día. Estes contratos son:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal para persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Outros contratos

Prorrogas

Algúns contratos de duración temporal, unha vez finalizada a súa duración inicial, poden prorrogarse. O número de prórrogas que admite un contrato depende da súa tipoloxía. Son as seguintes:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal para persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Xubilación parcial

No cadro 7.1, que recolle os contratos de traballo e os contratos convertidos en indefinidos Galicia/España 2019-2018, pódese observar que medra o número total de contratos en 2019 respecto do ano anterior en 218.031 contratos no conxunto do

Estado e en 3.997 contratos máis en Galicia. Este incremento obsérvase exclusivamente nos contratos eventuais.

Cadro 7.1

Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social. Galicia/España. 2019-2018

	Total España 2019	%	Total Galicia 2019	%	Total España 2018	%	Total Galicia 2018	%
Indefinido ordinario (bonif./ non bonif.)	1.312.831	6,06	46.644	4,47	1.435.317	6,69	54.757	5,27
Indef. fomento da contratación indefinida								
Persoas con discapacidade	11.082	0,01	625	0,06	11.619	0,05	739	0,07
Obra ou servizo	8.193.202	37,80	334.995	32,12	8.274.521	38,57	342.322	32,95
Eventual	10.341.952	47,72	549.978	52,73	9.830.653	45,82	525.538	50,58
Interinidade	1.555.355	7,18	92.944	8,91	1.569.956	7,32	92.578	8,91
Temporal persoas con discapacidade	25.893	0,12	1.723	0,17	25.309	0,12	1.632	0,15
Relevo	8.063	0,04	326	0,03	19.246	0,09	1.046	0,10
Xubilación parcial	16.678	0,08	742	0,07	38.707	0,18	2.251	0,22
Substitución xubilación 64 anos	708	0,01	31	0,00	618	0,00	19	0,00
Prácticas	82.476	0,38	5.056	0,48	107.312	0,50	6.281	0,60
Formación	39.435	0,18	2.474	0,24	52.803	0,25	3.610	0,35
Outros	86.410	0,40	7.397	0,71	87.362	0,41	8.252	0,79
Total contratos iniciais	21.674.085	100,0	1.042.935	100,0	21.453.423	100,0	1.039.025	100,0
Convertidos en indefinidos	835.521		43.186		837.988		43.101	
Adscricións en colaboración social	2.359		2		2.523		0	
Total contratos e adscricións	22.511.965		1.086.123		22.293.934		1.082.126	

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Nunha primeira observación podemos apreciar que continúa a tendencia de anos anteriores dunha gran rotación da poboación asalariada con contratos temporais. Por provincias, A Coruña é a provincia na que máis medra a contratación, seguida de Lugo, e baixa en Pontevedra. Nas catro provincias increméntase a contratación temporal baixando a indefinida.

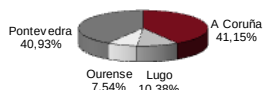
Cadro 7.2

Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2019-2018

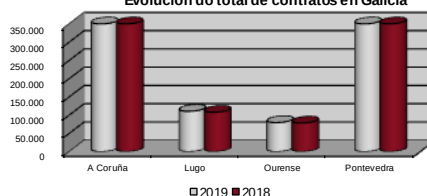
Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Duración temporal:										
Obra	153.601	152.482	29.472	28.956	28.564	28.153	123.358	132.731	334.995	342.322
Eventual	209.704	196.691	61.752	57.349	35.892	34.564	242.630	236.934	549.978	525.538
Interinidade	41.673	42.730	11.384	12.234	9.535	8.744	30.352	28.870	92.944	92.578
Temporal persoas discapacidade	550	596	185	162	152	138	836	736	1.723	1.632
Relevo	138	422	37	131	28	81	123	412	326	1.046
Xubilación parcial	288	999	90	287	53	151	311	814	742	2.251
Substitución	3	5	5	0	1	1	22	13	31	19
Prácticas	2.184	2.745	478	601	393	496	2.001	2.439	5.056	6.281
Formación	820	1.248	397	628	458	614	799	1.120	2.474	3.610
Outros	4.077	4.527	883	1.008	463	607	1.974	2.110	7.397	8.252
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	21.402	24.820	5.783	6.395	4.028	4.698	15.431	18.844	46.644	54.757
Indefinido fomento de emprego		0		0		0		0	0	0
Persoas con discapacidade	266	296	96	109	55	71	208	263	625	739
Total contratos	434.706	427.561	110.562	107.860	79.622	78.318	418.045	425.286	1.043.046	1.039.025

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Distribución do total de contratos en Galicia. 2018

Evolución do total de contratos en Galicia

Se tomamos o sector económico como punto de comparación observamos, como é de esperar, que é o sector servizos o que concentra a maior parte das contratacións e o único no que se produce incremento, seguido a moita distancia pola industria, a

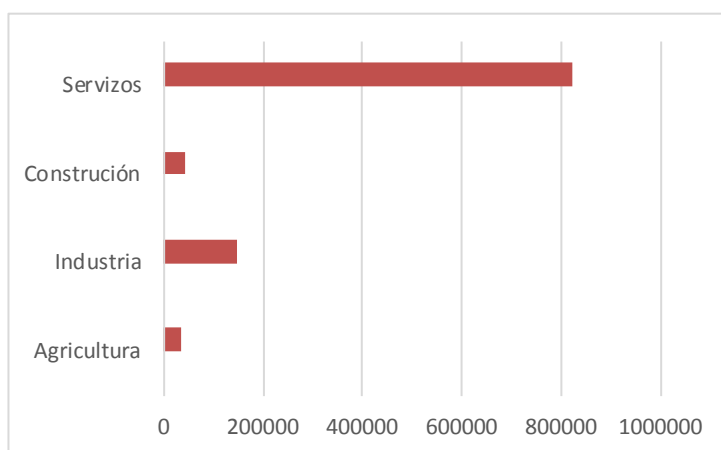
construción, e no último lugar de volume de contratos rexistrados encontramos á agricultura e pesca.

Cadro 7.3

Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia. 2019

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	4.391	5.114	4.408	32.731	46.644
Indefinido persoas con discapacidade	20	72	56	477	625
Obra ou servizo	19.544	56.656	24.510	234.285	334.995
Eventual circunstancias produción	7.989	74.390	11.385	456.214	549.978
Interinidade	768	8.660	442	83.074	92.944
Temporal persoas con discapacidade	41	212	79	1.391	1.723
Relevo	1	89	11	225	326
Xubilación parcial	8	378	37	319	742
Substitución xubilación 64 anos	0	0	1	30	31
Prácticas	27	844	320	3.865	5.056
Formación	4	81	51	2.338	2.474
Outros contratos	5	20	13	7.359	7.397
Galicia	32.798	146.516	41.313	822.308	1.042.935

Fuente: SEPE, Estadística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Por actividade económica, a hostalaría e a industria manufactureira son as dúas actividades nas que máis contratación se produce, o que se corresponde co dato de que por grupo principal de ocupación, o maior volume de contratación dáse no grupo de persoas traballadoras dos servizos de restauración e comercio.

Cadro 7.4

Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. 2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	10.323	6.677	3.401	12.397	32.798
B. industrias extractivas	115	144	202	139	600
C. Industria manufacturera	46.796	11.351	11.541	70.766	140.454
D. Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	192	13	9	85	299
E. Fornecemento de auga, actividades saneamento, xestión residuos e descontamin.	3.217	294	250	1.402	5.163
F. Construción	19.246	3.260	3.176	15.531	41.213
G. Comercio por xunto e polo miúdo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	54.499	10.919	9.260	37.855	112.533
H. Transporte e almacenamento	34.860	6.548	4.520	59.678	105.606
I. Hostalaría	96.326	35.025	19.673	97.891	248.915
J. Información e comunicacións	13.515	704	617	6.181	21.017
K. Actividades financeiras e seguros	1.861	706	523	1.606	4.696
L. Actividades inmobiliarias	409	66	53	417	945
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	14.781	1.594	1.332	11.566	29.273
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares	40.662	6.429	5.844	27.935	80.870
O. Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	7.586	4.433	3.646	7.774	23.439
P. Educación	14.289	2.792	3.092	14.835	35.008
Q. Actividades sanitarias e de servizos sociais	23.768	6.773	5.534	15.485	51.560
R. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	38.652	10.363	3.822	26.526	79.363
S. Outros servizos	9.181	1.438	1.587	6.905	19.111
T. Act. fogares como empregadores persoal doméstico, e como produtores bens e servizos uso propio	4.423	938	1.486	3.069	9.916
U. Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	63	0	57	47	167
Total	434.764	110.467	79.625	418.090	1.042.946

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.5

Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. 2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Directivos/as e xerentes	673	147	136	561	1.517
B. Técnicos/as e profesionais da saúde e o ensino	13.093	2.903	2.849	14.520	33.365
C. Outros/as técnicos/as, científicos/as e intelectuais	32.392	5.296	2.461	22.191	62.340
D. Técnicos/as profesionais de apoio	35.790	6.825	4.899	26.118	73.632
E. Empregados/as oficina non públicos	12.245	2.503	2.648	9.256	26.652
F. Empregados/as oficina públicos	11.880	2.230	1.761	13.326	29.197
G. Traballadores/as dos servizos de restauración e comercio	109.942	39.131	22.495	99.717	271.285
H. Traballadores/as dos servizos de saúde	29.311	7.576	6.230	21.934	65.051
I. Traballadores/as dos servizos de protección e seguridade	4.703	1.476	1.061	3.640	10.880
J. Traballadores/as cualificados/as na agricultura e gandería	3.749	2.593	635	4.504	11.481
K. Traballadores/as cualificados/as na construción	11.350	1.942	1.926	10.410	25.628
L. Traballadores/as cualificados/as das industrias manufactureras	29.057	4.206	2.858	25.645	61.766
M. Operadores/as de instalacións industriais de maquinaria	11.045	1.186	4.109	14.513	30.853
N. Condutores/as e operadores/as de maquinaria móbil	16.170	6.188	4.207	22.635	49.200
O. Traballadores/as non cualificados/as en servizos, agás transportes	54.165	12.044	10.409	42.517	119.135
P. Peóns de agricultura, pesca, construción, industria manufacturera	59.191	14.319	10.938	86.598	171.046
Q. Forzas armadas	8	2	3	5	18
Total	434.764	110.567	79.625	418.090	1.043.046

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2. Modalidades contractuais

A continuación analizaremos o comportamento dos contratos tendo en conta o sexo, idade, duración do contrato e tipo de xornada.

7.2.1. Contrato eventual por circunstancias da produción

Contrato de duración temporal, en xornada completa ou parcial.

O obxecto deste contrato é atender as esixencias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa (art. 15.1.b de ET, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

Rexistráronse en Galicia 549.978 contratos eventuais en 2019 fronte aos 525.538 en 2018.

Esta modalidade contractual segue sendo a máis utilizada representando o 47,72% a nivel estatal en 2019 e o 52,73% dos contratos iniciais dos subscritos en Galicia. Confírmase a tendencia á alza deste contrato nos últimos anos.

Tendo en conta sexo e grupo de idade, os homes son máis contratados no grupo 30 a 39 anos (78.216 en 2019) seguido do tramo dos >45 (63.647), e no caso das mulleres dáse unha situación similar, 70.001 no grupo de 30 a 39 anos e 64.559 para as >45 anos.

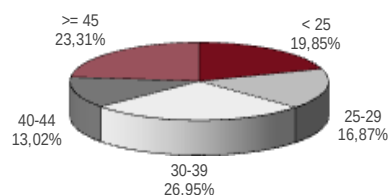
Cadro 7.6

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	20.008	18.279	27.696	12.016	22.364	24.097	19.245	27.078	13.638	25.283	209.704
Lugo	6.498	5.126	8.578	4.105	6.992	5.933	5.374	8.581	3.677	6.888	61.752
Ourense	3.376	2.787	5.499	2.468	3.907	3.198	3.238	5.074	2.213	4.132	35.892
Pontevedra	25.114	20.353	36.443	16.685	30.384	20.927	18.372	29.268	16.828	28.256	242.630
Galicia	54.996	46.545	78.216	35.274	63.647	54.155	46.229	70.001	36.356	64.559	549.978

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Distribución por grupos de idade en ambos os sexos

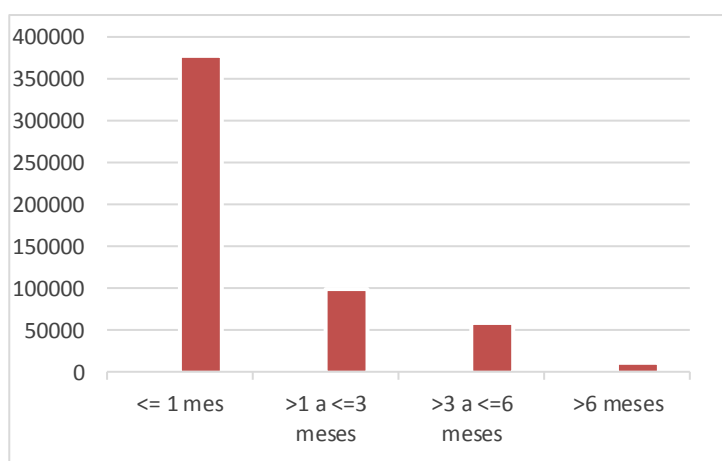
Tendo en conta a duración, son os inferiores a 1 mes, con 377.956 contratos no 2019, os máis concertados, seguidos dos de 1 a 3 meses con 99.765, os de 3 a 6 meses, e por último con escasa representación, os concertados por un tempo superior a 6 meses con 12.711 en 2019. Estas cifras reflicten un aumento de maior entidade nos de duración inferior a 1 mes, quedando de manifesto a gran rotación laboral que se produce na comunidade galega cunha elevada porcentaxe de contratos eventuais.

Cadro 7.7

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por duración e provincias. Galicia. 2019

	Duración				Total
	<= 1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 meses	
A Coruña	142.122	38.691	24.099	4.792	209.704
Lugo	41.660	11.255	7.306	1.531	61.752
Ourense	20.649	8.258	5.912	1.073	35.892
Pontevedra	173.525	41.561	22.229	5.315	242.630
Galicia	377.956	99.765	59.546	12.711	549.978

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

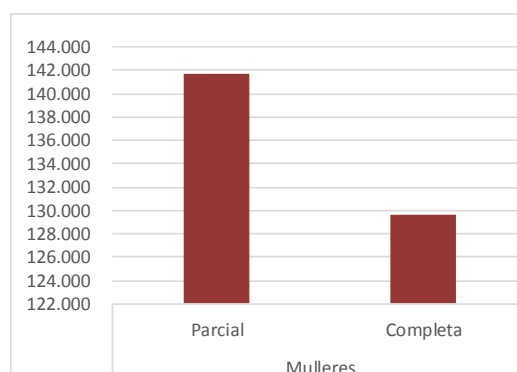
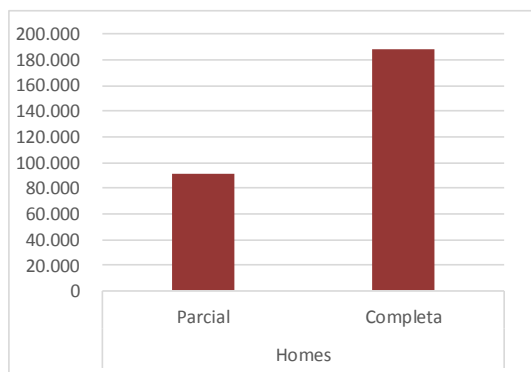
A variable xornada sen diferenciación por sexos mostra 317.676 para a xornada completa e 232.302 para a xornada a tempo parcial. Se temos en conta a variable sexo, un 32,51% dos contratos efectuados a homes son a xornada parcial e un 52,23% dos efectuados a mulleres teñen a mesma xornada, sendo o sétimo ano consecutivo no que é maior o número de contratos parciais realizados a mulleres que os concertados con homes. Se a xornada é completa, a contratación no caso dos homes foi de 67,49% e dun 47,77% no das mulleres, poñendo de manifesto un uso maior da parcialidade na contratación feminina, aínda que neste ano diminúe nos dous grupos.

Cadro 7.8

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2019

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	100.363	43.436	56.927	109.341	65.442	43.899	209.704	108.878	100.826
Lugo	31.299	8.975	22.324	30.453	14.714	15.739	61.752	23.689	38.063
Ourense	18.037	5.406	12.631	17.855	9.208	8.647	35.892	14.614	21.278
Pontevedra	128.979	32.768	96.211	113.651	52.353	61.298	242.630	85.121	157.509
Galicia	278.678	90.585	188.093	271.300	141.717	129.583	549.978	232.302	317.676

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.2. Contrato de obra ou servizo

É aquel que se concerta para a realización dunha obra ou a prestación dun servizo, en xornada completa ou parcial, con autonomía e substantividade propia dentro da actividade na empresa, aínda tratándose da actividade habitual, e cuxa duración, aínda que limitada no tempo, é incerta (art. 15.1 a ET, 2.1 RD 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

No ano 2019 rexistráronse en Galicia 334.995 contratos por obra ou servizo fronte aos 342.322 en 2018 e fronte aos 549.978 contratos eventuais por circunstancias da produción, que continúan en primeiro lugar igual que en anos anteriores.

Tendo en conta a variable sexo, no caso dos homes concertáronse un 60,11% e no das mulleres 49,89%. A maior porcentaxe relativa de contratación realízase no grupo de idade de 30 a 39 anos cun 28,03% e en >45 anos 27,50%.

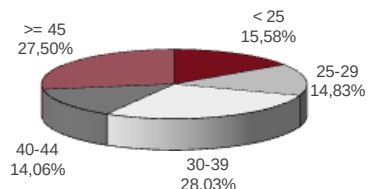
Cadro 7.9

Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	13.735	13.308	26.817	13.499	24.836	10.176	9.673	16.772	8.649	15.596	153.061
Lugo	3.359	2.423	4.332	2.118	4.369	2.493	2.205	3.676	1.454	3.043	29.472
Ourense	2.901	2.331	4.391	2.030	4.457	1.920	1.823	3.389	1.529	3.793	28.564
Pontevedra	10.527	10.657	21.055	10.987	22.925	6.990	7.174	13.324	6.761	12.958	123.358
Galicia	30.522	28.719	56.595	28.634	56.587	21.579	20.875	37.161	18.393	35.390	334.995

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Distribución por grupos de idade en ambos os sexos

Se temos en conta a duración do contrato, son os de duración incerta ou indeterminada os que representan unha maior porcentaxe, cun 73,09% en 2018 e un 77,04% en 2019, o que parece lóxico dada a non obrigatoriedade e o carácter orientativo da data de fin de contrato. Os seguintes en importancia con 51.417 contratos concertáronse por unha duración igual ou inferior a 7 días, o que reflicte unha rotación dunha gran importancia.

Cadro 7.10

Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia. 2019

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	25.622	1.176	1.177	2.746	2.118	2.062	72	53	212	118.363	153.601
Lugo	6.303	301	315	977	528	867	11	10	44	20.116	29.472
Ourense	4.179	304	296	1.090	514	1.060	27	25	44	21.025	28.564
Pontevedra	15.313	1.044	1.516	2.816	1.579	2.004	55	75	378	98.578	123.358
Galicia	51.417	2.825	3.304	7.629	4.739	5.993	165	163	678	258.082	334.995

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

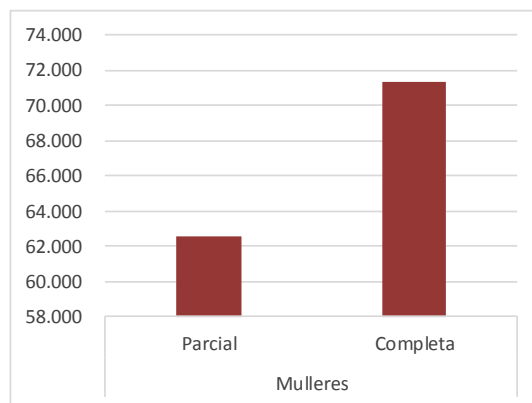
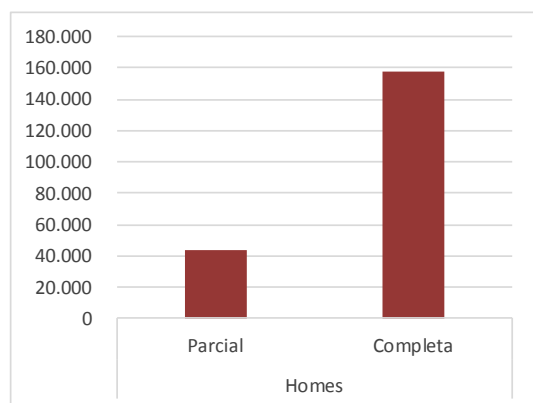
Nesta modalidade contractual dáse unha maior porcentaxe de xornada a tempo completo, co 68,28%, fronte a un 31,72% de contratos a tempo parcial no ano 2019. Se a esta variable lle unimos a variable sexo, apréciase no caso dos homes un 78,26% para a xornada completa e un 21,74% para a parcial. Nas contratacións a mulleres séguese a tendencia xeral dunha maior contratación parcial neste colectivo con respecto aos homes supoñendo un 53,29% de xornada completa e un 46,71% de parcial, o que supón un incremento en 2019 con respecto ao ano anterior de 0,32 puntos.

Cadro 7.11

**Contratos por obra ou servizo determinado.
Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2019**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	92.195	20.911	71.284	61.406	27.841	33.565	153.601	48.752	104.849
Lugo	16.601	4.160	12.441	12.871	6.774	6.097	29.472	10.934	18.538
Ourense	16.110	5.016	11.094	12.454	6.747	5.707	28.564	11.763	16.801
Pontevedra	76.151	13.615	62.536	47.207	21.193	26.014	123.358	34.808	88.550
Galicia	201.057	43.702	157.355	133.938	62.555	71.383	334.995	106.257	228.738

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.3 Contrato de interinidade

Este contrato ten por obxecto substituír unha persoa traballadora con dereito a reserva do posto de traballo, en xornada completa e parcial, ou cubrir temporalmente un posto de traballo durante un proceso de selección ou promoción, para a súa cobertura definitiva, así como substituír a unha persoa en formación por unha beneficiaria de prestación por desemprego (art. 15.1 c ET, art.4.1 de RD 2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei orgánica 3/2007).

En 2019 rexistráronse en Galicia 92.944 contratos de interinidade fronte aos 92.578 de 2018.

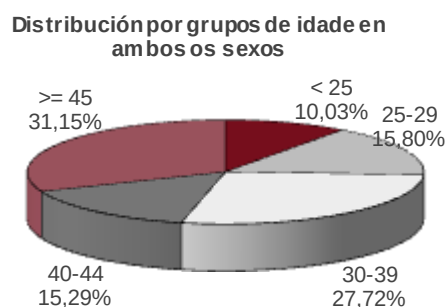
Mantense a tendencia de anos anteriores onde a contratación feminina segue a ser superior en 2019.

Cadro 7.12

Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.473	2.203	3.593	1.568	3.004	2.795	4.135	7.255	4.551	1.196	41.673
Lugo	274	532	874	361	706	785	1.140	2.085	1.334	3.293	11.384
Ourense	290	447	778	369	7.879	541	925	1.829	1.003	2.564	9.535
Pontevedra	1.017	1.625	3.039	1.407	2.143	1.869	3.236	5.535	3.184	7.293	30.352
Galicia	3.054	4.807	8.284	3.705	13.732	5.990	9.436	16.704	10.072	14.346	92.944

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Ao descoñecerse en moitos casos a data de finalización da reserva de posto, duración do proceso de selección, o contrato concértase por unha duración indeterminada nun 59,94% dos casos en 2019 e nun 58,32% en 2018. Os contratos menores de 7 días supoñen en 2019 un 18,06% e os que duran entre 15 días e un mes, un 6,79%.

Cadro 7.13

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia. 2019

	Duración en meses									Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	
A Coruña	8.490	3.426	3.169	1.984	923	213	20	8	38	23.402
Lugo	2.422	1.238	829	454	248	74	6	5	7	6.101
Ourense	2.041	583	609	429	142	47	2	5	6	5.671
Pontevedra	3.834	1.921	1.700	1.299	758	231	29	9	33	20.538
Galicia	16.787	7.168	6.307	4.166	2.071	565	57	27	84	55.712

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

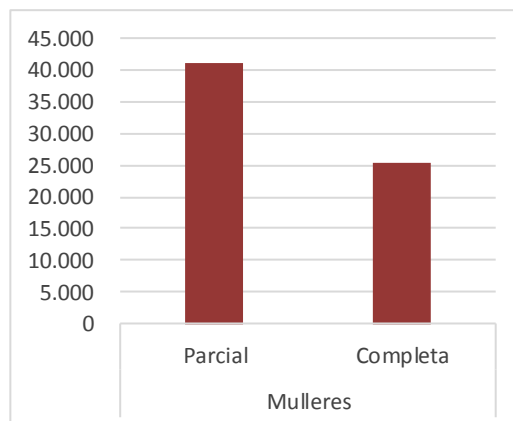
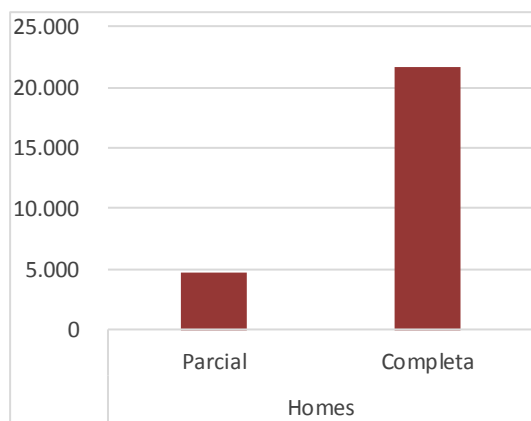
Tendo en conta a variable xornada, os celebrados a xornada completa supoñen un 67,75% en 2019 e un 32,25% os que foron a tempo parcial, cifras moi semellantes ás de 2018. Seguindo a tendencia da maior parte das contratacións, son as mulleres as que máis contratos celebran a tempo parcial, 41.232, fronte ao colectivo de homes, 4.748, aínda que se produce un aumento da parcialidade nos dous grupos.

Cadro 7.14

Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2019

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	11.841	2.256	9.585	29.832	17.795	12.037	41.673	14.293	27.380
Lugo	2.747	435	2.312	8.637	5.715	2.922	11.384	3.357	8.027
Ourense	2.673	347	2.326	6.862	5.021	1.841	9.535	2.188	7.347
Pontevedra	9.231	1.710	7.521	21.121	12.701	8.420	30.352	10.130	20.222
Galicia	26.492	4.748	21.744	66.452	41.232	25.220	92.944	29.968	62.976

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.4. Contrato para a formación e a aprendizaxe

Ten por obxecto a cualificación profesional das persoas traballadoras nun réxime de alternancia de actividade laboral retribuída na empresa con actividade formativa recibida no marco do sistema de formación profesional para o emprego ou do sistema educativo (art.11.2 ET, Lei 3/2012 e RD 1529/2012).

Os requisitos das persoas susceptibles de ser contratadas nesta modalidade son:

- Ser maior de 16 anos e non ter cumprido os 25 (poderán celebrarse con menores de trinta anos ata que a taxa de desemprego se sitúe por debaixo do 15%). O límite de idade non será de aplicación cando se trate de persoas con discapacidade e nos supostos de contratos celebrados con alumnas e alumnos participantes en proxectos de emprego e formación, nin cando se concerte con colectivos en situación de exclusión social.

- Non ter a titulación requirida para o contrato en prácticas nese posto ou oficio (art.11.2 a E.T e art. 6 RD 488/1998)

O número de contratos de formación rexistrados en Galicia no 2019 foi de 2.474 (3.610 en 2018).

Segundo a actividade económica foi utilizado maioritariamente no sector servizos con 3.021 e 2.338 contratos rexistrados en 2018 e 2019, respectivamente.

Se estudamos a variable sexo, apreciamos que en 2019 un 47,08% destes contratos se concertan con homes e un 52,92% con mulleres, recuperando unha tendencia ao aumento desta contratación no grupo de mulleres que cambiara en 2018.

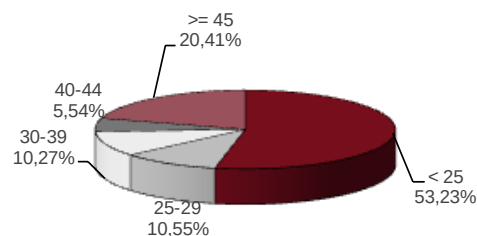
Cadro 7.15

Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	213	46	26	15	69	244	51	38	35	83	820
Lugo	91	27	24	9	61	99	17	18	10	41	397
Ourense	103	24	25	16	64	96	14	27	15	74	458
Pontevedra	234	37	33	9	39	237	45	63	28	74	799
Galicia	641	134	108	49	233	676	127	146	88	272	2.474

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Distribución por grupos de idade en ambos os sexos

Un 95,56% en 2018 e un 95,71% en 2019 concértanse por un tempo igual ou inferior a 12 meses.

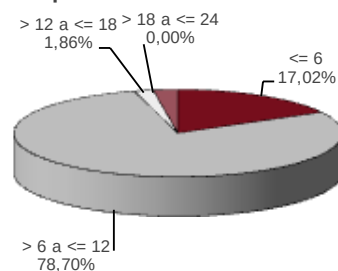
Cadro 7.16

Contratos de formación por duración e provincias. Galicia. 2019

	Duración en meses					Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	>24	
A Coruña	175	604	24	0	17	820
Lugo	38	359	0	0	0	397
Ourense	54	391	12	0	1	458
Pontevedra	154	593	10	0	42	799
Galicia	421	1.947	46	0	60	2.474

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Tempo de duración dos contratos

7.2.5. Contrato en prácticas

Este contrato ten como finalidade a obtención de práctica profesional, a xornada completa ou parcial, axeitada ao nivel de estudos das persoas con titulación universitaria ou de formación profesional de grao medio ou superior, ou títulos recoñecidos oficialmente como equivalentes que habiliten par o exercicio profesional (art.11 ET e 1.1 RD 488/1998, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

Este tipo de contrato alcanzou en 2019 os 5.056 concertos e en 2018 6.281 (1.255 menos que o ano anterior).

Tendo en conta o factor sexo, concertouse cun 51,99% de homes e cun 48,01% de mulleres en 2019 e cun 52,71% de homes e cun 47,29% de mulleres en 2018. É un dos poucos contratos, xunto a formación e interinidade, onde o número de concertos é moi parecido en mulleres e en homes, e tendo en conta a incorporación masiva da muller á educación de grao medio e superior, e que é precisamente este colectivo o que en maior medida finaliza os estudos iniciados, parece ser esta a causa da maior presenza feminina.

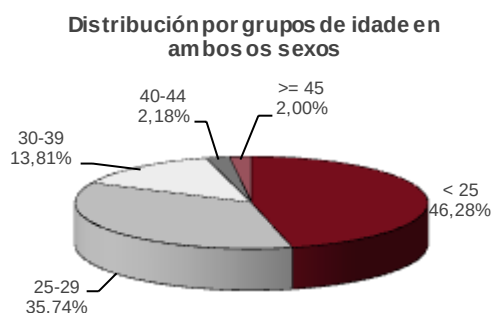
Por grupos de idade, realizáronse maior numero de contratacións ao colectivo de menores de 25 anos con 2.340 contratos, seguido do colectivo ente 25 e 29 anos con 1.807 contratos.

Cadro 7.17

Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	543	387	149	15	15	475	390	139	32	39	2.184
Lugo	121	83	28	3	3	98	100	30	7	5	478
Ourense	106	77	20	3	1	78	79	18	6	5	393
Pontevedra	515	365	161	18	16	404	326	153	26	17	2.001
Galicia	1.285	912	358	39	35	1.055	895	340	71	66	5.056

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Segundo a duración do contrato, os de duración igual ou inferior a 6 meses son maioría cun 62,6% en 2018 e un 66,47% en 2019. Aqueles que alcanzaron a duración máxima de 24 meses seguen, ao igual que en anos anteriores, supoñendo unha porcentaxe moi pequena, o 2,44% en 2018 e un 0,34% en 2019% e con tendencia a diminuír.

Cadro 7.18

Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia. 2019

	Duración en meses				
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <24	máis de 24
A Coruña	1.442	637	9	84	12
Lugo	349	116	1	11	1
Ourense	217	171	2	2	1
Pontevedra	1.353	585	10	50	3
Galicia	3.361	1.509	22	147	17

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

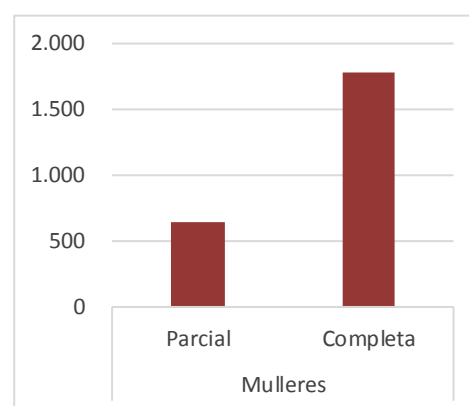
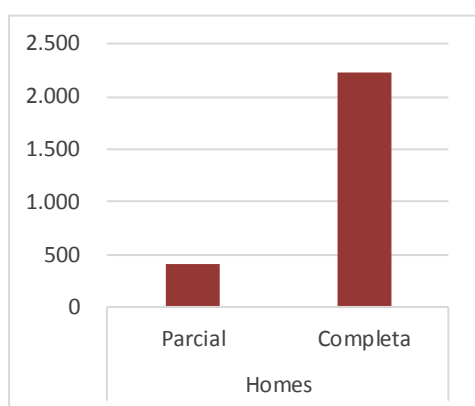
Se tomamos como referencia o tipo de xornada, o 79,13% celebrouse a xornada completa e o 20,87% a parcial.

Cadro 7.19

Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2019

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	1.109	163	946	1.075	279	796	2.184	442	1.742
Lugo	238	31	207	240	57	183	478	88	390
Ourense	207	23	184	186	59	127	393	82	311
Pontevedra	1.075	190	885	926	253	673	2.001	443	1.558
Galicia	2.629	407	2.222	2.427	648	1.779	5.056	1.055	4.001

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.6. Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación

Esta medida ten por finalidade a contratación de persoas inscritas como desempregadas en substitución daquelas que anticipen a súa idade ordinaria de

xubilación de 65 a 64 anos (art.1 e ss. RD 1194/1985) (Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011 e Lei 3/2012).

No 2019 en Galicia só se realizaron 31 contratos (708 en España) desta modalidade. Deles en 4 ocasións realizáronse a homes e en 27 a mulleres. No ano 2018 foron 19 contratos en Galicia, 4 a homes e 15 a mulleres e 618 en España.

Centrándonos na duración, concertáronse maioritariamente por un período de 12 meses.

Cadro 7.20

Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0		0	0	2	0	1	3
Lugo	0	0	1	0	0	0	2	2	0	0	5
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Pontevedra	1	0	1	0	1	3	4	8	1	3	22
Galicia	1	0	2	0	1	3	6	13	1	4	31

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.21

Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos.
Por duración e provincia. Galicia. 2019

	Duración en meses				Total
	12 meses	>12 e >18 meses	>18 e >24 meses	> 24 meses	
A Coruña	3	0	0	0	3
Lugo	5	0	0	0	5
Ourense	1	0	0	0	1
Pontevedra	22	0	0	0	22
Galicia	31	0	0	0	31

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.7. Contrato de relevo e xubilación parcial

É o que se concerta cunha persoa desempregada ou que estivese contratada pola empresa cun contrato de duración determinada para substituír parcialmente unha persoa traballadora da empresa que accede á xubilación parcial (Lei 14/2000 e Lei 3/2012).

A xubilación parcial da persoa substituída é aquela que se inicia despois de cumprir os 61 anos e ata o momento da xubilación total, que se compaxina cun contrato a tempo parcial e se encontra vinculada ao contrato de relevo. Para determinar a idade de xubilación téñense en conta as bonificacións ou anticipacións de idade que correspondan (Lei 12/2001 e Lei 40/2007).

No ano 2018 asináronse en Galicia 1.046 contratos de relevo e 326 en 2019.

Segundo a actividade económica foi máis utilizado no sector servizos.

Por sexo e idade, o 47,99% celebráronse con homes en 2018 e o 47,54% en 2019 e entre eles o colectivo de 30 a 39 anos foi o máis empregado seguido do grupo de máis de 45. No grupo de mulleres concertáronse o 52,41% dos contratos de relevo, e o tramo de >45 é o que ten maior representación con 68 contratos en 2019.

Segundo a duración, en 2019 o 52,45% fórono por un período superior a 24 meses, e segundo a xornada o 60,43% foi a total e o 59,57% a tempo parcial, experimentando esta última un lixeiro incremento respecto de 2018.

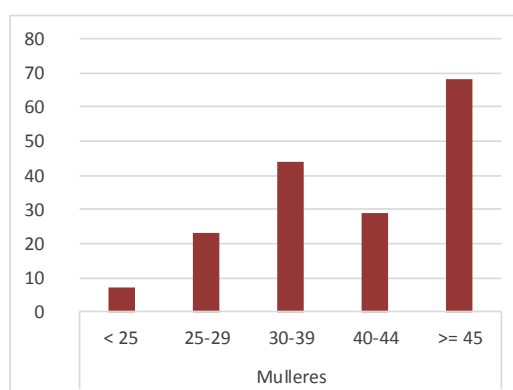
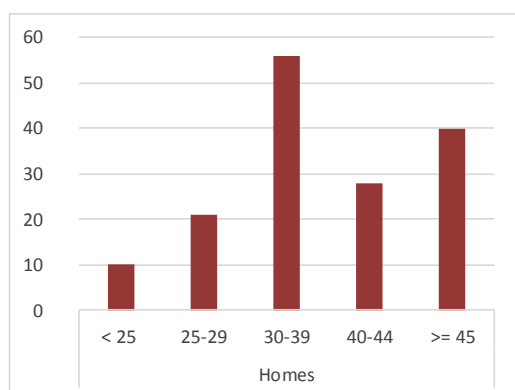
Seguindo a tendencia doutros contratos, a parcialidade foi maior nas mulleres, representando un 50,29%, mentres que nos homes supuxo un 27,74%.

Cadro 7.22

Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	3	5	19	14	18	4	12	17	11	35	138
Lugo	2	3	6	1	1	1	1	5	6	11	37
Ourense	0	3	3	0	4	0	1	4	6	7	28
Pontevedra	5	10	28	13	17	2	9	18	6	15	123
Galicia	10	21	56	28	40	7	23	44	29	68	326

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.23

Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia. 2019

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 días	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeter- minada	
A Coruña	0	0	0	5	4	29	15	13	72	0	138
Lugo	0	1	0	1	1	4	3	8	19	0	37
Ourense	0	0	0	0	0	5	0	3	20	0	28
Pontevedra	1	0	0	3	5	24	13	17	60	0	123
Galicia	1	1	0	9	10	62	31	41	171	0	326

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.24

Contratos de relevo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2019.

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	59	22	37	79	38	41	138	60	78
Lugo	13	1	12	24	15	9	37	16	21
Ourense	10	5	5	18	11	7	28	16	12
Pontevedra	73	15	58	50	22	28	123	37	86
Galicia	155	43	112	171	86	85	326	129	197

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Contratos de xubilación parcial concertáronse 2.251 en Galicia en 2018 e 742 en 2019. Do total, un 69,40% concertouse con homes e só un 30,60% con mulleres en 2019 e un 65,12% e un 34,88% en 2018. Esta diferenza esta explicada co atraso da muller no acceso ao mercado laboral e polo tanto tamén en acceder ás pensións de xubilación, diferenzas que xa comezaron a diminuír. Tanto nun grupo coma noutro, os dous anos o 100% concertouse con maiores de 45 anos.

Ao igual que no contrato anterior, un 87,20% celebrouse por un tempo superior a 24 meses.

Cadro 7.25

Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	207	0	0	0	0	81	288
Lugo	0	0	0	0	78	0	0	0	0	12	90
Ourense	0	0	0	0	42	0	0	0	0	11	53
Pontevedra	0	0	0	0	188	0	0	0	0	123	311
Galicia	0	0	0	0	515	0	0	0	0	227	742

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.26

Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia. 2019

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12	>12 a <= 18	>18 a <= 24	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	5	0	0	1	2	13	14	8	203	42	288
Lugo	1	0	0	0	1	3	1	3	70	11	90
Ourense	0	0	1	2	0	2	2	3	38	5	53
Pontevedra	3	0	0	1	2	7	5	15	236	42	311
Galicia	9	0	1	4	5	25	22	29	547	100	742

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.8. Contratos non contemplados anteriormente

Neste grupo inclúense contratos de modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación tales como: artistas, servizo domestico, mercantís, contrato de traballo a domicilio, de grupo.

Estas contratacións son pouco representativas, supoñen 7.397 contratos en 2019, e son os de duración igual ou inferior a 7 días (81,34%) os máis celebrados. Duplican os contratos celebrados con homes aos celebrados con mulleres e o 26,34% son do colectivo de 30 a 39 anos.

Cadro 7.27

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	355	308	692	362	1.100	270	269	437	99	185	4.077
Lugo	44	54	122	92	241	31	61	90	32	116	883
Ourense	42	40	47	30	113	20	63	78	11	19	463
Pontevedra	122	182	354	248	526	38	193	128	60	123	1.974
Galicia	563	584	1.215	732	1.980	359	586	733	202	443	7.397

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.28

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia. 2019

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeter- minada	
A Coruña	3.476	19	5	14	50	60	0	9	4	440	4.077
Lugo	757	0	1	0	1	12	0	0	1	111	883
Ourense	412	0	0	1	1	3	1	0	0	45	463
Pontevedra	1.372	5	6	23	72	269	2	5	71	149	1.974
Galicia	6.017	24	12	38	124	344	3	14	76	745	7.397

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.29

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2019

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	2.817	194	2.623	1.260	131	1.129	4.077	325	3.752
Lugo	553	39	514	330	23	307	883	62	821
Ourense	272	41	231	191	31	160	463	72	391
Pontevedra	1.432	161	1.271	542	78	464	1.974	239	1.735
Galicia	5.074	435	4.639	2.323	263	2.060	7.397	698	6.699

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Mención á parte daremos aos contratos temporais de persoas con discapacidade, que son aqueles cunha duración entre 12 meses e 3 anos, con xornada completa ou parcial, para persoas discapacitadas.

Estes contratos supuxeron tan só 1.713 contratos, deles o 62,75% en 2019 celebráronse con homes, deixando novamente ver a menor integración da muller no mercado laboral, mesmo cando existe algunha discapacidade.

O tramo de idade no que máis contratos se asinaron foi o de >45 e tanto no grupo homes (482), como no de mulleres (272).

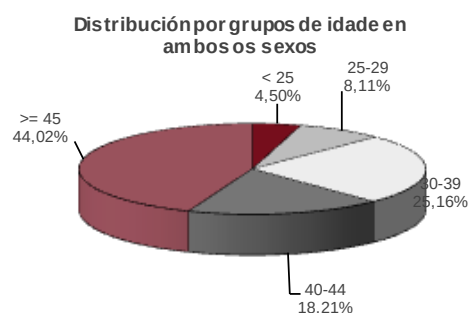
Tomando en conta a duración, foron os de 12 meses os que representaron o 97,97% en 2018 e o 98,37% en 2019 das celebracións e a xornada completa o 68,70% en 2019.

Cadro 7.30

Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por sexo, idade e provincia. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	11	21	73	68	166	5	20	59	35	92	550
Lugo	5	6	27	24	52	5	9	15	16	26	185
Ourense	7	6	24	17	44	5	7	16	8	18	152
Pontevedra	18	47	146	93	220	21	23	71	51	136	826
Galicia	41	80	270	202	482	36	59	161	110	272	1.713

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

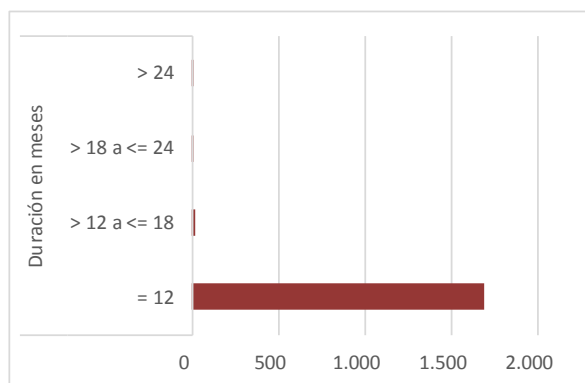

Cadro 7.31

Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por duración e provincias. Galicia. 2019

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	538	10	0	2	550
Lugo	180	5	0	0	185
Ourense	149	2	0	1	152
Pontevedra	828	4	2	2	836
Galicia	1.695	21	2	5	1.723

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.32

**Contratos temporais de persoas con discapacidade.
Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2019**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	339	94	245	211	135	76	550	229	321
Lugo	114	43	71	71	46	25	185	89	96
Ourense	98	18	80	54	27	27	152	45	107
Pontevedra	418	116	418	302	140	162	720	256	580
Galicia	969	271	814	638	348	290	1.607	619	1.104

Fonte: SEPE, Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2019.

7.2.9. Contratos indefinidos ordinarios (bonificados e non bonificados)

O contrato indefinido é aquel que se concerta sen establecer límites de tempo na prestación dos servizos, en canto á duración do contrato.

A súa formalización pode ser verbal ou escrita, salvo os acollidos ao programa de fomento da contratación indefinida, persoas con discapacidade, a tempo parcial etc. En todo caso, calquera das partes pode pedir que se formalice por escrito, mesmo durante o transcurso da relación laboral.

En 2018 concertáronse en Galicia 54.757 contratos desta modalidade, baixando ata 46.644 en 2019.

Esta contratación concertouse no sector masculino nun 54,57% do total, fronte a un 55,22% en 2018. En ambos os dous grupos é o intervalo de idade de 30-39 anos, onde máis contratos indefinidos se asinan con 7.683 concertos en homes. Nas mulleres o maior número dáse no grupo de >45 con 7.032

As porcentaxes segundo o tipo de xornada reflicten en 2018 un 71,26% a xornada completa, que baixa ata o 58,65% en 2019, un 27,41% a tempo parcial e un 13,94% de fixos discontinuos. Estes datos modifícanse se introducimos a variable sexo, habendo no colectivo masculino un 68,36% de contratos a xornada completa, e no das mulleres un 40,60%. Novamente vense moi afectados os datos da xornada a tempo parcial cando introducimos a variable sexo, en detrimento do colectivo feminino.

Cadro 7.33

Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	3	5	19	14	18	4	12	17	11	35	138
Lugo	2	3	6	1	1	1	1	5	6	11	37
Ourense	0	3	3	0	4	0	1	4	6	7	28
Pontevedra	5	10	28	13	17	2	9	18	6	15	123
Galicia	10	21	56	28	40	7	23	44	29	68	326

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.34

Contratos indefinidos ordinarios e bonificados. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2019

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos
A Coruña	11.486	1.882	8.050	1.554	9.916	4.406	4.457	1.053	21.402	6.288	12.507	2.607
Lugo	3.579	310	2.058	1.211	2.204	778	1.227	199	5.783	1.088	3.285	1.410
Ourense	1.928	350	1.511	67	2.100	898	1.088	114	4.028	1.248	2.599	181
Pontevedra	8.465	1.343	5.783	1.339	6.966	2.819	3.181	966	15.431	4.162	8.964	2.305
Galicia	25.458	3.885	17.402	4.171	24.517	8.901	9.953	2.332	46.644	12.786	27.355	6.503

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.10. Contratos indefinidos bonificados

Pretenden a contratación indefinida ou temporal de diferentes colectivos de persoas traballadoras mediante a concesión de axudas económicas e incentivos fiscais e/ou bonificacións nas cotizacións á Seguridade Social.

Para os contratos susceptibles de bonificación ofrécese información dos seguintes colectivos:

- Maternidade, adopción e acollemento
- Outras interinidades
- Persoas con discapacidade
- Persoas en risco de exclusión social
- Vítimas violencia/terrorismo
- persoas traballadoras en empresas de inserción
- Mozas e mozos de 16-30 anos empresas <50 persoas traballadoras
- Mulleres 16-30 anos subrepresentadas empresas <50 persoas traballadoras
- Maiores 45 anos empresas <50 persoas traballadoras
- Mulleres >45 anos subrepresentadas empresas <50 persoas traballadoras
- Incorporación <30 anos a cooperativas ou SAL
- Incorporación <30 anos excluídos/as sociais a empresas inserción

- Indefinido primeiro emprego novo ETT
- Indefinido procedente de contrato en prácticas ETT
- Persoas beneficiarias garantía xuvenil
- Convertidos a indefinidos Lei 43/2006
- Convertidos a indefinidos Real decreto-lei 3/2012
- Convertidos a indefinidos Real decreto-lei 4/2013

En 2019 os contratos indefinidos bonificados supuxeron 2.271 contratos, baixando substancialmente os 6.054 contratos e en 2018.

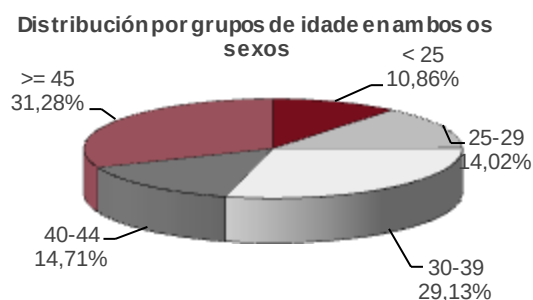
O colectivo máis contratado son as persoas con discapacidade, seguido das conversións ao abeiro da Lei 11/2013

Cadro 7.35

Contratos indefinidos ordinarios e bonificados. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.286	1.711	3.514	1.694	3.281	1.071	1.450	2.697	1.378	3.320	21.402
Lugo	284	378	1.146	641	1.130	242	318	596	296	752	5.783
Ourense	251	281	552	292	552	249	291	571	281	708	4.028
Pontevedra	976	1.120	2.471	1.305	2.593	706	990	2.042	976	2.252	15.431
Galicia	2.797	3.490	7.683	3.932	7.556	2.268	3.049	5.906	2.931	7.032	46.644

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.36

Contratos indefinidos bonificados segundo colectivo de bonificación. Por sexo e provincia. Galicia. 2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Maternidade, adopción, acollemento e risco	0	0	0	0	0
Outras interinidades	0	0	0	0	0
Persoas con discapacidade	603	154	96	417	1.270
Persoas en risco de exclusión social	4	1	2	1	8
Vítimas Violencia/terrorismo	4	3	3	2	12
Persoas traballadoras en empresas de inserción	0	0	0	0	0
Mozos/as 16-30 anos empresas <50 p. traballadoras	6	4	4	7	21
Mulleres 16-30 subrepresentadas emp <50 p. traballadoras	0	0	0	0	0
Maiores 45 anos empresas <50 p. traballadoras	12	10	3	18	43
Mulleres >45 subrepresentadas empresas < 50 p. traballadoras	0	0	0	0	0
Incorporación <30 anos a cooperativas/SAL	0	0	0	2	2
Incorporación <30 anos exclusión social a empresas inserción	0	0	0	0	0
Indefinido primeiro emprego mozos/as ETT	0	0	0	1	1
conversión indefinido RDL 6/2016	7	5	3	7	22
Conversión indefinido Lei 43/2006	2	1	0	4	7
Conversión indefinido Lei 3/2012	375	97	64	347	883
Conversión indefinido Lei 11/2013	0	1	0	1	2
Total	1.013	276	175	807	2.271

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.11. Contratos convertidos en indefinidos

No 2019 realizáronse 43.186 conversións en indefinidos de contratos temporais (2018: 43.101).

A maior porcentaxe de conversións en indefinidos realizouse nos contratos eventuais de circunstancias de produción con 27.124 en 2019 e 25.351 en 2018, os de obra ou servizo chegaron a 12.272, os de prácticas a 1.855 e os de interinidade 1.148.

As conversións e indefinidos supuxeron en 2019 un 54,99% do total no grupo de homes e no colectivo feminino representaron un 45,01% do total

Cadro 7.37

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Ambos os dous sexos. Galicia. 2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	5.950	951	1.131	4.240	12.272
Eventual circunstancias produción	11.402	3.436	2.465	9.821	27.124
Interinidade	547	133	99	369	1.148
Temporal persoas con discapacidade	163	43	18	153	377
Substitución xubilación 64 anos	4	0	0	5	9
Prácticas	876	185	130	664	1.855
Relevo	67	15	27	103	212
Formación	51	21	28	69	169
Outros	7	2	1	10	20
Total	19.067	4.786	3.899	15.434	43.186

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.38

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Homes. Galicia. 2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	3.615	616	738	2.640	7.609
Eventual circunstancias produción	5.912	1.844	1.253	5.216	14.225
Interinidade	221	45	38	157	461
Temporal persoas con discapacidade	104	31	11	102	248
Substitución xubilación 64 anos	1	0	0	0	1
Prácticas	451	104	63	353	971
Relevo	40	10	17	70	137
Formación	19	14	19	34	86
Outros	3	2	1	5	11
Total	10.366	2.666	2.140	8.577	23.749

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.39

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias. Mulleres. Galicia. 2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	2.335	335	393	1.600	4.663
Eventual circunstancias produción	5.490	1.592	1.212	4.605	12.899
Interinidade	326	88	61	212	687
Temporal persoas con discapacidade	59	12	7	51	129
Substitución xubilación 64 anos	3	0	0	5	8
Prácticas	425	81	67	311	884
Relevo	27	5	10	33	75
Formación	32	7	9	35	83
Outros	4	0	0	5	9
Total	8.701	2.120	1.759	6.857	19.437

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.40

Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2019

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos
A Coruña	10.366	1.691	8.308	367	8.701	3.932	4.345	424	19.067	5.674	12.653	791
Lugo	2.666	329	2.281	56	2.120	779	1.297	44	4.786	1.108	3.578	100
Ourense	2.140	330	1.777	33	1.759	739	980	40	3.899	1.069	2.757	73
Pontevedra	8.577	1.483	6.782	312	6.857	2.961	3.583	313	15.434	4.444	10.365	625
Galicia	23.749	3.833	19.148	768	19.437	8.411	10.205	821	43.186	12.295	29.353	1.589

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.41

Contratos convertidos en indefinidos. Por duración e provincia. Galicia. 2019

	Duración en meses								Total
	<3 meses	>3 a ≤ 6 meses	>6 a ≤ 12 meses	>12 a ≤ 18 meses	>18 a ≤ 24 meses	>24 a ≤ 30 meses	>30 a ≤ 36 meses	>36 meses	
A Coruña	2.204	3.857	8.235	910	1.385	534	512	1.430	19.067
Lugo	463	1.020	2.390	142	310	88	134	239	4.786
Ourense	390	715	1.831	137	228	106	95	397	3.899
Pontevedra	1.956	3.191	6.652	555	1.048	477	462	1.093	15.434
Galicia	5.013	8.783	19.108	1.744	2.971	1.205	1.203	3.159	43.186

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.12. Contratos indefinidos para persoas con discapacidade

(Lei 27/2009 e RD Lei 20/2012)

As persoas con discapacidade deberán ter recoñecido un grao mínimo de discapacidade igual ou superior o 33% e estar inscritas nos servizos públicos de emprego.

A xornada pode ser a tempo completo ou parcial.

En 2019 foron 625 os contratos concertados a persoas con discapacidade, dos que o 61,92% celebrouse con homes e o 38,08% con mulleres. Ao igual que noutras modalidades contractuais indefinidas, as mulleres quedan cunha representación moi baixa. Os homes maiores de 45 anos son os máis contratados (187), seguidos da franxa de idade entre 30 e 39 anos (88). No grupo de mulleres foron máis contratadas as maiores de 45 anos (117) seguidas das de 30-39 anos (58).

En 2019 a xornada completa supuxo o 63,04%, a xornada parcial o 32% e os fixos discontinuos o 4,96%.

Cadro 7.42

Contratos indefinidos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. 2019

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos	Total	Parcial	Completa	Fixos des-continuos
A Coruña	159	44	107	8	107	54	44	9	266	98	151	17
Lugo	72	12	58	2	24	9	14	1	96	21	72	3
Ourense	37	9	26	2	18	7	11	0	55	16	37	2
Pontevedra	119	26	88	5	89	39	46	4	208	65	134	9
Galicia	387	91	279	17	238	109	115	14	625	200	394	31

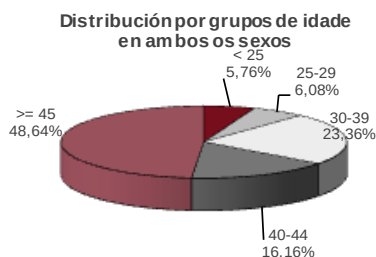
Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.43

Contratos indefinidos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	11	9	29	26	84	10	9	23	15	50	266
Lugo	0	5	13	14	40	1	2	7	4	10	96
Ourense	3	2	11	5	16	0	0	5	2	11	55
Pontevedra	7	10	35	20	47	4	1	23	15	46	208
Galicia	21	26	88	65	187	15	12	58	36	117	625

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.13. Contratacións a colectivos especiais

Neste epígrafe recóllense as contratacións efectuadas a:

- Persoas con discapacidade
- Contratacións a persoas con discapacidade na CEE
- Contratacións en proxectos de investigación
- Contratacións en prácticas para persoal investigador

1- En 2019 os contratos realizados a persoas con discapacidade foron 5.767, fronte aos 5.666 en 2018, sendo o contrato temporal a persoas con discapacidade o máis utilizado, con 1.723 contratacións, seguido de eventuais por circunstancias da produción (1.303).

As contratacións deste colectivo en CEE alcanzaron os 3.284 en 2018 e 3.210 contratos en 2019.

Cadro 7.44

Contratacións a persoas con discapacidade. Por tipo de contrato e provincias. Galicia. 2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefinido ordinario (bonif/non bonif.)	26	9	6	23	64
Persoas con discapacidade (indef.)	266	96	55	208	625
Obra ou servizo	500	60	44	182	786
Eventual circunstancias produción	839	54	62	348	1.303
Interinidade	350	50	19	240	659
Temporal persoas con discapacidade	550	185	152	836	1.723
Prácticas	5	1	0	5	11
Formación	12	0	1	1	14
Outros contratos	1	0	0	0	1
Convertidos en indefinidos	311	49	35	186	581
Total	2.860	504	374	2.029	5.767

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.45

**Contratacións a persoas con discapacidade en CEE.
Por tipo de contrato e provincias. Galicia. 2019**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Indefinidos ordinarios (bonif/non bonif.)	26	9	6	23	64
Obra ou servizo	500	60	44	182	786
Eventual circunstancias produción	839	54	62	348	1.303
Interinidade	229	22	11	153	415
Temporal persoas con discapacidade	115	13	23	157	308
Prácticas	0	0	0	0	0
Formación	11	0	0	1	12
Outros contratos	1	8	5	1	15
Conversión en indefinidos	202	9	20	76	307
Total	1.923	175	171	941	3.210

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

2- O contrato de traballo para a **realización dun proxecto de investigación** pode concertarse con persoal investigador, científico ou técnico. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato de obra ou servizo determinado (art. 12 e 15 do ET)

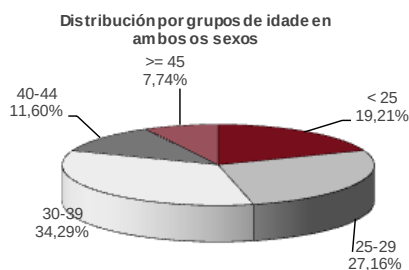
No ano 2018 concertáronse 1.844 contratos e en 2019 2.275. Os tramos de idade onde houbo maior incidencia foron os de 30-39 con 359 contratos a homes e 421 a mulleres.

Cadro 7.46

Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	100	120	138	49	22	74	129	177	50	31	890
Lugo	5	16	20	6	8	8	18	24	10	11	126
Ourense	0	0	7	0	1	0	1	11	5	0	25
Pontevedra	147	181	194	72	51	103	153	209	72	52	1.234
Galicia	252	317	359	127	82	185	301	421	137	94	2.275

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

3- O contrato en **prácticas para persoal investigador** require estar en posesión dun doutorado, sen que sexa de aplicación o límite dos catro anos dende a obtención do título. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato en prácticas. A súa duración non poderá ser inferior a un ano, nin exceder de cinco (art. 11 do ET).

Só se realizaron 316 contratos que reúnan estas características na Comunidade Autónoma de Galicia en 2019.

Cadro 7.47**Contratacións en prácticas para persoal investigador. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	37	27	37	3	1	42	39	27	3	4	220
Lugo	0	1	5	0	0	5	5	2	0	0	18
Ourense	0	0	1	0	0	1	2	0	0	0	4
Pontevedra	10	11	3	2	0	18	22	7	0	1	74
Galicia	47	39	46	5	1	66	68	36	3	5	316

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.14. Adscricións en colaboración social

O seu obxecto é a mellora da capacidade de ocupación das persoas desempregadas a través de subvencións dos custos laborais para a contratación de persoas desempregadas para a execución de obras ou servizos de interese xeral e social no ámbito da colaboración coas Corporacións locais ou entidades dependentes ou vinculadas a unha Administración local.

Non houbo adscricións en 2017 nin en 2018, mentres que anecdoticamente houbo 2 en 2019.

Cadro 7.48**Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2019**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.49

Adscricións temporais en colaboración social.
Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2019

	Homes				Mulleres				Total
	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	1	0	0	0	1	2
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	0	0	0	1	0	0	0	1	2

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.2.15. Prórrogas

As prórrogas a contratos en 2018 alcanzaron as 114.418 e as 117.292 en 2019.

As prórrogas son, en boa medida, un reflexo dos contratos iniciais, así o maior número realizouse aos contratos eventuais por circunstancias da produción (105.968 en 2019), seguidas, a gran distancia, do de prácticas, 5.052.

Cadro 7.50**Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia. 2019**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.883	664	591	1.235	4.373
Eventual circunstancias produción	33.719	10.376	9.954	51.919	105.968
Interinidade	116	20	29	45	210
Temporal persoas con discapacidade	299	95	78	435	907
Relevo	0	0	0	2	2
Substitución xubilación 64 anos	0	0	0	0	0
Xubilación parcial	3	1	0	3	7
Prácticas	2.239	536	364	1.913	5.052
Formación	216	81	68	211	576
Outros contratos	57	10	3	127	197
Total	38.532	11.783	11.087	55.890	117.292

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Se nos centramos na duración, o 61,07% realizáronse por 3 meses, o 23,53% por períodos de 3 a 6 meses e un 15,02% por períodos de 6 a 12 meses.

Cadro 7.51**Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2019**

	Duración en meses						Total
	<3 meses	>3 a	>6 a	>12 a	>18 a	>24 meses	
		<= 6 meses	<= 12 meses	<= 18 meses	<= 24 meses		
A Coruña	20.741	10.753	6.869	101	13	55	38.532
Lugo	6.401	3.142	2.172	22	27	19	11.783
Ourense	6.309	2.784	1.597	17	10	10	10.727
Pontevedra	36.748	10.371	6.626	103	13	29	53.890
Galicia	70.199	27.050	17.264	243	63	113	114.932

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Por sexos, a distribución é un 52,43% realizadas a homes e un 47,25% a mulleres.

O tramo de idade onde maior número de prórrogas se rexistraron foi de 25 a 44 anos, seguido do colectivo de >45 anos.

No sector servizos, foi onde maior número de prórrogas se rexistraron, alcanzando o 82,33%, seguido a gran distancia polo sector de industria co 11,43%.

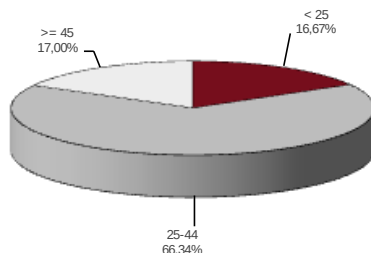
Cadro 7.52

Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2019

	Homes			Mulleres			Sector de actividade			
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	Agricultura	Industria	Construcción	Servizos
A Coruña	3.394	11.917	4.414	3.148	11.200	4.459	659	4.184	2.579	31.110
Lugo	1.143	3.582	1.252	967	3.477	1.362	556	1.047	414	9.766
Ourense	836	3.842	1.118	668	3.125	1.138	106	1.215	280	9.126
Pontevedra	4.340	19.139	6.530	3.718	16.210	5.953	372	6.961	1.988	46.569
Galicia	9.713	38.480	13.314	8.501	34.012	12.912	1.693	13.407	5.261	96.571

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Distribución por grupos de idade en ambos os sexos

7.3. Contratación a persoas traballadoras estranxeiras

Debido ao incremento de persoas traballadoras estranxeiras que exerce a súa actividade laboral en Galicia e en España, tanto de procedencia comunitaria coma extracomunitaria, consideramos de interese reflectir a situación contractual deste colectivo.

O total de contratos rexistrados de persoas traballadoras estranxeiras, tanto comunitarias coma extracomunitarias, foi de 67.523 en 2018 e 79.893 en 2019.

Os contratos concertados con persoas comunitarias chegaron aos 22.030 en 2018 e 23.997 en 2019, e deles, en 2019, 7,77% fórono baixo a modalidade de indefinidos, 5,01% conversións en indefinidos e 87,21% contratos temporais.

Os contratos rexistrados de persoas non comunitarias alcanzaron os 45.439 en 2018 e 55.896 en 2019.

Cadro 7.53

Contratos a persoas estranxeiras segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2019

	Total	Persoas estranxeiras comunitarias				Persoas estranxeiras extracomunitarias			
		Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais
A Coruña	30.828	7.638	669	341	6.628	23.190	1.896	821	20.473
Lugo	12.736	4.140	376	185	3.579	8.596	1.078	325	7.193
Ourense	7.413	3.039	186	204	2.649	4.374	308	211	3.855
Pontevedra	28.916	9.180	633	473	8.074	19.736	1.211	597	17.928
Galicia	79.893	23.997	1.864	1.203	20.930	55.896	4.493	1.954	49.449

Fonte: SEPE, contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.54

Contratos a persoas estranxeiras segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2019

	Total	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	30.828	2.286	11.245	4.203	2.544	8.132	2.418	1.886	2.753	2.426	23.763
Lugo	12.736	1.405	4.572	1.328	1.108	3.262	1.061	2.692	675	502	8.867
Ourense	7.415	582	2.281	949	559	2.222	822	683	933	397	5.402
Pontevedra	28.916	2.244	9.967	4.566	1.647	7.949	2.543	2.080	4.065	1.634	21.137
Galicia	79.895	6.517	28.065	11.046	5.858	21.565	6.844	7.341	8.426	4.959	59.169

Fonte: SEPE, contratos rexistrados. Decembro 2019.

Conclusións da contratación

1º De todo o exposto neste capítulo pódese concluír que tras varios anos cunha redución no número de contratos, no 2015 aumentan as contratacións, alcanzando os 878.053 contratos rexistrados en Galicia, e segue a tendencia en 2016 con 915.618 e en 2017 con 987.580, en 2018 con 1.039.025 e en 2019 con 1.042.935.

2º En 2019 a modalidade de contrato eventual segue sendo a máis utilizada con 549.978 contratos celebrados. En segundo lugar encóntrase o contrato de obra ou servizo determinado con 334.995. Este tipo de contrato sumado ao anterior alcanzaron un 84,85% da contratación de 2019.

3º Os contratos indefinidos ordinarios (bonificados e non bonificados) seguen tendo unha moi baixa representación porcentual cun 4,53% da contratación inicial.

4º A rotación do asalariado galego (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada asalariado temporal) alcanzou os 4,06 contratos no caso das mulleres e os 4,68 nos homes en 2019 incrementando nas mulleres ao ano anterior no total. A media en España foi de 4,14 no grupo de mulleres e de 5,12 no de homes.

Cadro 7.55

Rotación do persoal asalariado con contrato temporal. Galicia/España. 2019-2018

	Galicia				España			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Contratos temporais	502.314	508.533	493.352	472.725	11.185.280	11.886.580	9.167.507	8.908.125
Asalariados/as temporais	107,3	108,3	121,6	118,5	2.185,1	2.251,1	2.212,8	2.168,4
Rotación	4,68	4,69	4,06	3,99	5,12	5,28	4,14	4,10

Datos EPA en miles de persoas.

Elaboración propia.

Fonte: EPA e SEPE, Estatística de contratos rexistrados.

5º Mantense unha elevada porcentaxe de persoal asalariado temporal, especialmente no colectivo feminino, pero acúrtanse lixeiramente as distancias entre o grupo de homes e de mulleres entre 2018 e 2019.

Cadro 7.56**Persoal asalariado sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia. 2019- 2018**

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Asalariados/as sector público	79,2	81,0	72,7	70,1	20,8	19,0	27,3	29,9
Asalariados/as sector privado	74,0	73,4	71,3	73,2	26,0	26,6	28,7	26,8

En porcentaxe.

Elaboración propia 2019.

Fonte: EPA.

Cadro 7.57**Persoal asalariado sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España. 2019-2018**

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Asalariados/as sector público	78,7	82,1	67,2	72,4	21,3	18,3	32,8	28,1
Asalariados/as sector privado	74,4	75,2	74,2	72,8	25,6	27,1	25,8	27,0

En porcentaxe.

Elaboración propia.

Fonte: EPA.

6º Seguen existindo determinadas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade ou os concertados a tempo parcial, e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, só no sector servizos a contratación das mulleres supera a dos homes.

7º Para finalizar e como complemento á información recollida neste capítulo engadimos os último cadros sobre contrato indefinido de apoio a emprendedoras e emprendedores, que era aquel no que se establecía a xornada completa ou parcial, con período de proba dun ano, e para empresas con menos de 50 persoas traballadoras. Segundo a persoa contratada podía ter dereito a distintos incentivos fiscais e bonificacións de cotas á Seguridade Social. Esta modalidade contractual derogouse polo RD 28/2018 con efectos dende o 1 de xaneiro de 2019. Mantéñense os cadros por canto está en estudo a súa recuperación.

Cadro 7.58

Contratos de emprendedores/as.
Por sexo e provincia. Galicia. 2019

	Homes	Mulleres	Total ambos sexos
A Coruña	0	0	0
Lugo	0	0	0
Ourense	0	0	0
Pontevedra	0	0	0
Galicia	0	0	0

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.59

Contratos de emprendedores/as según idade. Galicia. 2019

	De 16-19 años	De 20-24 años	De 25-29 años	De 30-34 años	De 35-39 años	De 40-44 años	De 45-49 años	De 50-54 años	De 55-59 años	De >59 años	Total
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galicia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

Cadro 7.60

Contratos de emprendedores/as segundo gran grupo de ocupación e sección da actividade económica. Galicia. 2019

	Ocupacións militares	1 directivos/as xerentes	2 Técnicos/as cient. e intelc.	3 Técnicos/as prof. apoio	4 Empregados/as contab. e admin.	5 Trab. serv. restauración	6 Trab. cual. agricultura	7 Artes. trab. ind. manuf.	8 Operadores/as inst. maquinaria	9 Ocupacións elementais	Total
Agricultura, gandería silvicultura e pesca											
Industrias extractivas											
Industria manufacturera											
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A.											
Fornecemento de auga, saneamento, x. residuos e descont.											
Construción											
Comercio por xunto e polo mudo; rep. de v. motor											
Transporte e almacenamento											
Hostalaría											
Información e comunicacións											
Actividades financeiras e de seguros											
Actividades inmobiliarias											
Actividades profesionais, científicas e técnicas											
Actividades administrativas e servizos auxiliares											
Administración pública e Defensa; SS obligatoria											
Educación											
Actividades sanitarias e de servizos											
Actividades artísticas, recreativas e de entretemento											
Outros servizos											
Actividades fogares como empregadores de persoal											
Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais											
Indeterminado											
Sen Emprego anterior											
Galicia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: SEPE, Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2019.

7.4. Empresas de traballo temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal autorizadas inicialmente pola Lei 14/1994, do 1 de xuño, que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da comunidade autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia e que son autorizadas polo Ministerio de Traballo e Economía Social, por ser o seu ámbito de actuación superior ao da comunidade autónoma.

Pódese ver no cadro 7.61, segundo datos do Ministerio de Traballo e Economía Social, que o número de empresas autorizadas para traballar como ETT en Galicia a 31 de decembro de 2019 é de 28.

O número de contratos de posta a disposición en Galicia durante 2019 ascende en total á cifra de 182.689 (181.393 en 2018), correspondendo o maior número aos realizados na provincia de Pontevedra. Claramente as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de contratos de posta a disposición supoñendo a suma de ambas o 87,44% do total de Galicia.

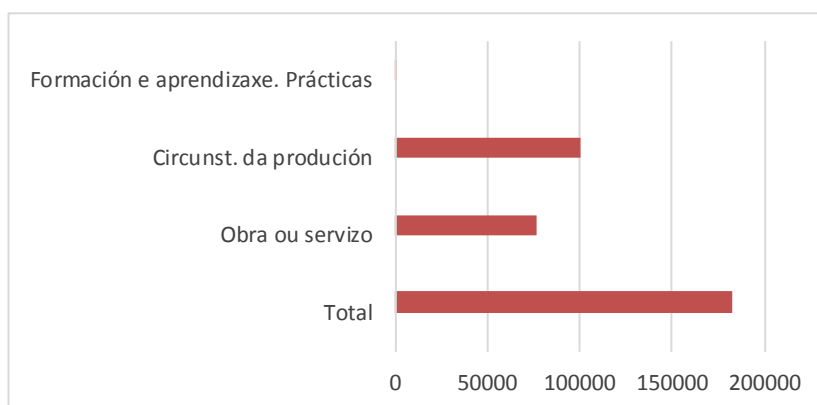
Cadro 7.61

Empresas de traballo temporal, cesión de persoas traballadoras e contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal. Galicia. 2019

	Empresas de traballo temporal	Cesión de persoas traballadoras	Contratos de posta a disposición			
			Total	Obra ou servizo	Circunst. da produción	Formación e aprendizaxe. Prácticas
A Coruña	23	39.942	76.725	33.746	41.582	22
Lugo	11	6.750	11.950	4.893	6.405	7
Ourense	9	6.839	10.995	4.998	5.665	1
Pontevedra	24	50.580	83.019	33.332	46.623	36
Galicia	28	104.111	182.689	76.969	100.275	66

(*) Datos provisionais.

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social, Estatística de empresas de traballo temporal.

No cadro 7.62 desagreganse por comunidades autónomas os contratos de posta a disposición que totalizaron a cifra a nivel estatal de 4.084.631 en 2018 e 4.342.824 en 2019.

Cadro 7.62

Empresas de traballo temporal, cesión de persoas traballadoras e contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por comunidade autónoma do centro de traballo da empresa de traballo temporal. 2019

	Empresas de traballo temporal	Cesión de persoas traballadoras	Contratos de posta a disposición			
			Total	Obra ou servizo	Circunstancias da produción	Interinidade, formación, aprendizaxe e prácticas
Andalucía	83	229.200	449.951	178.992	266.448	4.242
Aragón	49	94.986	145.594	42.999	100.205	2.381
Asturias	20	22.450	41.067	8.167	31.941	920
Baleares	17	15.870	31.131	10.841	20.054	236
Canarias	27	80.409	156.001	26.913	127.088	1.830
Cantabria	22	41.449	90.268	25.502	64.026	702
Castela-A Mancha	40	90.004	151.175	45.273	104.071	1.777
Castela e León	29	119.503	211.509	41.139	167.783	2.370
Cataluña	102	478.333	777.024	327.576	433.405	15.589
C. Valenciana	81	268.943	469.986	193.825	271.543	4.376
Extremadura	15	9.522	15.804	5.629	10.039	125
Galicia	28	104.111	182.689	76.969	100.275	5.379
Madrid	108	345.895	661.604	205.701	446.677	8.087
Murcia	63	279.519	595.034	419.899	174.680	407
Navarra	29	61.174	114.922	13.973	94.353	6.547
País Vasco	40	111.501	213.193	55.779	151.739	5.376
A Ríoxa	15	22.283	35.800	3.817	31.413	567
Ceuta e Melilla	2	72	72	1	71	0
Total	770	2.375.224	4.342.824	1.682.995	2.595.811	60.911

(*) Datos a 31 de decembro.

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social.

O cadro 7.63 efectúa a distribución dos contratos de posta a disposición por sector e división de actividade do centro de traballo da empresa usuaria, reflectindo que almacenamento e actividades anexas ao transporte é a que máis contratos ten.

Cadro 7.63

Contratos de posta a disposición por sector e división da actividade do centro de traballo da empresa usuaria.

España. 2019

Total	ESP AÑA 4.342.824
SECTOR:	
Agrario	811.420
Industria	1.178.734
Construcción	21.704
Servizos	2.330.986
Non clasificables	0
DIVISIONS:	
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	809.717
2 Silvicultura e explotacións forestais	496
3 Pesca e acuicultura	1.207
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0
6 Extracción de cru, petróleo e gas natural	6
7 Extracción minerais metálicos	93
8 Outras industrias extractivas	338
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	4
10 Industria da alimentación	454.703
11 Fabricación de bebidas	36.442
12 Industria do tabaco	384
13 Industria téxtil	11.942
14 Confecção de roupa de vestir	11.743
15 Industria do coiro e do calzado	3.808
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaria	8.725
17 Industria do papel	49.678
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	32.726
19 Coquerías e refinação de petróleo	75
20 Industria química	39.856
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	13.721
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	92.349
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	34.934
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	30.037
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	99.061
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	8.667
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	25.372
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	20.305
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	139.507
30 Fabricación doutro material de transporte	5.723
31 Fabricación de mobles	13.284
32 Outras industrias manufactureiras	13.294
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	6.661
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	688
36 Captación, depuración e distribución de auga	874
37 Recolla e tratamento de augas residuais	21
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	9.564
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	121
41 Construción de edificios	6.633
42 Enxeñaría civil	647
43 Actividades de construción especializada	11.424
45 Venda-reparación de vehículos de motor e motocicletas	12.724
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	266.284
47 Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	178.159
49 Transporte terrestre e por tubaxe	86.513
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	1.440
51 Transporte aéreo	565
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	510.050
53 Actividades postais e de correos	25.689
55 Servizos de aloxamento	445.811
56 Servizos de comidas e bebidas	201.923
58 Edición	6.242
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	123.696
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	23.303
61 Telecomunicacións	12.12
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	15.014
63 Servizos de información	4.806
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	37.957
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	3.597
66 Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	2.751
68 Actividades inmobiliarias	3.972
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	6.777
70 Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	10.222
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría, ensaios e análises técnicas	25.749
72 Investigación e desenvolvemento	2.564
73 Publicidade e estudos de mercado	17.117
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	9.296
75 Actividades veterinarias	25
77 Actividades de aluguer	40.949
78 Actividades relacionadas co emprego	307
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1071
80 Actividades de seguridade e investigación	1.674
81 Servizos a edificios e actividades de xardinaría	34.828
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	117.468
84 Administración pública e defensa, Seguridade Social obrigatoria	2.031
85 Educación	11.453
86 Actividades sanitarias	3.369
87 Asistencia en establecementos residenciais	2.908
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	112.19
90 Actividades de creación artística e espectáculos	5.051
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	4.742
92 Actividades de xogos de azar e apostas	8.016
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	41.620
94 Actividades asociativas	6.497
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	1.973
96 Outros servizos persoais	11.811
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	420
98 Act. dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	0
99 Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	115
Non clasificables	0
Total	4.342.824

Fuente: Ministerio de Trabajo y Economía Social.

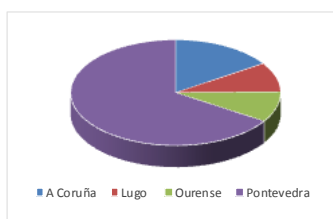
Por outra parte, nos cadros 7.64 e 7.65 pódense observar as cifras de persoas postas a disposición e contratos de posta a disposición referidos unicamente aos celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade Autónoma resaltando claramente os contratos eventuais e para obra ou servizo determinado. Así mesmo pódese contemplar que a provincia de Pontevedra supera amplamente ás demais en contratos de posta a disposición.

Cadro 7.64

Persoas traballadoras postas a disposición polas empresas de traballo temporal autorizadas pola autoridade laboral de Galicia, segundo ámbito de actuación. 2019

Persoas traballadoras	
A Coruña	1.932
Lugo	1.116
Ourense	1.149
Pontevedra	8.113
Galicia	12.310

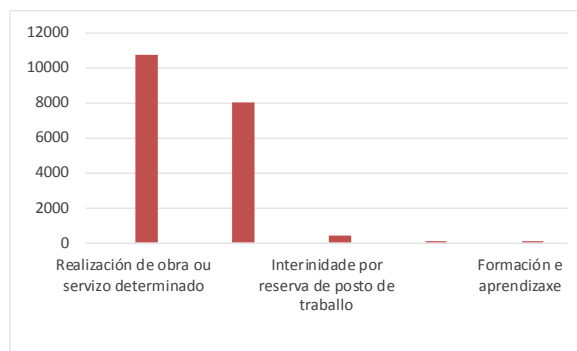
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Cadro 7.65

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola autoridade laboral de Galicia, segundo o ámbito de actuación e a modalidade de contratación. 2019

	Causa do contrato					Totais
	Realización de obra ou servizo determinado	Eventual por circunstancias de produción	Interinidade por reserva de posto de traballo	Prácticas	Formación e aprendizaxe	
A Coruña	1.743	946	200	0	0	2.889
Lugo	751	2.756	19	0	0	3.526
Ourense	1.138	369	51	0	0	1.558
Pontevedra	7.101	3.923	124	5	15	11.168
Galicia	10.733	7.994	394	5	15	19.141

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Examinando a evolución no cadro 7.66, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, en xeral, no que se refire a estas empresas, baixa o número de contratos en relación cos anos anteriores.

Cadro 7.66

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola autoridade laboral de Galicia.
Evolución 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	1.751	1.866	1.557	2.432	2.051	3.121	66.784	3.081	2.889
Lugo	1.389	1.534	1.812	1.969	2.393	2.718	8.887	2.547	3.526
Ourense	691	542	739	789	777	1.051	8.107	1.252	1.558
Pontevedra	12.355	11.121	9.714	10.812	13.556	18.315	81.120	18.798	11.168
Galicia	16.186	15.063	13.822	16.002	18.777	25.205	164.898	25.678	19.141

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Pode observarse no cadro 7.67 a evolución desagregada polas causas dos contratos en que se reflicte que baixan os contratos eventuais e de obra.

Cadro 7.67

Contratos de posta á disposición nas empresas autorizadas pola autoridade laboral de Galicia.
Evolución 2012-2019

Total Contratos

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	1.866	1.557	2.432	2.051	3.128	66.784	3.081	2.889
Lugo	1.534	1.812	1.969	2.393	2.718	8.887	2.547	3.526
Ourense	542	739	789	777	1.051	8.107	1.252	1.558
Pontevedra	11.121	9.714	10.812	13.556	18.315	81.120	18.798	11.168
Total	15.063	13.822	16.002	18.777	25.212	164.898	25.678	19.141

Realización de obra ou servizo determinado

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	1.645	1.179	1.411	1.127	1.610	29.037	1.902	1.743
Lugo	335	430	450	756	1.005	3.564	748	751
Ourense	474	449	586	701	916	3.882	973	1.138
Pontevedra	4.824	4.358	5.064	6.024	6.980	32.724	7.635	7.101
Total	7.278	6.416	7.511	8.608	10.511	69.207	11.258	10.733

Eventual por circunstancias de produción

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	48	222	762	692	1.352	36.717	998	946
Lugo	837	767	761	1.018	1.023	4.292	1.756	2.756
Ourense	50	280	193	47	115	3.900	261	369
Pontevedra	6.095	5.270	5.595	7.415	11.190	44.581	11.036	3.923
Total	7.030	6.539	7.311	9.172	13.680	89.490	14.051	7.994

Interinidade

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	143	146	253	232	162	1.001	179	200
Lugo	362	615	758	619	690	1.018	43	19
Ourense	18	8	10	29	20	325	18	51
Pontevedra	202	85	147	115	144	3.784	124	124
Total	725	854	1.168	995	1.016	6.128	364	394

Prácticas

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	143	146	253	0	4	21	2	0
Lugo	362	615	758	0	0	13	0	0
Ourense	18	8	10	0	0	0	0	0
Pontevedra	202	85	147	0	1	66	3	5
Total	725	854	1.168	0	5	100	5	5

Formación e aprendizaxe

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	30	10	6	0	0	8	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	2	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	1	4	2	0	1	0	15
Total	30	13	10	2	0	9	0	15

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

8. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA

Carmen Cabanas Carlín

Funcionaria do Consello Galego de Relacións Laborais

Capítulo 8. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA

Parte I. A negociación colectiva en Galicia

8.1. Introducción e metodoloxía

A primeira parte deste capítulo recolle unha análise dos convenios colectivos asinados e revisados durante o ano 2019 en Galicia, centrándose na súa distribución segundo os ámbitos territorial, funcional, temporal e persoal así como nos datos que recollen respecto do incremento salarial e a xornada.

A análise máis pormenorizada das cláusulas doutro tipo que recollen os convenios asinados neste ano poderá consultarse no informe da “Situación da Negociación Colectiva en Galicia 2019” que tamén elabora este Consello.

O criterio de inclusión que se utiliza é o da vixencia económica, polo que os convenios que se teñen en conta son os asinados e revisados en 2019 que teñen vixencia e efectos económicos durante ese ano así como os convenios asinados ou revisados nos últimos días do ano anterior que teñen vixencia e inicio de efectos en 2019. Non se consideraron aqueles convenios que, aínda que foron asinados ou revisados durante o ano 2019, non teñen efectos económicos para ese ano.

Tense en conta a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, os pactos extraestatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, na medida en que se ten coñecemento deles.

Os datos estatísticos que figuran neste informe foron elaborados tendo en conta o contido dos convenios colectivos e o establecido nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan.

Desde a posta en marcha do programa *REGCON* para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, a información extráese directamente do programa desde este Consello.

Para o cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta os incrementos salariais indicados nos convenios de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial recollidas neles de igual xeito, sen ter en conta os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Para determinar a xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 107 en 2019 (o 65,6% do total de convenios asinados e revisados nese ano).

Inclúese así mesmo unha análise das inaplicacións rexistradas en 2019 e da situación da ultraactividade a 31 de decembro de 2019 dos convenios colectivos de sector en Galicia que se acompañan como anexos a este capítulo.

A segunda parte do capítulo refírese aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia.

A información recóllese dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2019 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa *REGCON* co fin de recoller só os que afectan a persoas traballadoras nalgunha das catro provincias galegas.

Nos convenios de sector o dato do número de persoas traballadoras ás que afectan foi elaborado polo IGE baseándose no traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

Nos convenios de empresa estes datos recóllense dos extraídos do programa *REGCON* e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas.

8.2. Estrutura da negociación colectiva

A 31 de decembro de 2019 existen en Galicia 1.033 convenios colectivos, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, que afectan a 485.926 persoas traballadoras.

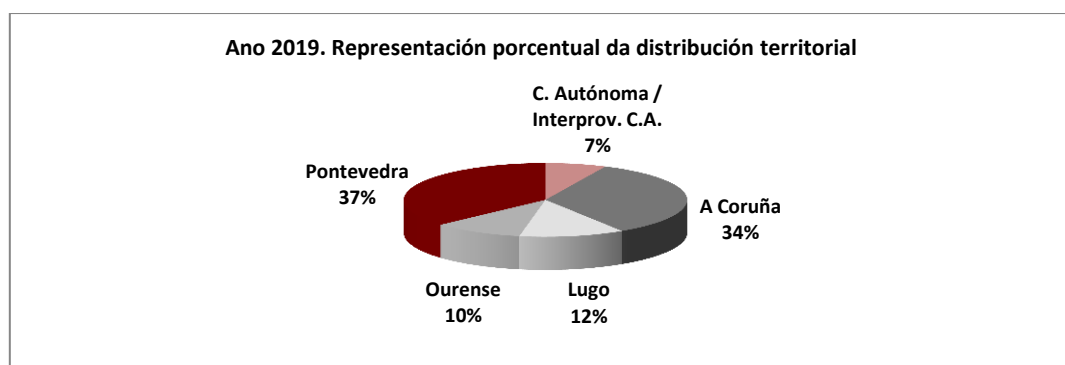
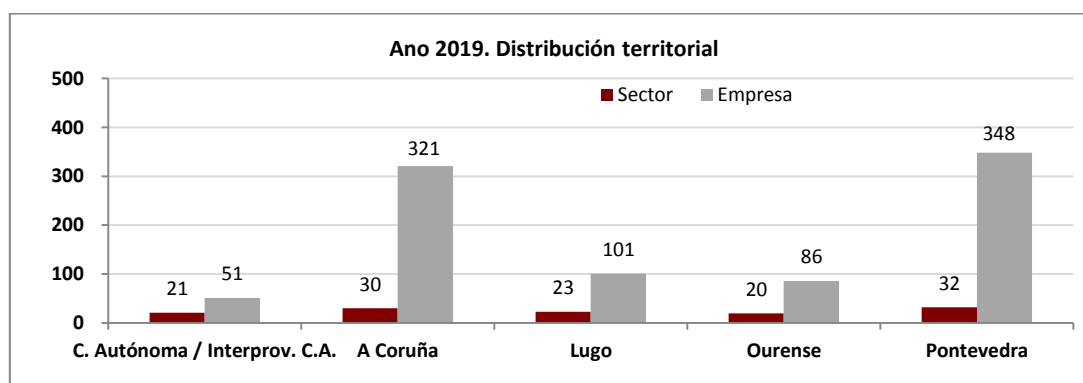
No Cadro 8.1 pode apreciarse a evolución no período 2014 – 2019.

Cadro 8.1

**Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias.
Galicia. 2014 - 2019**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	48	272	83	69	302	774
Total 2014	65	302	106	89	334	896
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	50	281	84	72	307	794
Total 2015	67	311	107	92	339	916
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	50	294	87	72	320	823
Total 2016	67	324	110	92	352	945
Sector	19	30	23	20	32	124
Empresa	49	300	93	76	335	853
Total 2017	68	330	116	96	367	977
Sector	20	30	23	20	32	125
Empresa	50	307	98	82	344	881
Total 2018	70	337	121	102	376	1.006
Sector	21	30	23	20	32	126
Empresa	51	321	101	86	348	907
Total 2019	72	351	124	106	380	1.033

Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Refírense estes datos a convenios de empresa e de sector negociados en Galicia, incluíndo neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Durante o ano 2019 asináronse e/ou revisáronse 163 convenios colectivos (116 convenios asinados e 47 revisados), dos que 38 son de sector (22 asinados e 16 revisados) e 125 son de empresa (94 asinados e 31 revisados).

O Cadro 8.2 reflicte estes datos por provincias.

Cadro 8.2

Convenios asinados e revisados. Galicia. Ano 2019.

		CONVENIOS ASINADOS			CONVENIOS REVISADOS			TOTAL ASINADOS E REVISADOS		
		Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.										
	Núm. Convenios	3	4	7	2	3	5	5	7	12
	Núm. Traballad.	2.625	7.050	9.675	581	7.635	8.216	3.206	14.685	17.891
	Homes	2.139	5.741	7.880	450	1.039	1.489	2.589	6.780	9.369
	Mulleres	486	1.309	1.795	131	6.596	6.727	617	7.905	8.522
A Coruña										
	Núm. Convenios	34	1	35	7	6	13	41	7	48
	Núm. Traballad.	1.834	300	2.134	509	59.208	59.717	2.343	59.508	61.851
	Homes	1.317	270	1.587	379	50.432	50.811	1.696	50.702	52.398
	Mulleres	517	30	547	130	8.776	8.906	647	8.806	9.453
Lugo										
	Núm. Convenios	10	7	17	4	1	5	14	8	22
	Núm. Traballad.	399	10.787	11.186	371	1.500	1.871	770	12.287	13.057
	Homes	307	7.836	8.143	175	1.300	1.475	482	9.136	9.618
	Mulleres	92	2.951	3.043	196	200	396	288	3.151	3.439
Ourense										
	Núm. Convenios	9	6	15	2	0	2	11	6	17
	Núm. Traballad.	311	19.660	19.971	210	0	210	521	19.660	20.181
	Homes	261	16.839	17.100	180		180	441	16.839	17.280
	Mulleres	50	2.821	2.871	30		30	80	2.821	2.901
Pontevedra										
	Núm. Convenios	38	4	42	16	6	22	54	10	64
	Núm. Traballad.	3.368	33.420	36.788	6.346	50.823	57.169	9.714	84.243	93.957
	Homes	2.363	24.156	26.519	4.895	42.881	47.776	7.258	67.037	74.295
	Mulleres	1.005	9.264	10.269	1.451	7.942	9.393	2.456	17.206	19.662
Galicia										
	Núm. Convenios	94	22	116	31	16	47	125	38	163
	Núm. Traballad.	8.537	71.217	79.754	8.017	119.166	127.183	16.554	190.383	206.937
	Homes	6.387	54.842	61.229	6.079	95.652	101.731	12.466	150.494	162.960
	Mulleres	2.150	16.375	18.525	1.938	23.514	25.452	4.088	39.889	43.977

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

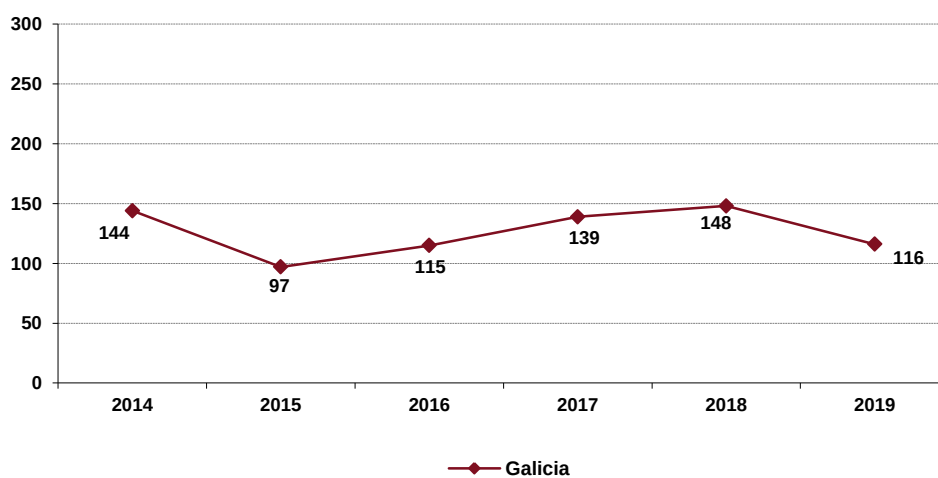
Nos Cadros 8.3a e 8.3b pode apreciarse a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2014 – 2019.

Cadro 8.3a

Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias.
Galicia. 2014 - 2019

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	1	4	3	2	5	15
Empresa	4	38	15	4	68	129
Total 2014	5	42	18	6	73	144
Sector	3	1	1	1	4	10
Empresa	6	24	6	10	41	87
Total 2015	9	25	7	11	45	97
Sector	2	0	5	0	8	15
Empresa	6	33	11	6	44	100
Total 2016	8	33	16	6	52	115
Sector	4	9	1	5	3	22
Empresa	2	28	14	8	65	117
Total 2017	6	37	15	13	68	139
Sector	2	7	5	4	9	27
Empresa	3	28	17	14	59	121
Total 2018	5	35	22	18	68	148
Sector	4	1	7	6	4	22
Empresa	3	34	10	9	38	94
Total 2019	7	35	17	15	42	116

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

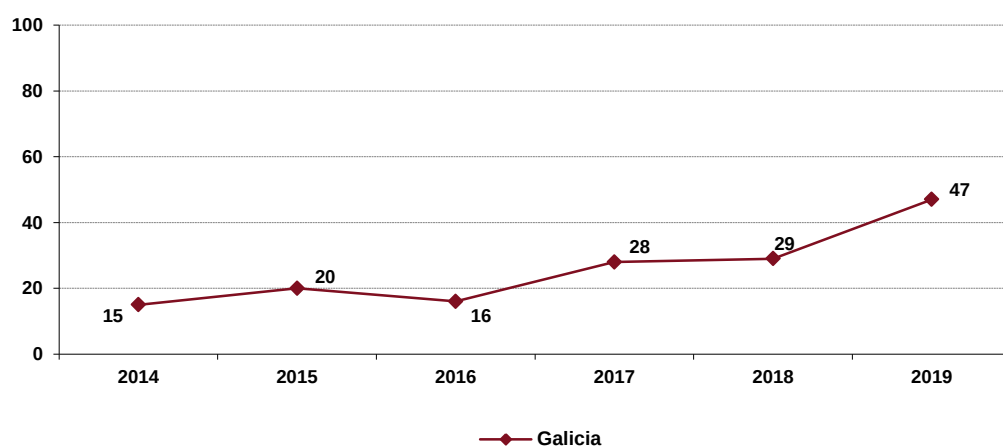

Cadro 8.3b

Evolución dos convenios colectivos revisados.
Por provincias. Galicia. 2014 - 2019

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	1	2	0	0	0	3
Empresa	0	1	5	2	4	12
Total 2014	1	3	5	2	4	15
Sector	1	2	4	0	2	9
Empresa	0	1	3	1	6	11
Total 2015	1	3	7	1	8	20
Sector	1	3	0	1	0	5
Empresa	0	2	3	0	6	11
Total 2016	1	5	3	1	6	16
Sector	4	0	0	1	3	8
Empresa	1	5	2	2	10	20
Total 2017	5	5	2	3	13	28
Sector	2	5	0	1	1	9
Empresa	2	5	5	1	7	20
Total 2018	4	10	5	2	8	29
Sector	3	6	1	0	6	16
Empresa	2	7	4	2	16	31
Total 2019	5	13	5	2	22	47

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo se pode apreciar con maior detalle nos cadros que seguen a continuación (Cadros 8.4 e 8.4bis), asináronse por primeira vez 28 convenios en 2019.

Afectan estes convenios a 1.156 persoas traballadoras (754 homes e 402 mulleres) e só un deles é de sector (o do sector de Salas de exhibición cinematográfica de Galicia).

Cadro 8.4

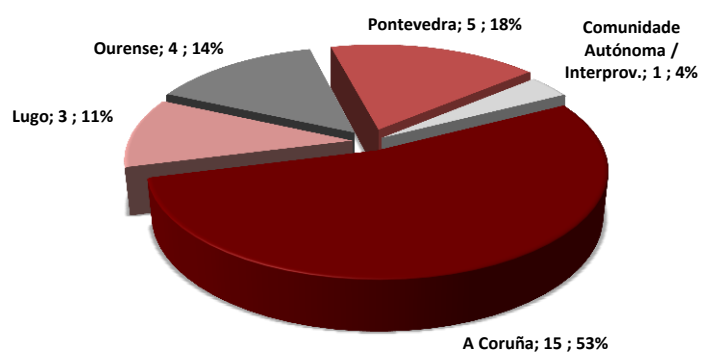
Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2019

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	-	-	-	-	0
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	1	-	-	-	-	1
Total	1	0	0	0	0	1

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	1	-	-	-	1
Industria	-	1	1	1	2	5
Construción	-	1	-	-	-	1
Servizos	-	12	2	3	3	20
Total	0	15	3	4	5	27

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Convenios colectivos negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial. Ano 2019.

Cadro 8.4bis

Convenios colectivos asinados por primeira vez. Galicia. 2019.

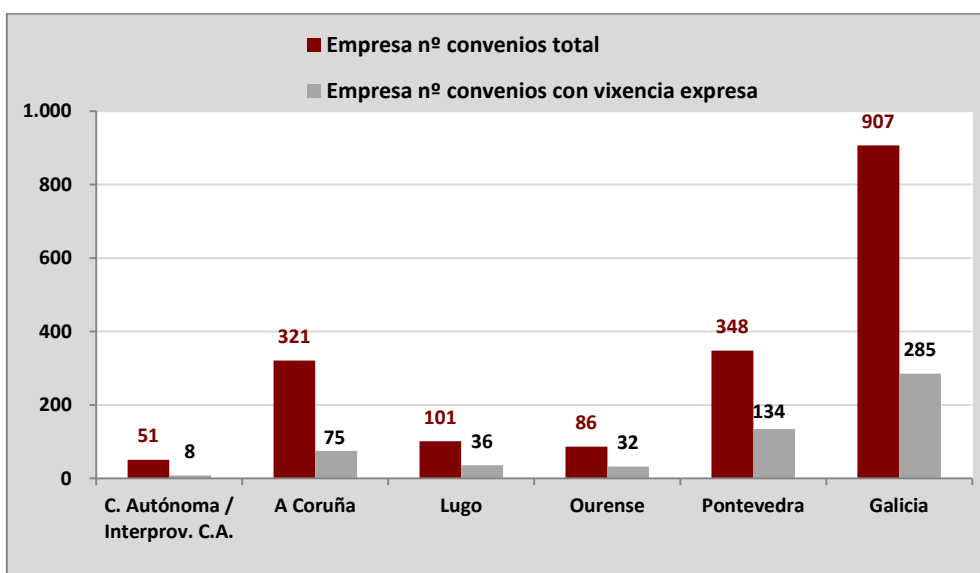
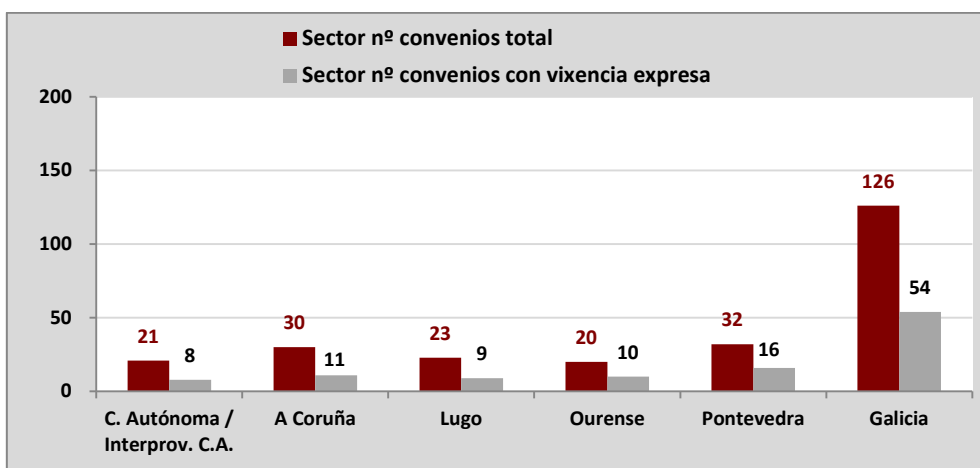
	EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. Autónoma / Interprov. C.A.			
Núm. Convenios	0	1	1
Núm. Traballad.	0	263	263
Homes		133	133
Mulleres		130	130
A Coruña			
Núm. Convenios	15	0	15
Núm. Traballad.	605	0	605
Homes	413		413
Mulleres	192		192
Lugo			
Núm. Convenios	3	0	3
Núm. Traballad.	87	0	87
Homes	62		62
Mulleres	25		25
Ourense			
Núm. Convenios	4	0	4
Núm. Traballad.	34	0	34
Homes	16		16
Mulleres	18		18
Pontevedra			
Núm. Convenios	5	0	5
Núm. Traballad.	167	0	167
Homes	130		130
Mulleres	37		37
Galicia			
Núm. Convenios	27	1	28
Núm. Traballad.	893	263	1.156
Homes	621	133	754
Mulleres	272	130	402

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Se ademais dos convenios asinados neste ano se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores con vixencia para 2019 ou posterior, o número de convenios con vixencia expresa para 2019 é de 339.

Afectan estes convenios a 325.689 persoas traballadoras e deles 54 son de sector (o 42,86% do total dos convenios de sector existentes) e afectan a 294.344 persoas traballadoras e 285 son de empresa (o 31,42% do total dos de empresa existentes) e afectan a 31.345 persoas traballadoras.

Nos gráficos que seguen a continuación pode apreciarse o número de convenios existentes e o dos que teñen vixencia expresa por provincias.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

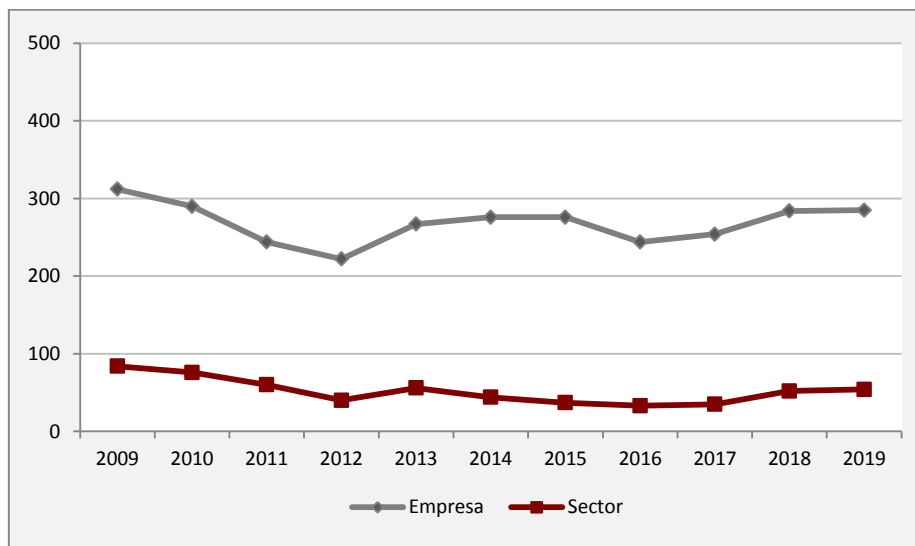
O Cadro 8.5 recolle a evolución dos convenios con vixencia expresa no período 2009 – 2019.

Cadro 8.5

Evolución convenios con vixencia expresa. Galicia. 2009 - 2019

	Empresa	Sector	Total	Núm. Traballad.
2009	312	84	396	407.891
2010	290	76	366	271.855
2011	244	60	304	261.557
2012	222	40	262	131.172
2013	267	56	323	298.486
2014	276	44	320	264.723
2015	276	37	313	211.164
2016	244	33	277	135.558
2017	254	35	289	206.643
2018	284	52	336	347.567
2019	285	54	339	325.689

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.3. Ámbitos de aplicación

8.3.1. Funcional

Dos 163 convenios asinados ou revisados este ano, o 23,31% son de sector (38 convenios) e o 76,69% de empresa (125 convenios).

Tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría das persoas traballadoras e das empresas están afectadas por convenios de sector.

Segundo se pode apreciar no Cadro 8.6, concéntranse estes convenios no sector servizos e na industria.

Cadro 8.6

Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2019.

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	-	-	4	4
Convenios de sector revisados	-	-	-	3	3
Convenios de empresa asinados	1	2	-	-	3
Convenios de empresa revisados	-	1	-	1	2
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	1	-	-	1
Convenios de sector revisados	-	2	2	2	6
Convenios de empresa asinados	1	10	1	22	34
Convenios de empresa revisados	-	4	-	3	7
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	3	1	3	7
Convenios de sector revisados	-	1	-	-	1
Convenios de empresa asinados	-	7	-	3	10
Convenios de empresa revisados	-	1	-	3	4
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	2	1	3	6
Convenios de sector revisados	-	-	-	-	0
Convenios de empresa asinados	-	3	-	6	9
Convenios de empresa revisados	-	1	-	1	2
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	2	-	2	4
Convenios de sector revisados	-	4	-	2	6
Convenios de empresa asinados	-	22	-	16	38
Convenios de empresa revisados	-	5	-	11	16
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	8	2	12	22
Convenios de sector revisados	0	7	2	7	16
Convenios de empresa asinados	2	44	1	47	94
Convenios de empresa revisados	0	12	0	19	31

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

A distribución destes convenios por provincias e por seccións da CNAE 2009 pode apreciarse no Cadro 8.6bis.

Cadro 8.6bis

Convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2019.

TOTAL CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2019	C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009						
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	1	-	-	-	2
B Industrias extractivas	-	-	-	-	1	1
C Industria manufacturera	2	9	10	4	22	47
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	0
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	1	8	2	2	10	23
F Construción	-	3	1	1	-	5
G Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-	1	3	1	3	8
H Transporte e almacenamento	1	4	2	3	13	23
I Hostalería	-	1	1	1	-	3
J Información e comunicacións	1	-	-	-	-	1
K Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	0
L Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	0
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	-	1	-	2	-	3
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	1	6	1	1	6	15
O Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	-	13	2	-	4	19
P Educación	-	-	-	-	-	0
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	1	-	-	1	1	3
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	-	-	-	4	5
S Outros servizos	3	1	-	1	-	5
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	0
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	-	0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.3.2. Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 7,36% dos convenios asinados e/ou revisados en 2019 foron de ámbito superior á provincia.

Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 39,26% do total, seguida da Coruña cun 29,45%.

8.3.3. Persoal

Os convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2019 afectaron a 206.937 persoas traballadoras, das que 162.960 son homes e 43.977 mulleres (Cadros 8.7 e 8.8).

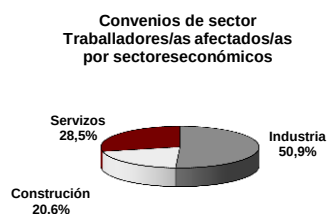
O 92% teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector.

Cadro 8.7

Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2019.

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	-	-	-	4.040	4.040
Núm. Traballad.	-	-	-	14.685	14.685
Homes				6.780	6.780
Mulleres				7.905	7.905
A Coruña					
Núm. Empresas	-	2.170	4.000	505	6.675
Núm. Traballad.	-	18.250	32.000	9.258	59.508
Homes		17.270	30.400	3.032	50.702
Mulleres		980	1.600	6.226	8.806
Lugo					
Núm. Empresas	-	1.573	830	3.487	5.890
Núm. Traballad.	-	5.446	2.500	4.341	12.287
Homes		4.131	2.400	2.605	9.136
Mulleres		1.315	100	1.736	3.151
Ourense					
Núm. Empresas	-	480	250	2.590	3.320
Núm. Traballad.	-	10.200	4.760	4.700	19.660
Homes		9.025	4.284	3.530	16.839
Mulleres		1.175	476	1.170	2.821
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	6.471	-	2.229	8.700
Núm. Traballad.	-	62.959	-	21.284	84.243
Homes		56.862		10.175	67.037
Mulleres		6.097		11.109	17.206
Galicia					
Núm. Empresas	0	10.694	5.080	12.851	28.625
Núm. Traballad.	0	96.855	39.260	54.268	190.383
Homes		87.288	37.084	26.122	150.494
Mulleres		9.567	2.176	28.146	39.889

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

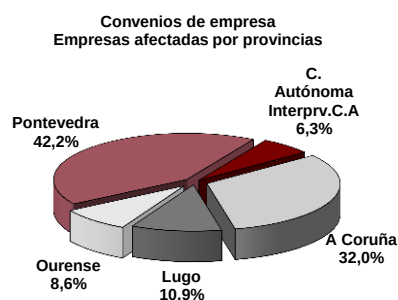
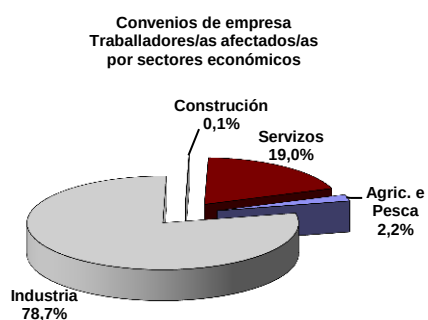
O sector da industria é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de persoas traballadoras no ano 2019 (50,9%).

Cadro 8.8

**Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados.
Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2019.**

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	2	5	-	1	8
Núm. Traballad.	359	2.793	-	54	3.206
Homes	272	2.303		14	2.589
Mulleres	87	490		40	617
A Coruña					
Núm. Empresas	1	14	1	25	41
Núm. Traballad.	8	1.495	10	830	2.343
Homes	5	1.151	9	531	1.696
Mulleres	3	344	1	299	647
Lugo					
Núm. Empresas	-	8	-	6	14
Núm. Traballad.	-	453	-	317	770
Homes		238		244	482
Mulleres		215		73	288
Ourense					
Núm. Empresas	-	4	-	7	11
Núm. Traballad.	-	257	-	264	521
Homes		224		217	441
Mulleres		33		47	80
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	27	-	27	54
Núm. Traballad.	-	8.038	-	1.676	9.714
Homes		6.364		894	7.258
Mulleres		1.674		782	2.456
Galicia					
Núm. Empresas	3	58	1	66	128
Núm. Traballad.	367	13.036	10	3.141	16.554
Homes	277	10.280	9	1.900	12.466
Mulleres	90	2.756	1	1.241	4.088

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Por provincias o maior número de persoas traballadoras afectadas pola negociación deste ano corresponde a Pontevedra seguida da Coruña.

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2019 afectou a 28.753 empresas.

Os Cadros 8.9 e 8.10 agrupan os convenios de sector asinados e revisados en 2019 en función do número de persoas traballadoras e de empresas ás que afecta cada convenio.

Neles pode observarse que o maior número de convenios de sector asinados ou revisados nese ano concéntrase no tramo que afecta entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras (13 convenios, un 34,21%) seguido do tramo entre 101 e 500 persoas traballadoras (8 convenios, un 21,05%). Nos tramos entre 3.001 e 5.000 e entre 5.001 e 10.000 persoas traballadoras atópanse 4 convenios en cada un deles, un 10,53%.

Tendo en conta o número de empresas afectadas nos convenios colectivos de sector asinados e revisados en 2019, obsérvase que o maior número de convenios está comprendido no tramo de 101 a 500 empresas (12 convenios, un 31,58%), seguido do tramo de 0 a 50 empresas (8 convenios, un 21,05%), do de máis de 2.000 empresas (7 convenios, un 18,42%) e do de 51 a 100 empresas (6 convenios, un 15,79%).

Cadro 8.9

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2019.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
51-100 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	10,00	1	2,63
101-500 trab.	2	28,57	1	14,29	2	25,00	2	33,33	1	10,00	8	21,05
501-1.000 trab.	1	14,29	-	0,00	1	12,50	1	16,67	-	0,00	3	7,89
1.001-3.000 trab.	2	28,57	3	42,86	4	50,00	-	0,00	4	40,00	13	34,21
3.001-5.000 trab.	1	14,29	-	0,00	1	12,50	2	33,33	-	0,00	4	10,53
5.001-10.000 trab.	1	14,29	1	14,29	-	0,00	1	16,67	1	10,00	4	10,53
10.001-20.000 trab.	-	0,00	1	14,29	-	0,00	-	0,00	1	10,00	2	5,26
+20.000 trab.	-	0,00	1	14,29	-	0,00	-	0,00	2	20,00	3	7,89
Total convenios	7	100	7	100	8	100	6	100	10	100	38	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector. Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2019.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	3	42,86	1	14,29	-	0,00	2	33,33	2	20,00	8	21,05
51-100 empresas	-	0,00	-	0,00	2	25,00	1	16,67	3	30,00	6	15,79
101-500 empresas	3	42,86	2	28,57	3	37,50	2	33,33	2	20,00	12	31,58
501-1.000 empresas	-	0,00	2	28,57	1	12,50	-	0,00	-	0,00	3	7,89
1.001-2.000 empresas	-	0,00	1	14,29	1	12,50	-	0,00	-	0,00	2	5,26
+ de 2.000 empresas	1	14,29	1	14,29	1	12,50	1	16,67	3	30,00	7	18,42
Total convenios	7	100	7	100	8	100	6	100	10	100	38	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 8.11 agrupa os convenios de empresa asinados e revisados en 2019 en función do número de persoas traballadoras ás que afecta cada convenio.

Nel pode apreciarse que o 44% dos convenios de empresa asinados e revisados en 2019 son convenios de empresas que teñen de 6 a 30 persoas traballadoras.

Os tramos seguintes son os dos convenios que afectan a empresas de 50 a 100 persoas traballadoras e de 101 a 250 persoas traballadoras (un 17,60% cada un deles) seguido do de 31 a 49 persoas traballadoras (un 12%).

Cadro 8.11

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2019.

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 trab.	-	0,00	2	4,88	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	1,60
6-30 trab.	-	0,00	16	39,02	7	50,00	7	63,64	25	46,30	55	44,00
31-49 trab.	-	0,00	7	17,07	-	0,00	1	9,09	7	12,96	15	12,00
50-100 trab.	1	20,00	8	19,51	4	28,57	1	9,09	8	14,81	22	17,60
101-250 trab.	1	20,00	7	17,07	3	21,43	2	18,18	9	16,67	22	17,60
251-500 trab.	1	20,00	1	2,44	-	0,00	-	0,00	3	5,56	5	4,00
501-750 trab.	1	20,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,85	2	1,60
751-1.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
1.001-2.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2.001-3.000 trab.	1	20,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	0,80
+ 3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,85	1	0,80
Total convenios	5	100	41	100	14	100	11	100	54	100	125	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 8.12 reflicte o cadro de persoal medio das empresas afectadas pola negociación feita en 2019 que é de 7 persoas traballadoras por empresa, 7 por empresa nos convenios colectivos de sector e 129 nos de empresa.

Cadro 8.12

Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva.
Por provincias. Galicia. 2019.

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	3,6	8,9	2,1	5,9	9,7	6,7
Empresa	400,8	57,1	55,0	47,4	179,9	129,3
Total	4,4	9,2	2,2	6,1	10,7	7,2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.3.4. Temporal

Os Cadros 8.13 e 8.14 reflicten as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa asinados en 2019.

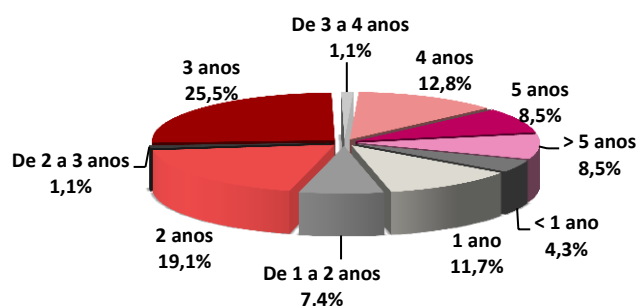
A vixencia que máis se repite nos 94 convenios de empresa asinados este ano é a de 3 anos (o 25,5%) seguida da de 2 anos (o 19,1%) e 4 anos (o 12,8%). O 11,7% indican unha vixencia de 1 ano e un 8,5% indican unha vixencia de 5 anos e outro 8,5% máis de 5 anos.

Cadro 8.13

Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa.
Porcentaxe sobre o total de convenios de empresa asinados.
Por provincias. Galicia. 2019

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	2	5,88	-	0,00	-	0,00	2	5,26	4	4,3
1 ano	-	0,00	3	8,82	1	10,00	1	11,11	6	15,79	11	11,7
De 1 a 2 anos	-	0,00	5	14,71	-	0,00	-	0,00	2	5,26	7	7,4
2 anos	-	0,00	11	32,35	3	30,00	1	11,11	3	7,89	18	19,1
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	1	10,00	-	0,00	-	0,00	1	1,1
3 anos	2	66,67	7	20,59	3	30,00	3	33,33	9	23,68	24	25,5
De 3 a 4 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	2,63	1	1,1
4 anos	-	0,00	4	11,76	1	10,00	1	11,11	6	15,79	12	12,8
De 4 a 5 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
5 anos	-	0,00	1	2,94	-	0,00	2	22,22	5	13,16	8	8,5
Máis de 5 anos	1	33,33	1	2,94	1	10,00	1	11,11	4	10,53	8	8,5
Total	3		34		10		9		38		94	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Dos 8 convenios con vixencia de máis de 5 anos dous inician efectos en 2014 e rematan un en 2022 e o outro en 2020, un inician efectos en 2017 e remata en 2022, un inician efectos en 2018 e remata en 2023 e catro inician efectos en 2019 rematando dous en 2024, un en 2025 e o outro en 2028.

Dos 8 con vixencia de 5 anos tres inician efectos en 2016 e rematan en 2020, dous inician efectos en 2018 e rematan en 2022, un inician efectos en abril de 2018 e remata en marzo de 2023 e os outros dous inician efectos en 2019.

Dos 12 convenios con vixencia de 4 anos catro inician efectos en 2017 e rematan en 2020, catro inician efectos en 2018 e rematan en 2021 e os outros catro inician efectos en 2019.

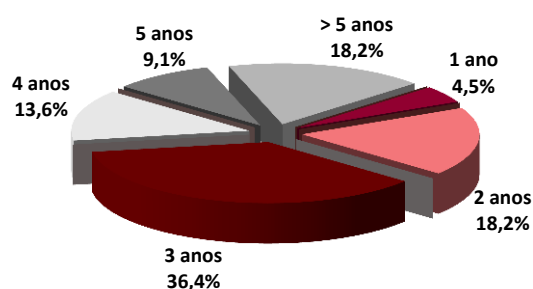
Dos 22 convenios de sector asinados en 2019 o 36,4% indican unha vixencia de 3 anos. Un 18,2% indican 2 anos e outro 18,2% indican máis de 5 anos, un 13,6% indican 4 anos e un 9,1% indica 5 anos. O 4,5% restante indica 1 ano.

Cadro 8.14

Vixencias medias dos convenios colectivos de sector.
Porcentaxe sobre o total de convenios de sector asinados.
Por provincias. Galicia. 2019

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	16,67	-	0,00	1	4,5
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	33,33	2	50,00	4	18,2
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
3 anos	1	25,00	-	0,00	3	42,86	3	50,00	1	25,00	8	36,4
De 3 a 4 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
4 anos	1	25,00	-	0,00	2	28,57	-	0,00	-	0,00	3	13,6
De 4 a 5 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
5 anos	-	0,00	1	100,00	-	0,00	-	0,00	1	25,00	2	9,1
Máis de 5 anos	2	50,00	-	0,00	2	28,57	-	0,00	-	0,00	4	18,2
Total	4		1		7		6		4		22	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Dos tres convenios con vixencia de 4 anos dous inician os seus efectos en 2018 e rematan en 2021 e o outro inicia os seus efectos en 2019 e remata en 2022.

Dos dous convenios con vixencia de 5 anos un inicia os seus efectos en 2017 e remata en 2021 e o outro inicia os seus efectos en 2018 e remata en 2022.

Dos catro convenios con vixencia de máis de 5 anos un inicia os seus efectos en 2013 e remata en 2020, outro inicia os efectos en 2014 e remata en 2021, outro inicia os seus efectos en 2016 e remata en 2022 e o outro é o Acordo marco galego do sector do transporte de viaxeiros por estrada que ten vixencia indefinida.

Sinalar por último que entre os convenios asinados en 2019 que indican unha vixencia superior a un ano (100 convenios, o 86,2% do total de asinados), 10 rematan a súa vixencia neste ano 2019. Deles 4 son de sector e 6 de empresa.

8.3.5. Ultraactividade

No ano 2019 son 88 os convenios que teñen cláusulas respecto da ultraactividade (o 75,86% dos asinados neste ano). Estes convenios afectan a 66.091 persoas traballadoras (82,87%) das que 55.771 son homes e 10.320 mulleres.

Nos convenios de sector a porcentaxe de convenios con pacto de ultraactividade é do 86,36% e nos de empresa do 73,40%.

O Cadro 8.15 reflicte estes datos por provincias.

Maioritariamente as cláusulas indican que o convenio seguirá vixente ata a sinatura do seguinte, só en catro convenios o pacto de ultraactividade ten unha duración limitada. Un é o do sector da Industria de ebanistería e afíns de Lugo e os outros tres son de empresa (un de Ourense e dous de Pontevedra).

Cadro 8.15

Convenios colectivos asinados con pacto de ultraactividade. Galicia. 2019

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	2	66,67%	3	75,00%	5	71,43%
	Núm. Traballad.	591	22,51%	5.978	84,79%	6.569	67,90%
	Homes	470	17,90%	4.995	70,85%	5.465	56,49%
	Mulleres	121	4,61%	983	13,94%	1.104	11,41%
A Coruña							
	Núm. Convenios	22	64,71%	0	0,00%	22	62,86%
	Núm. Traballad	1.160	63,25%	0	0,00%	1.160	54,36%
	Homes	773	42,15%		0,00%	773	36,22%
	Mulleres	387	21,10%		0,00%	387	18,13%
Lugo							
	Núm. Convenios	8	80,00%	7	100,00%	15	88,24%
	Núm. Traballad	326	81,70%	10.787	100,00%	11.113	99,35%
	Homes	256	64,16%	7.836	72,64%	8.092	72,34%
	Mulleres	70	17,54%	2.951	27,36%	3.021	27,01%
Ourense							
	Núm. Convenios	8	88,89%	6	100,00%	14	93,33%
	Núm. Traballad	302	97,11%	19.660	100,00%	19.962	99,95%
	Homes	256	82,32%	16.839	85,65%	17.095	85,60%
	Mulleres	46	14,79%	2.821	14,35%	2.867	14,36%
Pontevedra							
	Núm. Convenios	29	76,32%	3	75,00%	32	76,19%
	Núm. Traballad	2.867	85,12%	24.420	73,07%	27.287	74,17%
	Homes	1.990	59,09%	22.356	66,89%	24.346	66,18%
	Mulleres	877	26,04%	2.064	6,18%	2.941	7,99%
Galicia							
	Núm. Convenios	69	73,40%	19	86,36%	88	75,86%
	Núm. Traballad	5.246	61,45%	60.845	85,44%	66.091	82,87%
	Homes	3.745	43,87%	52.026	73,05%	55.771	69,93%
	Mulleres	1.501	17,58%	8.819	12,38%	10.320	12,94%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo se pode apreciar no Cadro 8.15bis, establecen unha denuncia automática 40 convenios (o 34,5% dos asinados no ano 2019), dos que 4 son de sector (18,2% dos de sector asinados este ano) e 36 son de empresa (o 38,3% dos de empresa asinados este ano).

Destes 40 convenios con denuncia automática, 35 (o 87,5%) recollen pacto de ultraactividade (o 100% dos convenios de sector é o 86,1% dos de empresa).

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 8.15bis

Convenios colectivos asinados con denuncia automática e pacto de ultraactividade. Galicia. 2019

		EMPRESA				SECTOR				TOTAL			
		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade	
		Núm.	% (1)	Núm.	% (2)	Núm.	% (1)	Núm.	% (2)	Núm.	% (1)		% (2)
C. Autónoma / Interprov. C.A.													
	Núm. Convenios	1	33,3%	1	100,0%	1	25,0%	1	100,0%	2	28,6%	2	100,0%
	Núm. Traballad.	232	8,8%	232	100,0%	1.600	22,7%	1.600	100,0%	1.832	18,9%	1.832	100,0%
	Homes	198	7,5%	198	85,3%	1.360	19,3%	1.360	85,0%	1.558	16,1%	1.558	85,0%
	Mulleres	34	1,3%	34	14,7%	240	3,4%	240	15,0%	274	2,8%	274	15,0%
A Coruña													
	Núm. Convenios	6	17,6%	4	66,7%	0	0,0%			6	17,1%	4	66,7%
	Núm. Traballad.	290	15,8%	267	92,1%	0	0,0%			290	13,6%	267	92,1%
	Homes	253	13,8%	239	82,4%					253	11,9%	239	82,4%
	Mulleres	37	2,0%	28	9,7%					37	1,7%	28	9,7%
Lugo													
	Núm. Convenios	4	40,0%	3	75,0%	2	28,6%	2	100,0%	6	35,3%	5	83,3%
	Núm. Traballad.	161	40,4%	149	92,5%	3.077	28,5%	3.077	100,0%	3.238	28,9%	3.226	99,6%
	Homes	126	31,6%	114	70,8%	2.031	18,8%	2.031	66,0%	2.157	19,3%	2.145	66,2%
	Mulleres	35	8,8%	35	21,7%	1.046	9,7%	1.046	34,0%	1.081	9,7%	1.081	33,4%
Ourense													
	Núm. Convenios	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
	Núm. Traballad.	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
	Homes												
	Mulleres												
Pontevedra													
	Núm. Convenios	25	65,8%	23	92,0%	1	25,0%	1	100,0%	26	61,9%	24	92,3%
	Núm. Traballad.	2.665	79,1%	2.626	98,5%	90	0,3%	90	100,0%	2.755	7,5%	2.716	98,6%
	Homes	1.860	55,2%	1.825	68,5%	70	0,2%	70	77,8%	1.930	5,2%	1.895	68,8%
	Mulleres	805	23,9%	801	30,1%	20	0,1%	20	22,2%	825	2,2%	821	29,8%
Galicia													
	Núm. Convenios	36	38,3%	31	86,1%	4	18,2%	4	100,0%	40	34,5%	35	87,5%
	Núm. Traballad.	3.348	39,2%	3.274	97,8%	4.767	6,7%	4.767	100,0%	8.115	10,2%	8.041	99,1%
	Homes	2.437	28,5%	2.376	71,0%	3.461	4,9%	3.461	72,6%	5.898	7,4%	5.837	71,9%
	Mulleres	911	10,7%	898	26,8%	1.306	1,8%	1.306	27,4%	2.217	2,8%	2.204	27,2%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

(1) Porcentaxe respecto do total de convenios asinados no ano

(2) Porcentaxe respecto dos convenios con denuncia automática

8.4. Desenvolvemento da negociación

Duración das negociacións:

Na elaboración deste dato empréganse como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folla estatística do convenio ou nas actas se se dispón delas, e como data final a da sinatura do convenio.

Neste ano o 36,36% dos convenios de sector asinados empregaron máis de 1 ano na negociación e o 27,27% empregou máis 3 meses sen superar os 6 meses.

Nos convenios de empresa o 32,98% empregou un mes ou menos na negociación e un 24,47% empregou máis de un ano.

O Cadro 8.16 reflicte a duración das negociacións nos convenios de empresa e de sector por provincias en 2019.

Cadro 8.16

**Duración das negociacións. Convenios de Sector.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2019.**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	1	25,00	-	0,00	-	0,00	1	16,67	1	25,00	3	13,64
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	-	0,00	-	0,00	3	50,00	-	0,00	3	13,64
Máis de 3 meses ata 6 meses	1	25,00	-	0,00	4	57,14	1	16,67	-	0,00	6	27,27
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	16,67	-	0,00	1	4,55
Máis de 9 meses ata 1 ano	1	25,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	4,55
Máis de 1 ano	1	25,00	1	100,00	3	42,86	-	0,00	3	75,00	8	36,36
Total convenios	4	100	1	100	7	100	6	100	4	100	22	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

**Duración das negociacións. Convenios de Empresa.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2019.**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	1	33,33	8	23,53	6	60,00	4	44,44	12	31,58	31	32,98
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	4	11,76	-	0,00	3	33,33	5	13,16	12	12,77
Máis de 3 meses ata 6 meses	-	0,00	6	17,65	-	0,00	-	0,00	4	10,53	10	10,64
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	4	11,76	1	10,00	-	0,00	4	10,53	9	9,57
Máis de 9 meses ata 1 ano	-	0,00	3	8,82	-	0,00	1	11,11	5	13,16	9	9,57
Máis de 1 ano	2	66,67	9	26,47	3	30,00	1	11,11	8	21,05	23	24,47
Total convenios	3	100	34	100	10	100	9	100	38	100	94	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Participación de mulleres na composición das mesas negociadoras.

A información para a elaboración destes cadros recóllese da que figura nas actas e nas follas estatísticas que acompañan aos convenios para o seu rexistro, e que foi extraída directamente do programa Regcon de rexistro telemático de convenios.

No ano 2019 existe participación de mulleres na comisión negociadora en 76 convenios, o 65,5% do total dos asinados este ano. Estes convenios afectan a 69.845 persoas traballadoras (o 87,6%), das que 52.741 son homes e 17.104 mulleres.

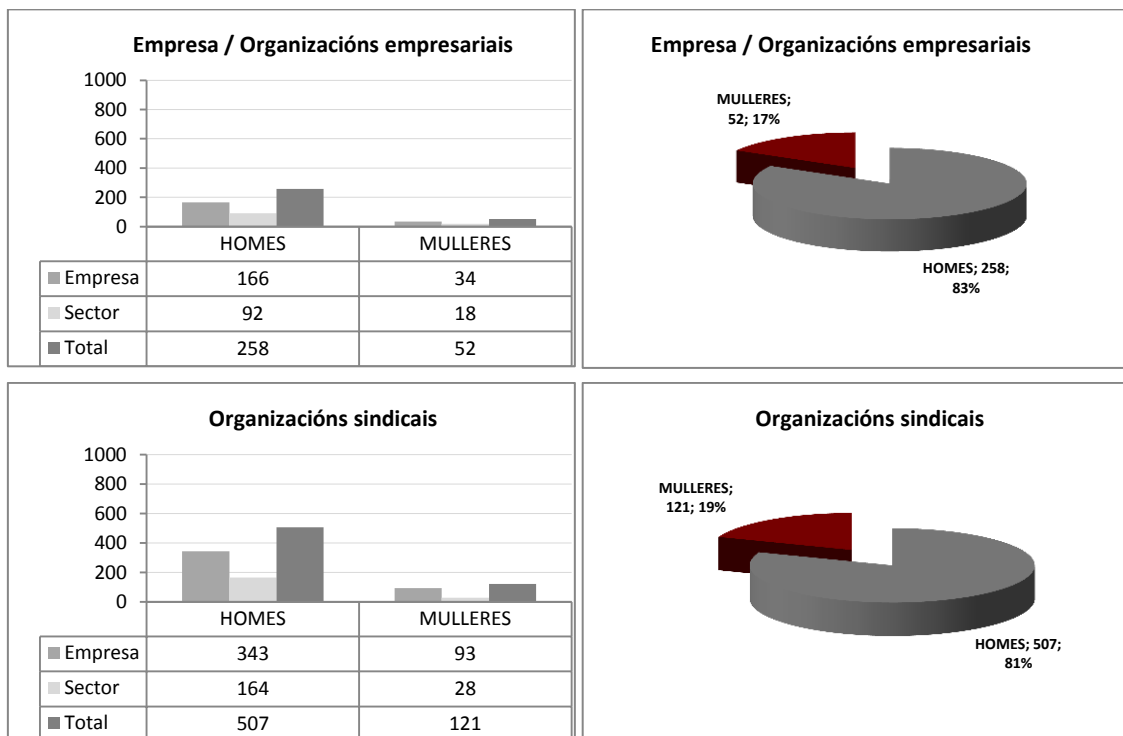
Segundo recolle o Cadro 8.17, o número de mulleres que participou nas comisións negociadoras foi de 52 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 17% fronte a 258 homes, un 83%) e 121 por parte das organizacións sindicais (un 19% fronte a 507 homes, un 81%).

Cadro 8.17

**CONVENIOS ASINADOS AÑO 2019
COMPOSICIÓN DA COMISIÓN NEGOCIADORA**

	EMPRESA / ORGANIZACIÓN EMPRESARIAIS		ORGANIZACIÓNS SINDICAIS		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Empresa	166	34	343	93	509	127
Sector	92	18	164	28	256	46
TOTAL	258	52	507	121	765	173

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

No Cadro 8.18 pode apreciarse a evolución na composición das comisións negociadoras no período 2010 - 2019.

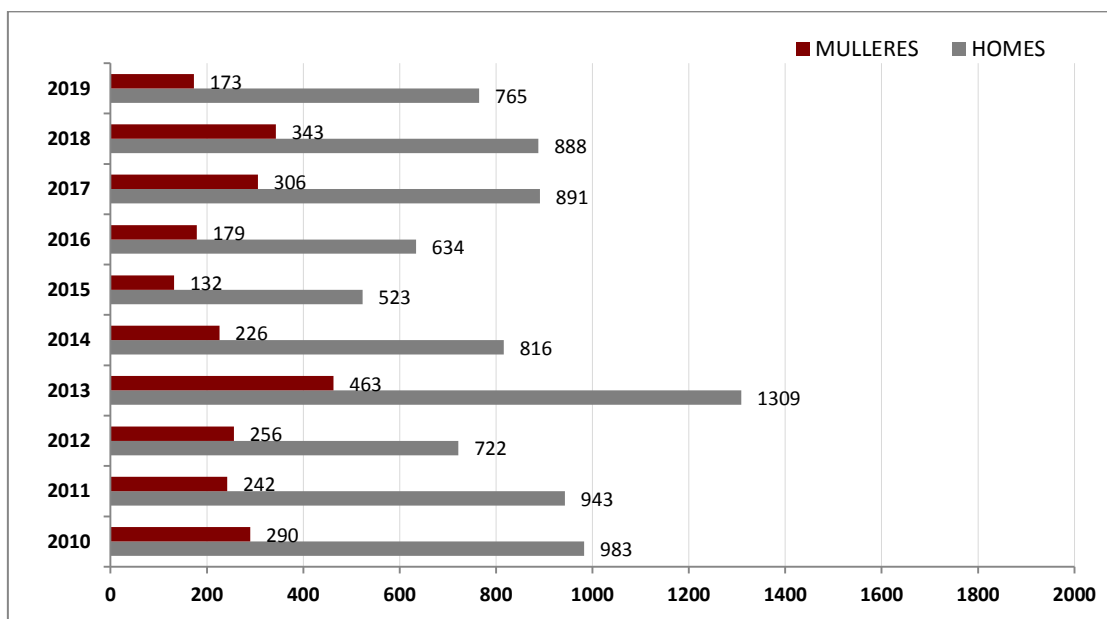
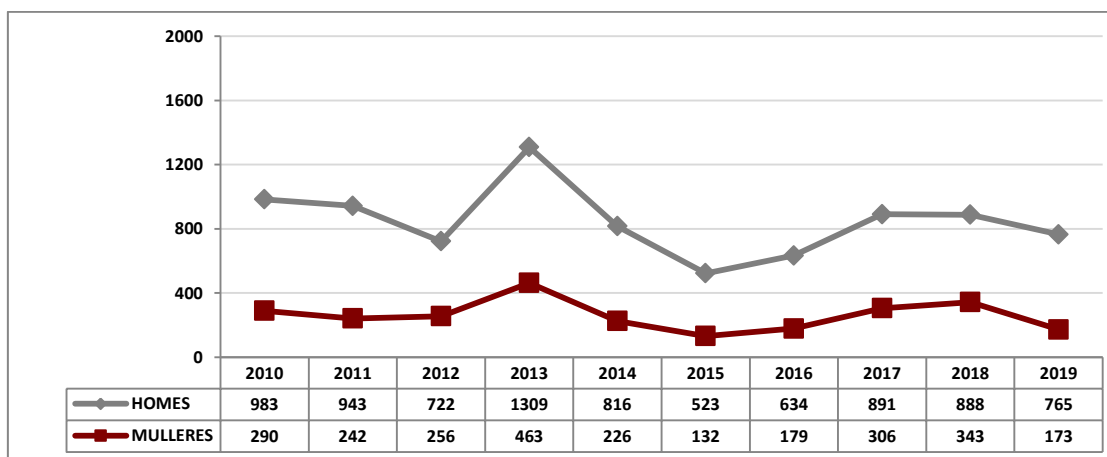
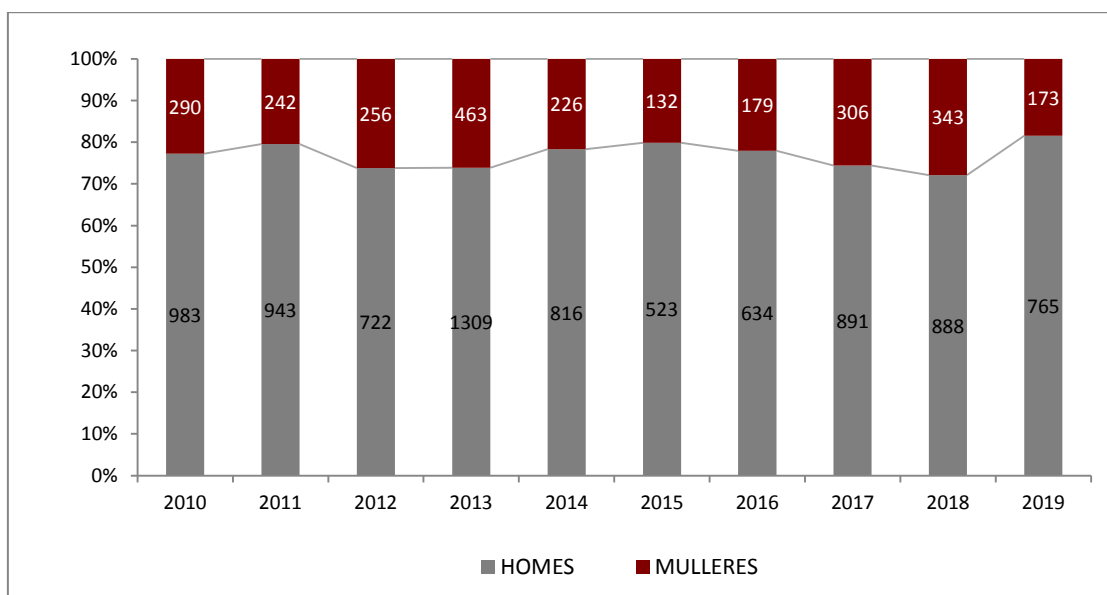
Cadro 8.18

COMPOSICIÓN DAS COMISIÓNS NEGOCIADORAS
Galicia. 2010 - 2019

	Empresa/ Organizacións empresariais		Organizacións sindicais		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Sector						
2010	119	28	180	80	299	108
2011	139	35	193	46	332	81
2012	54	17	79	41	133	58
2013	162	45	218	122	380	167
2014	48	5	77	17	125	22
2015	40	8	42	22	82	30
2016	62	8	93	24	155	32
2017	89	43	162	80	251	123
2018	94	35	179	65	273	100
2019	92	18	164	28	256	46
Empresa						
2010	207	47	477	135	684	182
2011	192	41	419	120	611	161
2012	190	50	399	148	589	198
2013	282	95	647	201	929	296
2014	224	52	467	152	691	204
2015	155	33	286	69	441	102
2016	161	42	318	105	479	147
2017	213	60	427	123	640	183
2018	197	74	418	169	615	243
2019	166	34	343	93	509	127
TOTAL						
2010	326	75	657	215	983	290
2011	331	76	612	166	943	242
2012	244	67	478	189	722	256
2013	444	140	865	323	1309	463
2014	272	57	544	169	816	226
2015	195	41	328	91	523	132
2016	223	50	411	129	634	179
2017	302	103	589	203	891	306
2018	291	109	597	234	888	343
2019	258	52	507	121	765	173

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

COMPOSICIÓN DAS COMISIÓNS NEGOCIADORAS. Galicia. 2010 - 2019

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

8.5. Réxime económico

8.5.1. Incremento salarial medio ponderado

A media ponderada do incremento salarial pactado nos convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2019 foi do 1,75% (Cadro 8.19).

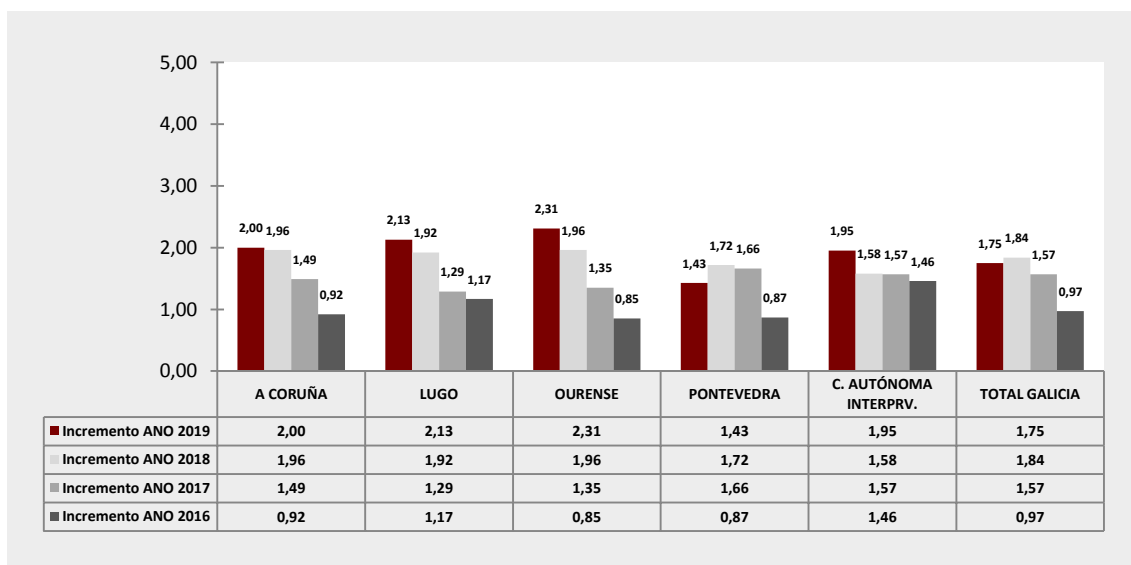
Respecto da inflación, este incremento é superior ao IPC galego deste ano que foi do 0,7% e ao estatal que foi do 0,8%.

Cadro 8.19

Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2016-2019

	Convenios sector				Revisións sector				Convenios empresa				Revisións empresa				Media total			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
A Coruña	-	1,49	2,00	2,25	0,90	-	1,91	2,00	1,25	1,24	1,77	2,01	1,26	1,36	2,03	1,58	0,92	1,49	1,96	2,00
Lugo	1,19	1,25	1,94	2,15	-	-	-	2,00	0,89	1,69	1,91	2,37	0,57	1,90	1,55	1,61	1,17	1,29	1,92	2,13
Ourense	-	1,25	2,00	2,33	0,90	2,00	1,50	-	0,49	1,64	1,85	2,20	-	0,50	4,00	1,20	0,85	1,35	1,96	2,31
Pontevedra	1,24	1,71	2,13	1,87	-	1,81	1,25	1,25	0,21	1,49	1,96	1,76	1,47	0,73	0,25	0,43	0,87	1,66	1,72	1,43
C. Autónoma / Interprov. C.A.	1,50		2,00	3,00	1,50	1,55	1,10	1,20	1,35	1,60	1,55	1,96	-	1,60	1,30	1,22	1,46	1,57	1,58	1,95
Galicia	1,27	1,56	2,05	2,06	0,91	1,78	1,59	1,66	0,56	1,46	1,87	1,91	1,32	0,82	0,53	0,60	0,97	1,57	1,84	1,75

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Estas medias ponderadas están calculadas tendo en conta o incremento salarial indicado en porcentaxe nos convenios asinados e revisados en 2019 e as cláusulas de revisión salarial que recollen o 21,55% dos convenios asinados e o 27,66% dos revisados este ano.

Sen ter en conta estas cláusulas de revisión salarial, o incremento pactado inicialmente foi tamén do 1,75%, existindo soamente diferenzas nos incrementos pactados nos convenios asinados de empresa en Pontevedra.

O tipo de incremento que se pacta xeralmente consiste en sinalar unha porcentaxe concreta ou fixalo en función do IPC.

Nalgúns convenios fíxase de xeito lineal, ás veces combinado cun incremento porcentual.

Establecen nalgúns convenios o incremento ou unha parte del de xeito variable vinculada aos resultados da empresa.

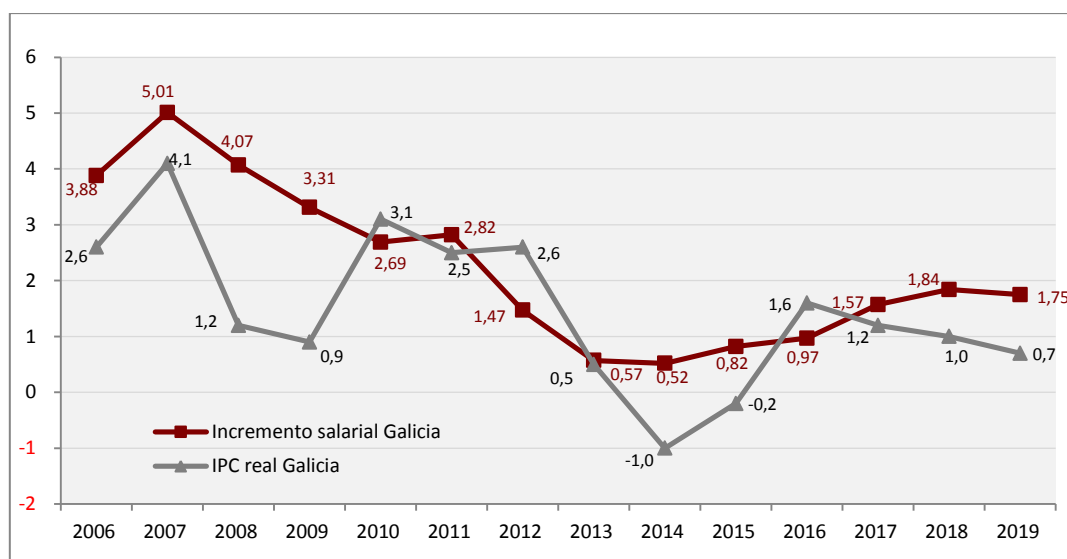
No Cadro 8.20 pode apreciarse a evolución do incremento salarial pactado en relación co IPC en Galicia no período 2006 – 2019.

Cadro 8.20

Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia
2006	3,88	2,6
2007	5,01	4,1
2008	4,07	1,2
2009	3,31	0,9
2010	2,69	3,1
2011	2,82	2,5
2012	1,47	2,6
2013	0,57	0,5
2014	0,52	-1,0
2015	0,82	-0,2
2016	0,97	1,6
2017	1,57	1,2
2018	1,84	1,0
2019	1,75	0,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

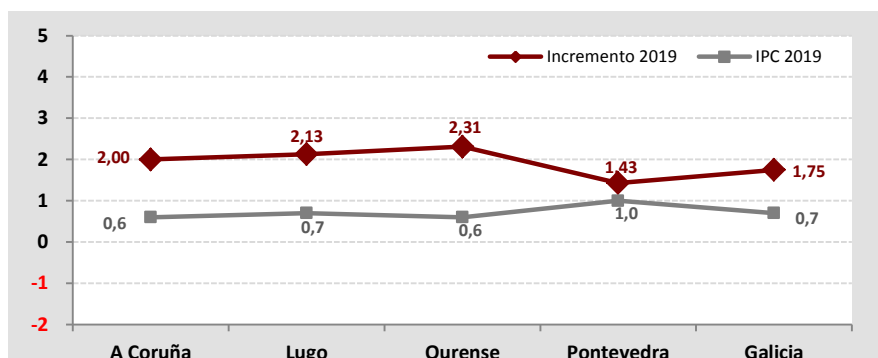
No Cadro 8.20bis pode observarse a comparativa do incremento salarial pactado en relación co IPC por provincias en 2019.

Cadro 8.20bis

Comparativa incremento salarial pactado e IPC por provincias

	Incremento 2019	IPC 2019
A Coruña	2,00	0,6
Lugo	2,13	0,7
Ourense	2,31	0,6
Pontevedra	1,43	1,0
Galicia	1,75	0,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

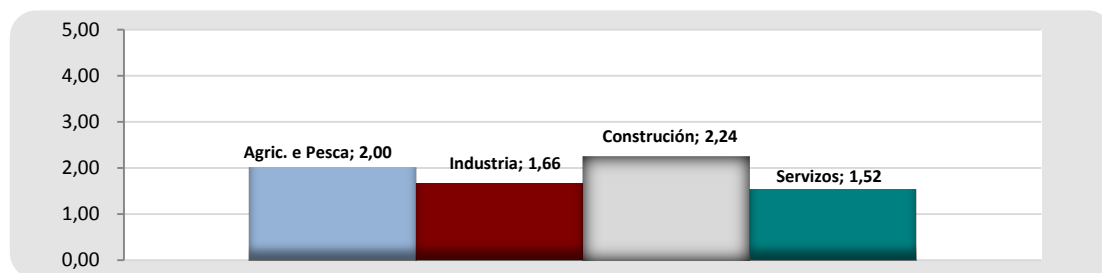
O Cadro 8.21 recolle os incrementos por sectores económicos e provincias (media ponderada) pactados nos convenios asinados e revisados este ano.

Cadro 8.21

**Media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2019.**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	2,00	-	-	-	-	2,00
Industria	1,81	1,96	2,03	2,48	1,43	1,66
Construción	-	2,24	2,25	2,25	-	2,24
Servizos	2,12	1,30	2,18	1,31	1,43	1,52
Total	1,95	2,00	2,13	2,31	1,43	1,75

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 8.21bis que segue a continuación recolle os incrementos por provincias e seccións da CNAE 2009 para este ano.

Cadro 8.21bis

Incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2019.

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2019	C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009						
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	2,00	-	-	-	-	2,00
B Industrias extractivas	-	-	-	-	0,50	0,50
C Industria manufactureira	1,95	1,95	2,03	2,50	1,14	1,58
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	-
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	1,20	2,24	1,00	1,20	2,00	1,98
F Construción	-	2,24	2,25	2,25	-	2,24
G Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-	1,00	2,05	1,25	1,25	1,32
H Transporte e almacenamento	-	1,68	1,68	1,34	2,18	1,80
I Hostalería	-	1,75	2,25	-	-	2,24
J Información e comunicacións	-	-	-	-	-	-
K Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	-
L Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	-
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	-	1,50	-	-	-	1,50
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	1,20	1,21	1,50	-	1,49	1,36
O Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	-	-	-	-	1,02	1,02
P Educación	-	-	-	-	-	-
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	-	-	-	-	2,00	2,00
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1,20	-	-	-	1,37	1,23
S Outros servizos	2,92	-	-	-	-	2,92
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	-
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	-	-

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

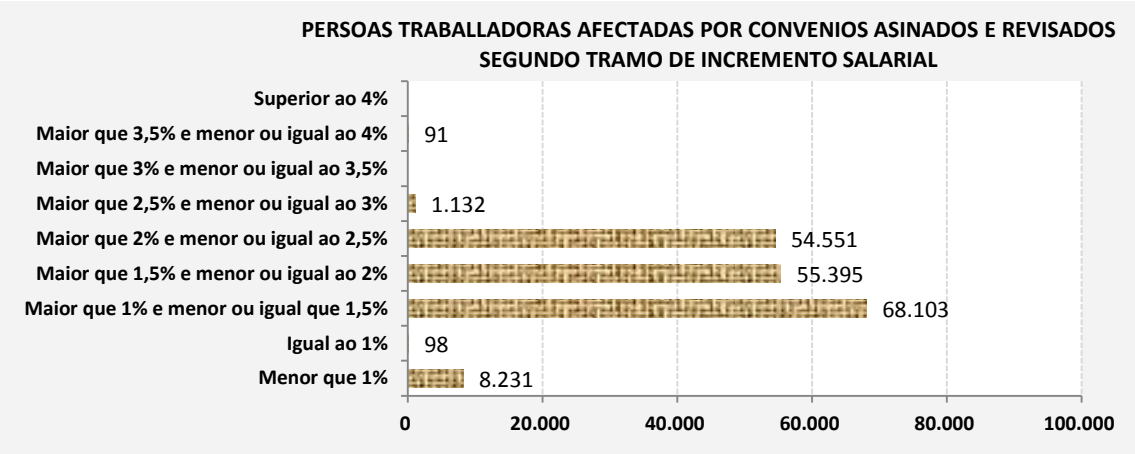
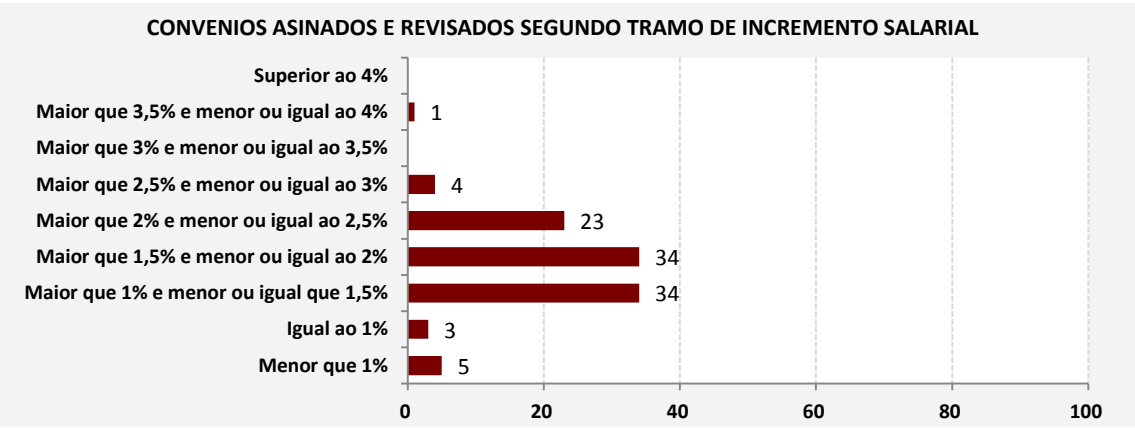
Segundo reflicte o Cadro 8.22a, os tramos de incremento salarial “Maior que 1 e menor ou igual que 1,5” e “Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%” son nos que se atopan o maior número de convenios asinados e revisados no ano 2019 en Galicia. O tramo “Maior que 1 e menor ou igual que 1,5” é o que agrupa o maior número de persoas traballadoras afectadas.

Cadro 8.22a

CONVENIOS COLECTIVOS ASINADOS E REVISADOS
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2019

Aumento salarial	Convenios/ Revisións	% sobre o total	Empresas	% sobre o total	Traballadores/as	% sobre o total
Total convenios asinados e revisados	163		28.753		206.937	
Subtotal de convenios con incremento en %	104	63,80%	22.570	78,50%	187.601	90,66%
Menor que 1%	5	3,07%	270	0,94%	8.231	3,98%
Igual ao 1%	3	1,84%	3	0,01%	98	0,05%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	34	20,86%	6.322	21,99%	68.103	32,91%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	34	20,86%	7.752	26,96%	55.395	26,77%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	23	14,11%	7.999	27,82%	54.551	26,36%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	4	2,45%	223	0,78%	1.132	0,55%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	1	0,61%	1	0,00%	91	0,04%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Nos Cadros 8.22b e 8.22c poden apreciarse os tramos dos incrementos pactados nos convenios asinados e revisados de sector e de empresa en 2019.

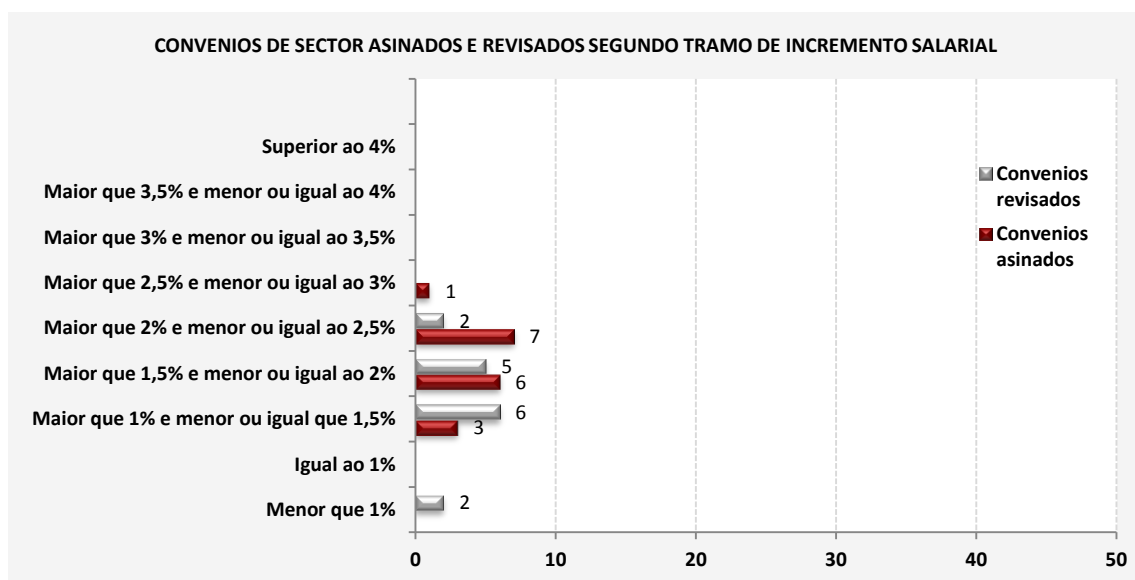
Cadro 8.22b

CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS E REVISADOS

Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2019

Aumento salarial	CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS				CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
	Convenios Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios sector	22		71.217		16		119.166	
Subtotal de convenios con incremento en %	17	77,27%	61.539	86,41%	15	93,75%	112.516	94,42%
Menor que 1%		0,00%		0,00%	2	12,50%	2.679	2,25%
Igual ao 1%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	3	13,64%	10.200	14,32%	6	37,50%	55.531	46,60%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	6	27,27%	28.697	40,30%	5	31,25%	22.300	18,71%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	7	31,82%	21.570	30,29%	2	12,50%	32.006	26,86%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	1	4,55%	1.072	1,51%		0,00%		0,00%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

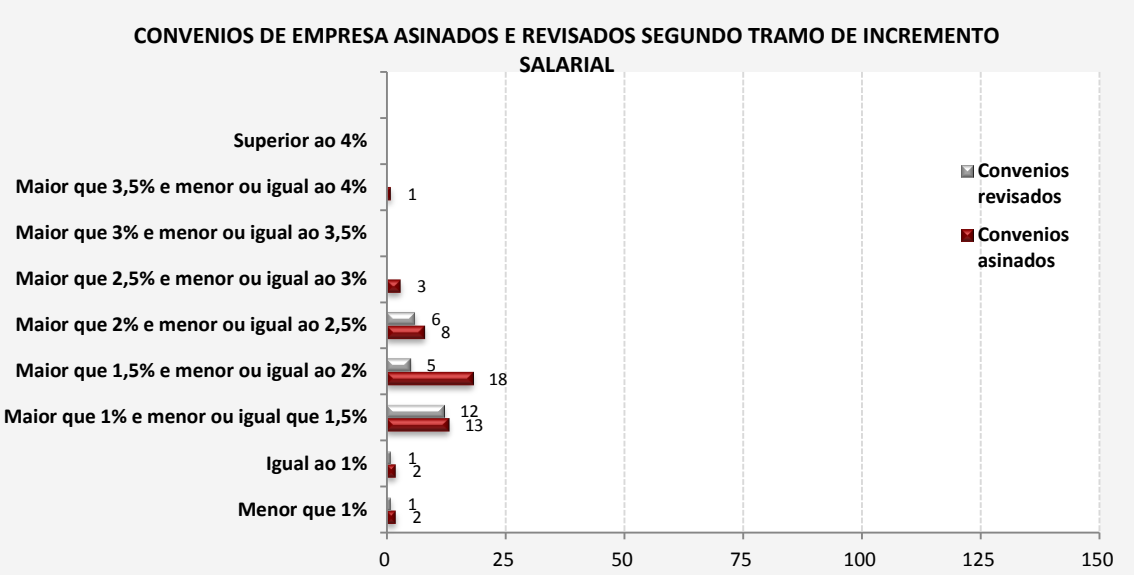
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.22c

CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS E REVISADOS
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total de empresa negociado. Galicia. 2019

Aumento salarial	CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS				CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
	Convenios Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios empresa	94		8.537		31		8.017	
Subtotal de convenios con incremento en %	47	50,00%	6.114	71,62%	25	80,65%	7.432	92,70%
Menor que 1%	2	2,13%	100	1,17%	1	3,23%	5.452	68,01%
Igual ao 1%	2	2,13%	23	0,27%	1	3,23%	75	0,94%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	13	13,83%	943	11,05%	12	38,71%	1.429	17,82%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	18	19,15%	4.182	48,99%	5	16,13%	216	2,69%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	8	8,51%	715	8,38%	6	19,35%	260	3,24%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%	3	3,19%	60	0,70%		0,00%		0,00%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	1	1,06%	91	1,07%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

8.5.2. Cláusulas de revisión salarial

Teñen cláusula de revisión salarial 38 dos 163 convenios colectivos asinados ou revisados en 2019 (o 23,31%) e afectan a 105.585 persoas traballadoras (o 51,02%), das que 91.026 son homes e 14.559 mulleres.

Isto supón, segundo se pode apreciar nos cadros 8.23 e 8.24, que o 21,55% dos convenios asinados e o 27,66% dos revisados este ano pactaron cláusulas de revisión salarial.

O número de persoas traballadoras ás que afectan estas cláusulas de revisión salarial supón o 46,86% nos convenios asinados e o 53,63% nos revisados.

Cadro 8.23

Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2019.

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	2	66,67%	0	0,00%	2	28,57%
	Núm. Traballad.	2.393	91,16%	0	0,00%	2.393	24,73%
	Homes	1.941	73,94%			1.941	20,06%
	Mulleres	452	17,22%			452	4,67%
A Coruña							
	Núm. Convenios	4	11,76%	1	100,00%	5	14,29%
	Núm. Traballad	347	18,92%	300	100,00%	647	30,32%
	Homes	191	10,41%	270	90,00%	461	21,60%
	Mulleres	156	8,51%	30	10,00%	186	8,72%
Lugo							
	Núm. Convenios	2	20,00%	2	28,57%	4	23,53%
	Núm. Traballad	181	45,36%	4.550	42,18%	4.731	42,29%
	Homes	129	32,33%	2.910	26,98%	3.039	27,17%
	Mulleres	52	13,03%	1.640	15,20%	1.692	15,13%
Ourense							
	Núm. Convenios	0	0,00%	2	33,33%	2	13,33%
	Núm. Traballad	0	0,00%	3.950	20,09%	3.950	19,78%
	Homes			2.880	14,65%	2.880	14,42%
	Mulleres			1.070	5,44%	1.070	5,36%
Pontevedra							
	Núm. Convenios	9	23,68%	3	75,00%	12	28,57%
	Núm. Traballad	1.230	36,52%	24.420	73,07%	25.650	69,72%
	Homes	977	29,01%	22.356	66,89%	23.333	63,43%
	Mulleres	253	7,51%	2.064	6,18%	2.317	6,30%
Galicia							
	Núm. Convenios	17	18,09%	8	36,36%	25	21,55%
	Núm. Traballad	4.151	48,62%	33.220	46,65%	37.371	46,86%
	Homes	3.238	37,93%	28.416	39,90%	31.654	39,69%
	Mulleres	913	10,69%	4.804	6,75%	5.717	7,17%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.24

Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2019.

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes						
	Mulleres						
A Coruña							
	Núm. Convenios	2	28,57%	3	50,00%	5	38,46%
	Núm. Traballad.	99	19,45%	19.450	32,85%	19.549	32,74%
	Homes	89	17,49%	18.400	31,08%	18.489	30,96%
	Mulleres	10	1,96%	1.050	1,77%	1.060	1,78%
Lugo							
	Núm. Convenios	0	0,00%	1	100,00%	1	20,00%
	Núm. Traballad.	0	0,00%	1.500	100,00%	1.500	80,17%
	Homes			1.300	86,67%	1.300	69,48%
	Mulleres			200	13,33%	200	10,69%
Ourense							
	Núm. Convenios	0	0,00%	-		0	0,00%
	Núm. Traballad.	0	0,00%	-		0	0,00%
	Homes						
	Mulleres						
Pontevedra							
	Núm. Convenios	4	25,00%	3	50,00%	7	31,82%
	Núm. Traballad.	527	8,30%	46.638	91,77%	47.165	82,50%
	Homes	237	3,73%	39.346	77,42%	39.583	69,24%
	Mulleres	290	4,57%	7.292	14,35%	7.582	13,26%
Galicia							
	Núm. Convenios	6	19,35%	7	43,75%	13	27,66%
	Núm. Traballad.	626	7,81%	67.588	56,72%	68.214	53,63%
	Homes	326	4,07%	59.046	49,55%	59.372	46,68%
	Mulleres	300	3,74%	8.542	7,17%	8.842	6,95%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

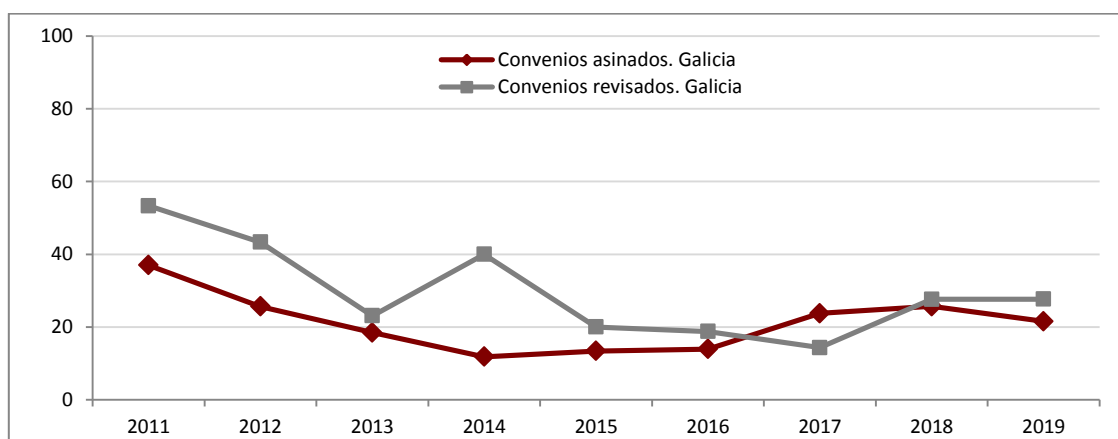
Os Cadros 8.25a e 8.25b recollen a evolución dos convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial no período 2011 – 2019.

Cadro 8.25a

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS CON CLÁUSULA DE REVISIÓN SALARIAL (%)
PERÍODO 2011 - 2019

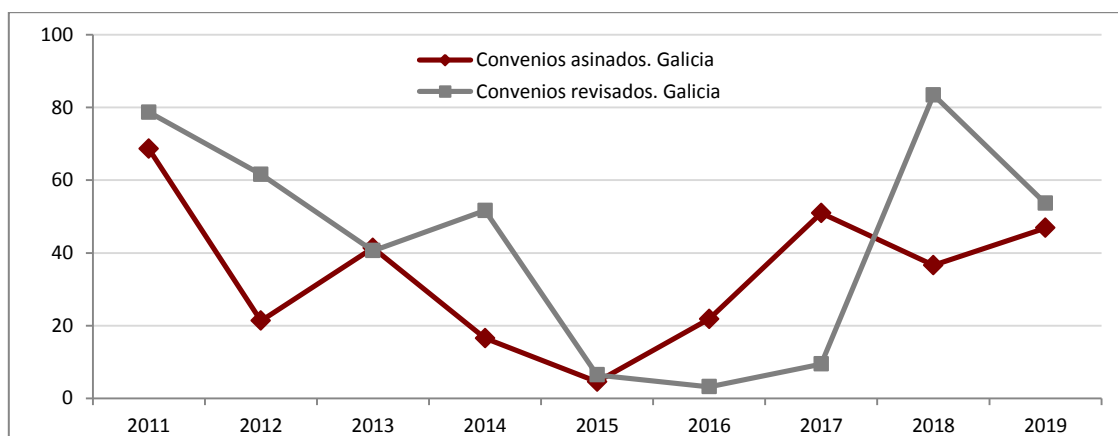
Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe convenios)	Período de referencia								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Convenios asinados. Galicia	36,97	25,64	18,46	11,81	13,40	13,91	23,74	25,68	21,55
Convenios revisados. Galicia	53,33	43,33	23,08	40,00	20,00	18,75	14,29	27,59	27,66

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

PERSOAS TRABALLADORAS AFECTADAS POR CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS
CON CLÁUSULA DE REVISIÓN SALARIAL (%)
PERÍODO 2011 - 2019

Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe traballad.)	Período de referencia								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Convenios asinados. Galicia	68,61	21,33	41,36	16,52	4,51	21,79	50,95	36,57	46,86
Convenios revisados. Galicia	78,68	61,61	40,59	51,67	6,44	3,16	9,44	83,46	53,63

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.25b

Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2012 - 2019

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2012	0	0,0	0	0,0	-	-	1	25,0	1	25,0	2	14,3
2013	0	0,0	5	45,5	0	0,0	2	33,3	5	31,3	12	29,3
2014	0	0,0	1	25,0	1	33,3	1	50,0	2	40,0	5	33,3
2015	1	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0
2016	0	0,0	-	-	0	0,0	-	-	4	50,0	4	26,7
2017	0	0,0	5	55,6	0	0,0	1	20,0	2	66,7	8	36,4
2018	1	50,0	3	42,9	2	40,0	0	0,0	5	55,6	11	40,7
2019	0	0,0	1	100,0	2	28,6	2	33,3	3	75,0	8	36,4
Empresa												
2012	2	40,0	8	27,6	4	40,0	1	33,3	13	23,2	28	27,2
2013	0	0,0	8	17,8	5	29,4	1	11,1	10	13,7	24	15,6
2014	1	25,0	3	7,9	3	20,0	0	0,0	5	7,4	12	9,3
2015	1	16,7	3	12,5	0	0,0	1	10,0	7	17,1	12	13,8
2016	0	0,0	6	18,2	0	0,0	1	16,7	5	11,4	12	12,0
2017	0	0,0	5	17,9	2	14,3	0	0,0	18	27,7	25	21,4
2018	2	66,7	8	28,6	5	29,4	0	0,0	12	20,3	27	22,3
2019	2	66,7	4	11,8	2	20,0	0	0,0	9	23,7	17	18,1
Total 2019	2	28,6	5	14,3	4	23,5	2	13,3	12	28,6	25	21,6

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Evolución dos convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2012 - 2019

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2012	0	0,0	1	50,0	4	57,1	3	75,0	-	-	8	50,0
2013	0	0,0	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	33,3
2014	0	0,0	1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	33,3
2015	0	0,0	0	0,0	1	25,0	-	-	1	50,0	2	22,2
2016	1	100,0	0	0,0	-	-	0	0,0	-	-	1	20,0
2017	0	0,0	-	-	-	-	0	0,0	1	33,3	1	12,5
2018	0	0,0	5	100,0	-	-	1	100,0	1	100,0	7	77,8
2019	0	0,0	3	50,0	1	100,0	-	-	3	50,0	7	43,8
Empresa												
2012	-	-	0	0,0	2	66,7	1	50,0	2	28,6	5	35,7
2013	-	-	1	50,0	0	0,0	-	-	1	16,7	2	20,0
2014	-	-	0	0,0	3	60,0	1	50,0	1	25,0	5	41,7
2015	-	-	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	16,7	2	18,2
2016	-	-	0	0,0	1	33,3	-	-	1	16,7	2	18,2
2017	0	0,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	2	20,0	3	15,0
2018	0	0,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0
2019	0	0,0	2	28,6	0	0,0	0	0,0	4	25,0	6	19,4
Total 2019	0	0,0	5	38,5	1	20,0	0	0,0	7	31,8	13	27,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 8.26 recolle unha relación dos convenios asinados e revisados no ano 2019. Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual e se teñen cláusula de revisión salarial.

Cadro 8.26

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.**

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	2,25	SI	2,25
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,25			

Convenios de sector asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	2,25		2,25
COMERCIO DO METAL	2,00		2,00
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS (Construcción)	2,25		2,25
HOSTALERÍA	2,25	SI	2,25
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	2,00	SI	2,00
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	2,00		2,00
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	2,25		2,25
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,15			

Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	1,25	SI	1,25
CONSTRUCCIÓN	2,25		2,25
HOSTALERÍA		SI	
PASTELERÍA, CONFEITERÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS			
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	2,50		2,50
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	1,20		1,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,33			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.**

Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ALMACENISTAS DE MADEIRA	2,00	SI	2,00
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	2,00	SI	2,00
CONSTRUCCIÓN	2,00	SI	2,00
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	1,50		1,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,87			

Convenios de sector asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACORDO MARCO GALEGO DO SECTOR DO TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA			
POMPAS FÚNEBRES	3,00		3,00
SALAS DE EXHIBICIÓN CINEMATOGRAFICA DE GALICIA			
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
3,00			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS			
TOTAL GALICIA	2,06		

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	1,50	SI	1,50
CONSTRUCCIÓN	2,25		2,25
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRICA	2,00	SI	2,00
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	1,20		1,20
PINTURA	2,00	SI	2,00
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	1,70		1,70
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,00			

Cadro 8.26 - continuación

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.

Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	2,00	SI	2,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,00			

Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			

Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	1,60	SI	1,60
COMERCIO DO METAL	1,25	SI	1,25
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal)	1,25	SI	1,25
MÁRMORES E PEDRAS	0,50		0,50
SECTOR EXTRACTIVO DA PEDRA NATURAL - CANTEIRAS- DE PONTEVEDRA	0,50		0,50
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	2,20		2,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,25			

Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCIÓNS CULTURAIS	1,20		1,20
GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA	1,20		1,20
SALÓNS DE PEITEADO DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E SALÓNS DE BELEZA			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,20			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
TOTAL GALICIA	1,66		

Cadro 8.26 - continuación

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados

Por provincias. Galicia. 2019.

Convenios de empresa asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTEMSA, S.A.	1,70	SI	1,70
AUSUM ASESORES Y ABOGADOS, S.L.	1,50		1,50
AUTOS MAGALLANES, S.L.	1,00		1,00
CONCELLO DE ARANGA - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE ARANGA - Persoal laboral			
CONCELLO DE BRIÓN - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE BRIÓN - Persoal laboral			
CONCELLO DE CARBALLO - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE CARBALLO - Persoal laboral			
CONCELLO DE FISTERRA - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE FISTERRA - Persoal laboral			
CONCELLO DE LOUSAME - Persoal laboral			
CONCELLO DE MUGARDOS - Persoal laboral			
CONCELLO DE OUTES - Persoal laboral			
CONCELLO DE PONTEDEUME - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE SOBRADO - Persoal laboral			
CONSIGNACIONES LUIS MARTINEZ, S.L.U.			
CONSIGNACIONES PUEBLA, S.L.	1,20		1,20
EMPRESA MIXTA DE AUGAS DE FERROL, S.A. - EMAFESA	2,25		2,25
EULEN S.A. - Persoal da limpeza industrial da refinaría de Repsol Petróleo da Coruña	1,70		1,70
FERROATLÁNTICA, S.L. - Factorías de Cee-Dumbria e Centrais Hidroeléctricas	2,20		2,20
FUNDACIÓN REFUXIO DE ANIMAIS - Persoal laboral			
GALICIA EDITORIAL, S.L.	0,70		0,70
GDES WIND, S.L.			
HOTEL HESPERIA - PEREGRINO (HOTELERA DEL NOROESTE, S.A.)	1,75	SI	1,75
LIMPIEZAS XALO, S.L. - Limpeza viaria do concello de Culleredo	4,00		4,00
MANTENIMIENTOS INTEGRALES DE FERROL, S.L.- MAINFER (Centro de traballo de NAVANTIA - Ferrol)	2,00		2,00
MEGASA SIDERÚRGICA, S.L.	1,95		1,95
MONTAXES ELÉCTRICOS NOROESTE, S.L.	2,00		2,00
SACYR AGUA, S.L. - Persoal adscrito aos servizos de limpeza das redes de sumidoiro, pluviais e outros elementos da Coruña adxudicados por EMALCSA	1,85		1,85
Servizo de limpeza e recollida de residuos do porto da Coruña - U.T.E. LIMPIEZAS PUERTO A CORUÑA II	1,20		1,20
TRINAM SERVICES, S.L.		SI	
URBASER, S.A. - Recollida de residuos e xestión do punto limpo do Concello da Pobra do Caramiñal (A Coruña)	1,20		1,20
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza pública viaria, recollida e transporte de R.S.U. do Concello de Ferrol		SI	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,01			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.**

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CESPA, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de limpeza de espazos públicos, recollida e transporte de residuos sólidos urbanos do Concello de Sarria			
CONCELLO DE VILALBA - Persoal laboral			
DISTRICONS MAYORISTAS, S.L.			
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A. - Centro de traballo de Foz- Lugo (Ciclo integral da auga)	1,00		1,00
MADERBAR, S.L.			
NUEVA GALIMPLANT, S.L.U.		SI	
QUESERÍAS SARRIANAS, S.L.			
TÉCNICA DE ENVASES PESQUEROS, S.A. - TEPESA	2,38		2,38
UTE HASA-NATUTECNIA - Parques de bombeiros comarcais da provincia de Lugo xestionados pola empresa			
VESTAS MANUFACTURING SPAIN, SLU. - Centro de traballo de Chavín (Viveiro)	2,50	SI	2,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,37			

Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ADELANTA CORPORACIÓN, SA			
ADELANTA INGENIERÍA, SLU			
AGUAS DE CABREIROÁ, S.A.			
AUTOBUSES URBANOS DE OURENSE, S.L.	2,20		2,20
GONZALEZ MADERAS TRADO, S.L.			
OFICODE, S.L.			
ORENPLAST, S.A.			
SARDI CARLAU, S.L.			
TRANSPORTES PACHOLO, S.L.			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,20			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.**

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGUASANA, S.L.	3,00		3,00
AUTOBUSES DE PONTEVEDRA, S.A.	2,20		2,20
AUTOMÓVILES DE TUY, S.A.			
BOTAMAVI SERVICIOS GENERALES MARÍTIMOS, S.L.	2,00	SI	2,00
CARCHIDEA, S.L.	2,50	SI	2,50
CELTA DE ARTES GRÁFICAS, S.L.			
CENTRO TECNOLÓGICO DE GRUPO COPO, S.L.	1,50		1,50
CESPA, S.A. - Servizo de limpeza pública e interiores contratados co Concello de Pontevedra.	1,70		1,70
CITIC HIC GÁNDARA CENSA, SAU	1,25		1,25
CLUB DE CAMPO DE VIGO	1,20		1,20
CONCELLO DE PONTEAREAS - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE SANXENXO E ORGANISMO AUTÓNOMO TERRA DE SANXENXO - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE SANXENXO E ORGANISMO AUTÓNOMO TERRA DE SANXENXO - Persoal laboral			
DISERVAULEC, S.L.	0,00		0,00
ELECTROQUÍMICA DEL NOROESTE, S.A. (ELNOSA)	2,00		2,00
FCC Aqualia, S.A. e F.C.C., S.A. Unión Temporal de Empresas, Ley 18/82 de 26 de mayo (REDONDELA UTE) - Concesionaria do Servizo Municipal de Abastecemento e Saneamento de Auga de Redondela	2,50		2,50
FERROVIAL SERVICIOS, S.A. - Persoal da contrata de xestión do servizo público da conservación e reposición de parques infantís, áreas biosaudables, áreas deportivas, ximnásticas e mobiliario urbano do concello de Vigo	1,20		1,20
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Persoal dos servizos de mantemento, limpeza e reposición dos colectores para residuos domésticos reciclables, recollida de roupa e aceites, do termo municipal de Vigo	2,00	SI	2,00
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Persoal dos servizos de recollida e transporte de residuos municipais, residuos voluminosos e derivados do punto limpo municipal, limpeza urbana e de praias do termo municipal de Vigo	2,00	SI	2,00
GONZÁLEZ COUCEIRO, S.L.U.			
HIJOS DE J. BARRERAS, S.A.	1,00	SI	1,80
IDCQ Hospitales y Sanidad, SLU - Centros de traballo "Hospital Quirónsalud MIGUEL DOMÍNGUEZ", "Instituto de Neuro-Rehabilitación Quirónsalud Pontevedra, "Centro Médico Quirónsalud Pontevedra" e "Centro de Rehabilitación Quirónsalud Pontevedra"	2,00		2,00

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.**

MANTENIMIENTO DE INFRAESTRUCTURAS, S.A. - MATINSA - [Prestación do servizo contra incendios e salvamento nos parques de bombeiros do consorcio provincial de Pontevedra]	1,02		1,02
MAVIVA, S.A.		SI	
NESTLE ESPAÑA, S.A. - Centro de traballo de Pontecesures			
PLASTIC OMNIUM AUTO INERGY SPAIN, S.A.	2,00	SI	2,00
REAL AERO CLUB DE VIGO	3,00		3,00
RECOLTE SERVICIOS Y MEDIOAMBIENTE, SAU - Recollida e Transporte de Residuos Sólidos Urbanos no Concello de Marín	1,20	SI	1,20
REFRESCOS DEL ATLÁNTICO, S.L.	1,20		1,20
Servizo de Limpeza do Hospital Meixoeiro pertencente ao EOXI Vigo - ACCIONA FACILITIES SERVICES, S.A.			
TERMAVI, S.L.U. - Terminales Marítimas de Vigo, S.L.U.		SI	
TOOLS CORRUGATED, S.L.			
TRATAMIENTO INDUSTRIAL DE AGUAS, S.A. (TRAINASA - VIGO) - Servizo de limpeza e conservación da rede de sumidoiros	3,00		3,00
URBASER, S.A. - Recollida de lixo no Concello Redondela			
UTE CONSORCIO LOURO	1,20		1,20
VEOLIA SERVICIOS NORTE, S.A.U. - Centro de traballo do Hospital do Meixoeiro [Actividades de servizos integrais a edificios e instalacións]			
VITRALBA, S.L.	2,00		2,00
VIZA AUTOMOCIÓN, S.A.U.			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,76			

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
BEBIDAS GASEOSAS DEL NOROESTE - BEGANO, S.A.	1,50		1,50
FÁBRICAS DE TABOLEIRO DO GRUPO FINSA EN GALICIA	2,00	SI	2,00
STOLT SEA FARM, S.A. e ACUIDORO, S.L.	2,00	SI	2,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,96			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS			
TOTAL GALICIA		1,91	

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.**

Convenios de empresa revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
EMPRESA MUNICIPAL AGUAS DE LA CORUÑA, S.A. - EMALCSA	2,38		2,38
JOFRA, S.A. - Limpeza industrial da central térmica de Endesa - As Pontes	1,60	SI	1,60
Persoal de xardinería do centro de traballo de Santiago de Compostela - CESPA S.A.	1,00	SI	1,00
TINTORADO, S.L.U.			
TRANVIAS DEL FERROL, S.A.	1,50		1,50
TÚNIDOS MIRAMAR, S.L.			
URBASER, S.A. - Limpeza pública viaria e recollida de residuos sólidos urbanos no concello de Santiago de Compostela	1,25		1,25
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,58			

Convenios de empresa revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ALIBOS GALICIA, S.L.			
CALFENSA PROYECTOS, S.L.	1,50		1,50
CECHALVA, S.L. - Concesionaria da retirada de vehículos da vía pública no Concello de Lugo	1,50		1,50
PESCADOS RUBÉN, S.L.	1,70		1,70
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,61			

Convenios de empresa revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVIZOS			
ECOURENSE UTE - Persoal adscrito ao Servizo de Limpeza Urbana, Recollida e Transporte de Residuos Sólidos Urbanos do Concello de Ourense	1,20		1,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,20			

Cadro 8.26 - continuación

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia. 2019.**

Convenios de empresa revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AUTOS ARCADE, S.L.	2,20		2,20
BOTEROS AMARRADORES DE VIGO, S.L. - BOTAMAVI	1,75	SI	1,75
CASINO DE LA TOJA, S.A.	1,20		1,20
DORNIER, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de xestión de estacionamento regulado da cidade de Vigo	1,70		1,70
EMPRESA MIÑO, S.L.	2,20		2,20
GALEGA DE AUTOCARES GALA, S.L.	2,20		2,20
IMAR INGENIERÍA MODULAR, S.A.	1,50		1,50
MANTELNOR LIMPIEZAS, SLU - Persoal de limpeza da Casa do Concello e outras dependencias municipais do Concello de Vigo	1,02	SI	1,02
MANTELNOR LIMPIEZAS, SLU - Servizo de limpeza dos colexios públicos do Concello de Vigo	1,02	SI	1,02
MONTAJES ROTELU, S.L.	2,00		2,00
PEUGEOT CITROËN AUTOMÓVILES ESPAÑA, S.A.	0,31		0,31
POLYESTERES BIDASOA, S.L.	1,20		1,20
SNOP ESTAMPACIÓN S.A. - Centro de traballo de Vigo		SI	
TRANSPORTES LA UNIÓN, S.A.	2,20		2,20
UTE LIMPIEZA PUERTO (Demain Obras y Servicios, S.L. Civis Global, S.L.U. y Toca y Salgado, S.L.) - Servizo de limpeza e recogida de lixo do Porto Pesqueiro de Vigo (O Berbés)			
VIUDA DE J. DOMÍNGUEZ, S.L.	2,20		2,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,43			

Convenios de empresa revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
PERSOAL LABORAL DO S.N. DE CC.OO. DE GALICIA	1,40		1,40
VIAQUA, GESTIÓN INTEGRAL DE AGUAS DE GALICIA, S.A.U.	1,20		1,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,22			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
TOTAL GALICIA		0,60	

8.6. Xornada pactada

Para calcular a xornada media pactada (media ponderada) nos convenios asinados e revisados en 2019 en Galicia, tivéronse en conta unicamente os que a regulan de xeito anual que foron 107 este ano (o 65,6%). Deles 31 son de sector (o 81,6% dos de sector asinados ou revisados este ano) e 76 son de empresa (o 60,8% dos de empresa asinados ou revisados este ano).

A xornada media pactada no ano 2019 foi de 1.757,95 horas, sendo nos convenios de empresa de 1.732,09 horas e nos de sector de 1.760,03 horas.

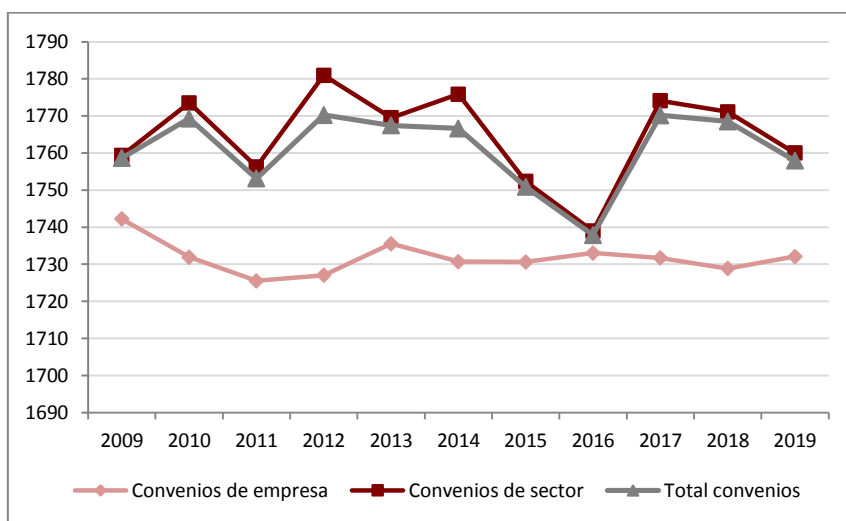
O Cadro 8.27 reflicte a evolución da xornada media pactada en Galicia no período 2009 – 2019.

Cadro 8.27

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2009 - 2019
Total Convenios. Xornada media pactada

	Convenios de empresa	Convenios de sector	Total convenios
2009	1742,2	1759,3	1758,7
2010	1731,9	1773,5	1769,3
2011	1725,5	1756,3	1753,1
2012	1727,0	1781,0	1770,3
2013	1735,5	1769,5	1767,5
2014	1730,7	1775,9	1766,6
2015	1730,6	1752,4	1750,9
2016	1733,0	1738,9	1737,9
2017	1731,7	1774,1	1770,2
2018	1728,9	1771,1	1768,5
2019	1732,09	1760,03	1757,95

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 8.28 reflicte a xornada pactada en 2019 no total de convenios asinados e revisados por sectores económicos, e nel pode apreciarse que a xornada pactada no sector agrario foi de 1.765,43 horas, na industria de 1.757,48 horas, na construción de 1.736,31 horas e nos servizos de 1.785,92 horas.

Cadro 8.28

TOTAL CONVENIOS. Xornada media pactada. Ano 2019
POR SECTORES ECONÓMICOS E PROVINCIAS

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
C. AUTÓNOMA / INTERPROVINCIAIS	1768,00	1736,75		1764,80
A CORUÑA	1650,00	1757,48	1736,38	1777,43
LUGO		1763,27	1736,00	1792,72
OURENSE		1783,87	1736,00	1813,83
PONTEVEDRA		1754,02		1793,57
TOTAL GALICIA	1765,43	1757,48	1736,31	1785,92

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 8.29 recolle o dato da xornada pactada nos convenios de empresa e de sector por provincias en 2019.

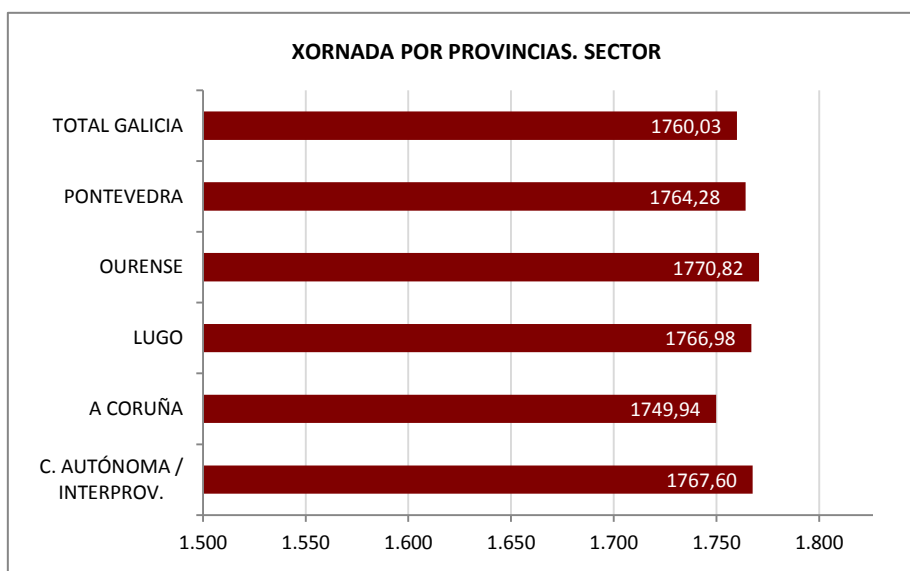
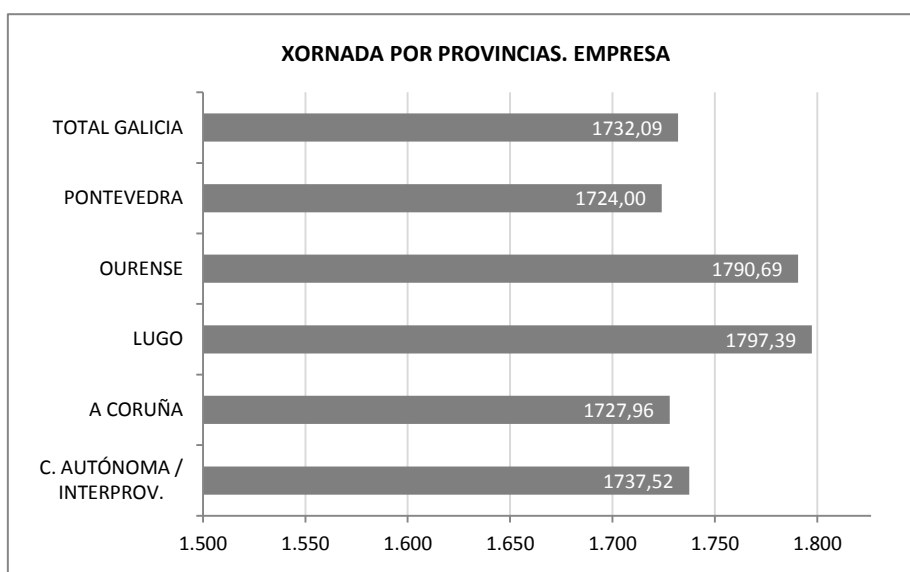
Cadro 8.29

XORNADA POR PROVINCIAS - Ano 2019

	EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. AUTÓNOMA / INTERPROV.	1737,52	1767,60	1753,56
A CORUÑA	1727,96	1749,94	1749,47
LUGO	1797,39	1766,98	1768,44
OURENSE	1790,69	1770,82	1771,08
PONTEVEDRA	1724,00	1764,28	1760,41
TOTAL GALICIA	1732,09	1760,03	1757,95

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

XORNADA POR PROVINCIAS. 2019

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O 62,07% dos convenios colectivos asinados no ano 2019 establecen unha xornada anual inferior á máxima legal (72 convenios). Afectan estes convenios a 60.083 persoas traballadoras (75,34%) das que 51.295 son homes e 8.788 mulleres.

Deles 17 son de sector (77,27% dos de sector asinados este ano) e afectan a 53.952 persoas traballadoras (75,76%) das que 46.635 son homes e 7.317 mulleres e 55 son de empresa (58,51% dos convenios de empresa asinados) e afectan a 6.131 persoas traballadoras (71,82%) das que 4.660 son homes e 1.471 mulleres.

Os convenios asinados no ano 2019 que indican unha xornada semanal inferior á xornada máxima establecida son 30 (25,86% dos asinados) e afectan a 10.755 persoas traballadoras (13,49%) das que 3.019 son homes e 7.736 mulleres. Só un é de sector.

No Cadro 8.30 pódese ver a evolución no período 2013 – 2019 dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal anual por provincias.

Cadro 8.30

**Evolución dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal.
Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2013-2019.**

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2013						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	7	70,00	11	78,57
A Coruña	8	72,73	28	62,22	36	64,29
Lugo	3	75,00	7	41,18	10	47,62
Ourense	3	50,00	4	44,44	7	46,67
Pontevedra	12	75,00	56	76,71	68	76,40
Total	30	73,17	102	66,23	132	67,69
2014						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	0	0,00	3	75,00	3	60,00
A Coruña	4	100,00	26	68,42	30	71,43
Lugo	2	66,67	11	73,33	13	72,22
Ourense	0	0,00	1	25,00	1	16,67
Pontevedra	3	60,00	49	72,06	52	71,23
Total	9	60,00	90	69,77	99	68,75
2015						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	66,67	3	50,00	5	55,56
A Coruña	1	100,00	19	79,17	20	80,00
Lugo	1	100,00	6	100,00	7	100,00
Ourense	-	-	7	70,00	7	63,64
Pontevedra	3	75,00	26	63,41	29	64,44
Total	7	70,00	61	70,11	68	70,10
2016						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	100,00	5	83,33	7	87,50
A Coruña	-	-	18	54,55	18	54,55
Lugo	5	100,00	7	63,64	12	75,00
Ourense	-	-	4	66,67	4	66,67
Pontevedra	5	62,50	32	72,73	37	71,15
Total	12	80,00	66	66,00	78	67,83
2017						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	1	25,00	1	50,00	2	33,33
A Coruña	8	88,89	12	42,86	20	54,05
Lugo	0	0,00	9	64,29	9	60,00
Ourense	2	40,00	3	37,50	5	38,46
Pontevedra	2	66,67	41	63,08	43	63,24
Total	13	59,09	66	56,41	79	56,83
2018						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	1	50,00	3	100,00	4	80,00
A Coruña	6	85,71	21	75,00	27	77,14
Lugo	5	100,00	8	47,06	13	59,09
Ourense	1	25,00	6	42,86	7	38,89
Pontevedra	7	77,78	44	74,58	51	75,00
Total	20	74,07	82	67,77	102	68,92
2019						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	75,00	3	100,00	6	85,71
A Coruña	1	100,00	15	44,12	16	45,71
Lugo	7	100,00	7	70,00	14	82,35
Ourense	3	50,00	7	77,78	10	66,67
Pontevedra	3	75,00	23	60,53	26	61,90
Total	17	77,27	55	58,51	72	62,07

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Parte II. Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia

Recóllense neste apartado os convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia dos que se ten coñecemento neste Consello.

Para a súa elaboración pártese inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2019 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, procedéndose no Consello a analizar a dita información para recoller só os que afectan a persoas traballadoras dalgunha das catro provincias galegas.

Os datos do número de persoas traballadoras afectadas por convenios de sector foron elaborados polo IGE en base ao traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

Nos convenios de empresa este dato obtense coa información extraída do programa Regcon e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas afectadas.

A información remitida polo IGE é extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social e indica o número de persoas asalariadas para Galicia por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2019.

Respecto dos convenios de sector só se teñen en conta aqueles para os que non existen convenios de ámbito provincial ou autonómico en Galicia.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado téñense en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios.

Os Cadros 8.I e 8.II indican os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2019.

Neles pode apreciarse que neste ano asináronse e/ou revisáronse 84 convenios colectivos que afectan a 98.520 persoas traballadoras. Deles 53 son de empresa e afectan a 11.053 persoas traballadoras e 31 son de sector e afectan a 87.467 persoas traballadoras.

Cadro 8.I

Convenios colectivos asinados. Ano 2019.

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	43	9.915
Sector	20	37.173
Total	63	47.088

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.II

Convenios colectivos revisados 2019

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	10	1.138
Sector	11	50.294
Total	21	51.432

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os Cadros 8.III e 8.IV reflicten o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de persoas traballadoras ás que afectan, e neles obsérvase que, nos convenios de empresa, o maior número concéntrase nas empresas que teñen ata 50 persoas traballadoras.

Nos convenios de sector o maior número sitúase nos que afectan entre 101 e 500 persoas traballadoras, entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras e máis de 3.000 persoas traballadoras.

Cadro 8.III

**Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de persoas traballadoras.
Empresa. Ano 2019.**

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº Convenios	%
0 - 50	34	64,15%
51-100	4	7,55%
101-500	11	20,75%
501-1000	1	1,89%
1001-3000	3	5,66%
>3000	0	0,00%
Total	53	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.IV**Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de persoas traballadoras.
Sector. Ano 2019.**

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº Convenios	%
0 - 50	1	3,23%
51-100	1	3,23%
101-500	8	25,81%
501-1000	5	16,13%
1001-3000	8	25,81%
>3000	8	25,81%
Total	31	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo se pode apreciar nos Cadros 8.V e 8.VI que reflicten as vixencias medias dos convenios de empresa e de sector asinados en 2019, o 34,88% dos convenios asinados de empresa e o 50% dos convenios asinados de sector teñen unha vixencia de 3 anos.

Cadro 8.V**Vixencias medias dos convenios asinados de empresa. Ano 2019.
Porcentaxe sobre o total**

	Nº Convenios	
	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	0	0,00%
1 ano	4	9,30%
De 1 a 2 anos	1	2,33%
2 anos	6	13,95%
De 2 a 3 anos	3	6,98%
3 anos	15	34,88%
Máis de 3 anos	14	32,56%
Total	43	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.VI**Vixencias medias dos convenios asinados de sector. Ano 2019.
Porcentaxe sobre o total**

	Nº Convenios	
	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	0	0,00%
1 ano	0	0,00%
De 1 a 2 anos	0	0,00%
2 anos	4	20,00%
De 2 a 3 anos	1	5,00%
3 anos	10	50,00%
Máis de 3 anos	5	25,00%
Total	20	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O incremento salarial pactado (media ponderada) nos convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2019 foi do 1,84% (Cadro 8.VII)

Cadro 8.VII

Media ponderada do incremento salarial pactado.

Ano 2019	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
	2,16	1,39	1,63	2,27	1,84

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Este incremento é superior ao IPC galego deste ano que foi do 0,7% e ao estatal que foi do 0,8%.

Para o cálculo deste incremento tivéronse en conta os convenios que indican incrementos salariais en porcentaxe, que foron 58 este ano (69,05% do total), así como as cláusulas de revisión salarial que figuran no 33,33% dos convenios asinados e no 28,57% dos revisados.

O Cadro 8.VIII recolle a media por sectores económicos para este ano.

Cadro 8.VIII

Media ponderada do incremento salarial pactado
Por sectores de actividade. Ano 2019.

	Estatais
Agricultura	2,00
Industria	2,04
Construción	2,18
Servizos	1,70
Total	1,84

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os Cadros 8.IX e 8.X indican os convenios asinados e revisados en 2019 que teñen cláusula de revisión salarial e as persoas traballadoras ás que afectan.

Cadro 8.IX**Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial. Ano 2019.**

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	11	25,58%	2.115	21,33%
Sector	10	50,00%	21.179	56,97%
Total	21	33,33%	23.294	49,47%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.X**Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial. Ano 2019.**

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	1	10,00%	5	0,44%
Sector	5	45,45%	4.798	9,54%
Total	6	28,57%	4.803	9,34%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo se pode apreciar con máis detalle nos Cadros 8.XI e 8.XII, a xornada pactada (media ponderada) nos convenios asinados e revisados no ano 2019 foi de 1.757,93 horas.

No cálculo desta media tivéronse en conta os 74 convenios asinados ou revisados que sinalan a xornada de xeito anual, que supoñen o 88,1% do total de asinados e revisados este ano.

Cadro 8.XI**Xornada pactada. Media ponderada.**

	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
2019	1.764,67	1.702,05	1.757,93

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 8.XII**Xornada por sector de actividade. Ano 2019.**

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construción	Servizos	
Empresa		1.679,55	1.760,34	1.709,21	1.702,05
Sector	1.769,05	1.771,08		1.759,86	1.764,67
Total	1.769,05	1.764,28	1.760,34	1.753,29	1.757,93

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Todos os convenios que fixan a xornada anual en 2019 indican unha xornada inferior á máxima legal.

No Cadro 8.XIII figura unha relación dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos no ano 2019, con indicación do incremento salarial pactado neles de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial se é o caso.

Cadro 8.XIII.

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACUICULTURA MARIÑA NACIONAL	2,00	Si	2,00
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DE PAPEL, MANIPULADOS DE CARTÓN, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	1,80	Si	1,80
CENTROS DE ASISTENCIA E DE EDUCACIÓN INFANTIL		Non	
CENTROS E SERVIZOS DE ATENCIÓN A PERSOAS CON DISCAPACIDADE		Non	
CICLO INTEGRAL DA AUGA	3,00	Si	3,00
EMPRESAS DE ELABORACIÓN DE PRODUTOS DO MAR CON PROCESOS DE CONXELACIÓN E REFRIXERACIÓN		Non	
EMPRESAS DE ENXEÑERÍA E OFICINAS DE ESTUDOS TÉCNICOS		Non	
CONVENIO ESTATAL PARA O SECTOR DE ACTIVIDADES FORESTAIS		Non	
INDUSTRIA AZUCREIRA	0,00	Non	0,00
INDUSTRIA DO CALZADO	2,00	Si	2,00
INDUSTRIA FOTOGRÁFICA	3,50	Non	3,50
INDUSTRIA TÉXTIL E DA CONFECCIÓN	2,00	Si	2,00
INDUSTRIAS CÁRNICAS	2,50	Si	2,50
INDUSTRIAS DO CURTIDO, CORREAS E COIROS INDUSTRIAIS E CURTICIÓN DE PELES PARA PELETARÍA	2,00	Si	2,00
PASTAS, PAPEL E CARTÓN	2,00	Si	2,00
PERFUMERÍA E AFÍNS	2,00	Si	2,00
PRENSA DIARIA	2,00	Non	2,00
RECUPERACIÓN E RECICLADO DE RESIDUOS E MATERIAS PRIMAS SECUNDARIAS	2,00	Si	2,00
SECTOR DE RADIODIFUSIÓN COMERCIAL SONORA	2,00	Non	2,00
TELLAS, LADRILLOS E PEZAS ESPECIAIS DE ARXILA COCIDA	2,00	Non	2,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
2,16			

Cadro 8.XIII - continuación

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACCIÓN E INTERVENCIÓN SOCIAL	2,00	Non	2,00
AUTOESCOLAS		Non	
CONTACT CENTER	1,70	Non	1,70
EMPRESAS DE PUBLICIDADE	1,20	Non	1,20
ENSINO E FORMACIÓN NON REGULADA		Non	
ENTIDADES DE SEGUROS, REASEGUROS E MUTUAS DE ACCIDENTES DE TRABALLO	0,80	Si	1,20
FABRICACIÓN DE CONSERVAS VEXETAIS	2,00	Si	2,00
GRANDES ALMACÉNS	1,20	Non	1,20
INDUSTRIAS DE PASTAS ALIMENTICIAS	1,20	Si	1,20
INDUSTRIAS EXTRACTIVAS, INDUSTRIAS DO VIDRO, INDUSTRIAS CERÁMICAS, E PARA AS DO COMERCIO EXCLUSIVISTA DOS MESMOS MATERIAIS	2,00	Si	2,00
INDUSTRIAS LÁCTEAS E OS SEUS DERIVADOS	1,00	Si	1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
	1,63		

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AL AIR LIQUIDE ESPAÑA, SA; AIR LIQUIDE MEDICINAL, SLU y AIR LIQUIDE IBÉRICA DE GASES, SLU	1,20	Non	1,20
DECATHLON ESPAÑA, S.A.	1,10	Non	1,10
ENERCON WINDENERGY SPAIN, S.L. - EWS	1,40	Non	1,40
EXIDE TECHNOLOGIES S.L.U.		Non	
FLEET CARE SERVICES, SOCIEDAD LIMITADA	21,60	Non	21,60
I Convenio colectivo del Grupo de empresas AENA (Entidad pública empresarial ENAIRE, Aena S.M.E., S.A., y AENA SCAIRM S.M.E., S.A).	2,38	Non	2,38
ILUNION OUTSOURCING	2,00	Non	2,00
IRIS ASSISTANCE, S.L.	1,00	Si	1,00
Nippon Gases España, S.L. (antes Praxair España, S.L.U.) - Centros de trabajo de Barcelona, Castellón, Córdoba, Guipúzcoa, Madrid, Málaga, Murcia, Navarra, Pontevedra, Valencia, Vizcaya y Zaragoza	1,80	Non	1,80
SERVICIOS SECURITAS, S.A.		Non	
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
	2,27		

Cadro 8.XIII - continuación

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACTIVA INNOVACION Y SERVICIOS S.A.U.		Non	
PERSONAL LABORAL DE LA ADMINISTRACION GENERAL DEL ESTADO		Non	
ASOCIACIÓN CENTRO TRAMA	0,50	Non	0,50
AVIS ALQUILE UN COCHE, S.A.	2,30	Non	2,30
BABÉ Y CÍA. S.L.		Non	
BAXI CALEFACCIÓN, S.L.U., DIETRICH THERMIQUE IBERIA, S.L. y BAXI SISTEMAS Y SERVICIOS DE CLIMATIZACIÓN, S.L.U.	2,00	Non	2,00
BIMBO DONUTS IBERIA, SAU		Non	
BSH ELECTRODOMÉSTICOS ESPAÑA, S.A. (SERVICIO BSH AL CLIENTE, ZONA 1)	1,40	Non	1,40
CABLEVEN, S.L.		Non	
E.P.E. SOCIEDAD DE SALVAMENTO Y SEGURIDAD MARÍTIMA (SASEMAR) - Personal de Tierra		Non	
EUROPCAR IB, SA	2,00	Non	2,00
FINANZAUTO S.A.		Non	
FRIT RAVICH, S.L.	1,00	Non	1,00
FRONERI IBERIA, S.L. [antes Helados y Postres SA]		Non	
GEA Refrigeration Ibérica, S.A.		Non	
GRUPO CHAMPION (Supermercados Champion, S.A. y Grupo Supeco-Maxor, S.L.)		Non	
GRUPO DE EMPRESAS DE ACCIONA ENERGIA	2,50	Non	2,50
GRUPO DE EMPRESAS PANS & COMPANY/EAT OUT		Non	
Grupo IMPORTACO FRUTOS SECOS: Importaco Casa Pons, S.A., Importaco S.A, Importaco Food Service, S.L., Importaco Chocolates, S.A., Importaco Snacks, S.A., Importaco Ingredients, S.L., Importaco Terra S.L e Importaco Internacional, S.L.	3,08	Si	3,08
GRUPO PRISA RADIO	1,00	Non	1,00
GRUPO SANTANDER (Santander Consumer, E.F.C., S.A., Hispamer Renting, S.A., Santander Consumer Renting, S.L. y Transolver Finance, E.F.C., S.A.)	2,00	Non	2,00
HOLLYGOOD, S. L.		Non	
KIWOKOPET, S.L.U., y KIVET, S.L.U.	0,00	Non	0,00
KONE ELEVADORES, S.A.	2,40	Non	2,40
LA VOZ DE GALICIA SA		Non	
MAPFRE, GRUPO ASEGURADOR	0,80	Si	1,20
MARITIMA DAVILA, S.A. Y SOCIEDADES VINCULADAS	1,50	Non	1,50
MÉDICOS DEL MUNDO (MdM)	1,20	Non	1,20
Mercadona, S.A. y Forns Valencians Forva, S.A. Unipersonal		Non	
NAVANTIA, S.L.		Non	
OFICINAS CORPORATIVAS DEL GRUPO SIEMENS GAMESA RENEWABLE ENERGY	2,50	Si	2,50
Paradores de Turismo de España, S.M.E., S.A. (excepto los Hoteles "San Marcos" de León y "Reyes Católicos" de Santiago de Compostela)		Si	
QUIRÓN PREVENCIÓN, S.L.U.	1,20	Si	1,20
RED ELECTRICA DE ESPAÑA S.A.U.		Non	
SAFETY-KLEEN ESPAÑA, S.A.	1,75	Non	1,75
SERVICIOS LOGÍSTICOS DE COMBUSTIBLES DE AVIACIÓN, S.L. (SLCA S.L.)	2,10	Si	2,10
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL, S.A.	1,20	Si	1,20
SINTAX LOGÍSTICA, S.A.	1,80	Non	1,80
Sociedad General de Autores y Editores (SGAE)	0,00	Si	0,80
TELEFÓNICA DE ESPAÑA, S.A.U., TELEFÓNICA MÓVILES ESPAÑA, S.A.U., y TELEFÓNICA SOLUCIONES DE INFORMÁTICA Y COMUNICACIONES, S.A.U. (II Convenio colectivo de empresas vinculadas)	1,50	Si	1,50
TRADIA TELECOM SAU	0,50	Si	0,80
T-SYSTEMS ITC IBERIA, SAU	1,75	Non	1,75
Zurich Insurance, PLC, Sucursal en España; Zurich Vida, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A. Sociedad Unipersonal y Zurich Services AIE	0,80	Si	1,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,39			

Anexo I. Análise das inaplicacións de convenios rexistradas en 2019 en Galicia

Rexistráronse en 2019 en Galicia 29 inaplicacións de convenio que afectan a 560 persoas traballadoras, das que 324 son homes e 236 mulleres.

A maior parte concéntrase no sector servizos e segundo o ámbito territorial o maior número delas rexistráronse na Coruña e en Pontevedra.

Cadro 8.i

Inaplicacións rexistradas. Ano 2019.

Por sectores económicos e provincias

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Número	-	-	-	-	0
Núm. Traballad.	-	-	-	-	0
Homes					0
Mulleres					0
A Coruña					
Número	-	6	-	10	16
Núm. Traballad.	-	156	-	97	253
Homes		140		49	189
Mulleres		16		48	64
Lugo					
Número	-	1	-	2	3
Núm. Traballad.	-	1	-	166	167
Homes		1		84	85
Mulleres		0		82	82
Ourense					
Número	-	-	-	2	2
Núm. Traballad.	-	-	-	3	3
Homes				0	0
Mulleres				3	3
Pontevedra					
Número	-	-	-	8	8
Núm. Traballad.	-	-	-	137	137
Homes				50	50
Mulleres				87	87
Galicia					
Número	0	7	0	22	29
Núm. Traballad.	0	157	0	403	560
Homes		141		183	324
Mulleres		16		220	236

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

As condicións de traballo que se inaplican refírense maioritariamente á contía salarial (89,66%), sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (79,31%).

Cadro 8.ii

CONDICIÓN DE TRABALLO QUE SE INAPLICAN

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
XORNADA	2	6,90%	15	2,68%	2	0,36%	13	2,32%
HORARIO E DISTRIBUCIÓN DE TEMPO DE TRABALLO	2	6,90%	17	3,04%	3	0,54%	14	2,50%
SISTEMA DE REMUNERACIÓN	7	24,14%	103	18,39%	71	12,68%	32	5,71%
CONTÍA SALARIAL	26	89,66%	451	80,54%	231	41,25%	220	39,29%
SISTEMA DE TRABALLO E RENDEMENTO		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
SUPERACIÓN DOS LÍMITES PARA A MOBILIDADE FUNCIONAL		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
MELLORAS VOLUNTARIAS DA ACCIÓN PROTECTORA DA SEGURIDADE SOCIAL	1	3,45%	23	4,11%	12	2,14%	11	1,96%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

MEDIDA SALARIAL ADOPTADA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONXELACIÓN SALARIAL	7	24,14%	38	6,79%	13	2,32%	25	4,46%
INCREMENTO SALARIAL INFERIOR AO DO CONVENIO QUE SE INAPLICA	1	3,45%	5	0,89%	0	0,00%	5	0,89%
REDUCIÓN DO SALARIO	23	79,31%	427	76,25%	222	39,64%	205	36,61%
OUTRAS (Eliminación de complementos ou por transformación de complementos fixos en variables)		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
OUTRAS	2	6,90%	97	17,32%	90	16,07%	7	1,25%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

No Cadro 8.iii pode observarse cales son os convenios dos que se producen as inaplicacións.

Cadro 8.iii

CONVENIOS OBXECTO DE INAPLICACIÓN. 2019.

ÁMBITO ESTATAL

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DE PAPEL, MANIPULADOS DE CARTÓN, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	1	3,45%	1	0,18%	1	0,18%	0	0,00%
CENTROS DE ENSINO PRIVADO SEN NINGÚN NIVEL CONCERTADO OU SUBVENCIONADO	1	3,45%	42	7,50%	12	2,14%	30	5,36%
EMPRESAS DE ENSINO PRIVADO SOSTIDAS TOTAL OU PARCIALMENTE CON FONDOS PÚBLICOS	1	3,45%	10	1,79%	2	0,36%	8	1,43%
EMPRESAS DE MEDIACIÓN EN SEGUROS PRIVADOS (antes AXENTES E CORREDORES DE SEGUROS)	1	3,45%	1	0,18%	0	0,00%	1	0,18%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

ÁMBITO COMUNIDADE AUTÓNOMA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

A CORUÑA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
COMERCIO VARIO	7	24,14%	40	7,14%	15	2,68%	25	4,46%
HOSTALERÍA	1	3,45%	12	2,14%	3	0,54%	9	1,61%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	6	20,69%	179	31,96%	159	28,39%	20	3,57%
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	1	3,45%	21	3,75%	12	2,14%	9	1,61%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

LUGO

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	1	3,45%	124	22,14%	72	12,86%	52	9,29%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.iii - continuación

CONVENIOS OBXECTO DE INAPLICACIÓN. 2019.**OURENSE**

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
COMERCIO DA PEL	1	3,45%	1	0,18%	0	0,00%	1	0,18%
COMERCIO TÉXTIL	1	3,45%	2	0,36%	0	0,00%	2	0,36%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

PONTEVEDRA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	2	6,90%	62	11,07%	33	5,89%	29	5,18%
COMERCIO DO METAL	1	3,45%	5	0,89%	0	0,00%	5	0,89%
HOSTALERÍA	3	10,34%	56	10,00%	14	2,50%	42	7,50%
OFICINAS E DESPACHOS	1	3,45%	4	0,71%	1	0,18%	3	0,54%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo pode apreciarse no cadro que segue a continuación, o 41,38% das inaplicacións rexistradas en 2019 teñen lugar en empresas que teñen entre 6 e 30 persoas traballadoras e o 37,93% en empresas que teñen entre 1 e 5.

Cadro 8.iv

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por traballadores/as da empresa e provincias.												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 traball.			6	37,50%	1	33,33%	2	100,00%	2	25,00%	11	37,93%
6-30 traball.			7	43,75%		0,00%		0,00%	5	62,50%	12	41,38%
31-49 traball.			2	12,50%	1	33,33%		0,00%		0,00%	3	10,34%
50-100 traball.			1	6,25%		0,00%		0,00%	1	12,50%	2	6,90%
101-250 traball.				0,00%	1	33,33%		0,00%		0,00%	1	3,45%
251-500 traball.				0,00%		0,00%		0,00%		0,00%	0	0,00%
Máis de 500				0,00%		0,00%		0,00%		0,00%	0	0,00%
TOTAL	0		16	100,00%	3	100,00%	2	100,00%	8	100,00%	29	100,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 8.v recolle a composición da Comisión negociadora das inaplicacións rexistradas en Galicia no ano 2019, e nel pode apreciarse que no 79,31% esta composición correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente).

No 20,69% está constituída pola representación legal dos traballadores/as.

Cadro 8.v

Inaplicacións rexistradas Composición da Comisión negociadora Por provincias. Galicia. Ano 2019.

		Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.									
	Número	-		-		-		-	
	Núm. Traballad.	-		-		-		-	
	Homes								
	Mulleres								
A Coruña									
	Número	13	81,25%	3	18,75%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	122	48,22%	131	51,78%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	79	31,23%	110	43,48%				
	Mulleres	43	17,00%	21	8,30%				
Lugo									
	Número	2	66,67%	1	33,33%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	43	25,75%	124	74,25%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	13	7,78%	72	43,11%				
	Mulleres	30	17,96%	52	31,14%				
Ourense									
	Número	2	100,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	3	100,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	0	0,00%						
	Mulleres	3	100,00%						
Pontevedra									
	Número	6	75,00%	2	25,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	75	54,74%	62	45,26%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	17	12,41%	33	24,09%				
	Mulleres	58	42,34%	29	21,17%				
Galicia									
	Número	23	79,31%	6	20,69%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	243	43,39%	317	56,61%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes	109	19,46%	215	38,39%	0	0,00%	0	0,00%
	Mulleres	134	23,93%	102	18,21%	0	0,00%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

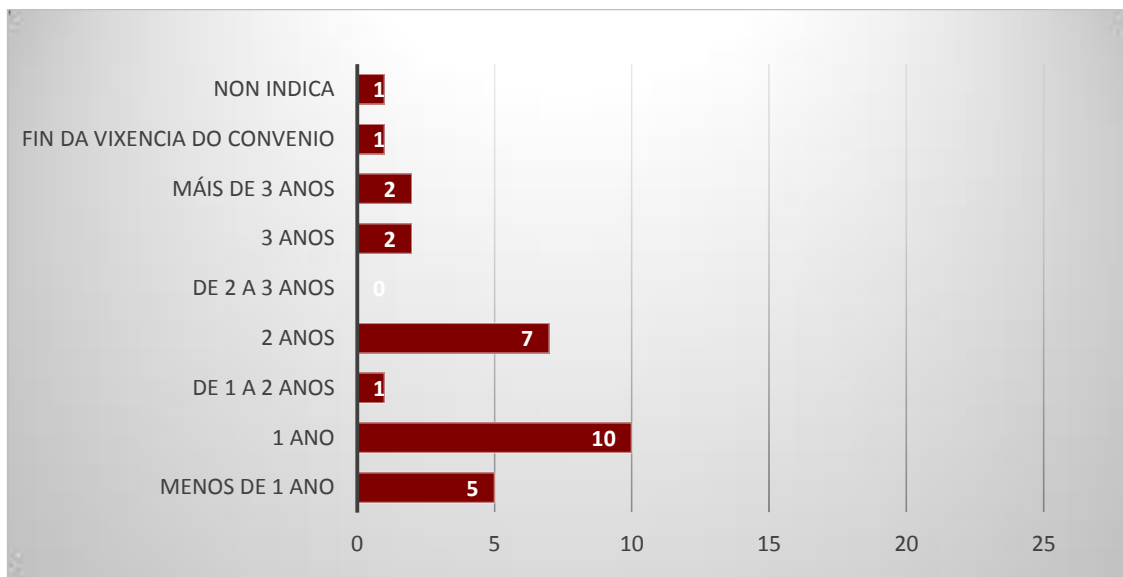
No Cadro 8.vi pode apreciarse a vixencia sinalada nas inaplicacións rexistradas en 2019 en Galicia.

Cadro 8.vi

Vixencias indicadas nas inaplicacións.
Porcentaxe sobre o total de inaplicacións rexistradas
Por provincias. Galicia. Ano 2019

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Menos de 1 ano	-		3	18,75%	1	33,33%	-	0,00%	1	12,50%	5	17,24%
1 ano	-		5	31,25%	-	0,00%	-	0,00%	5	62,50%	10	34,48%
De 1 a 2 anos	-		1	6,25%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	1	3,45%
2 anos	-		4	25,00%	-	0,00%	2	100%	1	12,50%	7	24,14%
De 2 a 3 anos	-		-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	0	0,00%
3 anos	-		1	6,25%	-	0,00%	-	0,00%	1	12,50%	2	6,90%
Máis de 3 anos	-		1	6,25%	1	33%	-	0,00%	-	0,00%	2	6,90%
Fin da vixencia do convenio	-		1	6,25%	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	1	3,45%
Non indica	-		-	0,00%	1	33,33%	-	0,00%	-	0,00%	1	3,45%
Total	0		16		3		2		8		29	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os cadros e gráficos que seguen a continuación recollen unha comparativa das inaplicacións rexistradas en 2019, 2018 e 2017.

Cadro 8.vii

COMPARATIVA INAPLICACIÓNS DE CONVENIOS REXISTRADAS. Ano 2019 - Ano 2018 - Ano 2017

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2019												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	0	0	16	253	3	167	2	3	8	137	29	560

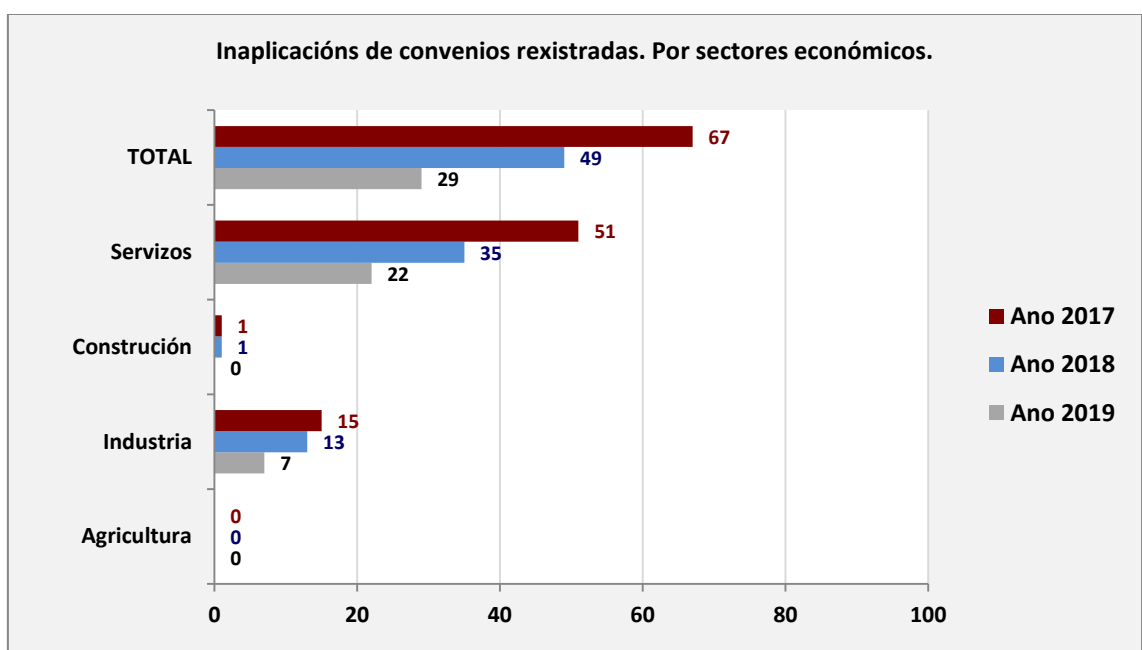
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2018												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	1	49	22	399	2	58	3	23	21	270	49	799

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2017												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	1	51	22	277	11	223	2	8	31	394	67	953

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 8.viii. COMPOSICIÓN DA COMISIÓN NEGOCIADORA. 2019 – 2018 – 2017

Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora
Galicia. Ano 2019

	Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Galicia								
Número	23	79,31%	6	20,69%	0	0,00%	0	0,00%
Núm. Traballad.	243	43,39%	317	56,61%	0	0,00%	0	0,00%
Homes	109	19,46%	215	38,39%	0	0,00%	0	0,00%
Mulleres	134	23,93%	102	18,21%	0	0,00%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora
Galicia. Ano 2018

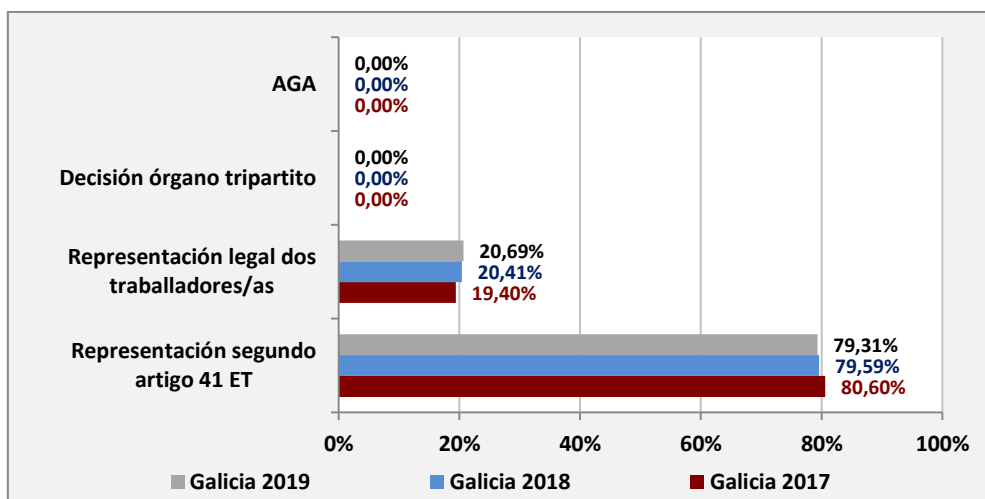
	Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Galicia								
Número	39	79,59%	10	20,41%	0	0,00%	0	0,00%
Núm. Traballad.	358	44,81%	441	55,19%	0	0,00%	0	0,00%
Homes	222	27,78%	321	40,18%	0	0,00%	0	0,00%
Mulleres	136	17,02%	120	15,02%	0	0,00%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora
Galicia. Ano 2017

	Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Galicia								
Número	54	80,60%	13	19,40%	0	0,00%	0	0,00%
Núm. Traballad.	517	54,25%	436	45,75%	0	0,00%	0	0,00%
Homes	299	31,37%	233	24,45%	0	0,00%	0	0,00%
Mulleres	218	22,88%	203	21,30%	0	0,00%	0	0,00%

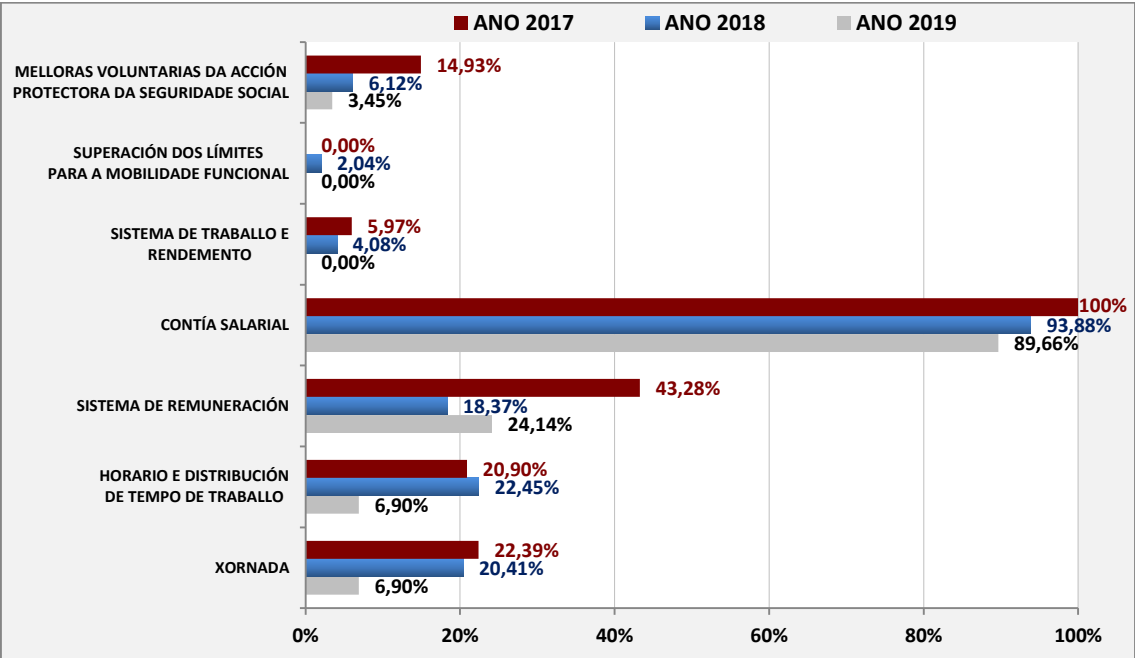
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

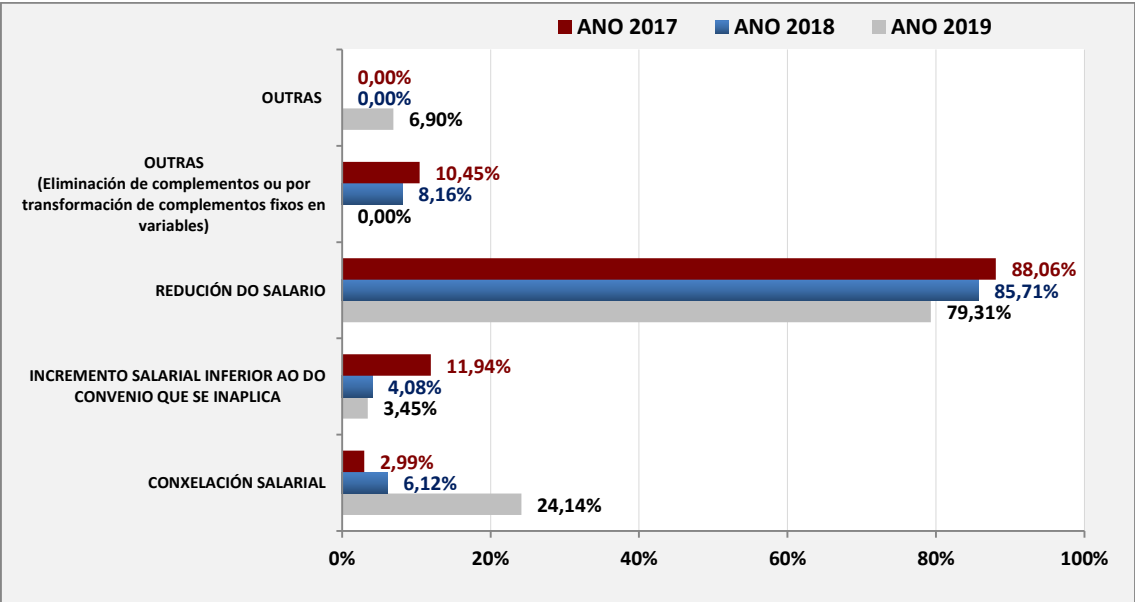
Cadro 8.ix

CONDICIÓNS DE TRABALLO QUE SE INAPLICAN. COMPARATIVA 2019 - 2018 - 2017

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

MEDIDA SALARIAL ADOPTADA. COMPARATIVA 2019 - 2018 - 2017

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Anexo II. Estado da ultraactividade da negociación colectiva sectorial en Galicia

A 31 de decembro de 2019 existen en Galicia 126 convenios de sector.

Figuran nos cadros seguintes estes convenios clasificados segundo o ámbito territorial e diferenciando os que rematan a súa vixencia en 2019 ou antes e os que continúan vixentes con posterioridade.

Entre os que rematan a súa vixencia en 2019 ou antes tense en conta se teñen pacto en contrario para o caso de denuncia, entendendo como válido o pacto contido nos convenios asinados con anterioridade á entrada en vigor da Lei 3/2012.

Considéranse denunciados os convenios que figuran nese estado no programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo.

Diferénciase se a denuncia é anterior á entrada en vigor da Lei 3/2012 (fin da vixencia do convenio un ano desde a entrada en vigor de dita lei se non existe pacto en contrario) ou se é posterior (fin da vixencia un ano desde a denuncia se non existe pacto en contrario).

Tendo isto en conta a situación é a seguinte:

► CONVENIOS DE SECTOR COMUNIDADE AUTÓNOMA**VIXENCIA INDEFINIDA**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
Acordo marco galego para a subrogación do persoal adscrito á prestación do servizo de extinción de incendios e salvamento	01/01/2018	Indefinida	SI
ACORDO MARCO GALEGO DO SECTOR DO TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA		Indefinida	NON

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2021 ou 2022

Dous teñen pacto para o caso de denuncia e un non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
POMPAS FÚNEBRES	01/01/2019	31/12/2022	NON
SALAS DE EXHIBICIÓN CINEMATOGRAFICA DE GALICIA	01/01/2019	31/12/2021	SI
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2016	31/12/2022	SI

CONVENIOS DE SECTOR COMUNIDADE AUTÓNOMA (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2019 OU ANTES

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia (un deles limitado - non foi denunciado)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ACTORES E ACTRICES DE TEATRO DE GALICIA	01/01/2009	31/12/2017	SI
APARCADOIROS, GARAXES E ESTACIONAMENTOS REGULADOS DE SUPERFICIE	01/01/2010	31/12/2012	SI
AXUDA A DOMICILIO	01/01/2012	31/12/2012	SI
EDITORIAIS	01/01/2008	31/12/2013	SI
EMPRESAS ORGANIZADORAS DO XOGO DO BINGO	01/01/2016	31/12/2017	SI
EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCIÓNS CULTURAIS	01/01/2013	31/12/2016	limitado
GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA	01/01/2010	31/12/2011	SI
II CONVENIO AUTONÓMICO PARA A ACTIVIDADE ARQUEOLÓXICA	09/12/2014	31/12/2018	SI
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2016	31/12/2018	SI
ORQUESTRAS DE VERBENA DE GALICIA	01/01/2017	31/12/2018	SI
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	01/01/2016	31/12/2019	SI
SECTOR DA DOBRAXE	01/01/2002	31/12/2006	SI
Sector sanitario de Galicia xestionado por fundacións públicas sanitarias ou sociedades públicas autonómicas, sometidas ao protectorado da Consellería de Sanidade - Persoal laboral	11/05/2005	31/12/2007	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2019 OU ANTES

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

FORON DENUNCIADOS

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
CONVENIO COLECTIVO GALEGO DE CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO	01/01/2010	31/12/2011	NON
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	01/05/2017	31/12/2019	NON
SALÓNS DE PEITEADO DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E SALÓNS DE BELEZA	01/01/2016	31/12/2019	NON

► CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2020 ou 2021**Cinco teñen pacto para o caso de denuncia e un non**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
CONSTRUCCIÓN	01/01/2017	31/12/2021	SI
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2017	31/12/2020	SI
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	01/01/2017	31/12/2021	NON
PINTURA	01/01/2017	31/12/2021	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2016	31/12/2020	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	01/01/2018	31/12/2020	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2019 OU ANTES**TEÑEN PACTO para o caso de denuncia (un limitado)**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AMARRADORES DA PROVINCIA DA CORUÑA (1º)	01/07/1997	31/12/1999	SI
AXENCIAS MARÍTIMAS E ADUANEIRAS, EMPRESAS ESTIBADORAS PORTUARIAS E COMISIONISTAS DE TRÁNSITO	01/01/2013	31/12/2019	SI
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2014	31/12/2019	SI
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2016	31/12/2019	SI
COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA	01/01/2016	31/12/2019	SI
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA)	01/01/2012	31/12/2013	SI
ESTABLECEMENTOS SANITARIOS DE HOSPITALIZACIÓN, ASISTENCIA, CONSULTA E LABORATORIOS DE ANÁLISES CLÍNICAS	01/01/2016	31/12/2018	SI
HOSTALERÍA	01/01/2016	31/12/2018	limitado
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2017	31/12/2019	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2016	31/12/2018	SI
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2012	31/12/2014	SI
PANADERÍAS	01/01/2014	31/12/2018	SI
PROTESICOS DENTAIS (1º)	01/01/1994	31/12/1995	SI
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	01/01/2016	31/12/2018	SI

CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2019

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

NON FORON DENUNCIADOS (ou figuran non denunciados no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AXENCIAS DISTRIBUIDORAS DE GLP	01/01/1996	31/12/1997	NON
BEBIDAS REFRESCANTES E ANALCOHÓLICAS	01/01/2001	31/12/2002	NON
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2004	31/12/2006	NON
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2009	31/12/2011	NON
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	01/01/2008	31/12/2011	NON
FLOTA DE ARRASTRE O FRESCO DO GRAN SOL DA PROVINCIA DA CORUÑA	01/01/1998	31/12/1999	NON
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS, LICOREIRAS, SIDREIRAS E O SEU COMERCIO	01/01/2001	31/12/2002	NON
PERSOAL DE TERRA DE EMPRESAS PESQUEIRAS	01/01/1991	31/12/1991	NON
TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E REPASADO DE ROUPA	01/01/2009	31/07/2012	NON

REMATOU A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2019

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

FOI DENUNCIADO

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, MASAS FRITIDAS, BOLOS E XEADOS ARTESÁNS	01/01/2004	31/12/2007	NON

► CONVENIOS DE SECTOR LUGO

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2020 ou 2021**Teñen pacto para o caso de denuncia (un limitado)**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2018	31/12/2021	SI
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2019	31/12/2021	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2018	31/12/2021	SI
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS	01/01/2019	31/12/2021	SI
HOSTALERÍA	01/01/2013	31/12/2020	SI
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	01/01/2014	31/12/2021	limitado
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2018	31/12/2021	SI
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	01/01/2019	31/12/2021	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2019 OU ANTES**TEÑEN pacto para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2015	31/12/2018	SI
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2013	SI
SANIDADE PRIVADA	01/01/2008	31/12/2016	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2011	31/12/2013	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2015	SI

CONVENIOS DE SECTOR LUGO (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2019 OU ANTES

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

NON FORON DENUNCIADOS (ou figuran non denunciados no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
BUQUES DE ARRASTRE Ó FRESCO	01/01/1992	31/12/1993	
CHOCOLATES, BOMBÓNS E CARAMELOS	01/01/1990	31/12/1990	
COMERCIO DE MOBLES E OBXECTOS DECORATIVOS	01/01/2007	31/12/2011	NON
CONFEITERÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2010	NON
DISTRIBUCIÓN DE BUTANO	01/01/1999	31/12/2008	NON
OFICINAS E DESPACHOS DA PROVINCIA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2011	NON
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	01/01/2015	31/12/2019	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2019

Limitan a prórroga a un ano se non hai denuncia

NON FORON DENUNCIADOS

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	01/01/2006	31/12/2010	NON
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2011	31/12/2015	limitado

VIXENCIA REMATADA EN 2010

Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012 (Denuncia automática)

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2008	31/12/2010	NON

► CONVENIOS DE SECTOR OURENSE

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2020 ou 2021

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2017	31/12/2020	SI
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2019	31/12/2020	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2019	31/12/2021	SI
HOSTALERÍA	01/01/2019	31/12/2021	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2018	31/12/2020	SI
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	01/01/2019	31/12/2020	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2018	31/12/2020	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2019 OU ANTES

TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DA PEL	01/01/2012	31/12/2013	SI
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	01/01/2018	31/12/2019	SI
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2018	31/12/2019	SI
EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVIZOS MUNICIPAIS DE INMOBILIZACIÓN, RETIRADA DA VÍA PÚBLICA, TRASLADO E DEPÓSITO DE VEHÍCULOS	01/01/2008	31/12/2010	SI
FABRICANTES DE CADALEITOS	01/01/2002	31/12/2002	SI
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2012	31/12/2013	SI
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL DE OURENSE	01/01/2011	31/12/2013	SI
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2018	SI
PASTELERÍA, CONFEITEIRÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS	01/01/2019	31/12/2019	SI
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	01/01/2008	31/12/2012	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2014	SI

CONVENIOS DE SECTOR OURENSE (continuación)

REMATOU A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2019

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

NON FOI DENUNCIADO (ou figura non denunciado no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
SANIDADE PRIVADA	01/01/2012	31/12/2012	NON

VIXENCIA REMATADA EN 2010

Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2009	31/12/2010	NON

► CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2020, 2021 ou 2022**Dous teñen pacto para o caso de denuncia e dous non**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2017	31/12/2020	SI
HOSTALERÍA	01/01/2016	31/12/2021	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2018	31/12/2022	NON
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2018	31/12/2020	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2019 OU ANTES**TEÑEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ALMACENISTAS DE MADEIRA	01/01/2018	31/12/2019	SI
AXENCIAS MARÍTIMAS, CONSIGNATARIAS, ESTIBADORAS DE BUQUES E ACTIVIDADES AFÍNS	01/01/2013	31/12/2017	SI
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2017	31/12/2019	SI
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	01/01/2017	31/12/2019	SI
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2016	31/12/2019	SI
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	01/01/2012	31/12/2014	SI
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2018	31/12/2019	SI
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2016	31/12/2018	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2015	31/12/2019	SI
COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL	01/01/2016	31/12/2018	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2018	31/12/2019	SI
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO	01/01/2017	31/12/2019	SI
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO	01/01/2014	31/12/2019	SI
INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES	01/07/2009	31/12/2015	SI
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS	01/01/2012	31/12/2013	SI
INDUSTRIAS VINÍCOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, LICOREIRAS E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA	01/01/2011	31/12/2014	SI
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO	01/01/2015	31/12/2016	SI
MÁRMORES E PEDRAS	01/01/2017	31/12/2018	SI
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS	01/01/2017	31/12/2019	SI
SECTOR EXTRACTIVO DA PEDRA NATURAL - CANTEIRAS- DE PONTEVEDRA	01/01/2013	31/12/2016	SI
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2017	31/12/2019	SI

CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA (continuación)

REMATOU A SÚA VIXENCIA EN 2019

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

Foi denunciado

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
MAIORISTAS DE FROITAS E PRODUCTOS HORTÍCOLAS	01/01/2015	31/12/2019	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA ANTES DE 2019

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

NON FORON DENUNCIADOS (ou figuran non denunciados no Regcon)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ALUGUEIRO DE CAIXAS PLASTICAS PORTADORAS DE PEIXE	01/01/1996	31/12/1997	NON
COMERCIO DA PEL	01/01/2008	31/12/2009	NON
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO	01/01/2008	31/12/2010	NON
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2009	31/12/2012	NON
PESCA DE ARRASTRE O FRESCO NO GRAN SOL	01/08/1997	31/12/1999	NON

VIXENCIA REMATADA EN 2012

Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012

NON TEN PACTO para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA	01/05/2009	30/04/2012	NON

9. A SINISTRALIDADE LABORAL

Benigno Sánchez García

Xefe da Inspección provincial de Traballo e Seguridade Social
da Coruña

Capítulo 9. A SINISTRALIDADE LABORAL

9.1. Introducción

Os datos que se analizan a continuación teñen como fonte primixenia as comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar ás autoridades laborais autonómicas, mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional. A análise afondará, en canto aos accidentes de traballo, naqueles que ocasionan baixa no traballo, incluíndose neste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, como os accidentes *in itinere*, se ben na maior parte da información que se subministrará se excluírá a estes últimos, segundo se dirá en cada caso.

9.2. Distribución dos accidentes de traballo por gravidade, lugar do accidente e provincias

No que atinxe ás cifras dos accidentes con baixa, uns primeiros cadros xerais (cadros 9.1; 9.2 e 9.3) permítennos unha visión global da distribución da sinistralidade laboral por provincias, en función da súa gravidade, e a súa comparación coas cifras do conxunto do Estado.

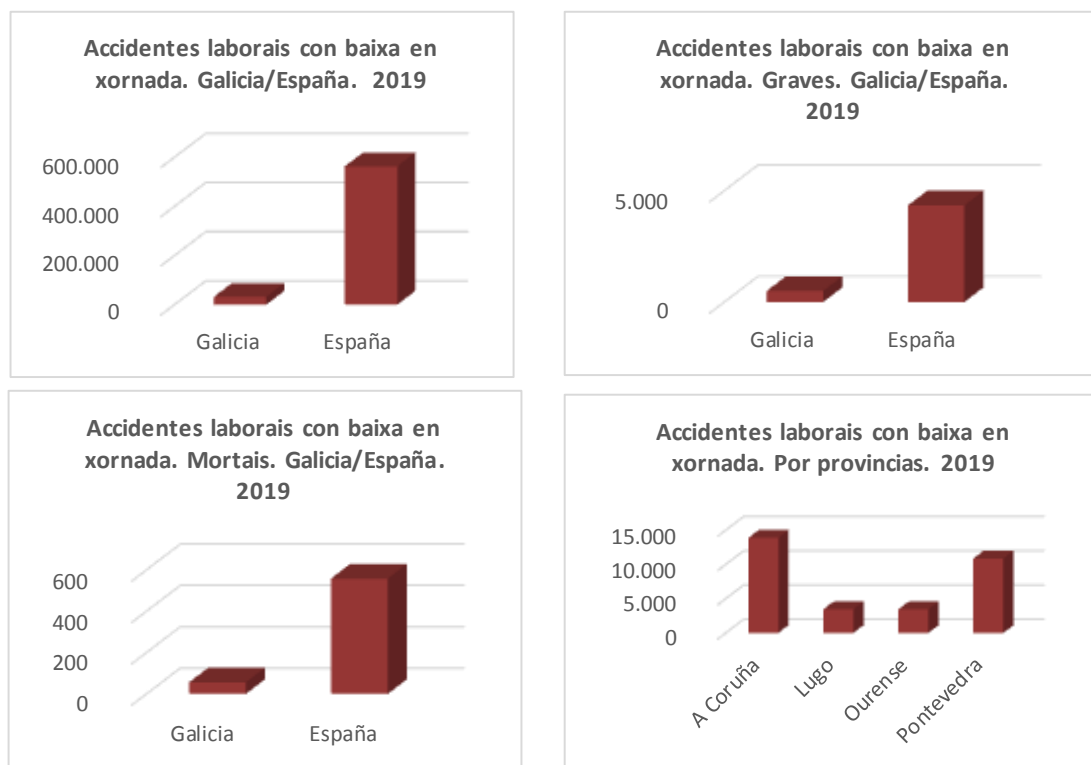
Cadro 9.1

Accidentes de traballo con baixa. Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2019

Accidentes		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
En xornada de traballo	Leves	13.639	3.367	3.403	10.667	31.076	557.863
	Graves	218	70	35	173	496	4.335
	Mortais	19	10	7	20	56	558
	Total	13.876	3.447	3.445	10.860	31.628	562.756
In itinere	Leves	1.442	286	290	1.339	3.357	86.624
	Graves	33	2	4	23	62	1.064
	Mortais	5	0	1	3	9	158
	Total	1.480	288	295	1.365	3.428	87.846

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria e Ministerio de Trabajo e Economía Social.

En 2019, os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (31.628) supoñen un incremento do 10% respecto dos de 2018 (28.740), aínda que, como veremos máis adiante, iso é compatible coa diminución experimentada en 2019 polo índice de incidencia, que mide a relación entre a sinistralidade e a poboación laboral exposta. Polo demais, ese total de accidentes en xornada de traballo con baixa supón un 5,6% do total estatal. Non obstante, os accidentes graves (496) supoñen o 11,4% dos acontecidos en toda España, e os mortais (56) o 10%.

Do total de 35.056 accidentes de traballo con baixa que houbo en Galicia en 2019, o 9,8% foi *in itinere*, idéntica porcentaxe que en 2018.

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo, as porcentaxes que deseguida imos dar matizaranse máis adiante cando abordemos os índices de incidencia. Pero polo de pronto, e sen ter en conta ese criterio corrector, hai que dicir que A Coruña “lidera” un ano máis o *ranking* da sinistralidade global, co 43,9% (o 42,3% en 2018), supoñendo os graves tamén o 43,9% do total galego (o 37,4% en 2018), e os mortais o 33,9% (aquí si cun descenso respecto de 2018, daquela o 38,5% do total de Galicia).

Pontevedra ocupa o segundo lugar nese “particular *ranking*” de sinistralidade global, co 34,3% do total de accidentes (o 36,1%, en 2018), porcentaxe que é do 34,9% para os accidentes graves (o 37,4 en 2018) e o 35,7 para os mortais (o 34,6% en 2018).

Por segundo ano consecutivo, a porcentaxe de accidentes con baixa en xornada de traballo en Lugo e Ourense sobre o total de Galicia é o mesmo, o 10,9% (o 10,8 en 2018), igualdade que deixa de manifestarse nos accidentes graves, que é do 14,1 en Lugo (o 14,8% en 2018), e do 7% en Ourense (o 10,4% en 2018); e nos mortais, o 17,8% do total de Galicia en Lugo (o 21,1% en 2018), e o 12,5% en Ourense (o 5,8% en 2018).

Polo que respecta aos accidentes *in itinere*, destaca o elevado número dos que tiveron carácter grave na provincia da Coruña (33), o 53,2% do total galego, mentres que en 2018 chamabamos a atención neste apartado respecto do ocorrido na provincia de Pontevedra, onde tiñan ocorrido o 44,1% do total de accidentes de traballo *in itinere* de Galicia.

Os cadros 9.2 e 9.3 permiten facer unha primeira descrición xenérica da distribución da sinistralidade por razóns de xénero. Así, e polo que atinxe aos accidentes de traballo con baixa e en xornada de traballo, resulta significativo que a porcentaxe de accidentados homes é directamente proporcional ao nivel de gravidade dos accidentes, e inversamente proporcional no caso das mulleres. Así, para os accidentes leves a porcentaxe de sinistralidade de mulleres é do 28,7%, que pasa a ser do 17,3% nos accidentes graves, descendendo ata o 7,1% nos accidentes mortais.

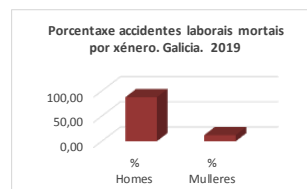
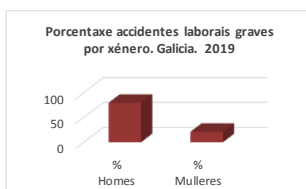
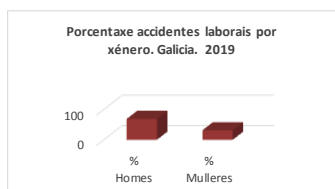
Algo que ocorre tamén no caso dos accidentes de traballo *in itinere*, se ben aquí a porcentaxe total de mulleres accidentadas é superior á dos homes, aínda que iso deixa de ocorrer cos accidentes graves e mortais.

Cadro 9.2

Accidentes laborales con baixa por gravidade. Galicia. 2019

Accidentes laborales con baja por gravidade: 2020																			
	Leves				Graves				Mortais				Totais						
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Total		
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
En xornada de traballo	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45		
In itinere	1.398	1.959	41,64	58,36	32	30	51,61	48,39	5	4	55,56	44,44	1.435	1.993	3.428	41,86	58,14		
Total	23.565	10.868	68,44	31,56	442	116	79,21	20,79	57	8	87,69	12,31	24.064	10.992	35.056	68,64	31,36		

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.3

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por gravidade e provincia. Galicia. 2019

Censo de Mortalidade em Portugal de 1990 a 1999 por município e por sexo (em milhares de habitantes)																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
A Coruña	9.731	3.908	71,3	28,7	183	35	83,9	16,1	17	2	89,5	10,5	9.931	3.945	13.876	71,57	28,43
Lugo	2.364	1.003	70,2	29,8	58	12	82,9	17,1	9	1	90,0	10,0	2.431	1.016	3.447	70,53	29,47
Ourense	2.427	976	71,3	28,7	28	7	80,0	20,0	6	1	85,7	14,3	2.461	984	3.445	71,44	28,56
Pontevedra	7.645	3.022	71,7	28,3	141	32	81,5	18,5	20	0	100,0	0,0	7.806	3.054	10.860	71,88	28,12
Galicia	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

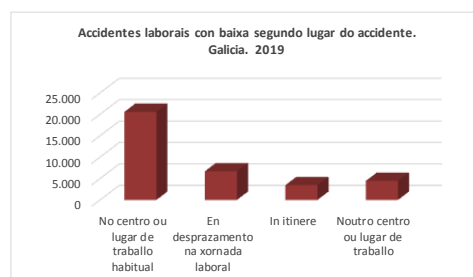
No cadro 9.4 efectúase unha nova desagregación dos accidentes que permite concluír que nos desprazamentos, sexan en xornada de traballo ou *in itinere*, ocorreu o 28,8% dos accidentes laborais, cifra similar á dos catro últimos anos, porcentaxe que se eleva nos graves ata o 42,1% (o 36,4% en 2018) e que medra aínda máis no caso dos mortais, pois supuxeron o 52,3% (o 67,2% en 2018). É dicir, algo máis da metade dos accidentes de traballo mortais ocorridos en Galicia en 2019 tiveron como causa determinante inmediata un desprazamento. Estes datos alertan da importancia relativa que teñen factores exógenos aos centros de traballo na sinistralidade laboral e que, polo mesmo, deben estar moi presentes nas políticas de prevención de riscos laborais das empresas. Para completar este cadro, dicir que só o 27,7% dos accidentes mortais se produciron no centro de traballo habitual da persoa traballadora.

Cadro 9.4

Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia. 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	13.069	7.200	64,48	35,52	176	65	73,03	26,97	15	3	83,33	16,67	13.260	7.268	20.528	64,59	35,41
En desprazamento na xornada laboral	5.359	1.111	82,83	17,17	154	19	89,02	10,98	24	1	96,00	4,00	5.537	1.131	6.668	83,04	16,96
<i>In itinere</i>	1.398	1.959	41,64	58,36	32	30	51,61	48,39	5	4	55,56	44,44	1.435	1.993	3.428	41,86	58,14
Noutro centro ou lugar de traballo	3.739	598	86,21	13,79	80	2	97,56	2,44	13	0	100,00	0,00	3.832	600	4.432	86,46	13,54
Total	23.565	10.868	68,44	31,56	442	116	79,21	20,79	57	8	87,69	12,31	24.064	10.992	35.056	68,64	31,36

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.3. Distribución por sectores económicos

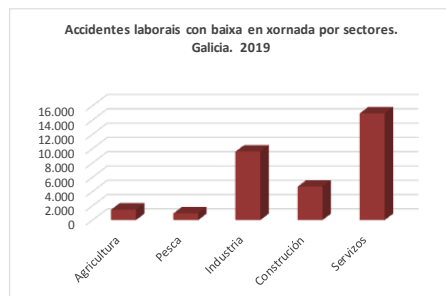
En termos absolutos, en Galicia (cadro 9.5) o sector servizos totaliza o maior número de accidentes, o 47,3%, porcentaxe idéntica que en 2018; seguido da industria, co 30,3% (o 31,6% en 2018); da construción, co 14,8% (o 12,8% en 2018); e do sector primario, co 7,6% (o 8,3% en 2018). Tamén o sector servizos concentra o maior número de accidentes graves, o 41,1% (o 32,6% en 2018) e mortais, o 50% (34,7% en 2018). En coherencia co feito de que o sector servizos é aquel no que se da unha maior porcentaxe de ocupación das mulleres, é tamén o sector en que a porcentaxe de sinistralidade laboral destas é superior.

Cadro 9.5

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia. 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Agricultura	1.135	276	80,44	19,56	44	10	81,48	18,52	4	0	100,00	0,00	1.183	286	1.469	80,53
Pesca	773	121	86,47	13,53	29	7	80,56	19,44	3	0	100,00	0,00	805	128	933	86,28
Industria	7.688	1.796	81,06	18,94	85	9	90,43	9,57	12	0	100,00	0,00	7.785	1.805	9.590	81,18
Construción	4.526	43	99,06	0,94	107	1	99,07	0,93	9	0	100,00	0,00	4.642	44	4.686	99,06
Servizos	8.045	6.673	54,66	45,34	145	59	71,08	28,92	24	4	85,71	14,29	8.214	6.736	14.950	54,94
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Aínda que dos índices de incidencia nos ocuparemos máis adiante, podemos avanzar que, se no exame que estamos a facer introducimos a necesaria variable da poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 9.5.1) as persoas traballadoras do sector servizos, que son a maioría de entre as asalariadas (73,1%), sofren un número de accidentes (47,3%, segundo se dixo máis arriba) inferior a esa porcentaxe, o contrario do que acontece co resto dos sectores produtivos.

Cadro 9.5.1

Poboación asalariada por sectores económicos. Galicia. 2019

	Total (en miles)	%
Agricultura e pesca	25,1	2,9%
Industria	164,0	18,7%
Construción	47,1	5,4%
Servizos	642,2	73,1%
Total	878,4	100%

Elaboración propia.

Fonte: IGE. Enquisa de poboación activa. Media dos 4 trimestres de 2019.

A distribución da sinistralidade laboral por sectores produtivos desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 9.6.

Cadro 9.6

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Por provincias. Galicia. 2019

A Coruña																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	413	92	81,78	18,22	21	3	87,50	12,50	2	0	100,00	0,00	436	95	531	82,11	17,89
Pesca	364	45	89,00	11,00	16	2	88,89	11,11	2	0	100,00	0,00	382	47	429	89,04	10,96
Industria	2.815	680	80,54	19,46	31	3	91,18	8,82	3	0	100,00	0,00	2.849	683	3.532	80,66	19,34
Construción	2.388	20	99,17	0,83	48	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	2.441	20	2.461	99,19	0,81
Servizos	3.751	3.071	54,98	45,02	67	27	71,28	28,72	5	2	71,43	28,57	3.823	3.100	6.923	55,22	44,78
Total	9.731	3.908	71,35	28,65	183	35	83,94	16,06	17	2	89,47	10,53	9.931	3.945	13.876	71,57	28,43
Lugo																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	357	86	80,59	19,41	12	4	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	369	90	459	80,39	19,61
Pesca	85	3	96,59	3,41	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	87	3	90	96,67	3,33
Industria	585	130	81,82	18,18	11	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	598	130	728	82,14	17,86
Construción	486	6	98,78	1,22	12	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	498	6	504	98,81	1,19
Servizos	851	778	52,24	47,76	21	8	72,41	27,59	7	1	87,50	12,50	879	787	1.666	52,76	47,24
Total	2.364	1.003	70,21	29,79	58	12	82,86	17,14	9	1	90,00	10,00	2.431	1.016	3.447	70,53	29,47
Ourense																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	158	32	83,16	16,84	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	162	32	194	83,51	16,49
Pesca	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Industria	980	177	84,70	15,30	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	985	177	1.162	84,77	15,23
Construción	470	7	98,53	1,47	10	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	482	7	489	98,57	1,43
Servizos	819	760	51,87	48,13	11	7	61,11	38,89	2	1	66,67	33,33	832	768	1.600	52,00	48,00
Total	2.427	976	71,32	28,68	28	7	80,00	20,00	6	1	85,71	14,29	2.461	984	3.445	71,44	28,56
Pontevedra																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	207	66	75,8	24,2	8	3	72,73	27,27	1	0	100,00	0,00	216	69	285	75,79	24,21
Pesca	324	73	81,6	18,4	11	5	68,75	31,25	1	0	100,00	0,00	336	78	414	81,16	18,84
Industria	3.308	809	80,3	19,7	39	6	86,67	13,33	6	0	100,00	0,00	3.353	815	4.168	80,45	19,55
Construción	1.182	10	99,2	0,8	37	1	97,37	2,63	2	0	100,00	0,00	1.221	11	1.232	99,11	0,89
Servizos	2.624	2.064	56,0	44,0	46	17	73,02	26,98	10	0	100,00	0,00	2.680	2.081	4.761	56,29	43,71
Total	7.645	3.022	72,1	27,9	141	32	81,50	18,50	20	0	100,00	0,00	7.806	3.054	10.860	71,88	28,12

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.4. Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadros 9.7 a 9.12) conséntase que dez actividades concentran máis da metade dos accidentes laborais con baixa en xornada, exactamente o 54,1%. Estas actividades son as reflectidas no cadro 9.12, destacando de entre elas as actividades de construción especializada; a industria de alimentación e o comercio polo miúdo, agás de vehículos de motor e motocicletas. Entre as tres concentran practicamente a cuarta parte do total dos accidentes de traballo con baixa en xornada ocorridos en Galicia en 2019.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.7

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. Galicia, 2019

	Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	532	261	38	9	1	0	551	270	821
2 Silvicultura e explotación forestal	603	35	26	1	3	0	632	36	648
3 Pesca e acuicultura	773	121	29	7	3	0	805	128	933
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	2	0	0	0	0	0	2	0	2
8 Outras industrias extractivas	136	0	2	0	0	0	138	0	138
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	1283	1220	11	4	2	0	1296	1224	2.520
11 Fabricación de bebidas	104	35	0	0	0	0	104	35	119
13 Industria téxtil	46	26	0	0	0	0	46	26	72
14 Confección de roupa de vestir	38	97	1	1	0	0	39	98	137
15 Industria do coiro e do calzado	7	3	0	0	0	0	7	3	10
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería	580	41	35	0	2	0	598	41	639
17 Industria do papel	62	8	1	0	1	0	64	8	72
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	92	38	1	0	0	0	93	38	111
19 Coquerías e refinación de petróleo	10	6	0	0	0	0	10	6	16
20 Industria química	77	4	1	0	0	0	78	4	82
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	10	6	0	0	0	0	10	6	16
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	206	33	1	0	0	0	207	33	240
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	474	55	7	0	1	0	482	55	537
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	270	38	5	0	0	0	275	38	293
25 Fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento	1305	37	10	1	2	0	1317	38	1355
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	16	5	0	0	0	0	16	5	21
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	44	0	0	0	0	0	44	0	44
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	257	10	2	0	1	0	260	10	270
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	495	101	5	1	1	0	501	102	603
30 Fabricación doutro material de transporte	1072	24	3	0	1	0	1076	24	1.100
31 Fabricación de mobles	238	10	5	0	0	0	243	10	253
32 Outras industrias manufatureiras	19	1	0	1	0	0	19	2	21
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	423	10	6	0	0	0	429	10	439
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	64	1	2	0	0	0	66	1	67
36 Captación, depuración e distribución de auga	49	3	2	0	0	0	51	3	54
37 Recolla e tratamento de augas residuais	7	0	0	0	0	0	7	0	7
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	297	44	4	1	1	0	302	45	347
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	5	0	0	0	0	0	5	0	5
41 Construción de edificios	1554	16	43	0	6	0	1603	16	1.619
42 Enxeñaría civil	375	7	8	0	2	0	385	7	392
43 Actividades de construción especializada	2.597	20	56	1	1	0	2.654	21	2.675
45 Venda e reparación vehículos de motor e motocicletas	642	24	9	0	2	0	653	24	677
46 Comercio por xunto e intermedarios do comercio, agás de vehículos de motor e motocicletas	1243	235	16	3	4	0	1263	238	1.501
47 Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	819	1244	12	7	1	1	832	1252	2.084
49 Transporte terrestre e por tubaxe	1026	77	31	0	16	0	1073	77	1.150
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	36	4	2	0	0	0	38	4	42
51 Transporte aéreo	11	4	0	0	0	0	11	4	15
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	767	166	4	1	0	0	771	167	938
53 Actividades postais e de correos	103	108	2	1	0	1	105	110	305
55 Servizos de aloxamento	94	190	2	2	0	0	96	192	288
56 Servizos de comidas e bebidas	824	908	15	6	1	0	840	914	1.754
58 Edición	6	5	0	0	0	0	6	5	11
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	9	9	0	0	0	0	9	9	18
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	13	1	0	0	0	0	13	1	14
61 Telecomunicacións	25	5	0	0	0	0	25	5	30
62 Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	12	9	0	0	0	0	12	9	21
63 Servizos de información	4	2	0	0	0	0	4	2	6
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	7	23	1	0	0	0	8	23	31
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	2	5	0	0	0	0	2	5	7
66 Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	7	14	0	0	0	0	7	14	21
67 Actividades inmobiliarias	11	9	0	2	0	0	11	11	22
68 Actividades xurídicas e de contabilidade	12	11	0	1	0	0	12	12	24
69 Actividades das sedes centrais, actividades de consultoría de xestión empresarial	8	10	1	0	0	0	9	10	19
70 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría, ensaios e análises técnicas	60	18	0	0	0	0	60	18	78
71 Investigación e desenvolvemento	14	8	0	0	0	0	14	8	22
72 Publicidade e estudos de mercado	15	10	0	0	0	0	15	10	25
73 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	19	44	1	0	0	0	20	44	64
74 Actividades veterinarias	17	13	1	1	0	0	18	14	32
75 Actividades de aluguer	58	3	2	0	0	0	60	3	63
76 Actividades relacionadas co emprego	32	11	0	1	0	0	32	12	44
77 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	4	0	0	0	0	0	4	4
78 Actividades de segurancia e investigación	73	9	0	0	0	0	73	9	82
79 Servizos a edificios e actividades de xardinaría	282	236	2	1	0	1	284	238	522
80 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	65	46	1	0	0	0	66	46	112
81 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	769	579	19	1	0	0	788	580	1.368
82 Educación	10	322	1	1	0	0	11	323	434
83 Actividades sanitarias	219	800	9	19	0	0	228	819	1.047
84 Asistencia en establecementos residenciais	51	607	0	0	0	0	51	607	658
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	53	553	1	3	0	0	54	556	610
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	28	12	3	0	0	0	31	12	43
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	5	7	1	0	0	0	6	7	13
92 Actividades de xogos de azar e apostas	7	6	0	0	0	0	7	6	13
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	230	107	5	0	0	0	235	107	342
94 Actividades asociativas	33	25	0	0	0	0	33	25	58
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	41	1	2	0	0	0	43	1	44
96 Outros servizos persoais	86	111	2	0	0	0	88	111	199
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	7	78	0	9	0	1	7	88	95
99 Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	22.167	8.909	410	86	52	4	22.629	8.999	31.628

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Cadro 9.8

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. A Coruña. 2019

	Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	159	90	7	3	1	0	167	93	260
2 Silvicultura e explotación forestal	254	2	14	0	1	0	269	2	271
3 Pesca e acuicultura	364	45	16	2	2	0	382	47	429
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
8 Outras industrias extractivas	17	0	0	0	0	0	17	0	17
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	378	449	3	2	1	0	382	451	833
11 Fabricación de bebidas	38	5	0	0	0	0	38	5	43
13 Industria téxtil	26	19	0	0	0	0	26	19	45
14 Confección de roupa de vestir	26	68	1	0	0	0	27	68	95
15 Industria do coiro e do calzado	6	3	0	0	0	0	6	3	9
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles), cestería e espartaría	272	34	7	0	0	0	279	34	313
17 Industria do papel	35	4	0	0	1	0	36	4	40
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	68	12	0	0	0	0	68	12	80
19 Coquerías e refinación de petróleo	9	6	0	0	0	0	9	6	15
20 Industria química	36	2	1	0	0	0	37	2	39
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	1	2	0	0	0	0	1	2	3
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	53	3	0	0	0	0	53	3	56
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	109	5	1	0	0	0	110	5	115
24 Metalurxia, fabricación de produtos de ferro, acero e ferroalixaxes	146	2	2	0	0	0	148	2	150
25 Fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento	639	11	7	0	1	0	647	11	658
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	14	3	0	0	0	0	14	3	17
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	8	0	0	0	0	0	8	0	8
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	70	2	0	0	0	0	70	2	72
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	97	2	0	0	0	0	97	2	99
30 Fabricación doutro material de transporte	165	5	1	0	0	0	166	5	171
31 Fabricación de mobles	159	7	3	0	0	0	162	7	169
32 Outras industrias manufactуреiras	8	0	0	1	0	0	8	1	9
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	204	5	3	0	0	0	207	5	212
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	29	0	0	0	0	0	29	0	29
36 Captación, depuración e distribución de auga	24	2	0	0	0	0	24	2	26
37 Recolle e tratamento de augas residuais	3	0	0	0	0	0	3	0	3
38 Recolle, tratamento e eliminación de residuos; valorización	170	29	2	0	0	0	172	29	201
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	4	0	0	0	0	0	4	0	4
40 Construción de edificios	690	8	17	0	4	0	711	8	719
41 Enxeñaría civil	179	2	4	0	1	0	184	2	186
43 Actividades de construción especializada	1519	10	27	0	0	0	1546	10	1556
45 Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	255	5	4	0	0	0	259	5	264
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	543	90	4	1	1	0	548	91	639
47 Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	442	646	6	4	0	1	448	651	1.099
49 Transporte terrestre e por tubaxe	424	26	14	0	3	0	441	26	467
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	14	0	2	0	0	0	16	0	16
51 Transporte aéreo	8	2	0	0	0	0	8	2	10
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	442	117	1	0	0	0	443	117	560
53 Actividades postais e de correos	98	49	0	0	0	0	98	49	147
55 Servizos de aloxamento	40	80	0	2	0	0	40	82	122
56 Servizos de comidas e bebidas	411	388	11	4	1	0	423	392	815
58 Edición	1	1	0	0	0	0	1	1	2
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	5	7	0	0	0	0	5	7	12
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	4	1	0	0	0	0	4	1	5
61 Telecomunicacións	16	3	0	0	0	0	16	3	19
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	11	5	0	0	0	0	11	5	16
63 Servizos de información	1	1	0	0	0	0	1	1	2
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	1	9	0	0	0	0	1	9	10
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	3	0	0	0	0	0	3	3
66 Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	2	5	0	0	0	0	2	5	7
67 Actividades inmobiliarias	5	3	0	2	0	0	5	5	10
68 Actividades xurídicas e de contabilidade	7	1	0	0	0	0	7	1	8
69 Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	5	5	0	0	0	0	5	5	10
70 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	35	9	0	0	0	0	35	9	44
71 Investigación e desenvolvemento	1	1	0	0	0	0	1	1	2
72 Publicidade e estudos de mercado	7	8	0	0	0	0	7	8	15
73 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	14	40	1	0	0	0	15	40	55
74 Actividades veterinarias	7	3	0	0	0	0	7	3	10
75 Actividades de alugamento	25	2	1	0	0	0	26	2	28
76 Actividades relacionadas co emprego	27	9	0	1	0	0	27	10	37
77 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	2	0	0	0	0	0	2	2
78 Actividades de seguranza e investigación	50	5	0	0	0	0	50	5	55
79 Servizos a edificios e actividades de xardinería	170	133	1	0	0	1	171	134	305
80 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	41	30	0	0	0	0	41	30	71
81 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	253	215	9	0	0	0	262	215	477
82 Educación	45	153	0	0	0	0	45	153	198
83 Actividades sanitarias	96	363	5	10	0	0	101	373	474
84 Asistencia en establecementos residenciais	21	216	0	0	0	0	21	216	237
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	20	274	1	1	0	0	21	275	296
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	15	9	2	0	0	0	17	9	26
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	2	5	1	0	0	0	3	5	8
92 Actividades de xogos de azar e apostas	3	3	0	0	0	0	3	3	6
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	84	38	1	0	0	0	85	38	123
94 Actividades asociativas	14	12	0	0	0	0	14	12	26
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	22	0	2	0	0	0	24	0	24
96 Outros servizos persoais	60	62	1	0	0	0	61	62	123
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	4	32	0	2	0	0	4	34	38
99 Actividades de organizacións e organismos extraterreitoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	9.731	3.908	183	35	17	2	9.931	3.945	13.876

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
 Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.9

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. Lugo, 2019

	Leves		Graves		Mortais		Totais		
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	213	86	7	4	0	0	220	90	310
2 Silvicultura e explotación forestal	144	0	5	0	0	0	149	0	149
3 Pesca e acuicultura	85	3	2	0	0	0	87	3	90
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Outras industrias extractivas	21	0	1	0	0	0	22	0	22
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11 Industria da alimentación	199	114	4	0	0	0	203	114	317
11 Fabricación de bebidas	14	1	0	0	0	0	14	1	15
13 Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Confección de roupa de vestir	0	1	0	0	0	0	0	1	1
15 Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Industria da madeira e cortiza (agás mobles), cestería e espartaría	87	0	5	0	1	0	93	0	93
17 Industria do papel	1	0	0	0	0	0	1	0	1
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	5	0	0	0	0	0	5	0	5
19 Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Industria química	7	0	0	0	0	0	7	0	7
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	15	1	0	0	0	0	15	1	16
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	37	5	0	0	0	0	37	5	42
24 Metalurxia, fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferro aliaxes	11	1	1	0	0	0	12	1	13
25 Fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento	64	0	0	0	1	0	65	0	65
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	5	0	0	0	0	0	5	0	5
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	21	0	0	0	0	0	21	0	21
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	5	0	0	0	0	0	5	0	5
30 Fabricación doutro material de transporte	10	0	0	0	0	0	10	0	10
31 Fabricación de mobles	8	2	0	0	0	0	8	2	10
32 Outras industrias manufactureiras	4	0	0	0	0	0	4	0	4
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	42	2	0	0	0	0	42	2	44
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	1	0	0	0	0	0	1	0	1
36 Captación, depuración e distribución de auga	1	0	0	0	0	0	1	0	1
37 Recolla e tratamento de augas residuais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	26	3	0	0	0	0	26	3	29
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41 Construción de edificios	200	3	4	0	0	0	204	3	207
42 Enxeñaría civil	26	2	0	0	0	0	26	2	28
43 Actividades de construción especializada	260	1	8	0	0	0	268	1	269
44 Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	76	3	2	0	0	0	78	3	81
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	137	21	4	1	1	0	142	22	164
47 Comercio polo miúdo agás vehículos de motor e motocicletas	64	113	1	0	0	0	65	113	178
49 Transporte terrestre e por tubaxe	156	10	7	0	6	0	169	10	179
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	1	0	0	0	0	0	1	0	1
51 Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	10	0	0	0	0	0	10	0	10
53 Actividades postais e de correos	13	10	0	0	0	0	13	10	23
55 Servizos de aloxamento	13	21	1	0	0	0	14	21	35
56 Servizos de comidas e bebidas	85	113	0	0	0	0	85	113	198
59 Edición	2	1	0	0	0	0	2	1	3
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	1	0	0	0	0	0	1	0	1
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	2	0	0	0	0	0	2	0	2
61 Telecomunicacións	3	0	0	0	0	0	3	0	3
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	0	4	0	0	0	0	0	4	4
63 Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	1	2	0	0	0	0	1	2	3
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66 Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	2	2	0	0	0	0	2	2	4
68 Actividades inmobiliarias	1	0	0	0	0	0	1	0	1
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	2	1	0	0	0	0	2	1	3
70 Actividades das sedes centrais, actividades de consultoría de xestión empresarial	1	1	0	0	0	0	1	1	2
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría, ensaios e análises técnicas	6	3	0	0	0	0	6	3	9
72 Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73 Publicidade e estudos de mercado	1	0	0	0	0	0	1	0	1
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
75 Actividades veterinarias	8	5	1	1	0	0	9	6	15
77 Actividades de aluguer	9	0	0	0	0	0	9	0	9
78 Actividades relacionadas co emprego	1	2	0	0	0	0	1	2	3
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80 Actividades de seguranza e investigación	17	2	0	0	0	0	17	2	19
81 Servizos a edificios e actividades de xardinería	30	29	1	0	0	0	31	29	60
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	4	1	0	0	0	0	4	1	5
84 Administración pública e defensa, Seguridade Social obrigatoria	111	97	2	0	0	0	113	97	210
85 Educación	10	17	0	0	0	0	10	17	27
86 Actividades sanitarias	27	88	1	5	0	0	28	93	121
87 Asistencia en establecementos residenciais	7	103	0	0	0	0	7	103	110
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	4	86	0	0	0	0	4	86	90
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	1	1	0	0	0	0	1	1	2
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	1	1	0	0	0	0	1	1	2
92 Actividades de xogos de azar e apostas	2	1	0	0	0	0	2	1	3
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	29	20	1	0	0	0	30	20	50
94 Actividades asociativas	3	1	0	0	0	0	3	1	4
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	3	0	0	0	0	0	3	0	3
96 Outros servizos persoais	5	10	0	0	0	0	5	10	15
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	1	9	0	1	0	1	1	11	12
99 Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	2.364	1.003	58	12	9	1	2.431	1.016	3.447

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNA E) 2009.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Cadro 9.10

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. Ourense. 2019

		Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	79	25	2	0	0	0	81	25	106
2	Actividades de construción especializada	79	7	1	0	1	0	81	7	88
3	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Asistencia en establecementos residenciais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Actividades sanitarias	1	0	0	0	0	0	1	0	1
8	Construción de edificios	69	0	1	0	0	0	70	0	70
9	Servizos de comidas e bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	57	62	0	0	0	0	57	62	219
11	Transporte terrestre e por tubaxe	29	1	0	0	0	0	29	1	30
13	Silvicultura e explotación forestal	3	1	0	0	0	0	3	1	4
14	Comercio por xunto e intermedarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	7	15	0	0	0	0	7	15	22
15	Industria da alimentación	1	0	0	0	0	0	1	0	1
16	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	68	1	1	0	0	0	69	1	70
17	Outras industrias extractivas	2	0	0	0	0	0	2	0	2
18	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	2	0	1	0	0	0	3	0	3
19	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
20	Enxeñaría civil	6	0	0	0	0	0	6	0	6
21	Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	69	21	0	0	0	0	69	21	90
23	Industria da madeira e cortiza (agás mobles), cestería e espartaria	177	42	1	0	1	0	179	42	221
24	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	12	0	0	0	0	0	12	0	12
25	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	117	7	0	0	0	0	117	7	124
26	Educación	0	1	0	0	0	0	0	1	1
27	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	26	0	0	0	0	0	26	0	26
28	Fabricación doutro material de transporte	55	4	0	0	0	0	55	4	59
29	Confección de roupa de vestir	62	10	0	0	0	0	62	10	72
30	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	27	8	0	0	0	0	27	8	35
31	Actividades postais e de correos	28	0	0	0	0	0	28	0	28
32	Fabricación de mobles	3	1	0	0	0	0	3	1	4
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	12	0	0	0	0	0	12	0	12
34	Fabricación de material e equipamento eléctrico	7	0	0	0	0	0	7	0	7
36	Fabricación de bebidas	5	0	0	0	0	0	5	0	5
37	Industria química	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Outros servizos persoais	34	3	0	0	0	0	34	3	37
39	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixaxes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	138	2	3	0	1	0	142	2	144
42	Servizos de aloxamento	73	2	2	0	1	0	76	2	78
43	Actividades asociativas	259	3	5	0	0	0	264	3	267
45	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría, ensaios e análises técnicas	77	0	0	0	1	0	78	0	78
46	Actividades de aluguer	119	15	1	0	0	0	120	15	135
47	Captación, depuración e distribución de auga	91	113	1	1	0	0	92	114	206
49	Publicidade e estudos de mercado	117	6	3	0	1	0	121	6	127
50	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Outras industrias manufactureiras	34	4	0	0	0	0	34	4	38
53	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	8	8	0	1	0	1	8	10	18
55	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	2	12	0	0	0	0	2	12	14
56	Actividades de seguridade e investigación	72	91	1	1	0	0	73	92	165
58	Actividades de creación, artísticas e espectáculos	1	1	0	0	0	0	1	1	2
59	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	1	0	0	0	0	0	1	1
60	Telecomunicacións	5	0	0	0	0	0	5	0	5
61	Actividades xurídicas e de contabilidade	2	0	0	0	0	0	2	0	2
62	Industria do papel	1	0	0	0	0	0	1	0	1
63	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	2	5	0	0	0	0	2	5	7
65	Recolla e tratamento de augas residuais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
66	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	1	2	0	0	0	0	1	2	3
67	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68	Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	1	1	0	0	0	0	1	1	2
69	Actividades veterinarias	1	1	0	0	0	0	1	1	2
70	Edición	6	0	0	0	0	0	6	0	6
71	Investigación e desenvolvemento	1	0	0	0	0	0	1	0	1
72	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	1	0	0	0	0	0	1	1
73	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	1	0	0	0	0	0	1	1
74	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	1	1	0	0	0	0	1	1	2
75	Pesca e acuicultura	6	0	0	0	0	0	6	0	6
76	Extracción de antracita, hulla e lignito	3	0	0	0	0	0	3	0	3
77	Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78	Extracción mineral metálicos	3	1	0	0	0	0	3	1	4
79	Actividades de apoio ás industrias extractivas	26	32	0	1	0	0	26	33	59
80	Industria do coiro e do calzado	2	3	0	0	0	0	2	3	5
81	Coquerías e refinación de petróleo	138	86	3	0	0	0	141	86	227
82	Fabricación de produtos farmacéuticos	20	41	0	0	0	0	20	41	61
83	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	26	121	2	2	0	0	28	123	151
84	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	11	130	0	0	0	0	11	130	141
85	Transporte aéreo	8	52	0	0	0	0	8	52	60
86	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	3	0	0	0	0	0	3	0	3
87	Programación, consultoría e outras actividades relacionadas coa informática	2	1	0	0	0	0	2	1	3
88	Servizos de información	1	0	0	0	0	0	1	0	1
89	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	15	4	0	0	0	0	15	4	20
90	Actividades inmobiliarias	2	1	0	0	0	0	2	1	3
91	Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	3	0	0	0	0	0	3	0	3
92	Actividades relacionadas co emprego	5	11	0	0	0	0	5	11	16
93	Actividades de xogos de azar e apostas	1	14	0	1	0	0	1	15	16
94	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		2.427	976	28	7	6	1	2.461	984	3.445

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
 Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.11

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas^(*) por gravidade. Pontevedra. 2019

	Leves		Graves		Mortais		Totais		Total
	Homes	Mulheres	Homes	Mulheres	Homes	Mulheres	Homes	Mulheres	
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	81	60	2	2	0	0	83	62	145
2 Silvicultura e explotación forestal	126	6	6	1	1	0	133	7	140
3 Pesca e acuicultura	324	73	11	5	1	0	336	78	414
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Outras industrias extractivas	29	0	0	0	0	0	29	0	29
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	549	595	4	2	1	0	554	597	1.151
11 Fabricación de bebidas	23	8	0	0	0	0	23	8	31
13 Industria téxtil	17	6	0	0	0	0	17	6	23
14 Confección de roupa de vestir	5	13	0	1	0	0	5	14	19
15 Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartería	153	6	3	0	1	0	157	6	163
17 Industria do papel	24	4	1	0	0	0	25	4	29
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	17	6	0	0	0	0	17	6	23
19 Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Industria química	28	2	0	0	0	0	28	2	30
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	9	4	0	0	0	0	9	4	13
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	69	8	1	0	0	0	70	8	78
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	151	3	5	0	0	0	156	3	159
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	101	15	2	0	0	0	103	15	118
25 Fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento	485	19	3	1	0	0	488	20	508
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	2	1	0	0	0	0	2	1	3
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	5	0	0	0	0	0	5	0	5
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	111	4	2	0	1	0	114	4	118
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	331	89	5	1	1	0	337	90	427
30 Fabricación doutro material de transporte	870	11	2	0	1	0	873	11	884
31 Fabricación de mobles	43	1	2	0	0	0	45	1	46
32 Outras industrias manufactureiras	4	0	0	0	0	0	4	0	4
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	165	3	3	0	0	0	168	3	171
35 Fornecedor de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	27	1	2	0	0	0	29	1	30
36 Captación, depuración e distribución de auga	19	1	2	0	0	0	21	1	22
37 Recolla e tratamento de augas residuais	3	0	0	0	0	0	3	0	3
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	67	9	2	1	1	0	70	10	80
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
41 Construción de edificios	526	3	19	0	1	0	546	3	549
42 Enxeñaría civil	97	1	2	0	0	0	99	1	100
43 Actividades de construción especializada	559	6	16	1	1	0	576	7	583
45 Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	234	16	3	0	1	0	238	16	254
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, salvo de vehículos de motor e motocicletas	444	109	7	1	2	0	453	110	563
47 Comercio ao retal, salvo de vehículos de motor e motocicletas	222	372	4	2	1	0	227	374	601
49 Transporte terrestre e por tubaxe	329	35	7	0	6	0	342	35	377
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	21	4	0	0	0	0	21	4	25
51 Transporte aéreo	3	2	0	0	0	0	3	2	5
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	281	45	3	1	0	0	284	46	330
53 Actividades postais e de correos	74	41	2	0	0	0	76	41	117
55 Servizos de aloxamento	39	77	1	0	0	0	40	77	117
56 Servizos de comidas e bebidas	256	316	3	1	0	0	259	317	576
58 Edición	2	2	0	0	0	0	2	2	4
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	3	1	0	0	0	0	3	1	4
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	2	0	0	0	0	0	2	0	2
61 Telecomunicacións	4	2	0	0	0	0	4	2	6
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63 Servizos de información	3	1	0	0	0	0	3	1	4
64 Servizos financeiros, salvo seguros e fondos de pensións	3	7	1	0	0	0	4	7	11
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, salvo Seguridade Social obrigatoria	1	2	0	0	0	0	1	2	3
66 Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	2	5	0	0	0	0	2	5	7
68 Actividades inmobiliarias	5	6	0	0	0	0	5	6	11
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	2	8	0	1	0	0	2	9	11
70 Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	1	3	1	0	0	0	2	3	5
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	13	6	0	0	0	0	13	6	19
72 Investigación e desenvolvemento	12	7	0	0	0	0	12	7	19
73 Publicidade e estudos de mercado	7	1	0	0	0	0	7	1	8
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	4	3	0	0	0	0	4	3	7
75 Actividades veterinarias	1	4	0	0	0	0	1	4	5
77 Actividades de aluguer	13	1	1	0	0	0	13	1	20
78 Actividades relacionadas co emprego	1	0	0	0	0	0	1	0	1
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	2	0	0	0	0	0	2	2
80 Actividades de seguranza e investigación	3	1	0	0	0	0	3	1	4
81 Servizos a edificios e actividades de xardinaría	56	42	0	0	0	0	56	42	98
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	13	12	1	0	0	0	13	12	31
84 Administración pública e defensa, Seguridade Social obrigatoria	267	181	5	1	0	0	272	182	454
85 Educación	35	111	1	1	0	0	36	112	148
86 Actividades sanitarias	70	228	1	2	0	0	71	230	301
87 Asistencia en establecementos residenciais	12	158	0	0	0	0	12	158	170
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	21	141	0	2	0	0	21	143	164
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	9	2	1	0	0	0	10	2	12
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92 Actividades de xogos de azar e apostas	1	2	0	0	0	0	1	2	3
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	101	45	3	0	0	0	104	45	149
94 Actividades asociativas	14	11	0	0	0	0	14	11	25
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	13	1	0	0	0	0	13	1	14
96 Outros servizos persoais	16	28	1	0	0	0	17	28	45
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	1	23	0	5	0	0	1	28	29
99 Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	7.645	3.022	141	32	20	0	7.806	3.054	10.860

^(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.12

**Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo.
Galicia. 2019**

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Actividades de construción especializada	2.675
2	Industria da alimentación	2.520
3	Comercio polo miúdo, agás vehículos de motor e motocicletas	2.084
4	Servizos de comidas e bebidas	1.754
5	Construción de edificios	1.619
6	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1.501
7	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	1.368
8	Fabricación de produtos metálicos agás maquinaria e equipamento	1.355
9	Transporte terrestre e por tubaxe	1.150
10	Fabricación doutro material de transporte	1.100

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.5. Distribución en función doutras variables

Examínase neste apartado os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. Onde se poida efectuar, e para unha visión clarificadora das cifras, é necesario poñelas en relación con outros parámetros, fundamentalmente no relativo á distribución real de efectivos.

Ao agrupar os accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 9.13) destacan un ano máis, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións”, que representan o 34,5% do total de accidentes en 2019, e cuxa cualificación é, na súa maioría, de carácter leve. Desagreganse especificamente os sobreesforzos pola súa importancia cuantitativa. Pero se temos en conta a gravidade das lesións, pasan a destacar os accidentes producidos por “caídas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóbiles”, que supuxeron o 35,3% dos accidentes graves neste ano (o 41,8% en 2018); e os “infartos e outras patoloxías non traumáticas”, que supuxeron o 28,6% dos accidentes mortais (o 32,7% en 2018).

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.13

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	562	273	67,31	32,69	19	4	82,61	17,39	3	0	100,00	0,00	584	277	861	67,83	32,17
Afogamentos, sepultamentos	18	5	78,26	21,74	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	20	5	25	80,00	20,00
Caidas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	5.427	2.876	65,36	34,64	142	39	78,45	21,55	11	1	91,67	8,33	5.580	2.916	8.496	65,68	34,32
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	4.608	1.111	80,57	19,43	99	11	90,00	10,00	11	1	91,67	8,33	4.718	1.123	5.841	80,77	19,23
Contacto con axente cortante ou punzante	2.555	778	76,66	23,34	33	2	94,29	5,71	0	0	0,00	0,00	2.588	780	3.368	76,84	23,16
Esmagamentos por atrapamento e amputacións	1.204	313	79,37	20,63	60	8	88,24	11,76	10	0	100,00	0,00	1.274	321	1.595	79,87	20,13
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	7.523	3.369	69,07	30,93	14	10	58,33	41,67	0	0	0,00	0,00	7.537	3.379	10.916	69,05	30,95
Mordeduras, patadas e picaduras	236	176	57,28	42,72	5	3	62,50	37,50	0	0	0,00	0,00	241	179	420	57,38	42,62
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	34	6	85,00	15,00	38	9	80,85	19,15	14	2	87,50	12,50	86	17	103	83,50	16,50
Outros contactos	0	2	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	2	3	33,33	66,67
Total	22.167	8.909	71,13	28,87	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Sobreesforzos	7.422	3.345	68,93	31,07	14	9	60,87	39,13	0	0	0,00	0,00	7.436	3.354	10.790	68,92	31,08

Pola importancia numérica e a heteroxeneidade do grupo 7 faise a desagregación dos accidentes por sobreesforzos.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Na análise dos accidentes segundo a natureza da lesión producida (cadro 9.14) pode observarse que o 55,6% do total de accidentes son “torceduras, escordaduras e distensións”, a maioría de carácter leve. A porcentaxe é practicamente a mesma que a de 2018. A maioría dos accidentes graves tiveron como consecuencia fracturas óseas, co 51,4% (o 49,7% en 2018), mentres que as maiores porcentaxes dos accidentes mortais produciron lesións múltiples, (39,3%) e infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas (39,3%), nunha situación moi similar á de 2018.

Cadro 9.14

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Lesións superficiais e feridas abertas	7.277	2.225	76,58	23,42	40	5	88,89	11,11	0	0	0,00	0,00	7.317	2.230	9.547	76,64	23,36
Fracturas de ósos	2.080	637	76,56	23,44	205	50	80,39	19,61	1	0	100,00	0,00	2.286	687	2.973	76,89	23,11
Torceduras, escordaduras e distensións	11.908	5.657	67,79	32,21	27	9	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	11.935	5.666	17.601	67,81	32,19
Amputacións traumáticas	97	10	90,65	9,35	30	2	93,75	6,25	0	0	0,00	0,00	127	12	139	91,37	8,63
Conmocións e lesións internas	132	54	70,97	29,03	26	4	86,67	13,33	12	0	100,00	0,00	170	58	228	74,56	25,44
Queimaduras, escaldaduras e conxelacións	415	214	65,98	34,02	18	3	85,71	14,29	2	0	100,00	0,00	435	217	652	66,72	33,28
Envenenamentos e infeccións	42	18	70,00	30,00	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	43	19	62	69,35	30,65
Afogamentos e asfixias	11	5	68,75	31,25	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	12	5	17	70,59	29,41
Efectos do ruído, vibracións e presión	7	1	87,50	12,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Ambiente térmico e radiacións	37	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	37	0	37	100,00	0,00
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	15	17	48,48	51,52	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	19	17	36	52,78	47,22
Lesións múltiples	109	61	64,12	35,88	23	2	92,00	8,00	20	2	90,91	9,09	152	65	217	70,05	29,95
Infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas	34	7	82,93	17,07	38	10	79,17	20,83	14	2	87,50	12,50	86	19	105	81,90	18,10
Outras non incluídas ou sen especificar	2	3	40,00	60,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	3	6	50,00	50,00
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En atención á parte do corpo lesionada, (cadro 9.15), as mans ocupan o primeiro lugar. Xunto coas extremidades inferiores, agás os pes, foron a parte lesionada no 47,4% do total de accidentes en 2019. Esas mesmas partes do corpo agrupan a maioría dos accidentes graves, o 37,1% (o 37,0% en 2018).

Cadro 9.15

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Cabeza	277	89	75,68	24,32	9	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	286	89	375	76,27	23,73
Cranio	79	37	68,10	31,90	18	5	78,26	21,74	7	1	87,50	12,50	104	43	147	70,75	29,25
Cara (agás ollos)	299	95	75,89	24,11	8	1	88,89	11,11	0	0	0,00	0,00	307	96	403	76,18	23,82
Ollos	958	159	85,77	14,23	15	3	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	973	162	1.135	85,73	14,27
PESCOZO	648	469	58,01	41,99	2	2	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	651	471	1.122	58,02	41,98
Lombo	3.031	1.214	71,40	28,60	24	5	82,76	17,24	0	0	0,00	0,00	3.055	1.219	4.274	71,48	28,52
Tórax	1.234	301	80,39	19,61	66	9	88,00	12,00	16	1	94,12	5,88	1.316	311	1.627	80,89	19,11
Extremidades superiores (agás mans)	3.120	1.385	69,26	30,74	37	16	69,81	30,19	1	0	100,00	0,00	3.158	1.401	4.559	69,27	30,73
Mans	5.805	2.481	70,06	29,94	65	12	84,42	15,58	0	0	0,00	0,00	5.870	2.493	8.363	70,19	29,81
Extremidades inferiores (agás pés)	4.747	1.791	72,61	27,39	83	24	77,57	22,43	0	0	0,00	0,00	4.830	1.815	6.645	72,69	27,31
Pés	1.498	618	70,79	29,21	26	6	81,25	18,75	0	0	0,00	0,00	1.524	624	2.148	70,95	29,05
Lesións múltiples	469	268	63,64	36,36	57	3	95,00	5,00	26	2	92,86	7,14	552	273	825	66,91	33,09
Outras non incluídas ou sen especificar	2	2	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	2	5	60,00	40,00
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En canto á idade dos accidentados (cadro 9.16), conséntase unha relación bastante acusada entre esta e a gravidade dos accidentes. A maioría dos accidentes de traballo concéntranse no intervalo entre 35 e 44 anos (o 31% do total dos accidentes de 2019 fronte ao 31,7% de 2018); mentres que o intervalo de 45 a 54 anos agrupa a maior porcentaxe de accidentes graves, o 34,5% (cunha diminución moi importante, non obstante, respecto de 2018, en que esa porcentaxe foi do 55,42%). Polo que respecta aos accidentes mortais, os intervalos de maior sinistralidade son os mesmos, se ben é

aínda máis acusada a súa sinistralidade. Así, mentres o intervalo de 45 a 54 anos agrupa o 42,8% dos accidentes mortais, o de 55 a 65 anos acapara o 33,9% destes accidentes. Entre ambos os dous intervalos agrupan, polo tanto, o 58,7% dos accidentes graves e o 76,7% dos accidentes mortais.

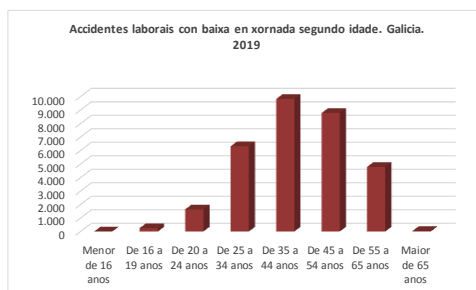
Parece relevante o dato constatable en 2019 (ao igual que pasou en 2018) de que a sinistralidade global das mulleres non deixa de medrar porcentualmente coa idade, ao tempo que ocorre o contrario coa dos homes, que decrece porcentualmente coa idade. Isto, que se pode comprobar cos datos do cadro 9.15, e que ocorre co total de accidentes, deixa de ser unha potencial regra xeral deste ano cando se analizan os accidentes graves e mortais. No primeiro caso, o dos accidentes graves, a maior porcentaxe de mulleres accidentadas dáse no tramo de entre 55 e 65 anos, mentres que nos homes esa maior porcentaxe dáse no tramo de 35 a 44 anos.

Cadro 9.16

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menor de 16 anos	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
De 16 a 19 anos	201	47	81,05	18,95	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	205	47	252	81,35	18,65
De 20 a 24 anos	1.246	378	76,72	23,28	10	2	83,33	16,67	1	0	100,00	0,00	1.257	380	1.637	76,79	23,21
De 25 a 34 anos	4.683	1.569	74,90	25,10	51	8	86,44	13,56	3	0	100,00	0,00	4.737	1.577	6.314	75,02	24,98
De 35 a 44 anos	7.103	2.597	73,23	26,77	92	14	86,79	13,21	6	1	85,71	14,29	7.201	2.612	9.813	73,38	26,62
De 45 a 54 anos	5.916	2.669	68,91	31,09	147	24	85,96	14,04	22	2	91,67	8,33	6.085	2.695	8.780	69,31	30,69
De 55 a 65 anos	2.992	1.633	64,69	35,31	104	38	73,24	26,76	18	1	94,74	5,26	3.114	1.672	4.786	65,06	34,94
Mayor de 65 anos	23	16	58,97	41,03	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	27	16	43	62,79	37,21
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 9.17) permite constatar una relación directa entre ambos os factores, de xeito que, tanto en 2019 coma en anos anteriores, as empresas de entre 5 e 25 traballadores concentran a maior porcentaxe do total de accidentes (o 26% en 2019, fronte ao 27,5%, en 2018), igual que ocorre cos accidentes graves (o 25% en 2019, fronte ao 28,6% en 2018), e os mortais (o 23,2% en 2019, fronte ao 44,2% en 2018. Aquí a porcentaxe diminuíu sensiblemente). Resulta determinante sinalar que o 45,8% dos accidentes graves de 2019 (o 49,9% en 2018) e o 41,1% dos mortais (o 63,5% en 2018) tiveron lugar en empresas de ata 25 persoas traballadoras.

Cadro 9.17

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia. 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Conta propia	1.786	537	76,88	23,12	95	21	81,90	18,10	13	0	100,00	0,00	1.894	558	2.452	77,24	22,76
De 1 a 4	2.500	740	77,16	22,84	86	15	85,15	14,85	8	2	80,00	20,00	2.594	757	3.351	77,41	22,59
De 5 a 25	6.667	1.422	82,42	17,58	111	13	89,52	10,48	13	0	100,00	0,00	6.791	1.435	8.226	82,56	17,44
De 26 a 50	3.212	751	81,05	18,95	36	3	92,31	7,69	11	0	100,00	0,00	3.259	754	4.013	81,21	18,79
De 51 a 100	2.753	1.026	72,85	27,15	30	1	96,77	3,23	3	0	100,00	0,00	2.786	1.027	3.813	73,07	26,93
De 101 a 250	2.555	1.538	62,42	37,58	30	5	85,71	14,29	2	0	100,00	0,00	2.587	1.543	4.130	62,64	37,36
De 251 a 500	1.347	918	59,47	40,53	7	4	63,64	36,36	0	2	0,00	100,00	1.354	924	2.278	59,44	40,56
De 501 a 1.000	604	670	47,41	52,59	8	6	57,14	42,86	2	0	100,00	0,00	614	676	1.290	47,60	52,40
Máis de 1.000	743	1.307	36,24	63,76	7	18	28,00	72,00	0	0	0,00	0,00	750	1.325	2.075	36,14	63,86
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Nos seguintes cadros, 9.18 e 9.19, examínase os accidentes segundo a antigüidade do traballador accidentado na empresa e no posto de traballo, con resultados que poden resultar paradoxais. Conforme ao primeiro destes criterios, o maior número de accidentados concéntrase nos últimos anos no segmento daqueles que teñen unha antigüidade na empresa de máis de tres anos (o 40,2% en 2019, e o 40,3% en 2018), seguido daqueles que teñen unha antigüidade inferior aos tres meses (o 20,5% en 2019, fronte ao 21,2% en 2018). Esa constante, pero máis acusada aínda, mantense para os accidentes graves (o 48,2% das persoas accidentadas teñen unha antigüidade na empresa superior aos tres anos, fronte ao 44,6% de 2018) e os mortais (en que esa porcentaxe é do 53,6% en 2019, cando foi do 40,4% en 2018). Resultados moi semellantes reflicte o cadro 9.19, que toma en conta a antigüidade no posto de traballo. Non obstante, resulta difícil extraer conclusións máis xerais sen incorporar na análise o dato da distribución da poboación asalariada, en función da natureza da súa relación laboral.

Cadro 9.18

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia. 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menos de 3 meses	4.430	1.971	69,21	30,79	71	15	82,56	17,44	6	2	75,00	25,00	4.507	1.988	6.495	69,39	30,61
3 meses a 6 meses	2.723	1.081	71,58	28,42	45	4	91,84	8,16	5	1	83,33	16,67	2.773	1.086	3.859	71,86	28,14
6 meses a 1 ano	2.212	757	74,50	25,50	37	3	92,50	7,50	3	0	100,00	0,00	2.252	760	3.012	74,77	25,23
1 ano a 3 anos	4.098	1.351	75,21	24,79	68	14	82,93	17,07	9	0	100,00	0,00	4.175	1.365	5.540	75,36	24,64
Máis de 3 anos	8.704	3.749	69,89	30,11	189	50	79,08	20,92	29	1	96,67	3,33	8.922	3.800	12.722	70,13	29,87
Total	31.076	8.909	74,77	25,23	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

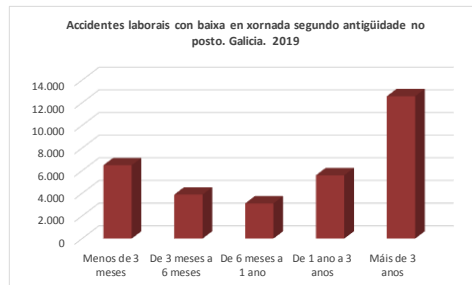
Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.19

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia. 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menos de 3 meses	4.399	1.986	68,90	31,10	70	14	83,33	16,67	6	2	75,00	25,00	4.475	2.002	6.477	69,09	30,91
De 3 meses a 6 meses	2.757	1.073	71,98	28,02	42	6	87,50	12,50	5	1	83,33	16,67	2.804	1.080	3.884	72,19	27,81
De 6 meses a 1 ano	2.285	768	74,84	25,16	42	3	93,33	6,67	3	0	100,00	0,00	2.330	771	3.101	75,14	24,86
De 1 ano a 3 anos	4.140	1.363	75,23	24,77	68	13	83,95	16,05	10	0	100,00	0,00	4.218	1.376	5.594	75,40	24,60
Máis de 3 anos	8.586	3.719	69,78	30,22	188	50	78,99	21,01	28	1	96,55	3,45	8.802	3.770	12.572	70,01	29,99
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 9.20), en 2019, de xeito máis acusado que en 2018, resultaron ser especialmente significativas as tres primeiras horas de traballo, que concentraron o 48,9% do total dos accidentes laborais (o 49,4% en 2018); o 47,8% dos accidentes graves (o 46,0% en 2018), e o 41,1% dos accidentes mortais (o 32,7% en 2018).

Cadro 9.20

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia. 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Primeira	3.006	1.564	65,78	34,22	55	14	79,71	20,29	4	3	57,14	42,86	3.065	1.581	4.646	65,97	34,03
Segunda	3.897	1.811	68,27	31,73	77	17	81,91	18,09	7	0	100,00	0,00	3.981	1.828	5.809	68,53	31,47
Terceira	3.431	1.487	69,76	30,24	62	12	83,78	16,22	9	0	100,00	0,00	3.502	1.499	5.001	70,03	29,97
Quarta	3.084	1.332	69,84	30,16	36	12	75,00	25,00	3	1	75,00	25,00	3.123	1.345	4.468	69,90	30,10
Quinta	2.460	909	73,02	26,98	44	9	83,02	16,98	9	0	100,00	0,00	2.513	918	3.431	73,24	26,76
Sexta	2.511	779	76,32	23,68	52	9	85,25	14,75	8	0	100,00	0,00	2.571	788	3.359	76,54	23,46
Sétima	2.079	552	79,02	20,98	30	3	90,91	9,09	8	0	100,00	0,00	2.117	555	2.672	79,23	20,77
Oitava	1.373	352	79,59	20,41	43	6	87,76	12,24	3	0	100,00	0,00	1.419	358	1.777	79,85	20,15
Novena	135	44	75,42	24,58	6	1	85,71	14,29	0	0	0,00	0,00	141	45	186	75,81	24,19
Décima	67	28	70,53	29,47	1	1	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	69	29	98	70,41	29,59
Undécima	41	14	74,55	25,45	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	43	15	58	74,14	25,86
Duodécima	58	19	75,32	24,68	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	60	19	79	75,95	24,05
Maíor da duodécima	25	18	58,14	41,86	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	25	19	44	56,82	43,18
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

No que ten que ver coas horas do día en que se produciron en 2018 os accidentes laborais (cadro 9.21) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte, de xeito que esa franxa horaria concentrou a maior porcentaxe do total accidentes (o 41,4% fronte ao 41,2% de 2018) e dos accidentes graves (o 39,9%, fonte ao 38,6% en 2018); non obstante, nos accidentes mortais a franxa horaria de maior

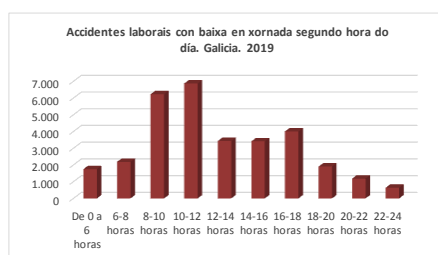
sinistralidade resultou ser a que vai das 12 ás 16 horas, co 39,9% dos accidentes mortais.

Cadro 9.21

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia, 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
			%	%			%	%			%	%			Total	%	%
	Homes	Mulleres			Homes	Mulleres			Homes	Mulleres			Homes	Mulleres			
De 0 a 6 horas	1.259	468	72,90	27,10	20	1	95,24	4,76	6	0	100,00	0,00	1.285	469	1.754	73,26	26,74
6-8 horas	1.495	657	69,47	30,53	23	8	74,19	25,81	3	0	100,00	0,00	1.521	665	2.186	69,58	30,42
8-10 horas	4.406	1.719	71,93	28,07	77	21	78,57	21,43	7	1	87,50	12,50	4.490	1.741	6.231	72,06	27,94
10-12 horas	4.891	1.873	72,31	27,69	79	21	79,00	21,00	7	1	87,50	12,50	4.977	1.895	6.872	72,42	27,58
12-14 horas	2.154	1.210	64,03	35,97	47	11	81,03	18,97	8	2	80,00	20,00	2.209	1.223	3.432	64,36	35,64
14-16 horas	2.522	840	75,01	24,99	44	2	95,65	4,35	6	0	100,00	0,00	2.572	842	3.414	75,34	24,66
16-18 horas	3.114	804	79,48	20,52	72	8	90,00	10,00	9	0	100,00	0,00	3.195	812	4.007	79,74	20,26
18-20 horas	1.200	670	64,17	35,83	26	8	76,47	23,53	1	0	100,00	0,00	1.227	678	1.905	64,41	35,59
20-22 horas	677	488	58,11	41,89	13	4	76,47	23,53	3	0	100,00	0,00	693	492	1.185	58,48	41,52
22-24 horas	449	180	71,38	28,62	9	2	81,82	18,18	2	0	100,00	0,00	460	182	642	71,65	28,35
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Se centramos a mirada nos días en que ocorren os accidentes, constátase que a cifra total de accidentes vai diminuindo en 2019 de xeito constante de luns a domingo, comportamento que nada ten que ver co dos accidentes graves e mortais. No caso dos accidentes graves e mortais o día de maior sinistralidade en 2019 resultou ser os xoves, algo máis significativo para os accidentes graves, por ser maior o seu número. Nos accidentes graves, despois do xoves é o venres o de maior número de accidentes desta natureza. Entre o xoves e o venres concentrouse o 42,1% dos accidentes graves. No que atinxe aos accidentes de traballo mortais, mércores, xoves e venres totalizan o 61,5% do total de 2019.

Co que se leva dito ao comentar os cadros 9.20, 9.21 e 9.22, podemos trazar un perfil maioritario dende o punto de vista do “tempo”, da persoa accidentada en 2019, dicindo que se trataría dunha persoa traballadora accidentada entre o luns e o mércores, nas tres primeiras horas de traballo, entre as 8 e as 12 horas, se ben ese perfil cambia respecto dos accidentes graves e mortais, segundo se dixo máis arriba.

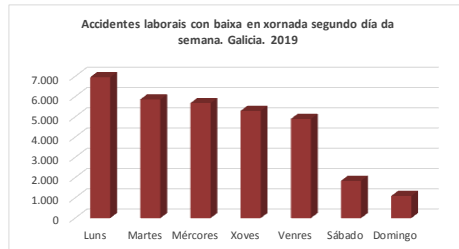
Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.22

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade, Galicia, 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Luns	5.120	1.747	74,56	25,44	68	13	83,95	16,05	9	1	90,00	10,00	5.197	1.761	6.958	74,69
Martes	4.179	1.592	72,41	27,59	63	17	78,75	21,25	9	1	90,00	10,00	4.251	1.610	5.861	72,53
Mércores	4.089	1.500	73,16	26,84	63	18	77,78	22,22	12	0	100,00	0,00	4.164	1.518	5.682	73,28
Xoves	3.724	1.449	71,99	28,01	99	14	87,61	12,39	11	1	91,67	8,33	3.834	1.464	5.298	72,37
Venres	3.406	1.386	71,08	28,92	79	17	82,29	17,71	9	1	90,00	10,00	3.494	1.404	4.898	71,34
Sábado	1.050	764	57,88	42,12	22	3	88,00	12,00	1	0	100,00	0,00	1.073	767	1.840	58,32
Domingo	599	471	55,98	44,02	16	4	80,00	20,00	1	0	100,00	0,00	616	475	1.091	56,46
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

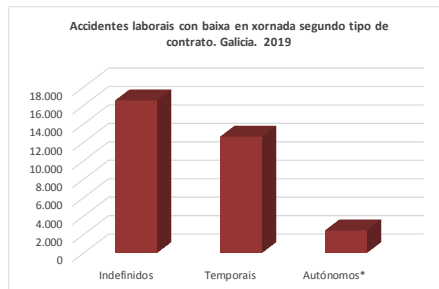
Polo que respecta á natureza da relación laboral, indefinida ou temporal, que liga ás persoas traballadoras coas súas empresas, hai que comezar por sinalar que as persoas traballadoras indefinidas vense afectadas por accidentes de traballo en maior medida que as persoas traballadoras con contrato temporal (cadro 9.23), aínda que é preciso examinar a distribución por este concepto da poboación asalariada (cadro 9.24) para facer unha diagnose máis precisa.

Cadro 9.23

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade, Galicia, 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais			
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%
Indefinidos	11.677	4.628	71,62	28,38	186	40	82,30	17,70	25	1	96,15	3,85	11.888	4.669	16.557	71,80
Temporais	8.704	3.744	69,92	30,08	129	25	83,77	16,23	14	3	82,35	17,65	8.847	3.772	12.619	70,11
Autónomos*	1.786	537	76,88	23,12	95	21	81,90	18,10	13	0	100,00	0,00	1.894	558	2.452	77,24
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55

(*) Persoas traballadoras autónomas coas contingencias profesionais cubertas.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Cadro 9.24
Poboación ocupada asalariada segundo
tipo de contrato⁽¹⁾. Galicia. 2019

	Nº	%
Contrato indefinido	645,8	73,5%
Contrato temporal	232,6	26,5%
Total	878,4	100%

Elaboración propia.
 (1) Datos en miles media dos 4 trimestres do ano.
 Fonte: IGE, EPA.

Incorporando ese dato imprescindible, resulta que en 2019, en que as persoas traballadoras indefinidas supoñían o 73,5% da poboación asalariada (porcentaxe practicamente igual á de 2018, o 73,4%) concentraron o 56,7% do total de accidentes de traballo (o 56,4% en 2018), o 59,5% dos accidentes graves (o 54,7% en 2018) e o 60,5% dos accidentes mortais (o 55,1% en 2018), en todos os casos excluindo os accidentes sufridos polas persoas traballadoras autónomas. Mentres que, nese mesmo ano, as persoas traballadoras temporais, o 26,5% da poboación asalariada, sufriron o 43,3% do total de accidentes de traballo (o 26,6% en 2018), o 40,5% dos accidentes graves (o 43,6% en 2018) e o 39,5% dos accidentes mortais (o 44,9% en 2018). Constátase, polo tanto, un incremento en 2019 da sinistralidade entre as persoas traballadoras indefinidas e unha correlativa diminución da mesma entre as temporais.

Tendo en conta a categoría das persoas traballadoras accidentadas (cadro 9.25), en 2019 sufriron a maior porcentaxe do total de accidentes e de accidentes graves as persoas traballadoras “artesás e traballadoras cualificadas das industrias manufactureiras e construción”, mentres que as “operadoras de instalacións e maquinaria, e montadoras” concentraron a maior porcentaxe de accidentes mortais, neste último caso ao igual que ocorreu en 2018.

Cadro 9.25

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional⁽¹⁾ por gravidade. Galicia. 2019

	Resultados laborais con base en xornada de traballo segundo a categoría profesional - por gravidade, cunha 2020																
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Ocupacións elementais	4.812	2.439	66,36	33,64	64	23	73,56	26,44	7	2	77,78	22,22	4.883	2.464	7.347	66,46	33,54
Operadores/as de instalacións e maquinaria, e montadores/as	3.496	331	91,35	8,65	85	2	97,70	2,30	23	0	100,00	0,00	3.604	333	3.937	91,54	8,46
Artesáns/as e traballadores/as cualificados das industrias manufactureras e a construción (agás operadores/as de instalacións)	9.550	1.050	90,09	9,91	155	5	96,88	3,13	11	0	100,00	0,00	9.716	1.055	10.771	90,21	9,79
Traballadores/as cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	1.370	257	84,20	15,80	47	12	79,66	20,34	5	0	100,00	0,00	1.422	269	1.691	84,09	15,91
Traballadores/as de servizos de restauración, persoas, protección e vendedores/as	1.711	3.688	31,69	68,31	19	22	46,34	53,66	2	1	66,67	33,33	1.732	3.711	5.443	31,82	68,18
Empregados/as contables, administrativos/as e outros empregados/as de oficina	269	373	41,90	58,10	7	8	46,67	53,33	0	1	0,00	100,00	276	382	658	41,95	58,05
Técnicos; profesionais de apoio	626	270	69,87	30,13	16	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	643	270	913	70,43	29,57
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	196	454	30,15	69,85	10	11	47,62	52,38	1	0	100,00	0,00	207	465	672	30,80	69,20
Directores/as e xerentes	137	47	74,46	25,54	7	3	70,00	30,00	2	0	100,00	0,00	146	50	196	74,49	25,51
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	22.167	8.909	71,33	28,67	410	86	82,66	17,34	52	4	92,86	7,14	22.629	8.999	31.628	71,55	28,45

⁽¹⁾ Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2011.
 Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

O cadro 9.26 reflicte as persoas traballadoras accidentadas, tomando como criterio a súa nacionalidade.

Cadro 9.26

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade da persoa traballadora por gravidade, Galicia, 2019

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
EUROPA	21.434	8.705	71.12	28.88	399	84	82.61	17.39	51	3	94.44	5.56	21.884	8.792	30.676	71.34	28.66
España	20.719	8.585	70.70	29.30	381	84	81.94	18.06	48	3	94.12	5.88	21.148	8.672	29.820	70.92	29.08
Alemaña	3	4	42.86	57.14	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	3	4	7	42.86	57.14
Bélica	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
Bosnia-Herzegovina	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	1	0	1	100.00	0.00
Bulgaria	15	1	93.75	6.25	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	15	1	16	93.75	6.25
Chequia	0	1	0.00	100.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	1	1	0.00	100.00
Dinamarca	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
Francia	7	8	46.67	53.33	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	7	8	15	46.67	53.33
Grecia	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
Italia	42	7	85.71	14.29	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	42	7	49	85.71	14.29
Moldova	5	1	83.33	16.67	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	5	1	6	83.33	16.67
Polonia	7	3	70.00	30.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	7	3	10	70.00	30.00
Portugal	418	54	88.56	11.44	8	0	100.00	0.00	3	0	100.00	0.00	429	54	483	88.82	11.18
Reino Unido	5	1	83.33	16.67	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	5	1	6	83.33	16.67
Romanía	183	34	84.33	15.67	10	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	193	34	227	85.02	14.98
Rusia	7	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	7	0	7	100.00	0.00
Serbia	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
Suíza	1	1	50.00	50.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	1	1	2	50.00	50.00
Ucraina	9	4	69.23	30.77	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	9	4	13	69.23	30.77
Resto Europa	4	1	80.00	20.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	4	1	5	80.00	20.00
ASIA	24	1	96.00	4.00	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	25	1	26	96.15	3.85
Bangladesh	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
China	4	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	4	0	4	100.00	0.00
Filipinas	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
Indonesia	7	1	87.50	12.50	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	7	1	8	87.50	12.50
Paquistán	4	0	100.00	0.00	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	5	0	5	100.00	0.00
Siria, Repúb. Árabe	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
Turquía	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	1	0	1	100.00	0.00
Resto Asia	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
ÁFRICA	350	35	90.91	9.09	3	0	100.00	0.00	1	0	100.00	0.00	354	35	389	91.00	9.00
Angola	1	1	50.00	50.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	1	1	2	50.00	50.00
Alxeria	8	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	8	0	8	100.00	0.00
Cabo Verde	6	5	54.55	45.45	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	6	5	11	54.55	45.45
Camerún	5	1	83.33	16.67	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	5	1	6	83.33	16.67
Gana	11	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	11	0	11	100.00	0.00
Guinea Bissau	3	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	3	0	3	100.00	0.00
Malí	6	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	6	0	6	100.00	0.00
Marrocos	186	19	90.73	9.27	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	188	19	207	90.82	9.18
Mauritania	11	1	91.67	8.33	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	11	1	12	91.67	8.33
Nixeria	3	1	75.00	25.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	3	1	4	75.00	25.00
Senegal	102	5	95.33	4.67	1	0	100.00	0.00	1	0	100.00	0.00	104	5	109	95.41	4.59
Tunisia	2	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	0	2	100.00	0.00
Resto África	6	2	75.00	25.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	6	2	8	75.00	25.00
AMÉRICA	359	168	68.12	31.88	7	2	77.78	22.22	0	1	0.00	100.00	366	171	537	68.16	31.84
Arxentina	25	11	69.44	30.56	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	25	11	36	69.44	30.56
Bolivia	11	2	84.62	15.38	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	11	2	13	84.62	15.38
Brasil	35	45	43.75	56.25	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	36	45	81	44.44	55.56
Chile	5	3	62.50	37.50	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	5	3	8	62.50	37.50
Colombia	64	23	73.56	26.44	2	1	66.67	33.33	0	1	0.00	100.00	66	25	91	72.53	27.47
Cuba	15	13	53.57	46.43	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	16	13	29	55.17	44.83
Dominicana, República	35	9	79.55	20.45	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	35	9	44	79.55	20.45
Ecuador	18	6	75.00	25.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	18	6	24	75.00	25.00
Estados Unidos	2	4	33.33	66.67	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	4	6	33.33	66.67
Honduras	2	1	66.67	33.33	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	2	1	3	66.67	33.33
México	3	4	42.86	57.14	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	3	4	7	42.86	57.14
Nicaragua	1	1	50.00	50.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	1	1	2	50.00	50.00
O Salvador	1	1	50.00	50.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	1	1	2	50.00	50.00
Paraguai	8	4	66.67	33.33	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	8	4	12	66.67	33.33
Perú	61	9	87.14	12.86	2	1	66.67	33.33	0	0	0.00	0.00	63	10	73	86.30	13.70
Uruguai	22	6	78.57	21.43	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	22	6	28	78.57	21.43
Venezuela	50	26	65.79	34.21	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	51	26	77	66.23	33.77
Resto América	1	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	1	0	1	100.00	0.00
OCEANÍA E ANTÁRTIDA	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0.00	0.00	0	0	0	0.00	0.00
TOTAL	22.167	8.909	71.33	28.67	410	86	82.66	17.34	52	4	92.86	7.14	22.629	8.999	31.628	71.55	28.45

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.6. Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínase especificamente os accidentes laborais mortais ocorridos en 2019, todo o cal vai supoñer unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade dos apartados anteriores.

No cadro 9.27, e tomando en consideración tan só os accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo, excluindo polo tanto os accidentes *in itinere*, constátase que,

en 2019, nas provincias de Pontevedra e A Coruña produciuse un número moi similar de accidentes de traballo mortais, 20 na primeira e 19 na segunda. Entre as dúas concentraron o 69,6% do total dos accidentes mortais de Galicia. Deste total de accidentes mortais, foron vítimas catro mulleres, o 7,1%. Ese mesmo número de mulleres foi vítima de accidentes *in itinere*, se ben neste caso a porcentaxe resultante é do 44,4%.

Cadro 9.27

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias, Galicia, 2019

Accidentes laborales mortales en jornada de traballo e in itinere por provincias: Galicia, 2019																									
	A Coruña								Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes		Mulleres		%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%		
En xornada de traballo	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,9	7,1				
In itinere	3	2	60,00	40,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	2	33,33	66,67	5	4	9	55,6	44,4				
Total	20	4	83,3	16,7	9	1	90,0	10,0	7	1	87,5	12,5	21	2	91,3	8,7	57	8	65	87,7	12,3				

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

Como reflicte o cadro 9.28, o 38,5% dos accidentes de traballo mortais ocorridos en Galicia en 2019 tiveron lugar en desprazamentos durante a xornada laboral, destacando os 13 ocorridos na provincia de Pontevedra, igual número que en 2018. Este tipo de accidentes e os accidentes *in itinere* supuxeron o 52,3% dos accidentes mortais de 2019. De entre todos os datos reflectidos no cadro que comentamos, destaca o 44,4% de accidentes *in itinere* de mulleres.

Cadro 9.28

Accidentes laborales mortais segundo o lugar do accidente e provincias, Galicia, 2019

Accidentes laborales mortais segundo o lugar do accidente e provincias: Galicia, 2019																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	%		%		%		%		%		%		%		%		%				
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	%	%
No centro ou lugar de traballo habitual	5	2	71.43	28.57	5	1	83.33	16.67	3	0	100.00	0.00	2	0	100.00	0.00	15	3	18	83.3	16.67
En desprazamento na xornada laboral	7	0	100.00	0.00	4	0	100.00	0.00	0	1	0.00	100.00	13	0	100.00	0.00	24	1	25	96.0	4.00
in itinere	3	2	60.00	40.00	0	0	0.00	0.00	1	0	100.00	0.00	1	2	33.33	66.67	5	4	9	55.6	44.44
Noutro centro ou lugar de traballo	5	0	100.00	0.00	0	0	0.00	0.00	3	0	100.00	0.00	5	0	100.00	0.00	13	0	13	100.0	0.00
Total	20	4	95.65	83.33	9	1	90.00	10.00	7	1	87.50	12.50	21	2	91.30	8.70	57	8	65	87.7	12.31

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA.

O cadro 9.29 reflicte que o maior número de accidentes de traballo mortais prodúcese no sector servizos, representando este sector o 50% do total de accidentes mortais en 2019, cunha forte suba respecto de 2018, ano no que, a pesar de ser tamén o primeiro sector na sinistralidade de maior gravidade, o sector servizos supuxera o 34,6%. Seguen ao sector servizos a industria, co 21,4% (o 9,6% en 2018), e a construción, co 16,1% (o 23,1% en 2018).

Non obstante, se relacionamos os datos anteriores cos que reflicten a poboación asalariada de Galicia por sectores produtivos (cadro 9.5.1) podemos constatar que, en 2019, son os sectores primario e o da construción os que teñen uns maiores niveis da sinistralidade de carácter mortal. Así, o sector primario, que ocupa a un 2,9% da poboación asalariada, concentrou o 12,5% dos accidentes mortais; ao tempo que a construción, que ocupa ao 5,2% da poboación asalariada, tivo un 16,1% dos accidentes mortais. Pola contra, o sector servizos, ocupando ao 74,1% da poboación asalariada, concentra o 50% dos accidentes mortais. Por último, destacar que, en

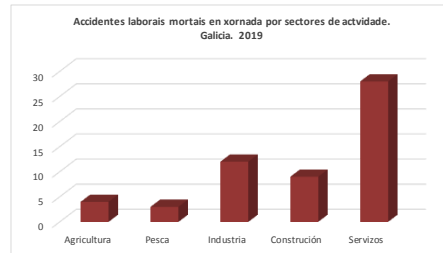
2019, a totalidade das mulleres vítimas dun accidente mortal en xornada de traballo traballaban no sector servizos.

Cadro 9.29

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo por sectores de actividade por provincias. Galicia, 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Pesca	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Industria	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
Construción	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
Servizos	5	2	71,43	28,57	7	1	87,50	12,50	2	1	66,67	33,33	10	0	100,00	0,00	24	4	28	85,71	14,29
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Segundo a forma do accidente, destacan, un ano máis, os “infartos e outras patoloxías non traumáticas”, que representan o 28,6% dos accidentes mortais (o 32,7% en 2018).

Cadro 9.30

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia, 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia					
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00	
Afogados, ahogados	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00	
Caiadas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	4	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33	
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	3	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	5	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33	
Contacto con axente cortante ou punzante	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Esmagamentos por atrapamentos e amputacións	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00	
Sobreesforzos, trauma físico e exposicións a radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Mordeduras, patadas, picaduras	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	3	2	60,00	40,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	14	2	16	87,50	12,50	
Outros contactos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00	
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

A continuación, nos cadros 9.31 a 9.36, reflíctese outras variables que inciden na ocorrencia dos accidentes mortais.

Cadro 9.31

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Lesións superficiais e feridas abertas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0
Fracturas de ósos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,0	0,0
Torceduras, escoraduras e distensións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0
Amputacións traumáticas	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0
Conmocións e lesións internas	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	12	0	12	100,0	0,0
Queimaduras, escaldaduras e correlación	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,0	0,0
Envenenamentos e infeccións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0
Afogamentos e asfixias	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,0	0,0
Efectos do ruído, vibracións e presión	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0
Ambiente térmico e radiacións	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,0	0,0
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,0	0,0
Lesións múltiples	9	0	100,00	0,00	3	1	75,00	25,00	3	1	75,00	25,00	5	0	100,00	0,00	20	2	22	90,9	9,1
Infartos, derramos e outras patoloxías non traumáticas	3	2	60,00	40,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	14	2	16	87,5	12,5
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,0	0,0
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.32

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Cabeza	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Cráneo	1	1	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Cara (agás ollos)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Ollos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pescozo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Lombo	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Tórax	5	1	83,33	16,67	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	16	1	17	94,12	5,88
Extremidades superiores (agás mans)	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Mans	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Extremidades inferiores (agás pés)	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Pés	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Lesións múltiples	10	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	4	1	80,00	20,00	6	0	100,00	0,00	26	2	28	92,86	7,14
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.33

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
EUROPA	16	2	88,89	11,11	9	0	100,00	0,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	51	3	54	94,44	5,56
España	16	2	88,89	11,11	9	0	100,00	0,00	5	1	83,33	16,67	18	0	100,00	0,00	48	3	51	94,12	5,88
Resto de Europa	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
ASIA	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
ÁFRICA	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
AMÉRICA	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
TOTAL	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.34

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Primeira	2	2	50,00	50,00	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	3	7	57,14	42,86
Segunda	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Terceira	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
Cuarta	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	3	1	4	75,00	25,00
Quinta	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
Sexta	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Sétima	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Oitava	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Novena	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Décima	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Undécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Maíor da duodécima	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.35

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia. 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
De 0 a 6 horas	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
6-8 horas	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
8-10 horas	4	0	100,00	0,00	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
10-12 horas	2	1	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
12-14 horas	3	1	75,00	25,00	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	3	0	100,00	0,00	8	2	10	80,00	20,00
14-16 horas	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
16-18 horas	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
18-20 horas	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
20-22 horas	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
22-24 horas	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	17	2	95,0	5,0	9	1	100,0	0,0	6	1	100,00	0,00	20	0	94,4	5,6	52	4	56	92,86	7,14

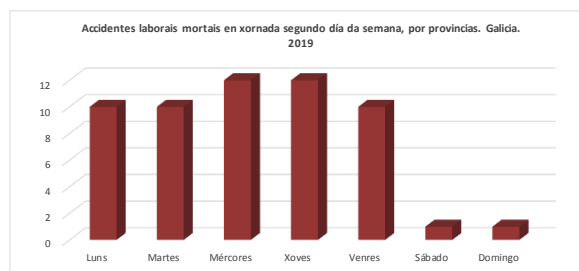
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISGA.

Cadro 9.36

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia. 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Luns	4	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	2	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
Martes	3	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	2	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
Mércores	5	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	100,00	0,00	12	0	12	100,00	0,00
Xoves	3	1	75,00	25,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	11	1	12	91,67	8,33
Venres	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	9	1	10	90,00	10,00
Sábado	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Domingo	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Total	17	2	89,5	10,5	9	1	90,0	10,0	6	1	85,7	14,3	20	0	100,0	0,0	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISGA.

Se acaso, cómpre subliñar que, así como nos comentarios feitos ao falar do total de accidentes de traballo, as primeiras horas de traballo, as primeiras horas do día e os primeiros día da semana concentraban un volume significativo de accidentes laborais (ver cadros 9.19; 9.20 e 9.21), non ocorre o mesmo cos accidentes laborais mortais, en que a variabilidade é moito maior.

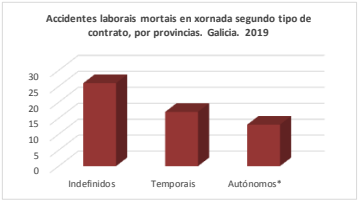
Xa dixemos máis arriba que en 2019, ano en que as persoas traballadoras cunha relación laboral indefinida eran o 73,5% da poboación asalariada, concentraron o 60,5% dos accidentes mortais, excluindo os accidentes sufridos polos traballadores autónomos. Mentres que, nese mesmo ano, as persoas traballadoras cun vínculo laboral temporal, o 26,5% da poboación asalariada, sufriron o 39,5%% dos accidentes mortais.

Os cadros 9.37 e 9.38 permiten ir un paso máis adiante na descrición da realidade que comentamos, mediante a súa visualización en cada unha das provincias galegas en cada un dos anos analizados. Destacar o feito de que a metade dos homes vítimas dun accidente mortal en Galicia por accidente de tráfico ou por infarto fórono na provincia de Pontevedra.

Cadro 9.37

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato, por provincias. Galicia. 2019																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Indefinidos	8	1	88,89	11,11	5	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	9	0	100,00	0,00	25	1	26	96,15	3,85
Temporais	5	1	83,33	16,67	2	1	66,67	33,33	1	1	50,00	50,00	6	0	100,00	0,00	14	3	17	82,35	17,65
Autónomos*	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	13	0	13	100,00	0,00
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

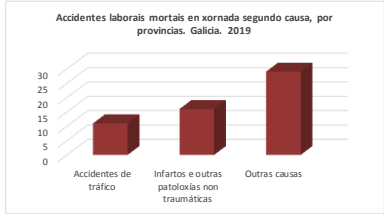
(*) persoas traballadoras autónomas con contabilidade profesional cubertas.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.38

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a análise da causa, por provincias. Galicia. 2019																					
	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Accidentes de tráfico	3	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	5	0	100,00	0,00	10	1	11	90,91	9,09
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	3	2	60,00	40,00	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	14	2	16	87,50	12,50
Outras causas	11	0	100,00	0,00	4	1	80,00	20,00	5	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	28	1	29	96,55	3,45
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Xa quedou claro máis arriba que dende o punto de vista da idade hai unha relación bastante acusada entre esta e a gravidade dos accidentes, na medida en que a maioría dos accidentes de traballo se concentran no intervalo entre 35 e 44 anos, mentres que o intervalo de 45 a 64 anos agrupa a maior porcentaxe de accidentes graves e de accidentes mortais.

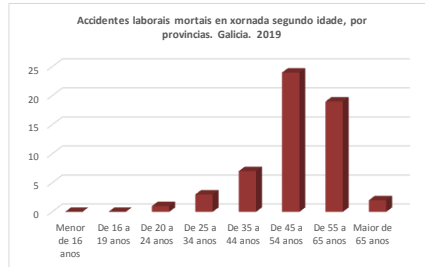
Así, e segundo describe o cadro 9.39, é a partir dos 45 anos cando as persoas traballadoras sufriron máis os accidentes mortais, destacando o rango de idade de entre 45 e 54 anos. Na Coruña, o 84,2% das persoas falecidas por accidente de traballo tiñan 45 ou máis anos; en Lugo, o 90%; en Ourense, o 71,4%; e en Pontevedra, o 75%.

Cadro 9.39

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia. 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menor de 16 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 16 a 19 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
De 20 a 24 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
De 25 a 34 anos	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
De 35 a 44 anos	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	2	0	100,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
De 45 a 54 anos	10	1	90,91	9,09	2	1	66,67	33,33	3	0	100,00	0,00	7	0	100,00	0,00	22	2	24	91,67	8,33
De 55 a 65 anos	4	1	80,00	20,00	4	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	18	1	19	94,74	5,26
Mayor de 65 anos	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

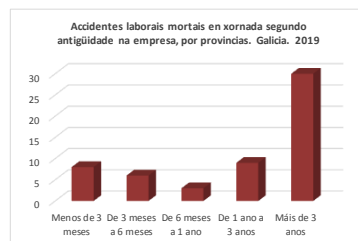
Polo que atinxe á antigüidade na empresa das persoas traballadoras que sufriron accidentes mortais en 2019, identifícase como a de máis concentración de accidentes a franxa das que teñen máis de tres anos, o que, volvemos remarcar, non deixa de resultar paradoxal e implicaría unha profundización na análise, que excede dos cometidos deste informe, acerca do papel que poda desenvolver a confianza como factor coadjuvante dos accidentes de traballo de maior gravidade. O certo é que o 53,57% dos accidentes de traballo mortais afectan a persoas traballadoras con máis de tres anos de antigüidade na empresa. Destacan as provincias da Coruña e Lugo, en que esa porcentaxe é do 57,9% e do 60%, respectivamente.

Cadro 9.40

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa, por provincias. Galicia. 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menos de 3 meses	5	1	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	6	2	8	75,00	25,00
De 3 meses a 6 meses	1	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	1	6	83,33	16,67
De 6 meses a 1 ano	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	100,00	0,00	9	0	9	100,00	0,00
Máis de 3 anos	10	1	90,91	9,09	6	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	9	0	100,00	0,00	29	1	30	96,67	3,33
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

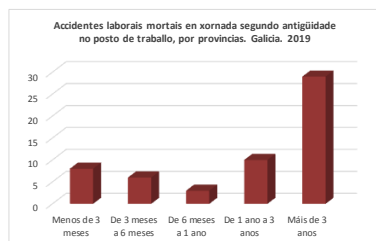
Conclusión semellantes poden extraerse respecto da antigüidade das persoas traballadoras no posto de traballo (cadro 9.41)

Cadro 9.41

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia, 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Menos de 3 meses	5	1	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	6	2	8	75,00	25,00
De 3 meses a 6 meses	1	0	100,00	0,00	0	1	0,00	100,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	1	6	83,33	16,67
De 6 meses a 1 ano	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
De 1 ano a 3 anos	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Máis de 3 anos	10	1	90,91	9,09	6	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	28	1	29	96,55	3,45
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En atención á ocupación das persoas traballadoras (cadro 9.42), un ano máis en 2019 ocupou o primeiro posto en canto a accidentes de traballo mortais a da persoas “operadoras de instalacións e maquinaria e montadoras”, co 41,1% do total en Galicia, cun forte incremento respecto do 28,8% que supuxo esta ocupación en 2018. O segundo posto foi, tamén un ano máis, a das persoas “artesás e traballadoras cualificadas das industrias manufactureiras e construción”, cun 19,6%. Polo tanto, entre estas dúas ocupacións agrupan o 60,7% dos accidentes mortais de 2019.

Cadro 9.42

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo ocupación^(*). Por provincias. Galicia, 2019

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Galicia				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Ocupacións elementais	3	1	75,00	25,00	0	1	0,00	100,00	1	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	7	2	9	77,78	22,22
Operadoras de instalacións e maquinaria, e montadoras	4	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	8	0	100,00	0,00	23	0	23	100,00	0,00
Artesáns e traballadoras cualificadas das industrias manufactureiras e a construción (agás operadoras de instalacións)	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Traballadores de servizos de restauración, persoas, protección e vendedores	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Empregados contables, administrativos/as e outros empregados de oficina	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
Técnicos, profesionais de apoio	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Directores/as e xerentes	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	17	2	89,47	10,53	9	1	90,00	10,00	6	1	85,71	14,29	20	0	100,00	0,00	52	4	56	92,86	7,14

(*) Clasificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2012.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Segundo reflicte o cadro 9.43 as actividades económicas que concentraron maior número de accidentes de traballo mortais foron, en 2019, e por estas orde, as de “transporte terrestre e por tubaxe” (16 accidentes mortais); “construción de edificios” (6 accidentes mortais); e a de “comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas” (4 accidentes). Entre as tres concentraron o 46,4% do total de accidentes mortais.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.43

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia		Total
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
2 Silvicultura e explotación forestal	1	0	0	0	1	0	1	0	3	0	3
3 Pesca e acuicultura	2	0	0	0	0	0	1	0	3	0	3
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru de petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Outras industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	1	0	0	0	0	0	1	0	2	0	2
11 Fabricación de bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	0	0	1	0	0	0	1	0	2	0	2
17 Industria do papel	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19 Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Industria química	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25 Fabricación de produtos metálicos, salvo maquinaria e equipamento	1	0	1	0	0	0	0	2	0	2	2
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
30 Fabricación doutro material de transporte	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
31 Fabricación de mobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32 Outras industrias manufactureiras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36 Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37 Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41 Construción de edificios	4	0	0	0	1	0	1	0	6	0	6
42 Enxeñaría civil	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0	2
43 Actividades de construción especializada	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
45 Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	2
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio,agas vehículos de motor e motocicletas	0	0	1	0	0	0	2	0	4	0	4
47 Comercio polo mudo, agás vehículos de motor e motocicletas	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	2
49 Transporte terrestre e por tubaxe	3	0	6	0	1	0	6	0	16	0	16
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51 Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53 Actividades postais e de correos	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
55 Servizos de aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56 Servizos de comidas e bebidas	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
58 Edición	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61 Telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63 Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66 Actividades auxiliares dos servizos financeiros e aos seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
67 Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68 Actividades xurídicas e de contabilidade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69 Actividades das sedes centrais; actividades de consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71 Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72 Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74 Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
75 Actividades de aluguer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
76 Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78 Actividades de seguranza e investigación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
79 Servizos a edificios e actividades de xardinaría	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
80 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
81 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
82 Educación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
83 Actividades sanitarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84 Asistencia en establecementos residenciais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
86 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
87 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88 Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
89 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90 Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92 Outros servizos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1
94 Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	17	2	9	1	6	1	20	0	52	4	56

(*)Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISGGA.

9.7. Evolución da sinistralidade laboral

De acordo co que reflicte o cadro 9.44, o total de accidentes con baixa en xornada de traballo en Galicia experimentou en 2019, respecto de 2018, un incremento do 10%, que se suma ao 3,6% que xa se tiña producido en 2018 respecto de 2017. Chaman a atención especialmente e por esta orde, o incremento global da sinistralidade na provincia da Coruña (14,2%), que contrasta cun incremento moito máis moderado na provincia de Pontevedra (4,7%); o incremento dos accidentes graves na provincia da

Coruña (34,6%) e a súa diminución en Ourense (-22,2%); e o incremento dos accidentes mortais en Ourense (133,3%).

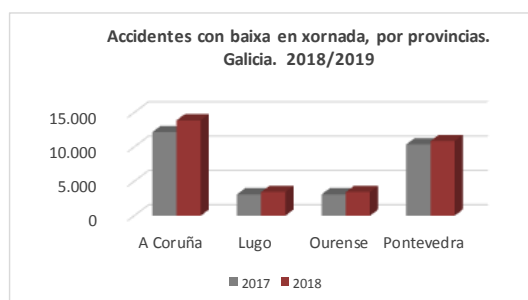
Cadro 9.44

Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia. 2018-2019

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2017	2019	% Var.	2018	2019	% Var.	2018	2019	% Var.	2018	2019	% Var.
A Coruña	11.971	13.639	13,93	162	218	34,57	20	19	-5,00	12.153	13.876	14,18
Lugo	3.031	3.367	11,09	64	70	9,38	11	10	-9,09	3.106	3.447	10,98
Ourense	3.062	3.403	11,14	45	35	-22,22	3	7	133,33	3.110	3.445	10,77
Pontevedra	10.191	10.667	4,67	162	173	6,79	18	20	11,11	10.371	10.860	4,72
Galicia	28.255	31.076	9,98	433	496	14,55	52	56	7,69	28.740	31.628	10,05

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Polo que aos sectores económicos se refire (cadro 9.45), e sempre partindo dos datos de 2019 en relación cos de 2018, os datos máis relevantes son o incremento do 27,1% dos accidentes na construción, incremento compatible cun descenso do -25% dos accidentes mortais neste sector; o importante incremento (140%) dos accidentes mortais na industria; o incremento do 44,7% dos accidentes graves no sector servizos; e a diminución do 10,6% na cifra total de accidentes no subsector pesqueiro, diminución que acadou o 70% nos accidentes mortais.

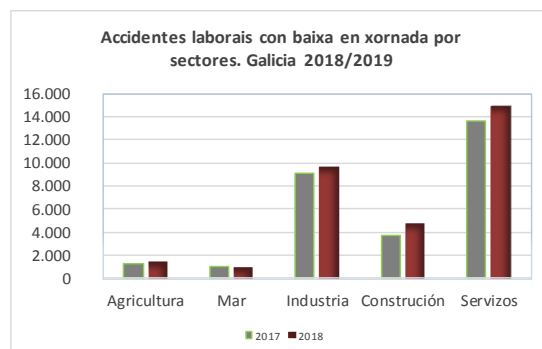
Cadro 9.45

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por sectores económicos. Galicia. 2018-2019

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2018	2019	% Var.	2018	2019	% Var.	2018	2019	% Var.	2018	2019	% Var.
Agricultura	1.267	1.411	11,4	62	54	-12,9	7	4	-42,9	1.336	1.469	10,0
Mar	994	894	-10,1	40	36	-10,0	10	3	-70,0	1.044	933	-10,6
Industria	8.967	9.484	5,8	97	94	-3,1	5	12	140,0	9.069	9.590	5,7
Construción	3.582	4.569	27,6	93	108	16,1	12	9	-25,0	3.687	4.686	27,1
Servizos	13.445	14.718	9,5	141	204	44,7	18	28	55,6	13.604	14.950	9,9
Total	28.255	31.076	10,0	433	496	14,5	52	56	7,7	28.740	31.628	10,0

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En atención á clasificación por actividades económicas (cadro 9.46), a industria de alimentación, que viña ocupando en 2017 e 2018 o primeiro posto en materia de sinistralidade laboral en xeral, pasou a situarse no segundo posto en 2019, sendo o primeiro para as actividades de construción especializada.

Cadro 9.46

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2017-2019

Nº de orde	2017	Nº de orde	2018	Nº de orde	2019			
	Actividade	Nº acc.	Actividade	Nº acc.	Actividade	Nº acc.		
1	Industria da alimentación	2.024	1	Industria da alimentación	2.195	1	Actividades de construción especializada	2.675
2	Comercio polo mudo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.991	2	Actividades de construción especializada	2.106	2	Industria da alimentación	2.520
3	Actividades de construción especializada	1.921	3	Comercio polo mudo, agás vehículos de motor e motocicletas	2.074	3	Comercio polo mudo, agás vehículos de motor e motocicletas	2.084
4	Comercio por xunto e intermediarios, agás vehículos motor	1.443	4	Servizos de comidas e bebidas	1.441	4	Servizos de comidas e bebidas	1.754
5	Administración pública e Defensa; Seguridade Social obligatoria	1.422	5	Administración pública e Defensa; Seguridade Social obligatoria	1.413	5	Construción de edificios	1.619
6	Servizos de comidas e bebidas	1.414	6	Comercio por xunto e intermediarios, agás vehículos motor	1.412	6	Comercio por xunto e intermediarios, agás vehículos motor	1.501
7	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.251	7	Construción de edificios	1.248	7	Administración pública e Defensa; Seguridade Social obligatoria	1.368
8	Construción de edificios	1.144	8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.237	8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.355
9	Actividades sanitarias	1.057	9	Fabricación doutro material de transporte	1.209	9	Transporte terrestre e por tubaxe	1.150
10	Pesca e acuicultura	1.023	10	Pesca e acuicultura	1.044	10	Fabricación doutro material de transporte	1.100

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

O cadro 9.47 permite constatar como a evolución da sinistralidade laboral, no que ten que ver co número de accidentes de traballo, sen ter en conta a poboación exposta (factor que será tomado en consideración máis adiante ao analizar os índices de incidencia) vai acompasando, en termos xerais e como resulta lóxico, ao ciclo económico. Neste sentido, 2019 non foi unha excepción, e a recuperación da actividade e do emprego tivo a súa tradución nun incremento importante da sinistralidade.

Cadro 9.47

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo. Galicia. 2005-2019

Anos	Leves	Var. %	Graves	Var. %	Mortais	Var. %	Total	Var. %	Var. Anos
2005	46.900	-	1.001	-	101	-	48.002	-	2004-2005
2006	47.540	1,4	949	-5,2	78	-22,8	48.567	1,2	2005-2006
2007	50.934	7,1	834	-12,1	75	-3,9	51.843	6,8	2006-2007
2008	49.594	-2,6	698	-16,3	71	-5,3	50.363	-2,9	2007-2008
2009	38.877	-21,6	548	-21,5	74	4,2	39.499	-21,6	2008-2009
2010	36.234	-6,8	614	12,0	64	-13,5	36.912	-6,6	2009-2010
2011	30.616	-15,5	473	-23,0	52	-18,8	31.141	-15,6	2010-2011
2012	23.130	-24,5	482	1,9	45	-13,5	23.657	-24,0	2011-2012
2013	21.901	-5,3	418	-13,3	47	4,4	22.366	-5,5	2012-2013
2014	22.732	3,8	430	2,9	59	25,5	23.221	3,8	2013-2014
2015	24.914	9,6	374	-13,0	61	3,4	25.349	9,2	2014-2015
2016	24.856	-16,9	521	39,3	58	-4,9	25.435	0,3	2015-2016
2017	27.241	9,6	446	-14,4	43	-25,9	27.730	9,0	2016-2017
2018	28.255	3,7	433	-2,9	52	20,9	28.740	3,6	2017-2018
2019	28.255	3,7	433	-2,9	52	20,9	28.740	3,6	2017-2018

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

9.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

No cadro 9.48, as cifras son as reflectidas nas estatísticas do Ministerio de Traballo e Economía Social para todas as comunidades autónomas, agás Galicia, en que se utilizan os datos proporcionados polo ISSGA.

Analizando as cifras de accidentes ocorridos en xornada de traballo con baixa en todas as comunidades autónomas, Galicia, en 2019, ocupou o quinto lugar en número total de accidentes e en accidentes leves (ao igual que en 2018), precedida por Andalucía, Cataluña, Comunidade Valenciana e Madrid (tamén igual que en 2018); o terceiro lugar no que atinxe aos accidentes graves, precedida neste caso tan só por Andalucía e Cataluña (de novo, igual que en 2018); e o cuarto lugar no que ten que ver cos accidentes mortais (en 2018 ocupara tamén o cuarto lugar), precedida aquí a nosa comunidade autónoma por Andalucía, Cataluña e Comunidade Valenciana. Chama a atención que a Comunidade de Madrid, que máis que duplica a poboación de Galicia, teña menos accidentes graves e mortais que a nosa comunidade autónoma.

Cadro 9.48

Accidentes de traballo en xornada de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidade autónoma. España. 2019

	En xornada			
	Total	Leves	Graves	Mortais
Andalucía	96.234	95.162	980	92
Aragón	16.585	16.455	100	30
Asturias	10.895	10.804	83	8
Baleares	21.889	21.777	104	8
Canarias	23.045	22.835	191	19
Cantabria	6.010	5.973	28	9
Castela-A Mancha	25.241	24.999	213	29
Castela e León	26.687	26.413	224	50
Cataluña	98.820	98.189	554	77
C. Valenciana	52.954	52.449	442	63
Extremadura	11.228	10.999	216	13
Galicia	31.628	31.076	496	56
Madrid	76.858	76.476	336	46
Murcia	17.554	17.446	88	20
Navarra	10.628	10.533	82	13
País Vasco	31.059	30.900	141	18
A Ríoxa	4.296	4.249	42	5
Ceuta	538	531	7	0
Melilla	622	612	8	2
España	562.771	557.878	4.335	558

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social. Para Galicia: ISSGA.

9.9. Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e as persoas traballadoras expostas. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación exposta á continxencia de accidentes laborais, con cifras procedentes das estatísticas do Ministerio de Trabajo e Economía

Social, para o conxunto das comunidades autónomas agás Galicia, en que, de novo, utilízanse os datos facilitados polo ISSGA. Os índices de incidencia aportan unha visión máis axustada da sinistralidade ao ter en conta a variable das persoas traballadoras expostas.

De acordo con estes datos (cadro 9.49.1) constatamos que Galicia, no total de accidentes, entre 2009 e 2019, ocupou catro anos (2013, 2014, 2015 e 2018) a décimo primeira posición dos índices de incidencia; un ano (2019) a oitava; dous anos (2011 e 2012), a sétima; dous anos (2010 e 2017) a sexta; e outro ano (2009) a quinta, no que é a peor posición relativa en todo este período; e tamén outro ano (2016) a décimo cuarta, que foi a mellor posición relativa no período exposto. En definitiva, na nosa comunidade autónoma nos últimos seis anos, coa única excepción de 2017, o seu índice de incidencia para o total de accidentes de traballo tivo un mellor comportamento que o da maioría das demais comunidades autónomas.

Cadro 9.49.1

Evolución dos índices de incidencia dos accidentes de traballo con baixa, en xornada de traballo. Por comunidades autónomas. 2009-2019

	Accidentes por cen mil persoas traballadoras										
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	4.662,1	4.261,3	3.923,6	3.174,7	3.359,3	3.466,6	3.654,9	3.778,8	3.846,6	3.838,0	3404,9
Aragón	3.516,4	3.442,0	3.172,0	2.631,2	2.694,7	2.740,2	3.001,6	3.150,6	3.247,1	3.303,3	2948,3
Asturias	5.170,6	4.892,0	4.402,7	3.515,7	3.522,2	3.669,0	3.729,8	3.554,8	3.413,7	3.444,5	3021,6
Baleares	5.281,9	5.018,8	4.714,7	3.885,1	4.070,1	4.357,4	4.571,1	4.884,0	5.025,0	4.996,3	4348,8
Canarias	4.693,1	4.385,3	4.145,5	3.364,1	3.415,5	3.587,0	3.608,7	3.675,7	3.618,2	3.530,6	2876,3
Cantabria	3.829,3	3.479,2	3.227,5	2.592,7	2.658,1	2.847,3	2.980,6	3.017,9	3.019,6	3.078,6	2799,6
Castela-A Mancha	5.070,0	4.673,1	4.199,8	3.457,8	3.524,8	3.696,3	3.896,4	4.149,1	4.153,8	4.083,9	3659,4
Castela e León	4.291,8	3.976,2	3.459,1	2.786,8	2.783,2	2.936,0	3.085,6	3.246,1	3.306,0	3.392,0	2975,9
Cataluña	4.215,0	4.014,0	3.587,3	2.909,6	2.992,3	3.117,3	3.192,5	3.339,1	3.283,7	3.313,4	2892,1
C. Valenciana	3.722,2	3.499,7	3.181,8	2.621,7	2.722,9	2.728,5	2.907,0	2.999,4	3.111,0	3.171,3	2824,8
Estremadura	4.445,7	3.979,9	3.529,3	2.988,7	3.084,5	3.393,7	3.577,5	3.582,8	3.733,3	3.804,0	3165,9
Galicia	4.720,8	4.376,0	3.824,9	3.005,1	2.956,9	3.095,2	3.269,4	3.295,6	3.627,1	3.465,1	3140,5
Madrid	3.681,0	3.513,8	3.234,7	2.604,9	2.575,3	2.602,7	2.688,1	2.778,2	2.757,5	2.784,2	2437,1
Murcia	4.080,2	3.756,8	3.519,2	2.843,2	2.973,0	3.111,0	3.413,8	3.475,3	3.586,3	3.514,4	3073,3
Navarra	4.171,0	3.878,3	3.641,1	2.813,4	2.876,9	3.072,6	3.185,3	3.437,1	3.541,3	3.746,6	3766,3
País Vasco	4.448,2	4.289,2	3.880,0	3.292,1	3.243,5	3.244,4	3.409,1	3.482,7	3.596,0	3.390,2	3253,0
A Rioxa	4.389,7	4.023,2	3.743,9	2.944,0	2.968,0	3.049,7	3.404,7	3.552,8	3.668,9	3.619,9	3397,2
Ceuta	5.154,1	4.876,6	3.458,2	2.921,4	2.935,9	3.517,2	3.988,8	3.450,0	3.347,8	2.865,2	2412,9
Melilla	4.205,0	3.784,9	3.686,8	2.879,3	2.919,9	2.921,8	2.809,2	3.392,0	3.242,2	3.625,6	2618,5
España	4.263,4	4.000,1	3.633,8	2.948,9	3.009,2	3.111,3	3.252,0	3.364,0	3.408,8	3.408,7	3019,6

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social e ISSGA (para Galicia)

Non obstante, ocorre algo ben distinto para o caso dos accidentes de traballo mortais en xornada de traballo (cadro 9.49.2). No momento de elaboración deste informe, o Ministerio de Trabajo e Economía Social non dispón dos índices de incidencia dos accidentes de traballo graves en xornada de traballo, pero si dos mortais. De acordo con estes datos, que para Galicia son os subministrados polo ISSGA, entre 2009 e 2019 Galicia estivo sempre entre as catro comunidades autónomas cun maior índice de incidencia. En concreto, a nosa comunidade autónoma tivo o maior índice de incidencia de accidentes mortais en xornada en tres anos (2009, 2010 e 2015); o segundo maior noutros tres anos (2014, 2016 e 2019, sendo superada tan só por A Rioxa, en dúas ocasións, e por Melilla, noutra); o terceiro maior, tamén en tres anos (2012, 2013 e 2017, ocupando nestes casos os primeiros postos Estremadura, Melilla, Asturias, Castela e León, Aragón, A Rioxa e Ceuta, segundo os casos); e tan só unha

vez Galicia foi a cuarta en maior índice de incidencia de accidentes mortais en xornada (en 2011, esta vez por detrás de Asturias, Ceuta e Melilla).

Cadro 9.49.2

Evolución índices de incidencia accidentes de traballo mortais en xornada. Por comunidades autónomas. 2009-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	3,69	4,12	3,90	3,64	3,12	3,67	3,63	4,18	4,92	3,75	3,26
Aragón	7,89	5,26	5,36	4,04	4,42	3,40	6,87	4,60	6,17	6,40	5,33
Asturias	5,68	5,11	8,15	4,36	7,74	5,30	4,89	2,75	4,38	4,98	2,22
Baleares	2,37	3,34	1,84	0,92	1,22	0,59	2,52	1,32	2,99	0,72	1,59
Canarias	3,16	2,91	2,88	1,39	4,21	3,75	2,64	2,68	2,70	2,74	2,37
Cantabria	3,16	2,91	2,88	1,39	4,21	3,75	2,64	2,68	2,70	2,74	2,37
Castela-A Mancha	6,62	5,30	5,28	5,47	5,13	2,84	5,30	5,50	5,49	4,23	4,20
Castela e León	5,53	5,47	5,37	3,55	6,10	4,74	4,04	4,53	5,39	6,07	5,58
Cataluña	3,92	2,62	3,20	2,40	2,06	2,31	2,58	3,04	2,48	2,44	2,25
C. Valenciana	4,06	3,15	2,90	3,37	2,51	3,30	3,83	3,83	4,13	4,41	3,36
Extremadura	2,50	5,02	5,41	6,76	4,65	5,34	4,82	4,04	4,27	5,20	3,67
Galicia	8,66	7,50	6,10	5,80	5,30	7,60	7,40	7,70	5,60	6,30	5,70
Madrid	3,11	2,63	2,73	2,21	2,27	2,00	2,74	2,42	1,51	2,36	1,46
Murcia	5,14	6,47	4,85	2,97	4,30	3,45	4,25	5,00	5,20	4,83	3,50
Navarra	4,94	4,53	4,09	2,77	4,77	5,67	3,69	3,15	2,62	2,94	4,61
País Vasco	3,86	4,69	4,96	3,92	3,63	3,62	2,73	4,94	3,52	4,45	1,89
A Rioxa	2,98	6,02	2,02	7,27	2,17	9,58	4,12	8,07	6,87	0,95	3,95
Ceuta	5,90	-	11,62	-	-	5,77	5,69	5,63	-	10,69	-
Melilla	-	-	12,82	11,95	-	-	-	-	-	-	8,42
España	4,36	4,00	3,91	3,26	3,33	3,42	3,66	3,80	3,69	3,67	2,99

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social e ISSGA (para Galicia)

No cadro 9.50 reflíctense os índices de incidencia segundo o sector produtivo, por comunidades autónomas, podendo constatarase que Galicia, en 2019, ten índices de incidencia menores que os do conxunto estatal no sector agrario, construción e servizos, sendo superiores, con todo, na industria. Unha descrición máis polo miúdo permítenos observar que no sector agrario, tan só teñen menor sinistralidade que Galicia, medida en termos de índices de incidencia, Aragón, Cataluña A Rioxa e Ceuta e Melilla; no sector da construción teñen mellores índices de incidencia que Galicia Aragón, Asturias, Cantabria, Castela e León, Cataluña, Comunidade Valenciana e Murcia; e no sector servizos esa mellor posición relativa corresponde tan só a Aragón, Castela e León, Madrid e Murcia. Pola contra, no sector industrial o mal índice de incidencia de Galicia foi superado por Baleares, Navarra e País Vasco.

Cadro 9.50

Índice de incidencia dos accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por sectores produtivos e comunidades autónomas. España. 2019

	Índices de incidencia ⁽¹⁾				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
Andalucía	3.404,9	4.959,3	5.646,9	8.130,0	2.529,1
Aragón	2.948,3	4.126,1	4.982,9	5.548,7	2.083,3
Asturias	3.021,6	5.351,8	5.819,3	5.877,6	2.158,4
Baleares	4.348,8	5.876,7	6.775,6	8.586,2	3.599,1
Canarias	2.876,3	5.814,0	4.658,5	6.951,0	2.381,1
Cantabria	2.799,6	4.751,8	4.589,6	5.392,4	2.124,6
Castela-A Mancha	3.659,4	4.735,3	5.662,1	7.032,7	2.632,6
Castela e León	2.975,9	4.245,3	5.492,2	5.850,1	2.045,6
Cataluña	2.892,1	4.167,1	5.062,9	6.063,9	2.227,3
C. Valenciana	2.824,8	6.589,0	3.997,8	6.087,1	2.129,1
Extremadura	3.165,9	5.955,6	5.664,3	6.356,3	2.090,9
Galicia	3.140,5	4.194,9	6.585,2	6.013,6	2.047,9
Madrid	2.437,1	4.416,0	4.442,0	6.408,4	2.008,4
Murcia	3.073,3	4.761,7	5.215,5	5.801,8	2.021,1
Navarra	3.766,3	4.652,9	6.705,4	7.018,1	2.291,3
País Vasco	3.253,0	6.306,1	6.639,5	6.044,8	2.099,2
A Rioxa	3.397,2	3.953,2	5.872,1	6.775,3	2.223,3
Ceuta y Melilla	2.518,9	4.163,2	5.721,3	6.295,5	2.103,9
España	3.019,6	4.977,8	5.313,2	6.606,1	2.243,8

Elaboración propia con datos do Ministerio de Traballo e Economía Social e do ISSGA (para Galicia)

Base do Índice: o promedio da poboación afiliada á Seguridade Social coa continxencia por AT cuberta.

(1) Índice de incidencia = (Nº de accidentes de traballo / poboación afiliada) x 100.000

Nos cadros seguintes, faise unha desagregación dos índices de incidencia por sectores produtivos en Galicia (cadros 9.51 a 9.55).

Cadro 9.51

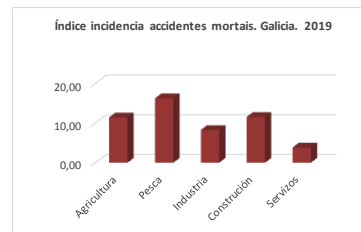
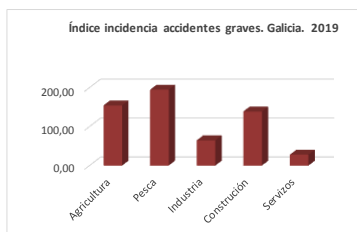
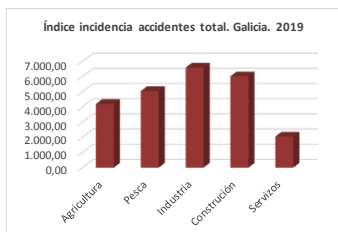
Índice de incidencia por sectores e gravidade dos accidentes. Galicia. 2019

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais			Índice incidencia	Variación 2019-2018
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Total	%
Agricultura	20.495	14.524	35.019	5.537,94	1.900,30	4.029,24	214,69	68,85	154,20	19,52	0,00	11,42	5.772,14	1.969,15	4.194,87		-3,16 %
Pesca	14.003	4.501	18.504	5.520,25	2.688,29	4.831,39	207,10	155,52	194,55	21,42	0,00	16,21	5.748,77	2.843,81	5.042,15		-10,54 %
Industria	103.066	42.564	145.630	7.459,30	4.219,53	6.512,39	82,47	21,14	64,55	11,64	0,00	8,24	7.553,41	4.240,67	6.585,18		-4,55 %
Construción	70.785	7.139	77.924	6.394,01	602,33	5.863,41	151,16	14,01	138,60	12,71	0,00	11,55	6.557,89	616,33	6.013,55		-14,84 %
Servizos	312.706	417.320	730.026	2.572,70	1.599,01	2.016,09	46,37	14,14	27,94	7,67	0,96	3,84	2.626,75	1.614,11	2.047,87		-11,49 %
Total	521.055	486.048	1.007.103	4.254,25	1.832,95	3.085,68	78,69	17,69	49,25	9,98	0,82	5,56	4.342,92	1.851,46	3.140,49		-10,24 %

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.52

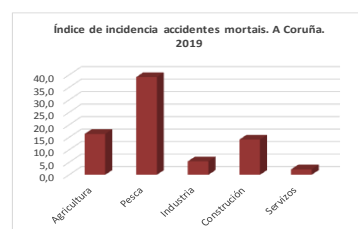
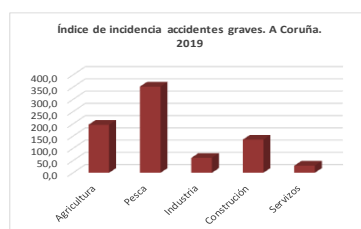
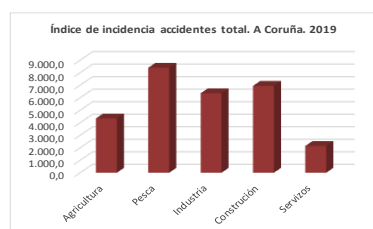
Índice de incidencia por sectores. A Coruña. 2019

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	7.033	5.200	12.233	5.872,3	1.769,2	4.128,2	298,6	57,7	196,2	28,4	0,0	16,3	6.199,3	1.826,9	4.340,7
Pesca	4.051	1.060	5.111	8.985,4	4.245,3	8.002,3	395,0	188,7	352,2	49,4	0,0	39,1	9.429,8	4.434,0	8.393,7
Industria	38.179	17.450	55.629	7.373,2	3.896,8	6.282,7	81,2	17,2	61,1	7,9	0,0	5,4	7.462,2	3.914,0	6.349,2
Construción	32.103	3.349	35.452	7.438,6	597,2	6.792,3	149,5	0,0	135,4	15,6	0,0	14,1	7.603,7	597,2	6.941,8
Servizos	140.092	33.413	173.505	2.677,5	1.674,4	2.108,8	47,8	14,7	29,1	3,6	1,1	2,2	2.728,9	1.690,2	2.140,0
Total	221.458	210.472	431.930	4.394,1	1.856,8	3.157,7	82,6	16,6	50,5	7,7	1,0	4,4	4.484,4	1.874,4	3.212,6

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.53

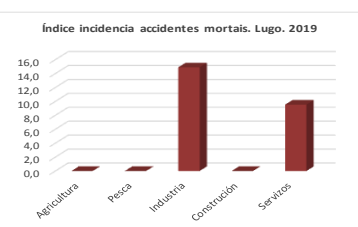
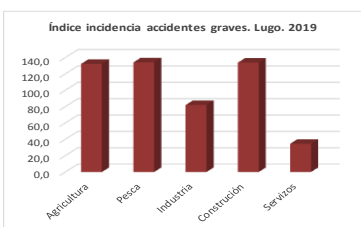
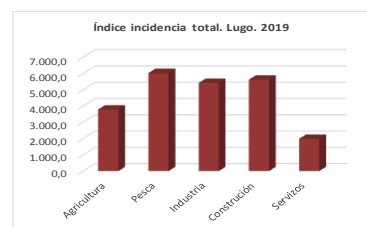
Índice de incidencia por sectores. Lugo. 2019

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	7.076	5.031	12.107	5.045,2	1.709,4	3.659,0	169,6	79,5	132,2	0,0	0,0	0,0	5.214,8	1.788,9	3.791,2
Pesca	1.363	130	1.493	6.236,2	2.307,7	5.894,2	146,7	0,0	134,0	0,0	0,0	0,0	6.383,0	2.307,7	6.028,1
Industria	10.132	3.301	13.433	5.773,8	3.938,2	5.322,7	108,6	0,0	81,9	19,7	0,0	14,9	5.902,1	3.938,2	5.419,5
Construción	8.248	725	8.973	5.892,3	827,6	5.483,1	145,5	0,0	133,7	0,0	0,0	0,0	6.037,8	827,6	5.616,9
Servizos	35.029	48.948	83.977	2.429,4	1.589,4	1.939,8	60,0	16,3	34,5	20,0	2,0	9,5	2.509,3	1.607,8	1.983,9
Total	61.848	58.135	119.983	3.822,3	1.725,3	2.806,2	93,8	20,6	58,3	14,6	1,7	8,3	3.930,6	1.747,7	2.872,9

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.54

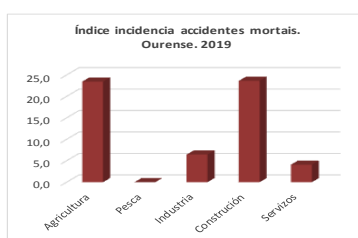
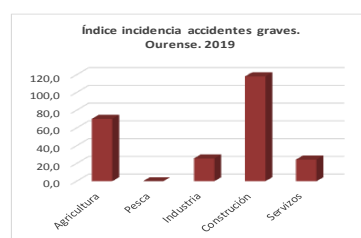
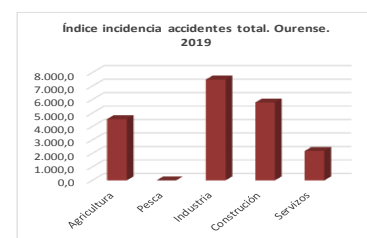
Índice de incidencia por sectores. Ourense. 2019

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	2.802	1.462	4.264	5.638,8	2.188,8	4.455,9	107,1	0,0	70,4	35,7	0,0	23,5	5.781,6	2.188,8	4.549,7
Pesca	7	1	8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Industria	11.215	4.318	15.533	8.738,3	4.099,1	7.448,7	35,7	0,0	25,8	8,9	0,0	6,4	8.782,9	4.099,1	7.480,8
Construción	7.756	708	8.464	6.059,8	988,7	5.635,6	128,9	0,0	118,1	25,8	0,0	23,6	6.214,5	988,7	5.777,4
Servizos	31.215	42.264	73.479	2.623,7	1.798,2	2.148,9	35,2	16,6	24,5	6,4	2,4	4,1	2.665,4	1.817,1	2.177,5
Total	52.995	48.753	101.748	4.579,7	2.001,9	3.344,5	52,8	14,4	34,4	11,3	2,1	6,9	4.643,8	2.018,3	3.385,8

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.55

Índice de incidencia por sectores. Pontevedra. 2019

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	3.493	2.770	6.263	5.926,1	2.382,7	4.358,9	229,0	108,3	175,6	28,6	0,0	16,0	6.183,8	2.491,0	4.550,5
Pesca	8.590	3.318	11.908	3.771,8	2.200,1	3.333,9	128,1	150,7	134,4	11,6	0,0	8,4	3.911,5	2.350,8	3.476,7
Industria	43.752	17.691	61.443	7.560,8	4.572,9	6.700,5	89,1	33,9	73,2	13,7	0,0	9,8	7.663,6	4.606,9	6.783,5
Construción	22.190	2.335	24.525	5.326,7	428,3	4.860,3	166,7	42,8	154,9	9,0	0,0	8,2	5.502,5	471,1	5.023,4
Servizos	105.867	143.228	249.095	2.478,6	1.441,1	1.882,0	43,5	11,9	25,3	9,4	0,0	4,0	2.531,5	1.452,9	1.911,3
Total	183.892	169.342	353.234	4.157,3	1.784,6	3.019,8	76,7	18,9	49,0	10,9	0,0	5,7	4.244,9	1.803,5	3.074,4

Índice de incidencia por 100.000 persoas traballadoras.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con contingencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Por último, no que ten que ver cos índices de incidencia, no cadro 9.56 sintetízase a evolución de tales índices para os accidentes de traballo mortais. Nel apréciase a importante diminución que tiveron estes entre 2000 e 2013, coa excepción da repunta sufrida en 2008 e 2009. Dende 2014, a suba vólvese a producir, se ben esa tendencia quebrou en 2017, ano en que o índice acadou o seu valor máis baixo nos 19 anos da serie, coa excepción de 2013. O dato de 2019 é o terceiro máis baixo de toda a serie, o que non pode facer que esquezamos o dito algo máis arriba ao comentar a comparativa coas demais comunidades autónomas.

Cadro 9.56

Índices de incidencia. Accidentes de traballo mortais. Galicia. 2000-2019

	Accidentes mortais
2000	18,5
2001	12,4
2002	13,3
2003	12,6
2004	9,8
2005	10,9
2006	8,8
2007	7,8
2008	8,5
2009	8,6
2010	7,5
2011	6,1
2012	5,8
2013	5,3
2014	7,6
2015	7,4
2016	7,7
2017	5,6
2018	6,3
2019	5,7

Elaboración propia.

Por cen mil persoas traballadoras.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, ISSGA e Ministerio de Trabajo e Economía Social.

9.10. Enfermedades profesionales

Os datos referentes a enfermidades profesionais seguen a ofrecer unha fiabilidade máis que relativa pola falta, en moitos casos, da súa determinación e declaración, polo que os cadros correspondentes, que en calquera caso reflicten os datos oficiais, facilítanse só a título orientativo.

Cadro 9.57

Enfermedades profesionales. Por sectores de actividade. Galicia. 2019

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Agricultura	5	6	11	1,06	4	3	7	1,10
Pesca	21	13	34	3,28	2	1	3	0,47
Industria	292	172	464	44,79	200	82	282	44,20
Construción	92	3	95	9,17	60	1	61	9,56
Servizos	111	321	432	41,70	72	213	285	44,67
Total	521	515	1.036	100,00	338	300	638	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.58

Enfermedades profesionales. Segundo estratos de idade. Galicia. 2019

	Enfermedades profesionales con baixa				Enfermedades profesionales sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Menores de 20	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0
20-24	5	2	7	0,7	4	2	6	0,9
25-29	13	23	36	3,5	11	11	22	3,4
30-34	26	38	64	6,2	28	20	48	7,5
35-39	70	54	124	12,0	44	38	82	12,9
40-44	126	93	219	21,1	81	57	138	21,6
45-49	103	85	188	18,1	57	49	106	16,6
50-54	97	96	193	18,6	59	53	112	17,6
55-59	58	90	148	14,3	32	52	84	13,2
60-64	20	31	51	4,9	18	17	35	5,5
65 ou maior	3	3	6	0,6	4	1	5	0,8
Total	521	515	1036	100,0	338	300	638	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.59

Enfermidades profesionais. Segundo nacionalidade. Galicia. 2019

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Europa								
España	508	495	1003	96,8	326	296	622	97,5
Bosnia e Hercegovina	0	2	2	0,2	0	0	0	0,0
Italia	0	0	0	0,0	1	0	1	0,2
Moldova	0	1	1	0,1	0	0	0	0,0
Polonia	0	6	6	0,6	0	1	1	0,2
Portugal	6	5	11	1,1	6	0	6	0,9
Romanía	1	0	1	0,1	1	0	1	0,2
África								
Arxelia	0	0	0	0,0	1	0	1	0,2
Marrocos	3	0	3	0,3	1	0	1	0,2
Senegal	1	0	1	0,1	0	0	0	0,0
América								
Arxentina	0	0	0	0,0	1	0	1	0,2
Brasil	0	0	0	0,0	1	0	1	0,2
Colombia	0	3	3	0,3	0	2	2	0,3
Estados Unidos	2	0	2	0,2	0	0	0	0,0
Venezuela	0	3	3	0,3	0	1	1	0,2
Total	521	515	1036	100,0	338	300	638	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.60

Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. Galicia. 2019

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Grupo 1	30	9	39	3,8	17	11	28	4,4
Grupo 2	353	420	773	74,6	269	254	523	82,0
Grupo 3	8	37	45	4,3	6	14	20	3,1
Grupo 4	114	26	140	13,5	33	4	37	5,8
Grupo 5	14	23	37	3,6	11	17	28	4,4
Grupo 6	2	0	2	0,2	2	0	2	0,3
Total	521	515	1036	100,0	338	300	638	100,0

Grupo 1 E.P. causadas por axentes químicos.

Grupo 2: E.P. causadas por axentes físicos.

Grupo 3: E.P. causadas por axentes biolóxicos.

Grupo 4: E.P. causadas por inhalación de substancias e axentes non comprendidos noutros apartados.

Grupo 5: E.P. da pel causadas por substancias e axentes non comprendidos nalgún dos outros apartados.

Grupo 6: E.P. causadas por axentes carcinógenos.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.61

Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia. 2019

	Enfermedades profesionales con baixa								Enfermedades profesionales sen baixa							
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
Grupo 1	13	4,3	5	6,3	5	2,9	16	3,3	12	6,5	1	3,2	1	1,3	14	4,0
Grupo 2	249	81,6	40	50,6	88	51,8	396	82,2	154	83,7	24	77,4	49	63,6	296	85,5
Grupo 3	16	5,2	0	0,0	8	4,7	21	4,4	0	0,0	0	0,0	16	20,8	4	1,2
Grupo 4	9	3,0	29	36,7	66	38,8	36	7,5	8	4,3	4	12,9	6	7,8	19	5,5
Grupo 5	17	5,6	5	6,3	3	1,8	12	2,5	10	5,4	2	6,5	5	6,5	11	3,2
Grupo 6	1	0,3	0	0,0	0	0,0	1	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,6
Total	305	100	79	100	170	100	482	100	184	100	31	100	77	100	346	100

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.62

Enfermedades profesionales segundo grupo de E.P. con baixa e sectores de actividade. Galicia. 2019

	Enfermedades profesionales con baixa																																			
	Agricultura						Pesca						Industria						Construcción						Servizos						Totais					
	Homes			Mulleres			Homes			Mulleres			Homes			Mulleres			Homes			Mulleres			Homes			Mulleres			Homes			Mulleres		
	EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%		EP.	%				
Grupo 1	0	0,0		0	0,0		0	0,0		0	0,0		17	56,7		0	0,0		10	33,3		0	0,0		3	10,0		9	100,0		30	100,0		9	100,0	
Grupo 2	4	1,1		3	0,7		21	5,9		13	3,1		163	46,2		146	34,8		72	20,4		3	0,7		93	26,3		255	60,7		353	100,0		420	100,0	
Grupo 3	0	0,0		0	0,0		0	0,0		0	0,0		2	25,0		0	0,0		0	0,0		0	0,0		6	75,0		37	100,0		8	100,0		37	100,0	
Grupo 4	1	0,9		1	3,8		0	0,0		0	0,0		98	86,0		24	92,3		7	6,1		0	0,0		8	7,0		1	3,8		114	100,0		26	100,0	
Grupo 5	0	0,0		2	8,7		0	0,0		0	0,0		10	71,4		2	8,7		3	21,4		0	0,0		1	7,1		19	82,6		14	100,0		23	100,0	
Grupo 6	0	0,0		0	0,0		0	0,0		0	0,0		2	100,0		0	0,0		0	0,0		0	0,0		0	0,0		0	0,0		2	100,0		0	0,0	
Totais	5			6			21			13			292			172			92			3			111			321			521			515		

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 9.63

Enfermedades profesionales segundo grupo de E.P. sen baixa e sectores de actividade. Galicia. 2019

	Enfermedades profesionales sen baixa																							
	Agricultura				Pesca				Industria				Construcción				Servizos				Totais			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
Grupo 1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	11	64,7	3	27,3	4	23,5	0	0,0	2	11,8	8	72,7	17	100,0	11	100,0
Grupo 2	2	0,7	2	0,8	2	0,7	1	0,4	157	58,4	75	29,5	48	17,8	1	0,4	60	22,3	175	68,9	269	100,0	254	100,0
Grupo 3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	100,0	14	100,0	6	100,0	14	100,0
Grupo 4	1	3,0	1	25,0	0	0,0	0	0,0	26	78,8	3	75,0	5	15,2	0	0,0	1	3,0	0	0,0	33	100,0	4	100,0
Grupo 5	1	9,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	36,4	1	5,9	3	27,3	0	0,0	3	27,3	16	94,1	11	100,0	17	100,0
Grupo 6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0
Total	4		3		2		1		200		82		60		1		72		213		338		300	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 9.64

Enfermedades profesionales. Segundo grupo de E.P. e axente causante. Galicia, 2019

	AXENTE	Con baixa				Sen baixa			
		Homes	Mulleres	Total	%	Homes	Mulleres	Total	%
Grupo 1	Metais	6	0	6	0,58	3	0	3	0,47
	Metaloides	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Halóxenos	1	0	1	0,10	0	0	0	0,00
	Ácidos inorgánicos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácidos orgánicos	2	0	2	0,19	1	2	3	0,47
	Alcohois e fenois	2	1	3	0,29	2	1	3	0,47
	Aldehídos	0	5	5	0,48	0	1	1	0,16
	Alifáticos	2	0	2	0,19	0	0	0	0,00
	Aminas e hidracinas	0	3	3	0,29	1	2	3	0,47
	Amoniaco	1	0	1	0,10	1	0	1	0,16
	Aromáticos	2	0	2	0,19	3	0	3	0,47
	Cetonas	2	0	2	0,19	2	0	2	0,31
	Epóxidos	10	0	10	0,97	2	2	4	0,63
	Ésteres	1	0	1	0,10	1	0	1	0,16
	Éteres	0	0	0	0,00	0	1	1	0,16
	Glicois	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Isocianatos	0	0	0	0,00	1	1	2	0,31
	Nitroderivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Organoclorados e organofosforados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Oxidos	1	0	1	0,10	0	0	0	0,00
	Sulfuros	0	0	0	0,00	0	1	1	0,16
Grupo 2	Hipoacusia ou xordeira provocada polo ruído	2	0	2	0,19	18	2	20	3,13
	Enfermidades osteoarticulares ou anxineuróticas provocadas polas vibracións mecánicas	7	3	10	0,97	5	3	8	1,25
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades das bolsas serosas debidas á presión, celulite subcutánea	11	2	13	1,25	7	0	7	1,10
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades por fatiga e inflamación das vañas tendinosas, de tecidos peritendinosos e insercións musculares e tendinosas	238	229	467	45,08	166	149	315	49,37
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: arrancamento por fatiga das apófises espinosas	3	2	5	0,48	1	0	1	0,16
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: parálise dos nervios por mor da presión	89	141	230	22,20	68	82	150	23,51
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: lesións do menisco	3	1	4	0,39	2	1	3	0,47
	Enfermidades provocadas por compresión ou descompresión atmosférica	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por radiacións ionizantes	0	0	0	0,00	0	1	1	0,16
	Enfermidades ofaltolóxicas por mor de exposicións a radiacións ultravioletas	0	4	4	0,39	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por enerxía radiante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nódulos das cordas vocais a causa dos esforzos sostidos da voz por motivos profesionais	0	38	38	3,67	2	16	18	2,82
	Nistagmus dos mineiros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades infecciosas causadas polo traballo das persoas que se ocupan da prevención, asistencia médica e actividades nas que se ten probado un risco de infección (excluídos aqueles microorganismos incluídos no grupo 1 do R.D. 644/1997)	3	25	28	2,70	5	13	18	2,82
Grupo 3	Enfermidades infecciosas ou parasitarias transmitidas ao home polos animais ou polos seus produtos e cadáveres	5	12	17	1,64	1	1	2	0,31
	Paludismo, amebiasis, tripanosomiasis, dengue, febre amarela	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades infecciosas e parasitarias non contempladas noutros apartados: micose, leishmaniasis e helmintiasis	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de sílice libre	100	11	111	13,01	46	2	48	7,84
Grupo 4	Po de carbón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de amianto (asbesto)	1	0	1	0,12	2	0	2	0,33
	Outros pos de minerais (talco, caolín, terra de batán, bentonita, sepiolita, mica, outros silicatos naturais)	0	0	0	0,00	1	0	1	0,16
	Metais sintetizados, compostos de carburos metálicos de alto punto de fusión e metais de ligazón de baixo punto de fusión	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	Escouras de Thomas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Neumocomiose por po de aluminio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Substancias de alto peso molecular (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos, e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	7	4	11	1,29	7	4	11	1,80
	Substancias de baixo peso molecular (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químicas plásticas, aditivos etc.)	0	1	1	0,12	4	2	6	0,98
	Antimonio e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio (glucinio) e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 5	Substancias de baixo peso molecular por debaixo dos 1000 daltons (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químicas plásticas, aditivos, disolventes, conservantes, catalizadores, perfumes, adhesivos, acrilatos, resinas ...)	9	16	25	2,41	9	9	18	2,82
	Axentes e substancias de alto peso molecular, por riba dos 1000 daltons (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos, e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	5	6	11	1,06	1	4	5	0,78
	Substancias fotosensibilizantes exógenas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Axentes infecciosos	0	1	1	0,10	1	4	5	0,78
	Amianto (asbesto)	1	0	1	0,10	0	0	0	0,00
Grupo 6	Aminas aromáticas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Arsénico e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Benceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Bis-(cloro-metil) éter	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cadmio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cloruro de vinilo monómero	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cromo VI e compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Hidrocarburos aromáticos policíclicos (PAH), produtos de destilación del carbón: feluxe, alcatrán, betume, brea, antraceno, aceites minerais, parafina bruta e os compostos, produtos, residuos destas substancias e outros factores carcinóxenos	0	0	0	0,00	2	0	2	0,31
	Níquel e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de madeira dura	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radiación ionizante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Aminas (primarias, secundarias...) e hidracinas aromáticas e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nitrobenzeno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácido cianhídrico, cianuros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de sílice libre	1	0	1	0,12	0	0	0	0,00
	TOTAL	521	515	1036	#####	338	300	638	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

10. CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLITOS DE TRABALLO

Demetrio Fernández López

Director Territorial da Inspección de Traballo e Seguridade
Social en Galicia

Capítulo 10. CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLITOS DE TRABAJO

10.1. Folgas

As principais normas legais que seguen a estar vixentes respecto da materia obxecto deste capítulo, seguen a ser: O RD lei 17/1977, do 4 de marzo, coas correccións feitas pola sentenza do Tribunal Constitucional do 8 de abril de 1981, a Lei 9/1987, do 12 de xuño, e o Estatuto dos traballadores na redacción dada polo RD lexislativo 2/2015, do 23 de outubro. Por riba de todas elas, o artigo 28 da Constitución Española.

Para chegar aos datos referentes ás folgas, téñense en conta as estatísticas ofrecidas polos distintos organismos oficiais, Ministerio de Trabajo e Economía Social e Consellería de Economía, Emprego e Industria, así como polos axentes sociais, sobre todo no aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información empregadas para encher de contido os cadros son os cuestionarios estatísticos que cumprimentan, para cada unha das folgas ou peches patronais, as unidades administrativas competentes das comunidades autónomas e a Dirección Xeral de Trabajo do Ministerio de Trabajo e Economía Social, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente á Subdirección Xeral de Estatística do Departamento, para a elaboración da correspondente estatística.

Ademais, posto que non existe obrigación formal, por parte das empresas, de comunicar á autoridade laboral o número de persoas traballadoras participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen esa información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, excepto os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a unha hora.

- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores etc.
- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asóciase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo ou descontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tivesen incidencia nel, podendo comezar nese ano ou en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e persoal "convocados", aqueles centros e os seus respectivos cadros de persoal que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar ou non nela.

Por traballadores/as participantes enténdese o número de persoas que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte deste.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de participantes polo número de días laborables de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza unha persoa traballadora sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de participantes cada un dos días de duración da folga pola parte de xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todos os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilízase unha soa vez o número de folgas, cadros de persoal das empresas e persoas traballadoras afectadas, co fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Considéranse folgas de ámbito provincial as que afectan só a unha provincia. Á hora de contabilizar as folgas provinciais, aténdese ao concepto folga provincial. Trátase dun concepto estatístico que ten por obxecto medir a incidencia ou a repercusión que a folga tivo en cada provincia, só dentro do seu respectivo ámbito territorial.

Nas folgas de ámbito autonómico, cada convocatoria de folga considérase un só conflito, independentemente do número de provincias ás que afecte.

Sen entrar excesivamente en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación no tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, pode dar unha panorámica un cadro xeral das consideradas neste momento dende 2008 a 2019 a nivel estatal (cadro 10.1) que permite observar que, aínda que existiu unha evolución crecente do número de folgas nos anos 2012 e 2013, diminúen en 2014 e continúa esta tendencia en 2015, apreciándose esta minoración significativa, tanto en número de folgas coma en participantes e xornadas non traballadas. No ano 2019 increméntase o número de folgas ata 898, pero resulta significativo que, en canto a participantes, baixa en 2019 a cifra en 74.217 logo de medrar en máis de 110.000 persoas en 2018, o mesmo que sucede coas xornadas non traballadas.

Cadro 10.1

Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características. España. 2008-2019

	Folgas	Participantes	Xornadas non traballadas	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
2008	810	542.508	1.508.179	581.350	5.860.468
2009	1.001	653.483	1.290.852	105.830	1.502.572
2010	986	340.776	671.498	46.393	1.332.668
2011	777	221.974	485.054	304.341	3.344.081
2012	878	323.871	1.290.114	36.634	1.363.080
2013	992	448.024	1.098.480	45.832	1.633.924
2014	777	217.047	620.568	7.666	618.478
2015	615	170.528	497.483	4.939	588.359
2016	641	183.120	388.912	9.679	563.451
2017	730	225.723	594.253	24.441	1.284.776
2018	726	338.671	907.631	20.869	1.078.049
2019	898	264.454	858.401	16.000	1.108.466

(1) Datos en miles.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Nos cadros 10.2 e 10.3 desagreganse os datos estatais por comunidades autónomas, segundo sector de actividade e ámbito territorial, podéndose observar que o maior número en moitas autonomías corresponde ao sector servizos (exceptúase por exemplo: Andalucía, e Asturias). No caso de Galicia séguelle moi preto o sector da industria única e exclusivamente, pero cunha terceira parte de participantes e de xornadas non traballadas. Apréciase así mesmo unha gran diferenza de cifras das folgas provinciais fronte ás estatais.

Cadro 10.2

Persoas traballadoras participantes e xornadas non traballadas segundo sector de actividade, por repercusión territorial da folga en cada comunidade autónoma. 2019

Total	Participantes				Xornadas non traballadas			
	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Agrario	Industria	Construción	Servizos
	1.846	129.509	1.100	131.999	8.327	496.796	3.157	350.121
Andalucía	90	12.034	42	7.374	1.161	33.422	322	11.517
Aragón	289	3.349	0	4.598	289	2.526	0	4.952
Asturias	0	6.435	439	2.013	0	10.065	845	5.217
Baleares	0	682	36	2.287	0	442	216	4.342
Canarias	0	729	0	694	0	433	0	686
Cantabria	138	235	0	1.018	229	496	0	1.289
Castela-A Mancha	0	0	0	554	0	0	0	2.287
Castela e León	0	766	55	1.481	0	665	110	2.260
Cataluña	0	26.373	0	39.501	0	113.212	0	66.492
C. Valenciana	327	1.903	32	3.870	318	5.384	189	10.560
Estremadura	0	54	0	169	0	44	0	433
Galicia	24	9.954	143	10.775	3	10.432	534	45.590
Madrid	555	761	0	39.378	4.583	430	0	106.451
Murcia	420	120	0	1.720	1.680	120	0	620
Navarra	0	2.086	156	3.170	0	5.581	156	12.931
País Vasco	3	64.018	197	12.802	64	313.539	785	74.236
A Ríoxa	0	0	0	82	0	0	0	97
Ceuta e Melilla	0	10	0	513	0	5	0	161

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 10.3

Persoas traballadoras participantes e xornadas non traballadas segundo ámbito territorial, por repercusión territorial da folga en cada comunidade autónoma. 2019

Total	Participantes			Xornadas non traballadas		
	Provincial ⁽¹⁾	Autonómica	Estatal ⁽²⁾	Provincial ⁽¹⁾	Autonómica	Estatal ⁽²⁾
	215.274	27.066	22.114	779.467	48.268	30.666
Andalucía	16.206	0	3.334	42.926	0	3.496
Aragón	5.501	1.923	812	5.719	1.210	838
Asturias	8.319	0	568	15.433	0	694
Baleares	0	2.085	920	0	4.265	735
Canarias	187	0	1.236	77	0	1.042
Cantabria	1.158	0	233	1.680	0	334
Castela-A Mancha	165	0	389	1.109	0	1.178
Castela e León	1.127	0	1.175	1.639	0	1.396
Cataluña	45.142	17.242	3.490	159.976	14.888	4.840
C. Valenciana	3.850	565	1.717	11.459	2.891	2.101
Estremadura	60	40	123	272	72	133
Galicia	19.743	0	1.153	55.460	0	1.099
Madrid	34.961	0	5.733	100.096	0	11.368
Murcia	2.085	0	175	2.187	0	233
Navarra	5.170	0	242	18.400	0	268
País Vasco	71.130	5.211	679	362.916	24.942	766
A Ríoxa	0	0	82	0	0	97
Ceuta e Melilla	470	0	53	118	0	48

(1) Inclúense as folgas con repercusión municipal e comarcal.

(2) Refírese á folga que afecta a provincias e comunidades autónomas distintas.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Como pode verse nos cadros 10.4 e 10.5, durante 2019 foron realizadas 74 folgas, 67 provinciais e 7 autonómicas, desagregándose por provincias as que foron de empresa

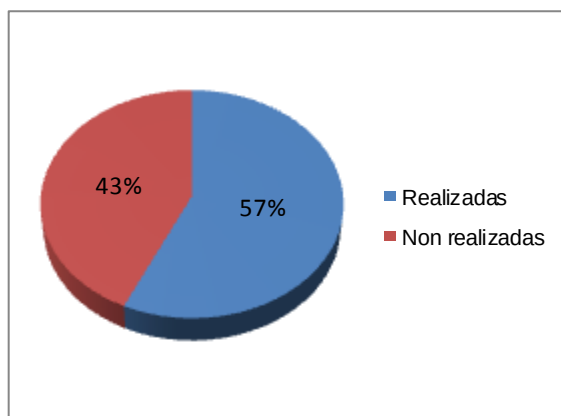
ou de sector, e no ano 2019 provincialmente, medra o número ata chegar a 67 folgas realizadas das 130 convocadas, 126 de empresa e 4 de sector.

Cadro 10.4

Folgas de ámbito provincial e autonómico convocadas, realizadas e non realizadas. Galicia. 2019

	FOLGAS		
	Convocadas	Realizadas	Non realizadas
A Coruña	91	48	43
Lugo	5	4	1
Ourense	4	3	1
Pontevedra	22	12	10
Autonómicas	8	7	1
Totais	130	74	56

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 10.5

Folgas de ámbito provincial e autonómico de empresa e de sector. Galicia 2019

		Convocadas	Realizadas	Non realizadas
A Coruña	Empresa	91	48	43
	Sector			
	Total	91	48	43
Lugo	Empresa	5	4	1
	Sector			
	Total	5	4	1
Ourense	Empresa	4	3	1
	Sector			
	Total	4	3	1
Pontevedra	Empresa	22	10	12
	Sector			
	Total	22	10	12
Autonómico	Empresa	4	3	1
	Sector	4	4	
	Total	8	7	1

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Respecto das razóns alegadas para convocar e desenvolver unha folga, a causa de anuncio ou aplicación de medidas de política económica-social é o motivo específico máis frecuente das folgas realizadas en 2019.

Cadro 10.6

Folgas de ámbito provincial e autonómico realizadas, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Galicia. 2019

	5	10	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	70	Total
A Coruña		7					1										1	1	32		6	48
Lugo																			1		3	4
Ourense		1																		2		3
Pontevedra																			12			12
Autonómico		3																	3		1	7
Total		11					1										1	1	48	2	10	74

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio (12).- Presión pola negativa a revisar un convenio (13).- Presión durante a negociación dun convenio (14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente (30).- Conflitos relacionados con causas sindicais (40).- Conflitos de solidariedade (50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social (60).- Conflitos por outras causas non laborais	(20).- Reconversión industrial (21).- Regulación de emprego (excluídos os de reconversión industrial) (22).- Organización/sistemas de traballo (23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene (24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias (25).- Incumprimento de acordos ou normas legais (26).- Falta de pagamento de salarios (27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio (28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio (29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Por último, como se pode ver no cadro 10.7 con datos do Ministerio de Traballo e Economía Social, ofrécese unha perspectiva bianual da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas. Recóllense ademais dos resultados das folgas cuxo ámbito territorial é a propia provincia, a repercusión que sobre estas tiveron as folgas autonómicas e estatais. Como ven sendo habitual, as provincias da Coruña e Pontevedra, son as que maiores rexistros amosan.

Cadro 10.7

Folgas desenvolvidas, centros e cadro de persoal convocados, persoas traballadoras participantes e xornadas non traballadas, segundo criterio de repercusión⁽¹⁾, por provincia. Galicia. 2018-2019

	Folgas		Centros de traballo convocados		Cadro de persoal dos centros convocados		Persoas traballadoras participantes		Xornadas non traballadas	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
A Coruña	42	57	46	73	14.121	20.451	6.753	16.125	10.033	16.227
Lugo	10	3	12	4	1.302	179	183	76	425	50
Ourense	12	3	12	3	1.270	594	196	594	552	1.731
Pontevedra	31	15	51	25	10.127	3.848	6.294	2.948	50.845	37.452
Galicia	67	78	121	106	26.820	26.072	13.426	19.743	61.855	55.460

(1) Refírese a que a cada provincia se lle asignan, ademais dos resultados das folgas cuxo ámbito territorial fose esa provincia, a repercusión que nela tivesen as folgas da súa comunidade autónoma e nacionais.

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social.

10.2. Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros 10.8, 10.9 e 10.10, nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais nos que participaron en tarefas de conciliación as unidades administrativas da Xunta de Galicia, os coñecidos como SMAC, e o resultado obtido.

Nas conciliacións colectivas, resulta anecdótico o número de avinzas obtidas, o que contrasta coas cifras do AGA, como se verá máis adiante neste capítulo.

No que a conciliacións individuais se refire resaltan as cifras de reclamacións de cantidade seguida dos despedimentos e en último lugar as sancións, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación coas cantidades acordadas nas conciliacións individuais con avinza.

Nas conciliacións colectivas, na maioría delas non se alcanzou acordo entre as partes.

Cadro 10.8

**Conciliacións colectivas segundo tipo de resolución e asunto.
Ámbito territorial provincial. 2019**

		Número de conciliacións	Empresas afectadas	Nº persoas traballadoras
A Coruña (Unidades conciliadoras: A Coruña, Ferrol, Santiago)	Con avinza	1	1	100
	Sen avinza	29	35	4.108
	Resto ⁽¹⁾	16	21	3.178
Lugo	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	14	14	1.609
	Resto ⁽¹⁾	3	3	34
Ourense	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	5	5	743
	Resto ⁽¹⁾	0	0	0
Pontevedra (Unidades conciliadoras: Pontevedra e Vigo)	Con avinza	1	1	60
	Sen avinza	29	29	26.556
	Resto ⁽¹⁾	15	15	9.947
Galicia	Con avinza	1	2	160
	Sen avinza	77	83	33.016
	Resto⁽¹⁾	34	39	12.659

(1) Resto: Intentadas sen efecto, tidas por non presentadas, desistidas e outras.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 10.9
Conciliacións individuais por provincias, segundo motivación e tipo de resolución. 2019

		Despedimentos	Reclamacións de cantidade	Sancións	Total
A Coruña	Con avinza	2.448	532	87	3.067
	Sen avinza	1.447	2.233	2.149	5.829
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	1.152	2.205	747	4.104
	Total	5.047	4.970	2.983	13.000
	Suma de cantidades acordadas	47.655.712	1.493.769	744.709	49.894.191
Lugo	Con avinza	599	85	55	739
	Sen avinza	299	502	364	1.165
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	123	537	243	903
	Total	1.021	1.124	662	2.807
	Suma de cantidades acordadas	6.059.521	257.190	292.688	6.609.399
Ourense	Con avinza	464	72	15	551
	Sen avinza	297	252	177	726
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	220	478	163	861
	Total	981	802	355	2.138
	Suma de cantidades acordadas	8.679.327	158.519	11.204	8.849.050
Pontevedra	Con avinza	1.804	338	42	2.184
	Sen avinza	1.110	1.333	672	3.115
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	716	1.670	321	2.707
	Total	3.630	3.341	1.035	8.006
	Suma de cantidades acordadas	32.631.234	818.037	177.298	33.626.598
Galicia	Con avinza	5.315	1.027	199	6.541
	Sen avinza	3.153	4.320	3.362	10.835
	Intentadas sen efecto e resto ⁽¹⁾	2.211	4.890	1.474	8.575
	Total	10.679	10.237	5.035	25.951
	Suma de cantidades acordadas	95.025.824	2.727.515	1.225.899	98.979.238

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 10.10

**Conciliacións individuais por rama de actividade económica (CNAE 2009)
da Comunidade Autónoma de Galicia. 2019**

	Total
AGRICULTURA, GANDARÍA SILVICULTURA E PESCA	715
INDUSTRIA	2.787
Industrias extractivas	694
Industria manufacteireira	1.818
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A.	1.197
Fornecemento de auga, saneamento, xestión de residuos	183
CONSTRUCCIÓN	2.046
Construción especializada e enxeñería	1.788
SERVIZOS	3.802
Comercio por xunto, reparación de vehículos de motor	1.351
Transporte e almacenamento	1.122
Hostalaría	2.645
Información e comunicacións	577
Actividades financeiras e de seguros	383
Actividades inmobiliarias	1
Actividades profesionais, científicas e técnicas	90
Actividades administrativas e servizos auxiliares	2.043
Administración pública e defensa, seguridade social obrigatoria	446
Educación	90
Actividades sanitarias e de servizos sociais	1.128
Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	465
OUTROS SERVICIOS	15
Actividades dos fogares como empregadores e produtores de bens	560
Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	5
TOTAL SECTORES ECONÓMICOS	25.951

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria, Secretaría Xeral de Emprego.

10.3. Xulgados do Social

No conxunto do Estado incrementáronse os asuntos resoltos polos xulgados do Social, en 2019 respecto de 2018, en máis de 5.674 asuntos. Diminúen en conflitos colectivos e en seguridade social e medran en individuais.

En Galicia, suben con menos intensidade os asuntos resoltos (3.666 máis en 2019). A suba prodúcese en conflitos individuais e en seguridade social, agás en Ourense; en conflitos colectivos baixan os asuntos a nivel de Galicia, pero aumentan nas provincias da Coruña e Pontevedra.

Cadro 10.11

**Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal.
Por comunidade autónoma e provincia. 2018-2019**

	Total		Conflitos colectivos		Conflitos Individuais		Seguridade social	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Total	333.434	339.108	2.147	2.031	245.674	252.753	85.613	84.324
Galicia	22.900	26.566	160	148	13.901	16.715	8.839	9.703
A Coruña	9.752	11.258	62	63	6.083	7.275	3.607	3.920
Lugo	2.641	3.237	33	26	1.860	2.290	748	919
Ourense	3.400	3.703	19	6	1.588	2.054	1.793	1.643
Pontevedra	7.107	8.368	46	51	4.370	5.096	2.691	3.221

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, Anuario de estadísticas laborales.

Diminúen as cantidades acordadas en conflitos individuais tanto en Galicia coma no conxunto do estado. En 2019 no conxunto do Estado o 53,49% das cantidades acordadas en materia de conflitos individuais foi establecido mediante conciliación, mentres que o restante 46,51% foi por sentenza. No caso de Galicia, o 42,55% das cantidades acordadas na materia foi establecido mediante conciliación, mentres que o 57,45% foi por sentenza. Por fin, e de novo no ámbito estatal, o 61,7% das cantidades acordadas en materia de reclamacións derivadas do contrato de traballo foi fixado por sentenza, e o 38,3% restante pactado en conciliación.

Cadro 10.12

**Conflitos individuais. Cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución.
Por comunidade autónoma e provincia. 2019**

	Cantidades acordadas en conflitos individuais								
	Miles de euros								
	Total conflitos individuais			Despedimentos			Reclamacións derivadas do contrato de traballo		
	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación
Total	1.238.765,4	576.131,1	662.634,3	852.264,0	337.677,6	514.586,5	386.501,4	238.453,5	148.047,9
Galicia	65.669,5	37.728,3	27.941,3	41.124,0	20.809,1	20.314,9	24.545,4	16.919,0	7.626,4
A Coruña	29.657,1	16.245,5	13.411,7	18.841,5	9.155,6	9.685,9	10.815,6	7.089,8	3.725,8
Lugo	8.512,4	4.655,2	3.857,1	6.049,7	2.972,8	3.076,9	2.462,7	1.682,4	780,3
Ourense	7.757,1	5.429,8	2.327,4	4.471,4	2.669,4	1.801,9	3.285,8	2.760,3	525,4
Pontevedra	19.742,8	11.397,8	8.345,1	11.761,4	6.011,3	5.750,2	7.981,4	5.386,5	2.594,9

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, Anuario de estadísticas laborales.

No que atinxe aos asuntos resoltos en materia de despedimento, tanto no conxunto do Estado coma en Galicia produciuse un incremento en 2019 respecto de 2018, incremento que no conxunto do Estado foi de 7.455 asuntos, mentres que en Galicia foi de 1.341 asuntos. O incremento tivo lugar nas catro provincias galegas. O incremento foi, ademais, xeneralizado segundo a clase de resolución, tanto en Galicia como no conxunto do Estado, posto que neste último nivel as conciliacións medraron, de xeito imperceptible en todo caso. En Galicia medran en 2019 por terceiro ano as resolución con sentenza favorable á persoa traballadora.

En Galicia a sentenza foi tamén o mecanismo máis utilizado en 2019, se ben aquí iso ocorreu non só co conxunto dos conflitos individuais, senón tamén para cada unha das categorías en que eses conflitos se desagregan, isto é, os despedimentos e as reclamacións derivadas do contrato de traballo. Así, o 57,3 das cantidades acordadas no total de conflitos individuais en Galicia foi fixado mediante sentenza, fronte ao 42,5 restante, pactado en conciliación. Como se dixo, o mesmo ocorreu no caso dos despedimentos (50,6 mediante sentenza, fronte ao 49,40 mediante conciliación) e das restantes reclamacións derivadas do contrato de traballo (o 68,9 a través de sentenza e o 31,1 mediante pacto en conciliación). Esa realidade deuse no conxunto de Galicia e tamén nas catro provincias galegas.

No conxunto do Estado, en 2019, a maior parte das persoas obxecto de despedimento pactaron este en conciliación, o 64,2, mecanismo a través do cal acordáronse a maior parte das cantidades establecidas por tal motivo, de tal xeito que a contía media das cantidades acordadas en materia de despedimentos foi máis alta no caso das pactadas en conciliación.

En Galicia viron extinguido o seu contrato, por despedimento, a través de sentenza, o 45,82; as cantidades fixadas por sentenza foron tamén superiores fronte á conciliación; polo que a contía media das cantidades fixadas por sentenza foi superior á contía media pactada en conciliación. Tal ocorreu nas catro provincias galegas, coa excepción da provincia da Coruña, na que, a pesar de ser despedidas máis persoas por sentenza que mediante conciliación foron lixeiramente superiores as cantidades pactadas fronte ás establecidas por sentenza, e tamén a contía media do acordado en conciliación foi máis elevada que a contía media establecida por sentenza.

Recóllense finalmente no cadro 10.13 bis os asuntos da sala do social do TSXG por procedemento e situación, conforme os últimos datos publicados pola memoria do CXPX.

Cadro 10.13

Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución. Por provincias. Galicia/España. 2018-2019

	Total		Con sentenza favorable á persoa traballadora		Con sentenza favorable en parte á persoa traballadora		Con sentenza desfavorable á persoa traballadora		Por conciliación		Por desistencia		Por outras causas	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
TOTAL	101.243	108.698	19.796	21.599	4.615	4.445	6.390	6.550	45.844	50.307	19.767	20.701	4.831	5.096
Galicia	5.249	5.590	1.285	1.548	331	348	478	492	1.764	2.288	609	747	150	167
A Coruña	2.578	2.664	595	804	126	113	220	210	825	1.082	297	391	51	64
Lugo	604	710	172	207	47	54	67	45	186	278	67	63	34	63
Ourense	505	540	139	149	46	58	33	40	142	216	48	69	39	8
Pontevedra	1.562	1.676	379	388	112	123	158	197	611	712	197	224	26	32

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, Anuario de estadísticas laborales.

Cadro 10.13 bis

Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Asuntos por procedemento e situación. 2019

	Pendientes ao inicio	Ingresados	Reiniciados	Resoltos	Pendientes ao finalizar
- ASUNTOS	1.733	4.998	0	4.975	1.757
- EXECUCIÓN DE SENTENZAS					
- PROCEDEMENTO EN ÚNICA INSTANCIA	6	54	0	48	12
- RECURSOS DE SUPPLICACIÓN X. SOCIAL	1.722	4.846	0	4.824	1.744
- RECURSOS DE SUPPLICACIÓN X. MERCANTIL	1	6	0	7	0
- RECURSOS DE QUEIXA	4	92	0	96	1

Fonte: Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, Sala do Social.

Cadro 10.14

**Persoas traballadoras despedidas, cantidades acordadas e contías medias, segundo clase de resolución.
Por comunidade autónoma e provincia. 2019**

	Despedimentos								
	Persoas traballadoras despedidas ⁽¹⁾			Cantidades acordadas miles de euros			Contías medias en euros		
	Total	Sentenza ⁽²⁾	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación
Total	82.865	29.656	53.209	852.264,0	337.677,6	514.586,5	10.285,0	11.386,5	9.671,0
Galicia	4.297	1.969	2.328	41.124,0	20.809,1	20.314,9	9.570,4	10.568,4	8.726,3
A Coruña	2.034	936	1.098	18.841,0	9.155,6	9.685,9	9.263,3	9.781,6	8.821,4
Lugo	566	276	290	6.049,7	2.972,8	3.076,9	10.688,4	10.771,0	10.609,9
Ourense	427	210	217	4.471,4	2.669,4	1.801,9	10.471,3	12.711,6	8.303,9
Pontevedra	1.270	547	723	11.761,4	6.011,3	5.750,2	9.261,0	10.989,5	7.953,2

(1) Non inclúe as persoas traballadoras afectadas por asuntos "desistidos" e asuntos terminados "por outras causas".

(2) Non inclúe as persoas traballadoras afectadas por sentenza desfavorable.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, Anuario de estadísticas laborales.

10.4. Xestión do Acordo interprofesional galego sobre procedementos extraxudiciais de solución de conflitos de traballo (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA dende os seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2019 son 1.428, cun total de 1.093.291 persoas traballadoras afectadas (cadro 10.16).

No ano 2019 iniciáronse 87 expedientes que afectaron a 1.864 empresas e 53.611 persoas traballadoras (case 43.539 máis que o ano anterior). Sobre o total de mediacións e arbitraxes levadas a cabo polo AGA, a efectividade acadada ao longo do ano foi do 75%, cinco puntos por baixo do ano anterior. O 90,98% destes procedementos foron conciliacións ou mediacións que afectaron a 21.230 persoas traballadoras e 720 empresas. O 9,02% restante foron arbitraxes que afectaron a 1.202 persoas traballadoras e 8 empresas.

Cadro 10.15

AGA. Total expedientes. 2019

Expedientes iniciados	87
Expedientes desistidos	1
Expedientes en tramitación	3
Expedientes rexeitados	28
Expedientes arquivados por solución previa	4
Expedientes tramitados	51
Conciliacións/Mediacións	46
Arbitraxes	5

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Cadro 15 bis

Actuacións do AGA rematadas con acordo. 2019

	Conflitos con resultado positivo	Empresas afectadas	Persoas traballadoras afectadas
Acordos por solución previa	4	4	2.132
Acordos por conciliación/mediación	33	705	15.070
Laudos arbitrais	5	6	553
	42	715	17.755

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

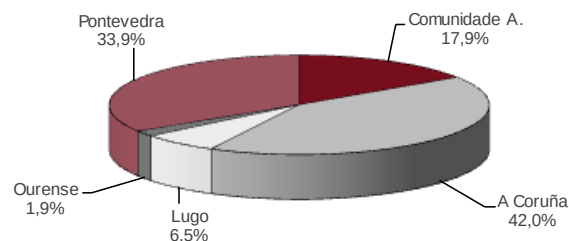
Cadro 10.16

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados (01.06.1992 - 31.12.2019)

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	161	599	159	51	458	1.428
Traballadores/as afectados	171.217	458.825	71.591	20.870	370.788	1.093.291
Expedientes de conflitos de sector	46	56	13	16	72	203
Traballadores/as afectados conflitos sector	133.000	365.790	27.950	15.802	297.204	839.746
Expedientes de conflitos empresa	115	543	146	35	386	1.225
Traballadores/as afectados conflitos empresa	38.217	93.035	43.641	5.068	73.584	253.545

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Persoas traballadoras afectadas

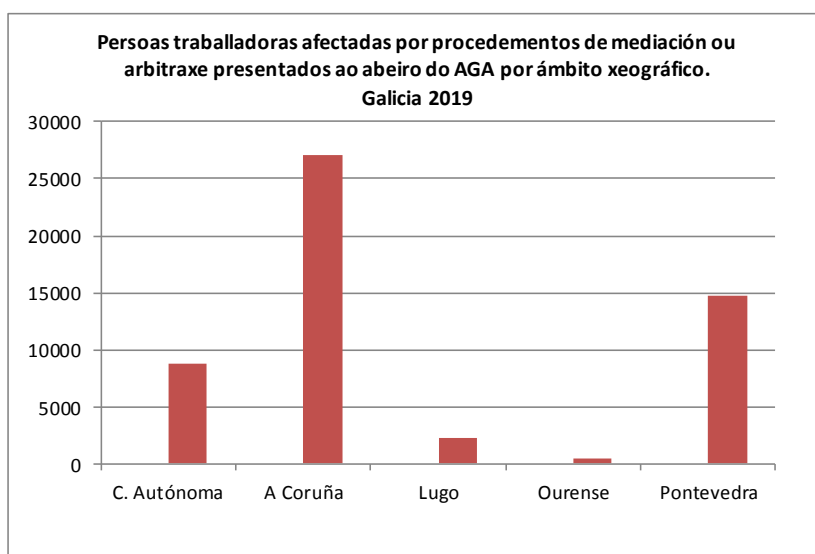

Cadro 10.16 bis

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2019

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	14	35	3	2	33	87
Traballadores/as afectados	8.839	27.111	2.333	518	14.810	53.611
Expedientes de conflitos de sector	2	2	1	0	0	5
Traballadores/as afectados conflitos sector	1.202	19.600	1.500	0	0	22.302
Expedientes de conflitos empresa	12	33	2	2	33	82
Traballadores/as afectados conflitos empresa	7.637	7.511	833	518	14.810	31.309

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Atendendo aos expedientes iniciados por sector de actividade da empresa ou sector, ao longo de 2019 o 63,22% dos expedientes presentados correspondían a empresas ou subsectores integrados no sector servizos, é dicir, preto de dous de cada tres expedientes corresponden a este sector de actividade. Dos restantes, todos corresponden ao sector industrial.

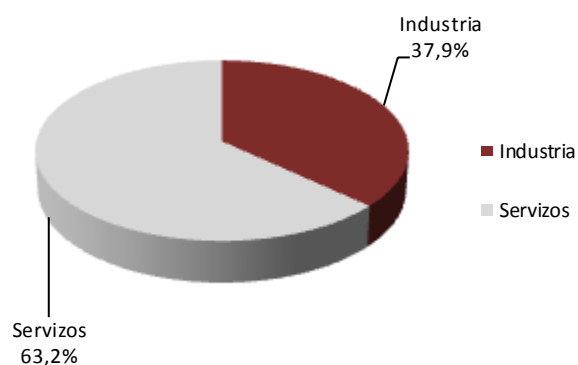
Cadro 10.17

AGA. Expedientes por sectores económicos e persoas traballadoras afectadas. 2019

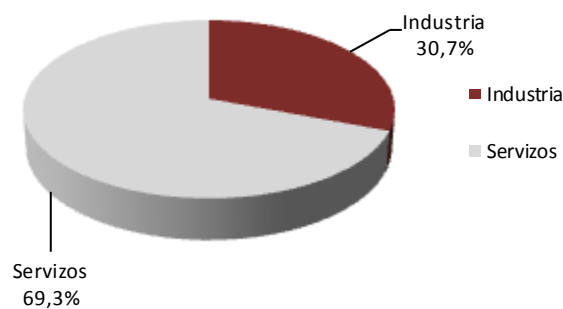
	Núm. expedientes	Núm. persoas traballadoras
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	32	16.481
Construción	0	0
Servizos	55	37.130
Total	87	53.611

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Porcentaxe de expedientes de mediación ou arbitraje presentados ao abeiro do AGA por sector de actividade. Galicia 2019

Porcentaxe de persoas traballadoras afectadas por procedementos de arbitraje ou mediación ao abeiro do AGA por sector de actividade. Galicia 2019

A distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector, indican que a provincia da Coruña é onde se iniciaron máis expedientes, (35), seguida de Pontevedra e o ámbito interprovincial.

O maior número de persoas afectadas polos expedientes presentados pertence á provincia da Coruña con 27.111, seguido dos presentados na provincia de Pontevedra con 14.810.

Seguindo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 94,8%).

No cadro 10.18 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano, predominando os resultados positivos.

Cadro 10.18

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2019

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	14	35	3	2	33	87
Expedientes desistidos	0	0	0	0	1	1
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	5	12	2	1	8	28
Conflitos resoltos por acordo previo	0	2	0	1	1	4
Expedientes tramitados	8	21	1	0	21	51
Expedientes con resultado positivo	4	15	1	0	18	38
Expedientes con resultado negativo	4	6	0	0	3	13
Expedientes en tramitación	1	0	0	0	2	3

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais.

Para finalizar, indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados neste ano foron, por orde cronolóxica, os sectores de empresas organizadoras do xogo do bingo de Galicia, de aparcadoiros, garaxes e establecementos regulados de superficie de Galicia, de sanidade privada da Coruña, de transporte de mercadorías por estrada de Lugo e do comercio de alimentación da Coruña.

11. REGULACIÓN DE EMPREGO E FOGASA

Marta Puebla Vilariño

Funcionaria do Servizo Publico de Emprego Estatal (SEPE)

Capítulo 11. REGULACIÓN DE EMPREGO E FOGASA

11.1. Regulación de emprego

Neste apartado analizaranse os expedientes de regulación de emprego tramitados e as persoas traballadoras afectadas cos datos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria con competencia en Galicia e coa información publicada polo Ministerio de Traballo e Economía Social.

O Estatuto dos traballadores nos seus artigos 47 e 51 regula os despedimentos colectivos, suspensións do contrato ou reducións de xornada por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción ou derivados de forza maior.

No caso dos procedementos de extinción colectiva de contratos por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción por decisión da empresa, unha vez finalizado o período de consultas, con acordo ou sen el, a empresa poderá notificar os despedimentos de maneira individual ás persoas afectadas.

Aínda que non é necesaria autorización administrativa previa, si é necesaria a comunicación á autoridade laboral e o período de consultas.

Enténdese por redución de xornada a diminución temporal de entre un 10% e un 70% da xornada computada sobre a base dunha xornada diaria, con independencia do número de persoas traballadoras da empresa e do número de persoas afectadas, sempre que sexa por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción.

Igualmente o contrato de traballo poderá extinguirse, suspenderse ou reducir a súa xornada por causas de forza maior.

A existencia de forza maior que motive a extinción, suspensión ou redución de xornada, debe ser constatada pola autoridade laboral calquera que sexa o número de persoas afectadas.

Denomínanse procedementos pactados aqueles nos que se alcanza un acordo entre empresa e representantes legais. Os procedementos sen período de consultas son aqueles que se xustifican en causas de forza maior, nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas.

Para a realización deste informe non contamos cos datos facilitados por la Consellería de Economía, Emprego e Industria, so están dispoñibles os datos de xaneiro e febreiro

do 2019, polo que imos facer un análise cos datos destes dous meses y os completaremos cos do Ministerio de Traballo e Economía Social.

Neste primeiro cadro vemos como evolucionaron os expedientes nas catro provincias galegas nos anos 2018 e 2019 referidos aos meses de xaneiro e febreiro, tanto en expedientes pactados, como non pactados ou sen período de consultas.

O máis destacado é a diminución de número de expedientes, pasando de 32 en 2018 en toda a comunidade a 27 en 2019.

Pontevedra xa non é a que máis expedientes presenta e a que mostra unha redución máis significativa, pasando A Coruña a ocupar o primeiro lugar cun incremento de case o dobre.

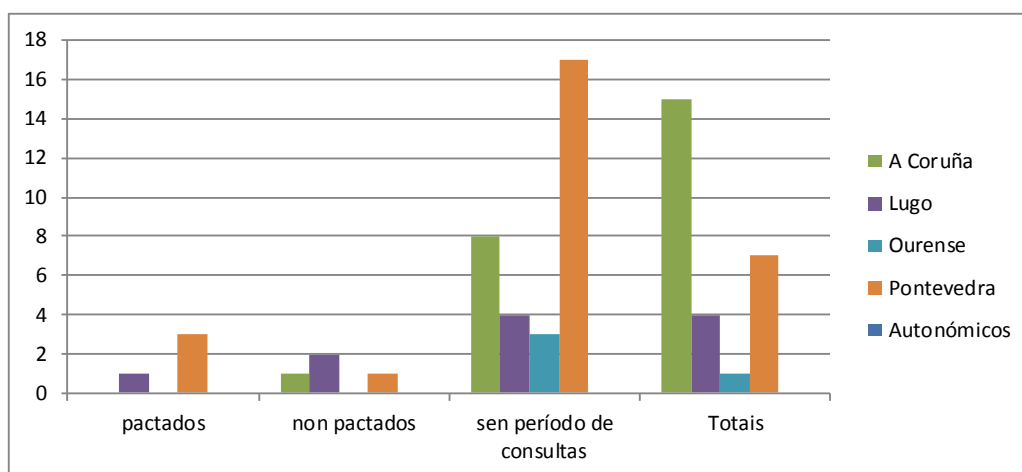
O aumento máis significativo dáse na provincia da Coruña, na que os expedientes pactados pasan de 6 en 2018 a 13 en 2019 (xaneiro e febreiro).

Cadro 11.1

**Expedientes de regulación de emprego, pactados, non pactados e sen período de consultas.
Galicia. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019**

	2018				2019			
	pactados	non pactados	sen período de consultas	Totais	pactados	non pactados	sen período de consultas	Totais
A Coruña	6	13	2	1	0	1	8	15
Lugo	3	1	0	1	1	2	4	4
Ourense	3	1	0	0	0	0	3	1
Pontevedra	14	3	0	3	3	1	17	7
Autonómicos	0	0	0	0	0	0	0	0
Totais	26	18	2	5	4	4	32	27

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Os expedientes segundo o sector de actividade e a medida adoptada, a nivel de Galicia quedan reflectidos no cadro 11.2, no que se confirma a tendencia a baixa en todos os sectores, excepto na construción que se mantén igual, tendo en conta sempre que a información dispoñible é moi reducida xa que solo podemos contar cos meses de xaneiro e febreiro.

Os cadros seguintes móstrannos a mesma información pero desagregada por provincias.

Cadro 11.2

Expedientes de regulación de emprego segundo a media e o sector de actividade.
Galicia. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	1	0	2	4	0	0	5	4
Industria	2	2	5	3	1	1	7	6
Construción	0	1	0	0	0	0	1	1
Servizos	4	5	5	5	10	3	19	16
Totais	7	8	12	12	11	7	32	27

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Con esta información podemos ver que na Coruña en 2019 hai un aumento no sector servizos tanto en despedimentos colectivos como en redución de xornada. Aumentan ata 3 expedientes as suspensións en pesca e mantéñense igual que en 2018 na industria cun total de tres, dous de despedimento colectivo e un de redución.

Cadro 11.3

Expedientes de regulación de emprego segundo a media e o sector de actividade.
A Coruña. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	1	0	0	3	0	0	1	3
Industria	1	2	2	0	0	1	3	3
Construción	0	1	0	0	0	0	0	1
Servizos	1	3	1	1	2	4	4	8
Totais	3	6	3	4	2	5	8	15

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

En Lugo mantéñense igual os despedimentos colectivos e as suspensións, todos eles no sector servizos, non hai en ningún outro sector.

En Ourense deuse un ERE de redución de xornada no sector servizos (3 en 2018), mostrando unha significativa redución, aínda que a mostra só se refire aos dous primeiros meses do ano.

Cadro 11.4

Expedientes de regulación de emprego segundo a media e o sector de actividade.
Lugo. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	1	1	0	0	1	0
Industria	0	0	0	0	0	0	0	0
Construción	0	0	0	0	0	0	0	0
Servizos	1	1	2	2	0	1	3	4
Totais	1	1	3	2	0	1	4	4

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Cadro 11.5

Expedientes de regulación de emprego segundo a media e o sector de actividade.
Ourense. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	0	0	0	0	0	0
Industria	0	0	0	0	0	0	0	0
Construción	0	0	0	0	0	0	0	0
Servizos	0	0	0	0	3	1	3	1
Totais	0	0	0	0	3	1	3	1

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

En Pontevedra son as suspensións as que reflicten o maior número, alcanzando 6, e delas, 3 concentradas no sector da industria. Despedimentos colectivos só un e ningunha redución de xornada.

Cadro 11.6**Expedientes de regulación de emprego segundo a media e o sector de actividade.****Pontevedra. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019**

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	3	1	0	0	3	1
Industria	1	0	2	3	1	0	4	3
Construción	0	0	1	0	0	0	1	0
Servizos	2	1	2	2	5	0	9	3
Totais	3	1	8	6	6	0	17	7

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

No seguinte cadro temos información sobre aqueles expedientes que afectan a máis dunha provincia, e son os despedimentos colectivos do sector servizos os de maior descenso. En 2018 non se deu ningún ERE a nivel autonómico, nin en 2019 no período xaneiro/febreiro.

Cadro 11.7**Expedientes de regulación de emprego segundo a media e o sector de actividade.****Autonómicos (afectan a máis dunha provincia). Período: xaneiro/febreiro 2018-2019**

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	0	0	0	0	0	0	0	0
Industria	0	0	0	0	0	0	0	0
Construción	0	0	0	0	0	0	0	0
Servizos	0	0	0	0	0	0	0	0
Totais	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

A modo de resumo por provincias e tipo de medida dos anos 2018 e 2019 presentamos o seguinte cadro.

Cadro 11.8

Expedientes segundo medida e ámbito territorial.
Galicia. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
A Coruña	3	6	3	4	2	5
Lugo	1	1	3	2	0	1
Ourense	0	0	0	0	3	1
Pontevedra	3	1	8	6	6	0
Autonómicos	0	0	0	0	0	0
Totais	7	8	14	12	11	7

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Pasaremos agora a analizar as persoas afectadas por estes expedientes segundo a medida e o sector de actividade, para o que utilizaremos a información del Ministerio de Trabajo e Economía Social e da Consellería de Economía, Emprego e Industria.

O maior número de persoas afectadas concéntrase no sector servizos e na medida de suspensión, seguido da industria e a medida de suspensión.

A maior redución interanual, con respecto a xaneiro/febreiro 2018 atopámola no sector da pesca e concretamente nos despedimentos colectivos, e na construción na medida de suspensión de contratos.

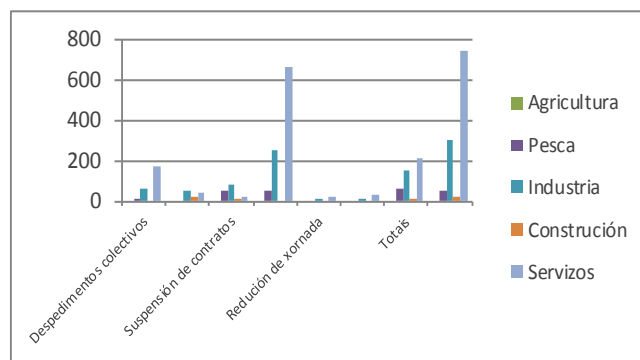
O maior aumento dáse no sector servizos e en suspensión de contrato, pasando de 25 a 670 persoas afectadas.

Cadro 11.9

Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sector de actividade.
Galicia. Período: xaneiro/febreiro 2018-2019

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Redución de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Agricultura	0	0	0	0	0	0	0	0
Pesca	10	0	49	49	0	0	59	49
Industria	61	49	81	252	6	1	148	302
Construción	0	22	4	0	0	0	4	22
Servizos	169	41	25	670	22	31	216	742
Totais	240	112	159	971	28	32	427	1.115

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria.

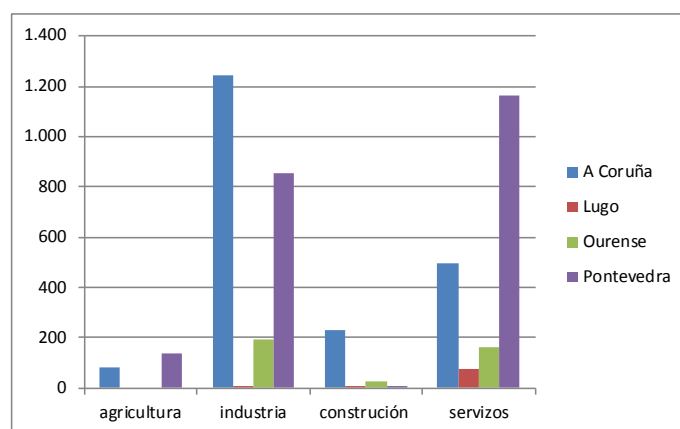
O cadro seguinte detalla a situación nas catro provincias.

Cadro 11.10

Persoas afectadas según sector de actividade e provincia. 2018-2019

	2018				2019			
	Agricultura	Industria	Construcción	Servizos	agricultura	industria	construcción	servizos
A Coruña	39	369	19	373	83	1.245	229	498
Lugo	21	0	0	76	0	6	8	74
Ourense	0	47	0	64	0	192	25	165
Pontevedra	157	4.262	67	589	140	853	5	1.166
Autonómicos	0	0	0	0	0	0	0	0
Totais	217	4.678	86	1.102	223	2.296	267	1.903

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Na Coruña hai unha aumento significativo das persoas afectadas por ERE en industria (369 en 2018 e 1.245 en 2019). No cómputo total na provincia prodúcese un aumento do 157%.

En Lugo hai un pequeno descenso das persoas afectadas, sendo máis significativo no sector de agricultura (21 en 2018 e 0 en 2019), no total o descenso é do -9%.

Ourense reflicte unha provincia con aumento no número total de persoas afectadas especialmente orixinado nos sectores da industria e dos servizos. No computo global o aumento é de o 247%.

En Pontevedra o número de persoas afectadas redúcese en termos globais (-57%) especialmente no sector da industria (-79%), mentres que nos servizos dáse un aumento do 97%.

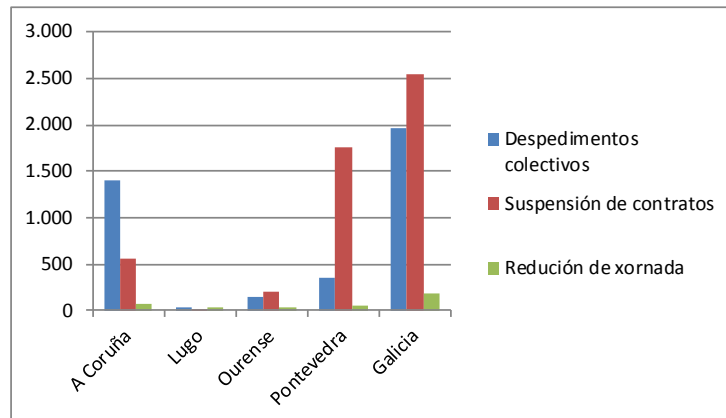
A modo de resumo por provincias, tipo de medida e persoas afectadas dos anos 2018 e 2019 presentamos o seguinte cadro.

Cadro 11.11

Persoas afectadas segundo a medida e ámbito territorial. 2018-2019

	2018			2019		
	Despedimentos colectivos	Suspensión de contratos	Redución de xornada	Despedimentos colectivos	Suspensión de contratos	Redución de xornada
A Coruña	586	178	33	1.410	568	77
Lugo	66	28	3	43	19	26
Ourense	32	62	17	141	210	34
Pontevedra	292	4.671	112	362	1.755	47
Galicia	976	4.939	165	1.956	2.552	184

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

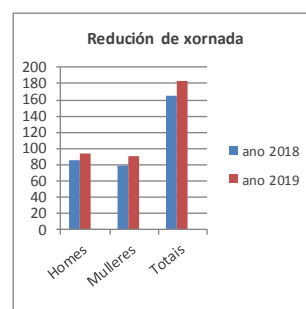
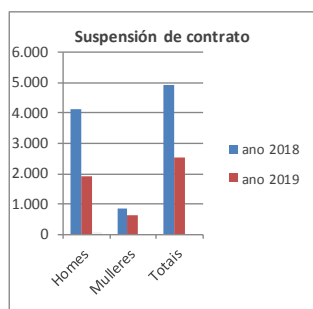
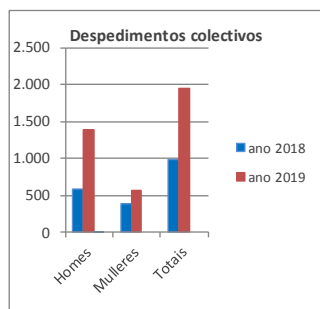
O cadro 11.12 mostra a desagregación por sexo con máis homes que mulleres afectadas, sendo a diferenza máis relevante nas suspensións de contratos. A redución das mulleres afectadas alcanzou en torno o -1% e o -29% no caso dos homes.

Cadro 11.12

Persoas traballadoras afectadas segundo a medida e o sexo. Galicia 2018-2019

	Despedimentos colectivos		Suspensión de contratos		Reducción de xornada		Totais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Homes	585	1.389	4.112	1.911	86	93	4.783	3.393
Mulleres	394	567	827	641	79	91	1.300	1.299
Totais	979	1.956	4.939	2.552	165	184	6.083	4.692

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

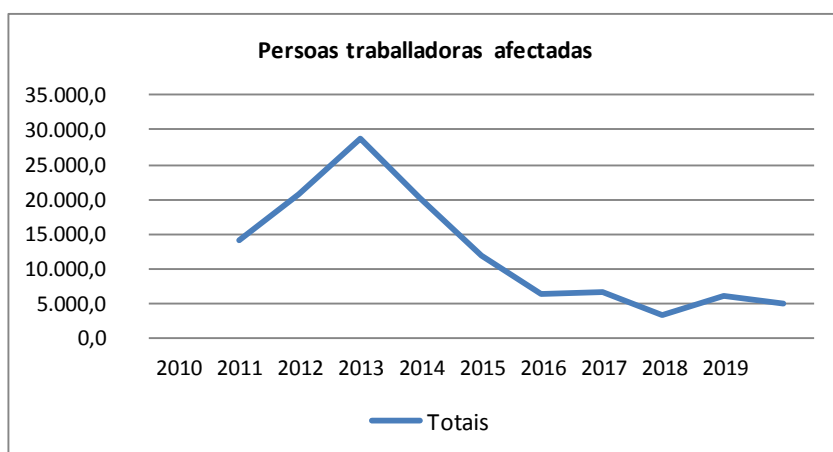
Ponse de manifesto no cadro 11.13 que despois do elevado incremento dos anos 2011 e 2012, a tendencia varía no 2013 e dende entón a redución das persoas afectadas, mantense ata o 2017, subindo no 2018 o baixando de novo no 2019.

Cadro 11.13

Persoas traballadoras afectadas segundo ámbito territorial. 2010-2018

	Persoas traballadoras afectadas					Totais
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autónómicos	
2010	4.657	857	614	7.564	327	14.019
2011	5.661	1.560	1.070	11.271	1.165	20.727
2012	7.443	1.479	2.360	15.259	2.275	28.816
2013	5.514	1.172	1.934	9.577	2.054	20.251
2014	3.368	452	605	6.882	454	11.761
2015	2.597	341	326	2.938	65	6.267
2016	1.318	145	148	5.075	0	6.686
2017	1.116	131	205	1.887	0	3.339
2018	800	97	111	5.075	0	6.083
2019	2.055	88	685	2.164	0	4.992

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cos datos do Ministerio de Traballo e Economía Social (cadro 11.18), podemos observar como en moitas comunidades autónomas aumenta lixeiramente o total do número de persoas traballadoras afectadas por todas as medidas agás a de redución de xornada.

Cadro 11.14

Empresas e persoas traballadoras afectadas por procedementos de regulación de emprego, segundo tipo de medida, por comunidade autónoma. 2018-2019

	Empresas afectadas		Persoas traballadoras afectadas							
			Total		Despido colectivo		Suspensión de contrato		Redución de xornada	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Andalucía	279	215	4.001	5.289	2.081	3.580	1.593	1.447	327	262
Aragón	103	109	1.961	2.654	584	1.048	1.111	1.519	266	87
Asturias	129	147	3.295	3.142	403	956	2.528	1.967	364	219
Baleares	89	75	1.127	1.167	560	532	518	604	49	31
Canarias	87	96	1.853	3.428	440	1.435	1.395	1.924	18	69
Cantabria	49	68	694	1.970	92	280	539	1.632	63	58
Castela-A Mancha	58	67	855	1.416	352	797	235	500	268	119
Castela e León	173	163	2.692	5.073	1.194	1.006	1.345	3.850	153	217
Cataluña	309	418	6.685	11.898	3.255	7.388	3.180	4.120	250	390
C. Valenciana	329	314	18.015	27.494	2.006	2.621	15.467	24.458	542	415
Extremadura	40	50	534	760	338	500	140	221	56	39
Galicia	169	166	6.083	4.692	979	1.956	4.939	2.552	165	184
Madrid	286	329	11.857	13.498	5.700	6.541	5.531	6.572	626	385
Murcia	45	57	959	1.443	706	804	211	601	42	38
Navarra	74	59	8.580	1.944	360	533	8.194	1.377	26	34
País Vasco	199	178	3.439	2.861	781	730	2.303	1.910	355	221
A Rioxa	19	17	232	143	92	111	100	29	40	3
Ceuta	2	5	34	11	34	9		2		
Melilla	0	5		44		44	0	0		
Total	2.076	2.169	72.896	88.927	19.957	30.871	49.329	55.285	3.610	2.771

(1) Nos datos de empresas, os datos do total nacional e dos totais por provincias e/ou comunidade autónoma poden non coincidir coa suma dos datos por comunidades autónomas debido a que unha mesma empresa pode ter centros afectados por procedementos de regulación de emprego en distintas provincias e/ou comunidades autónomas.

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social.

11.2. Fogasa

O Fondo de Garantía Salarial (Fogasa) é un organismo autónomo pertencente ao Ministerio de Traballo e Economía Social creado para garantir os créditos salariais en situacións de insolvencia da empresa.

O Fogasa regúlase polo Real decreto 505/1985, do 6 de marzo, polo que se establece a súa natureza, organización e funcionamento.

Están protexidas polo Fogasa as persoas traballadoras contratadas laboralmente, con independencia do tipo de empresa e contrato ou da relación laboral especial. Está incluído o persoal de alta dirección e as persoas suxeitas a prestación de servizos de carácter transnacional. Tamén están amparadas as persoas socias traballadoras de sociedades laborais que contén cun número de socias e socios superior a 25.

Están fóra do seu ámbito de protección as persoas ao servizo do fogar e as que ocupen cargos de conselleiros/as e administradores/as de sociedades mercantís capitalistas que non posúan o control efectivo, cando desenvolvan funcións de dirección e xerencia e sexan retribuídas por iso ou pola súa condición de persoas traballadoras. Tampouco están no seu ámbito de cobertura as persoas socias traballadoras de cooperativas de traballo asociado ou explotación comunitaria da terra.

As prestacións económicas satisfeitas polo Fogasa teñen como finalidade:

- Garantir ás persoas traballadoras por conta allea o percibo dos salarios e as indemnizacións pendentes de pago como consecuencia de desequilibrios patrimoniais das empresas nos casos de insolvencia declarada e recoñecida xudicialmente, suspensión de pagos, quebra, forza maior ou concurso de acredores, derivadas de despedimento improcedente ou nulo, despedimento obxectivo ou extinción colectiva, extinción do contrato por vontade da persoa traballadora mediando causa xusta, así como extinción de contratos temporais nos casos que legalmente proceda.

Estas circunstancias deben ser recoñecidas por sentenza, auto, acta de conciliación xudicial ou resolución administrativa ou certificación da administración concursal, nos supostos de indemnización, ou por acta de conciliación xudicial ou administrativa, resolución xudicial ou certificación da administración concursal, nos supostos de salarios.

- Aboar directamente as seguintes indemnizacións, sen necesidade de declaración de insolvencia ou concurso:
 - . Empresas de menos de 25 persoas traballadoras, o 40% da indemnización legal, en caso de despedimento obxectivo ou extinción colectiva.
 - . Expedientes de regulación de emprego por causa de forza maior, cando a autoridade laboral acorde o pago parcial ou total da indemnización.

No conxunto do Estado reducíronse, con respecto a anos anteriores, o número de expedientes e de persoas beneficiarias das resolucións do Fogasa, mentres que en Galicia aumentaron tanto o número de persoas como expedientes.

En Galicia o incremento do número de persoas beneficiarias de prestacións do Fogasa foi en 2019 do 21%, con respecto a 2018.

A nivel estatal a redución alcanzou o 11% no 2019 mentres aumentou en Galicia.

Comparando as provincias galegas, o maior aumento deuse en Lugo en 2019 cun incremento do 100%, seguida da Coruña cun 60% mais. Nas outras dous provincias, Pontevedra e Ourense reducíronse levemente o número de persoas beneficiarias.

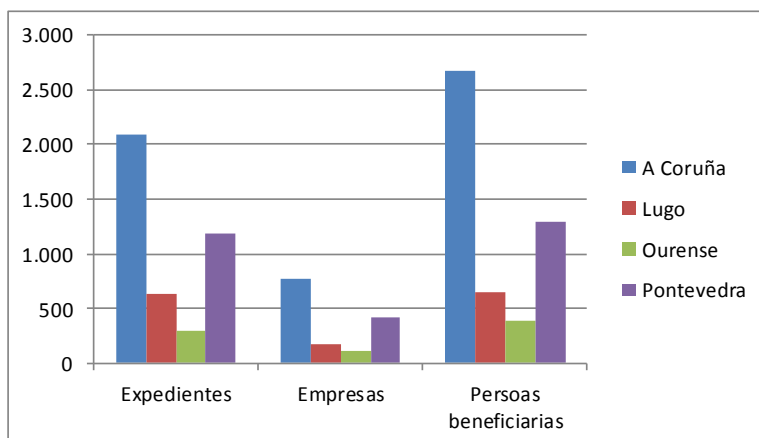
Cadro 11.15

Expedientes, empresas afectadas e persoas beneficiarias segundo sexo, por provincia. Galicia. 2019

	Expedientes	Empresas	Persoas beneficiarias		
			Ambos os sexos	Homes	Mulleres
Galicia	4.209	1.439	5.012	2.783	2.202
A Coruña	2.086	773	2.681	1.445	1.230
Lugo	634	167	652	353	293
Ourense	299	112	382	225	157
Pontevedra	1.190	412	1.287	760	522

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Como consecuencia da diminución das persoas beneficiarias e empresas afectadas, hai tamén unha diminución dos importes dos salarios acordados en España.

No conxunto do Estado a redución foi:

2019: mulleres 5% e homes 2.6%

Mentres que en Galicia o incremento foi:

2019: Mulleres 42% e homes 15%

Tomando como referencia as catro provincias galegas, obsérvase o maior aumento en Lugo (91%) e na Coruña (67%). Mentres que en Pontevedra e Ourense baixou levemente.

Cadro 11.16

Importe dos salarios acordados segundo sexo, por provincia. Galicia 2018-2019

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de €)					
	Ambos sexos ⁽¹⁾		Homes		Mulleres	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
España	198.752,2	191.545,2	128.083,9	124.759,0	66.431,5	62.996,9
Galicia	11.134,4	13.744,7	7.375,0	8.509,0	3.628,7	5.153,6
A Coruña	4.524,5	7.593,0	2.843,3	4.764,8	1.634,9	2.803,0
Lugo	865,8	1.662,0	577,7	942,3	274,0	705,9
Ourense	1.251,9	1.203,7	973,4	729,1	262,2	474,6
Pontevedra	4.492,2	3.286,0	2.980,6	2.072,8	1.457,6	1.170,1

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide con Ambos sexos porque éste inclúe os non clasificables por sexo.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, avance Anuario de estadísticas 2018/2019.

Seguindo a tendencia das reducións en España, do número de persoas beneficiarias e empresas en 2019, tamén se reduciron os importes das indemnizacións acordadas.

En España estas reducións foron:

2019: mulleres 4,7% e homes 9%

En Galicia dáse un leve aumento global, pero se desagregamos por sexo vese que o aumento só e no colectivo feminino, no masculino o que hai e unha redución:

2019: mulleres aumento do 51% e homes redución do 16%

A nivel provincial, sen desagregar por sexo, a provincia con más aumento é A Coruña co 98% e a de maior redución e Pontevedra con 45% menos.

Cadro 11.17

Importe das indemnizacións acordadas segundo sexo, por provincia. Galicia. 2018-2019

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de €)					
	Ambos sexos ⁽¹⁾		Homes		Mulleres	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
España	357.349,5	329.420,4	228.845,5	208.274,6	122.633,5	116.765,8
Galicia	23.606,2	24.540,9	15.935,5	13.370,5	7.295,2	11.027,5
A Coruña	7.058,7	13.970,7	4.201,9	7.305,6	2.758,1	6.641,7
Lugo	1.778,6	2.275,3	1.294,6	992,3	471,0	1.258,3
Ourense	3.003,2	1.882,2	2.273,6	1.006,9	646,5	875,2
Pontevedra	11.765,7	6.412,7	8.165,4	4.065,7	3.419,6	2.252,3

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide con Ambos sexos porque éste inclúe os non clasificables por sexo.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, avance Anuario de estadísticas 2018/2019.

Nos cadros 12.18 e 12.19 pódese apreciar, desagregados por tipoloxía de salarios e indemnizacións, execucións laborais ou procedementos concursais, os importes acordados.

Cadro 11.18

Importe dos salarios acordados segundo motivo de solicitude por provincia. Galicia. 2018-2019

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de €)					
	Total		Execucións laborais		Procedementos concursais	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
España	198.752,2	191.545,2	117.760,9	116.806,9	80.989,9	74.730,8
Galicia	18.924,4	13.744,7	5.333,7	7.135,0	5.800,6	6.609,7
A Coruña	4.524,5	7.593,0	2.459,7	3.950,1	2.064,7	3.642,9
Lugo	8.655,8	1.662,0	438,4	599,0	427,4	1.063,0
Ourense	1.251,9	1.203,7	907,9	662,1	343,9	541,6
Pontevedra	4.492,2	3.286,0	1.527,7	1.923,8	2.964,6	1.362,2

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide con Ambos sexos porque éste inclúe os non clasificables por sexo.

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, avance Anuario de estadísticas 2018/2019.

Cadro 11.19

Importe das indemnizacións acordadas segundo motivo da solicitude, por provincia. Galicia 2018-2019

	INDEMNIZACIÓNS (miles de €)							
	Total		Por impago da empresa				Responsabilidade directa Fogasa	
			Execucións laborais		Procedementos concursais			
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	España	357.349,5	329.420,4	164.534,7	150.398,5	192.031,4	178.582,8	783,4
Galicia	23.606,2	24.540,9	8.357,0	10.304,2	15.244,5	14.229,4	4,6	7,1
A Coruña	7.058,7	13.970,7	2.921,0	5.351,5	4.133,1	8.612,0	4,6	7,1
Lugo	1.778,6	2.275,3	673,8	875,2	1.104,8	1.400,2	0,0	0,0
Ourense	3.003,2	1.882,2	2.273,1	957,0	730,1	925,1	0,0	0,0
Pontevedra	11.765,7	6.412,7	2.489,1	3.120,5	9.276,5	3.292,1	0,0	0,0

Elaboración propia.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social, avance Anuario de estadísticas 2017/2018.

12. PROTECCIÓN SOCIAL

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade de Vigo

Capítulo 12. PROTECCIÓN SOCIAL

12.1. Introducción

Os sistemas de protección social posibilitan a cobertura ante continxencias como a inestabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade ou morte (viuvez e orfandade). Nos Estados modernos, ademais, son un importante instrumento económico e social que permite a redistribución das rendas. En España temos, dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social, que conforman a vertente contributiva do sistema. Doutra, a denominada cobertura asistencial, configurada polas pensións non contributivas da Seguridade Social, a renda de integración social (RISGA), as prestacións derivadas da Lei de integración social dos discapacitados (LISMI) e aquelas establecidas na Lei da dependencia. En 2020 apróbase a aplicación dun ingreso mínimo vital a nivel nacional.

En materia de pensións houbo cambios substanciais nos últimos anos. O máis importante foi o aprobado coa Lei 27/2011, do 1 de agosto, sobre actualización, adecuación e modernización do sistema de Seguridade Social. Esta normativa foi modificada polo Real decreto-lei 5/2013, do 15 de marzo, de medidas para favorecer a continuidade da vida laboral das persoas traballadoras de maior idade e promover o envellecemento activo.

Dende aquela, estase a incrementar de xeito progresivo a idade de xubilación dende os 65 anos ata os 67 en 2027. O período de cómputo para a pensión pasa dos 15 aos 25 anos en 2022, aínda que se mantén 15 anos como mínimo de anos cotizados para ter dereito a unha pensión contributiva. Ademais, abandónase a actualización automática das pensións, optando por un sistema que considera a actualización en función dos ingresos e gastos do sistema, o denominado factor de revalorización anual. Por outra parte, introdúcese un factor de corrección ou de equidade interxeneracional, que vincula a prestación coa esperanza de vida no momento da xubilación¹.

12.2. A protección social na Unión Europea. Análise xeral

Iníciase este capítulo analizando as grandes cifras de ingresos e gastos en protección social nos países da UE entre 2000 e 2017 (último dato dispoñible ao peche deste informe), a partir do sistema SEEPROS da Oficina Estatística da UE (Eurostat).

¹ En maio de 2018 o Goberno de España apraza a súa aplicación ata 2023 (estaba prevista a partir de 2019), co obxecto de acadar o seu apoio aos orzamentos do Estado para 2018. Ademais, apróbase unha suba do IPC a todas as pensións.

Nos cadros 12.1 e 12.2 sintetízase a evolución dos ingresos e gastos do total das funcións da protección social en relación co PIB, na UE28, UE27 e UE15 e por países. Comezando cos ingresos, España presenta movementos de aumentos e diminucións anuais tras o forte incremento das contías de 2009 respecto a 2008 (máis de tres puntos), fundamentalmente pola caída do denominador como consecuencia da chamada Gran Recesión. Dende 2013 comeza a decrecer, ata chegar ao 22,4% en 2017. En 2017, a diferenza entre España e a UE28 é de 6,8 puntos (7,8 puntos respecto a UE15).

No que atinxe aos gastos, España en 2017 está 5,4 puntos por baixo da media de UE15 e a 4,8 da UE28. As medidas de axuste pola crise (sobre todo en 2007 e 2008) inflúen nas dotacións para a protección social de todos os países da UE. En 2017 España dota o 23,4% do seu PIB para a protección social, catro décimas menos que en 2016.

Cadro 12.1

Ingresos de protección social sobre o PIB na UE 2000-2017

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	28,1	30,2	29,6	29,9	30,4	30,4	30,1	30,0	29,6	29,2
UE27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	27,5	29,5	29,4	29,2	29,7	30,0	29,8	29,5	29,4	29,2
UE15	26,9	26,8	27,0	27,5	27,5	27,4	27,2	28,5	29,0	31,0	30,5	30,8	31,3	31,4	31,1	31,0	30,5	30,2
Béxica	27,0	27,0	28,0	27,7	28,4	27,5	27,4	27,2	28,6	30,0	30,2	30,4	30,4	30,7	30,4	29,9	29,1	29,4
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	15,0	14,0	14,2	15,7	17,7	17,6	17,5	17,7	19,2	20,1	19,0	18,4	18,3
Rep. Checa	17,8	17,6	18,2	18,3	17,7	17,9	18,0	18,5	18,4	19,9	20,2	20,2	20,4	20,9	20,5	19,7	19,4	19,6
Dinamarca	31,4	32,5	32,7	34,4	33,7	33,6	32,1	35,7	35,9	39,6	38,6	37,2	37,3	38,5	36,1	38,0	36,5	35,9
Alemaña	30,1	29,7	30,1	30,7	30,2	29,9	29,3	28,6	29,2	32,1	32,1	31,1	31,4	31,1	30,9	31,0	31,4	31,6
Estonia	13,6	12,8	12,4	12,3	12,7	12,2	11,8	11,7	14,4	18,5	17,2	15,3	14,7	14,4	14,4	15,7	16,2	15,6
Irlanda	17,6	18,2	18,2	18,7	19,0	19,3	19,5	20,4	22,8	25,4	27,0	25,7	25,0	24,1	21,9	16,7	16,7	16,3
Grecia	19,8	19,9	20,0	20,2	21,0	21,8	22,0	22,8	23,8	26,4	26,5	26,9	26,2	26,5	25,7	25,8	26,2	26,6
España	20,9	20,7	21,6	21,2	21,3	21,6	21,7	21,8	22,6	25,5	24,9	25,3	24,8	25,2	24,6	23,7	22,4	22,4
Francia	29,7	30,3	30,6	30,6	30,4	30,7	30,9	30,8	31,6	32,7	32,2	32,6	33,5	34,0	34,3	34,1	34,3	34,3
Italia	24,4	24,5	24,9	24,5	25,6	25,6	25,9	26,2	26,8	28,4	29,0	28,6	29,5	30,3	30,6	30,5	30,2	29,7
Chipre	17,3	17,5	18,1	20,4	19,3	20,1	20,5	20,3	19,7	22,4	22,3	22,5	27,3	21,0	21,1	21,3	19,9	19,9
Letonia	15,4	14,6	13,9	13,5	13,2	13,1	13,4	12,8	13,3	16,9	18,2	15,5	14,3	14,6	14,6	15,0	15,3	14,9
Lituania	15,8	14,8	14,2	13,8	14,5	14,5	15,2	15,6	16,9	18,3	16,4	15,2	14,4	14,3	14,9	15,9	16,8	16,5
Luxemburgo	20,8	22,8	22,7	23,6	23,1	23,2	22,4	21,8	23,7	25,6	24,5	23,4	25,8	25,3	26,1	24,1	24,0	24,2
Hungría	19,9	19,8	20,4	20,3	20,1	20,9	23,2	23,7	24,0	27,0	25,3	21,3	20,8	21,3	20,3	19,2	18,7	18,0
Malta	16,6	17,5	17,5	17,4	17,9	17,7	17,8	17,8	18,1	19,6	19,3	18,9	19,1	18,9	18,2	16,8	16,6	16,1
Holanda	30,7	27,6	28,4	29,9	30,3	29,9	29,2	29,3	30,1	31,0	31,0	32,2	33,8	33,6	33,9	33,3	33,5	33,2
Austria	27,8	28,0	28,1	28,3	27,9	27,6	27,2	26,6	27,2	28,9	29,0	28,6	29,0	29,5	29,6	29,5	29,4	28,9
Polonia	19,8	21,4	21,4	21,1	20,2	20,3	20,1	19,1	19,2	19,6	18,8	18,8	18,3	19,7	19,2	19,7	20,9	20,4
Portugal	20,2	20,5	21,9	22,7	24,6	24,9	24,8	24,2	24,6	26,7	26,7	26,9	27,0	28,2	27,6	26,8	26,7	26,4
Romanía	13,9	12,6	13,9	13,7	12,9	16,5	15,4	15,6	15,6	17,5	19,2	19,1	18,7	18,3	18,1	18,0	15,2	15,2
Eslovenia	23,3	23,5	23,7	23,3	22,9	23,0	22,2	21,4	21,6	24,1	24,2	24,3	24,6	24,6	24,2	23,4	22,8	22,3
Eslovaquia	19,0	18,9	19,1	18,0	17,0	16,8	17,6	17,3	17,3	19,7	19,8	19,3	19,4	18,8	19,4	18,6	19,3	19,3
Finlandia	27,5	27,6	28,2	28,4	28,4	28,5	28,8	27,8	28,7	31,5	31,7	31,1	32,1	32,6	33,1	32,6	32,6	31,2
Suecia	32,6	33,2	33,4	34,8	34,4	33,8	32,5	32,7	32,0	32,5	31,4	30,4	31,6	31,7	31,4	31,1	31,8	30,8
Reino Unido	23,9	23,9	23,2	24,8	24,8	25,0	24,7	31,7	31,6	34,1	31,0	33,9	34,1	32,9	31,9	32,6	30,4	29,4

Alguns datos son provisionais, poden existir diferenzas con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos.

Fonte: Eurostat.

Cadro 12.2

Gastos de protección social sobre o PIB na UE. 2000-2017

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,1	28,8	28,6	28,3	28,7	29,1	28,9	28,6	28,5	28,2
UE27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,0	28,8	28,6	28,3	28,7	28,9	28,7	28,4	28,1	27,9
UE15	25,5	25,6	25,9	26,7	26,6	26,7	26,5	25,9	26,7	29,5	29,4	29,1	29,6	29,8	29,5	29,2	28,9	28,8
Bélxica	25,2	26,0	26,4	27,1	27,1	26,9	26,7	26,3	27,9	30,2	29,6	29,9	29,7	30,0	30,0	29,8	29,2	28,8
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	14,6	13,8	13,4	14,7	16,1	17,1	16,5	16,5	17,6	18,5	17,7	17,4	16,9
Rep. Checa	18,0	17,8	18,6	18,6	17,8	18,0	17,6	17,6	17,9	20,1	20,0	20,1	20,4	20,2	19,7	19,0	18,9	18,6
Dinamarca	28,1	28,5	28,9	30,1	29,9	29,5	28,4	30,4	30,4	34,3	34,0	33,5	33,6	34,5	34,4	33,7	32,5	32,2
Alemaña	28,9	28,8	29,5	29,9	29,2	29,1	27,9	27,0	27,4	30,8	30,1	28,8	28,9	29,3	29,1	29,4	29,7	29,7
Estonia	13,8	13,0	12,6	12,5	12,9	12,4	12,0	11,9	14,6	18,7	17,4	15,5	14,9	14,8	14,8	16,0	16,6	16,0
Irlanda	14,8	15,4	16,0	16,2	16,8	16,8	17,1	17,6	20,2	24,1	24,9	24,2	23,6	22,6	20,7	15,8	15,9	15,0
Grecia	18,1	18,5	18,5	18,6	18,9	20,4	20,6	21,3	22,8	24,8	25,9	27,3	28,1	26,4	26,0	26,1	26,1	25,2
España	19,5	19,1	19,5	19,8	19,9	20,2	20,1	20,4	21,6	24,7	24,8	25,5	25,7	26,0	25,5	24,7	23,8	23,4
Francia	28,9	29,2	29,8	30,5	30,6	30,7	30,7	30,4	30,8	33,2	33,2	33,0	33,8	34,2	34,5	34,3	34,3	34,1
Italia	23,7	23,9	24,3	24,7	24,9	25,2	25,5	25,6	26,6	28,7	28,7	28,4	29,1	29,7	29,8	29,8	29,4	29,1
Chipre	13,7	13,8	14,9	16,7	16,4	16,6	16,7	16,4	17,6	19,1	18,7	20,1	20,9	23,0	20,2	20,1	19,4	18,5
Letonia	15,4	14,5	13,8	13,3	12,6	12,2	11,9	10,6	12,1	16,8	18,2	15,3	14,3	14,6	14,5	14,9	15,1	14,9
Lituania	15,7	14,7	14,0	13,4	13,4	13,2	13,3	14,2	15,9	21,0	19,2	17,0	16,3	15,4	15,3	15,7	15,4	15,1
Luxemburgo	18,7	19,8	20,6	21,8	21,9	21,9	20,5	19,5	20,9	23,4	22,5	21,8	22,7	23,1	22,5	22,1	21,3	21,9
Hungría	19,6	19,1	20,1	20,9	20,4	21,4	21,9	22,1	22,3	22,7	22,5	21,6	21,2	20,7	19,8	19,1	18,9	18,3
Malta	16,6	17,3	17,4	17,3	17,8	17,7	17,8	17,8	18,2	19,6	19,3	18,9	19,2	18,9	18,2	16,8	16,6	16,1
Holanda	24,2	24,0	25,1	26,0	25,9	25,5	26,3	25,9	26,1	29,0	29,3	29,9	30,6	30,8	30,6	29,9	29,5	29,3
Austria	27,9	27,9	28,2	28,7	28,3	28,0	27,5	27,0	27,6	29,6	29,6	28,8	29,2	29,6	29,8	29,9	29,9	29,4
Polonia	19,6	21,0	21,1	21,0	20,3	20,0	19,7	18,4	19,3	20,3	19,7	18,7	18,9	19,6	19,3	19,4	21,0	20,3
Portugal	20,7	21,7	22,5	22,8	23,4	23,8	23,7	23,0	23,4	25,8	25,8	25,8	26,4	27,6	26,9	25,7	25,1	24,6
Romanía	13,1	12,8	13,5	13,4	13,0	13,5	12,9	13,3	13,7	16,2	17,5	16,6	15,4	14,9	14,7	14,6	14,6	14,4
Eslovenia	23,8	23,9	24,0	23,3	22,9	22,7	22,4	21,0	21,0	23,7	24,4	24,4	24,7	24,6	23,9	23,8	23,3	22,6
Eslovaquia	19,1	18,7	18,8	18,0	16,8	16,1	16,0	15,7	15,7	18,4	18,1	17,7	17,8	18,3	18,4	18,0	18,4	18,2
Finlandia	24,3	24,1	24,9	25,5	25,6	25,5	25,3	24,4	25,0	28,9	29,1	28,7	29,9	31,0	31,7	31,8	31,6	30,6
Suecia	28,2	28,6	29,5	30,3	29,7	29,4	28,6	27,4	27,8	29,9	28,4	28,0	29,1	30,0	29,5	29,1	29,4	28,8
Reino Unido	23,3	23,8	23,0	25,1	25,4	26,0	26,0	24,6	25,5	28,3	28,6	28,6	28,6	28,0	27,2	27,3	25,8	26,3

Sen incluír gastos de funcionamento.

Alguns datos son provisionais, poden existir diferenzas con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos.

Fonte : Eurostat.

12.3. Pensións contributivas da seguridade social: aspectos xerais

Galicia é unha das comunidades autónomas (CC.AA.) cunha maior porcentaxe de pensionistas (cadro 12.3). Dende 2012 o número de pensionistas en Galicia supón unha porcentaxe preto do 8% do total, situándose en 2019 no 7,8%. Isto é unha ratio superior á participación da poboación galega no total do Estado (5,8%). En relación coa contía percibida, a pensión media en Galicia entre 2010 e 2019 incrementouse en 194,0 euros, mentres que a suba na media do Estado foi de 216,3 euros.

Cadro 12.3

Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2006-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161.300	100.700	88.400	130.800	481.200	5.396.600
	Pensión media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189.100	111.800	98.500	125.900	525.300	6.102.100
	Pensión media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
2000	Nº	243.300	124.200	109.800	190.100	667.400	7.598.900
	Pensión media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2006	Nº	260.256	122.267	109.531	205.444	697.498	8.165.336
	Pensión media	565,82	480,39	471,96	562,39	535,10	641,86
2007	Nº	263.032	121.961	109.261	208.191	702.445	8.273.939
	Pensión media	594,13	504,06	495,64	590,83	562,19	673,69
2008	Nº	266.666	121.635	109.016	211.222	708.539	8.390.796
	Pensión media	634,15	537,10	529,46	631,98	600,73	719,68
2009	Nº	270.228	121.116	109.084	214.494	714.922	8.531.935
	Pensión media	664,93	562,30	553,95	662,39	629,85	754,06
2010	Nº	273.418	120.690	109.113	217.770	720.992	8.671.018
	Pensión media	688,68	580,52	571,20	685,66	651,88	779,49
2011	Nº	276.696	120.482	109.133	221.241	727.552	8.805.164
	Pensión media	711,85	598,94	588,87	709,95	674,13	804,96
2012	Nº	279.809	119.822	108.911	224.175	732.717	8.919.997
	Pensión media	734,39	618,76	606,79	733,62	696,28	829,79
2013	Nº	283.282	119.700	108.932	227.200	739.114	9.065.830
	Pensión media	759,44	639,57	626,24	759,18	720,32	856,37
2014	Nº	286.603	119.553	109.308	230.567	746.031	9.201.080
	Pensión media	773,99	650,92	636,22	773,47	733,92	871,01
2015	Nº	289.275	118.995	109.191	233.266	750.727	9.304.555
	Pensión media	788,9	663,0	646,9	788,3	748,1	886,8
2016	Nº	291.929	118.313	109.096	235.533	754.873	9.409.174
	Pensión media	804,3	675,5	657,6	803,4	762,6	903,6
2017	Nº	294.307	117.516	108.946	237.939	758.708	9.514.801
	Pensión media	819,7	689,7	670,3	818,4	777,7	920,6
2018	Nº	296.378	116.989	108.629	239.966	761.963	9.622.519
	Pensión media	842,1	710,2	689,7	840,6	799,6	944,7
2019	Nº	298.826	116.400	108.301	242.931	767.634	9.801.379
	Pensión media	884,4	753,6	732,1	886,1	845,9	995,8

Elaboración propia.

Números redondeados en cientos, anos 1985,1990 e 2000. Medias anuais.

Pensión media en euros, a decembro de cada ano.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Relación activos-pasivos

A relación activos-pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un indicador do fluxo traballo-prestacións públicas. No cadro 12.4 inclúense os datos a nivel provincial, galego e para o conxunto do Estado.

Analizando a situación para Galicia, a relación entre activos e pasivos na Seguridade Social non para de caer dende 2010 (1,8), situándose en 2019 en 1,6. Ademais, a situación por provincias é moi distinta. As que sistematicamente presentan un peor comportamento son Ourense e Lugo. Para 2019, a ratio en Ourense era de 1,2 e en Lugo de 1,3. Este resultado contrasta co 1,8 de Pontevedra e da Coruña. A media estatal é de 2,4 (o dobre do resultado obtido para a provincia de Ourense).

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 12.4

Relación de activos/pasivos na Seguridade Social.

Galicia/España. 1985/1990/2000/2007-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985						
Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990						
Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
2000						
Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2007						
Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008						
Activos	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
Pasivos	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5	8.390,8
Proporción	1,67	1,09	1,02	1,81	1,51	2,27
2009						
Activos	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,6	17.916,8
Pasivos	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9	8.531,9
Proporción	1,60	1,07	0,99	1,68	1,44	2,10
2010						
Activos	544,9	161,0	142,8	455,8	1.304,4	23.364,6
Pasivos	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0	8.671,0
Proporción	1,99	1,33	1,31	2,09	1,81	2,69
2011						
Activos	551,1	161,8	144,8	458,7	1.316,6	23.434,1
Pasivos	276,7	120,5	109,1	221,2	727,6	8.805,2
Proporción	1,99	1,34	1,33	2,07	1,81	2,66
2012						
Activos	555,2	158,2	142,8	461,5	1.317,7	23.443,7
Pasivos	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7	8.920,0
Proporción	1,98	1,32	1,31	2,06	1,80	2,63
2013						
Activos	543,0	158,0	136,6	453,3	1.290,9	23.190,1
Pasivos	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1	9.065,8
Proporción	1,92	1,32	1,25	2,00	1,75	2,56
2014						
Activos	538,4	154,8	133,4	447,4	1.273,9	22.954,6
Pasivos	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0	9.201,1
Proporción	1,88	1,29	1,22	1,94	1,71	2,49
2015						
Activos	532,7	154,9	133,4	439,8	1.260,7	22.922,0
Pasivos	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7	9.304,6
Proporción	1,84	1,30	1,22	1,89	1,68	2,46
2016						
Activos	532,0	154,6	132,7	436,8	1.256,1	22.822,7
Pasivos	291,9	118,3	109,1	235,5	754,9	9.409,2
Proporción	1,82	1,31	1,22	1,85	1,66	2,43
2017						
Activos	530,7	152,1	131,2	434,3	1.248,3	22.741,7
Pasivos	294,3	117,5	108,9	237,9	758,7	9.514,8
Proporción	1,80	1,29	1,20	1,83	1,65	2,39
2018						
Activos	503,1	150,6	130,1	432,7	1.243,5	22.806,8
Pasivos	296,4	117,0	108,6	240,0	762,0	9.622,5
Proporción	1,70	1,29	1,20	1,80	1,63	2,37
2019						
Activos	531,0	147,8	128,5	433,7	1.241,1	23.027,1
Pasivos	298,8	116,4	108,3	242,9	767,6	9.801,4
Proporción	1,78	1,27	1,19	1,79	1,62	2,35

Elaboración propia.

Número de persoas en miles. Medias anuais.

Fuente: Ministerio de Trabajo e Economía Social e INE.

Altas iniciais e baixas

O cadro 12.5 reflicte as altas iniciais de pensións contributivas, e dicir, o número de prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias. O cadro 12.6 recolle as baixas, isto é o número de baixas de pensións contributivas derivadas por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos.

En 1992, primeiro ano considerado, as altas das pensións de xubilación en Galicia superan amplamente ás baixas (18.327 fronte 13.160). En 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose este resultado con maior amplitude entre 2001 e 2006. En 2013, prodúcese un cambio: por vez primeira en moitos anos, as altas de pensións de xubilación superan as baixas en Galicia. Esta situación só permanece ata 2014, para logo invertirse. En 2019, último ano dispoñible, as baixas das pensións de xubilación en Galicia (21.990) superan as altas (19.620).

Neste ano, as baixas de pensións de viuvez (10.397), son lixeiramente superiores en Galicia ás altas (10.060). As cifras de altas e baixas de orfandade e en favor de familiares nese mesmo ano son de 2.133 e 2.040, respectivamente.

No que atinxe ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas durante boa parte do período de análise (consecuencia da inclusión das persoas pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación), as baixas destas pensións experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes. En 2019 producíronse 6.540 altas e 1.960 baixas nesta categoría.

O número total das altas iniciais de pensións en 2019 (38.353) redúcense en Galicia respecto a 2018 (41.134). En España aumentan dende as 586.286 en 2018, ás 559.590 en 2019.

A Coruña é a provincia onde se acusa máis a diferenza entre altas e baixas en 2019 (15.445 fronte 13.783). A segunda é Pontevedra (12.409 altas e 11.168 baixas). Na provincia de Ourense a relación garda un certo equilibrio (5.224 altas e 5.440 altas); en Lugo as altas (5.275) son algo inferiores ás baixas (5.996).

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 12.5

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/2009-2019 ⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.327	224.138
	2009	8.003	2.461	2.560	6.658	19.682	287.904
	2010	8.058	2.465	2.397	6.734	19.654	288.172
	2011	8.412	2.494	2.729	7.323	20.958	286.143
	2012	8.907	2.453	2.615	7.341	21.316	308.400
	2013	9.162	2.741	2.777	7.770	22.450	314.204
	2014	9.045	2.662	2.649	7.399	21.755	298.496
	2015	8.761	2.557	2.488	7.005	20.811	289.721
	2016	8.710	2.507	2.457	7.019	20.693	307.511
	2017	8.646	1.659	2.486	7.050	19.841	309.709
	2018	8.995	2.676	2.610	7.404	21.685	328.159
	2019	8.235	2.506	2.314	6.565	19.620	303.394
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2009	3.152	863	1.197	2.491	7.703	98.056
	2010	2.798	1.013	1.002	2.762	7.575	90.949
	2011	2.651	1.083	958	2.460	7.152	86.851
	2012	2.541	1.111	951	2.109	6.712	84.136
	2013	2.371	1.124	969	1.882	6.346	79.481
	2014	2.035	1.205	1.123	1.782	6.145	81.573
	2015	2.444	1.105	1.149	2.197	6.895	86.957
	2016	2.521	958	1.206	2.380	7.065	89.674
	2017	2.747	1.218	1.268	2.222	7.455	92.983
	2018	2.517	1.052	1.106	2.038	6.713	91.532
	2019	2.347	1.009	1.229	1.955	6.540	92.741
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2009	4.042	1.747	1.490	3.099	10.378	129.615
	2010	3.862	1.712	1.515	2.981	10.070	127.439
	2011	4.049	1.644	1.550	3.205	10.448	128.883
	2012	4.017	1.633	1.533	3.221	10.404	131.978
	2013	4.045	1.694	1.559	3.087	10.385	129.610
	2014	4.166	1.697	1.443	3.027	10.333	129.705
	2015	4.208	1.646	1.500	3.108	10.462	132.581
	2016	4.151	1.669	1.373	3.146	10.339	130.831
	2017	4.122	1.597	1.453	3.239	10.411	131.667
	2018	4.283	1.583	1.444	3.211	10.521	135.000
	2019	4.003	1.512	1.419	3.126	10.060	132.114
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2009	838	274	255	756	2.123	28.290
	2010	720	297	243	690	1.950	27.538
	2011	763	293	248	692	1.996	27.935
	2012	794	262	281	687	2.024	29.984
	2013	843	296	253	734	2.126	30.977
	2014	937	276	236	785	2.234	32.669
	2015	925	248	281	852	2.306	32.635
	2016	860	306	261	792	2.219	32.743
	2017	857	327	227	842	2.253	32.004
	2018	804	319	265	736	2.124	31.595
	2019	860	248	262	763	2.133	31.341
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2009	16.035	5.345	5.502	13.004	39.886	543.865
	2010	15.438	5.487	5.157	13.167	39.249	534.098
	2011	15.875	5.514	5.485	13.680	40.554	529.812
	2012	16.259	5.459	5.380	13.358	40.456	554.498
	2013	16.421	5.855	5.558	13.473	41.307	554.172
	2014	16.183	5.840	5.451	12.993	40.467	542.443
	2015	16.338	5.556	5.418	13.162	40.474	541.894
	2016	16.278	5.440	5.297	13.337	40.352	560.759
	2017	16.372	5.801	5.434	13.353	40.960	566.363
	2018	16.599	5.721	5.425	13.389	41.134	586.286
	2019	15.445	5.275	5.224	12.409	38.353	559.590

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao réxime de traballadores/as do mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 12.6

Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/2009-2019⁽¹⁾

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	2009	7.775	3.942	3.462	6.196	21.375	244.146
	2010	7.580	3.756	3.443	6.287	21.066	240.624
	2011	7.721	3.764	3.471	6.451	21.407	245.951
	2012	7.986	3.919	3.584	6.833	22.322	259.530
	2013	8.285	3.950	3.452	6.600	22.287	256.718
	2014	8.127	3.791	3.268	6.331	21.517	257.207
	2015	8.805	4.175	3.630	6.892	23.502	277.366
	2016	8.404	4.071	3.393	6.696	22.564	263.878
	2017	8.432	4.003	3.332	6.756	22.523	268.294
	2018	8.621	3.869	3.352	6.871	22.713	270.651
	2019	8.285	3.758	3.330	6.617	21.990	267.547
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	2009	992	228	258	858	2.336	28.349
	2010	894	227	257	713	2.091	29.367
	2011	931	248	236	894	2.309	29.241
	2012	942	229	216	891	2.278	30.281
	2013	799	255	216	784	2.054	29.060
	2014	926	271	204	791	2.192	29.146
	2015	896	281	275	757	2.209	29.023
	2016	909	270	217	786	2.182	27.998
	2017	929	267	238	814	2.248	28.478
	2018	841	231	241	742	2.055	28.631
	2019	747	243	209	761	1.960	28.345
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	2009	3.341	1.667	1.467	2.475	8.950	110.143
	2010	3.362	1.586	1.454	2.453	8.855	107.754
	2011	3.278	1.695	1.480	2.518	8.971	110.629
	2012	3.466	1.778	1.571	2.787	9.602	119.878
	2013	3.599	1.679	1.489	2.631	9.398	115.345
	2014	3.652	1.699	1.438	2.621	9.410	118.333
	2015	4.028	1.934	1.695	3.092	10.749	134.287
	2016	3.830	1.940	1.607	2.882	10.259	125.864
	2017	3.864	1.953	1.572	2.856	10.245	130.298
	2018	3.983	1.935	1.609	3.076	10.603	132.494
	2019	3.912	1.766	1.643	3.076	10.397	129.805
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2009	765	230	192	601	1.788	21.686
	2010	727	239	186	633	1.785	22.578
	2011	653	216	223	631	1.723	23.324
	2012	321	105	124	250	800	8.784
	2013	362	123	124	254	863	9.265
	2014	318	113	108	253	792	9.207
	2015	736	221	215	704	1.876	27.452
	2016	852	207	261	804	2.124	29.124
	2017	877	243	229	776	2.125	29.343
	2018	847	234	257	744	2.082	28.311
	2019	839	229	258	714	2.040	27.343
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	2009	12.873	6.067	5.379	10.130	34.449	404.324
	2010	12.563	5.808	5.340	10.086	33.797	400.323
	2011	12.583	5.923	5.410	10.494	34.410	409.145
	2012	12.715	6.031	5.495	10.761	35.002	418.473
	2013	13.045	6.007	5.281	10.269	34.602	410.388
	2014	13.023	5.874	5.018	9.996	33.911	413.893
	2015	14.465	6.611	5.815	11.445	38.336	468.128
	2016	13.995	6.488	5.478	11.168	37.129	446.864
	2017	14.102	6.466	5.371	11.202	37.141	456.413
	2018	14.292	6.269	5.459	11.433	37.453	460.087
	2019	13.783	5.996	5.440	11.168	36.387	453.040

Elaboración propia.

(1) Non incluídos os datos relativos ao réxime de traballadores/as do mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: INSS.

Media das pensións

No cadro 12.7 aparece o número de pensións e o seu importe medio por CC.AA. Do total das e dos 9.740.100 pensionistas españois en 2019, Galicia (765.500) representa o 7,9%, unha porcentaxe que supera en máis de dous puntos a participación da poboación galega sobre o total estatal.

O cadro 12.8 resume a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985. Dende este ano, no que a diferenza do importe da pensión media de Galicia respecto á media española era de 15,02 euros, ata os 150,24 euros de 2019, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía. De feito, Galicia é a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións ata o ano 2014, momento en que Estremadura ocupa este derradeiro lugar. En 2019 foi o 84,8% da media estatal. No País Vasco foi un 124,3% da media estatal. A baixa contía media das pensións galegas, explícase significativamente polo peso que aínda teñen as pensións antigas do réxime especial agrario, de importe moito máis reducido que as do réxime xeral ou de autónomos (na actualidade xa están equiparadas). Neste senso compre recordar que o réxime especial agrario integrouse no réxime especial de traballadores autónomos para as persoas traballadoras por conta propia e no réxime xeral (para persoas traballadoras por conta allea) en 2008 e 2012, respectivamente.

Cadro 12.7

Pensions do sistema de seguridade social. Por comunidades autónomas. 1990/2000/2010-2019

	1990		2000		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938.0	252,8	139,3	437,4	1379,3	75,6	1399,9	736,8	1417,6	757,4	1443,0	778,8	1468,7	789,4	1486,7	800,4	1505,2	831,1	1526,1	826,6	1546,0	846,6	1568,2	887,6
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	280,9	807,8	283,9	835,5	286,3	863,8	289,7	892,9	292,6	909,9	294,4	928,3	296,6	947,8	299,0	967,4	301,7	994,8	304,4	1.043,9
Asturias	240,5	319,6	283,2	575,1	294,7	930,9	296,1	958,8	297,1	984,7	298,3	1.022,3	299,5	1.028,8	300,2	1.048,0	300,7	1.066,7	301,0	1.085,6	301,6	1.103,3	302,3	1.169,5
Baleares	212	244,4	146,8	426,6	165,9	708,0	168,8	734,0	171,9	758,3	175,2	784,4	178,3	799,4	180,9	815,8	183,6	833,4	186,2	851,5	188,8	874,9	192,1	916,7
Canarias	1514	258,7	2013	444,5	253,9	732,2	260,9	755,2	267,9	777,7	275,7	801,0	283,7	811,7	291,5	823,1	299,6	835,4	308,2	848,1	316,3	867,7	325,2	908,6
Cantabria	1313	274,9	120,0	486,9	120,7	812	122,0	837,9	123,0	863,5	124,3	891,4	125,5	909,1	126,2	927,1	127,4	946,7	128,7	966,7	129,8	993,9	131,3	1.044,1
Castela-A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	340,4	728,5	344,7	751,2	348,0	775,0	352,9	798,8	357,8	809,6	360,9	821,7	364,1	834,9	367,2	849,4	612	930,7	614,3	978,8
Castela e León	479,3	263,4	561,9	455,4	586,8	757,9	589,9	782,7	592,1	808,6	596,4	836,1	600,6	851,9	603,1	869,1	605,6	887,2	608,2	905,4	370,4	870,7	374,0	934,1
Cataluña	10714	270,1	1335,1	484,3	1550,7	803,8	1578,4	831,0	1602,1	857,0	1630,0	885,2	1651,6	901,0	1668,6	918,4	1685,3	937,0	1701,6	956,0	1717,1	981,1	1.734,8	1.026,9
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	879,8	75,3	895,6	739,0	909,2	762,5	923,8	787,7	937,8	802,1	947,6	816,9	958,0	832,3	968,1	848,0	979,2	870,0	992,3	912,5
Estremadura	158,8	245,0	192,9	405,3	206,7	664,8	208,5	684,2	210,0	704,4	213,4	723,9	216,5	732,6	218,6	742,4	221,0	753,4	223,4	765,7	225,7	784,6	228,2	824,8
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	721,0	651,9	727,6	674,1	732,7	696,3	739,1	720,3	746,0	733,9	750,7	748,1	754,9	762,6	758,7	777,7	762,0	799,6	765,5	840,3
Madrid	5815	306,9	790,4	558,6	965,3	922,4	990,4	953,4	1015	982,0	1038,0	1013,4	1062,7	1030,9	1083,9	1043,4	1104,5	1068,8	1123,8	1087,6	1145,6	1114,5	1167,3	1165,2
Murcia	159,1	245,9	194,7	420,6	222,4	687,1	226,4	709,5	229,1	731,0	233,1	755,3	236,5	767,8	239,1	781,0	241,3	794,5	243,5	809,2	245,4	829,8	248,2	872,2
Navarra	79,0	286,4	99,8	514,2	129,3	879,4	121,2	910,7	123,1	941,5	125,4	973,5	127,6	992,1	129,3	1012,2	130,0	1035,0	133,0	1056,9	135,0	1088,3	136,9	1.138,4
País Vasco	3314	320,8	423,8	594,5	494,8	966,1	501,8	995,7	508,2	1.024,8	516,6	1.057,3	533,9	1.076,6	530,2	1.098,2	536,7	1.120,5	543,7	1.142,6	551,3	1.173,8	558,5	1.231,5
A Ríoxa	48,0	256,8	56,6	452,1	63,6	744,6	64,3	769,7	64,9	794,7	65,7	821,9	66,5	839,4	67,0	857,6	67,8	876,4	68,3	894,9	69,0	921,1	69,8	967,9
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,8	801,3	15,0	819,0	15,1	837,5	15,4	855,1	15,6	863,0	15,8	863,0	16,0	885,4	16,2	897,6	16,5	919,5	166,8	968,3
España	6.102,1	267,2	7.598,8	468,2	8.871,0	779,5	8.805,1	8.05,0	8.920,0	828,8	9.065,8	856,4	9.201,1	871,0	9.304,5	871,0	9.409,2	903,6	9.534,8	920,6	7,9	944,7	9.740,1	990,5

Elaboración propia.
Números en miles. Medias anuais.
(1) Contía mensual. Medias anuais en euros.
Fonte: INSS.

Cadro 12.8

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	59,87	222,37	437,54	481,60	480,45	504,85	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13	693,53	715,64	736,82	757,4	778,8	789,4	800,4	813,1	826,6	846,6	887,6
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03	780,79	807,79	835,50	863,8	892,9	909,9	928,3	947,8	967,4	994,8	1.043,9
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,39	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70	903,27	930,86	958,82	984,7	1012,3	1028,8	1048,0	1066,7	1085,6	1110,3	1.168,5
Baleares	58,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26	683,40	707,95	733,95	758,3	784,4	799,4	815,8	833,4	851,5	874,9	916,7
Canarias	164,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82	708,27	732,36	755,20	777,7	801,0	817	823,1	835,4	848,1	867,7	908,6
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,34	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52	784,35	811,97	837,86	863,5	891,4	909,1	927,1	946,7	966,7	993,9	1.044,1
Castela-A Mancha	161,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79	702,46	728,49	751,23	775,0	798,8	809,6	821,7	834,9	849,4	890,7	978,8
Castela e León	164,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06	731,42	757,87	782,69	808,6	836,1	851,9	869,1	887,2	905,4	870,7	934,1
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80	777,76	803,81	830,96	857,0	885,2	901,0	918,4	937,0	956,0	981,1	1.026,9
C. Valenciana	155,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93	691,18	715,27	738,95	762,5	787,7	802,1	818,9	832,3	848,0	870,0	912,5
Estremadura	153,86	215,76	405,08	426,20	442,30	463,34	484,44	510,80	544,26	572,13	611,84	642,06	664,75	684,17	704,4	723,9	732,6	742,4	753,4	765,7	784,8	824,8
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,30	562,39	600,73	629,85	651,88	674,13	696,3	720,3	733,9	748,1	762,6	777,7	799,6	840,3
Madrid	189,92	280,07	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79	892,78	922,37	953,43	982,0	1012,4	1030,9	1049,4	1068,8	1087,6	1184,5	1.365,2
Murcia	159,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80	664,36	687,09	709,46	731,0	755,4	767,8	781,0	794,5	809,2	829,8	872,2
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54	849,52	879,42	910,65	941,5	973,5	992,1	1012,1	1035,0	1056,9	1086,3	1.138,4
País Vasco	195,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,36	771,82	806,30	843,02	898,27	938,44	966,11	995,68	1024,8	1057,3	1076,7	1098,2	1120,5	1142,6	1173,8	1.231,5
A Ríoxa	159,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52	719,75	744,64	769,74	794,7	821,9	839,5	857,6	876,4	894,9	921,1	967,9
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00	780,40	801,33	831,01	837,5	855,1	863,0	873,4	885,4	897,6	919,5	968,3
España	168,28	236,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	739,68	754,06	779,49	804,96	829,8	856,4	871,0	886,8	903,6	920,6	944,7	990,5

Elaboración propia.

Datos en euros mes.

(1) Media de ambas as dúas cidades autónomas.

Fonte: INSS.

Pensións con complemento a mínimo

Co obxecto de garantir un nivel mínimo de subsistencia ás persoas pensionistas, establécense unhas contías mínimas. Isto permite unha renda mínima, que procura evitar situacións de pobreza. As pensións contributivas cuxa contía fose a da pensión mínima poden ser complementadas, baixo o cumprimento de certos requisitos ata ese importe mínimo. Dentro das pensións contributivas caben varias modalidades: xubilación, incapacidade permanente e morte e supervivencia.

Os cadros 12.9 e 12.10 mostran o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións, para as catro provincias galegas, para o total do Estado e en porcentaxe por CC.AA. Como pode observarse, para 2019, en orfandade máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia, o 51,6%, benefíciáanse deste complemento e o 73,4% na modalidade de “en favor de familiares”. En xubilación, o número de pensións con complemento de mínimo é de 152.156, o 31,1% do total.

Por CC.AA, Galicia constitúe en porcentaxe a quinta que máis se beneficia deste complemento, detrás de Andalucía, Canarias, Castela-A Mancha e Estremadura, estando a súa porcentaxe 5,2 puntos por riba da media estatal.

Cadro 12.9

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		En favor de familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	3.562	13,79	54.196	28,88	22.832	30,63	4.669	49,21	1.657	68,44	86.916	28,97
Lugo	1.890	17,64	27.522	37,68	6.225	21,91	1.735	55,82	756	80,86	38.128	32,81
Ourense	2.026	18,60	27.114	39,89	8.112	32,04	1.684	60,93	1.062	86,06	39.998	36,98
Pontevedra	2.974	13,20	40.415	26,63	16.693	28,61	4.061	49,71	1.395	68,32	65.538	26,98
Galicia	10.452	14,94	149.247	31,06	53.862	28,86	12.149	51,63	4.870	73,43	230.580	30,05
España	139.390	14,51	1.357.442	22,27	670.366	28,37	153.937	45,33	22.923	53,09	2.344.058	23,92

(*) % sobre el total de cada tipo de pensións.

Fonte: INSS.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 12.10[illegible]

Análise por réximes

Como foi apuntado en informes anteriores, en Galicia prodúcese a partir de 1994 unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas do réxime agrario, comezando a ser maior o número das pensións que causan baixa que o número de novas e novos pensionistas.

Galicia é a comunidade autónoma que experimentou un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos. A importante diminución do colectivo agrario cotízante desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez. Ademais, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

A inmensa maioría das e dos pensionistas galegos do réxime agrario, pasan a integrarse no de autónomos/as (cadro 12.11) a partir de 2008, o que posibilita obter unha cifra moi próxima aos pensionistas do réxime xeral. Os 5.900 pensionistas do réxime agrario en 2011 constitúen un escaso 0,81% do total, e a partir de 2012 non se computan ao integrarse os de conta allea no réxime xeral.

As pensións do réxime xeral da Seguridade Social (421.600 en 2019) experimentan unha suba de 8.200 con respecto ao ano anterior. As provincias de Lugo e Ourense, con 49.900 e 61.700 pensións, respectivamente, representan conxuntamente o 26,5% das persoas perceptoras de pensións do réxime xeral en Galicia.

As pensións galegas do réxime especial de traballadores autónomos (RETA) incrementáanse coa suma dos agrarios/as por conta propia a partir de 2008, acadando en 2019 o 33,3% do total de pensionistas de Galicia. A cifra máis numerosa de pensionistas deste réxime é a da provincia da Coruña, con 90.400 pensións, contando Lugo con 59.700, unha cifra moi preto da de Pontevedra, 63.100.

Cadro 12.11

Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 2000/2008-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral⁽²⁾	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,3
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
	2009	123,9	36,2	46,8	100,4	307,3
	2010	127,4	37,1	48,1	103,7	316,3
	2011	131,1	38,0	49,3	107,3	325,7
	2012	136,2	40,2	51,2	113,2	340,7
	2013	146,8	43,7	55,1	121,7	367,3
	2014	150,9	44,9	56,6	125,3	377,6
	2015	154,7	45,9	57,8	128,7	386,9
	2016	158,5	46,8	58,9	131,7	395,8
	2017	162,1	47,8	60,0	134,8	404,7
	2018	165,6	48,9	60,9	138,0	413,4
	2019	169,2	49,9	61,7	140,8	421,6
Autónomos⁽¹⁾	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2008	97,5	75,4	54,8	67,0	294,6
	2009	97,2	74,0	53,6	66,9	291,7
	2010	96,7	72,7	52,5	66,8	288,7
	2011	96,2	71,5	51,3	66,6	285,7
	2012	95,6	70,0	50,0	66,2	281,9
	2013	95,1	68,8	48,8	65,9	278,5
	2014	94,5	67,5	47,9	65,7	275,6
	2015	93,7	65,9	46,7	65,2	271,5
	2016	92,9	64,4	45,5	64,7	267,6
	2017	92,1	62,7	44,3	64,3	263,4
	2018	91,2	61,1	43,1	63,6	259,0
	2019	90,4	59,7	42,0	63,1	255,3
Agrario^{(1) (2)}	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
	2009	1,4	1,3	0,8	2,7	6,1
	2010	1,4	1,3	0,8	2,6	6,0
	2011	1,4	1,2	0,8	2,5	5,9
	2019	26,4	2,7	0,1	25,3	54,5
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	46,0
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
	2009	25,8	2,6	0,1	23,4	51,9
	2010	26,1	2,6	0,1	23,7	52,4
	2011	26,3	2,6	0,1	24,0	53,0
	2012	26,5	2,6	0,1	24,3	53,6
	2013	26,8	2,7	0,1	24,7	54,2
	2014	26,9	2,7	0,1	25,0	54,7
	2015	26,9	2,7	0,1	25,2	54,9
	2016	26,8	2,7	0,1	25,4	55,0
	2017	26,7	2,7	0,1	25,4	55,6
	2018	26,6	2,7	0,1	25,3	54,7
	2019	26,4	2,7	0,1	25,3	54,5
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
	2009	22,0	7,1	7,8	21,2	58,0
	2010	21,8	7,1	7,8	21,1	57,7
	2011	21,7	7,0	7,7	20,9	57,3
	2012	21,5	7,0	7,7	20,5	56,6
	2013	14,7	4,6	4,9	14,9	39,0
	2014	14,3	4,5	4,8	14,6	38,2
	2015	14,0	4,4	4,7	14,2	37,3
	2016	13,7	4,4	4,6	13,8	36,5
	2017	13,4	4,3	3,9	13,4	35,0
	2018	13,1	4,3	4,5	13,0	34,9
	2019	12,8	4,3	4,4	12,6	34,1
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5
	2009	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9
	2010	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0
	2011	276,7	120,5	109,1	221,2	727,5
	2012	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7
	2013	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1
	2014	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0
	2015	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7
	2016	291,9	118,3	109,1	235,5	754,9
	2017	294,3	117,5	108,9	237,9	758,7
	2018	296,4	117,0	108,6	240,0	762,0
	2019	298,8	116,5	108,3	241,9	765,5

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

(1) As persoas traballadoras por conta propia do rexime agrario intégranse no de autónomos a partir de 2008.

(2) A partir do 01/01/2012 as persoas traballadoras por conta allea do rexime agrario intégranse no rexime xeral.

(3) A partir de xuño de 2013 as pensións do rexime especial de empregados do fogar intégranse no rexime xeral.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número de pensionistas do réxime especial do mar, dobrando a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os e as 54.500 pensionistas deste réxime en Galicia en 2019 representan o 43,5% do total español, estando sobre todo na provincia da Coruña (26.400) e Pontevedra (25.300).

Cadro 12.12

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2011-2019

	Régime xeral ⁽¹⁾											Autónomos ⁽²⁾										
	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	367,2	481,6	728,8	1.068,8	1.122,6	1.145,0	1.161,9	1.188,9	1.207,9	1.216,7	1.236,6	77,0	96,2	213,5	217,0	221,4	226,4	229,6	234,7	237,9	239,7	243,7
Aragón	96,6	124,0	171,1	182,7	189,8	192,6	195,2	199,8	203,1	204,8	208,2	26,9	30,7	73,9	74,0	74,6	75,3	75,2	75,2	75,3	75,2	75,2
Asturias	82,7	103,6	145,4	149,2	156,9	159,3	161,9	165,5	168,0	169,2	171,7	18,6	23,0	76,2	75,5	75,2	74,9	74,1	72,8	72,1	71,7	71,0
Baleares	54,5	68,6	103,3	110,9	118,3	121,0	123,4	127,5	130,2	131,3	134,4	14,2	19,0	43,0	43,6	44,4	45,2	45,7	46,3	46,7	46,8	47,3
Canarias	66,9	89,6	166,6	192,4	203,0	210,1	217,1	228,6	236,5	240,0	248,1	11,9	16,0	47,1	47,9	49,0	50,3	51,3	52,9	53,8	54,3	55,3
Cantabria	47,5	58,1	79,0	81,2	84,7	86,3	87,7	90,3	92,1	92,9	94,8	10,2	11,9	35,5	35,2	35,1	35,1	34,8	34,6	34,4	34,3	34,3
Castela e León	159,7	207,5	294,5	319,2	334,1	340,2	346,0	355,2	361,6	364,4	370,7	55,3	64,0	204,4	202,2	201,1	200,3	198,3	195,1	193,0	192,1	190,2
Castela-A Mancha	84,5	114,7	180,7	232,4	241,9	245,9	249,3	254,2	257,4	258,9	262,5	31,8	36,2	89,8	90,1	90,9	91,9	92,2	92,5	92,8	93,0	93,4
Cataluña	626,5	758,9	1.072,4	1.117,3	1.177,1	1.197,6	1.216,4	1.244,8	1.263,4	1.271,5	1.290,8	126,5	152,4	286,8	291,3	297,5	303,3	306,8	311,6	314,3	315,6	318,9
C. Valenciana	273,6	349,1	553,5	650,3	680,7	693,0	702,6	718,4	728,5	733,8	746,0	59,5	70,8	152,9	156,3	160,1	164,2	167,1	171,6	174,2	175,6	178,8
Estremadura	47,6	68,0	98,4	145,4	151,9	154,8	157,0	160,7	163,3	164,4	166,8	17,2	19,8	51,1	51,1	51,5	51,8	51,9	52,1	52,2	52,2	52,3
Galicia	146,9	197,2	325,7	340,7	367,3	377,6	386,9	400,0	409,5	413,4	421,6	40,1	49,2	285,7	281,9	278,6	275,6	271,5	265,5	261,2	259,0	255,3
Madrid	402,1	511,8	749,7	775,8	824,3	845,4	864,7	894,0	912,6	922,7	943,1	57,6	70,4	123,9	127,2	132,0	137,5	141,6	146,9	150,3	152,3	155,7
Murcia	56,5	71,8	114,9	157,3	167,5	170,5	172,8	176,1	178,0	178,9	181,6	16,9	20,5	45,7	46,4	47,3	48,3	48,9	49,7	50,1	50,3	50,9
Navarra	36,6	47,3	77,0	82,6	86,2	88,1	90,0	93,0	95,1	96,1	98,3	10,0	11,4	28,3	28,4	28,9	29,4	29,5	29,8	29,9	29,9	30,0
País Vasco	197,5	250,3	346,9	354,1	367,6	374,0	380,5	390,2	398,4	402,3	409,5	35,2	41,8	81,7	83,2	85,3	87,8	89,5	91,8	93,4	94,2	95,9
A Ríoxa	20,1	26,4	37,5	39,7	41,4	42,1	42,7	43,9	44,8	45,2	46,2	6,2	7,2	17,7	17,7	17,8	18,1	18,2	18,2	18,2	18,3	18,3
Ceuta	3,4	4,3	5,3	5,4	5,7	5,8	5,9	6,1	6,1	6,2	6,3	0,7	0,9	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Meilla	2,6	3,4	4,2	4,3	4,7	4,8	4,9	5,1	5,3	5,3	5,4	1,0	1,3	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
España	2.773,0	3.536,2	5.254,9	6.009,5	6.325,7	6.454,0	6.566,9	6.742,5	6.861,7	6.918,0	7.042,7	617,1	742,4	1.860,0	1.871,8	1.893,6	1.918,2	1.929,0	1.944,5	1.952,9	1.957,5	1.969,7

	Agrario ⁽¹⁾⁽²⁾			Mar										
	1990	1995	2021	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	326,1	344,3	323,0	18,5	21,0	21,8	21,6	21,5	21,5	21,2	21,0	20,6	20,5	20,3
Aragón	61,9	60,2	8,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	1,1	5,0	5,3	4,7	4,6	4,5	4,5	4,4	4,3	4,2	4,1	4,1
Baleares	30,2	29,4	4,8	2,9	3,1	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7
Canarias	37,9	38,1	19,3	9,3	10,4	10,3	10,2	10,1	9,9	9,8	9,5	9,4	9,3	9,1
Cantabria	26,3	26,9	0,8	3,6	3,9	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	3,7
Castela e León	185,5	186,7	19,4	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Castela-A Mancha	112,0	113,3	48,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Cataluña	123,5	123,2	22,7	8,7	9,0	8,4	8,3	8,2	8,1	8,0	7,8	7,8	7,7	7,6
C. Valenciana	142,7	143,4	84,5	8,6	9,1	8,3	8,1	8,0	7,9	7,7	7,5	7,3	7,3	7,2
Extremadura	77,0	77,4	45,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	5,9	33,9	40,9	53,0	53,6	54,3	54,7	55,0	55,0	54,8	54,7	54,5
Madrid	29,0	26,3	7,3	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	39,7	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8
Navarra	20,5	20,5	3,7	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	1,3	11,7	13,1	13,2	13,0	12,9	12,8	12,6	12,3	12,1	12,0	11,8
A Ríoxa	12,7	12,6	1,5	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,0	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Meilla	—	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
España	1.596,2	1.619,9	637,1	106,3	120,5	131,3	131,1	131,1	130,8	130,0	128,6	127,2	126,4	125,2

Elaboración propia.

Medias anuais en miles.

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas.

(1) A partir de 01/01/2008, as persoas traballadoras por conta propia do réxime agrario intégranse no de autónomos.

(2) A partir de 01/01/2012 as persoas traballadoras por conta aliea do réxime agrario intégranse no réxime xeral.

(3) A partir de xunio de 2013 as pensións do réxime especial de empregados do fogar intégranse no réxime xeral.

Fonte: M. Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

12.4.1. Pensións de xubilación

En Galicia (cadro 12.13) hai en 2019 480.500 pensións de xubilación, 5.700 máis que en 2018. Esta cifra representa o 7,9% das 6.089.300 existentes en España.

Na provincia de Lugo, dende 2008 (79.200) baixan o número de pensións ata chegar as 73.100 en 2019; en Ourense baixan dende as 70.100 (en 2008) ata as 68.000 (en 2019). Nestes últimos once anos aumentan en gran medida nas outras dúas provincias galegas (de 160.400 a 187.600 na Coruña e de 126.400 ás 151.700 en Pontevedra). Como se indicaba en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e

Ourense, cun peso importante da poboación maior, condiciona claramente estes resultados.

A media en 2019 das pensións galegas de xubilación situouse en 961 euros mensuais, subindo 50,5 euros con respecto a 2018. A media estatal increméntase en 2019 en 52,8 euros, situándose en 1.143,6 euros, isto é, 182,5 euros por riba da media galega.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do sistema especial agrario, aparecen ambas as dúas cunha diferenza con respecto a media estatal de 295,9 euros no primeiro caso e 343,1 no segundo.

Cadro 12.13

Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe%
1990							
Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8	9,63
Pensión media	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07	87,19
1997							
Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5	9,28
Pensión media	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28	82,68
1998							
Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9	9,47
Pensión media	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15	82,23
2008							
Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8	8,83
Pensión media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4	82,08
2009							
Nº	162,7	78,7	69,9	128,6	440,0	5.038,9	8,73
Pensión media	764,2	635,6	616,6	766,4	718,7	875,0	82,14
2010							
Nº	165,0	78,0	69,7	130,9	443,6	5.140,6	8,63
Pensión media	793,3	656,2	636,2	794,1	745,1	905,9	82,24
2011							
Nº	167,6	77,5	69,6	133,4	448,1	5.246,2	8,54
Pensión media	820,7	677,7	655,7	824,7	771,9	936,4	82,43
2012							
Nº	169,9	76,7	69,3	135,4	451,3	5.330,2	8,47
Pensión media	829,3	684,6	660,7	834,3	780,3	946,4	82,45
2013							
Nº	172,8	76,3	69,1	138,0	456,1	5.451,5	8,37
Pensión media	860,3	709,4	682,8	866,1	809,9	979,5	82,68
2014							
Nº	175,7	75,8	69,3	140,9	461,6	5.559,0	8,30
Pensión media	871,4	717,2	689,4	877,7	820,4	991,0	82,78
2015							
Nº	178,0	75,2	69,0	143,2	465,5	5.641,9	8,25
Pensión media	911,7	748,3	714,5	916,3	857,8	1.033,2	83,02
2016							
Nº	180,2	74,5	68,8	145,1	468,6	5.732,0	8,18
Pensión media	920,6	755,3	720,0	924,9	866,2	1.042,7	83,07
2017							
Nº	182,2	73,9	68,5	146,9	471,5	5.826,1	8,09
Pensión media	939,7	773,4	733,6	943,6	884,9	1.063,5	83,20
2018							
Nº	184,2	73,5	68,4	148,8	474,8	5.929,5	8,01
Pensión media	965,6	798,3	755,2	969,2	910,6	1.090,7	83,48
2019							
Nº	187,6	73,1	68,0	151,7	480,5	6.089,3	7,89
Pensión media	1.017,5	847,6	800,5	1.017,9	961,0	1.143,6	84,04

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: % Galicia/ España.

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4.2. Pensións de invalidez permanente

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subas no seu número ata 1997 (cadro 12.14). En 1998 sofren unha importante diminución, xa que dende novembro de 1997 as persoas beneficiarias das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis considéranse como xubiladas. En 2019 o número das pensións de invalidez foi de 70.000 que representan o 7,3% sobre as da mesma natureza en España. O importe da pensión media en Galicia é do 90,4% da media estatal.

Cadro 12.14

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9	9,38
Pensión media	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33	83,78
1997							
Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6	9,01
Pensión media	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29	81,74
1998							
Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5	7,36
Pensión media	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94	82,72
2008							
Nº	26,4	9,3	9,2	22,7	67,5	906,8	7,44
Pensión media	726,33	675,68	674,50	712,32	707,67	826,39	85,63
2009							
Nº	26,8	9,2	9,3	23,0	68,3	920,9	7,42
Pensión media	745,75	710,45	701,48	731,78	730,23	845,66	86,35
2010							
Nº	27,2	9,3	9,5	23,2	69,1	933,7	7,40
Pensión media	762,89	736,89	719,78	753,85	750,46	864,96	86,76
2011							
Nº	27,2	9,5	9,5	23,6	69,8	938,5	7,44
Pensión media	780,35	760,77	743,47	772,79	770,08	883,05	87,21
2012							
Nº	27,1	9,7	9,6	23,6	69,9	943,3	7,41
Pensión media	784,52	767,29	750,29	778,58	775,46	887,29	87,40
2013							
Nº	26,9	9,8	9,6	23,3	69,5	935,2	7,44
Pensión media	805,53	790,66	776,75	801,48	798,12	907,64	87,93
2014							
Nº	26,4	10,1	9,7	22,8	68,9	929,5	7,42
Pensión media	810,12	797,71	783,48	808,11	803,97	912,89	88,07
2015							
Nº	25,9	10,2	9,9	22,6	68,5	931,7	7,36
Pensión media	829,21	813,63	806,45	823,31	821,64	927,53	88,58
2016							
Nº	25,9	10,3	10,1	22,7	69,0	938,3	7,36
Pensión media	832,75	817,15	812,54	826,52	825,41	929,69	88,78
2017							
Nº	26,0	10,5	10,4	22,8	69,8	947,1	7,37
Pensión media	842,39	824,29	829,30	835,21	835,36	936,00	89,25
2018							
Nº	26,0	10,7	10,5	22,8	70,0	951,8	7,36
Pensión media	855,77	833,73	851,10	847,71	849,08	946,19	89,74
2019							
Nº	25,8	10,8	10,9	22,5	70,0	962,0	7,28
Pensión media	890,65	867,27	895,14	879,66	884,22	978,40	90,37

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: Galicia/ España.

A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

O cadro 12.15 fornece información sobre a distribución do número de pensións de invalidez, segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos, o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados permanente totais: 48.823, que representan o 69,8% das pensións de incapacidade permanente en Galicia, e o 8,5% das pensións por incapacidade a nivel estatal, unha cifra case tres puntos superior a que correspondería á proporción da poboación.

Cadro 12.15

Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 2008/2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
Gran invalidez	2008	998	339	279	743	2.359	31.650	7,45
	2009	990	344	270	721	2.325	32.178	7,23
	2010	978	351	264	724	2.317	32.700	7,09
	2011	993	360	262	715	2.330	32.973	7,07
	2012	984	362	270	721	2.337	33.050	7,07
	2013	983	361	285	712	2.341	32.625	7,18
	2014	965	366	284	679	2.294	32.405	7,08
	2015	935	356	292	676	2.259	32.553	6,94
	2016	939	351	296	669	2.255	32.841	6,87
	2017	934	340	300	681	2.255	33.389	6,75
	2018	923	340	300	698	2.260	33.658	6,72
	2019	938	335	293	716	2.281	33.929	6,72
Incap. perm. absoluta*	2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941	5,84
	2009	8.130	3.331	3.115	7.619	22.195	384.492	5,77
	2010	8.012	3.369	3.099	7.619	22.099	386.271	5,72
	2011	7.853	3.476	3.063	7.523	21.915	384.932	5,69
	2012	7.723	3.517	3.051	7.319	21.610	383.297	5,64
	2013	7.529	3.511	3.028	7.065	21.133	376.306	5,62
	2014	7.255	3.515	3.030	6.828	20.628	370.386	5,57
	2015	6.971	3.479	3.065	6.662	20.177	367.210	5,49
	2016	6.765	3.393	3.127	6.519	19.805	364.227	5,44
	2017	6.635	3.287	3.210	6.492	19.624	360.766	5,44
	2018	6.499	3.172	3.251	6.361	19.283	355.597	5,42
	2019	6.324	3.052	3.287	6.151	18.813	350.038	5,37
Incap. perm. total	2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088	8,69
	2009	17.671	5.540	5.953	14.580	43.744	503.276	8,69
	2010	18.150	5.549	6.134	14.839	44.672	514.054	8,69
	2011	18.352	5.660	6.164	15.339	45.515	520.079	8,75
	2012	18.419	5.788	6.232	15.562	46.001	526.949	8,73
	2013	18.377	5.950	6.254	15.509	46.090	526.289	8,76
	2014	18.151	6.207	6.364	15.293	46.015	526.693	8,74
	2015	17.981	6.388	6.496	15.245	46.110	531.905	8,67
	2016	18.205	6.600	6.674	15.481	46.960	541.262	8,68
	2017	18.426	6.842	6.936	15.675	47.880	552.971	8,66
	2018	18.582	7.162	6.996	15.730	48.470	562.582	8,62
	2019	18.560	7.361	7.195	15.707	48.823	573.533	8,51

Elaboración propia.

Medias anuais. Porcentaxe: % Galicia/ España.

* A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación.

As pensións de incapacidade permanente parcial suprimíronse no ano 1966, pasando a percibir os novos beneficiarios unha cantidade tanto alzado.

Fuente: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reducir a perda económica que supón a desaparición dun dos cónxuxes ou parella de feito. En 2019 aumenta lixeiramente o número de pensións de viuvez en Galicia (cadro 12.16), con 3.000 pensionistas máis que o ano anterior. As 187.000 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,9% do total español, destacando con respecto ao total da poboación as cifras de Lugo (28.500) e Ourense (25.400).

Como se sinalou en anteriores informes, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas é inferior á do conxunto de España. En 2019 a pensión media en Galicia foi de 603,4 euros, mentres que na media estatal foi de 715 euros. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo (517,3 euros) e Ourense (527.2 euros), con respecto ao total español, son aínda maiores.

Cadro 12.16

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0	7,75
Pensión media	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76	85,86
1997							
Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5	7,93
Pensión media	271,07	206,26	214,72	266,10	250,20	297,63	84,06
1998							
Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7	7,94
Pensión media	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09	83,80
2008							
Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9	7,99
Pensión media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8	83,86
2009							
Nº	70,5	29,9	26,3	54,5	181,2	2.270,3	7,98
Pensión media	512,7	405,2	417,1	500,3	477,4	568,8	83,93
2010							
Nº	71,1	30,0	26,4	55,1	182,6	2.290,1	7,97
Pensión media	526,3	416,9	430,0	513,6	490,6	583,6	84,07
2011							
Nº	71,7	30,1	26,4	55,7	183,8	2.309,3	7,96
Pensión media	540,1	428,8	441,8	526,3	503,7	598,6	84,16
2012							
Nº	72,3	29,9	26,4	56,3	184,9	2.322,9	7,96
Pensión media	542,7	431,6	444,7	528,9	506,5	601,6	84,20
2013							
Nº	72,7	30,0	26,4	56,8	185,8	2.336,2	7,95
Pensión media	557,4	444,6	458,5	543,5	520,9	617,6	84,34
2014							
Nº	73,1	29,9	26,4	57,2	186,6	2.348,4	7,94
Pensión media	561,0	448,3	461,9	547,0	524,6	621,5	84,41
2015							
Nº	73,5	29,7	26,3	57,4	186,8	2.353,3	7,94
Pensión media	574,0	460,2	472,0	559,1	537,1	634,6	84,64
2016							
Nº	73,8	29,5	26,1	57,6	187,1	2.358,7	7,93
Pensión media	576,9	463,1	474,6	562,2	540,2	637,9	84,68
2017							
Nº	74,1	29,2	25,9	58,0	187,3	2.360,4	7,93
Pensión media	584,4	471,0	481,8	570,3	548,1	646,4	84,80
2018							
Nº	74,3	28,8	25,7	58,2	184,0	2.359,9	7,80
Pensión media	599,9	484,1	493,9	586,4	563,3	644,4	87,40
2019							
Nº	74,7	28,5	25,4	58,5	187,0	2.366,8	7,90
Pensión media	642,7	517,3	527,2	628,2	603,4	715,0	84,39

Media mensual, en euros, a decembro de cada ano.

Porcentaxe: %Galicia/ España.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.4.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade ten como finalidade a obtención dunha axuda económica por cada fillo ou filla que sexa menor de certa idade ou estea en situación de incapacidade para traballar, sempre que teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

Durante 2019 produciuse en Galicia (cadro 12.17) un descenso en 195 pensións de orfandade con respecto ao ano anterior, diminución que ten lugar en todas as provincias.

As 23.552 persoas beneficiarias acollidas ao sistema da Seguridade Social en Galicia representan o 6,92% do total estatal, das cales o 40,3% son da Coruña, o 34,7% de Pontevedra, o 13,2% de Lugo e o 11,8% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión por orfandade experimenta no ano 2019 un incremento en Galicia de 19,5 euros e no conxunto do Estado de 18,2 euros.

Cadro 12.17

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653	8,11
Pensión media	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84	95,66
1997							
Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146	7,98
Pensión media	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37	95,78
1998							
Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733	7,95
Pensión media	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05	95,23
2008							
Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012	7,64
Pensión media	342,58	323,84	328,46	323,35	331,92	337,77	98,27
2009							
Nº	8.165	2.621	2.457	6.802	20.045	266.436	7,52
Pensión media	355,71	335,67	339,52	336,94	344,74	348,69	98,87
2010							
Nº	8.133	2.641	2.490	6.821	20.085	270.488	7,43
Pensión media	366,06	342,03	348,42	345,84	353,85	357,60	98,95
2011							
Nº	8.186	2.690	2.487	6.870	20.233	275.077	7,36
Pensión media	375,60	352,07	357,56	356,47	363,76	367,62	98,95
2012							
Nº	8.633	2.831	2.620	7.275	21.359	294.827	7,24
Pensión media	372,23	352,29	354,29	352,19	360,56	365,30	98,70
2013							
Nº	9.105	2.980	2.739	7.716	22.540	315.546	7,14
Pensión media	377,19	360,43	358,93	357,37	365,97	370,57	98,76
2014							
Nº	9.626	3.100	2.817	8.148	23.691	335.637	7,06
Pensión media	373,72	357,67	357,87	354,07	362,97	368,01	98,63
2015							
Nº	9.751	3.094	2.837	8.284	23.966	338.208	7,09
Pensión media	377,49	362,18	364,96	357,75	367,21	373,15	98,41
2016							
Nº	9.793	3.132	2.849	8.300	24.074	340.519	7,07
Pensión media	738,22	363,98	365,57	359,71	368,49	374,61	98,37
2017							
Nº	9.707	3.141	2.836	8.292	23.975	340.427	7,04
Pensión media	382,78	368,26	368,46	363,99	372,68	379,43	98,22
2018							
Nº	9.583	3.138	2.787	8.240	23.747	339.589	6,99
Pensión media	391,67	375,98	376,75	371,93	381,00	387,39	98,35
2019							
Nº	9.485	3.115	2.774	8.178	23.552	340.106	6,92
Pensión media	412,03	393,77	397,18	390,95	400,55	405,54	98,77

Porcentaxe: %Galicia/ España.
Fonte: INSS.

12.4.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado do pasamento pode chegar ademais de ao cónxuxe e descendentes, a outros parentes consanguíneos da persoa causante que reúnan certos requisitos, entre outros, a convivencia con ela dous anos antes do falecemento, non ter

dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2019, en Galicia (cadro 12.18), incrementáanse en 230 o número de pensións en favor de familiares en relación co ano anterior, ata acadar 6.636 pensionistas, que representan o 15,4% do total do conxunto do Estado.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia da Coruña (36,5%) e Pontevedra (30,8%). Ademais, incrementábase en 2019 o número de pensións nas catro provincias galegas.

No que atinxe á contía media de pensión cabe destacar, polo que respecta ao global galego en 2019 (517,5 euros), que é netamente inferior á media estatal (579,3 euros), sendo a diferenza máis importante nas provincias de Lugo e Ourense.

Cadro 12.18

Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484	10,35
	Pensión media	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59	94,80
1997	Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988	10,30
	Pensión media	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62	99,85
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460	10,35
	Pensión media	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49	99,42
2008	Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674	14,25
	Pensión media	419,69	378,39	403,32	414,58	409,41	443,94	92,22
2009	Nº	2.010	726	1.104	1.659	5.499	37.810	14,54
	Pensión media	418,14	426,54	393,11	414,05	421,65	455,93	92,48
2010	Nº	2.027	732	1.124	1.680	5.563	37.628	14,78
	Pensión media	440,96	406,98	424,47	436,93	431,94	470,57	91,79
2011	Nº	2.098	762	1.144	1.684	5.688	38.121	14,92
	Pensión media	454,63	416,66	436,95	455,10	446,13	482,70	92,42
2012	Nº	2.095	698	1.159	1.726	5.678	37.967	14,96
	Pensión media	462,03	417,81	437,46	462,52	451,73	488,24	92,52
2013	Nº	2.100	751	1.144	1.730	5.725	38.030	15,05
	Pensión media	476,38	433,95	445,21	477,31	464,87	505,60	91,94
2014	Nº	2.125	759	1.165	1.783	5.832	38.667	15,08
	Pensión media	477,28	441,03	449,86	478,58	467,48	510,91	91,50
2015	Nº	2.205	776	1.199	1.824	6.004	39.273	15,29
	Pensión media	482,07	451,60	449,23	491,01	474,29	522,52	90,77
2016	Nº	2.233	793	1.201	1.841	6.068	39.694	15,29
	Pensión media	484,53	450,07	451,73	492,26	475,88	525,63	90,54
2017	Nº	2.293	830	1.198	1.884	6.205	40.727	15,24
	Pensión media	488,66	453,83	458,18	498,82	481,20	535,27	89,90
2018	Nº	2.350	882	1.222	1.952	6.406	41.690	15,37
	Pensión media	497,64	460,32	465,20	506,95	489,15	548,62	89,16
2019	Nº	2.425	931	1.235	2.045	6.636	43.156	15,38
	Pensión media	529,97	485,35	487,69	535,43	517,53	579,25	89,34

Porcentaxe: % Galicia/ España.
Fonte: NSS.

12.5. Outras prestacións

12.5.1. Prestacións de incapacidade temporal

En 2019 (cadro 12.19) existían 52.248 persoas en Galicia en situación de incapacidade temporal, 6.976 máis que en 2018, das que o número maior correspondían a provincia da Coruña (21.794) e o inferior á de Ourense (5.224). Ademais, salienta o elevado número de procesos por continxencias comúns das persoas traballadoras por conta propia representando nese ano o 9,5% do total español.

Cadro 12.19

Procesos de incapacidade temporal en vigor. Galicia/España. 2013-2019																																					
	Continxencias comúns																			Continxencias profesionais																	
	conta allea						conta propia													conta propia e allea										Total 2013/Total 2014		Total 2015/Total 2016		Total 2017/Total 2018		Total 2019/Total 2020	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019																
A Coruña	8.280	9.233	10.816	12.301	12.992	13.845	15.919	3.272	3.223	3.479	3.568	3.548	3.448	3.904	1.343	1.439	1.637	1.835	1.821	1.981	1.971	12.895	13.895	15.932	17.704	18.361	19.274	21.794									
Lugo	2.062	2.284	2.728	3.091	3.254	4.139	1.405	1.292	1.550	1.617	1.581	1.463	1.684	409	411	501	566	619	602	739	3.896	3.967	4.779	5.274	5.464	5.639	6.972										
Ourense	1.743	2.032	2.187	2.681	2.772	3.025	3.612	882	846	869	971	935	933	1.063	236	314	369	410	465	478	559	2.931	3.192	3.425	4.062	4.163	4.436	5.224									
Pontevedra	7.124	7.423	8.941	10.180	10.654	11.059	13.682	2.544	2.414	2.793	2.797	2.673	2.561	3.099	1.012	1.124	1.262	1.513	1.571	1.703	1.877	10.680	10.961	12.996	14.430	14.898	15.923	18.658									
Galicia	19.229	20.972	24.672	28.263	29.682	32.103	37.352	8.113	7.775	8.681	8.893	8.728	8.405	9.750	3.060	3.288	3.769	4.324	4.476	4.764	5.146	30.402	32.035	37.132	41.470	42.886	46.272	52.248									
España	201.553	235.440	269.918	296.293	291.360	330.706	585.296	80.239	80.364	85.873	91.104	94.779	92.675	103.156	40.975	45.107	52.584	59.876	59.891	64.033	68.044	422.767	460.911	532.375	617.273	646.030	687.614	756.486									

Fonte: INSS.

A prevalencia da incapacidade temporal fai referencia ao número de procesos rexistrados en vigor en relación coa poboación protexida, e calcúlase dividindo o número de procesos ao final do período entre a poboación protexida nesa data e o resultado multiplícase por mil.

Como pode apreciarse no cadro 12.20, Galicia supera moi amplamente as ratios do total estatal, sobre todo na prevalencia das continxencias comúns das persoas traballadoras por conta propia. Supera 101,9 puntos en 2019 o dato medio do Estado; de feito as catro provincias superan moi amplamente as cifras estatais, sobre todo Pontevedra, no que atinxe a prevalencia das continxencias comúns por conta allea é a provincia de Lugo nas continxencias profesionais (50,8 fronte ao 35,4 a nivel nacional).

Cadro 12.20

Prevalencia de IT por tipo de continxencia Galicia/España. Datos a 31-12-2019

	Continxencias comúns		Continxencias profesionais
	Prevalencia por mil		Prevalencia por mil
	persoas traballadoras		persoas traballadoras
	conta allea	conta propia ⁽¹⁾	conta propia e allea
A Coruña	48,49	137,62	4,34
Lugo	50,78	133,56	6,53
Ourense	48,97	225,56	6,12
Pontevedra	45,64	359,12	5,37
Galicia	47,73	171,60	5,15
España	35,37	69,74	3,52

Elaboración propia.

(1) Autónomos e fogar.

Fonte: INSS.

12.5.2. Prestacións de maternidade, paternidade e por nacemento e coidado por fillos e fillas

A prestación por maternidade estivo vixente ata o 31 de marzo de 2019, polos que os datos de número e importe son os correspondentes ata o primeiro trimestre do ano (cadro 12.21). O mesmo pasou coa prestación por paternidade (cadro 12.22A). O cadro 12.2B recolle a prestación por nacemento e coidado de menor, que entrou en vigor o 1 de abril de 2019, polo que o número e importe corresponden ao período de abril a decembro deste ano

Cadro 12.21

Prestacións de maternidade. 2012-2019																																	
		Número de prestacións														Importe das prestacións																	
		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019*		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019*	
		total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	total	% percibidas pa ⁽²⁾	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros
A Coruña		6561	2,15	6467	2,49	6153	2,44	6237	2,52	6384	2,65	5973	1,84	5513	2,61	1316	2,36	36152	33913	32523	33343	33763	32952	30767	7080								
Lugo		1564	2,24	1562	2,05	1499	1,93	1596	2,26	1521	2,37	1508	2,11	1496	1,27	323	1,05	7869	7611	7414	7810	7405	7419	7680	1673								
Ourense		1360	3,38	1383	2,79	1328	2,18	1284	1,95	1343	3,05	1228	2,29	1088	2,53	271	4,43	6754	6544	6410	6272	6430	6047	5470	1273								
Pontevedra		5708	1,96	5491	1,78	5299	1,62	5325	2,07	5274	2,22	5166	1,79	4712	2,06	1343	3,87	29154	26479	26146	26412	26113	25695	23974	5874								
Galicia		15193	2,20	14883	2,21	14279	2,14	14442	2,27	14822	2,50	14159	3,39	12502	2,30	3153	2,54	79929	74548	72483	73838	73710	72103	67790	15900								
España		268732	1,68	288842	1,70	281151	1,75	278389	1,87	278509	2,04	272821	1,68	247975	1,91	65386	1,82	1741479	1609516	1585346	1579656	1560661	1519134	1475868	357759								

(1) Datos a partir de 2019 polo erro en vigor do RD 6/2019.

(2) 50 polo menor de anos de adopción ou acurramento.

Fonte: Ministerio de Traballo e Economía Social.

(*) Datos a 31 de marzo de 2019 pola entrada en vigor do RD 6/2019.

(2) 50 pode disfrutar as de adopción ou acollimento.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 12.22 (A)

		Prestacións de paternidade. Galicia/España. 2011-2019																		
		Número de prestacións									Importe das prestacións (miles de euros)									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*	
A Coruña		5.624	5.215	5.016	4.831	5.019	5.315	5.653	5.304	1.350	4.440,47	4.177,84	3.919,65	3.984,46	4.011,61	4.223,06	8.086,85	8.917,63	2.395,21	
Lugo		1.143	1.099	1.135	1.139	1.231	1.195	1.488	1.576	394	800,28	819,01	796,84	820,06	910,19	833,48	1.771,06	2.150,83	578,46	
Ourense		1.121	1.038	1.067	1.018	1.049	1.121	1.148	1.079	273	800,49	767,13	761,17	760,79	750,97	802,28	1.412,59	1.668,59	450,73	
Pontevedra		4.773	4.304	4.142	4.168	4.120	4.188	4.683	4.286	1.131	3.660,24	3.328,36	3.222,87	3.243,99	3.181,89	3.265,88	6.610,56	7.102,61	2.109,29	
Galicia		12.661	11.656	11.360	11.156	11.419	11.819	12.972	12.245	3.148	9.701,48	9.092,34	8.700,53	8.809,30	8.854,66	9.124,69	17.881,06	19.839,66	5.533,68	
España		269.715	245.867	237.988	235.678	238.806	244.468	264.632	255.531	70.705	225.273,97	208.725,48	198.974,13	201.229,15	201.786,30	206.268,08	399.845,94	448.706,70	130.771,10	

(*) Datos a 31 de marzo de 2019 pola entrada en vigor do RD 6/2019.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

Cadro 12.22 (B)

Prestacións de nacemento e coidado de menor. Galicia/España. 2019 ⁽⁷⁾							
	Número de prestacións					Importe das prestacións	
	Primeiro proxenitor					miles de euros	
	total prestacións	Percibidas polo primeiro proxenitor	Opción a favor do segundo proxenitor	Total primeiro proxenitor	Total primeiro proxenitor		
A Coruña	8.623	3.850	74	3.924	4.699	33.313	
Lugo	2.250	991	25	1.016	1.234	7.678	
Ourense	1.838	831	19	850	988	6.248	
Pontevedra	7.577	3.427	57	3.484	4.093	27.643	
Galicia	20.288	9.099	175	9.274	11.014	74.881	
España	421.672	182.436	2.825	185.261	236.411	1.678.339	

(*) Datos desde abril de 2019 pola entrada en vigor do RD 6/2019.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.5.3. Prestacións familiares por filla/fillo a cargo

A prestación familiar por filla/fillo experimentou en 1991 unha importante transformación, pasando a ter un carácter universal. Co RDL 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizouse a contía das prestacións por fillas/filos menores de 18 anos non discapacitados, e por fillas/filos menores discapacitados nun grao igual ou superior ao 33%. Ademais, establécense dúas novas prestacións de pago único: nacemento do terceiro ou posterior fillo/a e a de parto múltiple.

No cadro 12.23 recóllese a media anual do número de persoas beneficiarias e causantes da prestación en 1993 e de 2004 a 2019. En 2019 hai en Galicia 49.092 familias con dereito a prestación, recollendo un lixeiro descenso (390) respecto a 2019. Da análise

provincial, infírese que é na provincia de Pontevedra onde existe maior número de familias beneficiarias, 19.045.

Cadro 12.23

Persoas beneficiarias de prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/España. 1993/2004-2019

	Total																
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	31539	17.116	16.605	16.769	15.287	15.362	15.326	15.646	15.629	15.815	16.582	17.613	18.241	18.847	19.950	19.779	18.757
Lugo	14.588	6.323	6.087	5.657	5.357	5.388	5.417	5.481	5.376	5.301	5.567	5.762	5.909	6.159	6.191	6.145	6.123
Ourense	12.597	5.692	5.335	4.972	4.731	4.735	4.757	4.716	4.701	4.850	4.996	5.058	5.182	5.228	5.193	5.193	5.167
Pontevedra	32.697	16.759	16.688	15.412	14.663	14.743	14.996	15.618	15.747	15.981	17.167	18.437	18.970	19.821	19.884	19.365	19.045
Galicia	91.421	45.890	44.714	41.810	40.038	40.228	40.474	41.502	41.468	41.799	44.166	46.813	48.178	50.009	50.253	49.482	49.092
España	1011512	694.075	682.904	656.682	630.025	663.777	716.265	791.980	825.888	850.744	913.115	976.083	1008.706	1049.684	1055.475	1034.279	1017.705

Elaboración propia.

Medias anuais.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.5.4. Prestacións por desemprego

A prestación por desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan as persoas que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego, ou ven reducida a súa xornada habitual. O desemprego pode ser total ou parcial. O primeiro caso é cando a persoa cesa na actividade que viña desenvolvendo, polo que xa non ten dereito ao seu salario. O segundo aparece cando ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, coa redución proporcional do seu salario.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e outro asistencial. O primeiro proporciona unha prestación substitutiva das rendas salariais deixadas de percibir; a súa duración está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores. O segundo, é complementario do contributivo e permite garantir unha protección ás persoas en desemprego baixo certos requisitos: ter esgotado a prestación contributiva por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión etc.

A carón das prestacións contributiva e asistencial, a partir de 2001 estableceuse, seguindo as directrices sobre o emprego da UE, a renda activa de inserción, que combina medidas activas con pasivas. Este programa persigue mellorar a capacidade de inserción profesional das persoas desempregadas de longa duración; para iso, asíñase un compromiso de actividade coa persoa perceptora, incorporándoa a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica. A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do IPREM mensual.

No cadro 12.24 preséntanse os datos do número de persoas beneficiarias de prestacións por desemprego. A serie recolle un comportamento contra cíclico, aumentando o número de persoas beneficiarias en situacións de crise e reducíndose cando mellora a economía. O número máximo acádase en 2012 (158.640). Nos últimos anos, recóllese unha

tendencia decrecente, ata chegar a 88.182 perceptores en 2019. A diminución prodúcese nas catro provincias galegas, cunha intensidade semellante en proporción a poboación.

Cadro 12.24

Persoas beneficiarias da prestación por desemprego. Galicia/ España. 1993/2004-2019																	
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	44.000	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500	51.700	58.200	57.400	62.169	60.972	52.552	44.437	38.992	38.233	34.104	34.631
Lugo	12.900	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300	12.500	14.800	14.600	16.601	16.637	14.235	11.907	10.721	10.796	9.477	9.159
Ourense	16.000	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300	14.800	16.800	16.200	17.421	16.741	14.517	12.835	11.502	11.171	10.194	9.951
Pontevedra	39.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200	51.300	59.900	58.700	62.449	61.124	53.479	45.389	40.126	39.624	35.308	34.442
Galicia	112.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300	130.300	148.700	146.900	158.640	155.474	134.783	114.568	101.340	99.824	89.083	88.182
España	1.993.000	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000	2.681.000	3.042.700	2.846.000	2.942.061	2.865.153	2.542.977	2.224.172	2.010.245	1.949.762	1.835.488	1.861.100

Datos en medios anuais. De 1993 a 2012 redondeados en centos.
Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

As 88.182 persoas beneficiarias das prestacións de desemprego en decembro de 2019 (cadro 12.25) supoñen o 4,7% do total español. O 46,2% perciben unha prestación asistencial (subsídio ou renda activa de inserción); as persoas beneficiarias da prestación contributiva acadan o 45,9% e o resto beneficianse do programa de activación para o emprego. Pola súa banda, as 1.861.100 persoas beneficiarias en España en decembro de 2019 distribúense nunha proporción do 43,4% que perciben a prestación contributiva e o 39,0% a asistencial. O resto beneficianse do programa de activación para o emprego.

Cadro 12.25

Prestación por desempleo. Beneficiarios/as por tipo de prestación. Galicia/ España Decembro 2013-2019																																				
Comarca	PERSONAS BENEFICIARIAS																		Total																	
	prestación contributiva									Subsidio									Renda activa de inserción									Total			Total			Total		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
A Coruña	29.948	23.960	19.988	18.617	17.001	16.904	16.796	23.182	21.589	18.931	16.402	14.799	14.097	14.982	4.724	4.964	4.591	4.088	3.543	3.097	2.892	57.854	50.513	43.763	39.350	36.148	34.104	34.631								
Lugo	8.342	6.222	5.141	4.823	4.481	4.556	4.183	6.453	5.983	5.420	4.751	4.228	4.156	4.236	1.222	1.337	1.192	1.128	956	761	699	16.018	13.542	11.857	10.758	9.903	9.477	9.159								
Ourense	7.011	5.694	4.852	4.384	3.915	4.362	4.968	7.528	6.897	6.294	5.540	4.998	4.991	5.070	1.366	1.442	1.326	1.192	1.049	837	813	15.905	14.033	12.576	11.199	10.117	10.194	9.951								
Pontevedra	28.493	21.261	17.495	16.882	15.407	16.478	15.474	26.237	24.378	21.897	18.881	16.289	15.935	16.365	5.180	5.271	4.639	4.602	3.858	2.881	2.600	59.910	50.910	44.428	40.496	36.584	35.308	34.442								
Galicia	73.795	57.137	47.466	44.506	40.804	42.300	40.460	63.407	58.847	52.552	45.574	40.214	39.379	40.713	12.492	13.014	11.748	11.010	9.406	7.576	7.004	149.687	128.998	112.624	101.803	92.752	89.083	88.182								
España	1.221.534	976.785	819.013	780.074	768.928	806.949	807.814	1.140.367	1.049.903	1.056.533	966.690	896.982	876.591	726.402	250.333	265.099	233.888	217.044	182.819	151.171	140.973	1.742.905	1.417.742	1.234.099	1.094.376	1.094.209	9.835.488	1.861.100								
No incluye menor agrupa do subgrupo de beneficiarios/as																																				
Fonte: Encuesta Anual de Trabajo e Economía Social																																				

Os datos de beneficiarios e prestadores sociais agréganse.
Media anual.
Fonte: ISTAT, Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.6. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias en función da idade ou o grao de incapacidade, e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo, pola realización de actividades profesionais.

Como foi indicado noutros informes, a Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de integrar as diferentes pensións non contributivas nun único nivel, a favor daquelas e daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos suficientes para a súa subsistencia. Porén, estas pensións non contributivas substitúen, aínda con maior contía, ás de velez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS), e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do discapacitado (LISMI).

Complementariamente, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a renda de integración social (RISGA). O obxecto desta prestación é garantir un mínimo de subsistencia persoal a persoas entre 25 (nalgúns casos dende os 18) e os 65 anos. Este programa articúlase a través dun proxecto individualizado, mediante un conxunto de

accións que posibiliten unha integración persoal, familiar, social e laboral. En Galicia, a maior parte das persoas beneficiarias (case un 70%) son mulleres.

As 272 persoas beneficiarias da LISMI en Galicia a decembro de 2019, representan o 4,1% dos 6.705 pensionistas españois. Na provincia da Coruña houbo 126; 106 en Pontevedra e 20 en Lugo e Ourense.

Cadro 12.26

Persoas beneficiarias das prestacións da LISMI⁽¹⁾. Por provincias. Galicia/España. 1991/2008-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
	2009	383	57	116	450	1.006	24.927
	2010	332	46	96	382	856	21.424
	2011	264	29	74	299	666	17.007
	2012	249	26	68	274	617	15.603
	2013	209	23	60	240	532	13.364
	2014	169	17	51	196	433	11.143
	2015	151	15	40	172	378	9.220
	2016	134	13	37	157	341	8.470
	2017	107	11	31	135	284	7.286
	2018	87	8	24	112	231	5.981
	2019	81	8	21	102	211	5.334
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2008	90	17	10	84	201	3.391
	2009	76	15	9	68	168	2.879
	2010	63	13	7	54	137	2.446
	2011	52	8	5	41	106	1.827
	2012	51	7	4	36	98	1.657
	2013	42	6	3	27	78	1.379
	2014	36	4	2	20	62	1.144
	2015	31	4	2	19	56	947
	2016	29	4	2	17	51	871
	2017	24	2	2	15	43	744
	2018	19	2	2	12	35	604
	2019	19	2	2	11	34	544
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2008	132	25	3	61	221	2.845
	2009	119	26	2	26	173	2.460
	2010	108	24	2	12	146	2.189
	2011	96	19	2	10	127	1.766
	2012	88	19	2	8	117	1.667
	2013	79	18	2	6	105	1.554
	2014	67	13	1	6	87	1.456
	2015	53	12	1	6	72	1.336
	2016	48	13	1	5	67	1.265
	2017	39	11	2	4	56	1.135
	2018	33	11	2	4	50	956
	2019	32	11	1	3	47	896
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2008	189	35	229	426	879	13.893
	2009	165	40	234	416	855	13.274
	2010	147	45	240	253	685	12.259
	2011	130	48	245	238	661	11.216
	2012	125	47	241	239	652	10.874
	2013	117	43	110	165	435	9.718
	2014	96	37	74	61	268	8.269
	2015	90	29	40	58	217	7.812
	2016	76	28	28	53	185	7.661
	2017	4	27	21	32	84	7.095
	2018	4	18	18	27	67	6.325
	2019	3	17	18	25	63	6.119
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891
	2009	641	115	352	824	1.932	39.317
	2010	564	108	337	592	1.601	34.687
	2011	475	90	322	500	1.387	29.040
	2012	449	86	311	480	1.326	27.262
	2013	392	78	171	376	1.017	23.865
	2014	368	71	128	283	850	22.012
	2015	288	54	80	214	636	17.836
	2016	254	53	65	196	567	16.902
	2017	151	48	53	153	405	15.097
	2018	139	21	28	128	316	13.866
	2019	117	35	39	116	308	12.043

Elaboración propia.

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprime estes subsidios pero seguen cobrándos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

Medias anuais agás 1991, 2011, 2014 e 2015 que son a decembro.

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

As pensións non contributivas poden obterse por estar en situación de invalidez-discapacidade igual ou superior ao 65%, ou en idade de xubilación. Ademais, é necesario cumprir con outros requisitos, como carecer de rendas ou ingresos suficientes.

En 2019 produciuse en Galicia un descenso de 291 pensionistas de pensións non contributivas (cadro 12.27). A partir de 1996, e como quedou reflectido en informes anteriores, o número de persoas beneficiarias de pensións non contributivas de invalidez supera ás de xubilación, aínda que nos últimos anos medraron máis as pensións por xubilación. En 2019, en Galicia, as pensións de invalidez reducíronse en 368, e as de xubilación aumentaron en 77. Non obstante, estas, en número de 24.301, constitúen as maioritarias.

Por provincias, A Coruña, con 14.675 pensionistas, representa o 38,1% do total galego de prestacións non contributivas. No extremo oposto, na provincia de Lugo soamente existen 4.616 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 12,0% do total de Galicia.

Cadro 12.27

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2011-2019

	Invalidez										Xubilación										Total									
	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	1994	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	5.219	6.575	6.381	6.224	5.992	5.904	5.831	5.654	5.323	5.173	7.406	15.925	15.683	15.460	15.030	14.692	14.449	14.089	13.546	13.502	12.585	18.500	18.064	17.684	17.022	16.596	16.280	15.743	14.969	14.675
Lugo	1.406	1.876	1.839	1.777	1.733	1.720	1.715	1.672	1.632	1.591	1.437	3.579	3.478	3.379	3.285	3.228	3.164	3.095	3.026	3.025	2.843	5.455	5.337	5.255	5.038	4.938	4.879	4.767	4.658	4.616
Ourense	2.909	2.488	2.426	2.368	2.270	2.205	2.180	2.136	2.031	1.953	2.332	4.136	4.041	3.958	3.807	3.736	3.694	3.596	3.508	3.481	5.221	6.605	6.467	6.326	6.077	5.941	5.874	5.732	5.539	5.434
Pontevedra	3.764	6.321	6.234	6.342	6.021	5.908	5.878	5.794	5.592	5.493	4.333	9.050	8.797	8.638	8.570	8.452	8.367	8.082	8.164	8.293	7.897	15.370	15.031	14.760	14.591	14.360	14.245	13.876	13.796	13.796
Galicia	13.259	17.260	16.880	16.511	16.016	15.737	15.603	15.236	14.578	14.210	15.288	28.670	27.999	27.435	26.692	26.098	25.674	24.862	24.224	24.301	28.546	45.930	44.879	43.926	42.708	41.835	41.277	40.098	38.802	38.511
España	34.487	34.712	34.876	35.478	36.934	36.938	36.971	36.910	36.475	36.113	34.486	254.295	251.549	250.815	253.702	254.029	254.741	256.387	257.023	261.044	268.973	449.006	446.425	446.292	450.636	453.547	454.502	455.307	451.780	452.157

Elaboración propia.

Medias anuais 1994 e de 2011 a 2012. Os datos de 2014 e 2015 son a decembro.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

No cadro 12.28 figura o número de pensións non contributivas por CC.AA. para 1997/2007-2019. Galicia é sexta, despois de Andalucía, Canarias, Cataluña, Comunidade Valenciana, Madrid. As 38.511 persoas receptoras de pensións non contributivas en 2019 representan o 8,5% do total estatal, moi por riba de CC.AA. con moito maior número de habitantes que Galicia, como pode ser o caso de Madrid.

Cadro 12.28

Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1997/2007-2019

	Total núm. pensionistas													
	1997	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andalucía	94.445	108.198	106.064	104.955	104.104	102.924	101.768	101.707	102.447	102.025	101.669	101.173	97.847	96.210
Aragón	12.123	9.139	8.679	8.338	8.093	7.923	7.762	7.701	7.631	7.546	7.515	7.402	7.366	7.294
Asturias	10.618	10.917	10.526	10.056	9.813	9.729	8.565	9.489	9.300	9.184	9.138	9.038	8.630	8.619
Baleares	7.270	7.878	7.749	7.655	7.621	7.638	7.590	7.509	7.647	7.802	7.929	7.938	7.882	7.861
Canarias	34.188	42.204	42.275	42.341	42.258	42.160	42.603	42.714	43.005	43.712	43.869	43.704	43.246	43.216
Cantabria	5.616	6.223	6.164	6.143	6.163	6.181	6.309	6.424	6.609	6.720	6.896	7.010	7.125	7.093
Castela-A Mancha	21.281	22.309	21.709	21.337	21.039	20.798	20.375	20.174	19.902	19.682	19.497	19.645	21.770	21.651
Castela e León	27.457	26.085	24.772	23.801	23.150	22.740	22.424	22.386	22.276	22.128	22.051	21.966	19.382	19.427
Cataluña	49.581	58.679	57.685	56.589	56.194	55.905	56.012	55.659	56.527	57.884	58.400	58.854	59.676	60.603
C. Valenciana	37.248	47.162	46.376	46.548	46.723	46.656	46.332	46.400	46.952	47.629	48.394	48.921	48.843	48.911
Estremadura	1.343	16.305	15.977	15.674	15.239	14.868	14.446	14.202	14.262	14.115	13.959	13.575	13.119	12.970
Galicia	46.508	51.657	50.198	48.673	47.275	45.930	44.878	43.925	43.146	42.247	41.277	40.098	38.802	38.511
Madrid	30.512	33.753	33.406	33.038	32.891	32.846	33.599	34.645	35.722	37.315	38.415	39.989	41.722	42.660
Murcia	11.798	14.721	14.415	14.192	14.096	13.957	13.923	14.175	14.503	14.670	14.954	15.128	15.337	15.481
Navarra	3.449	2.979	2.876	2.807	2.711	2.687	2.653	2.635	2.616	2.625	2.686	2.678	2.651	1.734
País Vasco	10.692	9.850	9.658	9.741	9.949	10.107	10.230	10.449	10.772	10.991	11.298	11.586	11.846	12.093
A Ríoxa	2.415	1.998	1.895	1.825	1.781	1.763	1.732	1.772	1.807	1.829	1.865	1.893	1.940	1.975
Ceuta	1.560	1.742	1.746	1.750	1.705	1.702	1.727	1.778	1.756	1.913	1.877	1.892	2.039	2.104
Mellilla	2.400	2.584	2.553	2.571	2.490	2.492	2.498	2.548	2.731	2.711	2.815	2.824	2.657	2.664
España	410.504	474.383	464.723	458.034	453.295	449.006	445.426	446.292	449.631	452.728	454.504	455.304	451.780	452.157

Elaboración propia.

Media anual.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Economía Social.

O cadro 12.29 mostra que o número de persoas beneficiarias do RISGA en Galicia se reduce lixeiramente en 2019 respecto a 2018 (380 menos), despois dos fortes incrementos de 2012 e 2013, acadando a 31 de decembro de 2019 as 9.783 persoas, case o dobre que en 2010. Hai que destacar o elevado número de persoas beneficiarias na provincia de Pontevedra (4.475) e A Coruña (2.932), mentres que as de Lugo (1.294) e Ourense (1.082), constitúen as de inferior colectivo.

Cadro 12.29

Persoas beneficiarias da renda de integración social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1994-2019

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A Coruña	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844	1.844	1.769
Lugo	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464	464	427
Ourense	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559	559	635
Pontevedra	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306	1.306	1.334
Galicia	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.502	4.173	4.173	4.165
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	1.700	1.717	1.654	1.528	1.500	1.638	2.532	2.345	2.808	3.090	2.948	3.017	2.932
Lugo	403	405	492	468	500	725	990	1.169	1.226	1.335	1.294	1.297	1.294
Ourense	600	658	730	779	835	1.079	1.361	1.445	1.278	1.448	1.295	1.174	1.082
Pontevedra	1.399	1.570	1.920	2.213	2.285	3.276	4.417	4.205	4.401	4.888	4.834	4.675	4.475
Galicia	4.102	4.350	4.796	4.988	5.120	6.718	9.300	9.164	9.713	10.761	10.371	10.163	9.783

Elaboración propia.
Datos a 31 de decembro.
Fonte: Xunta de Galicia.

O cadro 12.30 figura o importe medio da prestación do RISGA en cada unha das provincias galegas para 2012-2019. A contía maior sempre corresponde á provincia de Pontevedra e A Coruña. O RISGA supón un desembolso de case 53,4 millóns de euros en 2019, dos que o 44,9% (23,9 millóns) corresponde á provincia de Pontevedra.

Cadro 12.30

Importe medio e total pagos RISGA. 2012-2019

	Importe medio mensual ⁽¹⁾								Total neto							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A Coruña	405,09	405,39	448,97	441,64	446,58	451,73	446,62	443,08	7.489.165	10.299.215	12.236.151	14.569.902	16.770.507	17.296.654	17.151.711	16.338.549
Lugo	377,89	378,95	446,75	444,09	441,56	445,71	442,87	437,00	2.682.624	3.736.459	4.784.688	5.994.371	7.005.188	7.310.056	6.919.033	6.909.719
Ourense	374,33	378,36	454,97	438,04	438,02	446,42	443,97	447,37	4.462.403	5.492.650	6.529.649	7.280.262	7.582.359	7.792.707	6.698.155	6.161.880
Pontevedra	387,41	388,29	420,17	417,65	422,93	429,12	432,11	436,68	12.197.265	17.269.548	20.499.662	22.368.646	24.896.143	26.360.007	24.927.313	23.981.390
Galicia	388,59	390,50	462,01	430,61	434,07	439,78	439,16	439,82	26.831.457	36.797.872	44.050.150	50.213.181	56.254.197	58.759.425	55.696.213	53.391.538

Elaboración propia.
(1) Importe medio por persoa beneficiaria. Datos de decembro de cada ano.
Fonte: Xunta de Galicia.

O cadro 12.31 inclúe o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS (ata 2013), as non contributivas da Seguridade Social e as do RISGA.

Como xa se indicou, as do FAS extinguíronse en 2014; as pensións do LISMI vanse reducindo notablemente. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente, representando en 2017 o 78,8% do conxunto das asistenciais (40.098). As prestacións do RISGA (9.783 en decembro de 2019) experimentan un importantísimo incremento nos tres últimos anos e pasan a representar un 20,1% do total.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 12.31

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial.
Por provincias. Galicia. 1992/2008-2019**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI					
1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
2008	724	119	362	927	2.132
2009	641	115	352	824	1.932
2010	564	108	337	592	1.601
2011	475	90	322	500	1.387
2012	449	86	311	480	1.326
2013	392	78	171	376	1.017
2014	368	71	128	283	850
2015	288	54	80	214	636
2016	254	53	65	196	567
2017	151	48	53	153	405
2018	139	21	28	128	316
2019	126	20	20	106	272
Asistenciais⁽¹⁾					
1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
2008	12	10	22	19	63
2009	8	8	16	14	46
2010	6	7	12	11	36
2011	4	6	10	9	29
2012	3	3	6	7	19
2013	1	3	2	6	12
Non contributivas					
1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
2009	19.808	5.763	7.031	16.072	48.674
2010	19.090	5.594	6.834	15.758	47.276
2011	18.213	5.410	6.523	15.210	45.356
2012	18.064	5.317	6.467	15.031	44.879
2013	17.684	5.155	6.326	14.760	43.925
2014	17.022	5.018	6.077	14.591	42.708
2015	16.596	4.938	5.941	14.360	41.835
2016	16.280	4.879	5.874	14.245	41.277
2017	15.743	4.767	5.712	13.876	40.098
2018	14.869	4.658	5.539	13.736	38.802
2019	14.675	4.616	5.434	13.786	38.511
RISGA					
1992	237	88	86	148	559
2008	1.717	405	658	1.570	4.350
2009	1.654	492	730	1.920	4.796
2010	1.528	468	779	2.213	4.988
2011	1.500	500	835	2.285	5.120
2012	1.637	725	1.079	3.276	6.717
2013	2.532	990	1.361	4.417	9.300
2014	2.345	1.169	1.445	4.205	9.164
2015	2.807	1.226	1.278	4.401	9.712
2016	3.090	1.335	1.448	4.888	10.761
2017	2.948	1.294	1.295	4.834	10.371
2018	3.017	1.297	1.174	4.675	10.163
2019	2.932	1.294	1.082	4.475	9.783
Total					
1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743
2009	22.111	6.378	8.129	18.830	55.448
2010	21.188	6.177	7.962	18.574	53.901
2011	20.192	6.006	7.690	18.004	51.892
2012	20.153	6.131	7.863	18.794	52.941
2013	20.609	6.226	7.860	19.559	54.254
2014	19.735	6.258	7.650	19.079	52.722
2015	19.691	6.218	7.299	18.975	52.183
2016	19.624	6.267	7.387	19.329	52.605
2017	18.842	6.109	7.060	18.863	50.874
2018	18.025	5.976	6.741	18.539	49.281
2019	17.733	5.930	6.536	18.367	48.566

Elaboración propia.

(1) A partir de 2014 xa non hai persoas beneficiarias.

Fonte: Xunta de Galicia e Ministerio de Trabajo e Economía Social.

12.7. Dependencia

A Lei de autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia recoñece a partir de 2007 o dereito ás persoas que non poidan valerse por si mesmas para que sexan atendidas polo Estado e as CC.AA. Trátase de garantir unha serie de prestacións económicas (vinculadas ao servizo, para coidados no entorno familiar e para asistencia persoal) e en especie (servizos de prevención das situacións de dependencia e os de promoción da autonomía persoal, teleasistencia, axuda a domicilio, coidados persoais, servizo de centro de día e de noite e servizo de atención residencial). As situacións de dependencia fíxanse en tres grados: moderada, severa e gran dependencia.

As contías das prestacións económicas fíxanse polo Consello Territorial de Servizos Sociais e do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia (SAAD), tendo en conta a capacidade económica da persoa beneficiaria a efectos de determinar a contía individual das prestacións económicas.

No cadro 12.32 contéplase por CC.AA. o número de persoas beneficiarias con dereito a prestación por cada un dos seus tipos, xunto á ratio de número de prestacións por persoa. As prestacións por coidados familiares constitúen no conxunto do Estado as prestacións máis numerosas, a 31 de decembro de 2019, o 30,2% (426.938). En Galicia esta prestación (13.069) supón o 18,0% das prestacións, e a axuda a domicilio é a quinta por número de persoas beneficiarias (23.884), que representan o 32,9%. Segue en importancia en Galicia as de atención residencial (8.205), que constitúen o 11,3%.

Cadro 12.32

Persoas beneficiarias e prestacións do sistema de dependencia a 31-12-2019

	Beneficiarios/as con dereito a prestación	Prev.dep. e prom. a. persoal	Tele- asistencia	Axuda a domicilio	Centros de día/noite	Atención residencial	P.e. vinculada ao servizo	P.e. coidados familiares	P.e. asistencia persoal	Total	Ratio prest.por beneficiario/a
Andalucía	220.375	1678	89.967	86.600	13.802	24.812	4.521	72.268	13	293.661	133
Aragón	32.952	4.159	2.926	4.228	1634	4.121	6.407	15.689	0	39.164	119
Asturias	21.083	6.690	1.253	3.967	2.346	3.279	2.083	7.960	1	27.579	131
Baleares	20.674	2.484	5.968	944	1.475	2.341	847	14.594	0	28.653	139
Canarias	23.390	159	1.031	12	4.854	3.946	4.922	9.494	0	24.418	104
Cantabria	17.179	6.610	2.209	1.464	2.168	4.838	0	8.982	0	26.271	153
Castela e León	104.776	14.209	13.825	24.663	8.328	9.030	41.229	27.376	1192	139.852	133
Castela-A Mancha	62.182	6.874	14.609	15.525	3.391	12.244	8.568	13.452	22	75.685	122
Cataluña	163.730	615	22.053	33.066	13.492	36.464	17.675	79.562	76	203.003	124
C. Valenciana	88.242	777	4.701	719	6.936	12.095	15.826	53.115	25	94.194	107
Extremadura	28.237	1.292	2.040	948	2.095	4.528	13.695	6.538	0	31.136	110
Galicia	61.636	5.148	5.667	23.884	7.345	8.205	9.197	13.069	112	72.627	1,18
Madrid	143.622	3.182	49.711	39.924	15.109	23.495	20.282	34.363	89	197.165	130
Murcia	35.054	3.910	6.590	1.004	3.826	4.782	1652	22.287	3	44.054	126
Navarra	13.801	934	2.301	1.001	357	1.690	2.159	9.299	14	17.755	129
País Vasco	67.062	460	18.791	6.805	7.483	13.027	1.240	35.683	6.290	89.779	134
A Rioxa	8.282	824	2.296	3.607	1.031	1.656	1.023	1.715	0	12.152	147
Ceuta e Melilla	2.906	423	679	957	76	232	14	1.492	0	3.873	133
España	1.115.183	60.438	246.617	250.318	96.748	170.785	151.340	426.938	7.837	1.411.021	1,27

Fonte: Imerso.

No cadro 12.33 figura o número de persoas beneficiarias con dereito a prestación en relación coa poboación por CC.AA. e a nivel estatal. Galicia está en 2019 a nove centésimas por baixo da media estatal, cun número a 31 de decembro de 2019 de 61.636 perceptores, 1.537 máis que o ano anterior.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 12.33

Persoas beneficiarias con prestación do sistema de dependencia en relación coa poboación. Por comunidades autónomas. 2014-2018

	Poboación*						Persoas beneficiarias con dereito a prestación						% persoas beneficiarias/poboación					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	a 31/12/2014	a 31-12-2015	a 31-12-2016	a 31-12-2017	a 31-12-2018	a 31-12-2019	a 31/12/2014	a 31-12-2015	a 31-12-2016	a 31-12-2017	a 31-12-2018	a 31-12-2019
Andalucía	8.402.305	8.399.043	8.388.107	8.379.820	8.384.408	8.414.240	163.348	179.239	183.962	196.730	212.243	220.375	1,94	2,13	2,19	2,35	2,53	2,62
Aragón	1.325.385	1.317.847	1.308.563	1.308.750	1.308.728	1.319.291	17.076	17.828	21.038	25.617	29.146	32.952	1,29	1,35	1,61	1,96	2,23	2,50
Asturias	1.061.756	1.051.229	1.042.608	1.034.960	1.028.244	1.022.800	15.354	17.524	20.034	21.242	22.049	21.083	1,45	1,67	1,92	2,05	2,14	2,06
Baleares	1.103.442	1.104.479	1.107.220	1.115.999	1.128.908	1.149.460	11.483	11.630	14.587	16.761	17.328	20.674	1,04	1,05	1,32	1,50	1,53	1,80
Canarias	2.104.815	2.100.306	2.101.924	2.108.121	2.127.685	2.153.389	23.196	13.885	16.852	19.417	21.638	23.390	1,10	0,66	0,80	0,92	1,02	1,09
Cantabria	588.656	585.179	582.206	580.295	580.229	581.078	13.774	13.945	13.370	15.283	15.734	17.179	2,34	2,38	2,30	2,63	2,71	2,96
Castela e León	2.494.790	2.472.052	2.447.519	2.425.801	2.409.164	2.399.548	62.047	73.546	85.301	88.709	93.374	104.776	2,49	2,98	3,49	3,66	3,88	4,37
Castela-A Mancha	2.078.611	2.059.191	2.041.631	2.031.479	2.026.807	2.032.863	36.322	36.796	41.338	51.473	57.838	62.182	1,75	1,79	2,02	2,53	2,85	3,06
Cataluña	7.518.903	7.508.106	7.522.596	7.555.830	7.600.065	7.675.217	125.821	126.450	126.668	141.058	155.037	163.730	1,67	1,68	1,68	1,87	2,04	2,13
C. Valenciana	5.004.844	4.980.689	4.959.968	4.941.509	4.963.703	5.003.769	41.809	43.239	51.564	61.488	74.354	88.242	0,84	0,87	1,04	1,24	1,50	1,76
Extremadura	1.099.632	1.092.997	1.087.778	1.079.920	1.072.863	1.067.710	21.697	22.242	24.435	25.582	29.189	28.237	1,97	2,03	2,25	2,37	2,72	2,64
Galicia	2.748.695	2.732.347	2.718.525	2.708.339	2.701.743	2.699.499	39.004	41.823	49.101	55.370	60.099	61.636	1,42	1,53	1,81	2,04	2,22	2,28
Madrid	6.454.440	6.436.996	6.466.996	6.507.184	6.578.079	6.663.394	90.038	101.304	108.817	117.758	141.699	143.622	1,39	1,57	1,68	1,81	2,15	2,16
Murcia	1.466.818	1.467.288	1.464.847	1.470.273	1.478.509	1.493.898	27.029	27.485	32.134	33.962	34.999	35.054	1,84	1,87	2,19	2,31	2,37	2,35
Navarra	640.790	640.476	640.647	643.234	647.554	654.214	8.454	9.038	9.754	12.284	13.668	13.801	1,32	1,41	1,52	1,91	2,11	2,11
País Vasco	2.188.985	2.189.257	2.189.534	2.194.158	2.199.088	2.207.776	41.049	51.044	56.449	62.070	65.017	67.062	1,88	2,33	2,58	2,83	2,96	3,04
A Róxa	319.002	317.053	315.794	315.381	315.675	316.798	6.320	6.743	7.592	7.396	8.100	8.282	1,98	2,13	2,40	2,35	2,57	2,61
Osuta y Meilla	169.472	169.847	170.545	171.079	171.528	171.264	1.899	2.348	2.568	2.631	2.763	2.906	1,12	1,38	1,51	1,54	1,61	1,70
España	46.771.341	46.624.382	46.557.008	46.572.132	46.722.980	47.026.208	745.720	796.109	865.564	954.831	1.054.275	1.115.183	1,59	1,71	1,86	2,05	2,26	2,37

* Cifras INE de poboación a 1 de xaneiro.
Fonte: Insserso.

13. ELECCIÓNS SINDICAIS

Benigno Sánchez García

Xefe da Inspección provincial de Traballo e Seguridade Social
da Coruña

Capítulo 13. ELECCIÓN SINDICAIS

Neste apartado reflíctense os procesos de conformación da representación sindical das persoas traballadoras e os seus resultados, para o cal procédese a análise dos resultados das eleccións celebradas e das súas continxencias, respecto dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega. Todo iso coa finalidade de expresar a realidade, nunca estática, da representatividade sindical de Galicia.

Para facer unha primeira análise desa representatividade sindical non sería suficiente co exame dos datos referidos a 2019, ano ao que se circunscribe este Informe, senón que tamén se contempla como período máis amplo o dos últimos catro anos (de 2016 a 2019) e, nalgunha outra ocasión, o período anterior a este (de 2015 a 2018).

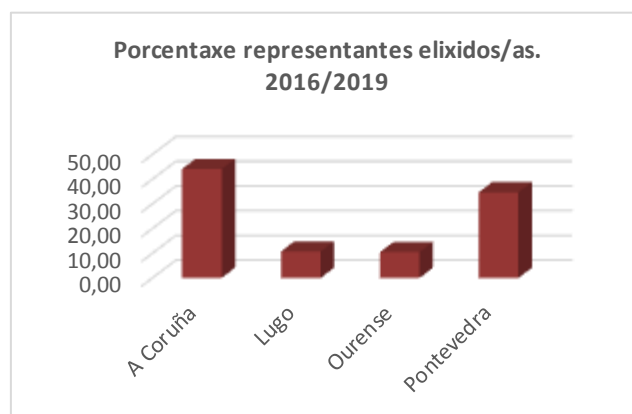
Se tomamos en consideración (cadro 13.1.1) o período que abrangue dende o 1 de xaneiro de 2016 ata o 31 de decembro de 2019, o número de persoas elixidas foi de 14.716. A Coruña foi a provincia onde máis representantes se elixiron, co 44,1% do total, practicamente 10 punto por riba da provincia de Pontevedra. Non obstante, A Coruña é tamén a provincia onde a porcentaxe de mulleres representantes é menor, o 28,1%, lonxe das porcentaxes das outras tres provincias galegas.

Cadro 13.1.1

Distribución provincial de representantes elixidos/as segundo xénero e porcentaxes correspondentes.
Galicia. 01.01.2016/ 31.12.2019

	Representantes elixidos/as	% de representantes elixidos/as sobre	Homes	Mulleres	% mulleres sobre o total provincial
A Coruña	6.492	44,12	4.668	1.824	28,10
Lugo	1.579	10,73	1.034	545	34,52
Ourense	1.538	10,45	943	595	38,69
Pontevedra	5.107	34,70	3.329	1.778	34,81
Galicia	14.716	100,00	9.974	4.742	32,22

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

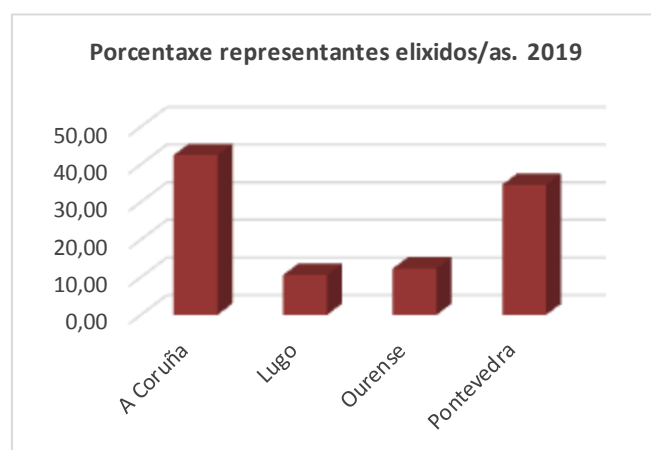
En 2019 (cadro 13.1.2) rexistráronse un total de 2.833 actas de procesos electorais (894 en 2018) e elixíronse 8.641 representantes (2.532, en 2018), coa distribución, dende o punto de vista sindical que se dirá máis adiante. Tamén neste ano foi A Coruña a provincia onde se elixiron máis representantes, e tamén este ano, de novo, algo por riba do 42%.

Cadro 13.1.2

Distribución provincial dos avisos previos, actas rexistradas, representantes elixidos/as segundo as actas rexistradas e porcentaxe de representantes elixidos/as. Galicia. 01.01.2019/ 31.12.2019

	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas	Representantes elixidos/as	Porcentaxe de representantes elixidos/as sobre o
A Coruña	1.140	1.044	3.669	42,46
Lugo	397	381	917	10,61
Ourense	319	333	1.065	12,32
Pontevedra	1.098	1.075	2.990	34,60
Galicia	2.954	2.833	8.641	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

No que se refire á participación das persoas traballadoras nos procesos electorais (cadros 13.2 a 13.3), nos últimos catro anos participaron en Galicia un 70,9% das persoas afectadas polas eleccións (cifra practicamente idéntica á do período 2015/2018), producíndose a maior porcentaxe de participación na provincia de Lugo e a menor na da Coruña.

Cadro 13.2**Distribución provincial da participación electoral. Galicia. 01.01.2016/ 31.12.2019**

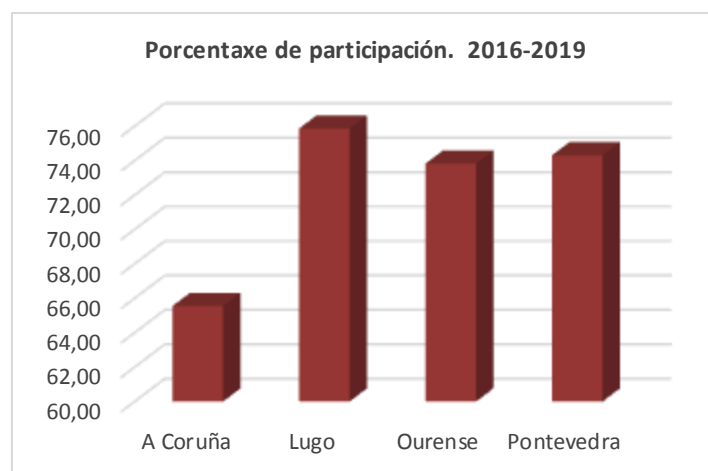
	Persoas traballadoras afectadas ⁽¹⁾		Participantes/ votantes ⁽²⁾		Porcentaxe de participación por provincias ⁽³⁾
	N.º	% ⁽¹⁾	N.º	% ⁽²⁾	%
A Coruña	133.588	39,70	87.571	36,68	65,55
Lugo	36.155	10,74	27.427	11,49	75,86
Ourense	35.059	10,42	25.882	10,84	73,82
Pontevedra	131.683	39,13	97.851	40,99	74,31
Galicia	336.485	100,00	238.731	100,00	70,95

(1) Porcentaxe de persoas traballadoras afectadas en relación co total.

(2) Porcentaxe de participantes en relación co total das catro provincias.

(3) Porcentaxe de participantes en relación co total de cada provincia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

No cadro 13.3 pódese constatar a casuística dos votos emitidos.

Cadro 13.3**Características dos votos emitidos. Galicia. 01.01.2016/ 31.12.2019**

	A candidaturas	Nulos	En branco	Total votos	%
A Coruña	87.978	918	2.632	91.528	37,75
Lugo	26.160	340	648	27.148	11,20
Ourense	24.955	227	736	25.918	10,69
Pontevedra	93.385	813	3.646	97.844	40,36
Galicia	232.478	2.298	7.662	242.438	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Dende unha perspectiva de xénero, as mulleres tiveron unha lixeira maior participación (71,1%) que os homes (70,8%). A maior porcentaxe de participación das mulleres deuse nas provincia de Ourense (74,6%) e a dos homes na provincia de Lugo (77,6%).

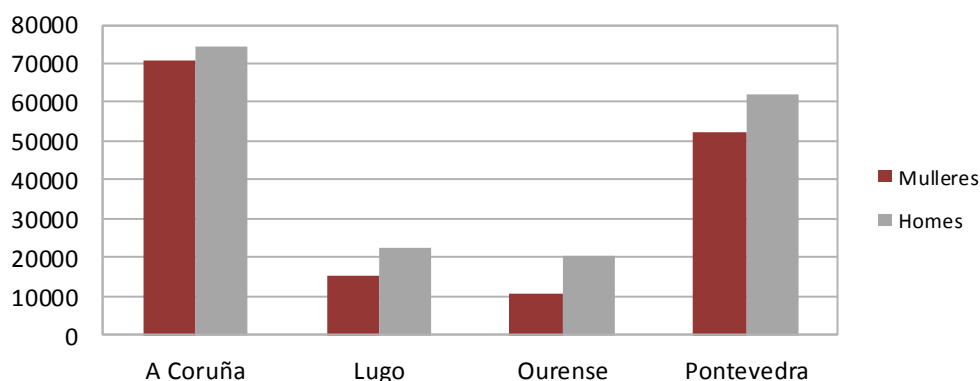
Cadro 13.4

Distribución provincial dos/as electores/as, votantes e participación electoral. Por xénero. Galicia. 01.01.2016/ 31.12.2019

	Electores			Votantes			Participación electoral		
	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total
A Coruña	64.511	69.077	133.588	43.784	43.787	87.571	67,87	63,39	65,55
Lugo	15.582	20.573	36.155	11.465	15.962	27.427	73,58	77,59	75,86
Ourense	10.161	24.898	35.059	7.580	18.302	25.882	74,60	73,51	73,82
Pontevedra	62.306	69.377	131.683	45.640	52.211	97.851	73,25	75,26	74,31
Galicia	152.560	183.925	336.485	108.469	130.262	238.731	71,10	70,82	70,95

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Electores/as por provincia. 2016/2019

E no que ten que ver coa dimensión dos centros de traballo (cadro 13.5), o maior número de procesos electorais, medido en termos de actas rexistradas, deuse nas empresas de ata 30 persoas traballadoras (o 62,4%), seguido polo das empresas de entre 50 e 100 (o 13,7%). A provincia de Pontevedra concentra o maior número de procesos electorais nas empresas de ata 49 persoas traballadoras, mentres que a da Coruña concentra o maior número de procesos electorais nas empresas de entre 50 e 5.000.

Cadro 13.5

Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo. Galicia. 01.01.2016/ 31.12.2019

	Ata 30 trab.	De 31-49 trab.	50-100 trab.	101-250 trab.	251-500 trab.	501-750 trab.	751-1000 trab.	1001-5000 trab.	> de 5000 trab.	Total
A Coruña	1.048	230	261	138	40	16	9	17	3	1.762
Lugo	397	60	59	33	10	3	2	6	0	570
Ourense	328	61	69	28	12	5	1	4	0	508
Pontevedra	1.181	263	259	119	37	13	7	9	3	1.891
Galicia	2.954	614	648	318	99	37	19	36	6	4.731

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

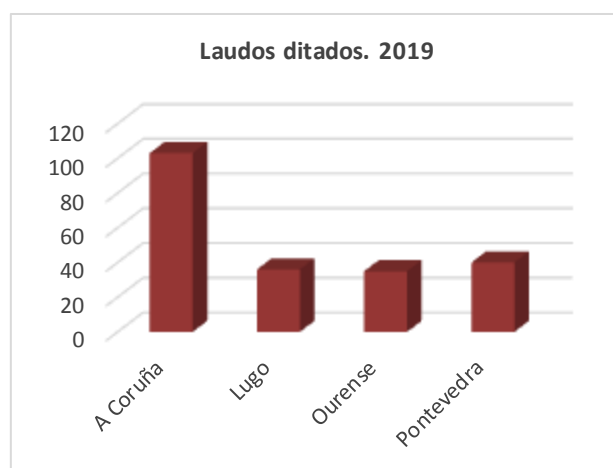
Polo que respecta ás impugnacións dos procesos electorais en 2019, o cadro 13.6 reflicte que foi a provincia da Coruña a de maior conflitividade neste terreo, destacando o número de laudos arbitrals ditados, o 48,1% do total. As outras tres provincias tiveron un número similar de situacións conflitivas resoltas mediante laudo.

Cadro 13.6

Impugnacións, desestimacións e laudos. Galicia. 2019

	Impugnacións presentadas	Desestimacións	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	125	61	103	3
Lugo	46	22	36	0
Ourense	38	18	35	0
Pontevedra	105	41	40	3
Galicia	314	142	214	6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia do período 2016/2019 (cadro 13.7.1) podemos constatar que a Confederación Intersindical Galega (CIG), cun resultado do 29,2% do total de persoas elixidas, é a que obtivo maior número de representantes, seguida da Unión Xeral de Traballadores (UGT-Galicia), co 25,8%, e do Sindicato Nacional de CC OO de Galicia, co 25,5%. O resto de entidades sindicais obtiveron un resultado global de algo máis do 19%.

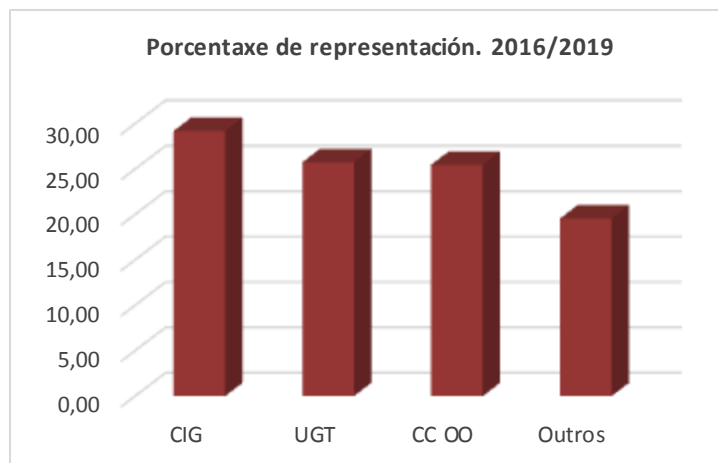
Ademais, no período reflectido, a CIG é primeira forza sindical na Coruña e Pontevedra, e terceira en Lugo e Ourense. UGT resultou ser primeira forza sindical en Ourense, segunda en Lugo e terceira na Coruña e Pontevedra. E CC OO foi primeira forza en Lugo e segunda na Coruña, Ourense e Pontevedra.

A posición relativa entre as tres organizacións sindicais máis representativas de Galicia mantense, en xeral, nos mesmos termos que vimos de sinalar, se o que consideramos é tan só o último dos anos do período analizado, 2019, se ben neste último ano CC OO pasou a ocupar a segunda posición entre as forzas sindicais, relegando a UGT ao terceiro posto.

Cadro 13.7.1**Representantes elixidos/as por sindicato e provincia. Galicia. 01.01.2016/ 31.12.2019**

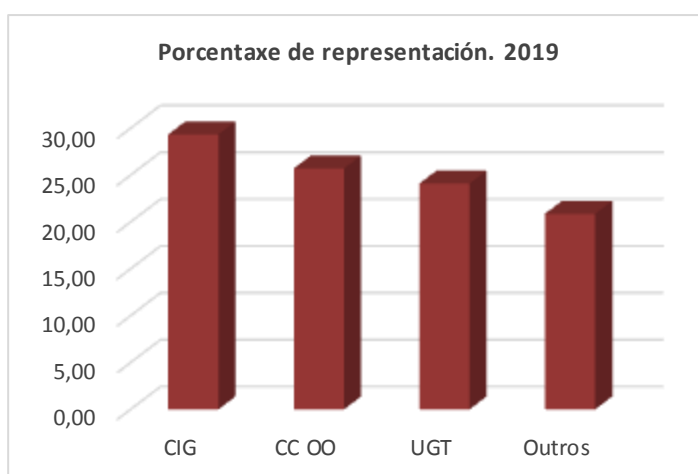
Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	%
CIG	1.965	378	325	1.629	4.297	29,20
UGT	1.605	419	482	1.285	3.791	25,76
CC OO	1.639	436	345	1.330	3.750	25,48
Outros	1.283	346	386	863	2.878	19,56
Totais	6.492	1.579	1.538	5.107	14.716	100,00

Fonte: Elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.7.2**Representantes elixidos/as por sindicato e provincia. Galicia. 01.01.2019/ 31.12.2019**

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	%
CIG	1.119	212	216	988	2.535	29,34
CC OO	941	258	235	787	2.221	25,70
UGT	850	226	335	671	2.082	24,09
Outros	759	221	279	544	1.803	20,87
Totais	3.669	917	1.065	2.990	8.641	100,00

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Tomando como referencia a comparativa entre o período dos últimos catro anos (2016/2019) e o período inmediatamente anterior (2015/2018), as conclusións son moi similares ás que se veñen de dicir (cadro 13.8). Hai que partir da base de que, no período dos últimos catro anos, en relación co período inmediatamente anterior, foron elixidos 919 representantes menos. Dese número, o sindicato que máis representantes perdeu foi UGT, cunha baixada de 571, seguida da CIG, con 182 representantes menos e de CC OO, con 167 menos.

Cadro 13.8

Comparativa, a nivel provincial, dos/as representantes elixidos/as entre o período actual (PA: 01.01.16/ 31.12.19) e o período anterior (PRM: 01.01.15/ 31.12.18). Galicia

Provincia	Centrais sindicais									
	CC OO		UGT		CIG		Outros		Totais	
	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM
A Coruña	1.639	1.673	1.605	1.861	1.965	1.959	1.283	1.202	6.492	6.695
Lugo	436	453	419	551	378	394	346	382	1.579	1.780
Ourense	345	371	482	517	325	346	386	397	1.538	1.631
Pontevedra	1.330	1.420	1.285	1.433	1.629	1.780	863	896	5.107	5.529
Galicia	3.750	3.917	3.791	4.362	4.297	4.479	2.878	2.877	14.716	15.635

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Nos cadros 13.9.1 e seguintes detállase o número de representantes que obtivo en Galicia, e en cada unha das catro provincias, o total das organizacións sindicais e profesionais concorrentes aos procesos electorais producidos no período 2016/2019 e en 2019.

Cadro 13.9.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Galicia. 01.01.2016/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	3.014	1.283	4.297
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES- UGT GALICIA (UGT)	2.655	1.136	3.791
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIONS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	2.579	1.171	3.750
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	399	228	627
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	222	136	358
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	138	209	347
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	184	129	313
820498	FEDERACIÓN SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	105	130	235
820499	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	81	34	115
820500	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	70	29	99
820501	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	50	15	65
820502	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	26	41	67
820503	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	30	6	36
820504	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	31	34
820505	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	23	10	33
820506	SINDICATO NACIONAL DO ENSINO PRIVADO DE GALICIA- SNERIG	24	7	31
820507	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	16	12	28
820508	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	21	4	25
820509	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	17	6	23
820510	SINDICATO DE EMPREGADOS PUBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	12	7	19
820511	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	17	3	20
820512	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN DE XUSTIZA (SPJ- USO)	15	4	19
820513	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	15	4	19
820514	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	19	19
820515	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PUBLICA (PROSAGA-P)	3	13	16
820516	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	13	2	15
820517	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STA-J)	9	6	15
820518	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	4	9	13
820519	SINDICATO MOVIMIENTO ALTERNATIVO SINDICAL	12	1	13
820520	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	8	5	13
820521	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	11	0	11
820522	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	11	0	11
820523	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	5	5	10
820524	ASOCIACION CUADROS BANCA DE BBVA	5	5	10
820525	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	9	1	10
820526	SINDICATO DE EMPREGADAS E EMPREGADOS PUBLICOS DA XUNTA DE GALICIA (SEPXG)	3	7	10
820527	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	10	0	10
820528	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	8	2	10
820529	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	5	5	10
820530	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	7	2	9
820531	SINDICATO FERROVIARIO	9	0	9
820532	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	5	3	8
820533	SINDICATO INDEPENDIENTE BOMBEROS DE GALICIA (SIB-GAL)	7	0	7
820534	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLÓURO	7	0	7
820535	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	7	0	7
820536	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTÁNDER (vinculado a FINE)	6	1	7
820537	SINDICATO EMPLEADOS CAJA AHORROS Y PENSIONES BARC. (SECPB)	6	0	6
820538	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	6	0	6
820539	ASOCIACIÓN GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	3	6
820540	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	2	4	6
820541	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	6	0	6
820542	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (C.C.)	5	0	5
820543	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	4	1	5
820544	GRUPO TRABAJADORES DEL CTAG-INDEPENDIENTES DE CTAG (I DE C)	3	2	5
820545	SINDICATO DE EMPREGADOS PUBLICOS ÁGORA	4	1	5
820546	COLECTIVO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE PREVENCIÓN Y SALUD (CITPS)	4	1	5
820547	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL	3	1	4
820548	FEDERACIÓN DE ASOCIACIÓN CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	4	0	4
820549	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	3	3
820550	MOVIMIENTO SINDICAL DE TRABAJADORES Y TRABAJADORAS	1	2	3
820551	SINDICATO DE TRABAJADORES	3	0	3
820552	ASOCIACIÓN PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	3	0	3
820553	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREO (CSPA)	3	0	3
820554	ASOCIACIÓN DE CUADROS Y PROFESIONALES DE BANKIA - Vinc. a FECFA - cód. 821914	3	0	3
820555	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	2	1	3
820556	ASOCIACIÓN SINDICAL DE PROFESIONALES DEL GRUPO BANCO SABADELL	3	0	3
820557	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	1	1	2
820558	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	2	0	2
820559	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTES IBÉRICA (AIJ)	2	0	2
820560	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	1	1	2
820561	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	0	2
820562	SINDICATO COMISIONES DE BASE (COBAS)	2	0	2
820563	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	2	0	2
820564	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	2	0	2
820565	SINDICATO PROFESIONAL DE POLICÍAS LOCALES Y BOMBEROS (SPPLB)	2	0	2
820566	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PUBLICOS (FESEP)	2	0	2
820567	ASOCIACIÓN DE TÉCNICOS Y PROFESIONALES DEL SECTOR DE LA ENERGÍA	1	0	1
820568	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
820569	SINDICATO INDEPENDIENTE TRABAJADORES (SIT)	1	0	1
820570	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	1	0	1
820571	SINDICATO AUTÓNOMO TRABAJADORES BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	0	1
820572	UNIÓN SINDICAL DE CONTROLADORES AEREO	1	0	1
820573	SINDICATO LIBRE DE TRANSPORTES	1	0	1
820574	SINDICATO LIBRE DE SEGURIDAD	1	0	1
820575	SUMAMOS	1	0	1
820576	SINDICATO LIBRE DE TRABAJADORES AÉREOS	1	0	1
TOTAIS		9.974	4.742	14.716

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 13.9.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Galicia. 01.01.2019/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	1.795	740	2.535
11	SINDICATO NACIONAL DE COMIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	1.568	653	2.221
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	1.495	587	2.082
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	312	171	483
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	135	97	232
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	99	114	213
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	106	45	151
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	45	90	135
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	35	22	57
01	CONFEDERACION XERAL DO TRABALLO (CGT)	36	14	50
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	31	34
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	21	10	31
720321	SINDICATO NACIONAL DO ENSINO PRIVADO DE GALICIA -SNEPdg	24	7	31
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	21	5	26
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	17	6	23
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN DE XUSTIZA (SPJ- USO)	15	4	19
720325	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	12	7	19
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	19	19
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	11	7	18
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	3	13	16
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	14	1	15
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	4	9	13
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	7	6	13
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	9	2	11
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	11	0	11
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	5	5	10
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	9	1	10
720311	SINDICATO MOVEMENTO ALTERNATIVO SINDICAL	9	1	10
720322	SINDICATO DE EMPREGADAS E EMPREGADOS PÚBLICOS DA XUNTA DE GALICIA (SEPXG)	3	7	10
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	8	2	10
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	5	5	10
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	9	0	9
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	7	2	9
821786	SINDICATO FERROVIARIO	9	0	9
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	4	3	7
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLOURO	7	0	7
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	6	1	7
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	6	0	6
821656	ASOCIACIÓN GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	3	6
23	FEDERACION FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	2	3	5
720323	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS ÁGORA	4	1	5
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	1	4	5
821897	COLECTIVO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE PREVENCIÓN Y SALUD (CITPS)	4	1	5
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	4	0	4
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIÓN CUERPOS SUPERIOR ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	4	0	4
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES	3	0	3
821817	ASOCIACIÓN PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	3	0	3
821944	ASOCIACIÓN SINDICAL DE PROFESIONALES DEL GRUPO BANCO SABADELL	3	0	3
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	1	1	2
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	2	0	2
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	2	0	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	0	2
821820	SINDICATO COMISIONES DE BASE (COBAS)	2	0	2
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	2	0	2
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	2	0	2
821869	SINDICATO PROFESIONAL DE POLICÍAS LOCALES Y BOMBEROS (SPPLB)	2	0	2
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	2	0	2
030094	ASOCIACIÓN DE TÉCNICOS Y PROFESIONALES DEL SECTOR DE LA ENERGÍA	1	0	1
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	1	0	1
720301	SINDICATO INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	1	0	1
820003	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTE IBÉRICA (AII)	1	0	1
820555	SINDICATO AUTÓNOMO TRABAJADORES BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	0	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	0	1
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	1	0	1
821907	SUMAMOS	1	0	1
TOTAIS		5.941	2.700	8.641

Fonte: elaboración propia con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.10.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. A Coruña. 01.01.2016/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	1.457	508	1.965
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNES OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	1.199	440	1.639
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES- UGT- GALICIA	1.176	429	1.605
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	182	83	265
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	97	102	199
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	113	60	173
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	62	35	97
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	42	29	71
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	41	11	52
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	38	12	50
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	32	15	47
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	14	31	45
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	21	10	31
720321	SINDICATO NACIONAL DO ENSINO PRIVADO DE GALICIA- SNEPdG	22	5	27
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	15	3	18
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	14	2	16
720311	SINDICATO MOVIMIENTO ALTERNATIVO SINDICAL	12	1	13
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	8	3	11
720325	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	6	5	11
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	9	9
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	0	7	7
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	4	3	7
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MEDICOS (CESM)	4	3	7
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	7	0	7
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	3	3	6
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	3	3	6
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	6	0	6
821114	SINDICATO EMPLEADOS CAJA AHORROS Y PENSIONES BARC. (SECPB)	6	0	6
03	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (C.C.)	5	0	5
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	3	2	5
720301	SINDICATO INDEPENDIENTE BOMBEROS DE GALICIA (SIB-GAL)	5	0	5
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	5	0	5
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	5	0	5
05	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL	3	1	4
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINARIA Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	4	0	4
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	4	0	4
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	4	0	4
720295	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	2	1	3
720313	MOVIMIENTO SINDICAL DE TRABAJADORES Y TRABAJADORAS	1	2	3
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	3	0	3
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	2	1	3
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	2	1	3
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES	3	0	3
821822	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	3	0	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	2	0	2
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	2	2
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	1	1	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	0	2
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	2	0	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	2	0	2
821869	SINDICATO PROFESIONAL DE POLICÍAS LOCALES Y BOMBEROS (SPPLB)	2	0	2
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	2	0	2
821915	ASOCIACIÓN DE CUADROS Y PROFESIONALES DE BANKIA - Vinc. a FECFA - cód. 821914	2	0	2
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	2	0	2
821944	ASOCIACIÓN SINDICAL DE PROFESIONALES DEL GRUPO BANCO SABADELL	2	0	2
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	1	1	2
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	1	0	1
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	1	0	1
820003	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTES IBÉRICA (AIÍ)	1	0	1
820555	SINDICATO AUTÓNOMO TRABAJADORES BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821768	SINDICATO LIBRE DE TRANSPORTES	1	0	1
821786	SINDICATO FERROVIARIO	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821871	SINDICATO LIBRE DE SEGURIDAD	1	0	1
821917	SINDICATO LIBRE DE TRABAJADORES AÉREOS	1	0	1
TOTAIS		4.668	1.824	6.492

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 13.10.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. A Coruña. 01.01.2019/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	824	295	1.119
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	724	217	941
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	624	226	850
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	143	65	208
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	65	43	108
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	29	41	70
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	41	28	69
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	35	15	50
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	19	10	29
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	18	10	28
720321	SINDICATO NACIONAL DO ENSINO PRIVADO DE GALICIA-SNEPIG	22	5	27
720293	UNION SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	19	4	23
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	16	4	20
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	8	3	11
720325	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	6	5	11
720311	SINDICATO MOVIMENTO ALTERNATIVO SINDICAL	9	1	10
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	9	9
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	0	7	7
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	3	3	6
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	3	3	6
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	3	2	5
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	2	3	5
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	3	1	4
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	4	0	4
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	4	0	4
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	3	0	3
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	2	1	3
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES	3	0	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	2	0	2
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	1	1	2
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	2	0	2
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	2	0	2
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	2	0	2
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	1	1	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2	0	2
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	2	0	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	2	0	2
821869	SINDICATO PROFESIONAL DE POLICÍAS LOCALES Y BOMBEROS (SPPLB)	2	0	2
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	2	0	2
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	2	0	2
821944	ASOCIACIÓN SINDICAL DE PROFESIONALES DEL GRUPO BANCO SABADELL	2	0	2
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	1	1	2
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	0	1	1
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	1	0	1
820003	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTES IBÉRICA (AII)	1	0	1
820555	SINDICATO AUTÓNOMO TRABAJADORES BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821786	SINDICATO FERROVIARIO	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	1	0	1
TOTAIS		2.664	1.005	3.669

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.11.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Lugo. 01.01.2016/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓN OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	304	132	436
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	284	135	419
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	245	133	378
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	61	43	104
99	NON SINDICADOS	21	22	43
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	11	20	31
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	10	17	27
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	19	7	26
720293	UNIÓN SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	9	4	13
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	0	9	9
820526	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	7	2	9
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	4	4	8
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABAJO (CGT)	3	2	5
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	4	1	5
720323	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS ÁGORA	4	1	5
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	4	1	5
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	4	0	4
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	3	1	4
720325	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	2	2	4
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	2	3
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	2	1	3
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	1	2	3
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	3	0	3
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	3	0	3
821817	ASOCIACIÓN PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	3	0	3
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	2	0	2
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	2	0	2
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	2	0	2
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	1	1	2
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	2	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	2	0	2
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	1	1	2
720124	SINDICATO INDEPENDIENTE TRABAJADORES (SIT)	1	0	1
720301	SINDICATO INDEPENDIENTE BOMBEROS DE GALICIA (SIB-GAL)	1	0	1
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	1	0	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	0	1
821786	SINDICATO FERROVIARIO	1	0	1
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	1	0	1
821835	SINDICATO DE LA ELEVACIÓN	1	0	1
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
821907	SUMAMOS	1	0	1
821915	ASOCIACIÓN DE CUADROS Y PROFESIONALES DE BANKIA - Vinc. a FECFA - cód. 821914	1	0	1
821944	ASOCIACIÓN SINDICAL DE PROFESIONALES DEL GRUPO BANCO SABADELL	1	0	1
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	1	0	1
TOTAIS		1.034	545	1.579

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.11.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Lugo. 01.01.2019/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	186	72	258
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT-GALICIA)	164	62	226
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	147	65	212
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	57	33	90
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	11	19	30
170001	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	5	8	13
820504	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	7	5	12
15	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	0	9	9
720309	FEDERACIÓN INDEPENDIENTE TRABAJADORES DEL CRÉDITO (FITC)	7	2	9
720325	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS Á GORA	4	1	5
820526	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	3	1	4
821811	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	2	2	4
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	2	1	3
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	2	1	3
720293	UNION SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	2	1	3
720299	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	1	2	3
720323	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	3	0	3
821749	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	3	0	3
821884	ASOCIACIÓN PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	3	0	3
01	NON SINDICADOS (NON SIND)	3	0	3
230005	CONFEDERACION XERAL DO TRABALLO (CGT)	2	0	2
720290	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	2	0	2
820445	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	2	0	2
820588	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	1	1	2
821623	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIAS	0	2	2
821786	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	2	0	2
821791	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	1	1	2
821817	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	1	0	1
821842	SINDICATO FERROVIARIO	1	0	1
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	1	0	1
821907	UNION DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
821944	SUMAMOS	1	0	1
90	ASOCIACIÓN SINDICAL DE PROFESIONALES DEL GRUPO BANCO SABADELL	1	0	1
99	COALICION DE SINDICATOS (COAL. SIND)	1	0	1
TOTAIS		629	288	917

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.12.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Ourense. 01.01.2016/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	340	142	482
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓN OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	202	143	345
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	210	115	325
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	39	55	94
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	52	38	90
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	32	32	64
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	23	28	51
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	3	15	18
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	1	7	8
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	4	7
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	5	5
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABAJO (CGT)	4	0	4
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	4	0	4
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	2	1	3
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	0	3	3
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	3	0	3
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	3	0	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	1	2
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	2	0	2
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	2	0	2
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	2	0	2
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	0	2
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	1	1	2
821901	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS (FESEP)	2	0	2
90	COALICION DE SINDICATOS (COAL.SIND)	1	1	2
030094	ASOCIACIÓN DE TÉCNICOS Y PROFESIONALES DEL SECTOR DE LA ENERGÍA	1	0	1
100005	SINDICATO AUTÓNOMO DE TRABAJADORES DE ESTALVI (SATE)	0	1	1
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	1	0	1
230001	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	0	1	1
720301	SINDICATO INDEPENDENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	1	0	1
720309	SINDICATO INDEPENDIENTES Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE G	0	1	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	1	0	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	0	1
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STA.J)	0	1	1
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	1	0	1
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	1	0	1
TOTAIS		943	595	1.538

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.12.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Ourense. 01.01.2019/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	250	85	335
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	145	90	235
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	143	73	216
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	37	27	64
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	30	22	52
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	22	26	48
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	20	23	43
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES DEL COMERCIO (FETICO)	2	11	13
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	1	7	8
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	3	4	7
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	5	5
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	4	0	4
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	4	0	4
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	0	3	3
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	3	0	3
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	3	0	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	1	2
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	1	1	2
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	2	0	2
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (SIE)	2	0	2
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	0	2
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	1	1	2
030094	ASOCIACIÓN DE TÉCNICOS Y PROFESIONALES DEL SECTOR DE LA ENERGÍA	1	0	1
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	0	1	1
720301	SINDICATO INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	1	0	1
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	0	1	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	1	0	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	0	1
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	0	1	1
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	1	0	1
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	1	0	1
TOTAIS		683	382	1065

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Cadro 13.13.1

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Pontevedra. 1.01.2016/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	1.102	527	1.629
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓN OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	874	456	1.330
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	855	430	1.285
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	104	64	168
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	28	75	103
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	58	37	95
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	29	53	82
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	62	17	79
01	CONFEDERACIÓN XERAL DO TRABALLO (CGT)	36	20	56
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	34	13	47
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FA SGA)	12	10	22
720218	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	17	3	20
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	10	3	13
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	3	10	13
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	2	8	10
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	9	1	10
720322	SINDICATOS DE EMPREGADAS E EMPREGADOS PÚBLICOS DA XUNTA DE GALICIA (SEPXG)	3	7	10
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	6	2	8
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	4	4	8
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	6	1	7
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLURO	7	0	7
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	5	1	6
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	5	1	6
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	1	5	6
821656	ASOCIACIÓN GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	3	6
720317	GRUPO TRABAJADORES DEL CTAG-INDEPENDIENTES DE CTAG (I DE C)	3	2	5
821272	SINDICATO PROFESIONAL POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	5	0	5
821786	SINDICATO FERROVIARIO	5	0	5
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	4	1	5
821897	COLECTIVO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE PREVENCIÓN Y SALUD (CITPS)	4	1	5
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	2	3	5
100024	ALTERNATIVA SINDICAL DE CAJAS (afiliado a la Confederac.cód.10)	3	1	4
720321	SINDICATO NACIONAL DO ENSINO PRIVADO DE GALICIA-SNEPdG	2	2	4
720325	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	4	0	4
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	2	3
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	0	3	3
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	2	1	3
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	3	0	3
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	0	3	3
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	3	3
720295	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE AUTOPISTAS E AUTOESTRADAS (SITA)	2	0	2
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	2	0	2
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	2	0	2
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIÓN CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	2	0	2
821820	SINDICATO COMISIONES DE BASE (COBAS)	2	0	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	1	1	2
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	0	1	1
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	1	1
820003	AGRUPACIÓN INDEPENDIENTES IBÉRICA (AII)	1	0	1
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	1	0	1
821369	UNIÓN SINDICAL DE CONTROLADORES AÉREOS	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	0	1	1
821919	TRABAJADORES INDEPENDIENTES DE REPSOL	0	1	1
TOTAIS		3.329	1.778	5.107

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro 13.13.2

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, segundo as actas rexistradas. Pontevedra. 1.01.2019/ 31.12.2019

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Totais
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	681	307	988
11	SINDICATO NACIONAL DE COMISIÓNS OBRERAS DE GALICIA (CC OO)	513	274	787
14	UNIÓN XERAL DE TRABALLADORES (UGT- GALICIA)	457	214	671
04	CENTRAL SINDICAL INDEPENDIENTE Y DE FUNCIONARIOS (CSI-CSIF)	75	46	121
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	43	26	69
820498	FEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES ENSEÑANZA (FSIE)	25	41	66
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	38	8	46
820504	FEDERACIÓN DE TRABAJADORES INDEPENDIENTES COMERCIO (FETICO)	9	30	39
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	15	11	26
01	CONFEDERACION XERAL DO TRABALLO (CGT)	14	10	24
720319	SINDICATO DE PROFESIONAIS DA SANIDADE GALEGA PÚBLICA (PROSAGAP)	3	10	13
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	2	8	10
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	9	1	10
720322	SINDICATO DE EMPREGADAS E EMPREGADOS PÚBLICOS DA XUNTA DE GALICIA (SEPXG)	3	7	10
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	6	2	8
821791	SINDICATO DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACIÓN DE JUSTICIA (STAJ)	4	4	8
150837	SINDICATO PROFESIONAL DA ADMINISTRACIÓN XUSTIZA (SPJ- USO)	6	1	7
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLOURO	7	0	7
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE(ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	5	1	6
821656	ASOCIACIÓN GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	3	6
820445	CONFEDERACIÓN ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	5	0	5
821272	SINDICATOS PROFESIONALES POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	5	0	5
821786	SINDICATO FERROVIARIO	5	0	5
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	4	1	5
821897	COLECTIVO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE PREVENCIÓN Y SALUD (CITPS)	4	1	5
90	COALICIÓN DE SINDICATOS (COAL.SIND)	2	3	5
720321	SINDICATO NACIONAL DO ENSINO PRIVADO DE GALICIA-SNEPdG	2	2	4
720325	SINDICATO DE EMPREGADOS PÚBLICOS DE GALICIA (SEPGA)	4	0	4
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	2	3
720309	SINDICATO INDEPENDIENTE Y PROFESIONAL DE PROFESORES DE RELIGIÓN DE GALICIA	0	3	3
821749	SINDICATO DE TÉCNICOS DEL MINISTERIO DE HACIENDA (GESTHA)	2	1	3
821773	SINDICATO DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (STC)	0	3	3
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	0	3	3
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	2	0	2
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	2	0	2
821816	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES CUERPOS SUPERIORES ADMINISTRACIÓN CIVIL ESTADO	2	0	2
821820	SINDICATO COMISIONES DE BASE (COBAS)	2	0	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER (vinculado a FINE)	1	1	2
230005	ASOCIACIÓN CUADROS BANCA DE BBVA	0	1	1
39	FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES SINDICALES GRANDES ALMACENES (FASGA)	1	0	1
820588	SINDICATO ESPAÑOL MAQUINISTAS Y AYUDANTES FERROVIARIOS (SEMAF)	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821842	UNION DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
TOTAIS		1.965	1.025	2.990

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego.

ANEXO

María Bastida Domínguez

Profesora contratada doutora no Departamento de Organización de Empresas e Comercialización na Universidade de Santiago de Compostela

Santiago Lago Peñas

Catedrático de Economía e director do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Alberto Vaquero García

Profesor titular de Economía Aplicada e membro do grupo de investigación GEN da Universidade e Vigo

Cadro A-1

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. 2009-2019

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	41.681	3.715	45.396	63,68%	66,49%	63,91%
2010	41.840	3.506	45.346	64,22%	68,82%	64,58%
2011	42.055	3.018	45.073	64,62%	67,56%	64,82%
2012	41.037	3.082	44.119	64,93%	66,58%	65,04%
2013	39.977	3.458	43.435	65,27%	68,16%	65,50%
2014	38.693	4.239	42.932	65,82%	69,07%	66,14%
2015	37.787	4.852	42.639	65,79%	69,23%	66,18%
2016	36.859	5.698	42.557	65,92%	68,64%	66,29%
2017	35.666	5.963	41.629	66,48%	69,50%	66,91%
2018	35.417	6.212	41.629	66,86%	70,07%	67,34%
2019	34.631	5.933	40.564	67,46%	69,80%	67,80%

Consellería de Facenda. Función Pública.

A partir de xaneiro de 2017 inclúense datos de persoal docente en formación ou en prácticas, antes incluídos dentro da categoría de funcionarios/as de carreira.

O persoal laboral fixo das Consellerías e Organismos Autónomos inclúe tamén o persoal fixo discontinuo.

O persoal da Administración de Xustiza incluído na categoría "Funcionario de carreira" trátase de "Funcionarios titulares/propietarios", modificáronse os datos de xaneiro de 2010 tras unha actualización destes.

Fonte: IGE.

Cadro A-1a

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. A Coruña. 2009-2019

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	17.796	1.566	19.362	63,47%	69,28%	63,94%
2010	17.881	1.526	19.407	63,88%	70,51%	64,40%
2011	18.199	1.192	19.391	64,15%	68,88%	64,44%
2012	17.757	1.277	19.034	64,02%	66,33%	64,17%
2013	17.344	1.457	18.801	64,55%	68,84%	64,88%
2014	16.745	1.725	18.470	65,17%	69,10%	65,53%
2015	16.413	1.925	18.338	65,05%	69,19%	65,49%
2016	16.046	2.248	18.294	65,10%	69,13%	65,60%
2017	15.520	2.382	17.902	65,88%	69,56%	66,37%
2018	15.481	2.488	17.969	66,22%	70,98%	66,88%
2019	15.177	2.381	17.558	66,71%	70,77%	67,26%

Cadro A-1b

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Lugo. 2009-2019

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	5.569	501	6.070	61,77%	65,27%	62,06%
2010	5.500	474	5.974	62,04%	68,57%	62,55%
2011	5.597	368	5.965	62,80%	66,58%	63,03%
2012	5.483	400	5.883	64,00%	63,75%	63,98%
2013	5.319	430	5.749	64,60%	66,28%	64,72%
2014	5.179	520	5.699	63,60%	66,35%	63,85%
2015	5.082	574	5.656	63,75%	68,47%	64,23%
2016	4.989	676	5.665	63,96%	67,16%	64,34%
2017	4.623	738	5.361	64,46%	68,70%	65,04%
2018	4.565	823	5.388	64,73%	70,23%	65,57%
2019	4.484	799	5.283	65,34%	72,34%	66,40%

Cadro A-1c

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Ourense. 2009-2019

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	4.658	491	5.149	62,30%	61,10%	62,19%
2010	4.682	440	5.122	62,86%	65,00%	63,04%
2011	4.508	486	4.994	63,18%	61,52%	63,02%
2012	4.464	358	4.822	63,51%	62,01%	63,40%
2013	4.395	374	4.769	63,85%	65,24%	63,95%
2014	4.230	474	4.704	64,59%	66,46%	64,77%
2015	4.151	538	4.689	64,78%	65,99%	64,92%
2016	4.081	593	4.674	64,96%	67,28%	65,25%
2017	4.028	657	4.685	64,87%	65,91%	65,02%
2018	3.997	658	4.655	65,22%	66,41%	65,39%
2019	3.800	692	4.492	66,39%	63,87%	66,01%

Cadro A-1d

Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia. Pontevedra. 2009-2019

	Total			% Mulleres		
	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total
2009	13.658	1.157	14.815	65,21%	65,51%	65,24%
2010	13.777	1.066	14.843	65,99%	68,11%	66,15%
2011	13.751	972	14.723	66,46%	69,34%	66,65%
2012	13.333	1.047	14.380	67,00%	69,53%	67,18%
2013	12.919	1.197	14.116	67,01%	68,92%	67,17%
2014	12.539	1.520	14.059	68,01%	70,79%	68,31%
2015	12.141	1.815	13.956	67,99%	70,47%	68,31%
2016	11.743	2.181	13.924	68,21%	68,96%	68,33%
2017	11.495	2.186	13.681	68,66%	70,77%	69,00%
2018	11.374	2.243	13.617	69,15%	70,08%	69,30%
2019	11.170	2.061	13.231	69,68%	69,67%	69,68%

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro A-2

Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Por grupos. 2010-2019

	Totais										Porcentaxe									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total laboral	10.623	11.065	10.976	11.283	11.051	11.112	11.106	11.021	10.752	10.026	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	63,4%
Fixo	7.441	8.240	8.029	7.902	7.705	7.448	7.206	6.946	6.667	6.353	70,0%	74,5%	73,2%	70,0%	69,7%	67,0%	64,9%	63,0%	62,0%	36,6%
Temporal	3.182	2.825	2.947	3.381	3.346	3.664	3.900	4.075	4.085	3.673	30,0%	25,5%	26,8%	30,0%	30,3%	33,0%	35,1%	37,0%	38,0%	69,0%
Mulleres total	6.880	7.193	7.119	7.220	7.075	7.192	7.235	7.202	7.062	6.920	64,8%	65,0%	64,9%	64,0%	64,0%	64,7%	65,1%	65,3%	65,7%	69,0%
Mulleres fixo	4.553	5.133	4.970	4.894	4.783	4.630	4.464	4.311	4.127	3.935	61,2%	62,3%	61,9%	61,9%	62,1%	62,2%	61,9%	62,1%	61,9%	61,9%
Mulleres temporal	2.327	2.060	2.149	2.326	2.292	2.562	2.771	2.891	2.935	2.985	73,1%	72,9%	72,9%	68,8%	68,5%	69,9%	71,1%	70,9%	71,8%	81,3%

Consellería de Facenda. Función Pública.

A partir de xaneiro de 2017 se inclúen datos de persoal do docente en formación ou en prácticas, antes incluídos dentro da categoría de funcionarios de carreira.

O persoal laboral fixo das Consellerías e Organismos Autónomos inclúe tamén o persoal fixo discontinuo.

O persoal da Administración de Xustiza incluído na categoría "Funcionario de carreira" trátase de "Funcionarios titulares/propietarios", modificáronse os datos de xaneiro de 2010 tras unha actualización destes.

Cadro A-2a

Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. A Coruña. 2010-2019

	Totais										Porcentaxe									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total laboral	4.221	4.446	4.359	4.494	4.375	4.400	4.443	4.451	4.367	4.132	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	2.874	3.150	3.008	3.052	2.993	2.902	2.814	2.730	2.624	2.492	68,1%	70,9%	69,0%	67,9%	68,4%	66,0%	63,3%	61,3%	60,1%	60,3%
Temporal	1.347	1.296	1.351	1.442	1.382	1.498	1.629	1.721	1.743	1.640	31,9%	29,1%	31,0%	32,1%	31,6%	34,0%	36,7%	38,7%	39,9%	39,7%
Mulleres total	2.783	2.945	2.862	2.940	2.861	2.931	2.973	2.983	2.944	2.881	65,9%	66,2%	65,7%	65,4%	65,4%	66,6%	66,9%	67,0%	67,4%	69,7%
Mulleres fixo	1.764	1.984	1.874	1.913	1.882	1.827	1.765	1.720	1.657	1.573	61,4%	63,0%	62,3%	62,7%	62,9%	63,0%	62,7%	63,0%	63,1%	63,1%
Mulleres temporal	1.019	961	988	1.027	979	1.104	1.208	1.263	1.287	1.308	75,6%	74,2%	73,1%	71,2%	70,8%	73,7%	74,2%	73,4%	73,8%	79,8%

Cadro A-2b

Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia. Lugo. 2010-2019

	Totais										Porcentaxe									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total laboral	1.859	2.073	2.035	2.072	2.059	2.067	2.058	2.024	1.993	1.762	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	1.418	1.603	1.581	1.481	1.441	1.397	1.354	1.294	1.242	1.181	76,3%	77,3%	77,7%	71,5%	70,0%	67,6%	65,8%	63,9%	62,3%	67,0%
Temporal	441	470	454	591	618	670	704	730	751	581	23,7%	22,7%	22,3%	28,5%	30,0%	32,4%	34,2%	36,1%	37,7%	33,0%
Mulleres total	1.168	1.314	1.301	1.281	1.277	1.286	1.300	1.283	1.269	1.213	62,8%	63,4%	63,9%	61,8%	62,0%	62,2%	63,2%	63,4%	63,7%	68,8%
Mulleres fixo	850	991	976	899	877	850	827	795	765	728	59,9%	61,8%	61,7%	60,7%	60,9%	60,8%	61,1%	61,4%	61,6%	61,6%
Mulleres temporal	318	323	325	382	400	436	473	488	504	485	72,1%	68,7%	71,6%	64,6%	64,7%	65,1%	67,2%	66,8%	67,1%	83,5%

Cadro A-2c

Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia.Ourense 2010-2019

	Totais										Porcentaxe									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total laboral	1.684	1.772	1.654	1.700	1.656	1.663	1.627	1.608	1.546	1.416	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	1.168	1.256	1.241	1.207	1.157	1.104	1.060	1.015	978	929	69,4%	70,9%	75,0%	71,0%	69,9%	66,4%	65,2%	63,1%	63,3%	65,6%
Temporal	516	516	413	493	499	559	567	593	568	487	30,6%	29,1%	25,0%	29,0%	30,1%	33,6%	34,8%	36,9%	36,7%	34,4%
Mulleres total	890	976	870	886	862	877	862	854	831	820	52,9%	55,1%	52,6%	52,1%	52,1%	52,7%	53,0%	53,1%	53,8%	57,9%
Mulleres fixo	594	623	609	604	579	557	533	510	477	449	50,9%	49,6%	49,1%	50,0%	50,0%	50,5%	50,3%	50,2%	48,8%	48,3%
Mulleres temporal	296	353	261	282	283	320	329	344	354	371	57,4%	68,4%	63,2%	57,2%	56,7%	57,2%	58,0%	58,0%	62,3%	76,2%

Cadro A-2d

Cadro de persoal laboral da Xunta de Galicia.Pontevedra 2010-2019

	Totais										Porcentaxe									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total laboral	2.859	2.774	2.928	3.017	2.961	2.982	2.978	2.938	2.846	2.716	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fixo	1.981	2.231	2.199	2.162	2.114	2.045	1.978	1.907	1.823	1.751	69,3%	80,4%	75,1%	71,7%	71,4%	68,6%	66,4%	64,9%	64,1%	64,5%
Temporal	878	543	729	855	847	937	1.000	1.031	1.023	965	30,7%	19,6%	24,9%	28,3%	28,6%	31,4%	33,6%	35,1%	35,9%	35,5%
Mulleres total	2.039	1.958	2.086	2.113	2.075	2.098	2.100	2.082	2.018	2.006	71,3%	70,6%	71,2%	70,0%	70,1%	70,4%	70,5%	70,9%	73,9%	71,3%
Mulleres fixo	1.345	1.535	1.511	1.478	1.445	1.396	1.339	1.286	1.228	1.185	67,9%	68,8%	68,7%	68,4%	68,4%	68,3%	67,7%	67,4%	67,7%	98,0%
Mulleres temporal	694	423	575	635	630	702	761	796	790	821	79,0%	77,9%	78,9%	74,3%	74,4%	74,9%	76,1%	77,2%	85,1%	257,4%

Cadro A3
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos

	2015			2016			2017			2018			2019		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	31.229	36,2%	76,4%	31.762	36,6%	77,0%	32.346	37,0%	76,9%	32.365	37,2%	77,0%	33.669	38,5%	77,6%
Funcionarios/as	42.639	49,4%	66,2%	42.557	49,0%	66,3%	41.629	47,6%	66,9%	41.629	47,8%	67,3%	40.564	46,4%	67,8%
Laborais	11.112	12,9%	64,7%	11.106	12,8%	65,1%	11.021	12,6%	65,3%	10.752	12,3%	65,7%	10.025	11,5%	69,0%
En formación	1.402	1,6%	73,1%	1.393	1,6%	72,3%	2.381	2,7%	71,0%	2.332	2,7%	70,8%	3.161	3,6%	69,9%
Outros															
Total	86.382			86.818			87.377			87.078			87.419		

Consellería de Facenda, Función Pública.

A partir de xaneiro de 2017 inclúense datos de persoal docente en formación ou en prácticas, antes incluídos dentro da categoría de "Funcionario de carreira".

O persoal laboral fixo das Consellerías e Organismos Autónomos inclúe tamén o persoal fixo discontinuo.

O persoal da Administración de Xustiza incluído na categoría "Funcionario de carreira" trátase de "Funcionarios titulares/proprietarios", modificáronse os datos de xaneiro de 2010 tras unha actualización destes.

Fonte: IGE.

Cadro A3a
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. A Coruña.

	2015			2016			2017			2018			2019		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	13.713	36,9%	76,9%	14.074	37,5%	77,7%	14.424	38,1%	77,2%	14.474	38,2%	77,2%	14.937	39,2%	77,9%
Funcionarios/as	18.338	49,4%	65,5%	18.294	48,8%	65,6%	17.902	47,3%	66,4%	17.969	47,4%	66,9%	17.558	46,1%	67,3%
Laborais	4.400	11,8%	66,6%	4.443	11,8%	66,9%	4.451	11,7%	67,0%	4.367	11,5%	67,4%	4.132	10,9%	69,7%
En formación	694	1,9%	71,9%	687	1,8%	70,6%	1.107	2,9%	70,1%	1.072	2,8%	68,4%	1.444	3,8%	68,7%
Outros															
Total	37.145			37.498			37.884			37.882			38.071		

Cadro A3b
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. Lugo.

	2015			2016			2017			2018			2019		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	4.478	36,3%	76,9%	4.493	36,4%	77,4%	4.624	37,7%	77,5%	4.594	37,6%	77,2%	4.802	39,4%	77,9%
Funcionarios/as	5.656	45,9%	64,2%	5.665	45,9%	64,3%	5.361	43,7%	65,0%	5.388	44,1%	65,6%	5.283	43,3%	66,4%
Laborais	2.067	16,8%	62,2%	2.058	16,7%	63,2%	2.024	16,5%	63,4%	1.993	16,3%	63,7%	1.762	14,4%	68,8%
En formación	128	1,0%	71,9%	133	1,1%	71,4%	260	2,1%	70,8%	248	2,0%	77,0%	350	2,9%	74,9%
Outros															
Total	12.329			12.349			12.269		3	12.223			12.197		

Cadro A3c
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. Ourense.

	2015			2016			2017			2018			2018		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	4.386	40,3%	75,7%	4.572	41,5%	76,5%	4.562	41,1%	76,1%	4.596	41,6%	76,3%	4.774	43,6%	76,9%
Funcionarios/as	4.689	43,1%	64,9%	4.674	42,4%	65,3%	4.685	42,2%	65,0%	4.655	42,2%	65,4%	4.492	41,1%	66,0%
Laborais	1.663	15,3%	52,7%	1.627	14,8%	53,0%	1.608	14,5%	53,1%	1.546	14,0%	53,8%	1.416	12,9%	57,9%
En formación	147	1,4%	75,5%	151	1,4%	74,2%	235	2,1%	71,5%	243	2,2%	70,4%	258	2,4%	61,6%
Outros															
Total	10.885			11.024			11.090			11.040			10.940		

Cadro A3d
Cadro de persoal da Xunta de Galicia, segundo a súa relación de servizos. Pontevedra.

	2015			2016			2017			2018			2018		
	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres	Número	Porcentaxe	% Mulleres
Estatutarios/as	8.652	33,2%	75,8%	8.623	33,2%	76,1%	8.736	33,4%	76,5%	8.701	33,6%	76,8%	9.156	34,9%	77,1%
Funcionarios/as	13.956	53,6%	68,3%	13.924	53,7%	68,3%	13.681	52,3%	69,0%	13.617	52,5%	69,3%	13.231	50,5%	69,7%
Laborais	2.982	11,5%	70,4%	2.978	11,5%	70,5%	2.938	11,2%	70,9%	2.846	11,0%	70,9%	2.713	10,4%	73,9%
En formación	433	1,7%	74,6%	422	1,6%	74,6%	779	3,0%	72,1%	769	3,0%	72,4%	1.109	4,2%	72,0%
Outros															
Total	26.023			25.947			26.134			25.933			26.209		

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro A-4

Cadro de persoal funcionario de carreira ao servizo da Administración Pública de Galicia. Por zona xeográfica

	Total								Mulleres			
	2016		2017		2018		2019		2016	2017	2018	2019
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	%	%	%	%
Total	36.859	100,0%	35.666	100,0%	35.417	100,0%	34.631	100,0%	65,9%	66,5%	66,9%	67,5%
A Coruña	16.046	43,5%	15.520	43,5%	15.481	43,7%	15.177	43,8%	65,1%	65,9%	66,2%	66,7%
Lugo	4.989	13,5%	4.623	13,0%	4.565	12,9%	4.484	12,9%	64,0%	64,5%	64,7%	65,3%
Ourense	4.081	11,1%	4.028	11,3%	3.997	11,3%	3.800	11,0%	65,0%	64,9%	65,2%	66,4%
Pontevedra	11.743	31,9%	11.495	32,2%	11.374	32,1%	11.170	32,3%	68,2%	68,7%	69,1%	69,7%

Consellería de Facenda. Función Pública.

Fonte: IGE.

Cadro A-5

Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2016-2019

		Universidade da Coruña	Universidade de Santiago	Universidade de Vigo	Total
2016	Persoal docente e investigador	1.501	2.109	1.572	5.182
	Persoal de administración e servizos	773	1.239	741	2.753
	Total	2.274	3.348	2.313	7.935
	% Mulleres				
	Persoal docente e investigador	38,11	41,73	40,01	40,16
	Persoal de administración e servizos	61,58	56,58	59,92	58,88
	Total	46,08	47,22	46,39	46,65
2017	Persoal docente e investigador	1.421	2.066	1.362	4.849
	Persoal de administración e servizos	772	1.242	746	2.760
	Total	2.193	3.308	2.108	7.609
	% Mulleres				
	Persoal docente e investigador	38,08	41,53	39,87	40,05
	Persoal de administración e servizos	61,91	56,44	59,92	58,92
	Total	46,46	47,12	46,93	46,89
2018	Persoal docente e investigador	1.497	2.114	1.607	5.218
	Persoal de administración e servizos	800	1.240	765	2.805
	Total	2.297	3.354	2.372	8.023
	% Mulleres				
	Persoal docente e investigador	39,55%	42,86%	41,07%	41,36%
	Persoal de administración e servizos	63,13%	56,69%	60,78%	59,64%
	Total	47,8%	48,0%	47,4%	48,6%
2019	Persoal docente e investigador	1.469	2.128	1.601	5.198
	Persoal de administración e servizos	812	1.233	842	2.805
	Total	2.297	3.354	2.372	8.023
	% Mulleres				
	Persoal docente e investigador	39,95%	42,99%	41,91%	41,80%
	Persoal de administración e servizos	63,79%	56,61%	60,21%	59,68%
	Total	47,8%	48,0%	47,4%	48,6%

Fonte: Estatísticas de persoal de universidades.

Cadros de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

Cadros de persoal dos organismos autónomos

Cadro A.6

Consello Consultivo de Galicia.
Cadro de persoal. 2001/2008-2019

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal asesor	Total
2001	16	7		23
2008	18	1	1	20
2009	19	1		20
2010	20	1		21
2011	20	1		21
2012	20	1		21
2013	20	1		21
2014	19	1		20
2015	19	1		20
2018	18	1	1	20
2019	18	1	1	20

Consello Consultivo de Galicia.
Persoal funcionario. 2019

Nível	Subgrupo	Puestos
30	A1	7
28	A1/A2	1
25	A1	1
20	A2/C1/C2	1
20	C1/C2	5
18	C1/C2	1
12	C2	1
10	E	1

Fonte: Consello Consultivo de Galicia.

Cadro A-7

Cadro de persoal da Administración xeral e especial

	2016		2017		2018		2019		% Mulleres			
	H	M	H	M	H	M	H	M	2016	2017	2018	2019
Administración pública estatal	19.669	7.944	19.710	7.909	19.272	7.991	19.086	7.921	28,77	28,64	29,31	29,33
Administración xeral do Estado	5.142	5.522	5.088	5.448	4.941	5.404	5.982	5.684	51,78	51,71	52,24	48,72
Ministerios OO.AA. e áreas vinculadas	4.974	5.319	4.919	5.250	4.769	5.195	4.672	5.187	51,68	51,63	52,14	52,61
Axencias estatais (Lei 28/2006)	168	203	169	198	172	209	180	195	54,72	53,95	54,86	52,00
Institucións sanitarias S.S./Defensa	0	0	0	0	0	0	0	0				
Outros Administración pública estatal	14.527	2.422	14.622	2.461	14.331	2.587	13.104	2.237	14,29	14,41	15,29	14,58
Forzas e Corpos Seguridade Estado	7.043	632	7.023	631	6.922	782	300	556	8,23	8,24	10,15	64,95
Forzas Armadas	5.950	947	6.052	969	5.950	982	7.078	709	13,73	13,80	14,17	9,10
Administración de Xustiza	323	552	318	558	312	551	5.726	972	63,09	63,70	63,85	14,51
Entes públicos	1.211	291	1.229	303	1.147	272	1.130	302	19,37	19,78	19,17	21,09
Comunidades autónomas	25.900	60.918	25.585	60.683	25.167	61.013	24.173	61.545	70,17	70,34	70,80	71,80
Administración local	13.299	11.957	13.904	12.727	13.914	12.813	14.086	13.441	47,34	47,79	47,94	48,83
Universidades	4.042	3.562	4.045	3.580	4.006	3.607	3.998	3.652	46,84	46,95	47,38	47,74

Ministerio de Política Territorial e Función Pública. Rexistro central de persoal.

Fonte: IGE.

Informe sobre a situación sociolaboral de Galicia en 2019

Cadro A-8

Cadro de persoal da Administración pública estatal. Por provincias. Galicia 2016-2019

		Administración xeral do Estado			Outra Administración pública estatal				Total xeral
		Ministerios e OO.AA.	Axencias estatais (Lei 28/2006)	Total	FFCC Seg. Estado	Forzas Armadas	Admón. Xusticia	Entes públicos	
2016	A Coruña	4.479	153	4.632	374	2.888	4.197	632	12.723
	Lugo	1.359		1.359	104	1.228	33	115	2.839
	Ourense	1.319		1.319	99	1.018	11	172	2.619
	Pontevedra	3.136	218	3.354	298	2.541	2.656	583	9.423
	Galicia	10.293	371	10.664	875	7.675	6.897	1.502	27.604
0									
2017	A Coruña	4.329	155	4.484	364	2.864	4.200	584	12.493
	Lugo	1.308		1.308	105	1.235	29	101	2.778
	Ourense	1.309		1.309	93	1.030	13	161	2.606
	Pontevedra	3.060	227	3.287	298	2.534	2.545	560	9.224
	Galicia	10.006	382	10.388	860	7.663	6.787	1.406	27.104
0									
2018	A Coruña	4.335	148	4.483	373	2.887	4.383	594	12.493
	Lugo	1.296	0	1.296	100	1.240	30	106	2.778
	Ourense	1.294	0	1.294	96	1.032	13	164	2.606
	Pontevedra	3.039	233	3.272	294	2.545	2.506	555	9.224
	Galicia	9.964	381	10.345	863	7.704	6.932	1.419	27.104
2019	A Coruña	4.220	148	4.368	360	2.935	4.193	596	12.452
	Lugo	1.280	0	1.280	256	1.429	654	244	3.863
	Ourense	1.296	0	1.296	102	1.251	27	111	2.787
	Pontevedra	3.063	227	3.290	103	1.065	11	151	4.620
	Galicia	9.859	375	10.234	821	6.680	4.885	1.102	23.722

Fonte: Rexistro Central de Persoal Ministerio de Facenda.

Cadro A-9

Persoal ao servizo das Administracións públicas. Por provincias. 2016-2019

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2016	Administración pública estatal	12.723	2.839	2.619	9.423	27.613
	Administración da C.A. ⁽¹⁾	37.498	12.349	11.024	25.947	86.818
	Administración local	9.229	3.841	4.189	7.997	25.256
	Universidades	4.826	602	425	1.751	7.604
	Total	64.276	19.631	18.257	45.118	147.291
2017	Administración pública estatal	12.496	2.778	2.606	9.224	27.104
	Administración da C.A. ⁽¹⁾	37.446	12.140	11.006	25.791	86.383
	Administración local	9.469	3.954	4.230	8.095	25.748
	Universidades	4.793	658	409	1.732	7.592
	Total	64.204	19.530	18.251	44.842	146.827
2018	Administración pública estatal	12.720	2.772	2.599	9.172	27.263
	Administración da C.A. ⁽¹⁾	37.497	12.114	10.953	25.616	86.180
	Administración local	9.635	4.194	4.571	8.327	26.727
	Universidades	4.859	612	436	1.706	7.613
	Total	64.711	19.692	18.559	44.821	147.783
2019	Administración pública estatal	12.452	2.771	2.605	9.179	27.007
	Administración da C.A. ⁽¹⁾	42.122	12.600	11.282	27.364	93.368
	Administración local	9.996	4.351	4.795	8.385	27.527
	Universidades	4.795	613	445	1.798	7.651

(1) En España conxunto das Comunidades Autónomas.

Fonte: Rexistro Central de Persoal. Ministerio de Facenda.

CONCLUSIÓN

CAPÍTULO 1. A ECONOMÍA GALEGA EN 2019

Primeira. En 2019 Galicia acadou un crecemento económico do PIB (1,8%) lixeiramente menor que a media estatal (2,0%). No que atinxe ao PIB (produto interior bruto) por habitante, Galicia, con 23.183 euros, quedou un 9,9% por baixo da media estatal en 2018.

Segunda. Do PIB galego en 2017 (último dato desagregado dispoñible), a provincia da Coruña xerou un 43,2% e a de Pontevedra un 33,6%. Conxuntamente, as provincias de Lugo (12,6%) e Ourense (10,6%) representan menos da cuarta parte do PIB en Galicia.

Terceira. En 2018, último dato dispoñible, un 23,1% dos fogares en Galicia non tiña capacidade económica para facer gastos imprevistos (12,9 puntos porcentuais menos ca media estatal) e un 4,0% tiveron retrasos nos pagos relacionados coa súa vivenda principal (3,3 puntos menos ca media estatal). Un 7,0% dos fogares galegos tiveron moita dificultade para chegar a fin de mes (3,4 puntos porcentuais menos que a media estatal). Finalmente, os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia en 2018 (11.412 euros) estaban un 1,5% por baixo da media española.

Cuarta. O valor das exportacións/expedicións de Galicia ao estranxeiro acadou en 2019 os 22.196 millóns de euros, mentres que as importacións foron de 19.814 millóns de euros. A diferenza foi un superávit de 2.382 millóns de euros.

CAPÍTULO 2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

Primeira. En 2019, Galicia mantén a quinta posición en canto a participación das súas empresas no conxunto do Estado, con 200.972 empresas; un 5,98% do total. Nun contexto xeral de esmorecemento no ritmo de creación de empresas, a comunidade galega continúa en taxas de variación positivas, aínda que por debaixo da media estatal: 0,09%, fronte a media de 0,77% no global de empresas españolas.

Segunda. Persiste a concentración de empresas galegas no eido do sector servizos (78,97%) fronte ao industrial (6,25%) e as empresas da construción (14,77%). A participación das empresas galegas nestes dous últimos sectores é lixeiramente superior á media estatal, fronte a unha menor presenza das empresas do sector servizos; en particular, as englobadas no “resto de servizos”, cunha participación catro puntos porcentuais inferior á media do Estado.

Terceira. As empresas industriais retroceden en 2019 nun 3,1% e as empresas de sector comercio nun 1,2%. As entidades enmarcadas no sector de “resto de servizos”, pola súa banda, aumentan nun 1,1%, permanecendo inalteradas as organizacións no sector da construción en Galicia.

Cuarta. Confírmase a concentración da actividade empresarial nas provincias atlánticas A Coruña e Pontevedra, que achegan sete de cada dez empresas galegas. A evolución no ano 2019 constata un lixeiro maior dinamismo da provincia pontevedresa.

Quinta. Persiste a predominancia de empresas constituídas como persoa física fronte a outras fórmulas xurídicas: un 57,59%, das empresas galegas constituídas en 2019. Igualmente, no que atinxe ás empresas rexistradas como persoa xurídica, afortúnase o protagonismo das empresas rexistradas baixo a figura de responsabilidade limitada (76,15 % das empresas inscritas como persoa xurídica).

Sexta. O número de debedores concursados en Galicia en 2019 aumenta por riba da media estatal (14% e 8%, respectivamente). Neste contexto, destaca a presenza de concursos voluntarios, ordinarios e que afectan a empresas de responsabilidade limitada. Con todo, en 2019 dúplícanse os concursos de natureza necesaria.

CAPÍTULO 3. ECONOMÍA SOCIAL

Única.- Nos tres últimos anos diminuíu o número total de sociedades laborais inscritas na Seguridade Social en Galicia, nunha tendencia uniforme en todas as provincias galegas. A diminución en 2019 respecto de 2017 foi do 8,1%, mentres que o número de persoas traballadoras diminuíu nun 10,8%.

CAPÍTULO 4. POBOACIÓN E MERCADO DE TRABALLO

Primeira. A poboación galega diminuíu marxinalmente en 2019 respecto a 2018 en 2.708 persoas, ata chegar a 2.700.441 habitantes. Este resultado é consecuencia da perda de peso demográfico que se está a producir en Galicia dende 2001. Contrasta este resultado coa gran suba da poboación a nivel estatal entre 2001 e 2019, un 15,4%, fronte ao estancamento da poboación en Galicia. No que atinxe aos nove últimos anos (2011-2019) a poboación en Galicia diminuíu en 72.974 persoas.

Segunda. A taxa bruta de natalidade en Galicia en 2019 (ultimo ano con datos dispoñibles) foi dun 5,8 por 1.000 habitantes, moi por baixo da media estatal (7,6 por 1.000 habitantes). Galicia é a penúltima comunidade autónoma do Estado nesta clasificación, só por diante de Asturias. Doutra banda, a taxa de crecemento vexetativo de Galicia en 2018 (-5,9 por 1.000 habitantes) contrasta coa redución do 1,2 por cada 1.000 habitantes de España ou a diminución de 0,6 por cada 1.000 habitantes da UE.

Terceira. A poboación activa galega no cuarto trimestre de 2019 totalizou 1.214.000 persoas, 5.000 máis que no mesmo período do ano anterior. A participación de Galicia na poboación activa en España en 2019 é de 5,4%, estabilizándose nesta porcentaxe. A taxa de actividade en Galicia foi do 73,5% en 2019, tres décimas máis que no ano anterior, e 1,7 puntos porcentuais por baixo da taxa estatal. Galicia pechou 2019 con 1.096.000 persoas ocupadas, tras a creación de emprego neto de 7.200 postos de traballo no último ano. A suba porcentual da poboación ocupada en Galicia en 2019 (0,7%) foi moi inferior á do conxunto do Estado (2,1%). A taxa de ocupación en Galicia en 2019 respecto ao ano pasado subiu en 0,44 puntos porcentuais (a media española fíxoo en 0,71 puntos).

Cuarta. A taxa de temporalidade foi en 2019 en Galicia dun 26,5 %, practicamente a mesma que o ano anterior. Xa que logo, a taxa de contratación indefinida foi do 73,5 %. O 10,4 % dos contratos temporais en Galicia son dunha duración inferior a un mes, o 24,4 % están entre 1 e 3 meses e o 34,8 % son de 4 a 6 meses. O 69,6 % dos contratos temporais en Galicia ten unha duración inferior a medio ano.

Quinta. A formación de demanda ou programada polas empresas experimentou un descenso no número de empresas formadoras e na duración media dos cursos, e un aumento no número de participantes, horas de formación, crédito disposto e nos permisos individuais de formación, se o comparamos con 2018. O número de mulleres participantes (44%) segue sendo inferior ao de homes (56%).

Sexta. A distribución das horas de formación segundo o sector de actividade, tanto en España coma en Galicia, concéntranse maioritariamente no sector servizos, chegando ao 65% en Galicia e ao 73% no conxunto do Estado. Destaca igualmente Galicia cun maior número de horas no sector da industria comparándoa con conxunto do estado.

CAPITULO 5. MULLER E MERCADO LABORAL

Primeira. Mantense unha maior representación dos homes na contratación fronte ás mulleres (47,8% de mulleres en 2019), unida a un maior uso dos contratos temporais, dos contratos a tempo parcial (63%) e un menor concerto de contratos indefinidos, que chegan en 2019 ao 45,4%, mellorando respecto ao ano anterior.

Hai que destacar que seguen existindo modalidades contractuais eminentemente femininas como a de interinidade (71,5%), que o contrato para a formación volve a superar os concertados con homes e o de prácticas é inferior no grupo de mulleres. O sector servizos e ocupacións como empregada administrativa e traballadoras de servizos de restauración, persoais e de comercio manteñen a maioría feminina.

Segunda. Polas características do traballo das mulleres (máis traballo a tempo parcial, subrepresentación en postos altos, menor antigüidade media, maior temporalidade, categorías menos retribuídas altamente feminizadas etc.), as mulleres galegas percibiron un salario medio anual un 21,4% inferior ao do home e o 36% das mulleres galegas tiveron ingresos iguais ou inferiores ao salario mínimo interprofesional, apreciándose unha leve melloría sobre o ano 2018.

Terceira. O importe medio das prestacións por desemprego percibidas polas mulleres galegas foi o 87,8% das recibidas polos homes, un 12,2% menos, mellorando con respecto a 2018 . De igual forma, as pensionistas galegas só percibiron como media o 71,4% das pensións do grupo de homes.

Cuarta. As excedencias para o coidado de familiares foron solicitadas por mulleres no 76% dos casos. Porcentaxes aínda máis altas danse nas excedencias por coidado de fillas e fillos (92% de mulleres). Do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos e nenas e persoas enfermas, incapacitadas ou maiores, a maioría son mulleres.

CAPÍTULO 6. INICIO DA RELACIÓN LABORAL

Primeira. A 31 de decembro de 2019, o 74,27% das empresas de Galicia que contan con persoas asalariadas pertencen ao sector servizos, dando ocupación ao 72,06% das persoas traballadoras. Descende o número total de empresas en 2019 en 3.227 empresas menos. O descenso prodúcese nas empresas con persoas asalariadas (-593) e nas autónomas sen persoal asalariado (-2.634). As empresas organizadas xuridicamente baixo a fórmula de persoa xurídica, o 59,69% do total, empregan ao 89,83% das persoas traballadoras por conta allea.

Segunda. Continúa a tendencia á alza dos últimos cinco anos respecto do número de persoas afiliadas á Seguridade Social, sen chegar aínda, no caso de Galicia, ás cifras de 2009 (primeiro ano que se recolle no correspondente cadro evolutivo), sendo o 46,6% das persoas afiliadas mulleres e o 53,4% homes. O incremento de persoas afiliadas en 2019 sitúase na práctica totalidade no réxime xeral. Por sectores, a meirande parte das persoas traballadoras afiliadas e en alta sitúanse no sector servizos, seguido de industria, construción e agrario, por ese orde. Medra en máis de doce mil o número de contratos concertados con persoas traballadoras estranxeiras, o 74,06% no sector servizos e maioritariamente baixo fórmulas de contratación temporal. Das contratacións a persoas estranxeiras en 2019, o 57,38% foi con homes e o 42,62% con mulleres.

CAPÍTULO 7. CONTRATACIÓN

Primeira. Por quinto ano consecutivo medra o número total de contratos en Galicia. En 2019, concertáronse 3.910 contratos máis que no ano anterior, (lonxe dos 51.445 contratos máis que medraran na comparativa de 2018 respecto de 2017). A modalidade contractual máis empregada foi a de eventuais por circunstancias da produción (o 49,32% con mulleres), subindo en 24.000 contratos respecto do ano anterior. Logo de tres anos medrando, baixa a contratación indefinida ordinaria con 8.113 contratos menos (un 54,80% con homes e un 45,20% con mulleres). As contratacións indefinidas representaron en 2019 en Galicia o 4,47% do total da contratación realizada (case un punto por baixo do ano anterior, e segue a ser máis baixa que no conxunto do Estado).

Segunda. A rotación das persoas asalariadas galegas (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada asalariada temporal) alcanzou os 4,06 contratos no caso das mulleres e os 4,68 nos homes en 2019 incrementando ao ano anterior nas mulleres. A media en España foi de 4,14 no grupo de mulleres e de 5,12 no de homes. Mantense unha elevada porcentaxe de persoas asalariadas temporais, especialmente no colectivo feminino, máis diminúen as distancias entre o grupo de homes e de mulleres entre 2019 e 2018. Seguen existindo determinadas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade ou os concertados a tempo parcial, e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, só no sector servizos a contratación das mulleres supera a dos homes.

CAPÍTULO 8. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA

Primeira. A 31 de decembro de 2019 existen en Galicia 1.033 convenios colectivos, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, dos cales 126 son de sector e 907 de empresa.

Asináronse por primeira vez este ano 28 convenios (1 de sector e 27 de empresa) que afectan a 1.156 persoas traballadoras, das que 754 son homes e 402 mulleres.

Segunda. Durante o ano 2019 asináronse e/ou revisáronse 163 convenios colectivos (116 convenios asinados e 47 revisados), dos que 38 son de sector (22 asinados e 16 revisados) e 125 son de empresa (94 asinados e 31 revisados).

Afectaron estes convenios a 206.937 persoas traballadoras, das que 162.960 son homes e 43.977 mulleres.

Terceira. O incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados este ano en Galicia foi do 1,75%, media superior ao IPC galego (0,7%) e ao estatal (0,8%).

Recollen cláusulas de revisión salarial o 21,55% dos convenios asinados e o 27,66% dos revisados este ano.

Teñen pactos de ultraactividade o 75,86% dos convenios asinados neste ano (o 86,36% dos de sector e o 73,40% dos de empresa).

A xornada media pactada no ano 2019 foi de 1.757,95 horas, sendo nos convenios de empresa de 1.732,09 horas e nos de sector de 1.760,03 horas.

O 62,07% dos convenios colectivos asinados este ano establecen unha xornada anual inferior á máxima legal (17 convenios de sector e 55 de empresa).

Cuarta. Rexistráronse en 2019 en Galicia 29 inaplicacións de convenio que afectan a 560 persoas traballadoras, das que 324 son homes e 236 mulleres. As condicións de traballo que se inaplican refírense maioritariamente á contía salarial (89,66%), sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (79,31%).

No 79,31% a composición da comisión negociadora correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente). No 20,69% está constituída pola representación legal dos traballadores/as.

Non acudiron en ningún caso á mediación do AGA nin á decisión do órgano tripartito.

O 41,38% das inaplicacións rexistradas en 2019 teñen lugar en empresas que teñen entre 6 e 30 persoas traballadoras e o 37,93% en empresas que teñen entre 1 e 5.

Quinta. No ano 2019 existe participación de mulleres na comisión negociadora en 76 convenios, o 65,5% do total dos asinados este ano. Estes convenios afectan a 69.845 persoas traballadoras (o 87,6%), das que 52.741 son homes e 17.104 mulleres.

O número de mulleres que participou nas comisións negociadoras foi de 52 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 17% fronte a 258 homes, un 83%) e 121 por parte das organizacións sindicais (un 19% fronte a 507 homes, un 81%).

CAPÍTULO 9. SINISTRALIDADE LABORAL

Primeira. En 2019 o número de accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia medrou un 10% respecto do ano anterior. A sinistralidade incrementouse en todas as categorías de accidentes, sendo tal incremento do 10% nos accidentes leves, do 14,5% nos accidentes graves e do 7,7% nos accidentes mortais, sempre respecto de 2018. O total de accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (31.628) supuxo un 5,6% respecto do total estatal (o 5,2% en 2018), sendo os graves (496) un 11,4% (o 11,1% en 2018), e os mortais (56) un 10% (o 10,3% en 2018) dos producidos no conxunto do Estado.

Segunda. Galicia, no total de accidentes, entre 2009 e 2019, ocupou catro anos (2013, 2014, 2015 e 2018) a décimo primeira posición dos índices de incidencia; un ano (2019) a oitava; dous anos (2011 e 2012), a sétima; dous anos (2010 e 2017) a sexta; e outro ano (2009) a quinta, no que é a peor posición relativa en todo este período; e tamén outro ano (2016) a décimo cuarta, que foi a mellor posición relativa no período exposto. En 2019, Galicia ten índices de incidencia menores que os do conxunto estatal no sector agrario, construción e servizos, sendo superiores, non obstante, na industria. Neste último sector, o mal índice de incidencia de Galicia foi superado tan só por Baleares, Navarra e País Vasco.

CAPÍTULO 10. CONFLITIVIDADE E MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLITOS DE TRABALO

Primeira. No ano 2019 medra o número de folgas, pero resulta especialmente significativo que en canto ás persoas participantes, baixan en sete mil catrocentas persoas, o mesmo que sucede coas xornadas non traballadas. O maior número de folgas en todo o Estado corresponde ao sector servizos. No caso de Galicia séguelle o sector da industria única e exclusivamente, pero con menos participantes e unha cuarta parte de xornadas non traballadas. Foron realizadas en Galicia durante 2019, 74 folgas das 130 convocadas (70 de empresa e 4 de sector, 67 provinciais e 7 autonómicas).

Segunda. No que se refire ao AGA, en 2019 iniciáronse 87 expedientes (dezanove menos que no ano anterior), que afectaron a 715 empresas e 17.755 persoas traballadoras. Sobre o total de mediacións e arbitraxes levadas a cabo polo AGA, a efectividade acadada ao longo do ano foi do 82,35%, dous puntos por riba do ano anterior. O 90,2% dos procedementos tramitados no ano 2019 foron conciliacións ou mediación que afectaron a 17.202 persoas traballadoras e 709 empresas. O 9,8% restante foron arbitraxes que afectaron a 553 persoas traballadoras e 6 empresas.

CAPÍTULO 11. REGULACIÓN DE EMPREGO E FOGASA

Primeira. As persoas afectadas en computo global das catro provincias galegas en 2019, tanto en expedientes pactados coma non pactados ou sen período de consultas, diminuíron un 18%.

En relación co tipo de medida a redución destaca na medida de suspensión, xa que na de despedimento colectivo dáse un aumento.

O maior número de persoas afectadas concéntrase no sector de industria, seguido do sector de servizos e na medida de suspensión.

Desagregando por sexo, hai máis homes afectados que mulleres, sendo a diferenza máis relevante nas suspensións de contratos. Do total de persoas afectadas por todas as medidas, o 72% son homes e o 28% son mulleres.

Segunda. En Galicia aumenta o número de persoas afectadas polas resolucións do Fogasa nun 21%, mentres no conxunto do Estado reduciuse o número de persoas beneficiarias das resolucións do Fogasa, chegando ao 11% menos en 2019, con respecto a 2018. A provincia galega máis afectada polas ditas resolucións foi A Coruña, seguida de Pontevedra.

CAPÍTULO 12. PROTECCIÓN SOCIAL

Primeira. Galicia é unha das comunidades autónomas con maior porcentaxe de pensionistas (7,8 % do total en 2019), unha ratio moi superior ao que representa a poboación galega no total do Estado (5,8 %). En relación á contía percibida, a pensión media na nosa comunidade autónoma entre 2010 e 2019 incrementouse en 194 euros, fronte a 216,3 euros na media do Estado.

Segunda. En 2019, en Galicia computáronse 480.500 pensións de xubilación, 5.700 máis que en 2018. A media en 2019 das pensións galegas de xubilación situouse en 961 euros mensuais, subindo 50,5 euros con respecto a 2018. A media estatal increméntase, en 2019, en 52,8 euros, situándose en 1.143,6 euros; isto é, 182,5 euros por riba de Galicia. As provincias de Lugo e Ourense, debido ao importante número de pensións de xubilación do sistema especial agrario, recollen as maiores diferenzas con respecto a media estatal, 295,9 euros e 343,1 euros, respectivamente.

Terceira. As 88.182 persoas beneficiarias en Galicia das prestacións de desemprego en decembro de 2019 supoñen o 4,7% do total español. O 46,2% das persoas perceptoras en Galicia son dunha prestación asistencial (subsídio ou renda activa de inserción); as persoas beneficiarias da prestación contributiva acadan o 45,9%. O resto de persoas beneficiarias son do programa de activación para o emprego.

Cuarta. Galicia foi en 2019 a sexta comunidade autónoma con maior número de pensións non contributivas, despois de Andalucía, Canarias, Cataluña, Comunidade Valenciana e Madrid. As persoas perceptoras de pensións non contributivas en 2019 representan o 8,5% do total estatal, moi por riba de comunidades autónomas con moito maior número de habitantes que Galicia, como pode ser o caso da Comunidade de Madrid.

CAPÍTULO 13. ELECCIÓN SINDICAIS

Única. Nos procesos electorais realizados en Galicia no período 2016/2019, a Confederación Intersindical Galega (CIG), cun resultado do 29,2% do total de persoas representantes elixidas (o 28,7% no período anterior, 2015/2018), é a organización sindical que obtivo maior número, seguida da Unión Xeral de Traballadores (UGT-Galicia), co 25,8% (o 27,9% no período anterior), e do Sindicato Nacional de CC OO de Galicia, co 25,5% (o 25,1% no período anterior). O resto de entidades sindicais obtiveron un resultado global do 19,6% (algo máis 18% no período anterior). Ademais, no período reflectido a CIG foi primeira forza sindical na Coruña e Pontevedra, e terceira en Lugo e Ourense; CC OO resultou ser primeira forza sindical en Lugo e segunda na Coruña, Pontevedra e Ourense; mentres que UGT foi primeira forza sindical en Ourense, segunda en Lugo e terceira na Coruña e Pontevedra.